This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 00046767 4

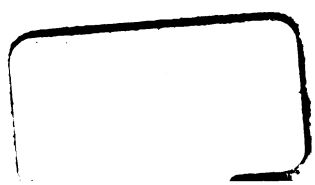

Strabo
KAC

KAC
Strabo I
3~~17~~ f.

STRABONIS
RERVM GEOGRAPHICARVM
LIBRI XVII.

ASTOR LIBRARY
NEW-YORK.

GRAECA AD OPTIMOS CODICES MANVSCRIPTOS
RECENSVIT,
VARIETATE LECTIONIS ADNOTATIONIBVSQVE
ILLVSTRAVIT,
XYLANDRI VERSIONEM
EMENDAVIT

IOANNES PHILIPPVS SIEBENKEES
PROFESSOR ALTORFINVS.

INDE A SEPTIMO LIBRO CONTINVAVIT
CAROLVS HENRICVS TZSCHVCKE,
A. M. ET SCHOLAE ELECTORALIS MISNENSIS CONRECTOR.

TOMVS SECVNDVS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.
MDCCXCVIII.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

LECTORI ERVDITO ET AEQVO.

Cum rediiſſem nuper ex veteris orbis itinere, quod Mela duce modo, modo comite, emenſus eram, ut in laetioribus amoeniorum literarum campis requieſcerem dulciorumque ciborum pabulis liberius fruerer, futurum minime putavi, ut ad iterandum curſum, eumque aliquanto ampliorem et ſpatioſiorem, inde evocarer, aut evocari me paterer. Factum tamen eſt utrumque, neſcio an illud maiori fiducia et ſpe, temeritate hoc et facilitate proniori. Quo enim ſaepius mecum magnam rerum, quae obiiciuntur, et copiam et varietatem circumſpicio, laborisque molem intueor humeris impoſitam, eo etiam magis non ipſo adſpectu ſolum commoveor, ſed et imbecillitatis ſenſu ita animo deiicior, ut experiundi

voluntatem adtuliſſe, perficiendi ſpem parum m praeſtiturum eſſe, intelligam. Accedunt graviſſim muneris negotia, quibus nihil ſanctius eſſe et exiſti mari debet probo viro, ut ſiſtere ſaepe curſum, nec niſi per horas ſubciſivas ad eum redire liceat, curarumque variarum importunitas, quae eunti viam ſaepe disiiciunt, aut conanti adeo obſtruunt. Adſunt denique exempla magnorum virorum, Xylandri et Caſauboni, qui, quo praeclarius hoc ſpatium decucurrerunt, eo etiam acriorem et peritiorem curſorem deſiderant, qui aequis viribus feratur, ipſorumque veſtigia premat. Quod quo felicius adſecutus erat SIEBENKEESIUS, eo etiam acerbius accidit, ut omnino bonis literis, ita maxime Straboni, quod, cum inceptum iter fortiter inſtitiſſet, rerum et linguarum ſupellectile multiplici inſtructus, in media via praematurae mortis ictu obpreſſus eſt. Cuius viri partes ad me delatas cum recepi, etſi tueri me minime eas poſſe lubens agnoſco et fateor, eo tamen enitendum cenſui, ut ne plane ab eius certe conſiliis et rationibus deſciviſſe viderer. Quod ut, ſi non re ipſa, at deſiderio adpareat, breviter exponendum eſt, qualem in perſequendo hoc labore operam impenderim, quibusque ſubſidiis adiutus acceſſerim. Conſti-

tutum

tutum quidem initio erat, demandatum etiam, ut Codd. lectiones a SIEBENKEESIO excerptas et relictas conligerem, ſingulasque ſuis locis adponerem. At, quod facile viderem, nuda illarum farragine Strabonem inepte potius onerari, quam decore ornari, et quod noſſem, diſperſas paſſim multas inveniri doctorum virorum emendationes et explicationes, neque illas ſine iudicio dimittere, neque has temere negligere, et Strabonis integritati ſtabiliendae invidere ſuſtinui. Ita factum eſt, ut, cum prima operis pars unice in contextu conſtituendo verſaretur, conquirerem undique, quoad tempus resque tulerunt, quae huic conſilio inſervirent, et digeſta ſingulis locis ſubiicerem, ut, quid ferrent Codd. quid doctorum virorum ſententiae, continuo quaſi obtutu intelligeretur, iudicandique poteſtas apertior ipſis lectoribus concederetur. At aliquanto luculentius et conſtantius beneficium additum nunc eſſe ex Cod. Moſcov. conlatione impenſe laetor, eoque maiores gratias habendas eſſe ſentio viris egregiis, ADELUNGIO et DASSDORFIO, qui eius uſum ex ditiſſimis bibliothecae Dresdenſis, denuo ab OPTIMO PRINCIPE AUGUSTO liberioribus etiam et privatis exterorum uſibus recluſae, theſauris liberaliſſime permiſerunt. Debe-

tur illa conlatio indefeſſae induſtriae CHRISTI. FRII MATTHAEI, viri celeberrimi, collegae olim cor iunctiſſimi, tantaque praefert accuratae diligen tiae fideique certiſſimae documenta, ut, cum ipſ Cod. optimae notae et doctioris ſolito librarii opu eſſe videatur, huius muneris pretium grandi dot auctum eſſe adpareat. Etſi enim nec hic codex lacu nas illas, quibus deturpatus Strabo ſaepe hiat, maxime in libro 7. explet, et in aliis omnino plures vel negligentiae vel oſcitantiae labes traxit, multa tamen etiam loca male adfecta, aut diſciſſa reſarcit, multa etiam verbis integriora et caſtiora praeſtat, ut medicam ſaepe opem in detergendis vitiis et revocanda integritate adferre mihi quidem videatur. Maximus tamen inde acceſſit conlationis cumulus, quod totum Strabonis opus complectitur ad finem usque pari contentione perducta, cum SIEBENKEESII ſubſidia in reliquis libris languida quaſi ſubſidant, in aliquibus etiam emoriantur. Quo magis et cupidius optandum eſt, ut, quae ſpes emicuit Brequignianae ſupellectilis obtinendae, ea eventu ipſo comprobetur, et Straboni nunc impenſa opera cum ſuam abiecerit BREQUIGNIUS, aliquo modo deſiderium ſubpleat, quod Oxonienſi editione iniecit cura ſtudiumque FAWKNERII,

quem

quem plura et ampliora adpoſiturum eſſe ut ſperetur, faciunt adparatus undique congeſti moraeque diuturnioris obportunitas.

Sed ut contueri lectores facilius poſſint, quibus ab hac parte ſubſidiis adiutus fuerim in emendando et conſtituendo contextu Strabonis libri 7. a quo in locum SIEBENKEESII ſucceſſi, opem tulerunt Codd. hi: Caſauboniani quatuor, quos ipſe vel in margine vel in notis adlegat teſtes;

SIEBENKEESII beneficio parati Vaticani duo, Venetus, et excerpta Gemiſti Plethonis Geographica ex Strabone, quae a lib. 2. p. 118. (ed. Caſaub. 2.) ad finem deducta ſunt, inſigni Strabonis commodo, Planudis excerpta, de quibus SIEBENKEESIUS ipſe in praefatione diſſeruit, et quae paſſim ex aliis Codd. etſi parcius adſperſa ſunt;

Cod. Mediceus, cuius lectiones debentur Abr. Gronovii liberalitati, a quo vulgatae ſunt in Variis Geographicis a p. 151. ad fin. Dolendum modo eſt ob earum praeſtantiam in multis locis conſpicuam, quod ultra librum 9. non progrediuntur, etſi et ad reliquos pertinuiſſe adparet ex iis, quae idem inde delibavit ad Melam 1, 2. 12. et 15;

Denique adfuit Cod. Moſcovienſis, de quo ſu
diſſerui aliqua, plura fortaſſe alio tempore datu
In quorum recenſu ſi qui forte ex praefatione SIEB
KEESII aliquos deſideraverint, deſideraturos aut
praevideo plures, audiant, quod non ſine acer
animi dolore eloquor, plura me ſubſidia ad hu
librum, cum ad digerendas ſchedulas, quae ad m
delatae erant, acceſſiſſem, non inveniſſe. Aegre i
primis carui opibus Scrimgerianis, quarum utilita
tem ſuperiores libri experti ſunt et ſatis probarunt.

Haec tradita accepi, eademque ſumma religione ſervavi, et integerrima fide reddam. Qui fuerint dicti et habiti a b. SIEBENKEESIO Vaticanus A et B, non niſi moleſta comparatione plurimorum locorum ex ſuperioribus libris adſequi potui, etſi, an adſecutus ſim, non praeſto, cum certam rationem ſervatam eſſe ubique non videam. Cum enim in iisdem uterque plagulis proponatur, tum vel omnino ſigna abſunt, vel tam varie, veluti V. V. C. Vat. C. admixtis alibi aliorum Codd. lectionibus, adpoſita ſunt, ut diſcernere et diiudicare, quorſum valeant, non niſi difficulter poſſis. Quantum tamen fieri potuit, ſecutus ſum rationem ſtudioſe informatam, ſingula tamen

et hic et in reliquis ita retuli, ut tuto iis lectores poſſint confidere. Quod quidem fieri eo facilius potuit, cum SIEBENKEESII manus ſatis ſit luculenta, nec ad coniecturas et divinationes compoſita. Sed ne diutius his immorer, quae ſucceſſori operis ſua ipſius cauſa praemonenda videbantur, ad alia ſubſidia progrediendum eſt, quae praeter emendationes virorum doctorum publice in libris propoſitas et vulgatas adfuerunt. Adſcripſerat paſſim editioni Caſaub. I. emendationes et coniecturas Reineſius, vir ampliſſimae doctrinae magnaeque ſagacitatis, quae in ipſo exemplari humaniſſima liberalitate transmiſſae ſunt a MUELLERO, Viro doctiſſimo, Cizenſis ſcholae Rectore meritiſſimo. Scaligeri emendationes editionis Xylandreae margini adlitas, cuius exemplar ſervat bibliotheca Caeſarea Vindobonenſis, deſcriptas mecum benevole communicavit doctiſſimus amicisſimusque WEIGELIUS, cuius opera olim Medici Graeci decore illuſtriori nitebunt: adiunxitque idem ex Aldino exemplari alias viri docti, ignoratur cuius, correctiones adpoſitas. Vidi quidem etiam a SIEBENKEESIO commemorari lib. 5. p. 189. emendationis Scaligerianae exemplum, at cum illud in meis non reperiatur, aliunde depromtum eſſe ad-

 paret,

paret, quod tamen unde fuerit, nunc quidem mi non liquet. Quantum ipſe Caſaubonus iis omnib ſtatuerit pretium, declarat illius epiſtola ad Scaligerum miſſa p. 99. (in epiſt. Caſaub.) *Per eg* inquit, *te Dei hominumque fidem teſtor, quae hab in Athenaeum et Strabonem, ea nobiscum communice Quod poſſum pretium ſummum, id offero; tibi et ipſum aeternum futurum tuum.* Nempe Scaligerus Strabonis editionem meditatum eſſe, Caſaubon praefatio docet. At nihil moviſſe et retuliſſe illa preces, ex eventu, certe ex Caſauboni ſilentio intelligi poſſe videtur, etſi hic Scaligero Strabonem ſuum dono miſerat; de quo in epiſt. 583. p. 618. ubi, cum adſperſas margini notas ab eo fuiſſe audiiſſet, ex Dan. Heinſio ſcire cupit, in cuius manus is liber pervenerit, et, ut ipſi paretur, quovis pretio rogat. Porro auctionis publicae lege ex bibliotheca regia Berolinenſi acceptum tuli exemplar ed. Caſaub. 2. quo olim uſus erat Meurſius, at magnam ſui, quam iniecerat, exſpectationem, cum Meurſium in emendandis Strabonis plurimis locis operam praeſtitiſſe noſſem, praeſens diffudit. Tam enim raro parceque, quae huic conſilio inſerviant, praebet, et, ſi qua habet, in uno alterove

auctore

auctore adlegando abſumuntur, ut parum inde lucri ad Strabonem redundet. Victorii notas manuſcriptas, quas in bibliotheca Monacenſi ſervari ex bibliotheca Graeca Fabricio — Harleſiana Vol. 4. p. 569. intellexiſſem, ut haberem, precibus adii HARLESIUM, virum de noſtris literis meritiſſimum et ſingularis humanitatis documentis ſpectatum, quas ille non ſolum benevole excepit, ſed, ut ratae etiam eſſent, magno ſtudio contendit, neque tamen perficere potuit, cum in his conquaſſati orbis tumultibus et rerum trepidatione Codices aliique libri inſigniores arcis concluſi, dum reddita pace libere prodire et adparere poſſent, tenerentur. Emiſſae in Bataviam preces etiamnunc inſiſtunt aguntque, ut, quae poſſidet in theſauris ditiſſimis bibl. Lugdunenſis ſcholia Graeca Cyriaci Anconitani in Strabonem, inde ad uſus publicos nunc efferantur, quod ut ſperare liceat, facit inſignis ſummi Ruhnkenii humanitas et benevolentia, quam et in adparatibus ad Melam congerendis me expertum eſſe gratiſſimo animo et ore profiteor. Nec minorem gratiam inibunt apud Strabonem meque ipſis in perpetuum addictum habebunt obſtrictumque omnibus officiorum vinculis, ſi qui communicare mecum voluerint,

voluerint, quae vel ipſi repoſita ad Strabonis commoda habent, vel accepta ab aliis ſervant. Non igitur ſine grata commemoratione praeterire poſſum, quod IACOBS, Vir de literis Graecis egregie promeritus, ad duorum locorum libri 7. emendationem coniecturas miſit, ſagacitatis notae teſtes luculentas. Praeter illa, quae habui adhuc adminicula, alia conquirenda putavi ex Scholiaſtis et Grammaticis veteribus, quippe in quibus multa ſaepe Strabonis loca aut adlegantur aut repetuntur, quorum quidem principem locum tenet Euſtathius. Eos igitur ſedulo excuſſi et perluſtravi, et, ſi qua expreſſa Strabonis veſtigia vidiſſem, diligenter legi et ſuis locis notavi. Denique adii ſuperiores omnes editiones, easque ad Caſaub. 1. quae ſubiecta eſt typis, adtente exegi, ut, ubi, et in quibus diſcreparent, quid ſingulae ad conſtituendum et effingendum textum conferrent, intelligeretur, quia ſic ſtudium hominum doctorum ipſamque Strabonis variatam ſubinde formam optime ipſoque conſpectu declarari poſſe putarem. Nec in his curis dimittenda erat Guarini interpretatio Latina, quippe quae, cum ad Codicem manuſcriptum informata ſit, auctoritate valet non levi; adpoſui etiam ſubinde

eius

eius exempla, ut eo inſtantius depelleretur error, quem multorum animis inſidere vulgoque etiam ferri cognovi, Strabonis verba Graeca fere ad eam interpretationem ab Aldo fuiſſe accommodata adeoque depravata. Etſi enim multis eius editionem vitiis inquinatam eſſe minime nego, immo lubens largior; at non minoribus et paucioribus premuntur etiam Codices, quorum tamen unum, quem ſequeretur, ante oculos poſitum habuiſſe debet Aldus.

His igitur armatus ſubſidiis ipſum Strabonis opus adgreſſus ſum, in quo excolendo, quid praeſtare voluerim, ipſe ſum mihi conſcius, etſi me deſiderio potius praeſtitiſſe, quam viribus adſecutum eſſe, non minus ſentio. Vt tamen cauſae lectionum aut propagatarum aut immutatarum proſpici poſſent, breviter, quae moverunt, adiunxi, cum amplior de iis disputandi campus aperiatur in ipſo ad Strabonem commentario. Norunt optime, qui in hac arena iactati ſunt, aut emendationum libros perluſtrarunt, in quot partes verſari ſaepe auctorum loca poſſint, vel potius verſentur, ſenſusque ſuus quemvis docebit, paullo audacius graſſari manum, ubi hilarius geſtiens animus curarumque et corporei ponderis expers exſultat,

ſultat, contra illam titubare et haerere timidius, ubi hic deiectus depreſſusque languet. Hinc forte accidit, ut alia liberius effunderem, alia cautius cohiberem. De quibus ſi ſecus viſum fuerit viris doctis, ſi multa rectius abeſſe potuiſſe cenſuerint, multa melius adpoſita cupierint, monebunt humaniter et intra noſtrarum literarum cancellos et curſum reliquum ad metam certam conſiliis ſuis dirigent.

In figendis accentibus paſſim haeſitavi, quippe quorum inconſtans ſedes in nominibus praecipue propriis vagatur, parumque ſibi in his conſtat ipſe Caſaubonus. Nec minorem ab hac parte dubitationem iniecerunt particulae encliticae, quas vocant, de quibus variae virorum doctorum exſtant ſententiae et in ipſo uſu exempla, etſi, re perpenſa, tum recte, ubi cetera addicunt, accentum reiiciendum eſſe arbitror, cum proxime praecedens vocabulum tali particula adficitur, et ſic probandam disputationem Reizii, quam etiam Herodoto praepoſuit. In quibus ſi qua ſiniſtre et pravo loco notata deprenderint lectores, factum id etiam eſt Caſaubonianae editionis exemplo, quod, dum gravioribus detinebatur animus, oculus intactum tranſiluit. Quae

alia

alia aliunde vel meo ipſius errore irrepſerunt vitia, cum nunc exempli typis deſcripti copia non detur, quod exquiri poſſit, alio tempore indicabo. Succurrit in praeſentia hoc unum, quod p. 333. notam 1. prave expreſſam et conturbatam eſſe vidi, etſi ſingula de Codd. recte habent et vere, nec omnino in ipſa re a Graeco uſu aberretur. Notum enim eſt, verbum ἐλαύνειν cum cognatis, quod in his temporibus ab ἐλάω formam ducit, adpoſitum habere σ, quod ſoli Attici negligant, uti diſerte tradunt Grammatici veteres. (v. etiam Schweighaeuſer. ad Polyb. 6, 22, 4. et paſſim alibi.) Sunt etiam, qui in his verbis σ unice et ſimpliciter agnoſcant, in quibus Theodorus Gaza. Moverant haec primum, ut adponerem, probata Cod. Med. auctoritate; poſt recordatus, conſtanti Codd. conſenſu a Strabone lib. 3. p. 171. aliisque in locis negligi, immutaveram notam, quae tamen priori forma exierat. Reſtat nunc, ut paucis commemorem ea, in quibus porro opera mea verſabitur, ſi vita ſubpeditarit et corporis valetudo adnuerit. Ipſum contextum Strabonis excipiet commentarius uberior, in quo non ſolum, quae ex ſubſidiis criticis remanſerunt, arceſſentur, et de locorum lectione, ubi aptum fuerit viſum aut neceſſarium,

rium, disputatio contexetur, ſed et rerum illuſ. tio ſubiungetur. Quae Geographiam Mathemati c ſpectant, eius explicandae partes benevole ſusce AUG. FRID. LÜDICKE, collega coniunctiſſimus, in hac ſchola Electorali magna cum laude et utilit noſtros iuvenes Matheſin docet. Tomus ultim continebit Lexicon Strabonianum et indicem r rum praemiſſum, forte habebit etiam diſſertatione de Strabone, qualem de Eutropio exhibui. Ha igitur ſunt, quae adparare pro virium modo conſt tui. Tu autem, lector benevole, non huic ſolu operae inſtitutae, ſed et futurae conatibus fave.

Scr. Miſnae V Cal. Jun. MDCCIIXC.

C. H. Tzſchucke.

STRA-

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ τετάρτῳ τὰ περὶ Γαλλίαν· καὶ ὅσα διείργουσιν, αἱ Ἄλπεις τῆς Ἰταλίας ἔνδον· ἐν οἷς καὶ Βρεττανία, καὶ τῶν ἀκκανιτίδων νήσων τινὰς, ὅσαι καὶ δοκοῦσιν οἰκεῖσθαι. καὶ βαρβάρων χώρας, καὶ ἔθνη παροικοῦντα τοῦ Ἴστρου πέραν.

STRABONIS RERVM GEOGRAPHICARVM LIBRI QVARTI CAPITA.

Quartus liber exhibet Galliae descriptionem, regionumque intra Alpes ad Italiam. Agit deinde de Britania, et nonnullis insulis in Oceano, quae habitari videntur; deque barbarorum terris, et populis ulteriora Istri tenentibus.

Gallia Narbonenſis

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΚΕΦ. Α.

pag. 176. Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων Κελτική. [a] Ταύτης δὲ καὶ τὸ σχῆμα ὑπογέγραπται πρότερον τυπωδῶς, καὶ τὸ μέγεθος. νυνὶ δὲ λεκτέον τὰ καθ' ἕκαστα. Οἱ μὲν δὴ, τριχῇ δήρουν, Ἀκυϊτανὸς, καὶ Βέλγας καλοῦντες καὶ Κέλτας. Τοὺς μὲν Ἀκυϊτανὸς, τελέως ἐξηλλαγμένους, ὐ τῇ γλώττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασιν, ἐμφερεῖς Ἰβηρσι μᾶλλον, ἢ Γαλάταις· τοὺς

VARIANTES LECTIONES.

a) Ταύτης] ταύτη Vat. A. B.

STRABONIS GEOGRAPHICARVM RERVM LIBER QVARTVS.

CAP. I.

Quae ultra Alpes eſt Gallia, eius iam ante figura et magnitudo craſſiore definitione deſcripta fuerunt; nunc ſingula perſequemur. Sunt qui Gallos trifariam dividunt, in Aquitanos, Belgas et Celtas; de quibus Aquitani a caeterorum plane differentes non lingua modo, ſed et corporibus, Hiſpanis quam Gallis ſint ſimilio-

τὰς δὲ λοιπὰς Γαλατικὴν μὲν τὴν ὄψιν, ὁμογλώττους Gallia Narbonenſis.
δὲ οὐ πάσας, ἀλλ' ἐνίας μικρὸν παραλλάττοντας τῆς γλώττης· καὶ πολιτεία δὲ, καὶ οἱ βίοι μικρὸν ἐξηλλαγμένοι εἰσίν. Ἀκουιτανοὺς μὲν οὖν καὶ Κελτας ἐλεγον τοὺς πρὸς τῇ Πυρήνῃ, διωρισμένους τῷ Κεμμένῳ ὄρει. Εἴρηται γαρ, ὅτι τὴν Κελτικὴν ταύτην ἀπὸ μὲν τῆς ἑσπέρας ὁρίζει τὰ Πυρηναῖα ὄρη τῆς ἑκατέρωθεν θα- pag. 177.
λάττης, τῆς τε ἐντὸς καὶ τῆς ἐκτὸς προσαπτόμενα· ἀπὸ δὲ τῶν ἀνατολῶν ὁ Ῥῆνος παράλληλος ὢν τῇ Πυρήνῃ· τὸ δ' [b]ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς μεσημβρίας, τὰ μὲν ὁ Ὠκεανὸς περιειλήφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν βορείων ἄκρων τῆς Πυρήνης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου· [c] τὸ δ' ἐξ ἐναντίας, ἡ κατὰ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα θάλαττα, καὶ αἱ Ἄλπεις ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς ἀρξάμεναι, μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Ῥήνου. Τῇ δὲ Πυρήνῃ πρὸς ὀρθὰς ἥκτο τὸ Κεμμενον ὄρος διὰ μέσων τῶν πεδίων, καὶ τείνει κατὰ μέσα, πλησίον Λυγδούνου, περὶ δισχι-

b) ἀπὸ τῶν ἄρκτων] ἀπὸ τοῦ ἄρκτου. Stroz. c) τὸ δ'] τὰ δὲ Bemb. Stroz.

miliores. reliqui Gallica ſpecie, ne ipſi quidem omnes, eodem utantur ſermone, ſed aliquid nonnulli habeant diverſitatis; forma quoque reipublicae et vitae inſtitutis nonnihil differant. Ergo qui Pyrenae ſunt proximi, eos Aquitanos et Celtas vocant, monte diviſi Cemmeno. Dictum eſt enim ſupra, univerſam Galliam verſus occaſum montibus definiri Pyrenaeis, utrumque mare tam externum quam internum tangentibus; ab ortu autem Rheno, qui Pyrenaeis fluit parallelus; a ſeptentrione Oceano, a ſeptentrionalibus Pyrenae extremis ad oſtia uſque Rheni; a meridie mari, quod eſt ad Maſſiliam et Narbonem, et Alpibus, quae a Liguria incipientes ad fontes Rheni porriguntur. A Pyrena ad rectos angulos protenditur Cemmenus mons per mediam planitiem Galliae, eiusque in medio deſinit prope Lug-

Gallia Narbonenſis.

λίας ἐνταθὲν ϛαδίας. Ἀκυϊτανὸς μὲν τοίνυν ἕλ
τὰς τὰ βόρεια τῆς Πυρήνης μέρη κατέχοντας, καὶ
Κεμμένης, μέχρι πρὸς τὸν Ὠκεανὸν, τὰ ἐντὸς Γαρ
ποταμῶ. Κέλτας δὲ, τὰς ἐπὶ θάτερα μέρη κα
κοντας, καὶ τὸν κατὰ Μασσαλίαν καὶ Νάρβωνα
λατ]αν, ἁπτομένας δὲ καὶ τῶν Ἄλπεων ὀρῶν ἐνί
Βέλγας δ' ἔλεγον τὰς λοιπάς τε τῶν παρωκεανιτ
μέχρι τῶν ἐκβολῶν τῦ Ῥήνυ, καὶ τινὰς τῶν παροικ
των τὸν Ῥῆνον καὶ τὰς Ἄλπεις. Οὕτω δὲ ὁ Θ
Καῖσαρ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν εἴρημεν. Ὁ δὲ Σεβας
Καῖσαρ τετραχῆ διελὼν, τοὺς μὲν Κέλτας τῆς Να
βωνίτιδος ἐπαρχίας ἀπέφηνεν· Ακυϊτανὰς δ' [d] ὥσπ
κἀκεῖνος· προσέθηκε δὲ [e] τέσσαρες καὶ δέκα ἔθ
τῶν μεταξὺ τῦ Γαρῦνα, καὶ τῦ Λίγυρος ποταμῦ νεμ
μένων· τὴν δὲ λοιπὴν διελὼν δίχα, τὴν μὲν Λυγδύν
προσώρισε μέχρι τῶν ἄνω μερῶν τῦ Ῥήνυ, τὴν δὲ τοῖ
Βέλ

d) ὥσπερ] οὕσπερ. Venet. Interpr. pr. e) τέσσαρες κα
δέκα] Sic codd. Vat. A Bemb. Caſaub. Vulgo inepte ἑκάϛας κα
δέκα. vid. Strab. IV. pag. 189. c. ed. Caſaub.

Lugdunum ad MM ſtadia porrectus. Aquitanos ergo dicunt eos, qui intra Garumnam fluvium ſeptentrionalia Pyrenae et Cemmeni, uſque ad Oceanum accolunt; Celtas, qui ad alteram partem habitant verſus mare, quod ad Maſſiliam et Narbonem eſt, et uſque ad quandam Alpium partem pertingunt; Belgas denique vocant reliquos Oceano propinqua tenentes uſque ad Rheni oſtia, et quosdam Rhenum et Alpes incolentes. Sic etiam D. Caeſar in commentariis ſuis tradidit. Auguſtus autem Caeſar in quatuor partes Galliam diviſit, ita ut Celtas Narbonenſi provinciae attribueret, Aquitanos eosdem cum Iulio faceret, iisque quatuordecim alias gentes, intra Garumnam et Ligerim habitantes, attribueret; reliquum in duas partes divideret, quarum unam uſque ad ſuperiora Rheni Lugduno adiungeret, alteram Belgis.

Enim-

Βέλγαις. Ὅσα μὲν ἂν φυσικῶς διώρισαι, δεῖ λέγειν τὸν γεωγράφον, καὶ ὅσα ἐθνικῶς, καὶ ὅ, τι ἄν ἢ καὶ μνήμης ἄξιον· ὅσα δ' οἱ ἡγεμόνες πρὸς τὰς καιρὰς πολιτευόμενοι διατάττουσι ποικίλως, ἀρκεῖ κἂν ἐν κεφαλαίῳ τις εἴπῃ· τὰ δ' ἀκριβοῦς, ἄλλοις παραχωρητέον. Gallia Narbonenſis.

§. 2.

Ἅπασα μὲν [f] οὖν αὕτη, ποταμοῖς κατάῤῥυτος ἡ χώρα, τοῖς μὲν ἐκ τῶν Ἄλπεων καταφερομένοις, τοῖς δ' ἐκ τῆς Κεμμένης, καὶ τῆς Πυρήνης, καὶ τοῖς μὲν εἰς τὸν Ὠκεανὸν ἐκβάλλουσι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλατταν. Δι' ὧν δὲ φέρονται χωρίων, πεδία ἐστὶ τὰ πλεῖστα, καὶ γεωλοφίαι, διάῤῥους ἔχουσαι πλωτούς. Οὕτως δ' εὐφυῶς ἴσχει τὰ ῥεῖθρα πρὸς ἄλληλα, ὥστ' ἐξ ἑκατέρας τῆς θαλάττης εἰς τὴν ἑκατέραν κατακομίζεσθαι, πορευομένων ἐπ' ὀλίγον τῶν φορτίων καὶ διὰ πεδίων εὐμαρῶς· τὸ δὲ πλέον τοῖς ποταμοῖς, τοῖς μὲν ἀναγομένων, τοῖς δὲ καταγομένων. Ἔχει δέ pag. 178.

f) οὖν αὕτη] οὖν ἐστιν αὐτη. Vat. A. Stroz. A. B.

Enimvero geographi officium eſt iis diviſionibus inhaerere, quae vel ab ipſa natura proveniant, vel a populis inſtitutae, vel quae alia ex cauſa memoratu dignae ſint. Quae autem principes pro temporum ratione varie conſtituerunt, uno tantum verbo indicaſſe ſatis eſt, et accuratam deſignationem aliis concedere.

§. 2.

Tota ergo Gallia amnibus rigatur, quorum alii ex Alpibus, alii ex Cemmeno et Pyrena delapſi, partim in Oceanum, partim in noſtrum mare exeunt. Loca, per quae feruntur, pleraque ſunt campeſtria, aut tumuli terreſtres, alveis praediti navigabilibus. Fluvii enim ita commode ſe invicem reſpiciunt, ut ab utroque mari ad alterum facile perferantur merces, maiori ex parte deſcenſu et adſcenſu fluviorum, aliquantum etiam terra. Ad quam rem

Gallia Narbonenſis.

δέ τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο ὁ Ῥοδανός· καὶ γὰρ πολλαχόθεν ἐστὶ σύῤῥους, [g] ὥσπερ εἴρηται, καὶ συνάπτει πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλατταν κρείττω τῆς ἐκτὸς οὖσαν, καὶ διὰ χώρας διέξεισι τῆς εὐδαιμονεστάτης τῶν ταύτῃ. Τοὺς δ' αὐτοὺς ἐκφέρει καρποὺς ἡ Ναρβωνίτις ἅπασα, [h] οὕστερ ἡ Ἰταλία. [i] Παριόντι δ' ἐπὶ τὰς ἄρκτους καὶ τὸ Κεμμενον ὄρος, ἡ μὲν ἐλαιόφυτος καὶ συκοφόρος ἐκλείπει, τ' ἄλλα δὲ φύεται. καὶ ἡ ἄμπελος δὲ προϊοῦσιν οὐ ῥᾳδίως τελεσφορεῖ· ἡ δ' ἄλλη πᾶσα, σῖτον φέρει πολὺν, καὶ κέγχρον καὶ βάλανον, καὶ βοσκήματα παντοῖα· ἀργον δ' αὐτῆς οὐδὲν, πλὴν εἴ τι ἕλεσι κεκώλυται καὶ δρυμοῖς· καί τοι καὶ τοῦτο συνοικεῖται πολυανθρωπίᾳ μᾶλλον, ἢ ἐπιμελείᾳ. καὶ γὰρ τοκάδες αἱ γυναῖκες, καὶ τρέφειν ἀγαθαί· οἱ δ' ἄνδρες μαχηταὶ μᾶλλον, ἢ γεωργοί. νῦν δ' ἀναγκάζονται γεωργεῖν, καταθέμενοι τὰ ὅπλα. Κοινῇ

g) ὥσπερ εἴρηται] Xylander coni. ὥσπερ εἰρήσεται. h) οὕστερ] ὥστερ. Vat A. Stroz. uterque. i) Παριόντι] Προϊόντι Vat. A. B. Stroz. Venet A. Caſauboni MSSti.

rem aptior aliquanto reliquis eſt Rhodanus, in quem, ut dictum eſt, multis ex locis aqua confluit, et qui in noſtrum mare exit, quod Oceano maiora nobis commoda praebet, ac regionem totius Galliae fecundiſſimam perlabitur. Profert Narbonenſis Gallia omnia fructuum genera, quae in Italia naſcuntur. Inde verſus ſeptentrionem et Cemmenum montem progreſſus, ſolum omnium rerum, oleo et ficu demtis, ferax invenies. ſed et vitis, ubi proceſſeris, non facile uvas ad maturitatem perducit. Reliqua omnis Gallia multum fert frumenti, milii, glandis, ac omnigenum alit pecus: nihil in ea otioſum eſt, niſi qua paludes aut ſylvae obſtant; quanquam et illa loca incoluntur, magis hominum copia quam accuratione. Namque mulieres fecundae ſunt, et educatrices bonae, viri autem bello quam agricultura meliores. noſtro tamen tempore coguntur poſitis armis agros

Κοινῇ μὲν οὖν ταῦτα λέγομεν, περὶ τῆς ἐντὸς πάσης Κελτικῆς· περὶ δὲ τῶν τεταρτημορίων ἑκάστου διαλαβόντες, λέγωμεν νυνὶ μεμνημένοι τυπωδῶς· καὶ πρῶτον περὶ τῆς Ναρβωνίτιδος. Gallia Narbonenſis.

§. 3.

Ταύτης δὲ τὸ σχῆμα παραλληλόγραμμόν πως ἐστὶν, ἐκ μὲν τῆς ἑσπέρας γραφόμενον τῇ Πυρήνῃ, πρὸς δὲ τὰς ἄρκτους τῷ Κεμμένῳ· τὰς δὲ λοιπὰς, τὴν μὲν νότιον ἡ θάλαττα ποιεῖ, [k] μεταξὺ Πυρήνης καὶ Μασσαλίας· τὴν δ' ἑωθινὴν αἱ Ἄλπεις ἐκ μέρους, καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν Ἄλπεων, ἐπ' εὐθείας αὐταῖς ληφθὲν, καὶ τῶν ὑπωρειῶν τῶν Κεμμένου τῶν καθηκουσῶν ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν, καὶ ποιουσῶν ὀρθὴν γωνίαν πρὸς τὴν λεχθεῖσαν ἀπὸ τῶν Ἄλπεων εὐθεῖαν. τῷ δὲ νοτίῳ πρόσκειται παρὰ τὸ λεχθὲν σχῆμα ἡ ἐφεξῆς παραλία, ἣν ἔχουσιν οἵ τε Μασσαλιῶται, καὶ οἱ [l] Σάλυες μέχρι Λιγύων, ἐπὶ τὰ πρὸς Ἰταλίαν μέρη, καὶ τὸν Οὔαρον ποταμόν. Οὗτος δ' ἐστὶν, ὡς εἶπον

A 4 πρότε-

k) μεταξὺ] ἡ μεταξὺ Vat. A. B. l) Σάλυες] Σύλυες Vat. A. Σύλλες Venet. A.

agros colere. Atque haec in genere dicta ſunto de Gallia exteriore. Nunc de ſingulis quadrantibus ordine et rudi Minerva dicamus, initio a Narbonenſi facto.

§. 3.

Huius figura quodammodo parallelogrammum refert, cuius occiduum latus Pyrene includit, ſeptentrionale Cemmenus; auſtrinum conficit mare, quod inter Pyrenam eſt et Maſſiliam, et orientales partim Alpes, partim intervallum ad rectos angulos ſumtum inter Alpes, et procurſus Cemmeni ad Rhodanum porrectos, qui ad angulum rectum incidunt lineae ab Alpibus ductae. Auſtrino lateri adiacet, praeter dictam figuram, ora maritima, quam Maſſilienſes et Salyes tenent, uſque ad Liguriam et Italiae fines, ac Varum fluvium, quo (ut ante dixi)

Nar-

Gallia Narbonenſis

πρότερον, ὄριον τῆς Ναρβωνίτιδος· ὑπάρχει δὲ καὶ τῆς Ἰταλίας, θέρους μὲν μικρὸς, [m] χειμῶνος δὲ μέχρι ἑπτὰ σταδίων πλατυνόμενος. Ἐντεῦθεν μὲν ἡ παραλία παρατείνει μέχρι τοῦ ἱεροῦ τῆς Πυρηναίας Ἀφροδίτης· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶν ὄριον ταύτης τε τῆς ὑπαρχίας, καὶ τῆς Ἰβηρικῆς· ἔνιοι δὲ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶ τὰ Πομπηΐου τρόπαια, ὄριον Ἰβηρίας ἀποφαίνουσι καὶ τῆς Κελτικῆς. Ἔστι δ' ἔνθεν εἰς Νάρβωνα μίλια ξγ· ἐκεῖθεν δὲ εἰς Νέμαυσον, ὀγδοήκοντα ὀκτώ· ἐκ Νεμαύσου δὲ διὰ [n] Οὐγέρνου καὶ Ταράσκωνος εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα τὰ Σέξτια καλούμενα, ἅπερ πλησίον Μασσαλίας ἐστὶ, νγ· ἐντεῦθεν δὲ εἰς Ἀντίπολιν καὶ τὸν Οὔαρον ποταμὸν ογ· ὥστε τὰ σύμπαντα γίνεται μίλια διακόσια ἑβδομήκοντα ἑπτά. Ἔνιοι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀφροδισίου μέχρι τοῦ Οὐάρου σταδίους ἀνέγραψαν δισχιλίους ἑξακο-
pag. 179. σίους· οἱ δὲ καὶ διακοσίους προσιθέασιν· ἀγαπᾶν γὰρ ὁμολογεῖται περὶ τῶν διαστημάτων. Κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὁδὸν

m) χειμῶνος δὲ] χ δὲ καὶ Venet. A. n) Οὐγέρνου] Ita omnes MSSti. vulgo Οὐργενοῦ.

Narbonenſis Gallia terminatur itemque Italia. Is aeſtate parvus, hyeme ad VII ſtadiorum latitudinem augetur. Ab hoc igitur ora maritima protenditur uſque ad templum Veneris Pyrenaeae, quo haec provincia et Hiſpania limite diſtinguuntur; quanquam pro eo alii locum deſignant eum, ubi ſunt Pompeii tropaea. Inde ergo Narbonem uſque milliaria ſunt LXIII. hinc Nemauſum LXXXVIII. a Nemauſo per Vgernum ac Taraſconem ad aquas calidas quae Sextiae appellantur, quae prope Maſſiliam ſunt, LIII. hinc ad Antipolin et Varum amnem, LXXIII. in ſumma, miliaria CCLXXVII. Alii a Veneris templo uſque ad Varum ſtadia tradiderunt CIↃ CIↃ IↃ C; nonnulli CC addunt; non enim idem omnes de intervallis ſentiunt. Altera via per Vocontios et ditionem Cot-

ὁδὸν τὴν διὰ Οὐοκοντίων καὶ τῆς [o] Κοττίου· μέχρι μὲν [p] Οὐγέρνα, καὶ Ταραύσκωνος κοινὴ ὁδὸς ἡ ἀπὸ Νεμαύσου· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς Οὐοκοντίων ὅρους, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναβάσεως τῶν Ἄλπεων διὰ Δρουεντίας καὶ Καβαλλίωνος μίλια ἑξήκοντα τρία· πάλιν δ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἑτέρους ὅρους τῶν Οὐοκοντίων πρὸς τὴν Κοττίου μίλια ἑκατὸν ἑνὸς δέοντα, [q] εἰς Ἐπεβρόδουνον κώμην· εἶτ' ἄλλοι τοσοῦτοι διὰ Βριγαντίου κώμης, ἐκ Σκιγγομάγου, καὶ τῆς τῶν Ἄλπεων ὑπερθέσεως, ἐπὶ Ὦκελον τὸ πέρας τῆς Κοττίου γῆς· καὶ ἡ ἀπὸ Σκιγγομάγου δὲ ἤδη Ἰταλία λέγεται· ἔστι δὲ ἐνθένδε ἐπὶ Ὦκελον, μίλια [r] κζ. Gallia Narbonenſis.

§. 4.

Κτίσμα δ' ἐστὶ Φωκαιέων ἡ Μασσαλία, κεῖται δ' ἐπὶ χωρίου πετρώδους· ὑποπέπτωκε δ' αὐτῆς ὁ λιμὴν θεατροειδεῖ πέτρᾳ, βλέπούσῃ πρὸς τὸν νότον. Τετεί-

o) Κοττίου] Sic cum Interpr. priori lego ſuadente iam Caſaubono, et Strabone ipſo id poſtulante. vid. paulo poſt. Codices omnes quos evolvi vulgarem ac falſam lectionem Κοντίου profitentur. p) Οὐγέρνα] Ita Caſauboni auctoritate reſcripſi pro Γέρνου vulg. q) εἰς Ἐπεβρόδουνον] Caſaub. coniecit ἐπ' Ἐβρόδουνον inducto εἰς. r) κζ] Caſauboni MSSti habent κη.

Cottii. Vgernum quidem uſque et Taraſconem a Nemauſo communis eſt via. Hinc uſque ad Vocontiorum terminos et initium adſcenſus Alpium per Druentiam et Caballionem milliaria LXIII. inde ad alteros Vocontiorum terminos et ad Cottii terram, milliaria IC. ad Epebrodunum vicum. hinc totidem per Brigantium vicum a Scingomago et Alpium altos transitus, uſque ad Ocelum, qui eſt terrae Cottiae finis. nam a Scingomago iam Italia dicitur, et diſtat ab Ocelo milliaria XXVII.

§. 4.

Maſſilia a Phocaeenſibus eſt condita; ſita loco ſaxoſo, portum habens ſubiectum, theatri forma cavato ſaxo, auſtro obverſum. Cum portus, tum ipſa urbs praeclare aedi-

Gallia Narbonenſis.

χισαι δὲ καλῶς καὶ αὐτὴ καὶ ἡ πόλις σύμπασα, μεγεθος ἔχουσα ἀξιόλογον. Ἐν δὲ τῇ ἄκρᾳ τὸ Ἐφέσιον ἵδρυται, καὶ τὸ τῦ Δελφινίυ Ἀπόλλωνος ἱερόν τῦτο μὲν κοινὸν Ἰώνων ἁπάντων· τὸ δὲ Ἐφέσιον, τῆς Ἀρτέμιδος ἐστὶ νεὼς τῆς Ἐφεσίας. Ἀπαίρυσι γὰρ τοῖς Φωκαιεῦσιν ἐκ τῆς οἰκείας, λόγιον ἐκπεσεῖν φασὶν, ἡγεμόνι χρήσασθαι τῦ πλῦ παρὰ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος λαβῦσι· τοὺς μὲν δὴ προσαχθέντας τῇ Ἐφέσῳ ζητεῖν ὅν τινα τρόπον ἐκ τῆς θεῦ πορίσαιντο τὸ προσαχθέν. Ἀρισάρχῃ δὲ τῶν ἐντίμων σφόδρα γυναικῶν, παρασῆναι κατ' ὄναρ τὴν θεὸν, καὶ κελεῦσαι συναπαίρειν τοῖς Φωκαιεῦσιν, ἀφίδρυμά τι τῶν ἱερῶν λαβῦσῃ· γενομένυ δὲ τούτου, καὶ τῆς ἀποικίας λαβῦσης τέλος, τό, τε ἱερὸν ἱδρύσασθαι, καὶ τὴν Ἀρισάρχην τιμῆσαι διαφερόντως ἱερείαν ἀποδείξαντας· ἔν τε ταῖς ἀποίκοις πόλεσι πανταχῦ τιμᾶν ἐν τοῖς πρώτοις ταύτην τὴν θεὸν, καὶ τῦ ξοάνυ τὴν διάθεσιν τὴν αὐτὴν, καὶ τ' ἄλλα νόμιμα φυλάττειν τὰ αὐτὰ ἅπερ ἐν τῇ μητροπόλει ἐνενόμιζο.

§. 5.

aedificata eſt iuſtae magnitudinis. In arce eſt Epheſium, et Apollinis Delphinii fanum. Hoc quidem omnium Ionum commune eſt; Epheſium autem, fanum eſt Dianae Epheſiae. Aiunt enim Phocaeenſibus patriam relinquentibus oraculum editum fuiſſe, quo iubebantur navigationis ducem a Diana Epheſia accipere. itaque eos, cum Epheſum appuliſſent, quaeſiviſſe, quo pacto a dea conſequerentur quod mandatum erat. Ibi Ariſtarchae honoratiſſimarum uni matrcnarum deam per quietem adſtitiſſe, ac iuſſiſſe, ut ſumta ſecum quadam ſacrorum imagine Phocaeenſes comitaretur. quibus ita factis, colonia condita Phocaeenſes fanum exſtruxiſſe, eiusque antiſtitam feciſſe Ariſtarcham, inque honore ſummo habuiſſe. ſed et in reliquis coloniis eos ubique primo loco deam iſtam colere, et ad imitationem Epheſi ſimulacrum deae, ac reliquos ritus inſtituere.

§. 5.

§. 5. Gallia Narbonenſis.

Διοικοῦνται δ' ἀριστοκρατικῶς οἱ Μασσαλιῶται πάντων εὐνομώτατα· ἀνδρῶν γ καταστήσαντες συνέδριον, διὰ βίου ταύτην ἐχόντων τὴν τιμήν, οὓς Τιμούχους καλοῦσι. πεντεκαίδεκα δ' εἰσὶ τοῦ συνεδρίου προεστῶτες, τούτοις δὲ τὰ πρόχειρα διοικεῖν δέδοται. πάλιν δὲ τῶν πεντεκαίδεκα προκάθηνται τρεῖς οἱ πλεῖστον ἰσχύοντες· [s] τούτων δὲ εἷς Τιμοῦχος οὐ γίνεται μὴ τέκνα ἔχων, μηδὲ διὰ τριγονίας ἐκ πολιτῶν γεγονώς. Οἱ δὲ νόμοι Ἰωνικοί, πρόκεινται δὲ δημοσίᾳ. Χώραν δ' ἔχουσιν ἐλαιόφυτον μὲν, καὶ κατάμπελον· σίτῳ δὲ λυπροτέραν διὰ τὴν τραχύτητα· ὥστε πεποιθότες τῇ θαλάττῃ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ, τὸ πρὸς ναυτιλίας εὐφυὲς εἴλοντο μᾶλλον. Ὕστερον μέντοι ταῖς ἀνδραγαθίαις ἰσχυσαν προσλαβεῖν τινα τῶν περιοικίδων πεδίων, ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ἀφ' ἧς καὶ τὰς πόλεις ἔκτισαν, ἐπιτειχίσματα τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἰβηρίαν τοῖς Ἴβηξιν, οἷς pag. 180.

s) τούτων δὲ εἷς] r. δὲ οὐδ' εἷς. Venet. A.

§. 5.

Respublica Maſſilienſium omnium optime legibus paret, adminiſtrata per optimates concilio 1DC virorum, quos ab honore, quem et per totam vitam gerunt, Timuchos nominant. Huic concilio quindecim viri praeſunt, quorum eſt occurrentia negotia expedire; de his rurſum tres praeſident, maxima poteſtate. nullus Timuchi dignitatem conſequitur, cui nulli ſint liberi, aut cujus ſtirps inter cives non per tres aetates duraverit. Legibus utuntur Ionicis, publice expoſitis. Solum poſſident oleis ac vitibus conſitum, frumenti autem ob aſperitatem ſterile; itaque mari magis quam terrae fidentes, ad navigationes ingenium potius contulerunt. Poſterioribus tamen temporibus fortitudine ſua freti quoſdam circumiacentium camporum in ſuam poteſtatem redegerunt, qua eadem ſubnixi, urbes quoque condiderunt, quibus munitionibus uterentur; ut ad Hiſpaniam contra Hiſpanos, quibus etiam ritus

Gallia Narbonenſis.

οἷς καὶ τὰ ἱερὰ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος παρέδοσαν τὰ πάτρια, ὥστε Ἑλληνιστὶ θύειν· τὴν δὲ Ῥόην Ἀγαθὴν τοῖς περὶ τὸν ποταμὸν οἰκοῦσι τὸν Ῥοδανὸν βαρβάροις· τὸ δὲ Ταυρέντιον, καὶ τὴν Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ Νίκαιαν, τῷ τῶν Σαλύων ἔθνει καὶ τοῖς Λίγυσι τοῖς τὰς Ἄλπεις οἰκοῦσιν. Εἰσὶ δὲ καὶ νεώσοικοι παρ' αὐτοῖς, καὶ ὁπλοθήκη· πρότερον δὲ, καὶ πλοίων εὐπορία καὶ ὅπλων, καὶ ὀργάνων, τῶν τε πρὸς τὰς ναυτιλίας χρησίμων, καὶ τῶν πρὸς πολιορκίας, ἀφ' ὧν πρός τε τὰς βαρβάρους ἀντέσχον, καὶ Ῥωμαίοις ἐκτήσαντο φίλους, καὶ πολλὰ καὶ αὐτοὶ χρήσιμοι κατέστησαν ἐκείνοις, κἀκεῖνοι προσελάβοντο τῆς αὐξήσεως αὐτῶν. Σέξτιος γοῦν ὁ καταλύσας τοὺς Σάλυας, οὐ πολὺ ἄπωθεν τῆς Μασσαλίας, κτίσας πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτῷ τε καὶ τῶν ὑδάτων τῶν θερμῶν, ὧν τινα μεταβεβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρὰ, ἐνταῦθά τε φρουρὰν κατῴκισε Ῥωμαίων, καὶ ἐκ τῆς παραλίας τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀγούσης ἀπὸ Μασσαλίας, ἀνέστειλε τοὺς βαρβάρους

ritus Dianae Epheſiae avitos tradiderunt, eosque ſacrificare Graeco more docuerunt: ut Rhoën Agatham adverſus barbaros Rhodanum accolentes: ut Taurentium, Olbiam, Antipolin, et Nicaeam Salyum genti et Liguribus Alpes incolentibus oppoſuerunt. Habent Maſſilienſes etiam naualia, et armamentarium. olim etiam navium, armorum, ac machinarum ad navigationes et ad oppugnationes urbium factarum copia praediti fuerunt, quibus et contra barbaros ſe tuebantur, et Romanorum ſocietatem paraverunt, multis in rebus iis uſui fuerunt, viciſſimque ab iis horum incrementa ſunt adiuta. Sextius quidem, is qui Salyes ſubegit, non procul Maſſilia urbem ſibi et aquis, quae ibi ſunt calidis (hodie partim in frigidas eſſe mutatas aiunt) cognominem condidit, impoſitoque Romano praeſidio, barbaros ab ora quae a Maſſilia in Italiam ducit, reiecit, cum eos prorſus reprimere Maſſilienſes non potuiſſent. Quanquam is quoque nihil aliud

βάρους, οὐ δυναμένων τῶν Μασσαλιωτῶν ἀνείργειν αὐτὸς τελέως. ἀφ' αὐτὸς δὲ πλέον ἴσχυσεν, ἀλλ' ἢ τεσσάρων μόνων, ὅσον κατὰ μὲν τὰ εὐλίμενα, ἀπὸ τῆς θαλάττης [t] ἀπελθεῖν τὲς βαρβάρες, ἐπὶ ιβ σταδίες. κατὰ δὲ τὸ τραχωνος ἐπὶ η. τὴν δὲ λειφθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων, τοῖς Μασσαλιώταις παρέδωκεν. Ἀνάκειται δ' ἐν τόλει συχνὰ τῶν ἀκροθινίων, ἃ ἔλαβον ἀεὶ καταναυμαχήσαντες τὲς ἀμφισβητοῦντας τῆς θαλάττης ἀδίκως. Πρότερον μὲν οὖν εὐτύχων διαφερόντως, περί τε τὰ ἄλλα, καὶ περὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίες φιλίαν, ἧς πολλὰ ἄν τις λάβοι σημεῖα· καὶ δὴ καὶ τὸ ξόανον τῆς Ἀρτέμιδος τῆς ἐν τῷ Ἀβεντίῳ οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν αὐτὴν διάθεσιν [u] ἔχοντες παρὰ τοῖς Μασσαλιώταις, ἀνέθεσαν. Κατὰ δὲ τὴν Πομπηΐε πρὸς Καίσαρα στάσιν, τῷ κρατηθέντι μέρει προθέμενοι, τὴν πολλὴν τῆς εὐδαιμονίας ἀπέβαλον· ὅμως δ' ἔν γε ἔχνη λείπεται τῦ παλαιῦ ζήλυ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ μάλιστα περὶ τὰς ὀργανοποιίας, καὶ τὴν ναυτικὴν παρασκευήν. ἐξημερωμένων δ' ἀεὶ

Gall Narbonenſ

t) ἀπελθεῖν τὲς β.] ἀπ. ἐπὶ τὲς β. Bemb. Vat. A. B.
u) ἔχοντες] Malim cum Caſaubono ἔχον τῷ.

aliud praeſtitit, quam quod a locis portuoſis barbaros ad XII ſtadia repulit, a ſaxoſo autem et aſpero litore ad VIII. et ademtam iis terram Maſſilienſibus adiecit. Sunt in urbe Maſſilia permulta affixa ſpolia, quae cives diverſis temporibus victores pugnis navalibus retulerunt de iis, qui mare ſibi iniuſte vindicabant. Atque antiquis quidem temporibus cum aliis in rebus fortunati maiorem in modum fuerunt, tum cultura amicitiae cum Romanis, cuius et alia extant ſigna, et ſimulacrum Dianae, quod in Aventino Romani eadem forma, qua apud Maſſilienſes eſt, dedicarunt. Caeterum bello civili Pompeii contra Caeſarem, cum ſe victae parti adiunxiſſent, magnam ſuae felicitatis partem amiſerunt; extant tamen adhuc veſtigia antiqui ſtudii apud eos, maxime quod ad machinas et nauticum apparatum attinet. Cum autem barbari eorum vici-

Gallia Narbonenſis. ἀεὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων, καὶ ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τετραμμένων ἤδη πρὸς πολιτείας καὶ γεωργίας, διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, οὐδ' αὐτοῖς ἔτι τούτοις συμβαίνοι ἂν [x] περὶ τὰ λεχθέντα τοσαύτη σπουδή. Δη-
pag. 181. λοῖ δὲ τὰ καθεστηκότα νυνί. πάντες γὰρ οἱ χαρίεντες πρὸς τὸ λέγειν τρέπονται καὶ φιλοσοφεῖν· ὥσθ' ἡ πόλις μικρῷ μὲν πρότερον τοῖς βαρβάροις ἀνεῖτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας κατεσκεύασε τοὺς Γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια Ἑλληνιστὶ γράφειν· ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοὺς γνωριμωτάτους Ῥωμαίων πέπεικεν, ἀντὶ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποδημίας ἐκεῖσε φοιτᾶν φιλομαθεῖς ὄντας. ὁρῶντες δὲ τοῦτο οἱ Γαλάται, καὶ ἅμα εἰρήνην ἄγοντες, τὴν σχολὴν ἄσμενοι πρὸς τοὺς τοιούτους διατίθενται βίους, οὐ κατ' ἄνδρα μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ· σοφιστὰς γὰρ ὑποδέχονται τοὺς μὲν ἰδίᾳ, τοὺς δὲ αἱ πόλεις κοινῇ μισθούμεναι, καθάπερ καὶ ἰατρούς. Τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων καὶ τῆς σωφροσύνης τῶν Μασσαλιωτῶν, οὐκ ἐλάχιστον ἂν τις θείη τοῦτο τεκμήριον· ἡ γὰρ μεγί-

x) περὶ] παρὰ Venet. A. Stroz.

vicini ſubinde manſueſcerent, et pro bello civilia iam ſtudia agriculturamque amplecterentur ob imperium Romanum, ne harum quidem rerum ſtudio poſtmodo apud Maſſilienſes tantum loci fuit. Idque nunc eius urbis ſtatus indicat. nam quicunque ſunt elegantiores ibi homines, ii ſe ad eloquentiae et philoſophiae ſtudium conferunt. Itaque urbs ea paulo ante barbaris loco ludi litterarii pateſacta, tantum Graecarum litterarum ſtudium apud Gallos excitavit, ut contractuum quoque formulas Graece conſcriberent. Et hodie nobiliſſimis etiam Romanorum perſuaſit, ut diſcendi ſtudio pro Athenienſi peregrinatione Maſſilienſem amplecterentur. quos cum vident Galli, quia in pace vivitur, ipſi quoque lubentes otium huic vitae inſtituto impendunt, non privatim modo, ſed et publice. nam et privatim, et publice a civitatibus ut medici, ita etiam ſophiſtae conducuntur. Porro frugalitatis ac modeſtiae Maſſilienſium non minimum eſt argu-

μιᾶς πρὸξ αὐτοῖς ἐστὶν ἑκατὸν χρυσοῖ, καὶ εἰς ἐσθῆτα Gallia
πεντε, καὶ πέντε εἰς χρυσῆν κόσμον· πλέον δ' οὐκ Narbo-
ἔξεστι. Καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ, καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον ἡγεμό- nenſis.
νες, πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ γενηθείσας ἁμαρτίας,
ἐπιτρέψαντες, μεμνημένοι τῆς Φιλίας, καὶ τὴν αὐτονο-
μίαν ἐφύλαξαν, ἣν ἐξαρχῆς εἶχεν ἡ πόλις· ὥστε
μὴ ὑπακούειν τῶν εἰς τὴν ὑπαρχίαν πεμπομένων στρα-
τηγῶν, μήτε αὐτὴν, μήτε τοὺς ὑπηκόους. Περὶ μὲν
Μασσαλίας ταῦτα.

§. 6.

Ἅμα δ' ἡ τε τῶν Σαλύων ὀρεινὴ πρὸς ἄρκτον ἀπὸ
τῆς ἑσπέρας κλίνει μᾶλλον, καὶ τῆς θαλάττης ἀφίστα-
ται κατὰ μικρὸν, καὶ ἡ παραλία παρὰ τὴν ἑσπέραν
περιτείνει. μικρὸν δ' ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Μασσαλιω-
τῶν προελθοῦσα γ ὅσον ἑκατὸν σταδίους ἐπὶ ἄκραν εὐ-
μεγέθη πλησίον λατομιῶν τινῶν, ἐντεῦθεν ἄρχεται
κολποῦσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν Γαλατικὸν κόλπον, πρὸς τὸ
Ἀφρο-

γ) ὅσον ἑκατὸν] ὅσον εἰς ἑκατόν.

argumentum, quod apud eos maxima dos eſt centum aurei, et ultra quinque in veſtitum, ac totidem in ornatum aureum inſumere non licet. Caeſar autem ipſe, et qui eum ſecuti ſunt principes, mediocres ſe in vindicandis eorum in bello delictis geſſerunt, et, recordatione amicitiae, libertatem priſtinam urbis conſervarunt: ut neque ipſa, neque eius ſubditi, miſſis in provinciam rectoribus parere opus habeant. Atque de Maſſilia hactenus.

§. 6.

Iam montana Salyum regio ab occaſu verſus ſeptentrionem inclinans, paulatim a mari recedit; ora autem maritima ad occaſum vergit. ea a Maſſilia ad c ſtadia producta uſque ad promontorium iuſtae magnitudinis, vicinum lapicidinis quibuſdam, in ſinum flecti incipit, facitque ſinum Gallicum ad promon-

Gallia Narbonenſis.

Ἀφροδίσιον, τὸ τῆς Πυρήνης ἄκρον· καλοῦσι δ' αὐτὸ καὶ Μασσαλιωτικόν. Ἔστι δ' ὁ κόλπος διπλοῦς· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ περιγραφῇ, δύο κόλπους ἀφορίζον ἔκκειται [z] τὸ Σίγιον ὄρος, προσλαβὸν καὶ τὴν Βλάσκωνα νῆσον πλησίον ἱδρυμένην. τῶν δὲ κόλπων ὁ μὲν μείζων ἰδίως πάλιν καλεῖται Γαλατικὸς, εἰς ὃν ἐξερεύγεται τὸ τοῦ Ῥοδανοῦ στόμα· ὁ δ' ἐλάττων ὁ κατὰ Νάρβωνα ἐστὶ μέχρι Πυρήνης. Ἡ μὲν οὖν Νάρβων ὑπέρκειται τῶν τοῦ Ἄτακος ἐκβολῶν καὶ τῆς λίμνης τῆς Ναρβωνίτιδος, μέγιστον ἐμπορεῖον [a] τῶν ταύτῃ. Πρὸς δὲ τῷ Ῥοδανῷ πό-

pag. 182 λις ἐστὶ καὶ ἐμπορεῖον ἐ μικρὸν, Ἀρελάτη· ἴσον δέ πως διέχει τὰ ἐμπόρια ταῦτα, ἀλλήλων τε καὶ τῶν εἰρημένων ἄκρων, ἡ μὲν Νάρβων τοῦ Ἀφροδισίου, τὸ δ' Ἀρελάτη τῆς Μασσαλίας. Ἑκατέρωθεν δὲ τῆς Νάρβωνος ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν, οἱ μὲν ἐκ τῶν Κεμμένων ὀρῶν, οἱ δ' ἐκ τῆς Πυρήνης, πόλεις ἔχοντες εἰς ἃς ἀνάπλους ἐ πολύς ἐστι μικροῖς πλοίοις. Ἐκ μὲν τῆς Πυρήνης ὅ, τε Ῥοσκίνων καὶ ὁ Ἰλυβίρρις, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερος

z) τὸ Σίγιον] Palmerus ex Ptolomaeo reponendum cenſet τὸ Σήτιον. a) τῶν ταύτῃ] Sic omnes Codd. Vulg. τῶν deeſt.

montorium Pyrenae Venereum, quod et Maſſilienſe dicitur. Eſt autem duplex ſinus. Nam in ea ipſa litoris deſcriptione ſitus eſt mons Sigius, diſtinguens duos ſinus, aſſumta etiam Blaſcone inſula in vicinia ſita. Sinuum maior peculiari rurſum nomine Gallicus appellatur, in quem oſtium Rhodani eructat; minor ad Narbonem eſt uſque ad Pyrenam. Narbo ſupra Atacis fluvii oſtia et lacum Narbonenſem ſitus eſt, maximum eorum quae ibi locorum ſunt emporium. Ad Rhodanum vero urbs eſt et emporium haud exiguum Arelatae; aequaliter fere diſtant dicta emporia et inter ſe, et a promontoriis, Venereo Narbo, Arelatae Maſſilienſi. Ab utraque Narbonis parte alii feruntur amnes, partim e Cemmeno, partim e Pyrena delapſi, et ſitae ad hos urbes ſurſum navigiis tantum adiri poſſunt exiguis. E Pyrena fluunt Ruſcino et Ilybirris, uterque urbem habens cognominem. Ruſcinoni

τερος [c] αὐτῶν· τῆ δὲ Ῥοσκίνωνος καὶ λίμνη πλησίον ἐστὶ, καὶ χωρίον [d] ὕφυδρον, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀλυκίδων μεστὸν, τὸ τοὺς ὀρυκτοὺς κεστρεῖς ἔχον· δύο γὰρ ἢ τρεῖς ὀρύξαντι πόδας, καὶ καθέντι τριόδοντα εἰς ὕδωρ ἰλυώδες, ἔστι [e] περιπεῖραι τὸν ἰχθῦν ἀξιόλογον τὸ μέγεθος. τρέφεται δὲ ὑπὸ τῆς ἰλύος καθάπερ οἱ ἐγχέλυες· ὅτοι μὲν ἐκ τῆς Πυρήνης ῥέουσιν οἱ ποταμοὶ, μεταξὺ Ναρβῶνος καὶ τῆ Αφροδισίᾳ. Ἐπὶ θάτερα μέρη τῆς Ναρβῶνος, ἐκ τῆ Κεμμένυ φέρονται πρὸς τὴν θάλατταν, ἐξ ὧπερ καὶ ὁ Ἄταξ, ὅ, τε Ὄβρις, καὶ ὁ Ῥαύραρις· τούτων ἐφ' ᾧ μὲν [f] Βαιτέρα πόλις ἀσφαλὴς ἵδρυται, πλησίον τῆς Ναρβῶνος· ἐφ' ᾧ δὲ Ἀγάθη, κτίσμα Μασσαλιωτῶν. Gallia Narbonenſis.

§. 7.

Ἓν μὲν δὴ ἔχει παράδοξον ἡ προειρημένη παραλία, τὸ περὶ τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθῦς, ἕτερον δὲ μεῖζον τούτυ σχεδόν τι, τὸ λεχθησόμενον. Μεταξὺ γὰρ τῆς Μασ-

b) ἀλλήλων — ἄκρων] deſunt in Venet. A. et Stroz. A. c) αὐτῶν] αὐτῇ Vat. A. d) ὕφυδρον] Sic codd. Vat. A. B. vulgo ἔφυδρον. e) περιπεῖραι] Sic Vat. A. B Stroz. Epitom. Vulgo παραπεῖραι. f) Βαιτέρα] Strabonem ita ſcripſiſſe, probant codd. Stroz. A. qui Βαιτέρα legit, et caeteri omnes quos evolvi, qui Βλιτέρα exhibent, vocem, ex Βαιτερα, confuſione των λ et α in codicibus haud raro obvia, enatam. In editis eſt Βίλτερα.

noni etiam lacus eſt propinquus, ac paulo ſupra mare locus aquoſus, plenus ſalinarum. is etiam foſſiles habet mugiles. Vbi enim duos aut tres pedes foderis, immiſſo in aquam limoſam tridente configere licet piſcem eum iuſtae magnitudinis, is alitur limo ſicut anguillae. Hi ergo e Pyrena defluunt amnes. At ab altera parte Narbonis e Cemmeno in mare delabuntur Atax, Obris, et Raura. ſupra illum ſita eſt Baetera urbs bene munita, Narboni vicina, ad hunc Agatha, a Maſſilienſibus condita.

§. 7.

Retuli iam ante unum huius litoris miraculum de foſſilibus piſcibus: aliud eo nonnihil mirabilius ſubiungam.

Gallia Narbonenſis.

Μασσαλίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τῶν Ῥοδανοῦ, πεδίον ἐστὶ, τῆς θαλάττης διέχον εἰς ἑκατὸν σταδίους, τοσοῦτον δὲ τὸν διάμετρον, κυκλοτερὲς τὸ σχῆμα· καλεῖται δὲ λιθῶδες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. μεσὸν γάρ ἐστι λίθων χειροπληθῶν, ὑποπεφυκυῖαν ἐχόντων αὐτοῖς ἄγρωστιν· ἀφ' ἧς ἄφθονοι νομαὶ βοσκήμασιν εἰσίν· ἐν μέσῳ δ' ὕδατα, καὶ ἁλυκίδες ἐνίστανται, καὶ ἅλες. Ἅπασα μὲν οὖν καὶ ὑπερκειμένη χώρα, προσήνεμός ἐστι· διαφερόντως δ' εἰς τὸ πεδίον τοῦτο, [h] μελαμβόριον καταιγίζει πνεῦμα βίαιον καὶ φρικῶδες· φασὶ γοῦν σύρεσθαι καὶ κυλινδεῖσθαι τῶν λίθων ἐνίους· [i] κατακλᾶσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῶν ὀχημάτων, καὶ γυμνοῦσθαι, καὶ ὅπλων, καὶ ἐσθῆτος ἀπὸ τῆς ἐμπνοῆς. Ἀριστοτέλης μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ σεισμῶν τῶν καλουμένων βραστῶν, ἐκπεσόντας τοὺς λίθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. Ποσειδώνιος δὲ λίμνην εἶναι, παγῆναι μετὰ κλυδασμοῦ· καὶ διὰ τοῦτο εἰς πλεί-

g) τοσοῦτον δὲ τὸν δ.] τοσ. καὶ δ. Stroz. h) μελαμβόριον] Ita omnes Codd et Interpr. pr. Vulgo μελαμβόρειον. i) κατακλᾶσθαι] Caſaub. legendum cenſet κατακυλίεσθαι.

Inter Maſſiliam et oſtia Rhodani campus eſt a mari circiter diſſitus ſtadiis, diametro eiuſdem quantitatis, forma circulari. is Lapidoſus ſeu Saxoſus ab eventu dicitur. eſt enim plenus lapidum, qui manum implere poſſint, infra quos gramen naſcitur, abunde paſcuis pecoris ſuppeditans, in medio autem aquae, et ſalinae ſunt et ſales. Tota quidem omnis quae ſuperius adiacet regio, ventis eſt expoſita: in hunc autem maxime campum ventus incumbit ac defertur ſeptentrionalis violentus ac horribilis, quo ferunt et lapides agitari atque volvi, et homines de vehiculis deturbari, ac vi flatus armis veſtibusque nudari. Ariſtoteles ergo ait a terraemotibus, quibus ob eiiciendi vim Braſton nomen eſt, lapides in ſuperficiem egeſtos, in cava loca confertim delapſos eſſe. Poſidonius lacum fuiſſe dicit, qui cum fluctuatione quadam exa-

πλείονας μερισθῆναι λίθους, καθάπερ τὰς ποταμίους κάχληκας, καὶ τὰς ψήφους τὰς αἰγιαλίτιδας· [k] ὁμοίως δὲ καὶ λείους, καὶ ἰσομεγέθεις τῇ ὁμοιότητι· [l] καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδεδώκασιν ἀμφότεροι. Πιθανὸς μὲν ἦν ὁ παρ' ἀμφοῖν λόγος· ἀνάγκη γὰρ τὰς οὕτω συνεστῶτας λίθους, ἢ καθ' ἑαυτὰς ἢ ἐξ ὑγροῦ παγέντας μεταβάλλειν, ἀλλ' ἐκ πετρῶν μεγάλων, ῥήγματα συνεχῆ λαβόντων ἀποκριθῆναι. Τὸ μέντοι δυσαπολόγητον Αἰσχύλος καταμαθὼν, ἢ παρ' ἄλλου παραλαβὼν, εἰς μῦθον ἐξετόπισε. Φησὶ γοῦν Προμηθεὺς παρ' αὐτῷ καθηγούμενος Ἡρακλεῖ τῶν ὁδῶν τῶν ἀπὸ Καυκάσου πρὸς τὰς Ἑσπερίδας· Gallia Narbonenſis. pag. 183.

Ἥξεις δὲ Λιγύων εἰς ἀτάρβητον στρατὸν,
Ἔνθ' ἀ μάχης, σάφ' οἶδα, καὶ θοῦρός περ ὢν
Μέμψῃ· πέπρωται γάρ σε καὶ βέλη λιπεῖν
Ἐνταῦθ'· ἐλέσθαι θ' ἕν τιν' ἐκ γαίας λίθον
Ἕξεις, ἐπεὶ πᾶς χῶρος ἐστὶ μαλθακός.

k) ὁμοίως] ὁμοίους. ita omnes Codd. l) καὶ τὴν alt.] καὶ οὕτω τ. alt. Caſaub. coni.

exaruerit, ideoque in plures diſſipatus ſit lapides, ſicut fluminum lapillos, et litorum ſcrupulos, ſimiles inter ſe magnitudine, laevitateque. Sane uterque probabilem rei rationem expoſuit. neceſſe eſt enim lapides qui ſic conſtituuntur, non per ſe aut humidi alicuius concretione oriri, ſed fragmenta magnorum ſaxorum, frequentibus rupturis avulſa. Aeſchylus quidem intelligens difficulter cauſas rei exponi poſſe, aut ita ab alio accipiens, in fabulam detorſit. Nam apud eum Prometheus Herculi exponens iter a Caucaſo ad Heſperidas, in hanc loquitur ſententiam:

Venies ad impavidas Liguum copias.
Ibi, bellicoſus etſi ſis, tamen (hoc ſcio)
Satis arduo tibi conflictabere proelio,
Fato iubente deſtitui te ſpiculis.
Tellure ſaxa nec poteris avellere,
Rigida ſoli ſuperficie fidentia.
Miſerabitur tuas Iupiter anguſtias

Videns

Gallia Narbonenſis.

Ἰδὼν δ' ἀμηχανῶντά σ' ὁ Ζεὺς, οἰκτερεῖ,
Νεφέλην δ' [m] ὑποσχὼν νιφάδι ϛρογγύλων πέτρων
Ὑπόσκιον θήσει χθόνα, οἷς ἔπειτα συμ-
Βαλὼν [n] δηώσεις ῥᾳδίως Λιγυὸν ϛρατόν.

[o] Ὥσπερ ἀ κρεῖττον ὄν, φησὶν ὁ Ποσειδώνιος, εἰς αὐτὰς τὰς Λίγυας ἐμβάλλειν τοὺς λίθους, καὶ καταχῶσαι πάντας, ἢ [p] τοσούτων δεόμενον ποιῆσαι λίθων τὸν Ἡρακλέα. τὸ μὲν δὴ τοσούτων, ἀναγκαῖον ἦν, εἴπερ καὶ πρὸς ὄχλον παμπληθῆ· ὥστε ταύτῃ γε πιθανώτερος ὁ μυθογράφος τῷ ἀνασκευάζοντος τὸν μῦθον. Ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα, [q] πεπρῶσθαι φήσας ὁ ποιητὴς, ἐκ ἐᾷ μέμφεσθαι φιλαιτίως. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας καὶ τῆς εἱμαρμένης λόγοις, εὕροι τις ἂν πολλὰ τοιαῦτα τῶν [r] ἀνθρωπίνων καὶ τῶν φύσει γενομένων, ὥστ' ἐπ' αὐτῶν φάναι, πολὺ κρεῖττον εἶναι, τόδε ἢ τόδε γενέσθαι, οἷον εὔομβρον εἶναι τὴν Αἴγυπτον· ἀλλὰ μὴ τὴν Αἰθιο-

m) ὑποσχὼν] Caſaub. coni. ὑπερσχὼν, improbante Salmaſ. in Exerc. Plin. pag. 42. n) δηώσεις] Salmaſ. loc. cit. legendum cenſet διώξεις ex Hygino in Aſtronom. o) Ὥσπερ οὖ] ita reſinxi cum Caſaub. pro ὥσπερ οὖν. p) τοσούτων] ita codd. Vat. A. B. Venet. A. Interpr. pr. Vulgo τοσοῦτον. q) πεπρῶσθαι] Caſaub. legit ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα, καὶ πεπρ. r) ἀνθρωπίνων] Ita Venet. A. Vulg. ἀνθρώπων.

Videns, rotundorum et plenam lapidum nive
Nubem polo ſubtendet, atque umbra ſolum
Teget: hiſce tu lapidibus armatus ferum
Facile Liguſticum fundes exercitum.

Quaſi vero, inquit Poſidonius, non praeſtaſſet ſaxa in ipſos iniicere Ligures potius, iisque hos obruere, quam eo inopiae lapidum adigere Herculem. At vero tot lapidibus opus erat contra tantam multitudinem: ut hac quidem in parte fabulae autor probabiliora dixerit, quam fabulae reprehenſor. Sed alias quoque poeta haec ita in fatis eſſe dicens, non patitur in ea culpandi ſtudio inquiri. Nam ubi de providentia et fato diſputatur, multa inveneris alioqui in rebus humanis ac naturalibus, de quibus diceres, praeſtitiſſe alio quam hoc modo ea fieri. Vt verbi gratia, imbribus potius irriguam Aegyptum debuiſſe eſſe,

Αἰθιοπίαν ποτίζειν τὴν γῆν· καὶ, τὸν Πάριν εἰς τὴν Σπάρτην πλέοντα, ναυαγίῳ περιπεσεῖν· ἀλλὰ μὴ τὴν Ἑλένην ἁρπάσαντα, δίκας τίσαι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕστερον, ἡνίκα τοσοῦτον ἀπειργάσατο φθόρον Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων· ὅπερ Εὐριπίδης ἀνήνεγκεν εἰς τὸν Δία· Gallia Narbonenſis.

Ζεὺς γὰρ κακὸν μὲν Τρωσὶ πῆμα δ' Ἑλλάδι
Θέλων γενέσθαι, [s] τὰ δ' ἐβούλευσεν πατήρ.

§. 8.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ [t] Ῥοδανοῦ στομάτων, Πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ Τιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πεντάστομον, ἀλλὰ δίστομον. Ἀρτεμίδωρος δὲ τρίστομον λέγει. Μάριος δὲ ὕστερον ὁρῶν τυφλόστομον γινόμενον ἐκ τῆς προσχώσεως, καὶ δυσείσβολον, καινὴν ἔτεμε διώρυχα, καὶ ταύτῃ δεξάμενος τὸ πλέον τοῦ ποταμοῦ, Μασσαλιώταις ἔδωκεν ἀριστεῖον κατὰ τὸν πρὸς Ἀμβρωνας, καὶ Τωϋγενοὺς πόλεμον· ἐξ οὗ πλοῦτον ἠνέγκαντο πολυτελῆ, πραττόμενοι τὰς ἀναπλέοντας, καὶ τὰς καταγομένας· ὅμως ἔν ἔτι μένει δυσείσπλοα, διά τε τὴν

B 3 λαβρό-

s) τὰ δ'] ταῦτ' Venet. A. Stroz. t) Ῥοδανοῦ τ.] ποταμοῦ τ. Venet. Interpr. pr.

eſſe, quam ab Aethiopia humorem accipere; et, Paridem cum Spartam peteret debuiſſe potius naufragium facere, quam rapta Helena poenas poſtmodo ſceleris dare, autorem tantae cladis Graecorum ac barbarorum: quam Euripides Iovi imputat:

Iupiter malum Troibus, et cladem Graeciae
Volens contingere, iſta decrevit. pater.

§. 8.

De Rhodani porro oſtiis Polybius Timaeum reprehendit, non (ut ille) quinque, ſed duo eſſe afferens. Artemidorus tria perhibet. Poſterioribus temporibus Marius videns adgeſtione limi oſtium obturari, intratuque reddi difficile, novam egit foſſam, qua maiorem amnis partem exciperet: eamque Maſſilienſibus ob navatam praeclaram in bello contra Ambrones et Toygenos operam praemii loco donavit, unde hi ſibi magnas pararunt opes, vectigal ab adſcendentibus ac deſcendentibus exigendo. Adhuc

Gallia Narbonenſis. pag. 184.

λαβρότητα, καὶ τὴν πρόσχωσιν καὶ τὴν ταπεινότητα τῆς χώρας, ὥστε μὴ καθορᾶσθαι μηδ' ἐγγὺς ἐν ταῖς δυσαερίαις. Διόπερ οἱ Μασσαλιῶται πύργους ἀνέστησαν σημεῖα, ἐξοικειούμενοι πάντα τρόπον τὴν χώραν· καὶ δὴ καὶ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος κἀνταῦθα ἱδρύσαντο ἱερὸν, χωρίον ἀπολαβόντες, ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ. Ὑπέρκειται δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ, λιμνοθάλαττα· καλοῦσι δὲ σομαλίμνην· ὀστράκια δ' ἔχει πάμπολλα, καὶ ἄλλως εὐοψεῖ. ταύτην δ' ἔνιοι συγκατηρίθμησαν τοῖς στόμασι τοῦ Ῥοδανοῦ, καὶ μάλιστα οἱ φήσαντες ἑπτάστομον αὐτόν· οὔτε τοῦτ' εὖ λέγοντες ἔστι γὰρ ἐκεῖνο· ὄρος γάρ ἐστι μεταξὺ, τὸ διεῖργον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν λίμνην. Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Πυρήνης ἐπὶ Μασσαλίαν παραλία τοιαύτη καὶ τοσαύτη τίς.

§. 9.

Ἡ δ' ἐπὶ τὸν Οὔαρον ποταμὸν, καὶ τοὺς ταύτῃ Λίγυας, τάς τε τῶν Μασσαλιωτῶν ἔχει πόλεις, Ταυροέντιον, καὶ Ὀλβίαν, καὶ Ἀντίπολιν, καὶ Νίκαιαν, καὶ

huc tamen permanent difficilia ob aquae copioſae crebrum affluxum, limi adgeſtionem, et loci humilitatem, aere turbido ne e vicino quidem conſpici poſſunt. Itaque Maſſilienſes ſigni loco turres erexerunt, ut omni modo loca illa tutiora redderent; ideoque etiam Dianae Epheſiae fanum ibi collocarunt in inſula, quam oſtia fluminis faciunt. Supra oſtia Rhodani ſitus eſt lacus, quam σομαλίμνην id eſt lacum prope mare vocant; abundat oſtreis, piſcesque bonos gignit. Quidam oſtiis Rhodani hunc annumerant, maxime qui ſeptem eius oſtia eſſe dicunt, in utroque errantes: quippe mons interpoſitus lacum ab oſtio dirimit. Talis ergo ac tanta eſt maritima a Pyrenaeis montibus Maſſiliam usque ora.

§. 9.

Quae autem hinc ad Varum uſque fluvium et Ligures ibi degentes porrigitur, ea urbes Maſſilienſium habet Taurentium, Olbiam, Antipolim, Nicaeam, et navale

Augu-

καὶ τὸ ναύσταθμον τὸ Καίσαρος τῦ Σεβαςῦ, ὃ καλῦσι Φόρον Ἰάλιον. ἵδρυται δὲ τῦτο μεταξὺ τῆς Ὀλβίας καὶ τῆς Ἀντιπόλεως, διέχον Μασσαλίας εἰς ἑξακοσίους ςαδίους. Ὁ δὲ Οὔαρος μέσος ἐςὶ τῆς Ἀντιπόλεως καὶ Νικαίας, τῆς μὲν ὅσον εἴκοσι, τῆς δὲ u ὅσον ἑξήκοντα ςαδίους διέχων· ὥςτ' ἡ Νίκαια τῆς Ἰταλίας γίνεται κατὰ τὸν νῦν ἀποδεδειγμένον ὅρον, καί περ ὖσα Μασσαλιωτῶν· x ἐτείχισαν γὰρ τὰ κτίσματα ταῦτα τοῖς ὑπερκειμένοις βαρβάροις οἱ Μασσαλιῶται, τήν τε θάλατταν ἔχειν ἐλευθέραν βυλόμενοι, τῆς χώρας ὑπ' ἐκείνων κρατυμένης· ὀρεινὴ γάρ ἐςι καὶ ἐρυμνὴ, πρὸς μὲν τῇ Μασσαλίᾳ πλάτος τι μέτριον καταλιπῦσα τῶν χωρίων τῶν ἐπιπέδων· προϊόντι δὲ ἐπὶ τὴν ἕω παντάπασιν ἀποθλίβυσα πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ μόλις ἐῶσα πορεύσιμον αὐτὴν τὴν ὁδόν. Κατέχυσι δὲ τὰ μὲν πρῶτα Σάλυες· τὰ δὲ τελευταῖα πρὸς τὴν Ἰταλίαν συνάπτοντες Λίγυες· περὶ ὧν λεχθήσεται μετὰ ταῦτα. Νυνὶ δὲ τοσῦτον προσθετέον, ὅτι τῆς μὲν Ἀντιπόλεως ἐν τοῖς τῆς Ναρβωνίτιδος μέ-

Gallia Narbonenſis.

u) ὅσον] abeſt e Veneto A. x) ἐτείχισαν] Caſaub. coni. ἐκτετείχισαν.

Auguſti Caeſaris quod appellatur Forum Iulium, id ſitum eſt inter Olbiam et Antipolin, diſtans a Maſſilia circiter 105 ſtadiis. Varus inter Antipolin eſt et Nicaeam, ab altera XX, ab altera LX fere ſtadiis diſtans. itaque ſecundum nunc monſtratum terminum Nicaea Italiae adſcribitur, quanquam eſt Maſſilienſium. eam enim contra barbaros adiacentes ii condiderunt munitionem, ut mare liberum obtinerent, agros illis tenentibus. Eſt enim regio illa montoſa et natura loci munita, ad Maſſiliam mediocrem habens planitiei latitudinem; inde autem verſus ortum plane ad mare adſtringetur, ita ut vix ſpatium itineri faciendo relinquat. Primam partem habent Salyes, ultimam Ligures Italiae contermini, de quibus poſtea dicetur. Id hoc loco addendum, cum in Narbonenſi

Gallia Narbonenſis.

ρεσι κειμένης, τῆς δὲ Νικαίας ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας, ἡ μὲν Νίκαια ὑπὸ τοῖς Μασσαλιώταις μένει, καὶ τῆς ὑπαρχίας ἐστίν· ἡ δ' Ἀντίπολις τῶν Ἰταλιωτίδων ἐξετάζεται, κριθεῖσα πρὸς τοὺς Μασσαλιώτας, καὶ ἐλευθερωθεῖσα τῶν παρ' ἐκείνων [y] προσταγμάτων.

§. 10.

Πρόκεινται δὲ τῶν στενῶν τούτων ἀπὸ Μασσαλίας ἀρξαμένοις, αἱ Στοιχάδες νῆσοι, τρεῖς μὲν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μικραί· γεωργοῦσι δ' αὐτὰς Μασσαλιῶται. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ φρουρὰν εἶχον, ἱδρυμένην αὐτόθι πρὸς τὰς τῶν λῃστηρίων ἐφόδους, εὐποροῦντες καὶ λιμέ-

pag. 185. νων. Μετὰ δὲ τὰς Στοιχάδας ἡ Πλανασία καὶ Λήρων, ἔχουσαι κατοικίας· ἐν δὲ τῇ Λήρωνι καὶ ἡρῶόν ἐστι τὸ τοῦ Λήρωνος· κεῖται δ' αὕτη πρὸ τῆς Ἀντιπόλεως. Ἄλλα δ' ἐστὶν νησίδια οὐκ ἄξια μνήμης, τὰ μὲν πρὸ τῆς Μασσαλίας αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸ τῆς ἄλλης τῆς λεχθείσης ἠιόνος. Τῶν δὲ λιμένων, ὁ μὲν κατὰ τὸν ναύσταθμον ἀξιόλογος, καὶ ὁ τῶν Μασσαλιωτῶν, οἱ δ' ἄλλοι μέτριοι· τούτων δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ὀξύβιος καλού-

μενος

y) προσταγμάτων] Ita optime legunt Codd. Venet. A. Stroz. Caſaub. Interpr. pr. Vulgo πραγμάτων.

nenſi provincia ſit Antipolis, Nicaea in Italia, Nicaeam tamen ſub Maſſilienſibus manere, eiusque praefecturae eſſe: Antipolin in iudicio re diſceptata, a Maſſilienſium iuriſdictione liberatam inter Italicas urbes cenſeri.

§. 10.

Ante has anguſtias, facto a Maſſilia initio, ſitae ſunt Stoechades inſulae, tres earum memorabiles, duae exiguae. agros earum colunt Maſſilienſes. antiquitus etiam praeſidium ibi erat contra praedonum incurſiones. habent et portus bonos. Poſt Stoechadas eſt Planaſia et Leron, in quibus ſunt pagi: Lerone, quae eſt Antipoli obiecta, etiam ſacellum eſt Leronis. Aliae ſunt parvae inſulae memoratu non dignae, partim ante ipſam ſitae Maſſiliam, partim ante alias orae partes. De portubus memoria dignus eſt, qui ante ſtationem navium iacet, et Maſſilienſis; reliqui ſunt mediocres. quorum eſt etiam Oxybius portus, ſic dictus a Ligu-

μενος λιμὴν, ἐπώνυμος τῶν Ὀξυβίων Λιγύων. Περὶ μὲν τῆς παραλίας ταῦτα λέγομεν. Gallia Narbonenſis.

§. II.

Τὴν δ' ὑπερκειμένην αὐτῆς χώραν, μάλιστα γεωγραφεῖ, τά τε ὄρη τὰ [z] περικείμενα, καὶ οἱ ποταμοί· διαφερόντως δὲ ὁ Ῥοδανὸς, μέγιστός τε ὢν καὶ πλεῖστον ἀνάπλουν ἔχων, ἐκ πολλῶν πληρούμενος ῥευμάτων· λεκτέον ἂν ἐφεξῆς περὶ τούτων. Ἀπὸ Μασσαλίας τοίνυν ἀρξαμένοις, καὶ προϊοῦσιν ἐπὶ τὴν μεταξὺ χώραν τῶν τε Ἄλπεων καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, μέχρι μὲν τοῦ Δρυεντία ποταμοῦ, Σάλυες οἰκοῦσιν ἐπὶ πεντακοσίους σταδίους· πορθμείῳ δὲ διαβᾶσιν εἰς Καβαλιῶνα πόλιν, ἡ ἐφεξῆς πᾶσα χώρα Καουάρων ἐστὶ, μέχρι τῶν τοῦ Ἴσαρος συμβολῶν πρὸς τὸν Ῥοδανόν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Κεμμένον συνάπτει πως τῷ Ῥοδανῷ· μῆκος τὸ μέχρι δεῦρο ἀπὸ τοῦ Δρυεντία, [a] σταδίων ἐστὶν ψ. Οἱ μὲν ἂν Σάλυες, ἐν αὐτοῖς τά τε πεδία καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη κατοικοῦσι· τῶν τε Καουάρων ὑπέρκεινται Οὐοκόντιοί τε,

B 5 καὶ

z) περικείμενα] ὑπερκείμενα. Venet. Caſaub. a) σταδίων ἐστὶν ψ] Interpr. pr. στὰδ. ἐ. φ.

Liguribus Oxybiis, atque hactenus de ora maritima.

§. II.

Quae autem ſupra hanc eſt ſita regio, eam potiſſimum deſcribunt circumiacentes montes ac fluvii, praecipue Rhodanus, qui et maximus eſt, et longiſſimo ſurſum navigabilis ſpatio, ac multis implетur amnibus, de quibus deinceps dicetur. Ergo a Maſſilia regionem, quae inter Alpes et Rhodanum eſt, uſque ad Druentiam fluvium Salyes incolunt ad 10 ſtadia. Inde ubi navi traieceris ad Cabalionem urbem; deinceps Cavarum eſt regio, uſque ad Iſarae in Rhodanum influxum, quo loco Cemmenus quoque mons ad Rhodanum appropinquat. Eo a Druentia ſunt ſtadia 10 cc. Proinde Salyes campos et his ſuperpoſitos montes habitant. Supra Cavares ſunt Vocontii, Tri-

Gallia Narbonenſis. καὶ Τρικόριοι, καὶ Ἰκόνιοι, καὶ [b] Μέδυλοι. Μεταξὺ δὲ τῆ Δρυεντία καὶ τῆ Ἴσαρος καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν [c] ἀπὸ Ἄλπεων, ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν, δύο μὲν οἱ περιῤῥέοντες [d] πόλιν Καυάρων καὶ Οὐάρων, κοινῷ ῥείθρῳ συμβάλλοντες εἰς τὸν Ῥοδανόν· τρίτος δὲ Σούλγας, ὁ [e] κατὰ Οὐίνδαλον πόλιν μισγόμενος τῷ Ῥοδανῷ, ὅπου Γναῖος Αἰνόβαρβος μεγάλῃ μάχῃ πολλὰς ἐτρέψατο Κελτῶν μυριάδας. Εἰσὶ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ πόλεις Αὐενιὼν, καὶ Ἀραυσίων, καὶ Ἀερία· τῷ ὄντι Φησὶν Ἀρτεμίδωρος ἀερία, διὰ τὸ ἐφ' ὕψους ἱδρύσθαι μεγάλου. Ἡ μὲν δὴ ἄλλη πᾶσα, ἐστὶ πεδιὰς καὶ εὔβο-

b) Μέδυλοι] Sic lego ut infra pag. 203. ed. Caſaub. Μεδύλαι Venet. A. Stroz. uterque, Μεδυλλοι Caſaub. libri. Vulgo Πεδύλοι. c) ἀπὸ Ἄλπεων] ἀπὸ τῶν Ἄλπεων Stroz. d) πόλιν Καυάρων καὶ Οὐάρων] Hunc locum corruptum eſſe, iam Ioſ. Scaliger in Lect. Auſonian. obſervavit, qui putat, pro πόλιν legendum eſſe πολλὴν; et Καυάρων atque Οὐάρων nomina eſſe duorum iſtorum fluviorum. Caſaubonus ad h. l. cui vocem Λυερίωνα incuria librariorum in Οὐάρων mutatam fuiſſe probabilius videtur, locum ita reſtituere, tentat: δύο μὲν οἱ περιῤῥέοντες πόλιν Καυάρων Λυερίωνα κ. τ. λ. Codices nihil ſalutis ſuppeditant. Solus Venet. A. pro Καυάρων habet Κλουάρων, ex quo coniici poteſt, antiquam lectionem Καουάρων fuiſſe, quam in textum recepi. Voces autem καὶ Οὐάρων, quae ex antecedenti Καυάρων librariorum oſcitantia originem cepiſſe videntur, inducendas cenſeo, locumque ita ſcribendum: πόλιν Καυάρων . . . . . κοινῷ ῥ. κ. τ. λ. e) κατὰ Οὐίνδαλον] Ita pro Οὔνδαλον ſcribendum eſſe, iam Ioſ. Scaliger et Caſaub. monuere.

Tricorii, Iconii, Meduli. Inter Druentiam et Iſaram alii quoque amnes ex Alpibus in Rhodanum delabuntur. quorum duo urbem Cavarum circumfluentes, communi alveo in Rhodanum feruntur. Tertius eſt Sulgas, qui ad Vindalum urbem Rhodano miſcetur, quo loco Cn. Domitius Aenobarbus ingenti pugna permulta Gallorum fudit millia. In medio ſunt urbes, Avenio, Arulio, Aeria, recte (ut ait Artemidorus) ſic dicta, quod ſita eſt celſiſſimo loco. Tota iſta regio campeſtris eſt et paſcuis idonea, niſi

βοτος· ἡ δ' ἐκ τῆς Ἀερίας εἰς τὴν Δυρίωνα, ὑπερθέ- Gallia
σεις ἔχει στενὰς καὶ ὑλώδεις. Καθ' ὃ δὲ συμπίπτει- Narbo-
σιν ὁ Ἴσαρ ποταμὸς καὶ ὁ Ῥοδανὸς, καὶ τὸ Κεμμένον nenſis.
ὄρος, [f] Κόϊντος Φάβιος Μάξιμος Αἰμιλιανὸς, ἐχ ὅλαις
τρισὶ μυριάσιν, εἴκοσι μυριάδας Κελτῶν κατέκοψεν.
καὶ ἔστησε τρόπαιον [g] αὐτόθι λευκῷ λίθῳ, καὶ νεὼς
δύο, τὸν μὲν Ἄρεως, τὸν δ' Ἡρακλέους. Ἀπὸ δὲ
τοῦ Ἴσαρος εἰς τὴν Οὐϊέννην τὴν τῶν Ἀλλοβρόγων μη- pag. 186.
τρόπολιν κειμένην ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ, στάδιοι εἰσὶ τ κ.
πλησίον δ' ὑπέρκειται τῆς Οὐϊέννης τὸ Λύγδυνον, [h] ἀφ'
ὗ συμμίσγουσιν ἀλλήλοις, ὅ, τε Ἄραρ, καὶ ὁ Ῥοδανός·
στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπ' αὐτὸ, πεζῇ μὲν περὶ σ διὰ τῆς
Ἀλλοβρόγων· ἀνάπλῳ δὲ μικρῷ πλείους. Ἀλλό-
βροges δὲ μυριάσι πολλαῖς πρότερον μὲν ἐστράτευον,
νῦν δὲ γεωργοῦσι τὰ πεδία καὶ τὰς αὐλῶνας τὰς ἐν ταῖς
Ἄλπεσι· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κωμηδὸν ζῶσιν, οἱ δ' ἐπι-
φανέστατοι τὴν Οὐϊέννην ἔχοντες, κώμην πρότερον οὖσαν,
μη-

f) Κόϊντος] ἵνα Κόϊντος. Venet. A. Interpr. pr. g) αὐτόθι] deeſt in Venet. A. h) ἀφ' οὗ] ἀφ' οὗ καὶ Venet. A.

niſi quod ab Aeria ad Durionem tranſitus per excelſa eſt anguſtus atque ſylveſtris. Quo autem loco Iſara et Rhodanus fluvii confluunt prope Cemmenum montem, Q. Fabius Maximus Aemilianus XXX millium non integrorum exercitu inſtructus, CC millia Gallorum concidit, ibique tropaeum ſtatuit ex albo lapide, ac duo templa, unum Martis, alterum Herculis. Caeterum ab Iſara ad Viennam Allobrogum metropolin ad Rhodanum ſitam ſtadia ſunt trecenta et viginti. Paulo ſupra Viennam eſt Lugdunum, ubi Arar et Rhodanus confluunt; eo ſunt terreſtri itinere ſtadia circiter CC per Allobroges, adverſo amne aliquanto amplius. Allobroges quondam multis admodum hominum millibus expeditiones ſuſceperunt. hodie campos et Alpium convalles colunt. vulgo per vicos habitant, praeſtantiores Viennam, qui pagus tamen me-

Gallia Narbonenſis.

μητρόπολιν δ' ὅμως τῦ ἔθνυς λεγομένην κατεσκε
κασι πόλιν. ἰδρυται δ' ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ. Φέρεται
i ἀπὸ τῶν Ἄλπεων ὕτος πολὺς καὶ σφοδρός· k ὃς
καὶ διὰ λίμνης ἐξιὼν l τῆς Λεμάνης, φανερὸν δείκνυ
τὸ ῥεῖθρον ἐπὶ πολλὰς σαδίυς. κατελθὼν δὲ εἰς
πεδία τῆς χώρας τῆς Ἀλλοβρόγων καὶ m Σεγοσιάνω
συμβάλλει τῷ Ἄραρι κατὰ Λύγδυνον πόλιν τῶν Σεγ
σιάνων. Ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Ἄραρ ἐκ τῶν Ἄλπεων, ὁρίζα
Σηκοανύς τε καὶ Λιδυίυς, καὶ Λιγκασίυς· παραλαβὼ
δ' ὕστερον τὸν Δοῦβιν ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρῶν φερόμενον πλω
τὸν, ἐπικρατήσας τῷ ὀνόματι, καὶ γενόμενος ἐξ ἀμφοῖ
Ἄραρ, συμμίσγει τῷ Ῥοδανῷ. Πάλιν δ' ἐπικρατή-
σας ὁ Ῥοδανὸς, εἰς τὴν Οὐίεννναν φέρεται. Συμβαίνει
δὴ καταρχὰς μὲν τὺς τρεῖς ποταμὺς φέρεσθαι πρὸς
ἄρκτον, εἶτα πρὸς δύσιν· εἰς ἓν δ' ἤδη συμπεσόντες
ῥεῖθρον, πάλιν ἄλλην καμπὴν λαβὸν νότιον φέρεται τὸ
ῥεῦμα μέχρι τῶν ἐκβολῶν, δεξάμενον καὶ τὺς ἄλλυς
ποτα-

i) ἀπὸ τῶν Ἄλπεων] Sic legendum eſſe iam Xylander probavit. Codicum omnium lectio eſt ἄνω τ. Ἀλ. Vulgo ἄνω τῶν πόλεων. k) ὃς γε] ὥς γε Stroz. l) τῆς Λεμάνης] Sic MSSta Vat. A. et Caſaub. Reliqui vulgarem lect. τῆς μεγάλης profitentur. m) Σεγοσιάνων] Codd. Stroz. Caſaub. Interpr. pr. Ἐγγοσιάνων.

metropolis gentis dicebatur, urbem redegerunt. ſita eſt ad Rhodanum. Is ab Alpibus magnus et tanto defluit impetu, ut etiam ubi Lemanum lacum exit, alveum ſuum ad multa ſtadia conſpicuum exhibeat; inde in campeſtria Allobrogum et Seguſianorum lapſus, apud Lugdunum cum Arare concurrit, urbem Seguſianorum. Fluit autem Arar ex Alpibus, terminus Sequanorum, Heduorum, et Lincaſiorum; deinde excipiens Dubin fluvium ex iiſdem ortum montibus, eumque navigabilem, itaque ex utroque confectus Arar, Rhodano miſcetur. Inde Rhodanus nomen obtinens, Viennam verſus delabitur. Id contigit, ut hi tres fluvii ab initio verſus ſeptentrionem, poſtea ad occaſum ferantur; ubi in unum alveum confluxerunt,

ποταμὸς· κἀκεῖθεν ἤδη τὴν λοιπὴν ποιεῖται, μέχρι τῆς θαλάττης ῥοῦσιν. Ἡ μὲν οὖν μεταξὺ τῶν Ἀλπέων καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, τοιαύτη τίς. Gallia Narbonenſis.

§. 12.

Τὴν δ' ἐπὶ θάτερα μέρη τοῦ ποταμοῦ, Οὐόλκαι νέμονται τὴν πλείστην, οἳς [n] Ἀρικομισκοὶ προσαγορεύονται. τούτων δ' ἐπίνειον ἡ Ναρβὼν λέγεται· δικαιότερον δ' ἂν καὶ τῆς ἄλλης Κελτικῆς λέγοιτο· τοσοῦτον ὑπερβέβληται τῷ πλήθει τῶν χρόνων [o] τῷ ἐμπορείῳ. Οἱ μὲν οὖν Οὐόλκαι γειτονεύουσι τῷ ποταμῷ τῷ Ῥοδανῷ, τοὺς Σάλυας ἔχοντες [p] ἀντιπαρήκοντας αὐτοῖς ἐν τῇ περαίᾳ, καὶ τοὺς [q] Καυάρους. Ἐπικρατεῖ δὲ τὸ τῶν Καυάρων ὄνομα, καὶ πάντας ἕτως ἤδη προσαγορεύουσι τοὺς ταύτῃ βαρβάρους, οὐδὲ βαρβάρους ἔτι ὄντας, ἀλλὰ μεταπεπτωκότας τὸ πλέον εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων τύπον, καὶ τῇ γλώττῃ καὶ τοῖς βίοις, τινὰς δὲ καὶ τῇ πολιτείᾳ.

n) Ἀρικομισκοὶ] Ἀρικομισκοὶ Stroz. Venet. A. Interpr. pr. o) τῷ ἐμπορείῳ] Caſaub. coni. καὶ τῷ ἐμπ. p) ἀντιπαρήκοντας] ἀντιπαροικοῦντας Stroz. Venet. A. Caſaub. q) Καυάρους] Καθάρους Venet. A. Caſaub. Interpr. pr.

xerunt, flumen iam alio flexu verſus meridiem uſque ad oſtia tendit, receptis aliis etiam amnibus, uſque ad mare. Haec ergo eſt forma regionis inter Rhodanum et Alpes ſitae.

§. 12.

At alterum Rhodani latus Volcae maiori ex parte accolunt, cognomento Arecomiſci. Horum navale dicitur eſſe Narbo, quem rectius totius Galliae emporium dicere, tantum vetuſtate et commercio reliquis anteit. Volcae Rhodano vicini ſunt, oppoſitos habentes in altera ripa Salyas et Cavaros. Horum nomen obtinet, ita ut omnes qui eam colunt regionem barbari, Cavari appellentur; quanquam ne barbari quidem adhuc ſunt, plerique iam omnes Romanam formam, linguamque et vitae rationem, quidam etiam civitatem adepti. Aliae deinde

Gallia Narbonenſis.

τεία. Ἄλλα δέ ἐστιν ἄδοξα ἔθνη καὶ μικρὰ, παρακείμενα τοῖς Ἀρικομισκοῖς μέχρι Πυρήνης. Μητρόπολις δὲ τῶν Ἀρικομισκῶν ἐστὶ Νέμαυσος, κατὰ μὲν τὸν ἀλλότριον ὄχλον καὶ τὸν ἐμπορικὸν, πολὺ Ναρβῶνος λειπομένη, κατὰ δὲ τὸν πολιτικὸν ὑπερβάλλουσα· ὑπηκόους γὰρ ἔχει κώμας τέτταρας καὶ εἴκοσι τῶν ὁμοεθνῶν, εὐανδρίᾳ διαφερούσας, συντελούσας εἰς
pag. 187. αὐτὴν, [r] ἔχουσαν καὶ τὸ καλούμενον Λατεῖον· ὥστε τοὺς ἀξιωθέντας ἀγορανομίας καὶ ταμιείας ἐν Νεμαύσῳ Ῥωμαίους ὑπάρχειν· διὰ δὲ τοῦτο οὐδ' ὑπὸ τοῖς [s] προστάγμασι τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης στρατηγῶν ἐστὶ τὸ ἔθνος τοῦτο. Ἴδρυται δ' ἡ πόλις κατὰ τὴν ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἰταλίαν, θέρους μὲν εὔβατον ὅσαν, χειμῶνος δὲ καὶ ἔαρος, πηλώδη καὶ ποταμόκλυστον. τινὰ μὲν οὖν τῶν ῥευμάτων, πορθμείοις περᾶται, τινὰ δὲ γεφύραις, ταῖς μὲν [t] ξύλων πεποιημέναις, ταῖς δὲ λίθων. Ποιοῦσι δὲ τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων δυσκολίας οἱ χείμαῤῥοι, καὶ μέχρι τοῦ θέρους ἔσθ' ὅτε ἐκ τῶν Ἄλπεων καταφερόμενοι, μετὰ

r) ἔχουσαν] vulgo ἐχούσας male. s) προστάγμασι] ita ſcripſi cum Caſaub. pro vulg. πράγμασι. t) ξύλων — λίθων] ἐκ ξύλων — ἐκ λίθων. Venet. Stroz.

inde gentes obſcurae ac parvae Arecomiſcis adiacent uſque ad Pyrenam. Caput Arecomiſcorum eſt Nemauſus, longe inferior Narbone, ſi peregrinam et negotiantium turbam conſideres, ſin Rempublicam ſpectes, multo praeſtantior; nam XXIV habet pagos popularium praeſtantes viris, qui ei ſubſunt; et ius quoque Latii habet: ita ut Nemauſi invenias cives Romanos, qui aedilitatis et quaeſturae honorem ſint conſecuti; eamque ob cauſam gens ea praefectis Roma miſſis non eſt ſubiecta. Sita eſt urbs in via, quae ex Hiſpania in Italiam ducit, quae per aeſtatem quidem commoda eſt, hyeme autem et vere lutoſa ac fluviorum eluvie moleſta. Fluminum quaedam ſcaphis traiiciuntur, aliqua pontibus inſtrata ſunt, partim lineis, partim ſaxeis. Difficultatem itineris ob aquas efficiunt torrentes, qui aliquando etiam ad aeſtatem uſque

μετὰ τὴν ἀπότηξιν τῶν χιόνων. Τῆς δ' ὁδῦ τῆς λεχθείσης, ἡ μὲν εὐθὺς ἐπὶ τὰς Ἄλπεις ἐστὶ, καθάπερ εἴπομεν, ἡ σύντομος διὰ Οὐοκοντίων· ἡ δὲ διὰ τῆς παραλίας τῆς Μασσαλιωτικῆς καὶ τῆς Λιγυστικῆς, μακροτέρα μὲν, τὰς δ' ὑπερθέσεις τὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν, εὐμαρεστέρας ἔχει, ταπεινουμένων ἐνταῦθα ἤδη τῶν ὀρῶν. Διέχει δ' ἡ Νέμαυσος τῦ μὲν Ῥοδανῦ περὶ ἑκατὸν σταδίους, καθὸ ἐν τῇ περαίᾳ πολίχνιον ἐστὶ u Ταράσκων· τῆς δὲ Ναρβῶνος ψ καὶ εἴκοσι. Πρὸς δὲ τὸ Κεμμένον ὄρος συνάπτοντες, ἐπιλαμβάνοντες δὲ καὶ τὸ νότιον πλευρὸν αὐτῦ, μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων οἰκῦσι, τῶν τε Οὐολκῶν οἱ Τεκτοσάγες καλούμενοι, καὶ ἄλλοι τινές. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐρῦμεν ὕστερον. Gallia Narbonenſis.

§. 13.

Οἱ δὲ Τεκτοσάγες καλούμενοι τῇ Πυρήνῃ πλησιάζουσιν. ἐφάπτονται δὲ μικρὰ καὶ τῦ προσαρκτίου πλευροῦ τῶν Κεμμένων, πολύχρυσόν τε νέμονται γῆν. Ἐοίκασι δὲ καὶ δυνασεῦσαί ποτὲ, καὶ εὐανδρῆσαι τοσοῦτον, ὥστε στάσεως ἐμπεσούσης, ἐξελάσαι πολὺ πλῆθος

u) Ταράσκων] Ταρύσκων. Venet. Interpr. pr.

uſque nivibus liquefactis ab Alpibus deferuntur. Quam autem dixi viam, ea recte ad Alpes pergens per Vocontios, breviſſima eſt; altera per litus Maſſilienſe et Liguſticum prolixior, ſed traiectus montium in Italiam habens faciliores, montibus ibi ſe iam demittentibus. Diſtat Nemauſus a Rhodano ad c fere ſtadia, ubi in oppoſita ripa eſt oppidum Taraſcon; a Narbone autem ɔɔccxx. Cemmenum porro montem attingunt, eiusque auſtrinam partem uſque ad promontoria accolunt Volcarum Tectoſages, et alii quidam, de quibus dicemus poſtea.

§. 13.

Tectoſages ad Pyrenam accedunt, et ſeptentrionalem Cemmenorum montium partem nonnihil attingunt, aurique divitem colunt terram. Probabile eſt, eos quondam potentia ac multitudine hominum excelluiſſe adeo, ut oborta ſeditione magnam multi-

Gallia Aquitan. θος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ τῆς οἰκείας· κοινωνῆσαι δὲ τ
καὶ ἄλλως ἐξ ἄλλων ἐθνῶν. τούτων δ' εἶναι καὶ
κατασχόντας τὴν Φρυγίαν, τὴν ὁμορον τῇ Καππαδ
καὶ τοῖς Παφλαγόσι· τοῦτο μὲν οὖν ἔχομεν τεκμ
τοὺς ἔτι καὶ νῦν λεγομένους Τεκτοσάγας. Τριῶν
ὄντων ἐθνῶν, ὧν ἐξ αὐτῶν τὸ περὶ Ἄγκυραν πόλιν
τοσάγων λέγεται· τὰ δὲ λοιπὰ δύο ἐστὶ Τρόκμοι
Τολιστοβόγιοι· τούτους δ' ὅτι μὲν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἀ
κίσθησαν, μηνύει τό, τε πρὸς τοὺς Τεκτοσάγας σ
Φυλον. Ἐξ ὧν δὲ χωρίων ὡρμήθησαν, οὐκ ἔχο
φράζειν· οὐ γὰρ παρειλήφαμεν οἰκοῦντας τινὰς ν
Τρόκμους ἢ Τολιστοβογίους ἐκτὸς τῶν Ἄλπεων, οὔτ'
αὐταῖς, οὔτ' ἐντός· εἰκὸς δ' ἐκλελοιπέναι διὰ τ
ἀθρόας ἀπαναστάσεις, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλων συ
βαίνει πλειόνων. Ἐπεὶ καὶ τὸν [x]ἄλλον Βρέννον τὸν ἐπὶ
pag. 188. θόντα ἐπὶ Δελφοὺς, Πραῦσον τινὲς φασίν. ἀλλ' οὐ
τοὺς Πραύσους ἔχομεν εἰπεῖν, ὅπου γῆς ὤκησαν πρότε
ρον. καὶ τοὺς Τεκτοσάγας δέ φασι μετασχεῖν τῆς ἐπ
Δελ

x) Ἐπεὶ καὶ τὸν ἄλλον Βρέννον] Interpres prior tantum κ
Βρέννον legisse videtur; et sane vox ἄλλον valde suspecta es
Forte scribendum est Γάλατον?

multitudinem suorum domo expulerint, cui se etiam alii ex aliis gentibus adiunxerint. ex his ergo esse eos, qui Phrygiam Cappadociae ac Paphlagoniae finitimam occuparunt; cuius rei argumentum sunt qui hodieque vocantur Tectosages. Nam cum tres sint ibi gentes, una quae est circa Ancyram urbem, Tectosages dicitur, reliquae, Trocmi et Tolistobogii, quas ipsas quoque e Gallia migrasse, cognatio cum Tectosagibus indicat. Quibus autem e locis profecti fuerint, non habeo dicere; non enim accepimus, hodie vel intus vel extra Alpes, vel in ipsis etiam Alpibus habitare Trocmos aut Tolistobogios. Apparet autem ob crebras migrationes eos defeciisse, quod et aliis pluribus evenit. Brennum quoque, qui Delphos invasit, Prausum quidam dicunt: cum dicere nequeamus, ubinam terrarum Prausi prius habitaverint. Tecto-

sages

Δελφῶν στρατείας, καὶ τὰς τε θησαυρὸς τοὺς εὑρεθέντας Gallia
στρ' αὐτοῖς, ὑπὸ [y] Καιπίωνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ῥω- Aquitan.
μαίων ἐν πόλει Τολώσσῃ, τῶν ἐκεῖθεν χρημάτων μέ-
ρος εἶναι φασί· προσθεῖναι δὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ
ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων ἀνιερῶντας καὶ ἐξιλασκομένους τὸν
θεόν· προσαψάμενον δ' αὐτῶν τὸν Καιπίωνα, διὰ
τοῦτο ἐν δυστυχήμασι καταστρέψαι τὸν βίον, ὡς ἱερό-
συλον ἐκβληθέντα ὑπὸ τῆς πατρίδος· διαδόχους δ'
ἀπολιπόντα παῖδας, [z] ἃς συνέβη καταπορνευθείσας,
ὡς εἴρηκε Τιμαγένης, αἰσχρῶς ἀπολέσθαι. Πιθανώ-
τερος δ' ἐστὶν ὁ Ποσειδωνίου λόγος. τὰ μὲν γὰρ εὑρε-
θέντα ἐν τῇ Τολώσσῃ χρήματα, μυρίων πε καὶ πεν-
ταχισχιλίων ταλάντων γενέσθαι φησί· τὰ μὲν ἐν ση-
κοῖς ἀποκείμενα, τὰ δ' ἐν λίμναις ἱεραῖς, ἀδεμίαν
κατασκευὴν ἔχοντα, ἀλλ' ἀργὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον.
τὸ δ' ἐν Δελφοῖς ἱερὸν κατ' ἐκείνους ἤδη τοὺς χρόνους
[a] ὑπάρξαι κενὸν, τῶν τοιούτων σεσυληκένον ὑπὸ τῶν
Φωκέων κατὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον· εἰ δὲ καί τι ἐλείφθη,
διὰ-

y) ὑπὸ Καιπίωνος.] ὑπὸ Σκιπίωνος Vat. A. B. Venet. Interpr. pr. z) ἃς συνέβη καταπορνευθείσας] οἷς σ. καταπορνευθεῖσι Vat. A. B. Stroz. Venet. Caſaub. a) ὑπάρξαι.] Ita omnes Codd. vulgo ὑπῆρξε.

ſages quidem traditum eſt interfuiſſe Delphicae expeditioni, et theſauros, quos Toloſae Caepio Romanorum dux invenit, partem fuiſſe pecuniarum, Delphis ablatarum, quibus illi de ſuis facultatibus additione facta, eas placandi numinis gratia conſecraverint. itaque Caepionem, qui contrectaſſet eas, vitam in calamitatibus finiviſſe, tanquam ſacrilegum, patria eiectum, relictis haeredibus filiabus, quas Timagenes ſcribit conſtupratas turpiter periiſſe. Probabilior autem eſt Poſidonii narratio. Is inventas Toloſae pecunias ait CCIↃↃↃ IↃↃ circiter fuiſſe talentum, partim in ſacrariis repoſitas, partim in ſacris lacubus, neque ſignatas, ſed aurum argentumque infectum fuiſſe. At templum Delphicum illo iam tempore vacuum fuiſſe huiusmodi rerum, iam in Sacro bello a Phocenſibus ſpoliatum; quod ſi au-

Gallia Aquitan. διανείμασθαι πολλὰς· ὁδὲ σωθῆναι δὲ αὐτὰς εἰκὸς εἰς τὴν οἰκείαν, ἀθλίως ἀπαλλάξαντας μετὰ τὴν ἐκ Δελφῶν ἀποχώρησιν, καὶ σκεδασθέντας ἄλλας ἐπ' ἄλλα μέρη κατὰ διχοστασίαν. Ἀλλ' ὥσπερ ἐκεῖνός τε εἴρηκε καὶ ἄλλοι πλείους, ἡ χώρα πολύχρυσος ἦσα, καὶ δεισιδαιμόνων ἀνθρώπων, καὶ ὁ πολυτελῶν τοῖς βίοις πολλαχῇ τῆς Κελτικῆς ἔσχε θησαυρός· μάλιστα δ' αὐτοῖς αἱ λίμναι τὴν ἀσυλίαν παρεῖχον, εἰς ἃς καθίεσαν ἀργύρῳ, ἢ καὶ χρυσίῳ βάρη. Οἱ γὰν Ῥωμαῖοι κρατήσαντες τῶν τόπων, ἀπέδοντο τὰς λίμνας δημοσίᾳ, καὶ τῶν ὠνησαμένων πολλοὶ μύλας εὗρον σφυρηλάτους ἀργυρᾶς. Ἐν δὲ τῇ Τολώσσῃ καὶ τὸ ἱερὸν ἦν ἅγιον, τιμώμενον σφόδρα ὑπὸ τῶν περιοίκων, καὶ τὰ χρήματα ἐπλεόνασε διὰ τοῦτο, πολλῶν ἀνατιθέντων, καὶ μηδενὸς προσάπτεσθαι θαῤῥοῦντος.

§. 14.

Ἵδρυται δ' ἡ Τολῶσσα κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ διείργοντος ἀπὸ τῆς κατὰ Ναρβῶνα θαλάτ-

si autem quid fuerit ibi repertum, fuisse id inter multos divisum. Neque verisimile esse, Tectosagas in patriam rediisse salvos, qui post discessum a Delphis miseriis pressi, ob dissensionem alii alio dispersi abierint. Ergo, quod hic cum multis aliis tradit, regio illa auri dives cum esset, hominesque eam tenerent superstitiosi, ac in vitam degendam non sumtuosi, factum est, ut multis in locis Gallia thesauros haberet; maxime autem paludes eos tutos praestabant, in quas argenti aut etiam auri pondera demittebant. Romani itaque potiti ea ditione, paludes publice vendiderunt; multique eorum, qui emerunt, molas ex argento ductas repererunt. Tolosae porro templum fuit sacrosanctum, quod valde venerabantur vicini, ideoque abundabat thesauris, multis donaria dedicantibus, et nemine attingere ausо.

§. 14.

Sita est Tolosa, quo loco arctissimus est isthmus, qui a Narbonensi mari Oceanum distin-

λάττης τὸν ὠκεανὸν, ὅν φησι Ποσειδώνιος, ἐλάττω τῶν τρισχιλίων σταδίων. Ἄξιον δ' ἀντὶ πάντων ἐπισημήνασθαι πάλιν ὅπερ εἴπομεν πρότερον, τὴν ὁμολογίαν τῆς χώρας, πρός τε τὰς ποταμὰς καὶ τὴν θάλατταν, τήν τ' ἐκτὸς ὁμοίως, καὶ τὴς ἐντός· εὕροι γὰρ ἄν τις ἐπισήσας, οὐκ ἐλάχιστον μέρος τῆθ' ὑπάρχον, τῆς τῶν τόπων ἀρετῆς. λέγω δὲ τὸ τὰς χρείας ἐπιπλέκεσθαι τὰς τῆ βίᾳ μετὰ ῥαστώνης, ἅπασι πρὸς ἅπαντας, καὶ τὰς ὠφελείας ἀνεῖσθαι κοινάς· μάλιστα δὲ νῦν ἡνίκα ἄγοντες σχολὴν ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐργάζονται τὴν χώραν ἐπιμελῶς, καὶ τὰς βίους κατασκευάζονται πολιτικούς· ὥστε ἐπὶ τῶν τοιούτων κἂν τὸ τῆς προνοίας ἔργον ἐπιμαρτυρεῖσθαί τις ἂν δόξειεν, οὐχ ὅπως ἔτυχεν, ἀλλ' ὡς ἂν μετὰ λογισμῆ τινος διακειμένων τῶν τόπων. Ὁ μέν γε Ῥοδανὸς πολύν τε ἔχει τὸν ἀνάπλων, καὶ μεγάλοις φορτίοις, καὶ ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς χώρας, διὰ τὸ τὰς ἐμπίπτοντας εἰς αὐτὸν ποταμὰς ὑπάρχειν πλωτὰς, καὶ διαδέχεσθαι τὸν φόρτον πλεῖον. Ὁ δ' Ἀραρ

Gallia Aquitan.

pag. 189.

diſtinguit, quem iſthmum Poſidonius ait minorem eſſe tribus ſtadiorum millibus. Quod autem initio diximus, rurſus prae omnibus aliis obſervatu dignum videtur, quomodo regio iſta tam ad flumina, quam ad utrumque mare congruat. Id enim diligenter ſi obſerves, intelliges non minimam partem felicitatis iſtorum locorum in eo conſiſti, ut et citra omnem difficultatem mutuis commerciis omnia ad vitae uſus commoda invicem communicent, et emolumenta in commune percipiant, idque maxime nunc, quo tempore ab armis vacantes, terram diligenter colunt, et civilem vitae rationem inſtituunt. Adeoque in huiuſmodi rebus non nemo exiſtimare poſſit, Providentiae operibus teſtimonium exhiberi, non fortuito, ſed ratione aliqua diſpoſita illius regionis loca intuens. Nam Rhodanus ſurſum navigari poteſt longo ſatis ſpatio, idque magnis navium ponderibus, quae ipſa per varias regionis partes diſtrahit, cum in Rhodanum incidentia flumina ſint navigabilia, et vehendis magnis oneribus idonea.

Gallia Aquitan. ἐκδέχεται, καὶ ὁ Δοῦβις ὁ εἰς τοῦτον ἐμβάλλων· ἐξ πεζεύεται μέχρι τοῦ Σηκοάνα τοῦ ποταμοῦ· κἀντ θεν ἤδη καταφέρεται εἰς τὸν ὠκεανὸν, καὶ τοὺς Λη βίους, [b] καὶ Καλέτας· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὴν Βρετα κὴν, ἐλάττων ἡ ἡμερήσιος δρόμος ἐστίν. Ἐπεὶ δ' ἐς ὀξὺς καὶ δυσανάπλους ὁ Ῥοδανὸς, τινὰ τῶν ἐντεῦθ Φορτίων πεζεύεται μᾶλλον ταῖς ἁμαμάξαις, ὅσ εἰς Ἀρουέρνους κομίζεται, καὶ τὸν Λείγηρα ποταμὸ καίπερ τῷ Ῥοδανῷ καὶ τούτοις πλησιάζοντος ἐκ μέρους ἀλλ' ἡ ὁδὸς πεδιὰς ἔστα, καὶ ἡ πολλὴ περὶ ὧ σαδίω ἐπάγεται μὴ χρήσασθαι τῷ ἀνάπλῳ, διὰ τὸ πεζεύ εσθαι ῥᾷον· ἐντεῦθεν δ' ὁ Λείγηρ εὐφυῶς ἐκδέχεται. Ῥεῖ δὲ ἐκ τῶν Κεμμένων εἰς τὸν Ὠκεανόν. [c] Ἐκ δὲ Ναρβῶνος ἀναπλεῖται μὲν ἐπὶ μικρὸν τῷ Ἄτακι· πε ζεύεται δὲ πλέον ἐπὶ τὸν Γαρούναν ποταμὸν, καὶ τοῦθ' ὅσον ὧ ἢ ψ σαδίων· ῥεῖ δὲ καὶ ὁ Γαρουνᾶς εἰς τὸν ὠκεανόν. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῶν νεμομένων τὴν Ναρβω-

νῖτιν

b) καὶ Καλέτους] Ita cum Xylandro ſcribo. Vulgo inepte Ταλέτους. c) Ἐκ — τῷ Ἄτακι] abſunt e codd. Stroz. A. Bemb.

nea. Excipit enim ea Arar, et in hunc influens Dubis. exinde uſque ad Sequanam fluvium, terra merces transportantur. Hinc ſecundo amne deferuntur ad Oceanum, et Lexobios ac Caletos. inde in Britanniam diurno brevior eſt curſus. Quoniam autem rapidus eſt Rhodanus, ac difficilis ſurſum navigantibus, quaedam merces, quae ad Arvernos portantur, et Ligerin fluvium, hinc curribus potius vehuntur, tametſi ab iſtis quoque Rhodanus non multum abeſt. ſed tamen iter campeſtre, et non longum (quippe ad ſtadia ıɔccc) ob facilitatem terreſtris itineris a ſubvectione abſtrahit. eo finito, Ligeris commode excipit. Fluit Ligeris a Cemmenis montibus in Oceanum. A Narbone ſubvectio eſt non longinqua, adverſo Atace fluvio; longius iter terreſtre eſt ad Garumnam fluvium, ſtadiorum circiter ıɔccc aut ıɔcc. is quoque exit in Oceanum. Haec diximus de

Gal

νῖτιν ἐπικράτειαν λέγομεν, ὃς οἱ πρότερον Κέλτας ὠνό- Gallia
μαζον· ἀπὸ τούτων δ' οἶμαι καὶ τοὺς σύμπαντας Γαλά- Aquitan.
τας Κελτοὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων προσαγορευθῆναι, διὰ
τὴν ἐπιφάνειαν· ἢ καὶ προσλαβόντων πρὸς τοῦτο καὶ
τῶν Μασσαλιωτῶν διὰ τὸ πλησιόχωρον.

ΚΕΦ. Β.

§. 1.

Ἐξῆς δὲ περὶ τῶν Ἀκουϊτανῶν λεκτέον, καὶ τῶν προσ-
ωρισμένων αὐτοῖς ἐθνῶν τεσσαρεσκαίδεκα Γαλα-
τικῶν, τῶν μεταξὺ τοῦ Γαρουνᾶ κατοικούντων, καὶ τῆ
Λείγηρος, ὧν ἔνια ἐπιλαμβάνει καὶ τῆς τοῦ Ῥοδανοῦ
ποταμίας, καὶ τῶν πεδίων τῶν κατὰ τὴν Ναρβωνῖτιν.
Ἁπλῶς γὰρ εἰπεῖν, οἱ Ἀκουϊτανοὶ διαφέρουσι τῆ Γα-
λατικοῦ φύλου, κατά τε τὰς τῶν σωμάτων κατα-
σκευὰς, καὶ κατὰ τὴν γλῶτταν· ἐοίκασι δὲ μᾶλλον
Ἰβηρσιν. ὁρίζονται δὲ τῷ Γαρουνᾷ ποταμῷ, ἐντὸς τού-
του καὶ τῆς Πυρήνης οἰκοῦντες. Ἔστι δὲ ἔθνη τῶν

Gallis, qui Narbonenſem provinciam incolunt, qui quondam Celtae appellabantur; et arbitror ab his eſſe a Graecis nomen Celtarum univerſis Gallis inditum, ob gentis claritatem: vel Maſſilienſibus ob vicinitatem ad id aliquid momenti conferentibus.

CAP. II.

§. 1.

Dicendum nunc de Aquitanis, et eorum adſcriptis XIV. gentibus, habitantibus inter Garumnam et Ligerim; quarum tamen quædam etiam Rhodani ripam et campos provinciae Narbonenſis attingunt. Vt uno verbo rem expediam, Aquitani a reliquis Gallis cum corporum conſtitutione, tum lingua differunt, magisque ſunt Hiſpanorum ſimiles. Fines eorum ſunt Garumna et Pyrene; hos inter habitant. Gentes

Gallia Aquitan. pag. 190.

Ἀκουϊτανῶν πλείω μὲν τῶν εἴκοσι· μικρὰ δὲ καὶ ἄδοξα· τὰ πολλὰ μὲν παρωκεανιτικὰ, τὰ δ' εἰς τὴν μεσόγαιαν, καὶ τὰ ἄκρα τῶν Κεμμένων ὀρῶν μέχρι Τεκτοσάγων ἀνέχοντα. Ἐπειδὴ δὲ μικρὰ μερὶς ἦν ἡ τοσαύτη, προσέθεσαν καὶ τὴν μεταξὺ τῆ Γαρούνα καὶ τῆ Λείγηρος. Παράλληλοι δέ πως εἰσὶν οἱ ποταμοὶ τῇ Πυρήνῃ, καὶ δύο ποιοῦσι παραλληλόγραμμα πρὸς αὐτὴν χωρία, ὁριζόμενα κατὰ τὰς ἄλλας πλευρὰς τῷ τε ὠκεανῷ, καὶ τοῖς Κεμμένοις ὄρεσι· διοχιλίων δ' ὁμοῦ σταδίων ἐστὶν ὁ πλοῦς ἑκατέρων τῶν ποταμῶν. Ἐκβάλλει δ' ὁ μὲν Γαρούνας, τρισὶ ποταμοῖς αὐξηθείς, εἰς τὸ μεταξὺ Βιτουρίγων τε τῶν Ἰοσκῶν ἐπικαλουμένων, καὶ Σαντόνων, ἀμφοτέρων Γαλατικῶν ἐθνῶν· μόνον γὰρ δὴ τὸ τῶν Βιτουρίγων τούτων ἔθνος ἐν τοῖς Ἀκουϊτανοῖς ἀλλόφυλον ἵδρυται, καὶ οὐ συντελεῖ αὐτοῖς· ἔχει δὲ ἐμπορεῖον Βουρδίγαλα ἐπικείμενον λιμνοθαλάττῃ τινὶ, ἣν ποιοῦσιν αἱ ἐκβολαὶ τοῦ ποταμοῦ. Ὁ δὲ Λείγηρ μεταξὺ Πικτόνων τε καὶ Ναμνιτῶν ἐκβάλλει. πρότερον δὲ Κορβίλων ὑπῆρχεν ἐμπο-

tes Aquitanorum ſunt plures XX, exiguae tamen et obſcurae; plurimae ad Oceanum accolunt: quaedam continente, et extremis Cemmenorum montium uſque ad Tectoſages inhabitant. Quia autem anguſta erat haec regio, id quod eſt inter Garumnam et Ligerim ei adiecerunt. Hi duo fluvii quodammodo paralleli ſunt reſpectu Pyrenes, ac cum ea duas includunt parallelogrammas areas, quarum reliqua latera Oceano et Cemmenis montibus deſcribuntur. utriuſque fluminis navigatio eſt ſtadiorum circiter CIↃ CIↃ. Garumna tribus auctus fluminibus, effluit inter Bituriges Ioſcos, et Santones gentes Gallicas. Sola enim Biturigum iſtorum ea gens in Aquitanis peregrina degit, neque vectigalia cum illis ſolvit; et habet emporium Burdigalam, impoſitum paludi marinae, quam Garumnae oſtium efficit. Ligeris inter Pictones et Nannetas effluit. Prius emporium

ἐμπορεῖον ἐπὶ τούτῳ τῷ ποταμῷ· περὶ ἧς εἴρηκε Πολύ- Gallia
βιος, μνησθεὶς τῶν ὑπὸ Πυθέᾳ μυθολογηθέντων· ὅτι, Aquitan.
Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμιξάντων Σκηπίωνι, οὐδεὶς εἶχε λέγειν οὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σκηπίωνος [d] ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ Ναρβῶνος, οὐδὲ τῶν ἐκ Κορβηλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτῃ. Πυθέας δ' ἐθάρρησε ψεύσασθαι τοσαῦτα. Τῶν δὲ Σαντόνων πόλις ἐστὶ Μεδιολάνιον. Ἔστι δ' ἡ μὲν παρωκεανῖτις τῶν Ἀκουϊτανῶν ἀμμώδης ἡ πλείστη καὶ λεπτὴ, κέγχρῳ τρέφουσα, τοῖς δ' ἄλλοις καρποῖς ἀφορωτέρα. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ κόλπος ὁ ποιῶν τὸν ἰσθμὸν πρὸς τὸν ἐν τῇ Ναρβωνίτιδι παραλίᾳ Γαλατικὸν κόλπον, ὁμώνυμος ἐκείνῳ καὶ αὐτός. ἔχουσι δὲ Τάρβελλοι τὸν κόλπον, παρ' οἷς εἰσι τὰ χρύσεια σπυδαιότατα πάντων· ἐν γὰρ βόθροις ὀρυχθεῖσιν ἐπὶ μικρὸν εὑρίσκονται καὶ χειροπληθεῖς χρυσίου πλάκες, ἔσθ' ὅτε μικρᾶς ἀποκαθάρσεως δεόμεναι. τὸ δὲ λοιπὸν ψῆγμα ἐστὶ καὶ βῶλοι· καὶ αὗται κατεργασίαν οὐ

d) ὑπὲρ] περὶ Stroz.

rium fuit Corbilo ſupra Ligerin, cuius mentionem faciens Polybius, ſimul Pytheae refert commentum, qui, legatorum, quos Maſſilienſes, Narbonenſes et Corbilonenſes, principes Galliae civitates, ad Scipionem miſerant, nullum ait, quicquam memoratu dignum habuiſſe, quod de Britannia ab illo interrogatus diceret. Caeterum Pytheas ita nugari auſus fuit. Santonum urbs eſt Mediolanum. Aquitaniae ſolum, quod eſt ad litus Oceani, maiori ſui parte arenoſum eſt et tenue, milio alens, reliquarum frugum minus ferax. Ibi eſt etiam ſinus, iſthmum efficiens, qui pertinet ad ſinum Gallicum in Narbonenſi ora, idemque cum illo ſinu hic ſinus nomen habet. Tarbelli hunc ſinum tenent, apud quos optima ſunt auri metalla; in foſſis enim non alte actis inveniuntur auri laminae manum implentes, aliquando exigua indigentes repurgatione; reliquum ramenta et glebae ſunt, ipſae quoque non multum operis deſideran-

Gallia Aquitan. πολλὴν ἔχουσαι. ἡ δὲ μεσόγαιος καὶ ὀρεινὴ, βελτίω γῆν ἔχει. πρὸς μὲν τῇ Πυρήνῃ, τὴν τῶν Κονβένων [e] ὅπερ ἐστὶ συγκλύδων· ἐν ᾗ πόλις Λούγδυνος, καὶ τὰ [f] τῶν Ὀνησιῶν θερμὰ κάλλιστα ποτιμωτάτῳ ὕδατος· καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Αὐσκιῶν.

§. 2.

Τὰ δὲ μεταξὺ τῆς Γαρούνα καὶ τοῦ Λιγήρος ἔθνη, τὰ προσκείμενα τοῖς Ἀκουϊτανοῖς ἐστίν. [g] Ἕλουοὶ μὲν ἀπὸ τοῦ Ῥοδανοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες. Οὐελλαύνιοι δὲ μετὰ τούτους, οἳ προσωρίζοντο ποτὲ Ἀρουέρνοις· νῦν δὲ τάττονται καθ' ἑαυτούς· εἶτα Ἀρουέρνοι, καὶ [h] Λεμοβίκες, καὶ Πετροκόριοι· πρὸς δὲ τούτοις, [i] Νιτιόβριγες, καὶ Καδουρκοὶ, καὶ Βιτούριγες οἱ Κοῦβοι καλούμενοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ, Σαντονοί τε καὶ Πίκτονες, pag. 191. οἱ μὲν τῷ Γαρούνᾳ παροικοῦντες, ὡς εἴπομεν, οἱ δὲ τῷ Λεί-

e) ὅπερ] Recepi hoc vocabulum cum Caſaubono. f) τὰ τῶν Ὀνησιῶν θερμὰ] Haec deſunt in Stroz. A. B. Probo coniecturam cel. Mannert, qui in eruditiſſimo libro, *Geographie der Griechen und Römer* T. II. pag. 122. pro τὰ τῶν Ὀνησιῶν θ. ex Antonini Itinerario pag. 457. ed. Weſſeling. reponendum cenſet τὰ Κονβένων θερμά. g) Ἕλουοὶ] Caſaubonus coni. Ἑλουϊοὶ; male. h) Λεμοβίκες] Λιμοθρίκες Venet. A. Interpr. pr i) Νιτιόβριγες] Νιοβρίγες Venet.

rantes. Mediterranea autem et montana agrum habent meliorem. Ad Pyrenam ſunt Convenae, urbsque Lugdunum, et thermae Oneſiae praeſtantiſſimae, aqua ad potum optima; bona eſt etiam regio Auſciorum.

§. 2.

Gentes porro inter Garumnam et Ligerim Aquitanis adiacentes ſunt: Elui a Rhodano initium ſumentes, et Vellaunii, qui olim Arvernis adſcribebantur, nunc pro ſe civitatem conſtituunt; deinde Arverni et Lemovices, et Petrocorii; tum Nitiobriges, Cadurci, et Bituriges cognomento Cubi. Ad Oceanum ſunt Santones et Pictones, quorum hi Ligeri, ut

Λείγηρι. Ῥετηνοὶ δὲ καὶ Γαβάλεις τῇ Ναρβωνίτιδι πλησιάζουσι. Πρὸς μὲν οὖν τοῖς Πετροκορίοις, σιδήρου ἐργασία ἐστὶν ἀξιόλογος, καὶ τοῖς Κάβροις Βιτουρίγι· παρὰ δὲ τοῖς Καδουρκοῖς, [k] λινουργία· παρὰ δὲ τοῖς Ῥετηνοῖς, ἀργύρια. ἔχουσι δ' ἀργύρια καὶ οἱ Γαβαλεῖς· ἐδώκασι δὲ Λατίνιον οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν Ἀκουϊτανῶν τισὶ, καθάπερ Αὐσκίοις καὶ Κονβέναις. Gallia Aquitan.

§. 3.

Ἀρουέρνοι δὲ ἱδρυνται μὲν ἐπὶ τῷ Λείγηρι· μητρόπολις δ' αὐτῶν ἐστὶ [l] Νεμωσσὸς, ἐπὶ τῷ ποταμῷ κειμένη. Ῥυεὶς δ' ἔτος παρὰ Γήναβον τὸ τῶν Καρνούτων ἐμπορεῖον, κατὰ μέσον πως τὸν πλοῦν συνοικούμενον, ἐκβάλλει πρὸς τὸν ὠκεανόν. Τῆς δυνάμεως δὲ τῆς πρότερον Ἀρουέρνοι μέγα τεκμήριον παρέχονται, τὸ, πολλάκις πολεμῆσαι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους· τοτὲ μὲν μυριάσιν εἴκοσι, πάλιν δὲ διπλασίαις. τοσαύταις γὰρ πρὸς Καίσαρα τὸν θεὸν διηγωνίσαντο, μετὰ Οὐερκιγγετόριγος· πρότερον δὲ καὶ εἴκοσι πρὸς Μάξιμον

C 5 τὸν

k) Λινουργία et ἀργύρια] Casaub. ex coniectura λινυργία et ἀργυρία. l) Νεμωσσὸς] Casaubonus Νεμητὸς leg. censet, ut ap. Ptolomaeum.

ut docuimus, illi Garumnae sunt vicini. Narbonensi propinquant Ruteni ac Gabales. Apud Petrocorios et Bituriges Cubos sunt praeclarae officinae ferrariae, apud Cadurcos linificium; argenti metalla Ruteni habent et Gabales. Ius quoque Latii nonnullis Aquitanorum Romani dederunt, ut Ausciis et Convenis.

§. 3.

Arverni fluvio Ligeri insident. caput eorum Nemossus ipsi adiacet flumini. Ligeris autem Genabum praeterfluens, quod est Carnutum emporium fere ad medium fluminis conditum, in Oceanum exit. Magnam olim fuisse Arvernorum potentiam inde sciri potest, quod multa adversus Romanos bella gesserunt, aliquando cc millium exercitu, atque etiam duplo eius; nam duce Vercingerorige cccc millibus adversus D. Caesarem decertaverunt: ante cc millibus contra Maximum Aemilianum,

Gallia Aquitan. τὸν Αἰμιλιανόν· καὶ πρὸς Δομήτιον δ' ὡσαύτως Ἀηνόβαρβον. Πρὸς μὲν οὖν Καίσαρα περί τε Γεργοβίαν πόλιν τῶν Ἀρουέρνων, ἐφ' ὑψηλῇ ὄρους κειμένην, συνέστησαν οἱ ἀγῶνες, ἐξ ἧς ἦν ὁ Οὐερκιγγετόριξ· καὶ ὁ περὶ Ἀλεσίαν πόλιν Μανδουβίων, ἔθνους ὁμόρου τοῖς Ἀρουέρνοις, καὶ ταύτην ἐφ' ὑψηλῷ λόφῳ κειμένην, περιεχομένην δ' ὄρεσι καὶ ποταμοῖς δυσίν· ἐν ᾗ ἑάλω ὁ ἡγεμών· καὶ ὁ πόλεμος τέλος ἔσχε· πρὸς δὲ Μάξιμον Αἰμιλιανὸν κατὰ τὴν συμβολὴν τῆ τ' Ἴσαρος καὶ τῷ Ῥοδανῷ, καθ' ἣν καὶ τὸ Κέμμενον ὄρος πλησιάζει τῷ Ῥοδανῷ· πρὸς δὲ Δομήτιον κατωτέρω ἔτι, κατὰ τὴν συμβολὴν τῆ τε Συλγᾶ, καὶ τῷ Ῥοδανῷ. Διέτειναν δὲ τὴν ἀρχὴν οἱ Ἀρουέρνοι μέχρι Ναρβῶνος, καὶ τῶν ὀρῶν τῆς Μασσαλιώτιδος. ἐκράτουν δὲ καὶ τῶν μέχρι Πυρήνης ἐθνῶν, καὶ μέχρι Ὠκεανῆ καὶ Ῥήνου. [m] Βίττου δὲ τοῦ πρὸς τὸν Μάξιμον καὶ τὸν Δομήτιον πολεμήσαντος, ὁ πατὴρ Λυέριος, τοσοῦτον [n] πλοῦτῳ λέγεται καὶ

m) Βίττου] Βιτίτου Vat. uterque. Stroz. A. Venet. A. Interpr. pr. Athenaeus IV. p. 152. Βιτυίτος. n) πλούτῳ — τρυφῇ] Sic repoſui auct. Codd. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. utriusque. Vulgo πλοῦτον — τρυφήν.

num, et Domitium item Aenobarbum. Contra Caeſarem belligerarunt apud Gergoviam urbem Arvernorum, ſitam in altiſſimo monte, Vercingetorigis patriam, et apud Alexiam Mandubiorum urbem, qui Arvernis finitimi ſunt, ipſam quoque in ſublimi ſitam colle, ac montibus et duobus amnibus cinctam. ibi capto duce eorum bello eſt finis impoſitus. Contra Maximum Aemilianum ad confluentes Iſarae et Rhodani, ubi etiam Cemmenus mons Rhodano appropinquat. Contra Domitium aliquando inferius, ubi Sulga Rhodano miſcetur. Dilataverunt Arverni ſuam dominationem uſque ad Narbonem et fines Maſſilienſis ditionis: gentesque ad Pyrenam uſque et Oceanum et Rhenum ſubegerunt. Luerius pater Bitti, eius qui contra Maximum et Domitium bellum geſſit, tantis

καὶ τρυφῇ διενεγκεῖν, ὥστε ποτὲ ἐπίδειξιν ποιούμενος τοῖς φίλοις τῆς εὐπορίας, ἐπ' ἀπήνης φέρεσθαι διὰ πεδίου, χρυσοῦ νόμισμα, καὶ ἀργύρου, δεῦρο κἀκεῖσε στείρων, ὥστε συλλέγειν ἐκείνους ἀκολουθοῦντας. Gallia Lugdunenſis.

ΚΕΦ. Γ.

§. 1.

Μετὰ δὲ τὴν Ἀκυϊτανὴν μερίδα, καὶ τὴν Ναρβωνῖτιν, ἡ ἐφεξῆς ἐστὶ, μέχρι τοῦ Ῥήνου παντὸς, ἀπὸ τοῦ Λεύγεος ποταμοῦ καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, καθ' ὃ συνάπτει πρὸς τὸ Λύγδουνον ἀπὸ τῆς πηγῆς κατενεχθεὶς ὁ Ῥοδανός. Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν ἄνω μέρη τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῶν ποταμῶν, τοῦ τε Ῥήνου καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, μέχρι μέσων σχεδόν τι τῶν πεδίων ὑπὸ τῷ Λυγδύνῳ τέτακται· τὰ δὲ λοιπὰ καὶ παρωκεανιτικὰ, ὑπ' ἄλλῃ τέτακται μερίδι, ἣν ἰδίως Βέλγες προσνέμουσιν· ἡμεῖς δὲ κοινότερον τὰ καθ' ἕκαστα δηλώσομεν.

§. 2.

o) στείρων] διαστείρων Cod. Venet. A. et Caſauboni libri.

tis fertur opibus luxuriaſſe, ut aliquando oſtentandae amicis opulentiae ſuae cauſa, curru per campum veheretur, auream argenteamque monetam hinc inde diſpergens, quam comites ipſius colligerent.

CAP. III.

§. 1.

Poſt Aquitaniam et Narbonenſem Galliam, ea ſequitur regio, quae ad Rhenum pertingit a Ligeri et Rhodano, quo is loco a fontibus delapſus ad Lugdunum accedit. Huius regionis ſuperiora quae ſunt ad fontes Rheni atque Rhodani uſque ad mediam fere planitiem, Lugduno ſunt ſubdita; reliqua ad Oceanum vergentia, ſub alia ſunt provincia, quam ſibi Belgae vindicant. nos communius ſingula perſequemur.

§. 2.

Gallia Lugdunenſis. pag. 192.

§. 2.

Αὐτὸ μὲν δὴ τὸ Λύγδουνον, ἐκτισμένον ὑπὸ λόφῳ κατὰ τὴν συμβολὴν τῆ τε Ἄραρος ποταμῷ καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, κατέχουσι Ῥωμαῖοι. Εὐανδρεῖ δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων πλὴν Ναρβῶνος· καὶ γὰρ ἐμπορείῳ χρῶνται, καὶ τὸ νόμισμα χαράττουσιν ἐνταῦθα, τό, τε ἀργυροῦν καὶ τὸ χρυσοῦν, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμόνες. Τό, τε ἱερὸν τὸ ἀναδειχθὲν ὑπὸ πάντων κοινῇ τῶν Γαλατῶν Καίσαρι τῷ Σεβαστῷ, πρὸ ταύτης ἵδρυται τῆς πόλεως, ἐπὶ τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν· ἔστι δὲ βωμὸς ἀξιόλογος ἐπιγραφὴν ἔχων τῶν ἐθνῶν ξ τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰκόνες τούτων ἑκάστου μία, p καὶ ἄλλος μέγας. Προκάθηται δὲ τοῦ ἔθνους τοῦ Σαυγοσιάνων ἡ πόλις αὕτη, κειμένου μεταξὺ τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ τοῦ Δούβιος· τὰ δ' ἑξῆς τὰ συντείνοντα πρὸς τὸν Ῥῆνον, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ Δούβιος ὁρίζεται, τὰ δ' ὑπὸ τοῦ Ἄραρος. Οὗτοι μὲν οὖν, ὡς εἴρηται πρότερον, ὑπὸ τῶν Ἄλπεων καὶ αὐτοὶ κατενεχθέντες, ἔπειτ' εἰς ἓν ῥεῖθρον συμπεσόν-

p) καὶ ἄλλος μέγας] Tyrwhittus legendum cenſet, καὶ ἄλλος Καίσαρος μέγας, nempe εἰκών. magnam enim illam imaginem Auguſti fuiſſe, non improbabile eſt.

§. 2.

Lugdunum ergo ſub colle conditum, ubi Arar in Rhodanum incidit, Romani obtinent. Poſt Narbonem haec urbs maxime omnium Galli carum hominum frequentia pollet. praefecti enim Romanorum eo utuntur emporio, monetamque ibi tam auream quam argenteam cudunt. Templum ab omnibus communi ſententia Gallis decretum Caeſari Auguſto, ad hanc urbem ad concurſum fluviorum eſt poſitum et aram habet memorabilem, cum inſcriptione gentium, LX numero et imagine ſingularum, item aliam magnam. Praeeſt haec urbs genti Seguſianorum, ſitae inter Rhodanum et Dubin fluvios: reliqui ad Rhenum tendentes populi, partim a Dubi terminantur, partim ab Arare. Atque hi quidem, ut ante diximus, ab Alpibus ipſi quoque

τεσόντες, εἰς τὸν Ῥοδανὸν καταφέρονται. Ἄλλος δ' ἐστὶν, ὁμοίως ἐν ταῖς Ἄλπεσι τὰς πηγὰς ἔχων, Σηκουανὸς [q] ὄνομα. Ῥεῖ δ' εἰς τὸν ὠκεανὸν, παράλληλος τῷ Ῥήνῳ διὰ ἐθνους ὁμωνύμων, συνάπτοντος τῷ Ῥήνῳ τὰ πρὸς ἑῶ, [r] τὰ δ' εἰς τἀναντία τῷ Ἀραρι· ὅθεν αἱ κάλλισται ταρίχειαι τῶν ὑείων κρεῶν, εἰς τὴν Ῥώμην κατακομίζονται. Μεταξὺ μὲν οὖν [s] τοῦ Δούβιος καὶ τοῦ Ἄραρος οἰκεῖ τὸ τῶν Ἐδούων ἔθνος· πόλιν ἔχον Κιβυλλῖνον ἐπὶ τῷ Ἀραρι· καὶ Φρούριον Βίβρακτα. Οἱ δὲ Ἐδοῦοι καὶ συγγενεῖς Ῥωμαίων ὠνομάζοντο, καὶ πρῶτοι τῶν ταύτῃ προσῆλθον πρὸς τὴν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. Πέραν δὲ τοῦ Ἄραρος οἰκοῦσιν οἱ Σηκουανοὶ, διάφοροι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ πολλοῦ γεγονότες καὶ τοῖς Ἐδούοις· ὅτι πρὸς Γερμανοὺς προσεχώρουν πολλάκις, κατὰ τὰς ἐφόδους αὐτῶν, τὰς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν· καὶ ἐπεδείκνυντό γε ὃ τὴν τυχοῦσαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ κοινωνοῦντες αὐτοῖς ἐποίουν μεγάλους, καὶ ἀφι-

Gallia Lugdunenſis.

q) ὄνομα.] Vulgo ὄνομα ἑῶν. Vocem ἑῶν, quam nullus codd. agnoſcit, ut ſpuriam, et librarii errore e ſeq. ἑεῖ ortam, repudiavi. r) τὰ δ' εἰς τἀναντ.] τὰ δὲ πρὸς ἑναντ. Stroz. uterque. s) τοῦ Δούβιος] Palmer. reponendum cenſet Λείγηρος.

que delapſi, coniunctis alveis in Rhodanum exeunt. Eſt et alius fluvius, fontes in iiſdem habens Alpibus, Sequana nomine; is Rheno parallelus per Sequanos ſibi cognomines fluit in Oceanum. Sequani verſus orientem Rheno, diuerſa parte Arari ſunt affines: ex his optima ſuilla ſalſamenta Romam perferuntur. Inter Dubin et Ararim Hedui incolunt, urbem habentes Arari impoſitam Cabullinum, et oppidum Bibracta. Hedui Romanorum cognati appellati, primique Gallorum amicitiam et ſocietatem eorum amplexi ſunt. Trans Ararim Sequani habitant, antiquitus Romanorum et Heduorum inimici, et Germanorum in Italiam incurſionibus ſocios ſe praebentes plerumque; qua in re oſtenderunt ſe plurimum potentiae habere, cum eos ſua coniunctione magnos, diſ-

Gallia Lugdunenſis.

ἀφισάμενοι, μικρούς. πρὸς δὲ τοὺς Ἐδούους, καὶ διὰ ταῦτα μὲν, ἀλλ' ἐπέτεινε τὴν ἔχθραν ἡ τῦ ποταμοῦ ἔρις, τῦ διείργοντος αὐτούς, ἑκατέρῳ ἔθνους ἴδιον ἀξιῶντος εἶναι τὸν Ἄραρα, καὶ ἑαυτῷ προσήκειν τὰ διαγωγικὰ τέλη· νυνὶ δὲ ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις ἅπαντ' ἐστί.

§. 3.

Τὴν δ' ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ πρῶτοι τῶν ἁπάντων οἰκῦσι [t] Ναντυάται, παρ' οἷς εἰσὶν αἱ πηγαὶ τῦ ποταμῦ ἐν τῷ Ἀδύλα ὄρει. τῦτο δ' ἐστὶ μέρος τῶν Ἄλπεων, ὅθεν καὶ ὁ Ἀδούας εἰς τἀναντία μέρη ῥεῖ, τὰ πρὸς τὴν ἐντὸς Κελτικὴν, καὶ πληροῖ τὴν Λάριον λίμνην, πρὸς ᾗ ἔκτισται τὸ Κῶμον· εἶτ' ἐνθένδε εἰς τὸν Πάδον συμβάλλει, περὶ ὧν ὕστερον ἐρῦμεν. Καὶ ὁ Ῥῆνος δὲ εἰς ἕλη μεγάλα καὶ λίμνην
pag. 193. ἀναχεῖται μεγάλην, ἧς ἐφάπτονται [u] καὶ Ῥαιτοὶ καὶ Οὐινδελικοὶ τῶν Ἀλπείων τινὲς, καὶ τῶν ὑπεραλπείων. Φησὶ δὲ τὸ μῆκος αὐτῦ, σταδίων ἑξακισχιλίων Ἀσίνιος· ὐκ ἔστι

t) Ναντυάται — Ἀδύλα] Ita legendum eſſe ex ipſo Strabone patet pag. 204. B. ed. Caſaub. Vulgo Αἰτουάται et Διαδυέλλα. u) καὶ Ῥαιτοὶ καὶ Οὐινδελικοὶ] Conſtans codd. lectio eſt καὶ Ῥητοὶ καὶ Οὐϊνδ. Vulgo perperam legitur καὶ Κερτοὶ, καὶ Οὐινδολόγοι.

diſceſſu impotentes redderent. Heduis cum haec cauſa eos inimicos fecit, tum de Arari contentio, qui ipſos diſtinguit, utraque gente eum et vectigalia ſibi vindicante. Nunc omnia ſunt Romanorum.

§. 3.

Ad Rhenum primi omnium habitant Nantuates, apud quos etiam eius fluvii fontes ſunt in Adula monte; is mons Alpium eſt pars, ex quo et in alteram partem Addua fluens, in partes interiori vicinas Galliae, Larium implet lacum, ad quem Comum urbs ſita eſt, indeque in Padum exit, de quibus ſuo loco dicetur. Rhenus quoque in magnas paludes, magnumque lacum diffunditur, quem attingunt Rhaeti et Vindelici partim in Alpibus, partim ſupra Alpes habitantes. Aſinius Rheno longitu-

ἐστὶ δέ· ἀλλ' ἐπ' εὐθείας μὲν τῆ ἡμίσους ὀλίγον ἂν ὑπερβάλλω· τοῖς δὲ σκολιώμασι καὶ χίλιοι προσεθέντες, ἱκανῶς ἂν ἔχοιεν· καὶ γὰρ ὀξύς ἐστι· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὀυσγεφύρωτος, καὶ διὰ πεδίων ὕπτιος φέρεται καταβὰς ἀπὸ τῶν ὀρῶν τολοιπόν. πῶς ἂν οἰόντε μένειν ὀξὺν καὶ βίαιον, εἰ τῷ ὑπτιασμῷ προσδοίημεν καὶ σκολιότητας πολλὰς καὶ μακράς. Φησὶ δὲ καὶ δίσορμον εἶναι, μεμψάμενος τοὺς πλείω λέγοντας· ἐγκυκλοῦνταί μέν ἑή τινα χώραν ταῖς σκολιότησι καὶ ὀῦτος, καὶ ὁ Σηκοάνας δὲ τοσαύτην· ἀμφότεροι δὲ ῥέουσιν ἐπὶ τὰς ἄρκτους, ἀπὸ τῶν νοτίων μερῶν· πρόκειται δ' αὐτῶν ἡ Βρεττανικὴ, τῆ μὲν Ῥήνου καὶ ἐγγύθεν, ὥστε καθορᾶσθαι τὸ Κάντιον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῶον ἄκρον τῆς νήσου· τῆ δὲ Σηκουάνα μικρὸν ἀπωτέρω· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ναυπήγιον συνεστήσατο Καῖσαρ ὁ Θεὸς, πλέων εἰς τὴν Βρεττανικήν. Τῆ δὲ Σηκοάνα τὸ πλεόμενον ὑπὸ τῶν ἐκ τῆ Ἄραρος δεχομένων τὰ φορτία μικρῷ πλέον ἐστὶν, ἢ τὸ τῆ Λείγηρος, καὶ τὸ τῆ Γαρούνα· τὸ δὲ

Gallia Lugdunenſis.

gitudinem adſignat ſtadiorum ɔɔɔ cɪɔ: ſed non eſt ita: nam longitudo, ſi rectam lineam intelligas, ſemiſſem huius numeri non multum excedit, et propter flexus addita cɪɔ ſtadia ſufficient. eſt enim celere ideoque et pontibus difficulter iungitur, et ab montibus delatus, deinceps per campos ſupinus fertur. At quomodo rapidus et celer maneret, ſi ſupinationi huic adderemus etiam obliquitates multas ac longas? Idem duo ei tribuit oſtia, reprehendens eos, qui plura. Flexibus quidem ſuis aliquid regionis Rhenus includit, ut et Sequana; ſed non tantundem. Vterque a meridie verſus ſeptentrionem fluit, et eſt eorum oſtiis obiecta Britannia, Rheno autem vicinior, ita ut Cantium, quod eſt orientale inſulae promontorium, apud oſtia eius cerni poſſit, Sequana aliquanto longius diſtat. Ibi D. Caeſar naves compegit, cum in Britanniam navigaret. Sequana ab his, qui ex Arare merces acceperunt, navigatur aliquanto longius quam Lige-

Gallia Lugdunenſis.

δὲ ἀπὸ Λυγδούνου μέχρι τοῦ Σηκουάνα, ἢ χιλίων δίων ἐστὶν ἔλαττον, ἢ διπλάσιον τούτου, ἀπὸ εἰσβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ μέχρι Λυγδούνου. Φασὶ δὲ πολυχρύσους τοὺς Ἑλουηττίους εἶναι· μηδὲν μέντοι τον ἐπὶ λῃσείαν τραπέσθαι, τὰς τῶν Κίμβρων εὐπο ἰδόντας· ἀφανισθῆναι δ' αὐτῶν τὰ δύο φῦλα, τ ὄντων, κατὰ [x] στρατείας· ὅμως δ' ἐκ τῶν [y] λοι τόπων τὸ τῶν ἐπιγόνων πλῆθος ἐδήλωσεν ὁ πρὸς Κ σαρα τὸν θεὸν πόλεμος, ἐν ᾧ περὶ τετταράκοντα φιάδες σωμάτων διεφθάρησαν· τοὺς δὲ λοιποὺς σ ζεσθαι μεθῆκεν εἰς ὀκτακισχιλίους, ὅπως μὴ τ Γερμανοῖς, ὁμόροις οὖσιν, ἔρημον τὴν χώραν [z] ἀφῇ.

§. 4.

Μετὰ δὲ τοὺς Ἑλουηττίους, Σηκουανοὶ καὶ Μ διοματρικοὶ, κατοικοῦσι τὸν Ῥῆνον· ἐν οἷς ἵδρυται Γε μανικὸν ἔθνος [a] περαιωθὲν ἐκ τῆς οἰκείας, Τριβόκχ Ἐν δὲ τοῖς Σηκουανοῖς ἐστι τὸ ὄρος ὁ Ἰουράσιος· διορίζ δ' Ἑλυη

x) στρατείας] στρατίας Vat. A. B. Stroz. Venet. A. et C ſaub. libri. y) λοιπῶν τόπων] Caſaub. reponendum ſuadet τούτων. z) ἀφῇ] Ita omnes Codd. Vulgo ἀναφῇ. a) π γαιωθὲν ἐκ τῆς οἰκείας] Abſunt e Codd. Bemb. Stroz. A. B.

Ligeris et Garumna; a Lugduno autem uſque ad Sequanam ſpatium M ſtadiorum minus eſt, aut duplum eius, quod ab oſtiis Rhodani Lugdunum uſque eſt. Helvetios aiunt, quanquam eſſent auri divites, tamen latrociniis ſe dediſſe, cum viderent Cimbrorum opes; cumque eſſent in tres gentes diviſi, duas earum expeditionibus bellicis periiſſe. Quanta tamen ex reliquiis enata fuerit multitudo, bellum Helvetiorum contra D. Caeſarem geſtum docuit, in qua hominum cccc millia delera ſunt; reliquos ad VIII millia Caeſar ſupereſſe paſſus eſt, ne finitimis Germanis vacuam regionem relinqueret.

§. 4.

Poſt Helvetiam ad Rhenum ſunt Sequani et Mediomatrices, in quibus Triboci gens Germanica, eo ex patria ſua tranſlati. In Sequanis mons eſt Iuraſſus, qui eos

δ' Ἐλυηττίους, καὶ Σηκυάνους. Ὑπὲρ ἂν τῶν Ἐλουητ- Gallia
τίων καὶ Σηκυάνων Ἐδοῦοι, καὶ Λίγγονες οἰκοῦσι πρὸς Lugdu-
δύσιν· ὑπὲρ δὲ τῶν Μεδιοματρικῶν, Λεῦκοι καὶ τῶν nenſis.
Λιγγόνων τὶ μέρος. Τὰ δὲ μεταξὺ ἔθνη τῆ τε Λείγηρος καὶ τῆ Σηκυάνα ποταμῷ, τὰ πέραν τῆ Ῥοδανῷ τε καὶ τῆ Ἄραρος, παράκειται πρὸς ἄρκτον, τοῖς τε Ἀλλόβριξι, καὶ τοῖς περὶ τὸ Λούγδουνον. τούτων δ' ἐπιφανέστατόν ἐστι, τὸ τῶν Ἀρουέρνων καὶ τὸ τῶν Καρνούτων· δι' ὧν ἀμφοῖν ἐνεχθεὶς ὁ Λείγηρ, εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔξεισι. Διάρμα δ' ἐστὶν εἰς τὴν Βρεττανικὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Κελτικῆς, εἴποσι καὶ τ σάδιοι· ὑπὸ γὰρ τὴν ἄμπωτιν ἀφ' ἑσπέρας ἀναχθέντες, τῇ ὑστε- pag. 194.
ραίᾳ περὶ ὀγδόην ὥραν καταίρουσιν εἰς τὴν νῆσον. Μετὰ δὲ τὺς Μεδιοματρικὺς καὶ Τριβόκχους, παροικοῦσι τὸν Ῥῆνον [b] Τρηούϊροι· καθ' ὃς πεποίηται τὸ ζεῦγμα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νυνὶ, τῶν στρατηγούντων τὸν Γερμανικὸν πόλεμον. Πέραν δὲ ὤκουν Οὔβιοι κατὰ τοῦτον τὸν

b) Τρηούϊροι] Sic Strabo paullo infra. Veſtigia huius lectionis, quam auctoritate Caſaub. in textum recepi, exſtant in Vat. A. B. Stroz. A. B. Bemb. qui Τρηούνγροι exhibent. Verſ. pr. *Triusgri* exhibet. Vulgo Τρεουήροι. Alii Τυγγροι malunt, quod non probo.

eos ab Helvetiis diſtinguit. Super Helvetios et Sequanos verſus occaſum habitant Hedui et Lingones; ſuper Mediomatrices Leuci, et pars Lingonum. Populi qui trans Rhodanum et Ararim inter Ligerim et Sequanam ſunt, ad ſeptentrionem adiacent Allobrogibus et Lugdunenſi agro; horum clariſſimi ſunt Arverni et Carnutes, per quos utrosque Ligeris in Oceanum delabitur. A fluminibus Galliae in Britanniam traiectus eſt ſtadiorum cccxx. nam ſub defluxum maris veſperi avehentes, poſtridie circa octavam horam in inſulam perveniunt. Infra Mediomatrices et Tribocos ad Rhenum incolunt Treviri, apud quos noſtro tempore pons eſt factus a Romanis, qui bellum Germanicum gerunt. Trans fluvium ad iſta loca habi-

Gallia Lugdunenſis.

τὸν τόπον· ὃς μετήγαγεν Ἀγρίππας ἑκόντας εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ῥήνου. Τρηουίροις δὲ συνεχεῖς Νερούιοι, καὶ τοῦτο Γερμανικὸν ἔθνος· τελευταῖοι δὲ Μενάπιοι τῶν ἐκβολῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ, κατοικοῦντες ἕλη καὶ δρυμοὺς, οὐχ ὑψηλῆς, ἀλλὰ πυκνῆς ὕλης, καὶ ἀκανθώδους. Κατὰ τούτους δ' ἵδρυνται Σουγάμβροι Γερμανοί. Πάσης δ' ὑπέρκεινται τῆς ποταμίας ταύτης οἱ Σόηβοι προσαγορευόμενοι Γερμανοὶ, καὶ δυνάμει καὶ πλήθει διαφέροντες τῶν ἄλλων· ὑφ' ὧν οἱ ἐξελαυνόμενοι, κατέφευγον εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ῥήνου νυνί· καὶ ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλους τόπους δυναστεύουσι, καὶ διαδέχονται τὰ ζώπυρα τοῦ πολέμου τῶν πρότερον ἀεὶ καταλυομένων.

habitabant Vbii, quos non invitos Agrippa intra Rhenum traduxit. Treviris contigui ſunt Nervii Germanica gens; ultimi ſunt Menapii, qui ex utroque oſtiorum latere paludes incolunt et ſylvas humilis, denſaeque materiae ac ſpinoſae. Iuxta illos Sicambri Germanica gens. Supra totam hanc ripam degunt Suevi Germanica natio, reliquis numero et potentia ſuperiores; a quibus alii pulſi in regionem interiorem Rheno nunc confugerunt. ſed et aliis in locis alii dominantur, bellique ſeminaria excipiunt, prioribus ſubinde debellatis.

§. 5.

Τῶν δὲ Τρηουίρων καὶ Νερουίων, [c] Σένωνες καὶ Ῥῆμοι πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν· ἔτι δ' Ἀτρέβατοι καὶ [d] Ἐβούρωνες. Τοῖς Μεναπίοις δ' εἰσὶ συνεχεῖς ἐπὶ τῇ

§. 5.

A Treviris et Nerviis verſus occaſum Senones ſunt et Remi, itemque Atrebates et Eburones. Menapiis contermini ſunt ad mare Morini,

c) Σένωνες] Σένσνες Vat. A. B. Σέσονες Venet. Caſaub. libri Σεῖνονες. Caſaub. e Stephano refingendum cenſet Σένονες. d) Ἐβούρωνες] Ἰεβούρωνες Vat. A. B. Venet. A. Interpr. prior. Sic iidem et paullo infra legunt.

τῇ θαλάττῃ Μόρινοι, καὶ Βελλοάκοι, καὶ Ἀμβιανοὶ, καὶ Σουεσιῶνες, καὶ Καλέτοι, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Σηκόανα ποταμοῦ. Ἐμφερὴς δ' ἐστὶ τῇ τῶν Μεναπίων καὶ τῶν Μορινῶν, καὶ ἡ τῶν Ἀτρεβατίων, καὶ Ἐβουρόνων· ὕλη γάρ ἐστιν οὐχ ὑψηλῶν δένδρων, πολλὴ μὲν, τοσαύτη δὲ, ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασι, [f] τετρακισχιλίων σταδίων· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἀρδουέννην· κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς ἐφόδους [g] συμπλέκοντες τὰς τῶν δένδρων λύγους, βατώδεις ὄντας, ἀνέφρακτον [h] τὰς εἰσόδους. ἔστι δ' ὅπου καὶ σκόλοπας κατέπηκται· αὐτοὶ δὲ κατέδυνον εἰς τὰ βάθη πανοίκιοι, νησίδια ἔχοντες ἐν τοῖς ἕλεσι· ἐν μὲν ἂν ταῖς ἐπομβρίαις ἀπόβαλεῖς τὰς [i] καταφυγὰς εἶχον, ἐν δὲ τοῖς αὐχμοῖς ἐλύετο ῥαδίως. νυνὶ δ' ἅπαντες οἱ ἐντὸς Ῥήνου καθ' ἡσυχίαν ὄντες ὑπακούουσι Ῥωμαίων. Περὶ δὲ τὸν Σηκόανα ποταμὸν, εἰσὶ καὶ οἱ Παρίσιοι, νῆσον ἔχοντες ἐν

Gallia Lugdunenſis.

D 2

e) Σουεσιῶνες] Σουεσσιῶνες Venet. A. Caſaub. coniicit Σουεσσῶνες. f) τετρακισχιλίων ταδ.] Caſaubonus τετρ. ταδ. δὶ. nil mutandum arbitror. g) συμπλέκοντες] συντίμεντες Vat. A. B. Venet. A. Caſaub. libri. h) τὰς εἰσόδους] τὰς παρόδους Vat. A. B. Venet. A. Caſaub. i) τὰς καταφυγὰς] Sic reſcripſi auctoritate omnium MSStorum; edit. τὰς φυγὰς.

ri. Bellovaci, Ambiani, Sueſſiones, et Caleti, uſque ad Sequanae oſtia. Menapiorum regioni ſimilis eſt Morinorum, Atrebatum, et Eburonum; eſt enim ſylva arborum non excelſarum, magna quidem, ſed non tanta, quantam ſcriptores faciunt, IV millia ſtadiorum ei tribuentes. Ardoennam eam vocant. Sub bellorum incurſiones vimina arbuſtorum dumoſorum contexentes, aditus intercludunt, defixis etiam alicubi palis; ipſi cum totis familiis in profunda ſylvae ſe abdunt, inſulas habentes in paludibus exiguas: ac abundantibus imbribus rutiſſima habuerunt recepracula. ſiccitate oborta non difficulter ſunt capti. nunc omnes qui intra Rhenum degunt, quieti Romanis parent. Ad Sequanam fluvium ſunt etiam Pariſii inſulam

Gallia Belg.

ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πόλιν Λευκοτοκίαν· καὶ Μέλδοι, καὶ Ληξοβίοι, παρωκεανίται οὗτοι. Ἀξιολογώτατον δ' ἐστὶν ἔθνος τῶν ταύτῃ, Ῥῆμοι, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν Δουρικόρτορα, μάλιστα συνοικεῖται, καὶ δέχεται τοὺς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμόνας.

ΚΕΦ. Δ.

§. 1.

Μετὰ δὲ τὰ λεχθέντα ἔθνη, τὰ λοιπὰ Βελγῶν ἐστὶν ἔθνη, τῶν παρωκεανιτῶν, ὧν Οὐένετοι μέν εἰσιν οἱ ναυμαχήσαντες πρὸς Καίσαρα· ἕτοιμοι γὰρ ἦσαν κωλύειν τὸν εἰς τὴν Βρεττανικὴν πλοῦν, χρώμενοι τῷ ἐμπορίῳ. κατεναυμάχησε δὲ ῥᾳδίως, ἐκ ἐμβόλοις

pag. 195. χρώμενος, (ἦν γὰρ παχέα τὰ ξύλα) ἀλλ' ἀνέμῳ φερομένων ἐπ' αὐτὸν, κατέσπων οἱ Ῥωμαῖοι τὰ ἱστία δορυδρεπάνοις (ἦν γὰρ σκύτινα,) διὰ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων. ἀλύσεις δ' ἔτεινον ἀντὶ κάλων· πλατύπυγα δὲ ποιοῦσι,

fulam habitantes in flumine, et urbem Luteciam. tum Meldae, et Lexobii ad Oceanum. Inter istas gentes Rhemi, nobilissimi sunt, et eorum urbs primaria Duricortora maxime incolitur, et Romanorum praefectis hospitium praebet.

CAP. IV.

§. 1.

Post dictas gentes Belgae sunt ad Oceanum pertinentes. De his Veneti navali pugna cum Caesare congressi sunt, parati eius Britannicam navigationem impedire, quod eo ipsi uterentur emporio. Facile autem Caesar eos vicit, non rostris usus, quippe crassis lignis eorum naves constabant: sed cum vento incitatae impetum darent, Romani vela earum falcibus, quas longurlis praefixerant, dissecabant: nam velis utebantur pelliceis Veneti ad vim ventorum, et catenas intendebant loco rudentum; naves faciebant latis

ποιῶσι, καὶ ὑψόπρωρα διὰ τὰς ἀμπώτεις, δρυΐνης Gallia
ὕλης, ἧς ἐστὶν εὐπορία· διόπερ ἐσυνάγουσι τὰς ἀρμονίας Belg.
τῶν σανίδων, ἀλλ' ἀραιώματα καταλείπουσι· ταῦτα
δὲ βρύοις διανάττουσι, τῷ μὴ κατὰ τὰς νεωλκίας κα-
πυρᾶσθαι τὴν ὕλην [k] μὴ νοτιζομένην· τῷ μὲν βρύου
νοτιωτέρου ὄντος [l] τῇ φύσει, τῆς δὲ δρυὸς ξηρᾶς καὶ
ἀλιποῦς. Τούτους οἶμαι τοὺς Οὐενετοὺς, οἰκισὰς
εἶναι τῶν κατὰ τὸν Ἀδρίαν· καὶ γὰρ οἱ ἄλ-
λοι [m] πάντες σχεδόν τι οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Κελτοὶ μετα-
νέστησαν ἐκ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων γῆς, καθάπερ καὶ
οἱ Βοῖοι καὶ οἱ Σένονες· διὰ δὲ τὴν ὁμωνυμίαν Παφλα-
γόνας φασὶν αὐτούς· λέγω δ' ἐκ ἰσχυριζόμενος· ἀρ-
κεῖ γὰρ περὶ τῶν τοιούτων τὸ εἰκός. [n] Ἐνθένδε οἱ
Ὀσίσμιοι δ' εἰσὶν, οὓς Τιμίους ὀνομάζει Πυθέας, ἐπί
τινος περιπτωκυίας ἱκανῶς ἄκρας, εἰς τὸν ὠκεανὸν,

D 3 οἰκοῦν-

k) μὴ νοτιζομένην] sensu postulante hanc Casauboni coniecturam recepi. Vulgo ἢ νοτ. l) τῇ φύσει] τὴν φύσιν Venet. A. Casaub. cod. m) πάντες deest in Vat. A. n) ἐνθένδε οἱ Ὀσίσμιοι] ἐνθένδε abest e Vat. A. B. et pro Ὀσίσμιοι legunt Σίσμιοι, ut Interpr. pr. et ed. Ald. et Basil. cod. Stroz. Σεῖσμοι exhibet.

tis carinis, altis proris et puppibus ob aestum maris, ex materia, qua abundant, quercina: tabularum iuncturas non committebant, sed intercapedines relinquebant, quas alga implerent, ne materia, cum subducuntur naves, propter siccitatem exaresceret: cum alga sua natura sit humidior, quercus sicca et pinguedinis inops. Hos ego Venetos existimo Venetiarum in Adriatico sinu esse autores: (quando reliqui etiam fere omnes Galli qui in Italia sunt, ex transalpinis eo immigraverunt regionibus, ut Boii et Senones) cum Paphlagonibus ob nominis similitudinem se ipsos adscribant. neque ego id pro certo tamen affirmo, cum in huiusmodi rebus probabili coniectura par sit esse contentum. Post Venetos sunt Osismii, quos Timios Pytheas dicit, versus Oceanum habitantes in promontorio quodam satis longe porrecto,

non

Gallia. οἰκοῦντες· οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον δὲ, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος ο ἔχειν φησὶ, καὶ οἱ πιστεύσαντες ἐκείνῳ. Τῶν δὲ μεταξὺ ἐθνῶν τῶ τε Σηκουάνα καὶ τῶ Λείγηρος, οἱ μὲν τοῖς Σηκουανοῖς, οἱ δὲ τοῖς Ἀρουέρνοις ὁμοροῦσι.

§. 2.

Τὸ δὲ σύμπαν φῦλον, ὃ νῦν Γαλλικόν τε καὶ Γαλατικὸν καλοῦσιν, ἀρειμάνιόν τε καὶ θυμικόν ἐστι, καὶ ταχὺ πρὸς μάχην· ἄλλως δὲ ἁπλοῦν καὶ ὁ κακόηθες. διὰ δὲ τοῦτο ἐρεθισθέντες μὲν, ἀθρόοι συνίασι πρὸς τοὺς ἀγῶνας, καὶ φανερῶς, καὶ ὁ μετὰ περισκέψεως· ὥστε καὶ εὐμεταχείριστοι γίνονται τοῖς ρ κατασρατηγεῖν ἐθέλουσι· καὶ γὰρ ὅτε βούλεται, καὶ ὅπου, καὶ ἀφ' ἧς ἔτυχε προφάσεως, παροξύνας τὶς αὐτοὺς, ἑτοίμους ἔσχε πρὸς τὸν κίνδυνον, πλὴν βίας καὶ τόλμης, οὐδὲν ἔχοντας τὸ συναγωνιζόμενον. Παραπεισθέντες δὲ εὐμαρῶς ἐνδιδόασι πρὸς τὸ χρήσιμον· ὥστε καὶ παιδείας ἅπτεσθαι, καὶ λόγων. Τῆς δὲ βίας,

o) ἔχειν] deeſt in Vat. A. B. Venet. A. Caſaub. coni. ἀνέχειν vel ἐξέχειν. p) κατατρατηγεῖν] τρατηγεῖν Max. Planud. in excerptis Strab.

non tamen ita longe, ut ille et qui eum ſecuti ſunt autorem tradiderunt. Gentium, quae inter Sequanam et Ligerin degunt, aliae Sequanorum, aliae Arvernorum ſunt finitimae.

§. 2.

Vniverſa autem haec natio, quae Gallica ſeu Galatica nunc uſurpatur, bellicoſa eſt et ferox, et ad pugnam promta, caeterum ingenio ſimplici ac nulla malignitate devincto. Itaque irritati, ad pugnam confertim et palam coëunt, idque incircumſpecte: quo fit, ut facile circumveniantur, ſi quis callidate bellica adverſus eos uti velit. facile enim quando et ubi volet, et quacumque cauſa obiecta eos laceſſitos ad proelium conſerendum elicuerit, nulla praeter vim et audaciam re inſtructos. Iidem facile perſuaderi ſibi ſinunt, ut utili ora amplectantur;

βίας, τὸ μὲν ἐκ τῶν σωμάτων ἐστὶ μεγάλων ὄντων, τὸ δ' ἐκ τῆ πλήθους· συνίασι δὲ καὶ κατὰ πλῆθος ῥαδίως διὰ τὸ ἁπλοῦν, καὶ αὐθέκαστον, q συναγανακτοῦντες τοῖς ἀδικεῖσθαι δοκοῦσιν ἀεὶ τῶν πλησίον. Νυνὶ μὲν οὖν ἐν εἰρήνη πάντες εἰσὶ δεδιλωμένοι, καὶ ζῶντες κατὰ τὰ προστάγματα τῶν ἐλόντων αὐτοὺς Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων τοῦτο λαμβάνομεν περὶ αὐτῶν, ἐκ τῶν μέχρι νῦν r συμμενόντων παρὰ τοῖς Γερμανοῖς νομίμων. καὶ γὰρ τῇ Φύσει καὶ τοῖς πολιτεύμασιν, ἐμφερεῖς εἰσιν ἅτοι καὶ συγγενεῖς ἀλλήλοις, ὅμορόν τε οἰκοῦσι χώραν διοριζομένην τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ, καὶ παραπλήσια ἔχουσαν τὰ πλεῖστα. pag. 196.
Ἀρκτικωτέρα δ' ἐστὶν ἡ Γερμανία, κρινομένων τῶν τε νοτίων μερῶν πρὸς τὰ νότια, καὶ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά. Διὰ τοῦτο δὲ τὰς μεταναστάσεις αὐτῶν ῥαδίως ὑπάρχειν συμβαίνει, φερομένων ἀγεληδὸν καὶ πανστρατιᾷ· μᾶλλον δ' ἐκ πανοικίων ἐξαιρόντων, ὅταν

Gallie.

q) συναγανακτοῦντες] συναγανακτούντων, omnes codd.
r) συμμενόντων] ita omnes Mſſti. Vulgo συμβαινόντων.

tur; itaque diſciplinae etiam et litteris ſe dederunt. Violentiam partim a corporum mole habent, partim a multitudine, ac facile coëunt magno numero ob ſimplicitatem et libertatem, ſemper indignationem ſuſcipientes pro vicinis iniuria ſe affectos putantibus. Noſtra quidem aetate omnes pacati ſerviunt, ac Romanorum, a quibus ſubacti ſunt, iuſſis parent. Sed quales diximus ſuperioribus temporibus tales eos fuiſſe intelligimus ex Germanorum adhuc durantibus conſuetudinibus. Nam et natura et vitae inſtitutis gentes hae invicem ſimiles ſunt et cognatae, confinem habitantes regionem, Rheno diviſam, et pleraque inter ſe ſimilia habentem. Magis tamen verſus ſeptentrionem vergit Germania, partibus auſtrinis cum auſtrinis, et borealibus cum borealibus comparatis. Iiſdem de cauſis migrationes etiam facilius iis acciderunt, cum gregatim ac ex omni collecto multitudine exercitu ferrentur, imo potius cum omni familia migrarent,

Gallia. ὑπ' ἄλλων s) ἐκβάλλονται κρειττόνων. Οἵ τε Ῥωμαῖοι, πολὺ ῥᾷον τούτους ἐχειρώσαντο, ἢ τοὺς Ἴβηρας· καὶ γὰρ ἤρξαντο πρότερον, καὶ ἐπαύσαντο ὕστερον ἐκείνοις πολεμοῦντες· τούτους δ' ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πάντας κατέλυσαν, τοὺς ἀνὰ μέσον Ῥήνου καὶ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν σύμπαντας. Ἀθρόοι γὰρ καὶ κατὰ πλῆθος ἐμπίπτοντες, ἀθρόοι κατελύοντο· οἵδ' ἐταμίευον, καὶ κατεκερμάτιζον τὰς ἀγῶνας ἄλλοτε ἄλλοι, καὶ κατ' ἄλλα μέρη λῃστρικῶς πολεμοῦντες. Εἰσὶ μὲν δὴ μαχηταὶ πάντες τῇ φύσει, κρείττους δ' ἱππόται ἢ πεζοί· καὶ ἔστι Ῥωμαίοις τῆς ἱππείας ἀρίστη t) παρὰ τούτων. ἀεὶ δὲ οἱ προσβορρώτεροι καὶ παρωκεανῖτιν, μαχιμώτεροι.

§. 3.

Τούτων δὲ τοὺς Βέλγας ἀρίστους φασὶν, εἰς πεντεκαίδεκα ἔθνη διῃρημένους, τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Λείγηρος παροικοῦντας τὸν ὠκεανόν· ὥστε μόνους ἀντέχειν

s) ἐκβάλλονται] Sic Vat. A. Venet. A. Stroz. uterque. Vulgo ὑπεκβάλλονται. t) παρὰ τούτων] Caſaub. legit ἢ παρὰ τ.

rent, quoties ab aliis validioribus pellebantur. Ac Romani multo hos facilius quam Hiſpanos ſubegerunt. Nam his et prius intulerunt bellum, et tardius debellarunt, domitis interea temporis omnibus, qui inter Rhenum et Pyrenam erant, Gallis. Hi enim confertim numeroſis agminibus irruentes, confertim victi fuerunt. Hiſpani bellum traxerunt, et in partes exiguas certamina diſcerpſerunt, alias alii atque alibi latrocinii in morem belligerantes. Galli omnes natura ſunt pugnaces, equitatu tamen quam peditatu meliores, et optimam equitatus ſui partem Romani ab his habent. Quo magis ad ſeptentrionem et Oceanum vergunt, eo ſunt bellicoſiores.

§. 3.

Primam laudem Belgis tribuunt, diviſis in XV gentes, quae habitant inter Rhenum et Ligerin ad Oceanum, ſolique

τύχῃ πρὸς τὴν τῶν Γερμανῶν ἔφοδον, Κίμβρων καὶ Τευτόνων. Αὐτῶν δὲ τῶν Βέλγων, Βελλοάκους ἀρίστους φασί· μετὰ δὲ τούτους Σουεσσίονας. Τῆς δὲ πολυανθρωπίας σημεῖον. εἰς γὰρ λ μυριάδας ἐξετάζεσθαι φασὶ τῶν Βέλγων πρότερον τῶν δυναμένων φέρειν ὅπλα. εἴρηται δὲ καὶ τὸ τῶν Ἑλουητίων πλῆθος, καὶ τὸ τῶν Ἀρυέρνων καὶ τῶν συμμάχων, ἐξ ὧν ἡ πολυανθρωπία φαίνεται, καὶ ὅπερ εἶπον ἡ τῶν γυναικῶν ἀρετὴ πρὸς τὸ τίκτειν καὶ ἐκτρέφειν τοὺς παῖδας. Σαγηφορεῖσι δὲ καὶ κομοτροφοῦσι, καὶ ἀναξυρίσι χρῶνται περιπεταμέναις· ἀντὶ δὲ χιτώνων, σχιστὰς χειριδωτὰς φέρουσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν. ἡ δ' ἐρέα, τραχεῖα μὲν, ἀκρόμαλλος δέ· ἀφ' ἧς τοὺς δασεῖς σάγους ἐξυφαίνουσιν, οὓς λαίνας καλοῦσιν· (οἱ μέν τοι Ῥωμαῖοι καὶ ἐν τοῖς προσβορωτάτοις ὑποδιφθέρας τρέφουσι ποίμνας, ἱκανῶς ἀτρεῖας ἐρέας.) Ὁπλισμὸς δὲ σύμμετρος τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι· μάχαιρα μακρὰ, παρηρτημένη παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν, καὶ

Gallia.

liquae adeo Belgae Germanorum Cimbrorum ac Teutonum irruptionem ſuſtinuerunt. Inter Belgas praeſtare aiunt Bellovacos, ac ſecundum hos Sueſſiones. Quanta hominum copia apud eos fuerit, hinc colligi poteſt, quod olim xxx millia hominum arma ferre valentium apud Belgas ſunt cenſa. Helvetiorum et Arvernorum ac ſociorum multitudinem ante commemoravi, unde appareret, quam populoſi fuerint, quamque (ut dixi) mulieres eorum pariendo educandoque foetu felices. Belgae ſaga ferunt, comam alunt, braccis utuntur circumextentis: loco tunicarum utuntur veſte fiſſili manicata, uſque ad pudenda et nates demiſſa. Lana eorum aſpera eſt, ſed ipſam proxime pellem detonſa. ex ea denſa ſaga texunt, quas laenas vocant. (Sane et Romani in maxime ſeptentrionalibus locis degentes, greges pellitos habent, unde abundantiam eximiae lanae conſequuntur.) Armatura illis pro corporum proportione, gladius longus ad

Gallia. θυρεὸς μακρὸς, καὶ λόγχαι κατὰ λόγον, καὶ [u] μαστά-
ρις πάλτη τὸ εἶδος. χρῶνται δὲ καὶ τόξοις ἔνιοι, κα-
pag. 197. σφενδόναις. ἔστι δέ τι καὶ γρόσφῳ ἐοικὸς ξύλον, ἐκ
χειρὸς ἐκ ἐξ [x] ἀγκύλης ἐφιέμενον, τηλεβολώτερον κα
βέλους, ᾧ μάλιστα καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀρνέων χρῶνται
θήρας. Χαμευνοῦσι δὲ καὶ μέχρι νῦν οἱ πολλοί· κα
καθεζόμενοι δειπνοῦσιν ἐν σιβάσι. Τροφὴ δὲ πλεί-
στη μετὰ γάλακτος καὶ κρεῶν παντοίων· μάλιστα δὲ
τῶν ὑείων καὶ νέων, καὶ ἁλισκῶν. Αἱ δ' ὗες καὶ ἀγραυ-
λοῦσιν, ὕψει τε καὶ ἀλκῇ καὶ τάχει διαφέρουσαι· κίν-
δυνος γοῦν ἐστι τῷ ἀήθει προσιόντι, ὡσαύτως καὶ λύ-
κῳ. Τοὺς δ' οἴκους ἐκ σανίδων καὶ γέρρων ἔχουσι με-
γάλους, θολοειδεῖς, ὄροφον πολὺν ἐπιβάλλοντες.
Οὕτως δ' ἐστὶ δαψιλῆ καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ ὑοφόρβια,
ὥστε τῶν σάγων καὶ τῆς ταριχείας ἀφθονίαν μὴ τῇ
Ῥώμῃ

u) μάταρις] Ita pro vulg. μάρις ſcribendum eſſe iam Ioſ. Scaliger In not. ad Virgil. Catalect. pag. 282. et Adr. Turnebus in adv. IX, 7. obſervarunt. Codd. Vat. A. B. Stroz. Venet. A. μαῖρις habent, Bemb. μάρις. Epitomator μάταρις; lectiones ex male intellecto compendio vocis μάταρις enatae. x) ἀγκύλης] ἀγκάλης Stroz.

ad dextrum dependens latus, ſcutum longum, lanceae pro proportione, et materis tragulae genus. nonnulli etiam arcubus utuntur, et fundis; habent et lignum pili forma, quod non amento, ſed e manu torquetur, longius etiam atque ſagitta, quo maxime utuntur ad aucupium. Humi decumbunt etiamnum plerique, ſedentes in toris cibum capiunt. Cibus plerumque cum lacte eſt et omnis generis carnibus, maxime ſuillis cum recentibus tum ſalitis. Sues etiam in agris pernoctant, altitudine, robore, et celeritate praeſtantes, a quibus, ſi quis non adſuevit, accedenti non minus quam a lupo eſt periculi. Domos e tabulis et cratibus conſtruunt magnas et rotundas, magno impoſito faſtigio. Tam copioſi autem ſunt iis pecudum et ſuum greges, ut ſagorum et ſalſamentorum

copiam

Ῥώμη χορηγεῖσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι τῆς Ἰταλίας. Ἀριστοκρατικαὶ δ' ἦσαν αἱ πλείους τῶν πολιτειῶν· ἕνα δ' ἡγεμόνα ἡροῦντο κατ' ἐνιαυτὸν τοπαλαιόν· ὡς δ' αὔτως εἰς πόλεμον εἷς ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀπεδείκνυτο στρατηγός· νυνὶ δὲ προσέχουσι τοῖς τῶν Ῥωμαίων προστάγμασι τὸ πλέον. Ἴδιον δὲ, τὸ ἐν τοῖς συνεδρίοις συμβαῖνον. ἐὰν γάρ τις θορυβῇ τὸν λέγοντα, καὶ ὑποκρύσῃ, προσιὼν ὁ ὑπηρέτης, ἐσπασμένος τὸ ξίφος, κελεύει σιγᾶν μετ' ἀπειλῆς· μὴ παυομένῳ δὲ, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ποιεῖ τὰ αὐτά· τελευταῖον δὲ ἀφαιρεῖ τοῦ σάγου τοσοῦτον, ὅσον ἄχρηστον ποιῆσαι τὸ λοιπόν. Τὸ δὲ περὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, τὸ διηλλάχθαι τὰ ἔργα ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν, κοινὸν καὶ πρὸς ἄλλους συχνοὺς τῶν Βαρβάρων ἐστί. Gallia.

§. 4.

Παρ' ἅπασι δ' ὡς ἐπίπαν τρία φῦλα τῶν τιμωμένων διαφερόντως ἐστὶ, Βάρδοι τε, καὶ Οὐάτεις, καὶ Δρυΐδαι· Βάρδοι μὲν, ὑμνηταὶ καὶ ποιηταί· Οὐάτεις δὲ, ἱεροποιοὶ καὶ

copiam non Romae tantum ſuppeditent, ſed et pleriſque Italiae partibus. Pleraeque eorum reſpublicae ab obtimatibus gubernabantur. antiquitus unum quotannis principem, itemque unum belli ducem multitudo deligebat, nunc Romanorum mandatis fere parent. Peculiare quippiam habent in conciliis. Si quis enim dicenti obſtrepat aut tumultuetur, lictor accedit ſtricto cultro, minis adhibitis tacere eum iubet, idque iterum ac tertio facit, eo non ceſſante: tandem a ſago eius tantum amputat, ut reliquum ſit inutile. Id eis cum compluribus aliis barbaris commune eſt, quod contraria noſtris moribus ratione virorum et mulierum officia habent diſtributa.

§. 4.

Apud univerſos autem fere tria hominum ſunt genera, quae in ſingulari habentur honore: Bardi, Vates, et Druidae: horum Bardi hymnos canunt, poetaeque ſunt,

Gallia. καὶ Φυσιολόγοι· Δρυΐδαι δὲ πρὸς τῇ Φυσιολογίᾳ, καὶ τὴν ἠθικὴν Φιλοσοφίαν ἀσκῦσι. δικαιότατοι δὲ νομίζονται, καὶ διὰ τῦτο πιστεύονται τάς τε ἰδιωτικὰς κρίσεις καὶ τὰς κοινάς· ὥστε καὶ πολέμων δεόντων πρότερον καὶ παρατάττεσθαι μέλλοντας ἔπαυον· τὰς δὲ Φονικὰς δίκας μάλιστα τύτοις ἐπιτέτραπτο δικάζειν. ὅταν τε Φορὰ τύτων ᾖ, Φορὰν καὶ τῆς χώρας νομίζουσιν ὑπάρχειν. Ἀφθάρτους δὲ λέγουσι καὶ οὗτοι καὶ ἄλλοι, τὰς ψυχὰς καὶ τὸν κόσμον· ἐπικρατήσειν δέ ποτε καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ.

§. 5.

Τῷ δ' ἁπλῷ καὶ θυμικῷ, πολὺ τὸ ἀνόητον καὶ ἀλαζονικὸν πρόσεστι, καὶ τὸ Φιλόκοσμον· χρυσοΦορῦσί τε γὰρ περὶ μὲν τοῖς τραχήλοις στρεπτὰ ἔχοντες· περὶ δὲ τοῖς βραχίοσι καὶ τοῖς καρποῖς ψέλια, καὶ τὰς ἐσθῆτας βαπτὰς Φορῦσι καὶ χρυσοπάστους, οἱ ἐν ἀξιώματι. ὑπὸ τοιαύτης δὲ κυΦότητος, ἀΦόρητοι μὲν νεκῶν-

sunt, Vates ſacrificant et naturam rerum contemplantur, Druidae praeter hanc philoſophiam etiam de moribus diſputant. De horum iuſtitia, ſumma omnium eſt opinio. itaque et publica iis, et privata iudicia committuntur, et aliquando cauſis bellorum diſceptandis iam acie congreſſuros compoſuerunt. maxime iudicia de caede iis commiſſa ſunt. cumque horum multus eſt proventus, agrorum quoque fertilitatem conſequi putant. Cum hi, tum alii animam interitus expertem ſtruunt, et mundum; tamen aliquando ignem et aquam ſuperatura.

§. 5.

Simplicitati eorum et ferociae multum adeſt ſtoliditatis ac arrogantiae, et ornatus ſtudii; geſtant enim aureos circum colla torques, et circa brachia ac manus cum brachio commiſſuram, brachialia; et qui honores gerunt, ii veſtes tinctas atque auro variegatas uſurpant. Ob hanc levitatem et intolerabi-

les

κῶντες, [y] ἐκπλαγεῖς δ' ἡττηθέντες ὀρῶνται. Πρόσ- Gallic.
εστι δὲ [z] τῇ ἀνοίᾳ καὶ τὸ βάρβαρον, καὶ τὸ ἔκφυλον,
ὃ τοῖς προσβόροις ἔθνεσιν παρακολουθεῖ πλεῖστον, τὸ
ἀπὸ τῆς μάχης ἀπιόντας, τὰς κεφαλὰς τῶν πολε-
μίων ἐξάπτειν ἐκ τῶν αὐχένων τῶν ἵππων, νομίσαντας
δὲ προσπατταλεύειν τὴν θέαν τοῖς προπυλαίοις. Φησὶ
γὰρ Ποσειδώνιος αὐτὸς ἰδεῖν ταύτην πολλαχῇ, καὶ τὸ
μὲν πρῶτον ἀηδίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα φέρειν πράως
διὰ τὴν συνήθειαν. Τὰς δὲ τῶν ἐνδόξων κεφαλὰς
κεδρώντες, ἐπεδείκνυον τοῖς ξένοις, καὶ οὐδὲ πρὸς ἰσο- pag. 198.
τάσιον χρυσὸν ἀπολυτρῶν ἠξίουν. Καὶ τούτων δ'
ἔπαυσαν αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, καὶ τῶν κατὰ τὰς θυσίας
καὶ μαντείας [a] ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν νομίμοις. ἄν-
θρωπον γὰρ κατασφαγμένον παίσαντες εἰς νῶτον μα-
χαίρᾳ, ἐμαντεύοντο ἐκ τῆς σφαδασμοῦ. ἔθυον δὲ ὑπ
ἄκρου Δρυϊδῶν. Καὶ ἄλλα δὲ ἀνθρωποθυσιῶν εἴδη
λέγε-

y) ἐκπλαγεῖς] malim ἐκπλαγέντες. z) τῇ ἀνοίᾳ] ita repoſui pro διανοίᾳ vulg. auctoritate Vat. A. B. Venet. A. Caſaub. Excerpt. Planud. Interpr. pr. a) ὑπεναντίως] Caſaub. coni. ἐναντίως.

les ſunt ubi vincunt, et ubi vincuntur, plane conſternati. Huic ſtoliditati accedit etiam barbaricum quippiam et inſitatum, quod pleriſque ſeptentrionalibus gentibus comitatur, quod cum a pugna redeunt, capita hoſtium de collis equorum ſuſpendunt, et ſpectaculi gratia ante portas oppidorum affigunt; id ſe multis in Galliae locis vidiſſe ait Poſidonius, cumque initio rem inſolentem averſaretur, conſuetudine eam ſibi minus moleſtam reddi-

tam. Capita autem illuſtrium virorum cedrino inungentes, peregrinis oſtentabant, neque reddere dignabantur, ſi quis tantundem auri pondus pro iis redimendis offerret. Romani tamen et ab his eos deduxerunt, et a ſacrificiorum ac divinandi ritibus, qui noſtris pugnabant: hominis enim ſacris devoti gladio tergum ferientes, ex eius palpitatione ariolabantur. Sacris ſemper aderant Druidae. Quin et aliae hominum immolationes

feruu-

Gallia. λέγεται· καὶ γὰρ κατετόξευόν τινας, καὶ ἀνεσταύρουν ἐν τοῖς ἱεροῖς· καὶ κατασκευάσαντες κολοσσὸν χόρτου, καὶ ξύλον ἐμβαλόντες εἰς τοῦτον, βοσκήματα καὶ παντοῖα θηρία καὶ ἀνθρώπους ὁλοκαύτουν.

§. 6.

Ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ [b] φασὶν εἶναι νῆσον μικρὰν, ἀπάνυ πελαγίαν, προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Λείγηρος ποταμοῦ· οἰκεῖν δὲ ταύτην, τὰς τῶν [c] Ναμνιτῶν γυναῖκας, Διονύσῳ κατεχομένας· καὶ ἱλασκομένας τὸν θεὸν τοῦτον τελεταῖς τε, καὶ ἄλλαις ἱεροποιΐαις ἐξιλεουμένας· ἐκ ἐπιβαίνειν δὲ ἄνδρα τῆς νήσου, τὰς δὲ γυναῖκας αὐτὰς πλεούσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ πάλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ τὸ ἱερὸν ἀποστεγάζεσθαι, καὶ στεγάζεσθαι πάλιν αὐθημερὸν πρὸ δύσεως, ἑκάστης φορτίον ἐπιφερούσης· ἧς δ' ἂν ἐκπέσοι τὸ φορτίον, διασπᾶσθαι ταύτην ὑπὸ τῶν ἄλλων· φερούσας δὲ τὰ μέρη περὶ τὸ ἱερὸν μετ' εὐασμοῦ,

b) φασὶν] φησὶν Venet. A. Interpres pr. c) Ναμνιτῶν γυναῖκας] ita repoſui cum Tyrwhitto pro Σαμνίτων γ.

feruntur: quosdam enim in ſacris ſagittis configebant, aut in crucem agebant: ac foeni coloſſo exſtructo, defixo ligno, pecudes, et omnis generis beſtias ac homines concremabant.

§. 6.

In Oceano autem inſulam eſſe aiunt parvam, non plane in alto ſitam, obiectam oſtio Ligeris: in ea habitare Namniticas mulieres, Bacchico inſtinctu correptas, quae Bacchum caeremoniis et ſacrificiis demereantur: nullum eo virum venire, ſed ipſas navigiis avectas cum viris ſuis coire, atque inde in inſulam reverti. moris quoque eſſe, ut templi tectum quotannis auferatur, eademque rurſum die ante ſolis occaſum integatur, una qualibet mulierum onus apportante: cui onus excidat, eam ab aliis diſcerpi: et eas fruſta inter evandum ad templum congerentes, non ante finem

μᾶ, μὴ παύεσθαι πρότερον, πρὶν παύσωνται τῆς λύττης· ἀεὶ δὲ συμβαίνειν, ὥστε τινὰ ἐμπίπτειν τὴν τῦτο [d] πεισομένην. Τῦτο δ' ἔτι μυθωδέστερον εἴρηκεν Ἀρτεμίδωρος τὸ περὶ τοὺς κόρακας συμβαῖνον. Λιμένα γάρ τινα τῆς παρωκεανίτιδος ἱστορεῖ δύο κοράκων ἐπονομαζόμενον· φαίνεσθαι δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τὴν δεξιὰν πτέρυγα παράλευκον ἔχοντας· τοὺς οὖν περί τινων ἀμφισβητοῦντας, ἀφικομένους δεῦρο ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ἐπιβάλλειν ψαιστὰ, ἑκάτερον χωρίς· τοὺς δ' ὄρνεις ἐφιπτάντας τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν· οὗ δ' ἂν σκορπισθῇ τὰ ψαιστὰ, ἐκεῖνον νικᾶν. Ταῦτα μὲν οὖν μυθωδέστερα λέγει. Περὶ δὲ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, πιστότερα· ὅτι φησὶν εἶναι νῆσον πρὸς τῇ Βρεττανικῇ, καθ' ἣν ὁμοῖα τοῖς ἐν Σαμοθράκῃ περὶ τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην ἱεροποιεῖται. Καὶ τῦτο δὲ τῶν πιστευομένων ἐστὶν, ὅτι ἐν τῇ Κελτικῇ φύεται δένδρον, ὅμοιον συκῇ, καρ- Gallia.

d) πεισομένην] Ita Tyrwhitt. e coniectura legendum cenſet pro vulg. πεσομένην, quam codd. Vat. B. et Stroz. confirmant.

finem facere quam furore ſolvantur: ſemper autem uſu venire, ut una de iis onere elapſo ira lanietur. Fabulae ſimilius eſt quod de corvis Artemidorus tradit: portum ait eſſe quendam ad oram Oceani, qui duorum corvorum appelletur; in eo apparere duos corvos, qui dextram alam habeant albicantem: eo accedere quibus aliquid controverſiae eſt, et in ſublimi loco poſita tabula utrumque pro ſe liba coniicere, corvos advolantes altera vorare, altera diſſipare: obtinere autem cauſam ſuam eum, cuius liba diſiiciuntur. Haec ergo magis fabulam ſapiunt. Quae autem de Cerere et Proſerpina dicit, magis ſunt probabilia. Perhibet enim inſulam eſſe Britanniae propinquam, in qua deabus his ſacrificetur eodem ritu quo in Samothrace. Creditum eſt id quoque, in Belgico arborem naſci ficus ſimilem, quae fructum edat forma capituli

Gallia. καρπὸν δ' ἐκφέρει παραπλήσιον κιονοκράνῳ Κορινθ
γεῖ· ἐπιτμηθεὶς δ' οὗτος, ἀφίησιν ὀπὸν θανάσ
pag. 199. πρὸς τὰς ἐπιχρίσεις τῶν βελῶν. Καὶ τοῦτο δὲ
θρυλλεμένων ἐστὶν, ὅτι πάντες Κελτοὶ φιλόνεικοί
εἰσί· καὶ οὐ νομίζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, τὸ τῆς
μῆς ἀφειδεῖν τοὺς νέους. Ἔφορος δὲ, ὑπερβάλλου
τε τῷ μεγέθει λέγει τὴν Κελτικὴν, ὥστε ἧςπερ
Ἰβηρίας καλοῦμεν, ἐκείνοις τὰ πλεῖστα προσνέμ
μίχρι Γαδείρων· φιλέλληνάς τε ἀποφαίνει τοὺς
θρώπους, καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν
ἐοικότα τοῖς νῦν. Ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο· ἀσκεῖν γ
αὐτοὺς, μὴ παχεῖς εἶναι, μηδὲ προγάστορας· τὸν
ὑπερβαλλόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώνης μέτρον, ζ
μοῦσθαι. Ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἄλπε
Κελτικῆς.

ΚΕΦ

pituli columnae Corinthiaci, qui fructus inciſus ſuccum emittat iaculis inunctus qui ſit lethalis. Id quoque vulgi ſermonibus tritum eſt, omnes Belgas contentioſos eſſe; neque apud eos turpe iudicatur, ſi adoleſcentes flore aetatis abutantur. Ephorus Celticam ingenti facit magnitudine, quod ii pleraque Hiſpaniae nunc dictae loca uſque ad Gades tenuerint; aitque Graecorum ſtudioſam eſſe gentem, multaque de iis peculiaria tradit, praeſenti ſtatui non conſentanea, de quibus hoc etiam eſt, dare operam eos, ne obeſi fiant, neve prominentem ventrem habeant; et ſi quis adoleſcens cingulo praeſcriptam menſuram excedat, eum multari. Haec de tranſalpina ſufficiant Gallia.

CAP.

ΚΕΦ. Ε.

Britannia.

§. 1.

Ἡ ΔΕ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ, τρίγωνος μέν ἐστι τῷ σχήματι· παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐτῆς πλευρὸν τῇ Κελτικῇ, τῷ μήκους οὔθ' ὑπερβάλλον, οὔτ' ἐλλεῖπον. ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχιλίων καὶ τ ἢ υ σταδίων ἑκάτερον· τό, τε Κελτικὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια τῆς Πυρήνης ἄκρα τὰ κατὰ Ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ ἀπὸ Καντίου τοῦ κατ' ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου, ἐωθινωτάτου σημείου τῆς Βρεττανικῆς, μέχρι πρὸς τὸ ἑσπέριον ἄκρον τῆς νήσου, τὸ κατὰ τὴν Ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν Πυρήνην ἀντικείμενον. Τοῦτο μὲν δὴ τοὐλάχιστον διάστημα ἀπὸ τῆς Πυρήνης ἐπὶ τὸν Ῥῆνον ἐστίν· ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι καὶ πεντακισχιλίων σταδίων ἐστίν· ἀλλ' εἰκὸς εἶναί τινα σύννευσιν ἐκ τῆς παραλλήλου θέσεως τῷ ποταμῷ πρὸς τὸ ὄρος, ἀμφοτέρωθεν ἐπιστροφῆς τινὸς γενομένης, κατὰ τὰς πρὸς τὸν ὠκεανὸν ἐσχατιάς.

§. 2.

CAP. V.

§. 1.

BRITANNIA autem formam habet triquetram. longiſſimum eius latus iuxta Galliam protenditur longitudine neque maiore, neque minori; utrumque enim latus longum eſt ſtadia IV CIↃ et vel CCC vel CCCC: Gallicum ab oſtiis Rheni uſque ad ſeptentrionales Pyrenes proceſſus apud Aquitaniam: Britannicum autem a Cantio, quod punctum Britanniae maxime ortivum oſtiis Rheni e regione eſt, uſque ad occiduum inſulae procurſum, Aquitaniae et Pyrenae oppoſitum. Atque hoc eſt breviſſimum a Pyrena ad Rhenum intervallum. maximum enim etiam IↃↃↃ ſtadiorum complecti traditum eſt; ſed probabile eſt, flumine ad montem parallelo, utrinque extrema quae ſunt verſus Oceanum ad ſe mutuo inclinare.

Britannia.

§. 2.

Τέτταρα δ' ἐστὶ διάβματα, οἷς χρῶνται συνήθως ἐπὶ τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἠπείρου, τὰ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν, τῆ τε Ῥήνῳ, καὶ τῆ Σηκοάνα, καὶ τῆ Λείγηρος, καὶ τῆ Γαρούνα. τοῖς δ' ἀπὸ τῶν περὶ τὸν Ῥῆνον τόπων [e] ἀναγομένοις, οὐκ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐκβολῶν ὁ πλοῦς ἐστιν, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὁμορούντων τοῖς Μεναπίοις Μορινῶν· παρ' οἷς ἐστὶ καὶ τὸ Ἴτιον, ᾧ ἐχρήσατο ναυσταθμῷ Καῖσαρ ὁ θεὸς, διαίρων εἰς νῆσον· νύκτωρ δ' ἀνήχθη, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ κατῆρε περὶ τετάρτην ὥραν, τ καὶ εἴκοσι σταδίους τῆ διάπλου τελέσας· κατέλαβε δ' ἐν ἀρούραις τὸν σῖτον. Ἔστι δ' ἡ πλείστη τῆς νήσου πεδιὰς, καὶ καταύδρυμος· πολλὰ δὲ γεώλοφα τῶν χωρίων ἐστί· φέρει δὲ σῖτον καὶ βοσκήματα,
pag. 200. καὶ χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, καὶ σίδηρον. ταῦτα δὴ κομίζεται ἐξ αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ ἀνδράποδα, καὶ κύνες εὐφυεῖς πρὸς τὰς κυνηγεσίας. Κελτοὶ δὲ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρῶνται καὶ τούτοις, καὶ τοῖς ἐπι-

e) ἀναγομένοις] ἀνειμένοις Venet. A. et Caſaub. libri.

§. 2.

Quatuor ſunt uſitati e continente in inſulam traiectus, nimirum ab oſtiis fluminum Rheni, Sequanae, Ligeris, et Garumnae. Qui a Rheni partibus traiiciunt, ii non ex ipſo ſolvunt oſtio, ſed a Morinis Menapiorum confinibus, apud quos eſt etiam Itium, quo navali uſus eſt D. Caeſar in eam transmittens inſulam. noctu autem ſolvit, et poſtridie circa quartam horam appulit ad inſulam, navigatione cccxx ſtadiorum confecta: frumentum adhuc in agris deprehendit. Maxima inſulae pars campeſtris eſt et ſylvis obſita, multos etiam terreſtres habet colles; profert frumentum, pecus, aurum, argentum, ferrum: efferuntur praeter haec ex ea inſula pelles, mancipia, et canes ad venationem naturali praeſtantes facultate. Galli cum his, tum ſuis canibus in bello utuntur. Viri

ἐπιχωρίοις. Οἱ δὲ ἄνδρες εὐμηκέστεροι τῶν Κελτῶν Britann.
εἰσὶ, καὶ ἧσσον ξανθότριχες, χαυνότεροι δὲ τοῖς σώ-
μασι. σημεῖον δὲ τὸ μεγέθους· ἀντίπαιδας γὰρ
ἡμεῖς [f] εἴδομεν ἐν Ῥώμῃ, τῶν ὑψηλοτάτων αὐτόθι
ὑπερέχοντας καὶ ἡμιποδίῳ· βλαισοὺς δὲ καὶ τἄλλα
οὐκ εὐγράμμους τῇ συστάσει. Τὰ δ' ἤθη τὰ μὲν
ὅμοια τοῖς Κελτοῖς, τὰ δ' ἁπλούστερα καὶ βαρβαρώ-
τερα· ὥστ' ἐνίους γάλακτος εὐπορουῦντας, μὴ τυρο-
ποιεῖν, διὰ τὴν ἀπειρίαν· ἀπείρους δ' εἶναι καὶ κη-
πείας, καὶ ἄλλων γεωργικῶν. Δυναστεῖαι δ' εἰσὶ παρ'
αὐτοῖς. Πρὸς δὲ τοὺς πολέμους, [g] ἀπήναις χρῶνται
τὸ πλέον, καθάπερ καὶ τῶν Κελτῶν ἔνιοι. Πόλεις δ'
αὐτῶν εἰσὶν οἱ δρυμοί· περιφράξαντες γὰρ δένδρεσι
καταβεβλημένοις εὐρυχωρῆ κύκλον, καὶ αὐτοὶ ἐνταῦθα
καλυβοποιοῦνται, καὶ τὰ βοσκήματα καταστα θμεύου-
σιν, οὐ πρὸς πολὺν χρόνον. Ἑπόμβροι δ' εἰσὶν οἱ
ἀέρες μᾶλλον ἢ νιφετώδεις· ἐν δὲ ταῖς αἰθρίαις ὁμίχ-

f) εἴδομεν] ἴδομεν Vat. A. B. g) ἀπήναις] ita repoſui ſuadente Caſaubono. vulgo ἀπηνείαις.

Viri Gallos proceritate ſuperant, minusque flavos habent crines, laxioribus autem ſunt corporibus. magnitudinis argumentum eſto, quod nos ipſi, adoleſcentes Romae vidimus, qui etiam ſemiſſe pedis ſuperarent altiſſimos homines; erant autem pedibus male ſuffulti, et reliqua corporis lineamenta conſtitutionem non elegantem referebant. Ingenio Gallorum partim ſimiles ſunt, partim ſimpliciores et magis barbari, adeo ut quidam eorum ob imperitiam caſeos nullos conficiant, cum tamen lacte abundent. alii hortos colendi, et aliarum partium agriculturae ignari ſunt. Complures ſunt apud eos dominationes. Ad bella eſſedorum utuntur multitudine, ut et quidam Gallorum. Vrbium loco ipſis ſunt nemora. Arboribus enim deiectis ubi amplum circulum ſepierunt, ipſi caſas ibidem ſibi ponunt, et pecori ſtabula condunt, ad uſum quidem non longi temporis.

Aer

Britann. λη κατέχει πολὺν χρόνον· ὥστε δι' ἡμέρας ὅλης ἐπὶ τρεῖς μόνον ἢ τέτταρας ὥρας τὰς περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁρᾶσθεν τὸν ἥλιον. Τοῦτο δὲ κἂν τοῖς Μορινοῖς [h] συμβαίνει, καὶ τοῖς Μεναπίοις, καὶ ὅσοι τούτων πλησιόχωροι.

§. 3.

Δὶς δὲ διέβη Καῖσαρ εἰς τὴν νῆσον ὁ θεός· ἐπανῆλθε δὲ διὰ ταχέων οὐδὲν μέγα διαπραξάμενος, οὐδὲ προελθὼν ἐπὶ πολὺ τῆς νήσου, διά τε τὰς ἐν τοῖς Κελτοῖς γενομένας στάσεις, τῶν τε βαρβάρων καὶ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν· καὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν πλοίων ἀπολέσθαι κατὰ τὴν πανσέληνον, αὔξησιν λαβουσῶν τῶν ἀμπώτεων καὶ τῶν πλημμυρίδων. Δύο μέν τοι ἢ τρεῖς νίκας ἐνίκησε τοὺς Βρεττανούς, καίπερ δύο τάγματα μόνον περαιώσας τῆς στρατιᾶς, καὶ ἀπήγαγεν ὅμηράτε καὶ ἀνδράποδα, καὶ τῆς ἄλλης λείας πλῆθος. Νυνὶ μέν τοι τῶν δυναστῶν τινες τῶν αὐτόθι πρεσβεύσεσι καὶ θεραπείαις κατασκευασάμενοι τὴν πρὸς Καίσαρα τὸν

h) συμβαίνει] συμβαίνειν Vat. A. Venet. A.

Aer apud eos imbribus magis eſt quam nivibus obnoxius: ac ſereno etiam coelo caligo quaedam multum temporis obtinet, ita ut toto die non ultra tres aut quatuor quae ſunt circa meridiem horas conſpici Sol poſſit; quod ipſum Morinis quoque et Menapiis, et eorum vicinis contingit.

§. 3.

Divus Caeſar bis in eam inſulam traiecit, ac mox reverſus eſt nulla magna re confecta, neque longe in inſulam progreſſus: idque cum propter barbarorum et ſuorum militum obortos in Gallia motus, tum quod ſub plenilunium multas navium auctu maris aeſtu amiſiſſet. duobus tamen aut tribus praeliis vicit Britannos, quanquam duas tantum eo traieciſſet legiones; abduxitque et obſides, et mancipia, et praedae praeterea multum. At noſtra aetate regulorum quidam Britannicorum legationibus et officiis amicitiam Auguſti Cae-

τὸν Σεβαστὸν Φιλίαν, ἀναθήματά τε ἀνέθηκαν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ, καὶ [i] οἰκείαν σχεδὸν παρεσκεύασαν τοῖς Ῥωμαίοις ὅλην τὴν νῆσον· τέλη τε οὔπω ὑπομένουσι βαρέα, τῶν, τε [k] ἐξαγομένων εἰς τὴν Κελτικὴν ἐκεῖθεν καὶ τῶν εἰσαγομένων ἐνθένδε· ταῦτα δ' ἐστὶν ἐλεφάντινα ψάλια, καὶ περιαυχένια καὶ λιγγύρια, καὶ ὑαλῆ σκεύη, καὶ ἄλλος ῥῶπος τοιοῦτος· ὥστε μηδὲν δεῖν φρουρᾶς τῆς νήσου· τοὐλάχιστον μὲν γὰρ ἑνὸς τάγματος χρήζοι ἄν, καὶ ἱππικοῦ τινος, ὥστε καὶ φόρους ἐπάγεσθαι παρ' αὐτῶν· εἰς ἴσον δὲ καθίστατο πᾶν τὸ ἀνάλωμα [l] τῇ στρατιᾷ τοῖς προσφερομένοις χρήμασιν· ἐπίγειν γὰρ μισθοῦσθαι τὰ τέλη φόρων ἐπιβαλλομέ- pag. 201.
νων· ἅμα δὲ καὶ κινδύνους ἁπάντων τινας, βίας ἐπαγομένης.

§. 4.

Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι περὶ τὴν Βρεττανικὴν [m] νῆσοι κατ' ἀρχάς· μεγάλη δ' ἡ Ἰέρνη, πρὸς ἄρκτον αὐτῇ παρα-

E 3 βεβλη-

i) οἰκείαν σχεδὸν] οἰκείαν τε σχ. Venet. A. k) ἐξαγομένων] Ita omnes codd. legunt. vulgo εἰσαγομένων. l) τῇ στρατιᾷ] absunt e Stroz. et Bemb. m) νῆσοι μικραί] νῆσοι τινὲς μικραί. Bemb. Stroz. A. Interpr. pr.

Gefuris conſecuti, donaria in Capitolio dedicarunt, fa-ctaque Romanis totam pene inſulam redegerunt. Vectigalia non gravia pen-dent, ſive res in Gallias ex-portent, ſive exinde in ſuam importent inſulam. Quae au-tem important ſunt eburnea eorum ornamenta et tor-ques, et electrina atque vi-trea vaſa, aliaeque id genus res ac promiſcuae merces. Neque nullo ad eam inſulam opus eſt praeſidio. Require-retur enim ad minimum una legio, et aliquid equitatus, ſi tributa inde eſſent auferen-da: atqui tributum aequa-rent ſumtus in praeſidium faciendi: neceſſario enim vectigalia impoſito tributo minuerentur, et vi facta ali-quid impenderet periculo-rum.

§. 4.

Circa Britanniam ſunt eam aliae parvae inſulae, tum magna, Hibernia, verſus ſep-ten-

Britanni. βεβλημένη, [n] προμήκης, μᾶλλον δὲ πλάτος ἔχο
Περὶ ἧς οὐδὲν ἔχομεν λέγειν σαφὲς, πλὴν ὅτι ἀγρ
οι τῶν Βρεττανῶν ὑπάρχουσιν οἱ κατοικοῦντες α
ἀνθρωποφάγοι τε ὄντες καὶ [o] πολυφάγοι, τούς τε
τέρας τελευτήσαντας κατεσθίειν ἐν καλῷ τιθέμ
καὶ φανερῶς μίσγεσθαι ταῖς τε ἄλλαις γυναιξὶ,
μητράσι, καὶ ἀδελφαῖς. Καὶ ταῦτα δ' οὕτω λ
μεν, ὡς οὐκ ἔχοντες ἀξιοπίστους μάρτυρας. Κ
τό γε τῆς ἀνθρωποφαγίας καὶ Σκυθικὸν εἶναι λέγ
καὶ ἐν ἀνάγκαις πολιορκητικαῖς, καὶ Κελτοὶ, καὶ
ρες, καὶ ἄλλοι πλείους, ποιῆσαι τοῦτο λέγονται.

§. 5.

Περὶ δὲ τῆς Θούλης ἔτι μᾶλλον ἀσαφὴς ἡ ἱσ
διὰ τὸν ἐκτοπισμόν· ταύτην γὰρ τῶν ὀνομαζομέ
ἀρκτικωτάτην τιθέασιν. Ἃ δ' εἴρηκε Πυθέας [p]
τ

n) προμήκης, μᾶλλον δὲ — ἔχουσα] Ita quoque disti
Interpr. pr. et Codd. atque edit. Ald. et Basil. Casaub scrib
dum censet: προμήκης μὲν, ἀλλ' ὁ πλάτος ἔχουσα, quod non pro
o) πολυφάγοι] Epitom. πομφάγοι. p) περὶ ταύτης] περὶ
ταύτης Vat. A. B. Venet. A. Casaub. libri.

tentrionem iuxta Britanniam porrecta, latior quam longior. De hac nihil certi habeo quod dicam, nisi quod incolae eius Britannis sunt magis agrestes, qui et humanis vescuntur carnibus, et plurimum cibi vorant, et pro honesto ducunt parentum mortuorum corpora comedere, ac palam concumbere non cum aliis modo mulieribus, sed etiam cum matribus ac sororibus. Quae quidem ita referimus, ut fide dignis harum rerum testibus destitu
Sane carnibus humanis ve
Scythicum esse fertur; idq
usurpasse etiam obsidion
necessitatibus urgentibus G
li, Hispani, aliique plur
feruntur.

§. 5.

Magis etiam obscura e
Thules historia, ob tam lo
ginquum situm; omniu
enim, quarum ferantur n
mina, maxime versus septen
trionem esse hanc dissra
aiun

ταύτης, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτῃ τόπων, ὅτι μὲν πέ- Britann.
πλασται, φανερὸν ἐκ τῶν γνωριζομένων χωρίων· κατέ-
ψευσται γὰρ αὐτῶν τὰ πλεῖστα, ὥσπερ καὶ πρότερον
εἰρηται· ὥστε δῆλός ἐστιν ἐψευσμένος μᾶλλον περὶ
τῶν ἐκτετοπισμένων. Πρὸς μέν τοι τὰ οὐράνια καὶ
τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἱκανῶς δόξειε κεχρῆσθαι
τοῖς πράγμασι, τοῖς τῇ κατεψυγμένῃ ζώνῃ πλησιά-
ζουσι· τὸ τῶν καρπῶν εἶναι τῶν ἡμέρων, καὶ ζώων
τῶν μὲν ἀφορίαν παντελῆ, τῶν δὲ σπάνιν, μέγχρι δὲ
καὶ ἄλλοις λαχάνοις, καὶ καρποῖς καὶ ῥίζαις τρέφε-
σθαι· παρ' οἷς δὲ σῖτος καὶ μέλι γίγνεται, καὶ τὸ πό-
μα ἐντεῦθεν ἔχειν· τὸν δὲ σῖτον, ἀπειδὴ τοὺς ἡλίους
οὐκ ἔχουσι καθαροὺς, ἐν οἴκοις μεγάλοις κόπτουσι,
συγχομισθέντων δεῦρο τῶν σαχύων· [q] αἱ γὰρ ἄλω
ἄχρηστοι γίνονται διὰ τὸ ἀνήλιον, καὶ τοὺς ὄμβρους.

q) *αἱ γὰρ ἄλω*] Ita legendum esse pro *αἱ γὰρ ἄλλως* iam Casaubonus vidit. Codd. Bemb. et Casaub. *αἱ γὰρ ἄλως* exhibent.

aiunt. Vana esse quae Pytheas de hac, et aliis ibi sitis locis perhibuit, liquet ex locis nobis cognitis, de quibus ille mentitus est plurima, quod etiam supra docuimus; ut de longinquis plura eum finxisse non sit obscurum. Tamen quod ad coeli rationem et mathematicam attinet contemplationem, videtur non inepte eorum locorum descripsisse proprietatem, quae frigidae appropinquant plagae: nimirum fructuum mitiorum nihil, animaliumque mansuetorum parum ibi nasci, milio et aliis oleribus, fructibus et radicibus homines vesci: ubi frumentum et mel provenit, ibi inde etiam potum fieri: frumentum, quia Soles non habeant puros, comportatis magnas in domos spicis contundi: areas ob solis radiorum defectum et imbres reddi inutiles.

CAP.

Alpes.

ΚΕΦ. Ζ.

§. I.

Μετὰ δὲ τὴν ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων Κελτικὴν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, περὶ αὐτῶν τῶν Ἄλπεων λεκτέον, καὶ τῶν κατοικούντων αὐτὰς, ἔπειτα περὶ τῆς συμπάσης Ἰταλίας· φυλάττουσιν ἐν τῇ γραφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἥνπερ δίδωσιν [r] ἡ τῆς χώρας φύσις. Ἄρχονται μὲν οὖν αἱ Ἄλπεις οὐκ ἀπὸ Μονοίκου λιμένος, ὡς εἰρήκασί τινες, ἀλλ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ Ἀπέννινα ὄρη κατὰ Γένουαν ἐμπορεῖον Λιγύων, καὶ τὰ καλούμενα Σαββάτων οὐάδα, [s] ὅπερ ἐστὶ τενάγη· τὸ μὲν γὰρ Ἀπέννινον ἀπὸ Γενούας, αἱ δὲ Ἄλπεις ἀπὸ τῶν Σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν· σάδιοι δ' εἰσὶ μεταξὺ Γενούας καὶ Σαββάτων, σ πρὸς τοῖς ξ. μετὰ δὲ τ πρὸς τοῖς ο, [t] Ἀλβιγγαῦνόν ἐστι πόλισμα, οἱ δ' ἐνοικοῦντες Λίγυες

r) ἡ — φύσις] αἱ — φύσεις. Bemb. s) ὅπερ] Ita consentientibus omnibus codd. scribo pro ἅπερ vulg. t) Ἀλβιγγαῦνον] Γαῦνος Stroz.

CAP. VI.

§. I.

Enimvero postquam dictum est de transalpinis Gallis, et eam regionem habentibus populis, iam nunc de ipsis differendum est Alpibus et earum incolis, ac deinceps de universa Italia: qua in descriptione eum sequemur ordinem, quem ipsa locorum dictabit natura. Ordiuntur Alpes non a Monoeci portu, ut quidam tradiderunt, sed ab iisdem locis, a quibus etiam Apenninus mons iuxta Genuam Ligurum emporium, et ab iis locis paludosis, quae vocantur Sabbatorum vada. Apenninus enim a Genua incipit, Alpes a Sabbatis, inter Sabbata et Genuam stadia sunt CCLX. Hinc post CCCLXX stadia oppidum Albingaunum, oppidani Ligures Ingau-

γους Ἰγγαυνοι καλοῦνται· ἐντεῦθεν δ' εἰς Μονοίκου Alpes.
λιμενα υ καὶ π. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ πόλις εὐμεγέθης,
Ἄλβιον Ἰντεμήλιον, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰντεμέλιοι.
Καὶ δὴ καὶ σημεῖον τίθενται, τῷ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν
Σαββάτων εἶναι τοῖς Ἄλπεσιν ἐκ τῶν ὀνομάτων τού-
των· τὰ γὰρ Ἄλπια, καλεῖσθαι πρότερον Ἄλβια,
καθάπερ καὶ [u] Ἀλπιόνια. καὶ γὰρ νῦν ἔτι τὸ ἐν τοῖς
[x] Ἰάπυσιν ὄρος ὑψηλὸν, συνάπτον πως [y] τῇ Ὀκρᾳ
καὶ ταῖς Ἄλπεσιν, Ἄλβιον λέγεσθαι, ὡς ἂν μέχρι
δεῦρο τῶν Ἄλπεων [z] ἐκτεταμένων.

§. 2.

Τῶν οὖν Λιγύων τῶν μὲν ὄντων Ἰγγαύνων, τῶν
δὲ Ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ
Θαλάττῃ, τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Ἄλβιον Ἰντεμέλιον,
οἷον Ἄλπιον· τὴν δὲ ἐπιτετμημένως μᾶλλον, Ἀλβιγ-
γαῦνον. Πολύβιος δὲ προσίθησι τοῖς δυσὶ φύλοις τῶν
Λιγύων τοῖς λεχθεῖσι τό, τε τῶν Ὀξυβίων καὶ τὸ τῶν

E 5 Δεκηϊ-

u) Ἀλπιόνια] Casaub. reponere censet Ἄλπεων ἴνια. x) Ἰάπυσιν] Codd. Casaub. Ἰάνυσι, male. y) τῇ Ὀκρᾳ] Recepi etiam invitis MSStis Casauboni coniecturam, quam ipse Strabo VII, p. 314. ed. Casaub. C probat. Vulgo τῇ Ἀκρᾳ. z) ἐκτεταμένων] ἐκτεταγμένων Stroz.

gauni: hinc ad portum Monoeci CCCCLXXX. In medio urbs magna Albium Intemelium, incolae Intemelii. Pro signo autem, quo Alpes a Sabbatis oriri probent, haec nomina sonunt. Alpia enim prius dicta fuisse Albia, sicut et Alpionia. nam etiamnum montem in Iapodibus sublimem, Ocram montem et Alpes attingentem, Albium vocari, quasi eo usque porrectis Alpibus.

§. 2.

Cum ergo Ligurum alii sunt Ingauni, alii Intemelii, consentaneum fuit eorum colonias maritimas, alteram Albium Intemelium vocari, quasi Alpinum, alteram concisius aliquanto Albingaunum. Duabus his Ligurum gentibus addit Polybius Oxy-

Alpes. [a] Δεκηϊτῶν. Ὅλως δὲ ἡ παραλία αὕτη πᾶσα μέχ
τῆς Τυρρηνίας ἀπὸ Μονοίκου λιμένος, προσεχής τε ἐς
καὶ ἀλίμενος, πλὴν βραχέων ὅρμων καὶ ἀγκυροβολίω
Ὑπέρκεινται δὲ οἱ τῶν ὀρῶν ἐξαίσιοι κρημνοὶ, στεν
ἀπολιπόντες πρὸς θαλάττῃ πάροδον. Κατοικοῦσι δ
Λίγυες, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων τὸ πλέον, καὶ γα
λακτος, καὶ κριθίνου πόματος, νεμόμενοι τά τε πρὸ
θαλάττῃ χωρία, καὶ τὸ πλέον τὰ ὄρη. Ἔχουσι δ
ὕλην ἐνταῦθα τὰ ὄρη παμπόλλην ναυπηγήσιμον, κα
μεγαλόδενδρον, ὥστ' ἐνίων τὸ πάχους τὴν διάμετρο
ὀκτὼ ποδῶν εὑρίσκεσθαι· πολλὰ δὲ καὶ τῇ ποικιλία
τῶν θυΐνων οὐκ ἔστι χείρω πρὸς τὰς τραπεζοποιΐας.
Ταῦτά τε δὴ κατάγουσιν εἰς τὸ ἐμπορεῖον τὴν Γέ-
νουαν, καὶ θρέμματα, καὶ δέρματα, καὶ μέλι· ἀντι-
φορτίζονται δὲ ἔλαιον, καὶ οἶνον τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας·
ὁ δὲ παρ' αὐτοῖς ὀλίγος ἐστὶ, πικρίτης, αὐστηρός. Ἐν-
τεῦθεν δὲ εἰσὶν [b] οἱ Γεγήνιοι λεγόμενοι, ἵπποι τε καὶ
ἡμίο-

a) Δεκηϊτῶν] Δεκιτῶν. Bemb. b) οἱ Γεγήνιοι] Vat. B. et Interpr. pr. Γυγήνιοι. I. Scaliger et Caſaubonus malunt οἱ γίννοι.

Oxybios et Deceates. Omnino autem univerſum litus a Monoeco portu ad Etruriam uſque continuum eſt et portubus caret, niſi quatenus paucis locis appelli naves ſinit, et defigi ancoras: deſuper imminent grandes ac praeruptae montium rupes, anguſtum relinquentes iuxta mare tranſitum. Ibi accolunt Ligures, vitam re pecuaria fere ſuſtentantes, ac lacte, et hordeaceo potu, paſcuntur maritima, et maiori e parte montes. Sunt ibi ſylvae frequentes ligna ad naves compingendas ſuppeditantes, magnarum feraces arborum, quarum nonnullae craſſitiei diametrum octo pedes habeant: ſunt et aliae arbores ob varietatem ad menſas conficiendas ligno citreo nihilo deteriores. Haec ergo ligna ii ad emporium Genuam deportant, itemque pecora, pelles, mella: eorumque loco oleum exportant, et vinum Italicum; apud ipſos enim parum vini paſcitur, idque picem reſipit. Ibi ſunt equi et muli qui appellantur Gegenii, et tunicae

ἡμίονοι, καὶ οἱ λιγυστινοί τε χιτῶνες καὶ σάγοι· πλεο- Alpes.
νάζει δὲ καὶ τὸ λιγγούριον παρ' αὐτοῖς, ὃ τινὲς ἤλεκ-
τρον προσαγορεύουσι. Στρατεύονται δ' ἱππεῖς μὲν οὐ
πάνυ, ὁπλῖται δὲ ἀγαθοὶ καὶ ἀκροβολισταί· ἀπὸ δὲ τῆ
χαλκάσπιδας εἶναι, τεκμαίρονταί τινες Ἕλληνας αὐ-
τοὺς εἶναι.

§. 3.

Ὁ δὲ τῆ [c] Μονοίκη λιμὴν ὅρμος ἐστὶν, ἀ μεγάλαις,
οὐδὲ πολλαῖς ναυσὶν, ἔχων ἱερὸν Ἡρακλέους Μονοίκου
καλουμένη· ἔοικε δὲ ἀπὸ τῆ ὀνόματος καὶ μέχρι δεῦρο
διατείνειν ὁ Μασσαλιωτικὸς παράπλους· διέχει δ'
Ἀντιπόλεως μικρῷ πλείους, ἢ διακοσίους σταδίους.
Τοὐντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι Μασσαλίας καὶ μικρὸν
προσωτέρω τὸ τῶν Σαλύων ἔθνος, οἰκεῖ τὰς Ἄλπεις
τὰς ὑπερκειμένας, καί τινας τῆς αὐτῆς παραλίας ἀνα- pag. 203.
μὶξ τοῖς Ἕλλησι. Καλοῦσι δὲ τοὺς Σάλυας οἱ μὲν
παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων Λίγυας, καὶ τὴν χώραν ἣν
ἔχουσιν οἱ Μασσαλιῶται Λιγυστικήν· οἱ δ' ὕστερον Κελ-
τολί-

c) Μονοίκου λιμὴν] Ita reſcripſi pro vulg. κ. λιμένες auct. codd. Stroz. et Caſaub.

eſe ac ſaga Liguſtica. copioſum eſt etiam apud eos Lyncurium, quod nonnulli cognominant electrum. In bellum equites rari proficiſcuntur, gravis autem et levis armaturae pedites ſunt boni. Nonnulli ex eo, quia aereis utuntur ſcutis, Graecos eos eſſe raciocinantur.

§. 3.

Portus Monoeci neque magnas neque multas capit naves: in eo templum eſt Herculis Monoeci, nomen coniecturam praebet, eo uſque Maſſilienſe litus pertinuiſſe. diſtat ab Antipoli paulo amplius cc ſtadiis. Inde iam ad Maſſiliam uſque, atque nonnnihil ulterius, Salyes habitant orae maritimae imminentes Alpes, partemque litoris, permixti Graecis. Illos antiqui Graecorum Ligyas vocarunt, et regionem quam tenent Maſſilienſes, Liguſticam; poſteriores Galloligu-

res

Alpes. τολίγυας ὀνομάζουσι, καὶ τὴν μέχρι [d] Λυερίωνος καὶ τῦ Ῥοδανοῦ πεδιάδα τούτοις προσνέμουσιν, ἀφ' ἧς οὐ πεζὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱππικὴν ἔστελλον στρατιὰν, εἰς δέκα μέρη διηρημένοι. Πρώτους δ' ἐχειρώσαντο Ῥωμαῖοι τούτους τῶν ὑπεραλπείων Κελτῶν, πολὺν χρόνον πολεμήσαντες καὶ τούτοις καὶ τοῖς Λίγυσιν· ἀποκεκλεικόσι τὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν παρόδους, τὰς διὰ τῆς παραλίας. καὶ γὰρ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἐληΐζοντο· καὶ τοσοῦτον ἴσχυον, ὥστε μόλις στρατοπέδοις μεγάλοις πορευτὴν εἶναι τὴν ὁδόν. Ὀγδοηκοστὸν δ' ἔτος πολεμοῦντες, διεπράξαντο μόλις, ὥστ' ἐπὶ ιβ σταδίους τὸ πλάτος [e] ἀνεῖσθαι τὴν ὁδὸν τοῖς ὁδεύουσι δημοσίᾳ. Μετὰ ταῦτα μέν τοι κατέλυσαν ἅπαντας, καὶ διέταξαν αὐτοὶ τὰς πολιτείας, ἐπισήσαντες [f] φόρον.

§. 4.

d) Λυερίωνος] Casaub. legendum censet Δυερίωνος: recte.
e) ἀνεῖσθαι] ita omnes codd. legunt. in editis est ἀναιρεῖσθαι.
f) φόρον] φόβον Vat. A. B. Venet. A. Strozz. uterque, Interpr. pr.

res eos dixerunt, campestremque iis regionem omnem usque ad Luerionem et Rhodanum adsignarunt: unde ii non pedestri modo, sed equestri etiam exercitu expeditionem fecerunt, in decem divisi partes. Primos omnium transalpinorum Gallorum hos domuerunt Romani, gesto contra eos et Ligures diuturno bello, quod hi illis aditum per maris oram in Hispaniam intercluſissent. Etenim Ligures isti terra marique latrocinia exercebant, tanta potentia praediti, ut iter vix magnis exercitibus facere liceret. Et Romani bello per LXXX annos tracto vix obtinuerunt, ut XII stadiorum amplitudine publica via pateret. Posterioribus autem temporibus universos Ligures subegerunt Romani, et formam reipublicae iis praescripserunt imposito stipendio.

§. 4.

§. 4. Alpes.

Μετὰ δὲ τοὺς Σάλυας Ἀλβιεῖς καὶ Ἀλβίοικοι καὶ Οὐοκοόντιοι νέμονται τὰ προσάρκτια μέρη τῶν ὀρῶν. παρατείνουσι δὲ οἱ Οὐοκοόντιοι μέχρι Ἀλλοβρίγων, ἔχοντες αὐλῶνας ἐν βάθει τῆς ὀρεινῆς ἀξιολόγους καὶ ὀχυροὺς ὧν ἔχουσιν ἐκεῖνοι. Ἀλλόβριγες μὲν δὴ καὶ Λίγυες ὑπὸ τοῖς στρατηγοῖς τάττονται τοῖς ἀφικνουμένοις εἰς τὴν Ναρβωνῖτιν. Οὐοκοόντιοι δὲ καθάπερ τοὺς Οὐόλκας ἔφαμεν, τοὺς περὶ Νέμαυσον, τάττονται καθ' αὐτούς. Τῶν δὲ μεταξὺ τοῦ Οὐάρου καὶ τῆς Γενούας Λιγύων, οἱ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τοῖς Ἰταλιώταις εἰσὶν οἱ αὐτοί· ἐπὶ δὲ τοὺς ὀρεινοὺς πέμπεταί τις ἵππαρχος τῶν ἱππικῶν ἀνδρῶν, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλους τῶν τελέως βαρβάρων.

§. 5.

Μετὰ δὲ Οὐοκοντίους Σικόνιοι, καὶ Τρικόριοι, καὶ μετ' αὐτοὺς [g] Μέδυλλοι, οἵπερ τὰς ὑψηλοτάτας ἔχουσι κορυφάς· τὸ γοῦν ὀρθιώτατον αὐτῶν ὕψος, σταδίων

g) Μέδυλλοι] Μεδυάλοι Vat. A. B. Μεδύαλλοι Venet. A. Interpr. pr. et mox οἵπερ repoſui loco ὑπὲρ editorum, cum Interpr. priori.

§. 4.

Poſt Salyas Albienſes, et Albioeci, et Vocontii habitant verſus ſeptentrionem ſitas montium partes. Vocontii usque ad Allobroges pertingunt, degentes in convallibus montium profundis ac munitis. Caeterum Allobroges et Ligures rectoribus provinciae Narbonenſis Roma miſſis obtemperant; Vocontii autem, ſicut et de Volcis circa Nemauſum diximus, ſui ſunt iuris. Qui inter Varum et Genuam degunt Ligures ad mare, ii pro Italis cenſentur: ad montanos praefectus equeſtris ordinis aliquis mittitur, ut ad reliquos plane barbaros.

§. 5.

Poſt Vocontios ſunt Siconii, Tricorii, et ab his Medulli cacuminibus inſidentes altiſſimis,

Alpes. σαδίων ἑκατὸν ἔχειν φασὶ τὴν ἀνάβασιν· [h] κἀντεῦθεν πάλιν τὴν ἐπὶ τοὺς ὄχους τοὺς τῆς Ἰταλίας κατάβασιν. Ἄνω δ' ἔν τισι κοίλοις χωρίοις λίμνη τε συνίσταται μεγάλη, καὶ πηγαὶ δύο οὐ πολὺ ἄπωθεν ἀλλήλων· ὧν ἐκ μὲν τῆς ἑτέρας [i] ἐστὶν [k] ὁ Δρυέντιος ποταμὸς χαραδρώδης, ὡς ἐπὶ τὸν Ῥοδανὸν καταράττη· καὶ ὁ Δυρίας εἰς τἀναντία· τῷ γὰρ Πάδῳ συμμίσγει, κατενεχθεὶς διὰ Σαλασσῶν εἰς τὴν ἐντὸς τῶν Ἄλπεων Κελτικήν. ἐκ δὲ τῆς ἑτέρας πολὺ [l] ταπεινότερος τῶν χωρίων τούτων ἀναδίδωσιν αὐτὸς ὁ Πάδος, πολύς τε, καὶ
pag. 204. ὀξύς· προϊὼν δὲ γίνεται μείζων καὶ πραότερος· [m] ἐκ πολλῶν δὲ λαμβάνει τὴν αὔξησιν· [n] ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἤδη γενόμενος καὶ πλατύνεται· τῇ οὖν διαχύσει περισπᾷ καὶ ἀμβλύνει τὸν ῥοῦν. εἰς δὲ τὴν Ἀδριατικὴν θάλατταν [o] ἐμπίπτει μέγιστος γενόμενος τῶν κατὰ τὴν

h) κἀντεῦθεν] κἀνθένδε Venet. i) ἐστὶν] aut inducendum eſt, ut Cluverius Ital. Antiq. l. I. p. 408. putat, aut paullo infra pro ὡς legendum ἂς. k) ὁ Δρυέντιος] ὁ Δαρυέντιος Vat. A. B. Venet. A. Interpr. pr. l) ταπεινότερος τῶν χωρίων] Caſaub. coni. ταπεινοτέρας διὰ τ. χ. etiam Interpr. prior ita legiſſe videtur. m) ἐκ πολλῶν δὲ] δὲ deeſt in Venet. A. n) ἐν δὲ τοῖς π.] partic. δὲ abeſt e Vat. A. B. Venet. A. ἐν γὰρ τοῖς π. Bemb. Caſauboni Miſſti exhibent ἐν ταῖς πεδιάσι. o) ἐμπίπτει] ἐκπίπτει Venet.

ſimis, quorum altitudo rectiſſima c ſtadiorum dicitur eſſe, tantuſque rurſus ad fines Italiae deſcenſus. Superne in quibusdam cavitatibus lacus magnus continetur, duoque fontes non multum a ſe invicem diſſiti, ex quorum altero Druentia fluvius per confragoſa loca Rhodanum verſus defluit, et in diverſam partem Duria per Salaſſos in ciſalpinam delapſus Galliam Pado miſcetur. Ex altero longe iſtis locis humilior ipſe Padus oritur copioſus et rapidus: in progreſſu autem maior fit ac placidior, multis auctus aquis affluentibus; et ubi in planiciem devenit, dilatatus iam vehementiam fluxus minuit. Incidit in Adriaticum mare, maximus, Iſtro excepto, factus omnium Europae

τὴν Εὐρώπην ποταμῶν πλὴν τοῦ Ἴστρου. Ὑπέρκεινται Alpes.
δ' οἱ μὲν Μέδουλοι μάλιστα τῆς συμβολῆς τοῦ Ἴσαρος πρὸς τὸν Ῥοδανόν.

§. 6.

Ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη τὰ πρὸς τὴν Ἰταλίαν κεκλιμένα τῆς λεχθείσης ὀρεινῆς, Ταυρινοί τε οἰκοῦσι Λιγυστικὸν ἔθνος p καὶ ἄλλοι Λίγυες. Τούτων δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ q Ἰδεόννου λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τοῦ Κοττίου. Μετὰ δὲ τούτους καὶ τὸν Πάδον Σαλασσοί· ὑπὲρ δὲ τούτων ἐν ταῖς κορυφαῖς Κέντρωνες, καὶ Κατόριγες, καὶ Οὐαράγροι, καὶ Ναντουᾶται, καὶ ἡ r Πελαμίνα λίμνη, δι' ἧς ὁ Ῥοδανὸς φέρεται, καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ. Οὐκ ἄπωθεν δὲ τούτων οὐδὲ τοῦ Ῥήνου αἱ πηγαὶ, ἀφ' ὃ s Ἀδούλας τὸ ὄρος, ἐξ οὗ ῥεῖ καὶ ὁ Ῥῆνος ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ ὁ t Ἀδδύας εἰς τἀναντία ἐμβάλλων εἰς τὴν Λάριον

p) καὶ ἄλλοι Λίγυες — Μετὰ δὲ τούτους] absunt e Bemb. et Stroz. q) ἡ τοῦ Ἰδεόννου] Quisnam sit Ideonnus ille, de quo Strabo hic loquitur, non constat. Forte locus noster ita refingi posset ἡ τοῦ Δόννου. Regis Donni mentio fit in epigraphe arci Segusini Augusto dicati, ap. Maffeium in Museo Veronens. pag. 235. r) Πελαμίνα.] Πηλεμίνα Vat. A. B. Venet. A. Πηλεμύνα Stroz. Interpr. pr. s) ὁ Ἀδούλας] Ἀδουάλλας Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Casaub. libri, Interpr. pr. t) Ἀδδύας] ita reposui cum Interpr. priori pro Ἀδούλας, vid. Strab. IV. p. 194. D.

ropae fluminum. Medulli siti sunt potissimum super Isarae influxum in Rhodanum.

§. 6.

In altera autem parte montanorum, quae ad Italiam vergit, Taurini habitant Ligustica gens, aliique Ligures. horum est et quae Ideonni dicitur, et quae Cottii terra. Post hos et Padum, Salassi: super hos in verticibus montium Centrones, et Catoriges, et Veragri, Nantuates, et Lemannus lacus, per quem Rhodanus fertur, et fons Rhodani. Non procul hinc Rheni sunt fontes, et Adula mons, ex quo Rhenus fluit versus septentrionem, inque contrariam partem Addua in lacum Larium, qui

Alpes. Λάριον λίμνην τὴν πρὸς τῷ Κώμῳ. Ὑπέρκεινται τῆ Κώμῳ πρὸς τῇ ῥίζῃ τῶν Ἄλπεων ἱδρυμένῃ, u μὲν Ῥαιτοὶ καὶ Οὐένονες ἐπὶ τὴν ἕω κεκλιμένοι· τῇ Λεπόντιοι καὶ Τριδέντινοι, καὶ Στόνοι, καὶ ἄλλα πλ μικρὰ ἔθνη, κατέχοντα τὴν Ἰταλίαν ἐν τοῖς πρόσ χρόνοις, λῃστρικά, καὶ ἄπορα· νυνὶ δὲ, τὰ μὲν ἐ Φθαρται, τὰ δ' ἡμέρωται τελείως· ὥστε τὰς δι' α τῶν ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους πρότερον οὔσας ὀλίγας κ δυσπεράτους, νυνὶ πολλαχόθεν εἶναι καὶ ἀσφαλ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εὐβάτους· x ὧν ἕν ἐστι διὰ τ κατασκευήν. Προσέθηκε γὰρ ὁ Σεβαστὸς Καῖσα τῇ καταλύσει τῶν λῃστῶν τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶ ὅσην οἷόντ' ἦν· οὐ γὰρ δυνατὸν πανταχοῦ βιάσασθ τὴν φύσιν διὰ πετρῶν, καὶ κρημνῶν ἐξαισίων, τῶν μ ὑπερκειμένων τῆς ὁδοῦ, τῶν δ' ὑποπιπτόντων, ὥστ καὶ μικρὸν ἐκβᾶσιν, ἄφυκτον εἶναι τὸν κίνδυνον, εἰ φάραγγας ἀβύσσους τῇ πτώματος ὄντος. Οὕτω

δ

u) τῇ μὲν Ῥαιτοὶ τ. λ.] Cluverius Ital. antiq. I. pag. 99. coniicit τῇ μὲν Λεποντῖνοι Ῥαιτοὶ, τῇ δὲ Οὐένονες. x) ὧν ἕν ἐστι] Tyrwhitt. ſcribendum optime cenſet ὧν ἔνεστι.

qui ad Comum eſt, delabitur. Supra Comum, quod eſt ad radices Alpium ſitum, habitant verſus orientem Rhaeti et Vennones; ad alteram partem Lepontii, Tridentini, Stoni, et aliae complures exiguae gentes, quae ſuperioribus temporibus Italiam tenuerunt, latrociniis deditae et pauperes. Eae nunc partim exciſae ſunt, partim domitae; ut iter ſupra montes per illos, quod olim erat anguſtum et ſuperatu difficile, multis nunc locis pateat, tutumque ſit ab iniuria hominum, et expeditum: quod ipſum opere eſt confectum. Nam Auguſtus Caeſar latronum excidio viarum ſtructuram adiecit, quantam omnino licuit perfici. Neque enim potuit ubique vi perrumpere naturam ſaxorum et ingentium praeruptarum rupium, viae vel impendentium, vel in eam irruentium, ita ut vel leviter e via egreſſi in periculum venirent inevitabile, cum in fundo carentes valles eſſet

deci-

δέ ἐστι στενὴ κατά τι αὐτῆ ἡ ὁδὸς, ὥστ' ἴλιγγον φέρειν Alpes.
τοῖς πεζῇ βαδίζουσι καὶ αὐτοῖς καὶ ὑποζυγίοις τοῖς
ἀήθεσι· τὰ δ' ἐπιχώρια νομίζειν τοὺς [y] Φόρτους ἀσφα-
λῶς. Οὔτ' οὖν ταῦτα ἰάσιμα, οὔθ' αἱ κατολισθαίνου-
σαι πλάκες τῶν κρυσταλλων ἄνωθεν ἐξαίσιοι, συνοδίαν
ὅλην ἀπολαμβάνειν δυνάμεναι, καὶ συνεξωθεῖν εἰς
τὰς ὑποπιπτούσας φάραγγας. Πολλαὶ γὰρ ἀλλή-
λαις ἐπίκεινται πλάκες, πάγων ἐπὶ πάγοις γινομένων
χιόνος κρυσταλλοειδῶν, καὶ τῶν ἐπ' ἐπιπολῆς ἀεὶ ῥα-
δίως ἀπολυομένων ἀπὸ τῶν ἐντὸς, πρὶν διαλυθῆναι τε-
λέως ἐν τοῖς ἡλίοις.

§. 7.

Ἡ δὲ τῶν Σαλασσῶν πολλὴ μέν ἐστιν, ἐν αὐλῶνι pag. 205.
βαθεῖ, τῶν ὀρῶν [z] ἀμφοτέρων κλειόντων τὸ χωρίον·
μέρος δέ τι αὐτῶν ἀνατείνει καὶ πρὸς τὰς ὑπερκειμένας
κορυφάς. Τοῖς δ' ἐκ τῆς Ἰταλίας ὑπερτιθεῖσι τὰ
ὄρη, διὰ τοῦ λεχθέντος αὐλῶνος ἐστὶν ἡ ὁδός. εἶτα
σχε-

y) Φόρτους] ita reſtitui ex cod. Bemb. pro vulg. πόλους.
z) ἀμφοτέρων] Caſaubonus legi vult ἀμφοτέρωθεν.

decidendum. Via quibusdam in locis ita arcta eſt, ut et peditibus et iumentis non adſuetis vertigo oboriatur; incolarum autem iumenta facile onera ſuſtinent. Neque huic incommodo mederi potuit, neque delapſui ingentium glaciei tabularum, quae integrum etiam comitatum obruere et in ſubiectas deturbare valles poſſunt. Multae enim una ſupra aliam iacent glaciei tabulae, ſubinde uno poſt alterum gelu concreſcente in glaciei formam nive: quarum tabularum quae in ſuperficie ſunt, facile quovis tempore ab interioribus ſolvuntur, antequam a ſole plane liquentur.

§. 7.

Salaſſorum regio ampla eſt in profunda convalle, montibus utrinque includentibus: quanquam alicubi etiam ad ſuperincumbentes attollitur vertices. Qui ex Italia profecti montes illos ſuperare volunt, iis iter per eam eſt convallem. Deinde in duas

Alpes. σχίζεται δίχα· καὶ ἡ μὲν διὰ τῶ Ποινήνε λεγο
Φέρεται, ζεύγεσιν ὁ βατὴ κατὰ τὰ ἄκρα τῶν
πεων· ἡ δὲ διὰ Κεντρώνων δυσμικωτέρα. Ἔχε
χρύσεια ἡ τῶν Σαλασσῶν, ἃ κατεῖχον ἰσχύοντες
Σαλασσοὶ πρότερον, καθάπερ καὶ τῶν παρόδων πρ
κύριοι. [a] Προσελάμβανε δὲ πλεῖον εἰς τὴν μετα
λείαν αὐτοῖς ὁ Δυρίας ποταμὸς εἰς τὰ χρυσοπλύσι
διόπερ ἐπὶ πολλοὺς τόπους σχίζοντες εἰς τὰς ἐξο
τείας τὸ ὕδωρ, τὸ κοινὸν ῥεῖθρον ἐξεκένων. τοῦτο
ἐκείνοις μὲν συνέφερε πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ θήραν, τοι
δὲ γεωργοῦντας τὰ ὑπ' αὐτοῖς πεδία, τῆς ἀρδείας
στερημένους, ἐλύπει· τοῦ ποταμοῦ [b] μὴ δυναμένου πο
ζειν τὴν χώραν, διὰ τὸ ὑπερδέξιον ἔχειν τὸ ῥεῖθρον
Ἐκ δὲ ταύτης τῆς αἰτίας πόλεμοι συνεχεῖς ἦσαν ἀμ
φοτέροις τοῖς ἔθνεσι πρὸς ἀλλήλους. Κρατησάν
των δὲ Ῥωμαίων, τῶν μὲν χρυσωρυχιῶν ἐξέπεσον, κα
τῆς χώρας οἱ Σαλασσοί· τὰ δ' ὄρη κατέχοντες ἀκμὴν
τὸ ὕδωρ ἐπώλουν τοῖς δημοσιώναις τοῖς ἐργολαβήσα-
σι

a) προσελάμβανε] συνελάμβανε Venet. A. b) μὴ δυναμένου] Recepi particulam μὴ e codd. Stroz. A. B. Bemb. et Henr. Stephani ap. Caſaub. Vat. A. B. Venet. A. Interpr. prior exhibent δυναμένους. vulgo δυναμένου.

vias ſcinditur, quarum quae per Poeninas fauces tendit ad ſummitates Alpium, iumentis eſt inacceſſa; altera per Centrones magis eſt occidua. In Salaſſorum regione ſunt auri metalla, quae olim obtinuerunt Salaſſi, ſicut et itinera. Maximum illis adiumentum ad negotium metallicum attulit Duria fluvius, ad eluendum aurum. itaque multis locis eum in rivulos ſcindentes, alveum exinaniverunt; quod ut illis ad auri inveſtigationem profuit, ita moleſtum fuit iis, qui ſubiectos illis agros colebant, rigandi facultate ſpoliatis, quam fluvius iſte ſuperne labens poterat praebere, atque ea res cauſam continentium inuicem bellorum iis gentibus dedit. Romanis autem rerum potitis, et metallis et ditione ſua Salaſſi exciderunt. montes tamen adhuc obtinentes, aquam publi-

σι τὰ χρύσεια· καὶ πρὸς τούτους δ' ἦσαν ἀεὶ διαφοραὶ Alpes.
διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν δημοσιωνῶν. οὕτω δὲ συνέβαινε τοὺς στρατηγιῶντας ἀεὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ πεμπομένους ἐπὶ τοὺς τόπους, εὐπορεῖν προφάσεων, ἀφ' ὧν πολεμήσουσι. Μέχρι μὲν δὴ τῶν νεωστὶ χρόνων, τοτὲ μὲν πολεμούμενοι, τοτὲ δὲ καταλυόμενοι τὸν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πόλεμον, ἴσχυον ὅμως, καὶ πολλὰ κατέβλαπτον τοὺς δι' αὐτῶν ὑπερβάλλοντας τὰ ὄρη, κατὰ τὸ ληστρικὸν ἔθος. Οἵ γε καὶ Δέκιμον Βροῦτον φυγόντα ἐκ Μουτίνης, ἐπράξαντο δραχμὴν κατ' ἄνδρα. Μέσσαλας δὲ πλησίον αὐτῶν χειμαδεύων, τιμὴν ξύλων κατέβαλε, τῶν τε καυσίμων, καὶ τῶν πτελεΐνων ἀκοντισμάτων, καὶ τῶν γυμνασικῶν. Ἐσύλησαν δέ ποτε καὶ χρήματα Καίσαρος οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ ἐπέβαλον κρημνοὺς στρατοπέδοις, πρόφασιν ὡς ὁδοποιοῦντες, ἢ γεφυροῦντες ποταμούς· ὕστερον μέν τοι κατεστρέψατο αὐτοὺς ἅπαντας ὁ Σεβαστὸς, καὶ πάντας ἐλαφυροπώλησε, νομισθέντας εἰς Ἐποραιδίαν, Ῥω-

F 2 μαίων

publicanis venditabant, qui conduxerant auri metalla, cum quibus perpetuae iis erant lites, ob avaritiam publicanorum. Atque ita factum eſt, ut qui a Romanis ad ea loca mittebantur, cum bellum gerere cuperent, facile eius invenirent occaſiones. Et ad paullo ſuperiora quidem tempora uſque, modo bello impetiti, modo pace cum Romanis compoſita, tamen potentia fuerunt praediti, ita ut more praedonum magna iniungerent damna iis qui per ipſos tranſirent. Quippe et D. Brutum Mutina cum ſuis fugientem viritim denarium ſolvere coëgerunt; et Meſſala in vicinia hyemans, pecunia ab iis redemit ligna ad focum, et ulmea haſtilia ad exercitationes. Quin et Caeſaris aliquando pecuniam diripuerunt Salaſſi, et ſimulantes, ſe viarum reficiendarum et pontium ſtruendorum cauſa montes conſcendere, exercitum eius ſaxis in praecipitia deturbarunt. Ad extremum Caeſar eos devicit, et ſub haſta univerſos vendidit Eporediam deductos (quae colonia Romanorum in hoc fuerat

Alpes. μαίων ἀποικίαν· ἣν συνῴκισαν μὲν, Φρουρὰν εἶναι βουλόμενοι τοῖς Σαλασσοῖς· ὀλίγον δ' ἀντέχειν ἐδύναντο οἱ αὐτόθι, ἕως ἠφανίσθη τὸ ἔθνος. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων σωμάτων τρεῖς μυριάδες ἐξητάσθησαν ἐπὶ τοῖς ἑξακισχιλίοις, τῶν δὲ μαχίμων ἀνδρῶν ὀκτα-
pag. 206. κισχίλιοι· πάντας δ' ἐπώλησε Τερέντιος Οὐάρρων ὑπὸ δόρυ, καταστρεψάμενος αὐτοὺς στρατηγός· τρισχιλίους δὲ Ῥωμαίων πέμψας, ᾤκισε τὴν πόλιν Αὐγούσταν ὁ Καῖσαρ, ἐν ᾧ στρατοπεδεύσας χωρίῳ Οὐάρρων· καὶ νῦν εἰρήνην ἄγει πᾶσα ἡ πλησιόχωρος, μέχρι τῶν ἄκρων ὑπερβολῶν τῶν ὄρους.

§. 8.

Ἑξῆς δὲ τὰ πρὸς ἕω μέρη τῶν ὀρῶν, καὶ τὰ ἐπιστρέφοντα πρὸς νότον, Ῥαῖτοι καὶ Οὐινδελικοὶ κατέχουσι, συνάπτοντες Ἑλουηττίοις καὶ Βοίοις· ἐπίκεινται γὰρ τοῖς ἐκείνων πεδίοις. Οἱ μὲν οὖν Ῥαῖτοι μέχρι τῆς Ἰταλίας καθήκουσι, τῆς ὑπὲρ Οὐήρωνος καὶ Κώμου. καὶ ὅγε Ῥαιτικὸς οἶνος τῶν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς ἐπαινουμένων οὐκ ἀπολείπεσθαι δοκῶν, ἐν ταῖς τού-

fuerat condita, ut praeſidio eſſet contra Salaſſos: ſed parum reſiſti ab incolis potuit, donec ea gens deleta eſt). numerata ſunt hominum millia XXXVI, virorum ad pugnam idoneorum VIII millia, quos omnes ſub haſta vendidit Terentius Varro, qui dux belli eos devicerat. Auguſtus autem Caeſar miſſis Romanorum tribus millibus urbem Auguſtam condidit, quo loco Varro caſtra habuerat. Atque nunc tota regio pacata eſt, uſque ad ſummos montis tranſitus.

§. 8.

Deinceps montium partes quae ortum ſpectant, et ad meridiem vertuntur, Rhaeti et Vindelici tenent, Helvetiorum et Boiorum contermini, quorum campis imminent. Rhaeti uſque ad Italiam pertinent, ſupra Veronam et Comum. In radicibus montium, quos illi colunt, vinum Rhaeticum naſcitur, quod laudatis Italiae vinis non videtur cedere, pertingunt autem etiam

uſque

τούτων ὑπωρείαις γίνεται· διατείνουσι δὲ καὶ μέχρι τῶν χωρίων, δι' ὧν ὁ Ῥῆνος φέρεται· τούτῳ δ' εἰσὶ τῷ Φύλου καὶ Λεπόντιοι, καὶ Καμοῦνοι. Οἱ δὲ Οὐϊνδελικοὶ καὶ Νωρικοὶ τὴν ἐκτὸς παρωρείαν κατέχουσι τὸ πλέον μετὰ [c] Βρεύνων καὶ Γεναύνων, ἤδη τούτων Ἰλλυριῶν. Ἅπαντες δ' οὗτοι, καὶ τῆς Ἰταλίας τὰ γειτονεύοντα μέρη κατέτρεχον ἀεὶ, καὶ τῆς Ἑλουητίων, καὶ Σηκουάνων, καὶ Βοίων, καὶ Γερμανῶν. Ἰταμώτατοι δὲ τῶν μὲν Οὐϊνδελικῶν ἐξητάζοντο, Λικάττιοι καὶ Κλαυτινάτιοι, καὶ Οὐέννωνες· τῶν δὲ Ῥαιτῶν, Ῥουκάντιοι, καὶ Κοτουάντιοι. Καὶ οἱ Ἑστίωνες δὲ τῶν Οὐϊνδελικῶν εἰσι, καὶ Βριγάντιοι· καὶ πόλεις αὐτῶν, [d] Βριγάντιον καὶ Καμπόδουνον, καὶ ἡ τῶν Λικαττίων, ὥσπερ ἀκρόπολις Δαμασία. Τῆς δὲ πρὸς τοὺς Ἰταλιώτας τῶν ληστῶν τούτων χαλεπότητος, λέγεταί τι τοιοῦτον· ὡς ἐπειδὰν ἕλωσι κώμην ἢ πόλιν, οὐ μόνον ἡβηδὸν ἀνδροφονοῦντας, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν νηπίων Alpes.

F 3 προ-

c) Βρεύνων καὶ Γεναύνων] Omnes fere codd. legunt Βρέγκων καὶ Τεναύνων. d) Βριγάντιον] Βηγάντιον. codd. Vat. A. B. Bemb. Stroz. Βηγάντιον. Venet. A. Interpr. pr. Βηκάντιον Caſaub. libri.

uſque ad loca per quae Rhenus fertur. Huius gentis ſunt etiam Lepontii, Camuniique. Vindelici autem et Norici montana exteriora tenent, magna ex parte cum Breunis et Genaunis, qui iam ad Illyrios pertinent. Hi omnes cum Italiae vicinas partes adſiduis incurſionibus vexaverunt, tum Helvetiorum, Sequanorum, Boiorum, Germanorum. Petulantiſſimi Vindelicorum habiti ſunt Licatii, Clautinatii, et Vennones: Rhaetorum Rucantii et Cotuantii. Heſtiones quoque Vindelicorum ſunt, et Brigantii: urbes ipſorum Brigantium et Campodunum, et Licatiorum veluti arx Damaſia. De horum latronum in Italos ſaevitia hoc memoratur, eos pago aut urbe potitos, non modo puberes omnes mares necare, ſed ne infantibus quidem maſculis parcere: imo ne hic quidem ſub-

Alpes. προϊόντας τῶν ἀῤῥένων, καὶ μηδ' ἐνταῦθα παυομ
ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγκύους γυναῖκας κτείνοντας,
Φαῖεν οἱ μάντεις ἀῤῥενοκυεῖν.

§. 9.

Μετὰ δὲ τούτους, οἱ ἐγγὺς ἤδη τῷ Ἀδριατ
μυχοῦ, καὶ τῶν κατὰ Ἀκυληΐαν τόπων οἰκοῦσι,
ρικῶν τέ τινες καὶ Κάρνοι· τῶν δὲ Νωρικῶν εἰσι, κα
Ταυρίσκοι. Πάντας δ' ἔπαυσε τῶν ἀνέδην κα
δρομῶν Τιβέριος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ Δρῦσος θε
μιᾷ· ὥστ' ἤδη τρίτον καὶ τριακοστὸν ἔτος ἐστὶν, ἐξ
καθ' ἡσυχίαν ὄντες, ἀπευτακτῆσι τοὺς φόρους. Κα
πᾶσαν δὲ τὴν τῶν Ἄλπεων ὀρεινὴν, ἔστι μὲν καὶ γ
λοφα χωρία, καλῶς γεωργεῖσθαι δυνάμενα,
αὐλῶνες εὖ συνεκτισμένοι· τὸ μέν τοι πλέον καὶ μ
λιστα περὶ τὰς κορυφὰς, περὶ ὃ δὴ καὶ συνίστανο
ληται, λυπρὸν καὶ ἄκαρπον [e] διά τε τὰς τέχνας, κ
τ

e) διά τε τὰς τέχνας] Locus vitio laborare videtur, lic
omnes codd. lectionem vulgarem profiteantur. Casaubonus,
iam ante eum Xylander in versione pro τέχνας substituere volu
ἀτεχνίας. Tyrwhitt. legit πάχνας, ob pruinas, optime, ut arb
tror; malim tamen χιόνας.

subsistere, sed gravidas etiam mulieres occidere, quas eorum vates dicunt virilem foetum utero ferre.

§. 9.

Post hos vicini iam Adriatici sinus intimo, et locis ad Aquileiam habitant Noricorum quidam, et Carni. Noricorum sunt etiam Taurisci. Horum omnium crebris incursionibus finem imposuit Tiberius et eius frater Dru sus unica aestate: et iam an nus agitur tertius supra tri gesimum, ex quo quiescen tes tributum legitime persol vunt. Per tota porro Al pium montana, tumuli sunt terrestres, bonae capaces cul turae, et convalles bene conditae; maior tamen pars maxime circa vertices, ubi degebant latrones, sterilis est et infrugifera, ob artis colendi

τὴν τραχύτητα τῆς γῆς. κατὰ σπάνιν οὖν τροφῆς τε καὶ ἄλλων, ἐφείδοντο ἔσθ' ὅτε τῶν ἐν τοῖς πεδίοις, ἵνα ἔχοιεν χορηγούς· ἀντεδίδοσαν δὲ ῥητίνην, πίτταν, δᾷδα, κηρὸν, μέλι, τυρόν· τούτων γὰρ εὐπόρουν. Ὑπέρκειται δὲ τῶν Καρνῶν, [f] τὸ Ἀπέννινον ὄρος, λίμνην ἔχον ἐξιεῖσαν εἰς τὸν [g] Ἴσαρον ποταμόν· ὃς παραλαβὼν Ἄταγιν ἄλλον ποταμὸν, εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλει. Ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς λίμνης καὶ ἄλλος ποταμὸς εἰς τὸν Ἴστρον ῥεῖ, καλούμενος [h] Ἀτησινός. Καὶ γὰρ ὁ Ἴστρος τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τούτων λαμβάνει τῶν ὀρῶν, πολυσχιδῶν ὄντων, καὶ πολυκεφάλων. Μέχρι μὲν γὰρ δεῦρο, ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς, συνεχῆ τὰ ὑψηλὰ τῶν Ἄλπεων διέτεινε, καὶ ἑνὸς ὄρους φαντασίαν παρεῖχεν· εἶτ' ἀνειθέντα καὶ ταπεινωθέντα ἐξαίφνης πάλιν εἰς πλείω μέρη καὶ πλείους κορυφὰς. Πρώτη Alpes. pag. 207.

f) τὸ Ἀπέννινον ὄρος] Ita omnes Codd. Caſaub. legit τὸ Ποίνινον ὄρος. Venet. Ἀπέρνινον. Cluver. coniicit in Ital. ant. I. pag. 140. τὸ Ἄλπιον. g) Ἴσαρον] Ἴσαραν Vat. A. B. Stroz. Caſaub. Interpr. pr. Ἴσαρα Venet. h) Ἀτησινός] Ἀτησιανός Vat. A. B. Venet. Caſaub.

lendi imperitiam, et aſperitatem terrae. Ob inopiam itaque alimentorum et aliarum rerum, pepercerant nonnunquam iis qui campeſtria tenebant, ut haberent qui iis ſuppeditarent neceſſaria: quibus ipſi viciſſim dabant picem, reſinam, taedam, ceram, mel, caſeum, quorum apud ipſos eſt copia. Supra Carnos Apenninus mons ſitus eſt. is lacum habet exeuntem in Iſaram: qui alium fluvium Atagin recipiens, in Adriam effluit. Ex eodem lacu alius fluvius Ateſinus in Iſtrum exit. Iſter ab his montibus initium ſumit, in multas partes, multaque capita ſciſſis. Hactenus enim a Liguria ſummitates Alpium continentes porriguntur, uniuſque montis ſpeciem praebent; deinde remiſſae et humiliores factae, rurſum porro attolluntur in multas partes, multosque vertices. Primus

Alpes. Πολύβιος καὶ ἰδιόμορφόν τι ζῶον γεννᾶσθαι ἐν αὐταῖς
pag. 208. ἐλαφοειδὲς τὸ σχῆμα, πλὴν αὐχένος καὶ τριχώματος· ταῦτα δ' ἐοικέναι κάπρῳ, ὑπὸ δὲ τῷ γενείῳ πτερῦγα ἴσχειν ὅσον, σπιθαμαῖον ἀκρόκομον, πωλικῆς οὐρᾶς τὸ πάχος.

§. II.

Τῶν δ' ὑπερθέσεων τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν ἔξω Κελτικὴν, καὶ τὴν προσάρκτιον, ἡ διὰ Σαλασσῶν ἐστὶν ἄγουσα ἐπὶ Λούγδουνον· διττὴ δ' ἐστίν· ἡ μὲν ἁμαξεύεσθαι δυναμένη, διὰ μήκους πλείονος, ἡ διὰ Κεντρώνων· ἡ δὲ ὀρθία καὶ στενὴ, σύντομος δὲ, ἡ διὰ τῆ Ποινίνου. Τὸ δὲ Λούγδουνον ἐν μέσῳ τῆς χώρας ἐστὶν, ὥσπερ ἀκρόπολις, διά τε τὰς συμβολὰς τῶν ποταμῶν, καὶ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι πᾶσι τοῖς μέρεσι. Διόπερ καὶ Ἀγρίππας ἐντεῦθεν τὰς ὁδοὺς ἔτεμε· τὴν διὰ τῶν Κεμμένων ὀρῶν μέχρι Σαντώνων καὶ τῆς Ἀκουϊτανίας· καὶ τὴν ἐπὶ τὸν Ῥῆνον· καὶ τρίτην τὴν ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν, τὴν πρὸς Βελλοακοῖς, καὶ Ἀμβιάνοις· τετάρ-

culiaris formae animal ibi naſci, cervi ſpecie, demtis collo et pilis, quibus aprum imitatur: id habere infra mentum quippiam metae inſtar enatum dodrantis longitudine, craſſitie caudae pulli equini, in imo crinitum.

§. II.

Porro autem montanorum ex Italia in Galliam ulteriorem et ſeptentrionalem traiectuum, qui per Salaſſos eſt Lugdunum ducit; eſt autem duplex, alter curribus etiam pervius, itinere longiore per Centrones: alter per Poeninas fauces brevior, ſed idem acclivis et anguſtus. Lugdunum in medio Galliae ſitum eſt, inſtar arcis, cum ob fluminum confluentes, tum quod omnibus partibus eſt propinquum. Itaque etiam Agrippa hinc vias aperuit, unam per Cemmenos montes in Aquitaniam et ad Santones uſque; alteram ad Rhenum; tertiam ad Oceanum per Bellovacos et Ambia-

τετάρτη δ' ἐστὶν ἐπὶ τὴν Ναρβωνῖτιν, καὶ τὴν [q] Μασσαλιῶτιν παραλίαν. Ἔστι δὲ καὶ ἐν ἀριστερᾷ [r] ἀφεῖσι τὸ Λουγδουνον, καὶ τὴν ὑπερκειμένην χώραν ἐν αὐτῷ τῷ Ποεινίνῳ πάλιν [s] ἐκτροπὴν διαβάντι τὸν Ῥοδανὸν, ἢ τὴν λίμνην τὴν Λιμέννην εἰς τὰ Ἑλουητττίων πεδία, κἀντεῦθεν εἰς Σηκοάνους ὑπέρθεσις διὰ τῶ Ἰόρα ὄρους, καὶ εἰς Λίγγονας· διά τε τούτων ἐπ' αμφω καὶ ἐπὶ τὸν Ῥῆνον καὶ ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν δίοδοι σχίζονται. . . .[t]. Alpes.

§. 12.

Ἐπεὶ φησὶ Πολύβιος ἐφ' ἑαυτῶν κατ' Ἀκυλήιαν μάλεσα, ἐν τοῖς Ταυρίσκοις τοῖς Νωρικοῖς, εὑρεθῆναι χρυσεῖον οὕτως εὔφυὲς, ὥστ' ἐπὶ δύο ποδας ἀποσύρασι τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν εὑρίσκεσθαι χρυσόν· τὸ δ' ὄρυγμα μὴ πλειόνων ὑπάρχειν ἢ πεντεκαίδεκα ποδῶν· εἶναι δὲ τῶ χρυσοῦ [u] τὸν μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κυάμου μέγεθος ἢ θέρμου, [x] τῶ ὀγδόου μέρους

q) Μασσαλιῶτιν] Μασσαλιωτικὴν Venet. A. et ed. Basil. r) ἀφεῖσι] Ita omnes codd. Ald. et Basil. editt. ἀφίεσι. Casaub. reponit ἀφέντι, ut p. infra διαβάντι, quod probo. s) ἐκτροπὴν] ἐκτροπῆ Venet. t) Hic multa excidisse videntur. u) τὸν μὲν] τὸ μὲν Stroz. Venet. A. x) τῶ ὀγδόου μέρους] vocem μέρους restitui e codd. Vat. A. B. Venet. A. Bemb. Stroz. Epitom.

bianos: quartam in Narbonenſem Galliam, et ad litus Maſſilienſe. Poteſt etiam ad ſiniſtram relinquens aliquis Lugdunum et ſuperiacentem regionem in ipſo Poenino iugo divertere Rhodano traiecto, aut lacu Lemanno, et per Helvetiorum plana, ſuperato dehinc monte Iura, ad Sequanos, indeque ad Lingonas pervenire: hinc bivium eſt ad Rhenum et ad Oceanum.

§. 12.

Praeterea Polybius autor eſt, ſua aetate apud Aquileiam, et in Tauriſcis, praecipue in Noricis, auri ſolum ita ferax fuiſſe repertum, ut exhauſta duum pedum altitudine terra, ſtatim occurreret aurum foſſile, foſſam autem XV pedes non exceſſiſſe: aurum partim ſtatim purum extitiſſe, fabae aut lupini quantitate, octava tantum parte decocta: aliud maiori

Alpes. μέρους μόνον ἀφεψηθέντος, τὸν δὲ δεῖσθαι μὲν χω νείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσιτελοῦς. Συνεργασα μένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν Ἰταλιωτῶν ἐν διμήνῳ παραχρῆμα τὸ χρυσίον εὐωνότερον γενέσθαι τῷ τρίτῳ μέρει καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν· [y] αἰσθανομένους δὲ τοὺς Ταυρίσκους, μονοπωλεῖν ἐκβάλλοντας τοὺς συνεργα ζομένους. Ἀλλὰ νῦν ἅπαντα τὰ χρύσεια, ὑπὸ Ῥω μαίοις ἐστί. Κἀνταῦθα δ' ὥσπερ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, φέρουσιν οἱ ποταμοὶ χρυσοῦ ψῆγμα πρὸς τῷ ὀρυκτῷ, οὐ μέν τοι τοσοῦτον. Ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ περὶ τὲ μεγέ θους τῶν Ἄλπεων καὶ τὲ ὕψους λέγων, παραβάλλει τὰ ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὄρη τὰ μέγιστα, τὸ Ταΰγετον, τὸ Λύκαιον, Παρνασσὸν, Ὄλυμπον, Πήλιον, Ὄσσαν· ἐν δὲ Θρᾴκῃ Αἷμον, Ῥοδόπην, Δούνακα. Καὶ φησὶν, ὅτι τούτων μὲν ἕκαστον μικροῦ δεῖν αὐθημερὸν εὐζώνοις ἀναβῆναι δυνατὸν, αὐθημερὸν δὲ, καὶ [z] περιελθεῖν· τὰς δ' Ἄλπεις, οὐδ' ἂν πεμπταῖος ἀναβαίη τίς· τὸ δὲ μῆκος

y) αἰσθανομένους] αἰσθομένους Vat. A. Venet. A. z) περιελθεῖν] Forte διελθεῖν ob ſeq. τὸ δὲ μῆκος?

maiori quidem diffuſione indiguiſſe, ſed ea admodum utili. Cum autem Itali barbaros per duos menſes adiuviſſent, ſtatim auri pretium fuiſſe per totam Italiam triente deminutum: quod cum ſentirent Tauriſci, eiectis operarum ſociis ſolos aurum coëmiſſe. Nunc omnia iſta auri metalla Romani poſſident. Iis autem in locis, ut in Hiſpania quoque, praeter foſſile aurum, in fluviis etiam ramenta auri, tametſi non tanta quantitate, inveniuntur. Idem Polybius de Alpium magnitudine et altitudine verba faciens, cum iis maximos Graeciae montes contendit, ut Taygetum, Lycaeum, Parnaſſum, Olympum, Pelium, Oſſam, et de Thraciae montibus Aemum, Rhodopen, Dunacem, aitque horum quemque unius diei ſpatio expeditum viatorem fere conſcendere, tantodemque ſpatio ambire poſſe: at Alpes ne intra quintum

μῆκος ἐςὶ δισχιλίων καὶ διακοσίων ςαδίων, τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Τέτταρας δ' ὑπερβάσεις ὀνομάζει μόνον· διὰ Λυγίων μὲν τὴν ἔγγιςα τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει· εἶτα τὴν διὰ Ταυρίνων, ἣν Ἀννίβας διῆλθεν· εἶτα τὴν διὰ Σαλασσῶν· τετάρτην δὲ, τὴν διὰ Ῥαιτῶν· ἁπάσας κρημνώδεις. Λιμνας δὲ εἶναι Φησὶν ἐν τοῖς ὄρεσι πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας· ὧν ἡ μὲν Βήνακος ἔχει μῆκος πεντακοσίων ςαδίων, πλάτος δὲ [a] ἑκατὸν πεντήκοντα, ἐκρεῖ δὲ ποταμὸς Μίγκιος· ἡ δ' ἑξῆς Οὐερβανὸς, τετρακοσίων· πλάτος δὲ ςενωτέρα τῆς πρότερον· [b] ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν Τίκινον· τρίτη δὲ Λάριος μῆκος ἐγγὺς τριακοσίων ςαδίων, πλάτος δὲ τριάκοντα· ποταμὸν δὲ ἐξίησι μέγαν Ἄδδουαν· πάντες δ' εἰς τὸν Πάδον συῤῥέουσι. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ὀρῶν ἔχομεν λέγειν τῶν [c] Ἀλπεινῶν. AlPes.

a) ἑκατὸν πεντήκοντα] τριάκοντα Vat. A. B. Stroz. Interpr. pr. b) ἐξίησι — συῤῥέουσι] Haec in codd. Vat. A. B. Venet. A. Interpr. ita comparata ſunt: ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν Ἄδδουαν. τρίτη δὲ Λάριον, μῆκος ἐγγὺς των ςαδίων, πλάτος δὲ ν. ποταμὸν δ' ἐξίησι μέγαν Τίκινον. πάντες δ' εἰς κ. τ. λ. c) Ἀλπεινῶν] Ἀλπικῶν Stroz.

tum quidem diem conſcendi a quoquam poſſe, et longitudinem iuxta campeſtria porrectam eſſe CIↃCC ſtadiorum. Quatuor etiam tantummodo earum tranſitus nominat, per Ligures, proxime Etruſcum mare; per Taurinos, quo Annibal uſus; per Salaſſos; et quartum per Rhaetos, eoſque omnes ait eſſe præcipites. Lacus in Alpibus ait eſſe complures, tres tamen magnos, quorum Benacus in longum IↃ ſtadia occupet, in latum CL. ex hoc Mincius effluit. Poſt hunc Verbanus, CCCC ſtadiorum longitudine, anguſtior aliquanto prius dicto: is amnem emittit Ticinum. Tertius eſt Larius, longus fere CCC, latus XXX. is Adduam magnum flumen emittit. Hi autem fluvii omnes in Padum confluunt. Atque haec habuimus, quae de Alpinis diceremus montibus.

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ πέμπτῳ τὰ περὶ Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ὑπωρείας τῶν Ἄλπεων, μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, καὶ Ταραντίου κόλπου, καὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου· ἐν οἷς Οὐενετία, Λιγυρία, Πίκηνον, Τυρρηνία, Ῥώμη, Καμπανία, Λευκανία, Ἀπουλία· καὶ ὅσαι νῆσοι τῇ ταύτῃ θαλάσσῃ παράκεινται ἀπὸ Γενουϊτῶν μέχρι Σικελίας.

STRABONIS GEOGRAPHICORVM LIBRI QVINTI CAPITA.

Libro quinto Italia deſcribitur ab Alpium radicibus usque ad Fretum Siculum, ſinum Tarantinum, et Poſidoniatem; et agitur quidem, de Venetorum regione, de Liguria, de Agro Piceno, de Etruria, Roma, Campania, Lucania, Apulia; et de Inſulis inter Genuam et Siciliam ſitis.

ΣΤΡΑ-

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΚΕΦ. Α.

§. 1.

ΜΕΤΑ δὲ τὴν ὑπώρειαν τῶν Ἄλπεων, ἀρχὴ τῆς νῦν Ἰταλίας. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν Οἰνωτρίαν, ἐκάλουν Ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, [a] μέχρι τοῦ Ταραντίνου κόλπου, καὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου ὠνόμασαν· ἐπικρατήσαν δὲ τοὔνομα, καὶ μέχρι τῆς ὑπω-

VARIANTES LECTIONES.

a) μέχρι] τὰ μέχρι Venet. A.

STRABONIS
GEOGRAPHICARVM RERVM
LIBER QVINTVS.

CAP. I.

§. 1.

Post Alpium radices initium eſt regionis, quae nunc appellatur Italia. Priſci enim Oenotriam vocarunt Italiam, id eſt eam regionem, quae a Siculo freto uſque ad ſinum Tarentinum et Poſidoniatem tendit; quod nomen deinde ita obtinuit, ut

Italia. ὑπωρείας τῶν Ἄλπεων πρόβῃ. Προσέλαβε δὲ καὶ τῆς Λιγυστικῆς, μέχρι Οὐάρου ποταμοῦ καὶ τῆς ταύτῃ θαλάττης, ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν Τυρρηνικῶν, καὶ τῆς Ἰστρίας μέχρι Πόλας. [b] Εἰκάσειε δ' ἄν τις εὐτυχή-
pag. 210. σαντας τοὺς πρώτους ὀνομασθέντας Ἰταλοὺς, μεταδοῦναι καὶ τοῖς πλησιοχώροις· εἶθ' ὕστερον ἐπίδοσιν λαβεῖν, μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Ὀψὲ δέ ποτε ἀφ' ὅ μετέδοσαν Ῥωμαῖοι τοῖς Ἰταλιώταις τὴν ἰσοπολιτείαν, ἔδοξε καὶ τοῖς ἐντὸς Ἄλπεων Γαλάταις, καὶ Ἐνετοῖς τὴν αὐτὴν ἀπονεῖμαι τιμήν, προσαγορεῦσαι δὲ καὶ Ἰταλιώτας πάντας καὶ Ῥωμαίους· ἀποικίας τε πολλὰς [c] σεῖλαι, τὰς μὲν πρότερον, τὰς δ' ὕστερον, ὧν ἂ ῥᾴδιον εἰπεῖν ἀμείνους ἑτέρας.

§. 2.

Ἐνὶ μὲν οὖν σχήματι σύμπασαν τὴν νῦν Ἰταλίαν, οὐ ῥᾴδιον περιλαβεῖν γεωμετρικῶς· καί τοι φασὶν

b) Εἰκάσειε] Εἰκάσαι Vat. A. B. c) σεῖλαι] Recepi lectionem codd. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. A. B. Bemb. pro vulgato τῆσαι.

ut uſque ad Alpium radices proferretur. Occupavit etiam Liguriam uſque ad Varum flumen, et mare quod a finibus Etruriae eo pertinet, et Iſtriam uſque ad Polam. Probabile eſt, eos, qui primum Itali ſunt appellati, ob res ſecundas nomen cum finitimis communicaſſe, idque deinde ita auctum, tantiſper dum ad Romanos ſumma rerum pervenerit. Tandem etiam, cum Romani Italos in ſocietatem civitatis recepiſſent, placuit eodem honore Gallos quoque dignari Ciſalpinos, itemque Venetos, omnibusque Italorum et Romanorum nomen tribuere, et diverſis temporibus colonias condere, quibus praeſtantiores alias haud facile dixeris.

§. 2.

Univerſam autem Italiam geometrica aliqua figura deſcribere, non in proclivi eſt; quamquam dicant, eam eſſe pro-

εἰς ἄκραν εἶναι τρίγωνον, ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολὰς, κορυφουμένην δὲ πρὸς τῷ Σικελικῷ πορθμῷ, βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς Ἄλπεις· .... συγχωρῆσαι δὲ καὶ τῶν πλευρῶν μίαν, τὴν ἐπὶ τὸν πορθμὸν τελευτῶσαν, κλυζομένην δὲ ὑπὸ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους. Τρίγωνον δὲ ἰδίως τὸ εὐθύγραμμον καλεῖται σχῆμα· ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ βάσεις, καὶ αἱ πλευραὶ περιφερεῖς εἰσίν· ὥστε, εἰ φημὶ δεῖν συγχωρεῖν, περιφερογράμμου σχήματος θετέον καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὴν πλευράν· συγχωρητέον δὲ καὶ τὴν λέξιν ταύτης τῆς πλευρᾶς τὴν ἐπὶ τὰς ἀνατολάς. Τ' ἄλλα δ' οὐχ ἱκανῶς εἰρήκασιν, ὑποθέμενοι μίαν πλευρὰν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου μέχρι τοῦ πορθμοῦ· πλευρὰν γὰρ λέγομεν τὴν ἀγώνιον γραμμήν· ἀγώνιος δ' ἐστὶν ὅταν ᾖ μὴ συνεχὴς πρὸς ἄλληλα τὰ μέρη, ἢ μὴ ἐπὶ πολύ. Ἡ δὲ ἀπὸ Ἀριμίνου ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἄκραν, πάμπολύ τι συγκεύουσιν. Ὁμοίως δ' ἔχειν οἴομαι Italia.

promontorium, triangulari forma, verſus meridiem et ortum hibernum porrectum; cuius vertex ſit ad fretum Siculum, quodque Alpes baſis loco habeat .... concedere autem etiam alterum latus, quod Tyrrheno alluitur mari, et freto Siculo terminatur. Atqui triangulum proprie appellamus figuram, tribus lineis rectis contentam; hic vero, et baſis et latera incurvata ſunt. Itaque ſi, ut arbitror, concedendum eſt, Italiam forma eſſe triangulari, cuius et baſis et latera circumductis deſcribantur lineis, concedenda eſt etiam lateris verſus orientem incurvatio. Deinde non ſatis accurate dixerunt, qui unum latus a ſinus Adriatici intimo receſſu uſque ad fretum eſſe ſtatuunt. Latus enim appellamus lineam abſque ullo angulo; quod fit, cum partes aut omnino non, aut leviter admodum, inclinantur. At, linea ab Arimino ad Iapygium promontorium, et linea ab eodem freto ad illud promontorium ducta, ad angulum non levi-

Italia. οἴομαι καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τὴν ἀ
τῆς Ἰαπυγίας· συμπίπτουσαι γὰρ ἐπὶ τοὺς π
Ἀρίμινον καὶ Ῥαβέννην τόπους, γωνίαν ποιοῦσι
εἰ δὲ μὴ γωνίαν, περιφέρειάν γε ἀξιόλογον. Ὥσ
εἰ ἄρα τοῦτ' ἂν εἴη μία πλευρὰ ὁ παραπλου
ὁ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἐπὶ τὴν Ἰαπυγίαν, οὐκ εὐθεῖα· τ
δὲ λοιπὸν τὸ ἐνθένδε ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἄλλην ἀ
ὑπογεάφοι πλευράν, οὐδὲ ταύτην εὐθεῖαν. Οὔτ
δὲ τετράπλευρον μᾶλλον, ἢ τρίπλευρον φαίη ἄν τι
τὸ σχῆμα· τρίγωνον δ' οὐδαπωσοῦν, πλὴν εἰ κατα
χρώμενος. Βέλτιον δ' ὁμολογεῖν, ὅτι τῶν ἀγεωμε
τρήτων σχημάτων, οὐκ εὐπερίγραφος ἡ ἀπόδοσις.

§. 3.

Κατὰ μέρος δ' οὕτως εἰπεῖν δυνατὸν, ὅτι τῶν
pag. 211. μὲν Ἄλπεων περιφερὴς ἡ ὑπώρειά ἐστι, καὶ κολπώδης,
τὰ κοῖλα ἔχουσα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Ἰταλίαν. τοῦ
δὲ κόλπου τὰ μὲν μέσα πρὸς τοῖς Σαλασσοῖς ἐστι·
τὰ δ' ἄκρα ἐπιστροφὴν λαμβάνει, τὰ μὲν, μέχρι
τῆς

leviter in ſe invicem inclinantur. Idemque ſentio de lineis, ab intimo Adriatici maris receſſu, et a Iapygia ductis; quae circa Arimi-nium et Ravennam concurrentes, angulos efficiunt, aut ſaltem incurvationem minime negligendam. Litus itaque ab Adriatici intimo receſſu ad Iapygiam, ſi unum idemque latus eſſe ſtatuamus, rectae lineae figuram haud deſcribi poterit. Ab Iapygia autem ad fretum aliud ſi deſcribatur latus, ne ipſum quidem rectilineum. At ſic quadrilatera potius quam triquetra erit figura, nullo modo triangula, niſi improprie loqui velis. Praeſtat autem fateri, figurarum, quae geometricis figuris non reſpondent, non facile poſſe tradi circumſcriptionem.

§. 3.

Singulatim autem affirmari poteſt, Alpium radices figuram deſcribere convexam et ſinuoſam, cavitate Italiae obverſa, ſinus medium apud Salaſſos eſt; extrema flectun-

tur

[d] τῆς Ὄκρας καὶ τῦ μυχῦ τῦ κατὰ τὸν Ἀδρίαν, τὰ δ', εἰς τὴν Λιγυστικὴν παραλίαν μέχρι Γενούας, τῦ τῶν Λιγύων ἐμπορίυ, ὅπυ τὰ Ἀπέννινα ὄρη συνάπτει ταῖς Ἄλπεσιν. Ὑπόκειται δ' εὐθὺς πεδίον ἀξιόλογον πάρισόν πως ἔχον τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος, σταδίων ἑκατὸν, καὶ δισχιλίων· τὸ δὲ μεσημβρινὸν αὐτῦ πλευρὸν κλείεται τῇ τε τῶν Ἐνετῶν παραλίᾳ, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, τοῖς περὶ Ἀρίμινον, καὶ Ἀγκῶνα καθήκουσι. Ταῦτα γὰρ ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Λιγυστικῆς εἰς τὴν Τυρρηνίαν ἐμβάλλει, στενὴν παραλίαν ἀπολιπόντα· εἶτα ἀναχωροῦντα εἰς τὴν μεσόγαιαν κατ' ὀλίγον, ἐπειδὰν γένηται κατὰ τὴν Πισάτιν, ἐπιστρέφει πρὸς ἕω, καὶ πρὸς τὸν Ἀδρίαν ἕως τῶν περὶ Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα τόπων, συνάπτοντα ἐπ' εὐθείας τῇ τῶν Ἐνετῶν παραλίᾳ. Ἡ μὲν οὖν ἐντὸς Ἄλπεων Κελτικὴ, τούτοις κλείεται τοῖς ὅροις· [e] καὶ Italia.

d) τῆς Ὄκρας] Quam reſtitui lectionem veram debeo ingenio Caſauboni, qui eam ex vulgato ἄκρα eruit. e) καὶ ἔστι τῆς — τὸ πλάτος τῶν χιλίων] Quomodo haec ad ea quadrent, quae paullo ante de planitiei Alpibus et Apenninis incluſae longitudine, latitudineque Strabo declaravit, minime video. Forte expungenda ſunt. Orta enim librarii incuria ex iis videntur, quae de Italiae partis ab Adriatico mari ad ſinum usque Tarentinum dimenſione mox ab autore referuntur.

tur partim uſque ad Ocram montem, et intimum Adriatici finus, partim in oram Liguriae uſque ad Genuam Liguriae emporium, quo loco Apenninus Alpibus committitur. Subiacet autem ſtatim planities inſignis, CIↃCIↃC ſtadiorum longitudine et latitudine fere aequali; cuius meridionale latus ora Venetorum, et Apennini parte ad Ariminum et Anconem porrecta, includitur. Apenninus enim a Liguria incipiens, in Etruriam pergit, anguſtam oram maritimam relinquens. Inde paulatim in mediterranea recedens, ubi ad agrum Piſanum pervenit, ad orientem convertitur, et Adriaticum mare, uſque ad loca Arimino et Anconae vicina, quae Venetorum orae maritimae in eadem recta ſubiacent linea. His ergo fini-

Italia. ἔστι τῆς μὲν παραλίας τὸ μῆκος ὅσον τ σταδίων τοῖς ἑξακισχιλίοις, μετὰ τῶν ὀρῶν· μικρὸν δ' ἔλα τον τὸ πλάτος τῶν χιλίων. Ἡ λοιπὴ δ' Ἰταλ σενή, καὶ παραμήκης ἐστὶ, κορυφουμένη δίχως, μὲν πρὸς τὸν Σικελικὸν πορθμὸν, τῇ δὲ πρ τὴν Ἰαπυγίαν· σφιγγομένη δ' ἑκατέρωθεν, μὲν ὑπὸ τῦ Ἀδρίου, τῇ δ' ὑπὸ τῦ Τυρρηνικῦ πελα γους. Ἔστι δ' ὅμοιον τὸ σχῆμα τῦ Ἀδρίᾳ καὶ τὸ μ γεθος τῇ Ἰταλίᾳ τῇ τε ἀφοριζομένῃ τοῖς Ἀπεννίνο ὄρεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ ἑκατέρᾳ, μέχρι τῆς Ἰαπυγία καὶ τῦ ἰσθμῦ τῦ κατὰ τὸν Ταραντῖνον καὶ τὸν Ποσε δωνιάτην κόλπον· τό, τε γὰρ πλάτος τὸ μέγιστο ἀμφοῖν ἐστι περὶ χιλίους καὶ τριακοσίους σταδίους· τ δὲ μῆκος ἔλαττον, ὐ πολὺ τῶν ἑξακισχιλίων. Ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶν ὅσην κατέχυσι Βρέττιοι καὶ [f] Λευκανοί. Φησὶ δὲ Πολύβιος, πεζῇ μὲν εἶναι τὴν παραλίαν τὴν ἀπὸ Ἰαπυγίας μέχρι πορθμῦ καὶ τρισχιλίων σταδίων· κλύζεσθαι δ' αὐτὴν τῷ Σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δέουσαν. Τὰ δὲ Ἀπέννινα ὄρη συνά-

f) Λευκανοί] Λευκανῶν τινὲς. Stroz.

finibus Gallia ciſalpina includitur. Longitudo orae maritimae eſt ıɔɔ cıɔ ccc ſtadiorum cum montibus, latitudo paulo minus cıɔ. Reliqua Italia anguſta eſt et in longum porrecta, inque duos exit vertices, quorum alter ad fretum Siculum, alter ad Iapygiam eſt. Stringitur autem ab una parte Adriatico, ab altera Tyrrheno mari. Simili autem forma et magnitudine, ſunt Adriaticum mare, et Italia, quae monte Apennino, et utroque mari incluſa uſque ad Iapygiam et iſthmum Tarentino et Poſidoniatae ſinubus interiecto portenditur; utriuſque enim maxima latitudo eſt cıɔ ccc circiter ſtadiorum, longitudo paulo minor ıɔɔ cıɔ. Reſtat deinde ea Italiae pars, quam Brutii et Lucani tenent. Polybius ſcriptum reliquit, terreſtre iter a Iapygia per oram ad fretum eſſe cıɔ cıɔ cıɔ ſtadiorum, ac eam oram mari Siculo allui; navigationem autem ne ıɔ quidem implere ſtadia. Enimvero

συνάψαντα τοῖς περὶ Ἀρίμινον καὶ Ἀγκῶνα τόποις, καὶ ἀφορίσαντα τὸ ταύτῃ πλάτος τῆς Ἰταλίας ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, ἐπιστροφὴν λαμβάνει πάλιν, καὶ τέμνει τὴν χώραν ὅλην ἐπὶ μῆκος. Μέχρι μὲν δὴ Πευκετίων καὶ Λευκανῶν, ὐ πολὺ ἀφίσταται τῆ Ἀδρίᾳ· συνάψαντα δὲ Λευκανοῖς, ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλατταν ἀποκλίνει μᾶλλον, καὶ λοιπὸν διὰ μέσων τῶν Λευκανῶν καὶ Βρετίων διεξιόντα τελευτᾷ πρὸς τὴν Λευκόπετραν τῆς Ῥηγίνης [g] καλουμένην. Τυπωδῶς μὲν ὧν εἴρηται περὶ τῆς νῦν Ἰταλίας ἁπάσης ταῦτα· πειρασόμεθα δὲ ἀναλαβόντες εἰπεῖν περὶ τῶν καθ' ἕκαστα· καὶ πρῶτον περὶ τῶν ὑπὸ ταῖς Ἄλπεσιν. Italia. pag. 212.

§. 4.

Ἔστι δὲ πεδίον εὔδαιμον σφόδρα, καὶ γεωλοφίαις εὐκάρποις πεποικιλμένον. Διαιρεῖ δ' αὐτὸ μέσον πως ὁ Πάδος· καὶ καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τῆ Πάδῳ, τὸ δὲ πέραν· ἐντὸς μὲν ὅσον ἐστὶ πρὸς τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ Λιγυστικῇ· πέραν δὲ τὸ λοι-

g) καλουμένην] Sic Venet. A. Vat. A. B. vulgo καλουμένης.

vero Apenninus ubi ad Ariminum et Anconam perrexit, ibique Italiae latitudinem ab uno mari ad alterum definivit, rursum se convertit, et reliquam Italiam per longum secat. Ad Peucetios et Lucanos usque non procul ab Adria recedit; apud Lucanos autem versum alterum mare incipit inclinare, ac deinceps per Lucanos et Brutios pergens in Leucopetram agri Rhegini desinit. Haec ergo Italiae esto universae quaedam delineatio; nunc ordine de singulis dicere aggrediemur, initio sumto ab ea regione, quae sub Alpibus est sita.

§. 4.

Est ea planities admodum felix, collibusque perquam frugiferis distincta. Mediam fere Padus dividit; unde regionis altera pars Cispadana, altera Transpadana appellatur. Cispadanam nominant regionem ad Apenninum et Liguriam pertingentem, reliquum

Italia. πόν. Οἰκεῖται δὲ τὸ μὲν, ὑπὸ τῶν Λιγυστικῶν ἐθν
καὶ τῶν Κελτικῶν, τῶν μὲν ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν οἰκούντα
τῶν δ' ἐν τοῖς πεδίοις· τὸ δ', ὑπὸ τῶν Κελτῶν κ
Ἐνετῶν. Οἱ μὲν δὴ Κελτοὶ τοῖς ὑπεραλπείοις ὁμο
θνεῖς εἰσι. Περὶ τῶν Ἐνετῶν, διττός ἐστι λόγος. Ο
μὲν γὰρ καὶ αὐτοὺς φασὶ Κελτῶν εἶναι ἀποίκους τ
ὁμωνύμων παρωκεανιτῶν· οἱ δ' ἐκ τῆ Τρωϊκῆ πολέμ
μετ' Ἀντήνορος σωθῆναι δεῦρο φασὶ τῶν ἐκ τῆς Πα
φλαγονίας Ἐνετῶν τινάς. μαρτύριον δὲ τούτου προ
φέρονται, τὴν περὶ τὰς ἱπποτροφίας ἐπιμέλειαν· ἣ
νῦν μὲν τελέως ἐκλέλοιπε, πρότερον δὲ ἐτιμᾶτο παρ
αὐτοῖς, ἀπὸ τῆ παλαιοῦ ζήλου, τῆ κατὰ τὰς ἡμιονό
τιδας ἵππους. Τούτου δὲ καὶ Ὅμηρος μέμνηται·

Ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων.

Καὶ Διονύσιος, ὁ τῆς Σικελίας τύραννος, ἐντεῦθεν τὸ
ἱπποτροφεῖον συνεςήσατο τῶν ἀθλητῶν ἵππων· ὥστε
καὶ ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησι γενέσθαι τῆς Ἐνετικῆς πω-
λείας, καὶ πολὺν χρόνον εὐδοκιμῆσαι τὸ γένος.

§. 5.

liquum Transpadana eſt. Illam Liguſticae ac Gallicae gentes incolunt, quarum illae in montibus, hae in campeſtribus degunt; hanc Galli ac Veneti poſſident. Ac Galli quidem Gallorum transalpinorum ſunt gentiles. De Venetis duplex eſt ſententia. Sunt enim, qui eos Gallorum Venetorum ad Oceanum habitantium coloniam eſſe perhibeant; alii Venetorum Paphlagonum quosdam e bello Troiano cum Antenore eo locorum evaſiſſe tradunt, proferuntque in eius ſententiae teſtimonium ſtudium alendorum equorum: quod nunc quidem plane abolitum eſt, quondam vero apud eos in pretio fuit, imitatione priſcorum, qui procreandis mulis equas alebant; cuius etiam Homerus meminit:

E Venetis, mulis ubi multus agreſtibus ortus.

Dionyſius quoque Siciliae tyrannus ea in regione equorum ad certamina educandorum armenta inſtituit; indeque venit, ut etiam apud Graecos pullorum Venetorum fama innotuerit; idque genus longo tempore in pretio fuerit.

§. 5.

§. 5. Italia.

Ἅπασα μὲν οὖν ἡ χώρα ποταμοῖς πληθύει, καὶ ἕλεσι· μάλιστα δ' ἡ τῶν Ἑνετῶν· πρόσεστι δὲ ταύτῃ καὶ τὰ τῆς θαλάττης πάθη. Μόνα γὰρ ταῦτα τὰ μέρη σχεδόν τι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, ὁμοιοπαθεῖ τῷ ὠκεανῷ, καὶ παραπλησίους ἐκείνῳ ποιεῖται τάς τε ἀμπώτεις καὶ τὰς πλημμυρίδας· ὑφ' ὧν τὸ πλέον τῶ πεδίῳ, λιμνοθαλάττης γίνεται μεσόν. διώρυξι δὲ, καὶ παραχώμασι, καθάπερ ἡ κάτω λεγομένη χώρα τῆς Αἰγύπτου διοχετεύεται· καὶ τὰ μὲν ἀνέψυκται καὶ γεωργεῖται, τὰ δὲ διάπλους ἔχει. Τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν νησίζουσιν, αἱ δ' ἐκ μέρους κλύζονται. Ὅσαι δὲ ὑπὲρ τῶν ἑλῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ κεῖνται, τοὺς ἐκ τῶν ποταμῶν ἀνάπλους θαυμασοὺς ἔχουσι, μάλιστα δ' [h] ἐκ τοῦ Πάδου· μέγιστός τε γάρ ἐστι, καὶ πληροῦται πολλάκις ἔκ τε ὀμβρίων καὶ χιόνων· διαχεόμενος δ' εἰς πολλὰ μέρη κατὰ τὰς ἐκβολὰς,

h) μάλιστα δ' ἐκ τοῦ Πάδου] Recte sic Cluverius Ital. Ant. scripsit pro μάλιστα ὁ Πάδος.

§. 5.

Abundat regio fluminibus ac paludibus; praecipue Venetorum, quae etiam aestus marinos patitur. Sola enim fere ista nostri maris pars eodem, quo Oceanus modo afficitur, similesque eius fluxus et refluxus patitur. Vnde maior planitiei pars stagnis marinis oppletur, fossisque et aggeribus actis, quemadmodum in inferiore fit Aegypto, aqua hinc inde deducitur; aliaeque partes siccatae agriculturam experiuntur, aliae navigabiles sunt. Vrbium aliae insularum more cinguntur aquis, aliae ex parte mari alluuntur. Quae in mediterraneis supra paludes sitae sunt, in has fluminibus adversis mirificae sunt subvectiones; maxime Pado, qui cum sit maximus, saepenumero imbribus et nivibus impletur, diffususque apud ostia in multas partes, obscu-

τυφλὸν τὸ στόμα ποιεῖ, καὶ δυσείσβολός ἐστιν· ἡ
Italia. ἐμπειρία περιγίνεται καὶ τῶν χαλεπωτάτων.

§. 6.

Τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον, ὥσπερ ἔφην, ὑπὸ Κελτῶ
περιῳκεῖτο τῶν πλείστων ὁ ποταμός. [i] μέγιστα δ' ἦ
τῶν Κελτῶν ἐθνη Βοῖοι καὶ Ἰνσουβροι, καὶ οἱ τὴν Ῥω
μαίων πόλιν ἐξ ἐφόδου καταλαβόντες Σένωνες μετ
pag. 213. Γαισατῶν. Τούτους μὲν οὖν ἐξέφθειραν ὕστερον τε
λέως Ῥωμαῖοι· τοὺς δὲ Βοίους ἐξήλασαν ἐκ τῶν τό
πων. Μεταξάντες δ' εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἴστρον τόπους
μετὰ Ταυρίσκων ᾤκουν πολεμοῦντες πρὸς Δάκας, ἕως
ἀπώλοντο πανεθνεί· τὴν δὲ χώραν οὖσαν τῆς Ἰλλυ-
ρίδος μηλόβοτον τοῖς περιοικοῦσι κατέλιπον. Ἰνσου-
βροι δὲ καὶ νῦν εἰσί. Μεδιολάνιον δ' ἔσχον μητρόπο-
λιν, πάλαι μὲν κώμην (ἅπαντες γὰρ ᾤκουν κωμηδόν·)
νῦν δ' ἀξιόλογον πόλιν, πέραν τῦ Πάδου, συνάπτου-
σάν πως ταῖς Ἄλπεσι. Πλησίον δὲ, καὶ Βηρώ·
καὶ

i) μέγιστα δ' ἦν] Sic Venet. A. Stroz. A. B. Vulgatum eſt μέγιστα ἦν.

obſcurum efficit oſtium, ingreſſuque difficilis eſt. verum experientia etiam difficillima quaeque ſuperantur.

§. 6.

Circa fluvium autem illum quondam, ut dixi, Galli habitabant plurimi, quorum maximae gentes Boii erant, et Inſubres, et qui Romam aliquando ſubita incurſione ceperunt, Senones cum Gaeſatis. Hos quidem poſtea temporis deleverunt Romani; Boios autem ſuis domiciliis eiecerunt; qui deinde ad Iſtrum cum commigraſſent, apud Tauriſcos habitarunt, bellumque contra Dacos geſſerunt, donec tota ipſorum gens funditus eſt exciſa, et agrum, qui ad Illyricum pertinet, deſertum ac pecoribus paſcuum vicinis reliquerunt. Inſubres etiamnum exiſtunt, quorum caput fuit Mediolanum, pagus olim (nam per pagos habitabant ea tempeſtate univerſi) at nunc urbs eſt praeclara, trans Padum, et Alpibus fere contigua. In propinquo eſt Verona,

καὶ αὕτη πόλις μεγάλη. ἐλάττους δὲ τούτων Βρι- Italia.
ξία, καὶ Μάντουα, καὶ Ῥήγιον, καὶ Κῶμον· αὕτη δ' ἦν μὲν κατοικία μετρία· Πομπήϊος δὲ Στράβων ὁ Μάγνου πατὴρ κακωθεῖσαν ὑπὸ τῶν ὑπερκειμένων Ῥαιτῶν συνῴκισεν· εἶτα Γάϊος Σκηπίων [k] περὶ τρισχιλίους προσέθηκεν· εἶτα ὁ Θεὸς Καῖσαρ πεντακισχιλίους ἐπισυνῴκισεν· ὧν οἱ πεντακόσιοι τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξαν οἱ ἐπιφανέστατοι· τούτοις δὲ καὶ πολιτείαν ἔδωκε, καὶ ἐνέγραψεν αὐτοὺς εἰς τοὺς συνοίκους· οὐ μέν τοι ᾤκησαν αὐτόθι· ἀλλὰ καὶ τοὔνομά γε τῷ πτίσματι ἐκεῖνοι κατέλιπον· Νεοκωμῖται γὰρ ἐκλήθησαν ἅπαντες· τοῦτο δὲ μεθερμηνευθὲν Νοβεμκώμουμ λέγεται. Ἐγγὺς δὲ τῆ χωρίᾳ τούτου λίμνη Λάριος καλουμένη· πληροῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἀδούας ποταμός· εἶτ' ἐξίησιν εἰς τὸν Πάδον· τὰς δὲ πηγὰς ἔσχηκεν ἐν τῷ Ἀδούλᾳ ὄρει, ὅπερ καὶ ὁ Ῥῆνος.

k) περὶ τρ.] περὶ abeſt e Venet. A.

rona, ipſa quoque urbs magna; et his minores Brixia, Mantua, Regium, Comum. Fuit initio oppidum mediocre Comum: ſed Pompeius Strabo Magni pater afflictam a vicinis Rhaetis inſtauravit: deinde C. Scipio ad tria colonorum millia adiecit; quibus iterum Divus Caeſar ɔɔɔ addidit, de quibus ıɔ fuerunt Graecorum nobiliſſimi. His et ius civitatis dedit, interque Colonos eorum nomina retulit; qui tamen Graeci ibi ſedes non fixerunt, ſed coloniae iſti nomen reliquerunt, ut Novocomenſes oppidani omnes appellarentur: hoc enim interpretatum Novum Comum ſignificat. Prope eſt Larius lacus, quem Addua fluvius implet, indeque in Padum defluit; ortus in Adula monte, ubi et Rhenus.

§. 7.

Italia.

§. 7.

Αὗται μὲν οὖν πολὺ ὑπὲρ τῶν ἑλῶν ἴδρυνται· πλησίον δὲ τὸ Παταύιον, πασῶν [1] ταύτῃ ἀρίστη τῶν πόλεων, ἣν νεωστὶ λέγεται τιμήσασθαι πεντακοσίους ἱππικοὺς ἄνδρας· καὶ τὸ παλαιὸν δὲ ἔστελλε β μυριάδας στρατιᾶς. Δηλοῖ δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῆς πεμπομένης κατασκευῆς εἰς τὴν Ῥώμην κατ' ἐμπορίαν, τῶν τε ἄλλων καὶ ἐσθῆτος παντοδαπῆς, τὴν εὐανδρίαν τῆς πόλεως, [m] καὶ τὴν εὐτυχίαν. Ἔχει δὲ θαλάττης ἀνάπλουν ποταμῷ διὰ τῶν ἑλῶν φερομένῳ σταδίων ν καὶ σ ἐκ λιμένος μεγάλου. καλεῖται δ' ὁ λιμὴν Μεδόακος ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ. Ἐν δὲ τοῖς ἕλεσι μεγίστη μέν ἐστι Ῥαβέννα, ξυλοπαγὴς ὅλη, καὶ διάῤῥυτος, γεφύραις καὶ πορθμίοις ὁδευομένη. δέχεται δ' οὐ μικρὸν τῆς θαλάττης μέρος ἐν ταῖς πλημμυρίσιν, ὥστε καὶ ὑπὸ τούτων καὶ ὑπὸ ποταμῶν εἰσκλυζόμενον τὸ βορβορῶδες πᾶν, ἰᾶται τὴν δυσαερίαν. οὕτως

1) ταύτῃ — λέγεται] In Vat. A. est, ἀρίστη τῶν ταύτῃ πόλεων, ἥν γε νεωστὶ λέγεται. m) καὶ τὴν εὐτυχίαν] Cod. Stroz. A. et cum eo Interpr. pr. καὶ τὴν εὐτεχνίαν.

§. 7.

Hae ergo urbes longe ſupra paludes iacent. Propius paludes ſitum eſt Patavium, omnium eius regionis urbium praeſtantiſſima, in qua aiunt, nuper cenſos fuiſſe 10 viros equeſtres, et antiquitus ad bellum mittebat CXX militum millia. Multitudo etiam mercium, quas Romam mercatum mittunt Patavini, cum aliarum, tum veſtimentorum, oſtendunt, quantum et viris et opibus urbs ea polleat. Ad eam a mari ſubvectio eſt adverſo flumine per paludes fluente, ad ſtadia CCL, ex magno portu, cui, ut et flumini, nomen eſt Medoaco. Vrbium in paludibus ſitarum maxima eſt Ravenna, tota ligneis conſtans aedificiis, aquis perflua, quare pontibus et lembis viae expediuntur. Non exiguam etiam maris portionem affluxu aeſtus recipit, a quo et a fluminibus coenoſa omnia

cum

εἶτας γοῦν ὑγιεινὸν [n] ἐξήτασαι τὸ χωρίον, ὥστε ἐν- Italia.
τεῦθα τοὺς μονομάχους τρέφειν καὶ γυμνάζειν ἀπέ-
δειξαν οἱ ἡγεμόνες. Ἔστι μὲν οὖν καὶ τοῦτο θαυμα-
στὸν τῶν ἐνθάδε, τὸ ἐν ἕλεσι τοὺς ἀέρας ἀβλαβεῖς
εἶναι, καθάπερ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς Αἰγύ- pag. 814.
πτῳ τὸ θέρους ἡ λίμνη τὴν μοχθηρίαν ἀποβάλλει διὰ
τὴν ἀνάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸν τῶν τελμάτων
ἀφανισμόν. Ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ τὴν ἄμπελον πάθος,
θαυμάζειν ἄξιον. Φύει μὲν γὰρ αὐτὴν τὰ ἕλη, καὶ
ταχεῖ ταχὺ, καὶ πολὺν ἀποδιδοῦσαν καρπόν. Φθεί-
ρεται δὲ ἐν ἔτεσι τέτρασιν ἢ πέντε. Ἔστι δὲ καὶ τὸ
Ἄλτινον ἐν ἕλει, παραπλήσιον ἔχον τῇ Ῥαυέννῃ τὴν
θέσιν. Μεταξὺ δὲ, Βούτριον τῆς Ῥαυέννης πόλισμα·
καὶ ἡ Σπίνα, τὸν μὲν κωμίον, πάλαι δὲ Ἑλληνὶς πό-
λις ἔνδοξος. Θησαυρὸς γοῦν Σπινιτῶν ἐν Δελφοῖς
δείκνυται· καὶ τ' ἄλλα ἱστορεῖται περὶ αὐτῶν, ὡς
θαλαττοκρατησάντων. Φασὶ δὲ καὶ ἐπὶ θαλάττῃ
ὑπάρ-

n) ἐξήτασαι] Sic omnes codd. In editis legitur ἐξέτασαι.

cum eluantur, aëris vitio fit medicina. Itaque loci ſalubritas ita comprobata eſt, ut ibi gladiatores ali atque exerceri iuſſerint principes Romani. Mirabile igitur hoc locus iſte habet, quod in palude aer eſt innoxius; ſicut et Alexandriae, quae ad Aegyptum eſt, aeſtate lacus vitium tollitur adſcenſu; fluvii, quo paludes inundantur. Sed et mira eſt Ravennae vitis natura, quae a palude celeriter producitur, ita ut multum fructus ferat, ſed intra quadriennium, aut ad ſummum intra quinquennium perit. Eſt et Altinum in paludibus, eodem fere quo Ravenna ſitu. Interiacet Butrium Ravennae oppidum, et Spina, nunc quidem vicus, at quondam Graeca urbs nobilis; quando et Spinitarum theſaurus Delphis oſtenditur, et alioqui fertur, eos maris dominium obtinuiſſe. Aiunt etiam, eam ad mare fuiſſe ſitam: nunc in mediterra-

Italia. ὑπάρξαι· νῦν δ' ἐστὶν ἐν μεσογαίᾳ τὸ χωρίον περὶ ἐννενήκοντα τῆς θαλάττης σταδίους ἀπέχον. Καὶ ἡ Ῥαουέννα δὲ Θετταλῶν ο λέγεται κτίσμα· οὐ φέροντες δὲ τὰς τῶν Τυρρηνῶν ὕβρεις ἐδέξαντο ἑκόντες τῶν Ὀμβρίκων τινὰς, οἳ καὶ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν· αὐτοὶ δ' p ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Αὗται μὲν οὖν ἐπιπλέον περιέχονται τοῖς ἕλεσιν, ὥστε καὶ κλύζεσθαι.

§. 8.

Ἐπίτερπον δὲ, καὶ Κωνκορδία, καὶ q Ἀτρία, καὶ r Οὐϊκέντια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολισμάτια, ἧττον μὲν ὑπὸ τῶν ἑλῶν ἐνοχλεῖται· μικροῖς δ' ἀναπλοις πρὸς τὴν θάλατταν συνῆπται. Τὴν δ' Ἀτρίαν ἐπιφανῆ γενέσθαι πόλιν φασὶν, ἀφ' ἧς καὶ τὄνομα τῷ κόλπῳ γενέσθαι τῷ Ἀδρίᾳ, μικρὰν μετάθεσιν λαβόν. Ἀκυληΐα δ', ἥπερ μάλιστα τῷ μυχῷ πλησιάζει, κτίσμα

o) λέγεται] εἶρηται Stroz. A. p) ἀνεχώρησαν] Recepi lectionem, quam omnes, quos inſpexi, codd. profitentur. Vulgo ἀντεχώρησαν. q) Ἀτρία] Sic ſcribendum eſſe pro Ἀδρία, quae ſtatim ſequuntur, comprobant. Mox cum Cluverio Ital. Ant. pag. 187. Κωνκορδία ſcripſi pro Ὀρδία. r) Οὐϊκέντια] Sic repoſui e Vat. A. et Stroz. A. vulg. Οὐκέτια.

terraneis eſt, ſtadiis a mari xc. Fertur etiam Ravennam a Theſſalis fuiſſe conditam, qui cum Tyrrhenorum iniurias non ferrent, ultro in urbem admiſſis Vmbrorum quibuſdam, qui urbem etiamnum tenent, domum reverterunt. Atque hae quidem urbes maiori ſui parte paludibus continentur, ita ut etiam illuviem patiantur.

§. 8.

Epiterpum, Concordia, Atria et Vicentia, et alia id genus oppidula, minus a paludibus infeſtantur, et parvis ſubvectionibus mari coniunguntur. Atriam ferunt illuſtrem fuiſſe urbem, unde et ſinui Adriatico nomen exigua mutatione litterarum factum ſit. Aquileia, quae maxime ſinus huius intimo in continentem receſſui appro-

μαι μέν ἐσι Ῥωμαίων, ἐπιτειχισθὲν τοῖς ὑπερκειμένοις Italiæ
βαρβάροις. ἀναπλεῖται δὲ ὁλκάσι κατὰ τὸν Νατίσωνα ποταμὸν ἐπὶ [s] πλείους ἑξήκοντα σαδίους. Ἀνεῖται δ' ἐμπορεῖον τοῖς περὶ τὸν Ἴστρον τῶν Ἰλλυρικῶν ἔθνεσι· κομίζουσι δ' οὗτοι μὲν τὰ ἐκ θαλάττης, καὶ οἶνον ἐπὶ ξυλίνων πίθων ἁρμαμάξαις ἀναθέντες, καὶ ἔλαιον. ἐκεῖνοι δ' ἀνδράποδα, καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα. Ἔξω δ' ἐσὶ τῶν Ἐνετικῶν ὅρων ἡ Ἀκυληία. [t] Διορίζονται δὲ ποταμῷ, ῥέοντι ἀπὸ τῶν Ἀλπίων ὀρῶν, ἀνάπλουν ἔχοντι, καὶ σ σαδίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις εἰς Νωρήσιαν πόλιν, περὶ ἣν Γναῖος ὁ Κάρβων συμβαλὼν Κιμβρίοις, οὐδὲν ἔπραξεν. ἔχει δὲ ὁ τόπος οὗτος χρυσιοπλύσια εὐφυῆ καὶ σιδηρουργεῖα. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ μυχῷ τοῦ Ἀδρίου καὶ ἱερὸν τοῦ Διομήδους ἐσὶν ἄξιον μνήμης, τὸ Τίμαυον· λιμένα γὰρ ἔχει, καὶ ἄλσος εὐπρεπὲς, καὶ πηγὰς ζ [u] ποταμίου ὕδατος εὐθὺς

s) πλείους ἑξ.] Casaub. cum Interpr. legit πλείους ἢ ἑξήκ. Forte ἐπὶ πλεῖον. t) Διορίζονται — εἰς Νωρήσιαν πόλιν] Cluver. Ital. ant. pag. 172. legit, Διορίζονται Τελαυΐμπτῳ ποταμῷ, ῥέοντι ἀπὸ τῶν Ἄλπεων ὀρῶν, καὶ ἀνάπλων ἔχοντι φ σαδ. κ. τ. λ. u) ποταμίου ὕδατος] Corrigit Xylander ποτίμου ὕδατος.

propinquat, a Romanis condita est munitionis loco contra vicinos barbaros: ad eam adverso Natisone amne navigatur a mari plurimum LX stadia. Patet hoc emporium Illyricis gentibus Istrum accolentibus. hi auferunt marinas merces, ac vinum in ligneis doliis curribus impositum, ac oleum: illi mancipia, pecora, pelles. Sita est Aquileia extra Venetorum fines. Pro limite est fluvius ab Alpibus delapsus, qui adversus navigari potest per CIↃ CC stadia ad Noreiam urbem, apud quam Cn. Carbo inani conatu cum Cimbris conflixit. Habet is locus auri lauacra et fecturas ferri praeclaras. In ipso autem intimo sinus Adriatici recessu Timavum est, Diomedis templum memorabile; habet enim portum, et elegantem lucum, et septem fluvialis aquae fontes, qui uno, eoque

Italia. εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτοντος, πλατεῖ καὶ βαθεῖ ποταμῷ. Πολύβιος δ' εἴρηκε πλὴν μιᾶς, τὰς ἄλλας ἁλμυροῦ ὕδατος· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐπιχωρίους, πηγὴν καὶ μητέρα θαλάττης ὀνομάζειν τὸν τόπον.

pag. 215. Ποσειδώνιος δὲ φησὶ, ποταμὸν τὸν Τίμαυον ἐκ τῶν ὀρῶν φερόμενον, καταπίπτειν εἰς βάραθρον· εἶθ' ὑπὸ γῆς ἐνεχθέντα περὶ ἑκατὸν καὶ λ σταδίους, ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τὴν ἐκβολὴν ποιεῖσθαι.

§. 9.

Τῆς δὲ τῶν Διομήδους δυναστείας περὶ τὴν θάλατταν ταύτην, αἵ τε Διομήδειοι νῆσοι μαρτύρια, καὶ τὰ περὶ Δαυνίους, καὶ τὸ Ἄργος τὸ Ἵππιον ἱστορούμενα. Περὶ ὧν ἐρῶμεν, ἐφ' ὅσον πρὸς ἱστορίαν χρήσιμον. Τὰ δὲ πολλὰ τῶν μυθευομένων ἢ κατεψευσμένων ἄλλως ἐᾶν δεῖ, οἷον τὰ περὶ τὸν Φαέθοντα, καὶ τὰς Ἡλιάδας τὰς ἀπαγειρωμένας περὶ τὸν Ἠριδανὸν, τὸν μηδαμοῦ γῆς ὄντα, πλησίον δὲ τῶν Πάδου λεγόμενον· καὶ τὰς Ἠλεκτρίδας νήσους τὰς πρὸ τῶν Πάδου, καὶ μελεαγρί-

eoque lato ac profundo alveo ſtatim in mare effunduntur. Polybius contra, affirmat, omnes, uno excepto eſſe ſalſos, et propterea incolas hunc locum fontem matremque maris appellare. Poſidonius tradit, flumen Timavum e montibus delatum voragine terrae abſorberi, ſub qua, ubi per CXXX ſtadia decurrerit, eum in mare effluere.

§. 9.

Diomedem circa illud mare ditionem tenuiſſe, teſtantur inſulae Diomedeae, et quae de Dauniis et Argo Hippio feruntur. De quibus dicemus, quantum ad hiſtoriam videbitur conducere. Nam fabuloſa illa multa et conficta alioquin omittenda ſunt, ut de Phaëthonte quae finguntur, et de Heliadibus, quae in alnos fuerint mutatae apud Eridanum, qui nullibi terrarum eſt, quanquam ab iis vicinus Pado dicitur; item de inſulis Eleſtridibus ante Padum ſitis, et Meleagridibus, quae in iis ſint:

γῆδας ἐν αὐταῖς· οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδέν ἐστιν ἐν τοῖς τόποις. Τῷ δὲ Διομήδει παρὰ τοῖς Ἐνετοῖς ἀποδεδεγμέναι τινὲς ἰσοροῦνται τιμαί· καὶ γὰρ θύεται λευκὸς ἵππος αὐτῷ· καὶ δύο ἄλση, τὸ μὲν Ἥρας Ἀργείας δείκνυται, τὸ δ' Ἀρτέμιδος Αἰτωλίδος. Προσμυθεύουσι δ' ὡς εἰκὸς τὸ ἐν τοῖς ἄλσεσι τούτοις ἡμερῆσθαι τὰ θηρία, καὶ λύκοις ἐλάφους συναγελάζεσθαι· προσιόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταψαυόντων, ἀνέχεσθαι· τὰ δὲ διωκόμενα ὑπὸ τῶν κυνῶν, ἐπειδὰν [x] καταφύγοι δεῦρο, μηκέτι διώκεσθαι. Φασὶ δέ τινα τῶν πάνυ γνωριζομένων ὡς εἴη φιλέγγυος, καὶ σκαπτόμενον ἐπὶ τούτῳ [y] παρατυχεῖν κυνηγέταις, λύκον ἐν τοῖς δικτύοις ἔχουσιν· εἰπόντων δὲ κατὰ παιδιὰν, εἰ ἐγγυᾶται, τὸν λύκον, ἐφ' ᾧτε τὰς ζημίας ἃς εἴργασαι [z] διαλύειν, ἀφήσειν αὐτὸν ἐκ τῶν λίνων, ὁμολογῆσαι. Ἀφεθέντα δὲ τὸν λύκον, ἵππων ἀγέλην ἀπελάσαντα [a] ἀκαυτηριάτων ἱκανὴν προσαγαγεῖν Italia.

x) καταφύγοι] καταφύγῃ Vat. A. B. y) παρατυχεῖν] Malim cum Max. Planud. περιτυχεῖν. z) διαλύειν] διαλύσειν Venet. A. Stroz. Planud. a) ἀκαυτηριάτων] ἀκαυτηριάστων Stroz. qui et mox καυτηριάσειν et καυτήριον.

fint: nihil enim horum iis eſt in locis. Memoriae autem proditum eſt, Diomedi apud Venetos eſſe aliquos honores decretos. nam et albus equus ei immolatur, et duo monſtrantur luci, unus Iunoni Argivae, alter Dianae Aetolicae ſacratus. Additur, ut ſolet, fabula, iis in locis feras ita manſueſcere, ut cervi lupis aggregentur, et ab hominibus accedentibus contrectari ſuſtineant: et quae a canibus agitantur ferae, eas, ubi eo confugerint, tutas perſecutionis eſſe. Ferunt, quendam eo nomine, quod libenter ſponderet, celebrem atque dicteriis hominum obnoxium, incidiſſe in venatores, qui in caſſibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, ſe lupum, ſi ipſe fide iuberet eum illa damna compenſaturum, miſſum facturos: hominem id in ſe recepiſſe. lupum ita dimiſ-

Italia. γεῖν πρὸς τὸν τῦ Φιλεγγύου ϛαθμόν· τὸν δ' ἀπολαβόντα τὴν χάριν καυϛηριάσαι τε τὰς ἵππους λύκον, καὶ κληθῆναι λυκοφόρους, τάχει μᾶλλον ἢ κάλλει διαφερούσας· τοὺς δ' ἀπ' ἐκείνου διαδεξαμένους τό, τε καυϛήριον φυλάξαι, καὶ τοὔνομα τῷ γένει τῶν ἵππων· ἔθος δὲ ποιῆσαι, θήλειαν μὴ ἐξαλλοτριοῦν, ἵνα μένοι παρὰ μόνοις τὸ γνήσιον γένος, ἐνδόξου γενομένης ἐνθένδε ἱππείας. Νυνὶ δὲ, ὥσπερ ἔφαμεν, πᾶσα ἐκλέλοιπεν ἡ τοιαύτη [b] ἄσκησις. Μετὰ τὸ Τίμαυον, ἡ τῶν Ἰϛρίων ἐϛὶ παραλία μέχρι Πόλας, ἣ

Pag. 216. πρόσκειται τῇ Ἰταλίᾳ. Μεταξὺ δὲ Φερέριον Τεργέϛαι, Ἀκυληΐας διέχον ϱ καὶ π ϛαδίους. Ἡ δὲ Πόλα ἵδρυται μὲν ἐν κόλπῳ λιμενοειδεῖ, νηϲίδια ἔχοντι εὔορμα καὶ εὔκαρπα. [c] Κτίϲμα δ' ἐϛὶν ἀρχαῖον Κόλχων ἐπὶ τὴν Μήδειαν ἐκπεμφθέντων, διαμαρτόντων δὲ τῆς πράξεως, καὶ καταγνόντων ἑαυτῶν φυγὴν,

τὰ

b) ἄσκησις] οἴκησις Bemb. c) Κτίσμα — ἐκπεμφθέντων] Κτίσμα ἐστὶν τῶν ὑπὸ Αἰήτου πεμφθέντων Κόλχων. Max. Planud.

miſſum, armentum equarum nulla inuſta nota ſignatarum ſatis magnum abegiſſe, adque ſponſoris iſtius ſtabulum adduxiſſe. Sponſorem recepta beneficii mercede, equas inuſto lupi ſigno notaſſe, et Lupiferas appellaſſe, velociores quam pulcriores. poſteros eius et notam et nomen equarum ſervaſſe, et quo id equarum genus apud ſolos ipſos perduraret genuinum, conſuetudinem hanc introduxiſſe, ne equam ullam abalienarent, cum nobilitaretur iſta equarum progenies. Noſtra, ut diximus, aetate illud equorum alendorum ſtudium plane ceſſavit. Poſt Timavum Iſtriorum eſt maritima ora uſque ad Polam, quæ Italiae adiacet. In medio oppidum Tergeſte, ab Aquileia diſtans CLXXX ſtadia. Sita eſt Pola in ſinu portuoſo, qui exiguas habet inſulas, ſubducendis navibus aptas atque frugiferas. Antiquum eſt opus Colchorum ad Medeam inſequendam miſſorum, qui re infecta exilium ſibi indixerant. Itaque (ut eſt apud Callimachum)

Nomen

τὸ μὲν Φυγάδων τις ἐνίσποι
Γραικὸς (ὡς Καλλίμαχος εἴρηκεν) ἀτὰρ κείνων
γλῶσσ' ὀνόμηνε Πόλας.

Italia.

Τὰ μὲν δὴ πέραν τῆ Πάδῳ χωρία, οἵ τε Ἐνετοὶ νέμονται [d] καὶ οἱ μέχρι Πόλας. Ὑπὲρ δὲ τῶν Ἐνετῶν Κάρνοι, καὶ Κενομάνοι, καὶ Μεδόακοι, καὶ Σύμβροι· ὧν οἱ μὲν πολέμιοι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπῆρξαν, Κενομάνοι δὲ καὶ Ἐνετοὶ συνεμάχουν, καὶ πρὸ τῆς Ἀννίβα στρατιᾶς, ἡνίκα πρὸς Βοίους καὶ Συμβρίους ἐπολέμουν, καὶ μεταταῦτα.

§. 10.

Οἱ δ' ἐντὸς τῆ Πάδου, κατέχουσι μὲν ἅπασαν, ὅσην ἐγκυκλοῦνται τὰ Ἀπέννινα ὄρη πρὸς τὰ Ἄλπια μέχρι Γενούας, καὶ τῶν Σαββάτων. Κατεῖχον δὲ Βοῖοι καὶ Λίγυες, καὶ Σένωνες, καὶ Γαισάται τὸ πλέον· τῶν δὲ Βοίων ἐξελαθέντων, ἀφανισθέντων δὲ καὶ τῶν Γαισατῶν, καὶ Σενώνων, λείπεται τὰ Λιγυστικὰ φῦλα, καὶ

d) καὶ οἱ μέχρι Πόλας] Malim καὶ οἱ Ἴστροι μέχρι Πόλας.

Nomen ab exulibus Graio ſermone notatur:
Aſt illam dixit Colchica lingua Polas.

Ergo regiones trans Padum, Veneti incolunt, et Iſtri ad Polam uſque. Super Venetos autem ſiti ſunt Carni, Cenomani, Medoaci, Symbrii; quorum alii Romanorum hoſtes fuerunt; Cenomani autem ac Veneti et ante Annibalicum bellum auxilia Romanis tulerunt, contra Boios et Symbrios et poſterioribus temporibus.

§. 10.

Intra Padum continetur quidquid cingitur Apennino et Alpibus uſque ad Genuam et Sabbatos. Obtinuerunt quondam Boii, Ligures, Senones et Gaeſatae maximam partem. Poſt exactos autem Boios, et Senones Gaeſatasque deletos ſuperſunt tantum Liguſticae gen-

Italia. καὶ τῶν Ῥωμαίων αἱ ἀποικίαι. Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀναμέμικται καὶ τὸ τῶν Ὀμβρίκων φῦλον, ἔστι δ' ὅπου καὶ Τυῤῥηνῶν. Ταῦτα γὰῤ ἄμφω τὰ ἔθνη, πρὸ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ πλέον αὐξήσεως, εἶχέ τινα πρὸς ἄλληλα περὶ πρωτείων ἅμιλλαν, καὶ μέσον ἔχοντα τὸν Τίβεριν, ποταμὸν, ῥᾳδίως ἐπιδιέβαινον ἀλλήλοις. Καὶ εἴ πῃ τινὰς ἐκστρατείας ἐποιοῦντο ἐπ' ἄλλους οἱ ἕτεροι, καὶ τοῖς ἑτέροις ἔρις ἦν μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἐξόδου· καὶ δὴ καὶ τῶν Τυῤῥηνῶν στειλάντων στρατιὰν εἰς τοὺς περὶ τὸν Πάδον βαρβάρους, καὶ πραξάντων εὖ, ταχὺ δὲ πάλιν ἐκπεσόντων διὰ τὴν τρυφὴν, ἐπεστράτευσαν οἱ ἕτεροι τοῖς ἐκβαλοῦσιν· εἶτ' ἐκ διαδοχῆς τῶν τόπων ἀμφισβητοῦντες, πολλὰς τῶν κατοικιῶν τὰς μὲν Τυῤῥηνικὰς ἐποίησαν, τὰς δ' Ὀμβρικὰς, [e] πλείους δὲ τῶν Ὀμβρικῶν· ἐγγυτέρω γὰῤ ἦσαν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ πέμψαντες ἀποίκους πολλαχῆ, συνεφύλαξαν καὶ τὰ τῶν προσποιησάντων γένη. Καὶ νῦν Ῥωμαῖοι,

e) πλείους δὲ τῶν Ὀμβρικῶν] Casaub. legit, πλείους δ' εἰσὶ τῶν Ὀμβρ.

gentes, et coloniae Romanorum. Romanis Vmbri etiam admixti sunt, et alicubi etiam Tyrrheni. Vmbri enim et Tyrrheni ante quam Romanorum aucta fuit potentia, diu de principatu inter se contenderunt, cumque Tiberi fluvio dividerentur, facile ultro citroque bellum inferebant. Quod si autem alteri expeditionem in aliam gentem susciperent, curae erat alteris, ut eodem tempore ipsi quoque eo ducerent. Itaque cum Tyrrheni in barbaros circa Padum habitantes exercitum misissent, ac re bene gesta ob luxuriam mox vice versa eiicerentur, Vmbri bellum iis fecerunt, qui Tyrrhenos expulerant. Deinde ex successione de locis disceptantes, multas colonias Tyrrhenas, plures Vmbricas fecerunt, quod Vmbri propiores locis erant. Romani autem rerum potiti, cum colonos in varia loca emitterent, nomina tamen eorum qui prius ibi habitaverant conservarunt;

μεῖν μέν εἰσιν ἅπαντες· ἐλάττων δ' ἧττον Ὀμβρικοί τε Italia.
τινὲς λέγονται καὶ Τυρρηνικοὶ, καθάπερ Ἐνετοὶ, καὶ
Λίγυες, καὶ Ἰνσυβρες.

§. II.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐντὸς τοῦ Πάδου, καὶ περὶ τὸν Πά-
δον, ἐπιφανεῖς· Πλακεντία μὲν, καὶ Κρεμώνη πλη-
σιάζουσαι κατὰ μέσην που τὴν χώραν· μεταξὺ δὲ τού-
των τε καὶ Ἀριμίνου Πάρμα, καὶ Μουτίνη, καὶ Βωνω-
νία πλησίον ἤδη Ῥαουέννης, καὶ μικρὰ πολίσματα
ἀνὰ μέσον τούτων, δι' ὧν ἡ εἰς Ῥώμην ὁδὸς, f Ἀχέραι,
Ῥήγιον Λέπιδου, Μακροὶ Κάμποι, ὅπου πανήγυρις συν-
τελεῖται κατ' ἔτος, Κλίτερνα, Φόρου Κορνήλιον· Φαου-
εντία δὲ, καὶ Καισήνα πρὸς τῷ Ἰσάρει ποταμῷ καὶ τῷ pag. 217.
Ῥουβίκωνι ἤδη συνάπτουσι τῷ Ἀριμίνῳ. Τὸ δὲ Ἀρίμινον
Ὀμβρίων ἐστὶ κατοικία, καθάπερ καὶ ἡ Ῥαούεννα· δέ-
δεικται δ' ἐποίκους Ῥωμαίους ἑκατέρα. ἔχει δὲ τὸ Ἀρί-
μινον λιμένα, καὶ ὁμώνυμον ποταμόν. Ἀπὸ δὲ Πλακεν-

f) Ἀχέραι] Sic ſcribendum eſſe pro vulgato Ἄκαρα ipſius Strabonis verba pag. 246. ed. Caſaub. declarant.

runt; ac nunc Romani cum ſint omnes, nihilominus tamen quidam eorum Vmbri, alii Tyrrheni, Veneti, Ligures, Inſubres dicuntur.

§. II.

Vrbes intra Padum et ad Padum illuſtres ſunt: Placentia et Cremona proximæ, media fere regione; inter has et Ariminum, Parma, Mutina, et Bononia iam Ravennae propior; tum alia oppida minora. In medio harum iter eſt Romam, inque eo Acerrae, Regium Lepidi, Campi Macri, ubi quotannis ſolennis conventus celebratur, Cliterna, Forum Cornelium; tum Faventia ac Caeſena ad Iſapin fluvium et Rubiconem, iam Arimino appropinquant. Ariminum Vmbrorum eſt colonia, ut et Ravenna; utraque Romanos accepit colonos. portum habet Ariminum, et fluvium cognominem. A Placentia ad Ariminum ſunt

MCCC

Italia. τίας εἰς Ἀρίμινον [g] στάδιοι χίλιοι καὶ τριακόσιοι. Ὑπὲ
δὲ Πλακεντίας, ἐπὶ μὲν τοὺς ὄρους [h] τῆς Κόττιε γῆ
Τίκινον ἐκ λς μιλίοις πόλις, καὶ ὁμώνυμος ὁ παρα
ῥέων ποταμὸς, συμβάλλων τῷ Πάδῳ· καὶ Κλα
δίον, καὶ [i] Δέρθων, καὶ [k] Ἀκύαι Στατιέλλαι, μικρ
ὲν παρόδῳ. Ἡ δ' εὐθεῖα εἰς Ὦκελον παρὰ τ
Πάδον καὶ τὸν Δουρίαν ποταμὸν βαραθρώδης,
πολλὴ πλείους καὶ ἄλλους ἔχουσα ποταμοὺς, (
καὶ τὸν Δρουεντίαν) μιλίων ἐςὶ περὶ ἑξήκοντα. Ἐ
τεῦθεν δὲ ἤδη τὰ Ἄλπεια ὄρη καὶ ἡ Κελτική. Πρὸ
δὲ τοῖς ὄρεσιν ἐςὶ πόλις τοῖς ὑπερκειμένοις τῆς Λούνη
Λῦκα. Ἔνιοι δὲ κωμηδὸν οἰκοῦσιν. Εὐανδρεῖ δ
ὅμως ἡ χώρα καὶ ςρατιωτικὸν ἐντεῦθεν τὸ πλέον ἐςί
κα

g) τάδιοι χίλιοι καὶ τριακόσιοι] Sic codd. omnes, quos evolvi, et Interpr. pr. Vulgo τάδιοι τριακόσιοι. h) τῆς Κόττιε γῆς] Recepi hanc optimam Caſauboni lectionem pro vulg. τῆς Κοττίτης. i) Δέρθων] Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Δίθων. k) καὶ Ἀκύαι Στατιέλλαι] Sic reſtitui cum Cluver. Ital. Ant. pag. 81, pro monſtroſo καὶ Ἀκυδιστατέλλαι. Vat. A. B. Ἀκυδιστατιέλλα, Venet. A. B. Ἀκυδιστάτι ἔλλα, Stroz. A. Ἀκυδιστατικέλλα, Stroz. B. καὶ Κυτιάδια καὶ Ἰέλλαια, Bemb. Ἀκουδιτατέλλαν. Mox pro καὶ διακούιτα καὶ Ἰέλλαια etiam reſtitui καὶ Ἀκύαι Στατιέλλαι, monentibus ipſis codd. qui καὶ διακούεις τάτ' Ἰέλλαια exhibent, quod ex ΑΚΟΥΑΙ ΣΤΑΤΙΕΛΛΑΙ ortum eſt.

MCCC ſtadia. Supra Placentiam circa millia paſſuum XXXVI, verſus fines regni Cotti, Ticinum urbs ſita eſt, quam fluvius eiusdem nominis praeterlabitur, qui Pado miſcetur; tum Claſtidium, Derthona, et Aquae Statiellorum paulliſper praeter viam. Recta autem via ad Ocelum iuxta Padum et Durium amnem, maiori ex parte vallibus conciſa, et alios fluvios habens, inter quos Druentia eſt, ad millia paſſuum circiter LX extenditur. Hic iam Alpes et Gallia incipiunt. Caeterum ad montes ſupra Lunam ſitos, eſt Luca. Nonnulli per vicos habitant. Tamen populoſa eſt regio, indeque magnae militum atque

adeo

καὶ τὸ τῶν ἱππικῶν πλῆθος, ἐξ ὧν καὶ ἡ σύγκλητος λαμβάνει τὴν σύνταξιν. Ἔστι δὲ ἡ Δέρθων πόλις ἀξιόλογος κειμένη κατὰ μέσην τὴν ὁδὸν, τὴν ἀπὸ Γενούας εἰς Πλακεντίαν, ἑκατέρας διέχουσα σταδίους υ. κατὰ δὲ ταύτην τὴν ὁδὸν, καὶ Ἀκύαι Στατιέλλαι. Ἀπὸ δὲ Πλακεντίας εἰς μὲν Ἀρίμινον, εἴρηται. εἰς δὲ Ῥαούενναν, κατάπλους τῷ Πάδῳ δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Πολὺ δὲ καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ Πάδου κατεῖχετο ὑπὸ ἑλῶν, δι' ὧν Ἀννίβας χαλεπῶς [1] διῆλθε προϊὼν ἐπὶ Τυρρηνίαν. ἀλλ' ἀνέψυξε τὰ πεδία ὁ Σκαῦρος διωρυγαῖς πλωταῖς, ἀπὸ τοῦ Πάδου μέχρι Παρμητῶν. κατὰ γὰρ Πλακεντίαν ὁ Τρεβίας συμβάλλων τῷ Πάδῳ, καὶ ἔτι πρότερον ἄλλοι πλείους πληροῦσι πέραν τοῦ μετρίου. Οὗτος δὲ ὁ Σκαῦρος ἐστὶν ὁ καὶ τὴν Αἰμιλίαν ὁδὸν στρώσας, τὴν διὰ Πεισῶν καὶ Λούνης μέχρι Σαββάτων, κἀντεῦθεν διὰ Δέρθωνος. Ἄλλη δ' ἐστὶν Αἰμιλία διαδεχομένη τὴν Φλαμινίαν. Συνυπάτευσαν γὰρ ἀλλήλοις Μάρκος Λέπιδος, καὶ Γάϊος Italia.

1) διῆλθε] προῆλθε Venet. A.

adeo equitum copiae coguntur, ex quibus et Senatus legiones conſtituit. Eſt autem Derthon urbs inſignis, ſita medio inter Placentiam et Genuam itinere, cccc ab utraque diſtans ſtadiis. In eodem itinere ſunt Aquae Statiellorum. Quantum ſit inter Placentiam et Ariminum intervalli, dictum eſt. A Placentia autem Ravennam ſecundo Pado navigatur duobus diebus naturalibus. Multum etiam eius, quae intra Padum eſt, regionis paludibus olim obtinebatur, per quas Etruriam petens Annibal difficulter tranſiit; ſed exſiccavit eas paludes Scaurus, foſſis navigabilibus ductis a Placentia Parmam usque. nam apud Placentiam Trebia incidens Pado, eum, ſicut et alii plures ante illapſi, ultra modum implet. Is eſt Scaurus, qui viam Aemiliam ſtravit, quae per Piſas et Lunam uſque ad Sabbatos, indeque Derthonem ducit. Alia eſt Aemilia, Flaminiam excipiens. Marcus enim

Italia. Φλαμίνιος· καθελόντες δὲ Λίγυας, ὁ μὲν τὴν Φλαμινίαν ἔτρωσεν ἐκ Ῥώμης διὰ Τυρρηνῶν, καὶ τῆς Ὀμβρικῆς, μέχρι τῶν περὶ Ἀρίμινον τόπων· ὁ δὲ τὴν ἐξῆς μέχρι Βονωνίας, κἀκεῖθεν εἰς Ἀκυληΐαν παρὰ τὰς ῥίζας τὰς τῶν Ἄλπεων ἐγκυκλούμενος τὰ ἕλη. Ὅριον δὲ τῆς χώρας ταύτης, ἣν ἐντὸς Κελτικὴν καλοῦμεν, πρὸς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, τό, τε Ἀπέννινον ὄρος τὸ ὑπὲρ τῆς Τυρρηνίας ἀπεδέδεικτο, καὶ ὁ Αἶσις ποταμός· ὕστερον δὲ ὁ Ῥουβίκων, εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκδιδόντες ἀμφότεροι.

§. 12.

Τῆς δ' ἀρετῆς τῶν τόπων τεκμήριον, ἥ τ' εὐανpag. 218 δρία καὶ τὰ μεγέθη τῶν πόλεων καὶ ὁ πλῆτος, οἷς πᾶσιν ὑπερεβέβληντο τὴν ἄλλην Ἰταλίαν οἱ ταύτῃ Ῥωμαῖοι. Καὶ γὰρ ἡ γεωργουμένη γῆ πολλὰς καὶ παντοίους ἐκφέρει καρπούς· καὶ αἱ ὕλαι τοσαύτην ἔχουσι βάλανον, ὥστ' ἐκ τῶν ἐντεῦθεν ὑοφορβίων ἡ Ῥώμη τρέφεται τὸ πλέον. ἔτι δὲ καὶ κεγχροφόρος

enim Lepidus, et C. Flaminius, qui in conſulatu gerendo collegae fuerant, devictis Liguribus, hic Flaminiam viam ſtravit a Roma per Etruriam et Vmbriam uſque ad Ariminum: ille deinceps ad Bononiam uſque, et inde usque ad Aquileiam iuxta radices Alpium, paludibus in gyrum circumventis. Limites Galliae huic, quam citeriorem vocamus, ad reliquam Italiam conſtituunt, mons Apenninus, quem oſtendimus Etruriae imminere, et fluvius Aeſis, ac poſt eum Rubico, uterque in Adriam effluens.

§. 12.

Quanta ſit eius regionis praeſtantia, iudicari poteſt ex incolarum frequentia, urbium magnitudine ac opibus, quibus rebus Romani iſthic habitantes omnibus aliis praeſtant Italis. Nam et quae colitur terra, omnis generis copioſos praebet fructus: et ſylvae tantum glandis ſuppeditant, ut ex porcorum gregibus, qui ibi paſcuntur, Roma fere alatur. Tum ob

aquae

διαφερόντως, διὰ τὴν εὐυδρίαν· τοῦτο δὲ μέγιστον λι- Italia.
μοῦ ἐστιν ἄκος· πρὸς ἅπαντας γὰρ καιροὺς ἀέρων ἀν-
τέχει, καὶ οὐδέποτε ἐπιλείπειν δύναται, κἂν τἄλ-
λου σίτου γένηται σπάνις. Ἔχει δὲ καὶ πιττουργίαν
θαυμαστά. Τοῦ δ' οἴνου τὸ πλῆθος μηνύουσιν οἱ πίθοι·
ξύλινοι γὰρ μείζους οἴκων εἰσί· προσλαμβάνει δὲ
πολὺ ἡ τῆς πίττης εὐπορία πρὸς τὸ εὐώνητον. Ἐρέαν
δὲ τὴν μὲν μαλακὴν, οἱ περὶ Μουτίνην τόποι καὶ τὸν
Σκουτάναν ποταμὸν φέρουσι πασῶν πολὺ καλλίστην.
τὴν δὲ τραχεῖαν ἡ Λιγυστικὴ καὶ [m] ἡ τῶν Σύμβρων,
ἐξ ἧς τὸ πλέον τῆς οἰκίας τῶν Ἰταλιωτῶν ἀμπέχεται.
τὴν δὲ μέσην οἱ περὶ Παταούιον, ἐξ ἧς οἱ τάπητες οἱ
πολυτελεῖς, καὶ γαύσαποι, καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος πᾶν,
ἀμφίμαλλόν τε καὶ ἑτερόμαλλον. Τὰ δὲ μέταλλα
νυνὶ μὲν οὐχ ὁμοίως τὰ ἐνταῦθα σπουδάζεται, διὰ
τὸ λυσιτελέστερα ἴσως εἶναι τὰ ἐν τοῖς ὑπεραλπείοις
Κελτοῖς καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ. πρότερον δὲ ἐσπουδάζετο·
ἐπεὶ καὶ ἐν Οὐερκέλλοις χρυσωρύχιον ἦν· κώμη δ'

m) ἡ τῶν Σύμβρων] Interpr. pr. ἡ τῶν Ἰνσύβρων.

aquae copiam, milii feraciſſima eſt, quod eſt praeſentiſſimum famis remedium, cum quasvis aëris conſtitutiones ſufferat, ac nunquam deficiat, etiam cum reliqui frumenti penuria incidit. Picis quoque opificia habet mirabilia. Iam vini copiam dolia arguunt, quae ex ligno aedibus maiora conficiuntur. ac picis copia multum conducit ad vilitatem pretii. Lanam mollem, et omnium longe optimam producunt loca circa Mutinam et Scutanam flumen; aſperam Ligures et Symbri praebent, ex qua plerique Itali familiae veſtimenta conficiunt; mediocrem Patavium, ex qua, pretioſi tapetes, gauſapa, aliaque id genus vel utraque vel unica ſuperficie villoſa conficiuntur. Metalla eius regionis hodie non perinde magno ſtudio tractantur, quia (puto)plus utilitatis ex Tranſalpinis Gallicis et Hiſpanicis percipitur; olim autem magnae erant curae. Nam et Vercellis auri fodinae fuerunt,

Italia. ἐςὶ πλησίον [n] Ἰκτουμούλων καὶ ταύτης τῆς κώμης· ἄμφω δ' εἰσὶ περὶ Πλακεντίαν. Αὕτη μὲν δὴ πρώτη μερὶς τῆς Ἰταλίας, μέχρι δεῦρο περιοδευέσθω.

ΚΕΦ. Β.

§. 1.

Δευτέρα δὲ λεγέσθω ἡ Λιγυστικὴ ἡ ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, μεταξὺ ἱδρυμένη τῆς νῦν λεχθείσης Κελτικῆς καὶ τῆς Τυρρηνίας, οὐδὲν ἔχουσα περιηγήσεως ἄξιον, πλὴν ὅτι κωμηδὸν ζῶσι, τραχεῖαν γῆν ἀροῦντες, καὶ σκάπτοντες, μᾶλλον δὲ λατομοῦντες, ὥς φησι Ποσειδώνιος. Τρίτοι δ' εἰσὶ συνεχεῖς τούτοις οἱ Τυρρηνοὶ, τὰ πεδία ἔχοντες τὰ μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Τιβέριδος, κλυζόμενοι τὰ μὲν πρὸς ἕω μάλιστα μέρη τῷ ποταμῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ· κατὰ δὲ θάτερα, τῷ Τυρ-

n) πλησίον Ἰκτουμούλων καὶ ταύτης τῆς κώμης] Casaub. corrigit, πλ. Ἰκτουμούλου, καὶ αὐτῆς οὔσης κώμης. Tyrwhitt. pro Ἰκτουμούλων optime reponendum censet Οὐϊκτουμουλίων ex Liv. XXI. c. 57.

runt, et Ictomuli, quae vicina sunt Placentiae oppida. Atque hactenus quidem prima nobis descripta esto Italiae portio.

CAP. II.

§. 1.

Secunda pars explicetur Liguria, in ipsis Apenninis montibus inter Galliam nunc dictam sita et Etruriam, quae nihil relatu dignum habet, nisi quod per pagos dissipati vivunt Ligures, asperam terram arantes ac fodientes, aut potius saxa caedentes, ut ait Posidonius. Tertiam habent his contigui Tyrrheni, campestria incolentes usque ad Tiberin fluvium, quo versus ortum maxima ex parte alluuntur usque ad eius ostia. Caetera Tyrrhenum

Τυῤῥηνικῷ καὶ Σαρδῴῳ πελάγει. Ῥεῖ δὲ ἐκ τῶν Ἀπεν- Italia.
νίνων ὀρῶν ὁ Τίβερις· πληροῦται δ' ἐκ πολλῶν ποτα-
μῶν. μέρος μέν τοι δι' αὐτῆς φερόμενος τῆς Τυῤῥηνίας,
τὸ δ' ἐφεξῆς ο διορίζων ἀπ' αὐτῆς, πρῶτον μὲν τὴν
Ὀμβρικήν, εἶτα τοὺς Σαβίνους, καὶ Λατίνους τοὺς
προς τῇ Ῥώμῃ μέχρι παραλίας. παραβέβληνται δέ pag. 219.
πως τῷ ποταμῷ μὲν καὶ τοῖς Τυῤῥηνοῖς κατὰ πλάτος,
ἀλλήλοις δὲ κατὰ μῆκος· ἀνέχουσι δὲ πρὸς τὰ Ἀπέν-
νινα ὄρη τὰ πλησιάζοντα τῷ Ἀδρίᾳ, πρῶτοι μὲν Ὀμ-
βρικοὶ, μετὰ δὲ τούτους Σαβῖνοι, τελευταῖοι δ' οἱ
τὴν Λατίνην ἔχοντες, ἀρξάμενοι πάντες ἀπὸ τῦ ποτα-
μοῦ. Ἡ μὲν οὖν τῶν Λατίνων χώρα, μεταξὺ κεῖται
τῆς τε ἀπὸ τῶν Ὠστίων παραλίας, μέχρι πόλεως Σι-
νυέσσης καὶ τῆς Σαβινῆς· (τὰ δ' Ὤστια ἐστὶν ἐπίνειον
τῆς Ῥώμης, εἰς ὃ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις παρ' αὐτὴν
ῥυείς·) ἐκτείνεται δὲ ἐπὶ μῆκος μέχρι τῆς Καμπανίας,
καὶ τῶν Σαμνητικῶν ὀρῶν· ἡ δὲ Σαβίνη μεταξὺ τῶν
Λατίνων κεῖται, καὶ τῶν Ὀμβρίκων· ἐκτείνεται δὲ

o) διορίζων] Vulgo διορίζον.

num et Sardoum mare claudit. Tiberis ex Apennino defluit, multisque augetur fluminibus; parte quadam per ipsam fertur Tyrrheniam, deinde ab ea distinguit Vmbriam primo, deinde Sabinos, ac mox Latinos, qui iuxta Romam usque ad litus maris habitant. Siti sunt fluvii et Tyrrhenorum respectu secundum latitudinem, invicem autem secundum longitudinem, et sursum tendunt usque ad Apennini partes Adriae appropinquantes, primi Vmbri, deinde Sabini, et postremo loco Latini, omnes initio a flumine sumto. Latinorum ergo regio inter oram maritimam ab Ostia, urbem Sinuessam, et Sabinos situm est (Ostia Romae navale est, iuxta quod Tiberis labens in mare exit) et in longum porrigitur usque ad Campaniam, et Samniticos montes. Sabinorum regio interiecta Latinis et Vmbris, ad eosdem

Italia. καὶ αὐτὴ πρὸς τὰ Σαμνητικὰ ὄρη, καὶ μᾶλλον συν-
πτει τοῖς Ἀπεννίνοις τοῖς κατὰ Οὐεστίνους τε, κ
Πελίγνους, καὶ Μαρσούς· οἱ δ' Ὀμβρικοὶ μέσοι μ
κεῖνται τῆς Σαβινῆς καὶ τῆς Τυρρηνίας, p μέχρι
Ἀριμίνου καὶ Ῥαουέννης προσίασιν ὑπερβάλλοντες
ὄρη. Τυρρηνοὶ δὲ παύονται ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ὄρεσ
τοῖς q περικυκλίουσιν ἐκ τῆς Λιγυστικῆς εἰς τὸν Ἀδρία
ἀπὸ τῆς οἰκείας ἀρξάμενοι θαλάττης, καὶ τῷ Τιβέρ
δος. Τὰ καθ' ἕκαστα δὲ διέξειμεν, ἀπ' αὐτῶν το
των ἀρξάμενοι.

§. 2.

Οἱ Τυρρηνοὶ τοίνυν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις Ἐτρῦσκο
καὶ Τῦσκοι προσαγορεύονται. οἱ δ' Ἕλληνες ὕστω
ὠνόμασαν αὐτοὺς ἀπὸ τῦ Τυρρηνοῦ τῦ Ἄτυος, ὥ
φασι, τῦ σεΐλαντος ἐκ Λυδίας ἀποίκους δεῦρο. Ἀπό
γὰρ λιμῷ καὶ ἀφορίας ὁ Ἄτυς εἷς τῶν ἀπογόνων
Ἡρακλέους, καὶ Ὀμφάλης, δυοῖν παίδων ὄντων,
κλήρῳ

p) μέχρι δ' Ἀριμίνου] Sic Stroz. vulg. μέχρι Ἀρ. q) περικυκλίουσιν] περικλείουσιν Vat. A. B. Stroz.

dem et ipſa uſque montes extenditur: magis tamen accedit ad Apennini eas partes, quae ſunt vicinae Veſtinis, Pelignis, ac Marſis. Vmbri inter Sabinos et Tyrrhenos ſiti ſunt, montes ſupergreſſi, qua Ariminum et Ravennam pergitur. Tyrrheni a ſuo mari et Tiberi orſi, montibus terminantur, qui a Liguria ad Adriam porrecti Etruriam ambiunt. Ab his ipſis nunc repetito initio, ſingula perſequamur.

§. 2.

Tyrrheni a Romanis Etruſci et Tuſci nominantur. Graeci eos ſic appellarunt a Tyrrheno Atyis filio, qui eo coloniam ex Lydia duxerit. Fame enim et ſterilitate coactus Atys, unus ex Hercule et Omphale prognatis, de

κλήρῳ Λυδὸν μὲν κατέσχε, [r] τῷ δὲ Τυῤῥηνῷ τὸν πλείω συσήσας λαὸν, ἐξέστειλεν. ἐλθὼν δὲ, τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτῷ Τυῤῥηνίαν ἐκάλεσε, καὶ δώδεκα πόλεις ἔκτισεν, οἰκίσην ἐπισήσας Τάρκωνα, ἀφ' οὗ Ταρκυνία ἡ πόλις· ὃν διὰ τὴν ἐκ παίδων σύνεσιν, πολιὸν γεγενῆσθαι μυθεύουσι. Τότε μὲν οὖν ὑφ' ἑνὶ ἡγεμόνι ταττόμενοι, μέγα ἴσχυον. Χρόνοις δ' ὕστερον διαλυθῆναι τὸ σύστημα εἰκὸς, καὶ κατὰ πόλεις διασπασθῆναι, βίᾳ τῶν πλησιοχώρων εἴξαντας· οὐ γὰρ ἂν χώραν εὐδαίμονα ἀφέντες, τῇ θαλάττῃ κατὰ λῃστείαν ἐπέθεντο, ἄλλοι πρὸς ἄλλα τρεπόμενοι πελάγη· ἐπεὶ ὅπου γε συμπνεύσαιεν ἱκανοὶ ἦσαν οὐκ ἀμύνασθαι μόνον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀντεπιχειρεῖν, καὶ μακρὰς στρατείας ποιεῖσθαι. Μετὰ δὲ τὴν τῆς Ῥώμης κτίσιν Δημάρατος ἀφικνεῖται, λαὸν ἄγων ἐκ Κορίνθου· καὶ δεξαμένων αὐτῶν Ταρ-

Italia.

r) τῷ δὲ Τυῤῥηνῷ συσήσας] Sic Vat. A. B. Venet. A. Stroz. A. B. Vulgo τὸν δὲ Τυῤῥηνὸν συστείλας.

de duobus filiis alterum Lydum nomine ſortito apud ſe detinuit, alterum Tyrrhenum cum maiori populi parte amandavit. Is cum in has oras veniſſet, regionem de ſuo nomine Tyrrheniam nuncupavit, et duodecim urbes condidit, praefecto ad id conſtituto Tarcone, a quo Tarquiniis urbi nomen eſt. Hunc, quod a puero ſaperet, canum natum fabulantur. Primis temporibus unius imperio omnes cum parerent, respublica Etruſcorum florentiſſima erat. Poſtea vero, hac imperii conditione, ut videtur, everſa, Etruſcorumque conventu in ſingulas urbes diſtracto, vi vicinorum cedere cogebantur. Non enim verosimile eſt, eos volentes, regione felici relicta, vitae piraticae, et erroribus per varia maria animum adplicaſſe; cum, uniti non tantum ad profligandas hoſtilium incurſiones, ſed etiam ad inferenda ultro bella, diuturnasque expeditiones, ſatis virium habuiſſent. Roma iam condita, Demaratus Tarquinios venit, hominum ſecum multitudinem a Corintho adducens;

Italia. Ταρκυνητῶν, γενᾷ Λυκύμωνα ἐξ ἐπιχωρίας γυν
κός· γενόμενος δὲ Ἄγκῳ Μάρκῳ τῷ βασιλεῖ τ
Ῥωμαίων φίλος, ἐβασίλευσεν οὗτος, καὶ μετωνομάσ-
pag. 220. Λεύκιος Ταρκύνιος Πρίσκος. Ἐκόσμησε δ' ἄν τ
Τυρρηνίαν καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ πατὴρ πρότερον· ὁ μ
εὐπορίᾳ δημιουργῶν τῶν συνακολουθησάντων οἰκοθε
ὁ δὲ ταῖς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀφορμαῖς. Λέγεται δὲ κ
ὁ θριαμβικὸς κόσμος καὶ ὑπατικὸς, καὶ ἁπλῶς ὁ τῶ
ἀρχόντων, ἐκ Ταρκυνίων δεῦρο μετενεχθῆναι, κα
ῥάβδοι, καὶ πελέκεις, καὶ σάλπιγγες, καὶ ἱεροποιΐα
καὶ μαντικὴ, καὶ μουσικὴ, ὅση δημοσίᾳ χρῶνται Ῥω
μαῖοι. Τούτου δ' υἱὸς ἦν ὁ δεύτερος Ταρκύνιος ὁ Σού
περβος· ὅσπερ καὶ τελευταῖος βασιλεύσας ἐξέπεσε
Πορσηνᾶς δ' ὁ τῶν Κλουσίων βασιλεὺς πόλεως Τυρρη
νίδος κατάγειν αὐτὸν ἐπιχειρήσας δι' ὅπλων, [s] οὐχ
οἷός τε ὢν, καταλυσάμενος τὴν ἔχθραν, ἀπῆλθε φί-
λος, μετὰ τιμῆς καὶ δωρεῶν μεγάλων.

§. 3.

s) οὐχ οἷός τε ὢν] Ita repoſui cum Tyrwhitt. pro οὐχ οἷός τε ἦν.

cens; receptusque ab oppidanis, e Tarquinienſi muliere Lucumonem generat. Hic Lucumo cum eſſet factus Anco Marcio Romanorum regi familiaris, regnum deinde conſecutus, et mutato nomine L. Tarquinius Priſcus eſt appellatus. Cum hic, tum ante ipſum pater, Etruriam exornarunt; hic, quod opificibus domo ipſum comitatis abundaret, ille, quod Roma ad eam rem facultates ſuppeditaret. Traditum eſt etiam, ornatum triumphalem ac conſularem, omniumque adeo magiſtratuum, a Tarquiniis Romam fuiſſe translatum; nec non faſces, ſecures, tubas, ſacrificia, divinationem, et muſicam, qua publice utuntur Romani. Huius filius fuit Tarquinius poſterior, Superbus cognomine, qui ultimus Romanorum regum regno excidit. Porſena autem rex Cluſii Etruriae urbis armis eum reſtituere fruſtra conatus, compoſita re amicus Romanorum diſceſſit, honore et magnificis donis auctus.

§. 3.

§. 3. Italia.

Περὶ μὲν τῆς ἐπιφανείας τῶν Τυῤῥηνῶν ταῦτα. Καὶ ἔτι τὰ τοῖς [t] Καιρετανοῖς πραχθέντα· καὶ γὰρ τοὺς ἑλόντας τὴν Ῥώμην Γαλάτας κατεπολέμησαν, [u] ἀπιοῦσιν ἐπιθέμενοι κατὰ Σαβίνους· καὶ ἅπερ ἐκείνων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκεῖνοι λάφυρα, ἄκοντας ἀφείλαντο· πρὸς δὲ τούτοις, τοὺς καταφυγόντας παρ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Ῥώμης ἔσωσαν καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς τῆς Ἑστίας ἱερείας. Οἱ μὲν δὴ Ῥωμαῖοι διὰ τὴν τότε φαύλως διοικοῦντας τὴν πόλιν, οὐχ ἱκανῶς ἀπομνημονεῦσαι τὴν χάριν αὐτοῖς δοκοῦσι· πολιτείαν γὰρ δόντες, οὐκ ἀνέγραψαν εἰς τοὺς πολίτας· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας, εἰς τὰς δέλτους ἐξώριζον τὰς Καιρετανῶν. Παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκίμησεν ἡ πόλις αὕτη, διά τε ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην· τῶν τε γὰρ ληστηρίων ἀπέσχετο, καίπερ δυναμένη πλεῖστον, καὶ Πυθοῖ τὸν Ἀγυλ-

t) τοῖς Καιρετανοῖς] Καιρετινοῖς Venet. A. Καιρετινεῖς Strez.
u) ἀπιοῦσιν] Sic cod. Venet. A. vulg. ἀπιοῦσιν.

§. 3.

Haec de Etruſcorum claritate. Quibus adiici poteſt Caeretanorum facinus. Hi enim Gallos, qui Romam ceperant, debellaverunt, adorti eos in Sabinis, invitisque eam extorſerunt praedam, quam illi volentibus Romanis abſtulerant; praeterea Romanos, qui Caere confugerant, et aeternum ignem, ac Veſtales virgines conſervaverunt. Ac videntur mihi Romani eorum, qui tum urbem male adminiſtrabant, culpa, non ſatis memores accepti beneficii ſe exhibuiſſe. Cum enim eis ius civitatis darent, inter cives tamen nomina eorum non retulerunt; quin et alios, qui aequali iure cum civibus reliquis non fruerentur, in Caeritum tabulas reiiciebant. Sed apud Graecos urbs ea nobilitata fuit ob iuſtitiam et fortitudinem: nam et abſtinuit latrociniis, quanquam poten-

Italia. [x] Ἀγυλλαίων καλούμενον ἀνέθηκε θησαυρόν. Ἀγυλλα γὰρ [y] ἐλογίζετο τοπρότερον, ἡ νῦν [z] Καιρέα, καὶ λέγεται Πελασγῶν κτίσμα τῶν ἐκ Θετταλίας ἀφιγμένων· τῶν δὲ Λυδῶν οἵ περ Τυρρηνοὶ μετωνομάσθησαν, ἐπιστρατευσάντων τοῖς Ἀγυλλαίοις, προσιὼν τῷ τείχει τὶς, ἐπυνθάνετο τοὔνομα τῆς πόλεως· τῶν δ' ἀπὸ τῦ τείχους Θετταλῶν τινὸς ἀντὶ τῦ ἀποκρίνασθαι, προσαγορεύσαντος αὐτὸν χαῖρε· δεξάμενοι τὸν οἰωνὸν οἱ Τυρρηνοὶ τῦτον, ἀλῶσαν τὴν πόλιν μετωνόμασαν. ἡ δὲ οὕτω λαμπρὰ καὶ ἐπιφανὴς πόλις, [a] ἴχνη σώζει μόνον· εὐωνδρεῖ δ' αὐτῆς μᾶλλον τὰ πλησίον θερμὰ, ἃ καλοῦσι Καιρετανὰ, διὰ τοὺς φοιτῶντας θεραπείας χάριν.

§. 4.

Τοὺς δὲ Πελασγοὺς, ὅτι μὲν ἀρχαῖον τὶ φῦλον κατὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλιστα παρὰ

x) Ἀγυλλαίων] Ἀυλλαίων et mox Ἄυλλα ετ Ἀυλλαίοις eſt in omnibus codd. et apud Gemiſt. Plethon. y) ἐλογίζετο] ὠνομάζετο. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Bemb. z) Καιρέα] Κερεὰ. Venet. A? Malim cum Caſaub et Interpr. priori Καῖρε. a) ἴχνη σώζει] ἴχνη νῦν σώζει Vat. A. B. Interpr. pr.

potentiſſima eſſet, et apud Delphos donarium, quod Agyllaeorum theſaurus vocatur, conſecravit. Olim enim Agylla dicebatur, quae nunc Caere eſt; ferturque condita a Pelaſgis e Theſſalia profectis. quos Lydorum, qui mutato nomine Tyrrheni dicti ſunt, quum bello petiiſſent, acceſſiſſe quendam ad murum, nomen urbis ſciſcitantem; quumque Theſſalorum quidam de muro loco reſponſi eum ſalvere iuſſiſſet, (quod Graeco vocabulo dicitur χαῖρε,) omen accepiſſe Tyrrhenos, urbique captae nomen mutaſſe. Hodie urbis tam ſplendidae quondam et praeclarae veſtigia tantum reſtant. Celebriores ipſa ſunt vicinae aquae calidae Caeretanae, propter eos, qui valetudinis cauſa eo commeant.

§. 4.

Caeterum Pelaſgos antiquam gentem per univerſam Graeciam extitiſſe, ac maxime

παρὰ τοῖς Αἰολεῦσι τοῖς κατὰ Θετταλίαν, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες σχεδόν τι. Νομίζειν δὲ φησὶν Ἔφορος, τὸ ἀνέκαθεν Ἀρκάδας ὄντας ἑλέσθαι στρατιωτικὸν βίον, εἰς δὲ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν προτρέποντας πολλοὺς, ἅπασι τῷ ὀνόματος μεταδοῦναι, καὶ πολλὴν ἐπιφάνειαν κτήσασθαι, καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, παρ' ὅσους ποτὲ ἀφιγμένοι τετυχήκασι. Καὶ γὰρ τῆς Κρήτης ἔποικοι γεγόνασιν, ὡς φησιν Ὅμηρος· λέγει οὖν Ὀδυσσεὺς πρὸς Πηνελόπην· Italia. pag. 221.

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοὶ,
Ἔν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κυδῶνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε Πελασγοί.

Καὶ τὸ Πελασγικὸν Ἄργος, ἡ Θετταλία λέγεται, τὸ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τῶ Πηνειοῦ, καὶ τῶν Θερμοπυλῶν, ἕως τῆς ὀρεινῆς τῆς κατὰ Πίνδον, διὰ τὸ ἐπάρξαι τῶν τόπων τούτων Πελασγούς. Τόν τε Δία τὸν Δωδωναῖον αὐτὸς ὁ ποιητὴς ὀνομάζει Πελασγικόν·

Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικέ.

Diverſis illic linguis utuntur: Achaei
Magnanimique Eteocretes, inſuſque Cydones,
Dorieesque habitant triplices, diviique Pelaſgi.

Et Pelaſgicum Argos dicitur ea Theſſaliae pars, quae eſt inter oſtia Penei, et Thermopylas, uſque ad montana Pindi, quod Pelaſgi loca ea obtinuerint. Iovemque Dodonaeum idem poeta Pelaſgicum vocat:

O rex Dodonaee, Pelaſgice.

Πολ-

me inter Aeoles Theſſaliae incolas claram, apud omnes fere in confeſſo eſt. Ephorus ait, ſe arbitrari eos, cum a prima ſtirpe Arcades eſſent, militarem amplexos vitam: et in ſtudii eius nominisque ſocietatem multis perductis, magnum ſibi nomen cum apud Graecos paraſſe, tum apud alios, ad quos perveniſſent. Nam et in Creta coloni fuerunt, ut Homerus autor eſt, apud quem Vlyſſes ita Penelopae narrat:

Multi

Italia. Πολλοὶ δὲ καὶ τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη, Πελασγικὰ εἰρήκασιν· ὡς καὶ μέχρι δεῦρο ἐπαρξάντων. Πελασγούς τε πολλοὺς καὶ τῶν ἡρώων ὀνόματα καλέσαντες, οἱ ὕστερον ἀπ' ἐκείνων πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἐπώνυμα πεποιήκασι· καὶ γὰρ τὴν Λέσβον Πελασγίαν εἰρήκασι, καὶ τοῖς ἐν τῇ Τρωάδι Κίλιξιν, Ὅμηρος εἴρηκε τοὺς ὁμόρους Πελασγούς.

Ἱππόθοος δ' ἄγε φῦλα Πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν οἱ Λάρισσαν ἐριβώλακα ναιετάασκον.

Τῷ γ' Ἐφόρῳ τῷ ἐξ Ἀρκαδίας εἶναι τὸ φῦλον τοῦτο, ἦρξεν Ἡσίοδος. Φησὶ γάρ·

Υἷες ἐξ ἐγένοντο Λυκάονος ἀντιθέοιο,
Ὃν ποτε τίκτε Πελασγός.

Αἰσχύλος δ' ἐν τῷ περὶ Μυκήνας Ἄργους φησὶν ἐν Ἱκέτισιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν. Καὶ τὴν Πελοπόννησον δὲ, Πελασγίαν φησὶν Ἔφορος κληθῆναι. Καὶ Εὐριπίδης δ' ἐν Ἀρχελάῳ φησὶν, ὅτι

Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατὴρ
Ἐλθὼν εἰς Ἄργος, ᾤκισεν Ἰνάχου πόλιν.

Πελασ-

Multi etiam Epiroticas gentes Pelaſgicas nominant, quod eo uſque Pelaſgi imperium protulerint; multique heroum Pelaſgi ſunt dicti, a quibus deinde gentibus nomina indita ſunt. Nam et Lesbum Pelaſgiam appellarunt; et Homerus Cilicum in Troade finitimos Pelaſgos vocat:

Pinguia Lariſſae ducebat culta tenentes
Hippothous haſtas ſolitos tractare Pelaſgos.

Ephoro, ut Pelaſgos ex Arcadia eſſe diceret, autor fuit Heſiodus. Ait enim Poeta:

Lycaone natos,
Quem quondam fertur clarus genuiſſe Pelaſgus.

Aeſchylus in Supplicibus, ſeu Danaidibus, eorum patriam facit Argos apud Mycenas. Sed et Peloponneſum fuiſſe Pelaſgiam vocatam Ephorus ſcribit. Et Euripides in Archelao ait:

Danaus, qui quinquaginta genuit filias,
Argos profectus, urbem condidit Inachi.

Pelaſ-

Πελασγιώτας δ' ὠνομασμένους τοπρὶν, Italia.
Δαναοὺς καλεῖσθαι [b] νόμον ἔθηκεν. —

Ἀντικλείδης δὲ πρώτους φησὶν αὐτοὺς τὰ περὶ Λῆμνον καὶ Ἴμβρον κτίσαι· καὶ δὴ τούτων τινὰς, καὶ μετὰ Τυρρηνοῦ τοῦ Ἄτυος εἰς Ἰταλίαν συνάραι. Καὶ οἱ τὴν Ἀτθίδα συγγράψαντες, ἱστοροῦσι περὶ τῶν Πελασγῶν, ὡς καὶ Ἀθήνησι γενομένων τῶν Πελασγῶν· διὰ δὲ τὸ πλανήτας εἶναι καὶ δίκην ὀρνέων ἐπιφοιτᾶν ἐφ' οὓς ἔτυχε τόπους πελαργοὺς ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν κληθῆναι.

§. 5.

Τῆς δὲ Τυρρηνίας, μῆκος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι [pag. 222.] φασὶ τὴν παραλίαν ἀπὸ Λούνης μέχρι Ὠστείων διοχιλίων πη καὶ πεντακοσίων σταδίων· πλάτος δὲ τοῦ ἡμίσους ἔλαττον τὸ πρὸς τοῖς ὄρεσιν. εἰς μὲν οὖν Πίσας ἀπὸ Λούνης, πλείους τῶν υ σταδίων εἰσίν· ἐντεῦθεν δὲ εἰς [c] Οὐολατέρρας σ π· πάλιν δὲ ἐνθένδε εἰς Ποπλώνιον, σ ο· ἐκ δὲ Ποπλωνίου εἰς Κόσσαν ἐγγὺς, ω· οἱ δὲ χ φασί. Πολύβιος δ' οὐκ εἶναι τοὺς πάντας

α υ λ

b) νόμον ἔθηκε] ἔθηκε Ἑλλάδα. Vat. A. B. Venet. A. Stroz.
c) Οὐολατέρρας] Sic Bemb. Οὐολτέρας cod. Laſcaris. Οὐολτέρας Stroz. A. Οὐαλδετέρας vulg.

Pelaſgiotas hicque dictos antea, Danaos vocari iuſſit. —
Anticlides primos Pelaſgos Lemno et Imbro vicina condidiſſe ſcribit, quosdamque eorum cum Tyrrheno Atyis filio in Italiam navigaſſe. Atticarum rerum ſcriptores perhibent: Pelaſgos etiam Athenis fuiſſe, eosque quod avium inſtar, vagi modo hæc, modo alia adirent loca, ab Atticis pelargos appellatos fuiſſe.

§. 5.

Maximam Etruriae longitudinem aiunt eſſe iuxta oram maritimam, a Luna uſque ad Oſtia CIↃ CIↃ D ſtadia; latitudinem ſemiſſe minorem uſque ad montes. Luna enim ad Piſas amplius eſt ſtadiis CCCC; hinc Volaterras CCXXC; rurſum inde ad Populonium CCLXX; a Populonio Coſſam, prope DCCC, alii numerant DC. Polybius autem totam ſummam

Italia. αυλ λέγει. Τούτων δ' ἡ μὲν Λύνα, πόλις ἐστὶ, καὶ λιμήν. καλοῦσι δ' οἱ Ἕλληνες Σελήνης λιμένα, καὶ πόλιν. Ἡ μὲν οὖν πόλις οὐ μεγάλη· ὁ δὲ λιμὴν, μέγιστός τε καὶ κάλλιστος, ἐν αὐτῷ περιέχων πλείους λιμένας, ἀγχιβαθεῖς πάντας, οἷον ἂν γένοιτο τὸ ὁρμητήριον θαλαττοκρατησάντων ἀνθρώπων, τοσαύτης μὲν θαλάττης, τοσοῦτον δὲ χρόνον. Περικλείεται δ' ὁ λιμὴν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, ἀφ' ὧν τὰ πελάγη κατοπτεύεται, καὶ ἡ Σαρδὼν, καὶ τῆς ἠϊόνος ἑκατέρωθεν πολὺ μέρος. μέταλλα δὲ λίθου λευκοῦ τε καὶ ποικίλου γλαυκίζοντος, τοσαῦτ' ἐστὶ καὶ τηλικαῦτα μονολίθους ἐκδιδόντα πλάκας καὶ στήλας, ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἐκπρεπῶν ἔργων τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἐντεῦθεν ἔχειν τὴν χορηγίαν· καὶ γὰρ εὐεξάγωγός ἐστιν ἡ λίθος, τῶν μετάλλων ὑπερκειμένων τῆς θαλάττης πλησίον· ἐκ δὲ τῆς θαλάττης διαδεχομένου τὸ Τίβριδος τὴν κομιδήν. καὶ τὴν ξυλείαν τὴν εἰς τὰς οἰκοδομὰς, σελμάτων εὐθυτάτων, καὶ

cio cccxxx implere negat. Luna Etruriae urbs eſt, et portus. Graeci vocant urbem et portum Σελήνης λιμένα. Vrbs quidem non magna eſt, ſed portus maximus, iuxta ac pulcerrimus, plures includens portus, omnes prope litus profundos, quale omnino conveniebat eſſe receptaculum hominum, qui tanti maris tanto tempore dominium obtinuerunt. Cingitur portus montibus altis, unde maria cerni poſſunt, et Sardinia, et litoris utrinque magna pars. Fodiuntur ibi lapides albi, et variegati ad caeruleum vergente ſpecie, tanto numero, et mole, ut etiam columnae ac grandes tabulae unico conſtantes lapide inde exſcindantur. Itaque pleraque egregiorum operum, quæ Romae et aliis in urbibus viſuntur, materiam habent inde petitam. Facile enim lapis avehi poteſt, cum fodinae mari e propinquo immineant, atque a mari Tiberis excipiat ſubvectionem. Ligna quoque ad aedificia, et longiſſimos atque rectiſſimos

καὶ εὐμηκεςάτων, ἡ Τυρρηνία χορηγεῖ τὴν πλείςην τῷ ποταμῷ κατάγουσαν ἐκ τῶν ὀρῶν εὐθύς. Μεταξὺ δὲ Λούνης καὶ Πίσης, ὁ Μάκρης ἐςὶ χωρίον, ᾧ πέρατι τῆς Τυρρηνίας, καὶ τῆς Λιγυςικῆς κέχρηνται τῶν συγγραφέων πολλοί. Ἡ δὲ Πίσα, κτίσμα ἐςὶ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Πεισατῶν, οἱ μετὰ Νέςορος ἐπὶ Ἴλιον ςρατεύσαντες, κατὰ τὸν ἀνάπλουν ἐπλανήθησαν, οἱ μὲν εἰς τὸ Μεταπόντιον, οἱ δ' εἰς τὴν Πεισάτιν, ἅπαντες Πύλιοι καλούμενοι. Δυοῖν δὲ ποταμῶν κεῖται μεταξὺ κατ' αὐτὴν τὴν συμβολὴν, Ἄρνου τε, καὶ [d] Λίσαρος· ὧν ὁ μὲν ἐξ Ἀρρητίου φέρεται πολὺς, οὐχὶ πᾶς, ἀλλὰ τριχῇ σχισθεὶς, ὁ δ' ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν· συμπεσόντες δ' εἰς ἓν ῥεῖθρον, μετεωρίζουσιν ἀλλήλους ταῖς ἀντικοπαῖς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τοὺς ἐπὶ τῶν ἡιόνων ἑςῶτας ἀμφοτέρων, μηδ' ἕτερον ὑπὸ θατέρου καθορᾶσθαι· ὥστ' ἀνάγκη δυσανάπλωτα ἐκ θαλάττης εἶναι· ςάδιοι δ' εἰσὶ τὸ ἀνάπλου, περὶ κ. Μυθεύουσι δ', ὅτε πρῶτον ἐκ τῶν ὀρῶν κατε- Italia.

d) Λίσαρος] Casaub. et Cluver. corrigunt Αὔσαρος.

simos asseres Etruria copiosissime suppeditat, quos flumen statim a montibus deducit. Inter Lunam et Pisas locus est Macra, quem multi scriptorum terminum statuerunt Etruriae et Liguriae. Pisae a Pisaeis Peloponnesiis conditae sunt, qui cum Nestore cum ad Troiam profecti fuissent, in reditu per mare aberrantes, alii ad Metapontum, alii in Pisanum agrum delati fuerunt. Universi Pylii dicti. Pisae sitae sunt inter duos amnes confluentes Arnum, Aesaremque; quorum alter ab Arretio descendit copiosus quidem, sed non omnis, verum in tres divisus alveos: alter ab Apennino delabitur, et ubi confluunt, alter alterius violento incursu, ita se invicem attollunt, ut qui utrinque in ripa stant, alter alterum videre non possit; unde subvectionem a mari necesse est difficilem fieri, quae est stadiorum circiter XX. Fertur fabula, quo tempore primum illi amnes e mon-

Italia. Φέροντο οἱ ποταμοὶ οὗτοι, κωλυόμενοι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, μὴ συμπεσόντες εἰς ἓν κατακλύζοιεν τὴν χώραν, ὑποσχέσθαι μὴ κατακλύσειν, καὶ φυλάξαι τὴν
pag. 223. πίστιν. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις εὐτηχῆσαί ποτε, καὶ νῦν ἐκ ἀδοξεῖ, διά τε εὐκαρπίαν, καὶ τὰ λιθουργία, καὶ τὴν ὕλην τὴν ναυπηγήσιμον, ἣ τὸ μὲν παλαιὸν ἐχρῶντο πρὸς τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους· καὶ γὰρ μαχιμώτεροι Τυρρηνῶν ὑπῆρξαν, καὶ παρώξυναν αὐτοὺς οἱ Λίγυες, πονηροὶ [e] γείτοσι περὶ πλευρὰν ὄντες· νῦν δὲ τὸ πλέον εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἀναλίσκεται τὰς ἐν Ῥώμῃ, κἂν ταῖς ἐπαύλεσι βασίλεια κατασκευαζομένων Περσικά.

§. 6.

Τῶν δὲ Οὐολατερράνων, ἡ μὲν χώρα κλύζεται τῇ θαλάττῃ. Τὸ δὲ κτίσμα ἐν φάραγγι βαθείᾳ λόφος ἐστὶν ὑψηλὸς περίκρημνος πάντῃ, τὴν κορυφὴν ἐπίπεδος, ἐφ' ἣ ἵδρυται τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. ἡ δ' ἐπ' αὐτὴν ἀνάβασις, πεντεκαίδεκα σταδίων ἐστὶν ἀπὸ τῆς

e) γείτοσι] γείτονες Vat. A. B. Stroz.

e montibus delati fuerint, incolis obſiſtentibus, ne, in unum confluentes alveum diluvio agros vaſtarent, pollicitos fuiſſe amnes, ſe eluvionem non facturos: ac ſtetiſſe promiſſis. Videtur urbs ea quondam floruiſſe, ac ne nunc quidem ignobilis eſt, ob fertilitatem, lapicidinas, et materiam navalem, qua olim uſi ſunt ad naves fabricandas, quibus contra pericula ſe defenderent. Nam Ligures Tyrrhenis erant belicoſiores, ac malos ſe vicinos praebebant a latere accolentes, et provocantes ad certamina; hodie maxima pars in Romana aedificia inſumitur, ubi etiam in villis Perſicae exſtruuntur regiae.

§. 6.

Volaterranorum ager mari alluitur. Vrbs condita eſt in valle profunda, ſupra collem celſum et undequaque praecipitem, plano vertice, in quo arx urbis ſita. Eſt ab imo ad ſummum adſcenſus arduus

τῆς βάσεως, ὀξεῖα πᾶσα καὶ χαλεπή. Ἐνταῦθα συνέῤῥησαν τινὲς τῶν Τυῤῥηνῶν καὶ τῶν προγεγραμμένων ὑπὸ Σύλλα· πληρώσαντες δὲ τέτταρα τάγματα στρατείας, διετῆ χρόνον ἐπολιορκήθησαν, εἶθ' ὑπόσπονδοι παρεχώρησαν τὸ τόπου. Τὸ δὲ Ποπλώνιον ἐπ' ἄκρας ὑψηλῆς ἵδρυται, κατερρωγυίας εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ χερρονησιζούσης, πολιορκίαν καὶ αὐτὸ δεδεγμένον περὶ τοὺς αὐτὸς καιρούς. Τὸ μὲν ἄν πολίχνιον πᾶν ἔρημόν ἐστι, πλὴν τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν κατοικιῶν ὀλίγων· τὸ δ' ἐπίνειον οἰκεῖται βέλτιον, πρὸς τῇ ῥίζῃ τὸ ὄρους λιμένιον ἔχον, καὶ νεωσοίκους· διὸ καὶ δοκεῖ μοι μόνη τῶν Τυῤῥηνίδων τῶν παλαιῶν αὕτη πόλεων, ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ἱδρύσθαι· αἴτιον δ' ἐστὶ τὸ τῆς χώρας ἀλίμενον· διόπερ παντάπασιν ἔφευγον οἱ κτίσαι τὴν θάλατταν, ἢ προεβάλλοντο ἐρύματα [f] πρὸς αὐτοῖς, ὥστε μὴ λάφυρον ἕτοιμον ἐκκεῖσθαι τοῖς ἐπιπλεύσασιν. Ἔστι δὲ καὶ θυννοσκοπεῖον Italia.

f) πρὸς αὐτοῖς] Malim cum Vat. A. B. πρὸς αὐτῆς. Venet. A. πρὸς τῆς.

arduus atque difficilis, xv ſtadiorum. Eo confluxere aliquando quidam Etruſcorum et a Sylla proſcriptorum, qui quatuor cohortibus armatorum conſtitutis, per biennium tolerata oppugnatione, tandem publicam ſecuti fidem loco iſto ceſſerunt. Populonium ſitum eſt in promontorio ſublimi, quod praeruptum in mare exit, ac peninſulam efficit. Id quoque oppidum ſub idem tempus obſidionem pertulit. Nunc plane deſertum eſt, exceptis templis et domibus paucis; at navale melius incolitur, portu non magno ad radices montium, et aedificiis recipiendis navibus praeditum. Itaque etiam mihi ſola ex omnibus Tyrrhenis urbibus haec ad ipſum mare condita fuiſſe videtur. cauſa eſt, quod importuoſum eſt litus; quapropter conditores aut mare fugerant, aut propugnacula obiecerunt, ne praedationibus appellentium eſſent expoſiti. Eſt et ſpecula in promontorio, unde thynni

Italia. πεῖον ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ. Κατοπτεύεται δ' ἀπὸ τῆς πόλεως πόῤῥωθεν μὲν καὶ μόλις ἡ Σαρδὼν, ἐγγυτέρω δ' ἡ Κύρνος, ξ πως διέχουσα τῆς Σαρδόνος σαδίους· πολὺ δὲ μᾶλλον τούτων, ἡ Αἰθαλία [g] προσεχεστέρα τῇ ἠπείρῳ ἐστὶν, ὅσον τ διέχουσα σαδίους, ὅσους καὶ τῆς Κύρνου διέχει. Ἄριστον δ' ἀφετήριον τοῦτο τὸ χωρίον ἐστὶν ἐπὶ τὰς τρεῖς τὰς λεχθείσας νήσους. Εἴδομεν δὲ καὶ ταύτας ἡμεῖς, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ Ποπλώνιον, καὶ μέταλλά τινα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκλελειμμένα. Εἴδομεν δὲ καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὸν σίδηρον τὸν ἐκ τῆς Αἰθαλίας κομιζόμενον· οὐ γὰρ δύναται [h] συλλιπαίνεσθαι καμινευόμενος ἐν τῇ νήσῳ· κομίζεται δ' εὐθὺς ἐκ τῶν μετάλλων εἰς τὴν ἤπειρον. Τοῦτο δὲ δὴ παράδοξον ἡ νῆσος ἔχει, καὶ τὸ, τὰ ὀρύγματα ἀναπληροῦσθαι πάλιν τῷ χρόνῳ τὰ μεταλλευθέντα, καθάπερ τοὺς πλαταμῶνας φασὶ τοὺς ἐν Ῥόδῳ, καὶ τὴν ἐν Πάρῳ πέτραν τὴν μάρμαρον, καὶ τοὺς ἐν Ἰνδοῖς ἅλας,
pag. 224. οὓς φησὶ Κλείταρχος. Οὔτ' οὖν Ἐρατοσθένης ὀρθῶς, ὁ φή-

g) προσεχεστέρα τῇ ἠπείρῳ] Casaub. legit sententia divisa προσεχεστέρα γὰρ τ. ἠ. h) συλλιπαίνεσθαι] συντήκεσθαι Venet. A.

thynni observantur. Ex urbe procul ac aegre conspicitur Sardinia, propius Corsica, quae a Sardinia distat fere LX stadijs. His multo vicinior continenti est Aethalia, ad CCC stadia inde, totidemque a Corsica distans. Optime a Populonio solvunt tres illas insulas petituri. quas et nos vidimus Populonio conscenso, et metalla quaedam ibi locorum deserta. Vidimus etiam, qui ferrum ex Aethalia allatum elaborarent: non enim ea in insula fornacibus liquari potest, sed statim atque effossum est in continentem perfertur. Hoc mirandum habet Aethalia, simulque quod fossae, unde metalla sunt eruta, rursum tractu temporis implentur: quod ipsum de salis fossis apud Rhodios, de marmore Pario narratur, et de Indicis salibus Clitarchus tradit. Ergo neque Era-

ὁ Φήσας μὴ καθορᾶσθαι, μήτε τὴν Κύρνον ἐκ τῆς Italia.
ἠπείρου, μήτε τὴν Σαρδόνα· οὔτ' Ἀρτεμίδωρος, ὁ Φήσας ἐν χιλίοις εἶναι καὶ διακοσίοις σταδίοις πελαγίας ἀμφοτέρας. καὶ γὰρ εἴ τισιν, ἡμῖν γε οὐκ ἂν ὑπῆρξαν ὁραταὶ αἱ ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον σαφεῖς ἑωρῶντο, καὶ μάλιστα ἡ Κύρνος. Ἔστι δὲ κατὰ τὴν Αἰθαλίαν λιμὴν Ἀργῶος ἀπὸ τῆς Ἀργοῦς, ὡς φασίν. Ἐκεῖσε γὰρ πλεῦσαι τὴν τῆς Κίρκης οἴκησιν ζητοῦντα τὸν Ἰάσονα, τῆς Μηδείας ἐθελούσης ἰδεῖν τὴν θεάν· καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν ἀποσελεγγισμάτων παγέντων, ἃ ἐποίουν οἱ Ἀργοναῦται, διαμένειν ἔτι καὶ νῦν διαποικίλους τὰς ἐπὶ τῆς ἠιόνος ψήφους. Αἱ δὲ τοιαῦται μυθοποιΐαι, τεκμήρια τῶν λεγομένων ὑφ' ἡμῶν ἐστιν· ὅτι οὐ πάντα Ὅμηρος αὐτὸς ἔπλαττεν· ἀλλ' ἀκούων θρυλλουμένων τῶν τοιούτων πολλῶν, αὐτὸς προσετίθει μήκη διαστημάτων καὶ ἐκτοπισμῶν· καὶ καθάπερ τὸν Ὀδυσσέα εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐξέβαλε, παραπλησίως καὶ τὸν Ἰάσονα, γενομένης καὶ τούτῳ πλάνης

I 4 τινὸς,

Eratoſthenes recte dixit e continenti neque Corſicam poſſe conſpici, neque Sardiniam: et aeque falſum eſt quod Artemidorus ait, utramque in mari iacere ſtadiis CIↃ CC a continente diſſitam: nam ſi quis alius id potuit, ipſe certe tanto intervallo non potuiſſem eas tam liquido conſpicere, quam conſpexi, et praecipue Corſicam. Ad Aethaliam portus eſt Argous, ab Argo navi ſic dictus, ut aiunt. Eo enim perhibent Iaſonem navigaſſe, Circes domicilium quaerentem, quam Deam Medea cupiebat viſere, et a ſtrigmentis concretis, quae Argonautae ibi fecerint, adhuc durare variegatos in litore ſcrupulos. Huiuſmodi porro fabulae confirmant, quod nos diximus; Homerum non omnia finxiſſe; ſed cum multa id genus ferri rumoribus vulgi audiret, ipſum de ſuo ingenio intervallorum longitudines, et remotos ab hominibus ſitus addidiſſe: utque Ulyſſem, ita etiam Iaſonem

Italia. τινὸς, κἀκεῖνῳ, καθάπερ καὶ Μενελάῳ. Περὶ μὲν οὖν τῆς Αἰθαλίας τοσαῦτα.

§. 7.

Ἡ δὲ Κύρνος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καλεῖται Κόρσικα. Οἰκεῖται δὲ φαύλως τραχεῖά τε ὖσα, καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι δύσβατος τελέως, ὥστε τοὺς κατέχοντας τὰ ὄρη, καὶ ἀπὸ λῃστηρίων ζῶντας, ἀγριωτέρους εἶναι θηρίων. Ὁπόταν γοῦν ὁρμήσωσιν οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ, καὶ προσπεσόντες τοῖς ἐρύμασι, πολὺ πλῆθος ἕλωσι τῶν ἀνδραπόδων, ὁρᾶν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ θαυμάζειν, ὅσον ἐμφαίνεται τὸ θηριῶδες καὶ τὸ βοσκηματῶδες ἐν αὐτοῖς· ἢ γὰρ οὐχ ὑπομένουσι ζῆν, ἢ ζῶντες ἀπαθείᾳ, καὶ ἀναισθησίᾳ τοὺς ὠνησαμένους ἐπιτρίβουσιν· ὥστε καί περ τὸ τυχὸν καταβάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅμως μεταμέλειν. Ἔστι δ' ὅμως οἰκήσιμά τινα μέρη, καὶ πολίσματά που, Βλησίνων τε, καὶ Χάραξ, καὶ Ἐνικονίαι, καὶ Οὐάπανες. Μῆκος δὲ τῆς νήσου φησὶν ὁ χωρογράφος μίλια ἐξ, πλάτος δὲ ο.

sonem in Oceanum eduxisse, cum eorum uterque, sicut et Menelaus, vagatus fuerit. Ac de Aethalia quidem satis.

§. 7.

Corsicam Romani nominant quae Cyrnus est Graecis. Male ea habitatur, aspera est, ac plerisque locis plane invia; quo fit, ut montana colentes, qui latrociniis vitam sustentant, ipsis sint inhumaniores bestiis. Itaque, cum Romani duces in insulam hanc incursionem faciunt, ac munitiones adorti, magnum mancipiorum numerum afferunt, videre Romae cum admiratione licet, quantum in eis feritatis ac indolis plane sit belluinae. Nam aut vitam fugiunt, aut impatientia ac stupiditate dominos obtundunt: ut impensae poeniteat etiam si quis minimo emerit. Quaedam tamen insulae partes habitari possunt; inque iis oppida inveniuntur, Blesino, Charax, Eniconiae, et Vapanes. Longitudinem insulae tradit regionum descriptor passuum millia CLX, latitudinem LXX.

Sar-

δὲ ο. Σαρδόνος δὲ μῆκος σ κ, πλάτος δὲ ἐννενήκοντα καὶ η. κατ' ἄλλους δὲ Κύρνου μὲν περίμετρος, [i] περὶ χιλίους λέγεται καὶ διακοσίους σταδίους, [k] τῆς δὲ Σαρδόνος καὶ τετρακισχιλίους. Ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ πολὺ μέρος τραχύ, [l] καὶ οὐκ εἰρηναῖον, πολὺ δὲ καὶ χώραν ἔχον εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτῳ δὲ καὶ διαφερόντως. Πόλεις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ἀξιόλογοι δὲ [m] Κάραλις, καὶ Σύλχοί. Τῇ δ' ἀρετῇ τῶν τόπων ἀντιτάσσεταί τις καὶ μοχθηρία· [n] νοσερὰ γὰρ ἡ νῆσος τῷ θέρους, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς εὐκαρπεστάτοις χωρίοις· τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πορθεῖται συνεχῶς ὑπὸ τῶν ὀρεινῶν, οἳ καλοῦνται [o] Διαγήβρεις, Ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι. Λέγεται γὰρ Ἰόλαος ἄγων τινὰς τῶν παίδων τῷ Ἡρακλέους ἐλθεῖν δεῦρο, καὶ συνοικῆσαι τοῖς τὴν νῆσον ἔχουσι βαρβάροις. (Τυρρηνοὶ δ' ἦσαν·) ὕστερον δὲ Φοίνικες [p] κατεκράτησαν οἱ ἐκ Καρχηδόνος, καὶ Italia. pag. 225.

i) περὶ χιλίους] περὶ τρισχιλίους. Vat. A. Bemb. Interpr. pr. k) τῆς — τετρακισχιλίους] absunt e Codd. Stroz. A. B. l) καὶ οὐκ εἰρηναῖον] malim καὶ ὀρεινὸν. m) Κάραλις] Κάλαρις. Vat. A. Venet. A. Stroz. Interpr. pr. n) νοσερὰ γὰρ] Voculam γὰρ restitui e codd. Venet. A Stroz. o) Διαγήβρεις] Διαγήσβεις Vat. A. B. Venet. A. Stroz. A. B. Interpr. pr. p) κατεκράτησαν] ἐπεκράτησαν Bemb. Stroz.

Sardiniae autem longitudinem CCXX, latitudinem XC VIII. Secundum alios circumferentia Corsicae est stadiorum CIↃ CC, Sardiniae quater mille. Sardiniae magna pars aspera est et parum pacata: magnam tamen rerum copiam, praecipue frumenti profert. Vrbes habet plures, quarum praecipuae Caralis et Sulchi. Bonitati soli oppositum est vitium, quod per aestatem insula morbosa est, idque ibi praecipue, ubi feracissima est. Eandem insulae partem etiam frequenter populantur montani Diagebres, quondam Iolaenses dicti: Iolaus enim fertur eo adduxisse quosdam filiorum Herculis, et inter barbaros (erant autem Tyrrheni) eius insulae cultores habitasse. Postea Poeni Carthaginienses insulam obtinuerunt,

Italia. μετὰ τούτων Ῥωμαίοις ἐπολέμησαν. καταλυθέντων δὲ ἐκείνων, πάνθ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ὑπῆρξε. Τέτταρα δ' ἐστὶ τῶν ὀρεινῶν ἔθνη, [q] Ταρᾶτοι, Σοσσινᾶτοι, Βαλαροὶ, Ἀκόνιτες, ἐν σπηλαίοις οἰκοῦντες· [r] εἰ καί τινα γῆν ἔχουσι σπόριμον, οὐδὲ ταύτην ἐπιμελῶς σπείροντες, ἀλλὰ τὰς τῶν ἐργαζομένων καθαρπάζοντες, τοῦτο μὲν τῶν αὐτόθι· [s] τοῦτο δ' ἐπιπλέοντες τοῖς ἐν τῇ περαίᾳ, Πεισάταις μάλιστα. Οἱ δὲ πεμπόμενοι στρατηγοὶ τὰ μὲν ἀντέχουσι, πρὸς ἃ δ' ἀπαυδῶσιν, ἐπειδὰν μὴ λυσιτελῇ τρέφειν συνεχῶς ἐν τόποις νοσεροῖς στρατόπεδον. λείπεται δὴ στρατηγεῖν τέχνας τινάς· καὶ δὴ, τηρήσαντες ἔθος τι τῶν βαρβάρων· πανηγυρίζουσι γὰρ ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἀπὸ τῆς ληλασίας, ἐπιτίθενται τότε καὶ χειροῦνται πολλούς. Γίνονται δ' ἐνταῦθα οἱ τρίχα φύοντες αἰγείαν ἀντ' ἐρέας κριοὶ, καλούμενοι δὲ Μούσμονες· ὧν ταῖς δοραῖς θωρακίζονται. Χρῶνται δὲ πέλτῃ, καὶ ξιφιδίῳ. §. 8.

q) Ταρᾶτοι] Παράτοι. Vat. B. Venet. A. Interpr. pr.
r) εἰ καί τινα γῆν] ὑβί τινα γῆν. Vat. A. B. Stroz. Interpr. pr.
s) τοῦτο δ' ἐπιπλέοντες] Sic Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Caſaub. libb. Interpr. pr. Vulgo τοῦτο δ' ἐπιπλέον.

erunt, adiutique ab incolis bellum contra Romanos geſſerunt. Carthaginienſibus domitis omnia in poteſtatem Romanorum venerunt. Quatuor ſunt montanae gentes, Tarati, Soſſinati, Balari, Aconites, in ſpeluncis habitantes; et quamquam agrum habent ſementi aptum, tamen negligenter eum colunt, aliorumque opera, partim in ipſa inſula diripiunt, partim in continentem navigantes, Piſanos prae primis latrociniis petunt. Romanorum praefecti in inſulam miſſi interdum illis reliſtunt, interdum autem eorum depraedationes negligunt; cum conducere non videtur exercitum perpetuum in locis alere morboſis. Frequenter rem calliditate expediunt. Obſervant enim id tempus, quo barbarorum more poſt praedam coactam aliquot dies feſtos ducunt, ac tum eos per inſidias adorti, multos in ſuam poteſtatem redigunt. Naſcuntur ibi arietes, qui lanae loco pilum ferunt caprinum, et vocantur muſmones, quorum pellibus thoracum loco utuntur. Peltam geſtant et pugionem.

§. 8. Italia.

Ἀπὸ πάσης δὲ τῆς μεταξὺ Ποπλωνίου καὶ Πίσης, ἱκανῶς αἱ νῆσοι κατοπτεύονται· ἐπιμήκεις δ' εἰσὶ καὶ παράλληλοι σχεδὸν αἱ τρεῖς ἐπὶ νότον, καὶ Λιβύην τετραμμέναι· πολὺ μέν τοι τῷ μεγέθει λείπεται τῶν ἄλλων ἡ Αἰθαλία. Ἀπό τε τῆς Λιβύης τῷ ἐγγυτάτω δίαρμα φησὶν ὁ χωρογράφος εἰς τὴν Σαρδὼ μίλια τ. Μετὰ δὲ Ποπλώνιον Κόσσαι πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· ἔστι δ' ἐν κόλπῳ βουνὸς ὑψηλὸς, ἐφ' ὃ τὸ κτίσμα· ὑπόκειται δ' Ἡρακλέους λιμὴν καὶ πλησίον λιμνοθάλαττα, καὶ παρὰ τὴν ἄκραν τὴν ὑπὲρ τὸ κόλπω θυννοσκοπεῖον. ἀκολουθεῖ γὰρ ὁ θύννος ὑ τῇ βαλάνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ πορφύρᾳ παρὰ γῆν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης, μέχρι καὶ Σικελίας. Ἀπὸ δὲ τῶν Κοσσῶν εἰς Ὠστίαν παραπλέουσι πολίχνια ἐστὶ, Γραουίσκιον, καὶ Πῦργοι, καὶ Ἄλσιον, καὶ Φρεγηνία· εἰς μὲν δὴ Γραυίσκους στάδιοι τ. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τόπος ἐστὶ pag. 226.
καλούμενος Ῥηγισύιλλα· ἱστορεῖται δὲ γενέσθαι τοῦτο βασί-

§. 8.

A tota, quae Populonium et Piſas interiacet regione, ſatis conſpici poſſunt inſulae. Sunt autem tres oblongae, ac paene parallelis incluſae lineis, meridiei et Africae obverſae; longe autem reliquis minor eſt Aethalia. Iam ab Africa in Sardiniam breviſſimum traiectum chorographus tradit eſſe paſſuum millia CCC. Poſt Populonium Coſſae urbs eſt paulum ſupra mare, ſita in ſublimi colle, qui in ſinu iacet; infra urbem Herculis portus eſt, et proxime lacus marinus, et ad promontorium, quod ſinui imminet, ſpecula ad captandos thynnos comparata. Non enim glandes tantum ſectatur thynnus, ſed et purpuram prope terram, ab extero mari uſque ad Siciliam. A Coſſa navigantibus verſus Oſtiam, oppida occurrunt Graviſcae, Pyrgi, Alſium, Fregenae: diſtant Graviſcae ſtadiis CCC a Coſſa. Inter haec eſt Regis villa, quam narrant olim fuiſſe regiam

Italia. βασίλειον Μαλαιώτᾳ Πελασγῷ, ὃν φασι δυναστεύσαντα ἐν τοῖς τόποις μετὰ τῶν συνοίκων Πελασγῶν, ἀπελθεῖν ἐνθένδε εἰς Ἀθήνας. τοῦτο δ' εἰσὶ τῆς φυλῆς, καὶ οἱ τὴν Ἀγυλλαν κατεσχηκότες. Ἀπὸ δὲ Γραυϊσκων εἰς Πύργους, μικρὸν ἐλάττους τῶν ρ π· ἔστι δ' ἐπίνειον τῶν Καιρετανῶν [t] ἀπὸ ν σταδίων. ἔχει δὲ Εἰληθυίας ἱερὸν Πελασγῶν ἵδρυμα, πλούσιόν ποτε γενόμενον· ἐσύλησε δ' αὐτὸ Διονύσιος ὁ τῶν Σικελιωτῶν τύραννος κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ Κύρνον. Ἀπὸ δὲ τῶν Πύργων εἰς Ὠστίαν σξ· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τό Ἄλσιον καὶ ἡ Φρεγηνία. Περὶ μὲν τῆς παραλίας τῆς Τυρρηνικῆς, ταῦτα.

§. 9.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πόλεις πρὸς ταῖς εἰρημέναις, Ἀρήτιόν τε καὶ Περυσία, καὶ Οὐλσίνιον, καὶ Σύτριον· πρὸς δὲ ταύταις πολίχναι συχναὶ, [u] Βλήρα τε καὶ Φερεντινὸν, καὶ Φαλέριον, καὶ Φαλίσκον, καὶ Νέπι-

t) ἀπὸ ν σταδίων] ἀπὸ γτ σταδίων. Bemb. Stroz. Interpr. pr.
u) Βλήρα τε] Sic legunt Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Bemb. Interpr. pr. vulg. Βλήρατοι.

giam Malaeoti Pelasgi, qui cum ibi cum accolentibus Pelasgis habitasset, inde Athenas migraverit. Eiusdem gentis sunt etiam qui Agyllam tenuerunt. A Graviscis ad Pyrgos stadia sunt paulo minus CXXC. ab his ad L stadia abest Caeretanorum navale, quod habet Lucinae fanum a Pelasgis conditum, locuples quondam. spoliatum est a Dionysio Siciliae tyranno in Corsicam navigante. A Pyrgis ad Ostiam stadia sunt CCLX. interiacent Alsium et Fregenae. Tantum de ora Tyrrhena maritima.

§. 9.

At in mediterraneis praeter iam dictas urbes sunt Aretium, Perusia, Volsinium, Sutrium; tum crebra oppida, Blera, Ferentinum, Faleria, Falisca, Nepita, Statonia,

Νέπιτα, καὶ Στατωνία, καὶ ἄλλαι πλείους, αἱ μὲν ἐξαρχῆς συνεστῶσαι, τινὲς δὲ τῶν Ῥωμαίων οἰκισάντων, [x] ἢ ταπεινωσάντων, καθάπερ τοὺς Οὐηΐους πολεμήσαντας πολλάκις, καὶ τὰς Φιδήνας. [y] Ἔνιοι δ' ἐ Τυρρηνὺς φασὶ τοὺς Φαλερίους, ἀλλὰ Φαλίσκους. Ἴδιον ἔθνος τινὲς καὶ τοὺς Φαλίσκους, καὶ πόλιν ἰδιόγλωσσον· οἱ δὲ Αἰκουμφαλίσκον λέγουσιν ἐπὶ τῇ Φλαμινίᾳ ὁδῷ κείμενον μεταξὺ [z] Ὀκρικλῶν καὶ Ῥώμης. Ὑπὸ δὲ τῷ Σωράκτῳ ὄρει Φερωνία πόλις ἐστὶν, ὁμώνυμος ἐπιχωρίᾳ τινὶ δαίμονι τιμωμένῃ σφόδρα ὑπὸ τῶν περιοίκων, ἧς τέμενός ἐστιν ἐν τῷ τόπῳ θαυμασὴν ἱεροποιΐαν ἔχον· γυμνοῖς γὰρ ποσὶ διεξίασιν ἀνθρακίαν καὶ σποδιὰν μεγά- Italia.

x) ἢ ταπεινωσάντων] Restitui particulam ἢ ex codd. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. y) Ἔνιοι — ἐπὶ τῇ Φλαμινίᾳ ὁδῷ κείμ.] Sic restituere conatus sum locum depravatissimum, praeeunte iam Salmasio in Exerc. Plin. pag. 44. In editis est: Ἔνιοι δ' ἐ Τυρρηνὺς φασὶ τὰς Φαλερίους, ἀλλὰ Φαλίσκους ἴδιον ἔθνος τινές· καὶ τὰς Φαλίσκους πόλιν ἰδιόγλωσσον· οἱ δὲ οἰακῦ συμβαλίσκον λέγουσιν κ. τ. λ. Codices Vat. A. Venet. A. et Stroz. pro συμβαλίσκον legunt συμ φαλίσκον; in caeteris cum vulgatis consonant. Cluverius in Ital. ant. pag. 538. legit: Ἔνιοι δ' ἐ Τυρρηνὺς φασὶ τὰς Φαλερίους, ἀλλὰ Φαλίσκους ἴδιον ἔθνος εἶναι καὶ ἰδιόγλωσσον, καὶ τὰς Φαλερίους πόλιν αὐτῶν. οἱ δ' Αἰκουμφαλίσκουμ λέγουσιν κ. τ. λ. z) Ὀκρικλῶν] Ita rescripsi cum Cluverio, Salmasio, Casaubono pro vulg. Ὀχικλῶν.

tonia, et alia plura, partim antiqua, partim ab Romanis condita; nonnulla etiam abiis oppressa fuerunt: quod Veiis et Fidenis post saepius iteratam rebellionem evenit. Sunt qui Falerios negant esse Tyrrhenos, sed Falisços; alii Falisçus peculiarem gentem esse urbemque eiusdem nominis, et peculiari lingua utentem, inhabitare produnt; alii coniectant Falisçorum urbem esse Aequum Falisçum in via Flaminia inter Ocriculos et Romam situm. Sub monte Soracte urbs est Feronia, communi indigenae cuiusdam deae vocabulo, quam vicini studiose venerantur: estque ibi lucus Feroniae, in quo sacrificium perpetratur mirabile. Correpti enim eius numinis afflatu homines nudis pedibus prunarum ardentium

struem

Italia. μεγάλην οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς δαίμονος ταύτης ἀπαθεῖς, καὶ συνέρχεται πλῆθος ἀνθρώπων ἅμα τῆς τε πανηγύρεως χάριν, ἣ συντελεῖται κατ' ἔτος, καὶ τῆς λεχθείσης θέας. Μάλιστα δ' ἐστὶ μεσογαῖα τὸ Ἀρρήτιον πρὸς τοῖς ὄρεσιν. ἀπέχει γῆν τῆς Ῥώμης [a] ἐν μεσογαίᾳ χιλίους σταδίους· τὸ δὲ Κλούσιον ω. Ἐγγὺς δὲ τούτων ἐστὶ, καὶ ἡ Περυσία. Προσλαμβάνουσι δὲ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας καὶ λίμναι, μεγάλαι τε καὶ πολλαὶ οὖσαι· καὶ γὰρ πλεῖται, καὶ τρέφουσιν ὄψον πολὺ, καὶ τῶν πτηνῶν τὰ λιμναῖα [b] τύφη τε καὶ πάπυρος, ἀνθήλη τε πολλὴ κατακομίζεται ποταμοῖς εἰς τὴν Ῥώμην, ἃς ἐκδιδόασιν αἱ λίμναι μέχρι τοῦ Τιβέρεως· ὧν ἐστὶν καὶ ἡ τε Κιμινία καὶ περὶ Οὐολσινίους καὶ ἡ περὶ Κλούσιον, καὶ ἡ ἐγγυτάτω τῆς Ῥώμης καὶ τῆς θαλάττης Σαβάτα· ἀπωτάτω δὲ, καὶ ἡ πρὸς Ἀρρητίῳ ἤδη Τρασυμένα, καθ' ἣν αἱ ἐκ τῆς Κελτικῆς εἰς τὴν Τυρρηνίαν [c] ἐμβολαὶ στρατοπέδοις·

a) ἐν μεσογαίᾳ] Absunt haec ex codd. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Bemb. et recte quidem. videntur enim e linea antecedenti in hanc irrepsisse. Mox iidem codd. pro χιλίους σταδ. legunt χιλίους ργ' διακοσίους σταδ. b) τύφη τε] Sic Vat. A. B. Venet. A. vulgo τύφοι τε. c) ἐμβολαὶ] ἐκβολαὶ Vat. A. B. Venet. A. Stroz.

struem illaesi perambulant, et quotannis eo turba hominum cum solennis conventus, tum spectaculi eius causa confluit. Maxime in mediterranea recedit Aretium, montibus vicinum; abest a Roma stadiis CIↃ. Clusium autem IↃ CCC. Prope haec est etiam Perusia. Ad ubertatem soli conducunt etiam lacus, magni ac multi; quippe et navigantur, et multum piscium ac paluſtrium avium producunt, tum typhorum, papyri et paniculae lucernariae copia fluminibus Romam devehitur, quos lacus isti in Tiberim emittunt. Talis est Ciminius lacus apud Volsinios, et alius apud Clusium, et proxime Romam ac mare Sabatus. Longissime autem remotus, et iam Aretio propinquior Trasymenus est lacus, iuxta quem e Gallia in Etru-

δοις· αἷς περ καὶ Ἀννίβας ἐχρήσατο, δυοῖν ὄσων· ταύτης τε, καὶ τῆς ἐπ' Ἀριμίνῳ διὰ τῆς Ὀμβρικῆς· βελτίων μὲν ἂν ἡ ἐπ' Ἀριμίνῳ· ταπεινῶται γὰρ ἐνταῦθα ἱκανῶς τὰ ὄρη. Φερομένων δὲ τῶν παρόδων τούτων ἐπιμελῶς, ἠναγκάσθη τὴν χαλεπωτέραν ἑλέσθαι· καὶ ἐκράτησεν ὅμως νικήσας μάχας μεγάλας Φλαμμίνιον. Πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν Τυρρηνίαν, [d] ἅπερ τῷ πλησίον εἶναι τῆς Ῥώμης, οὐχ ἧττον εὐανδρεῖ τῶν ἐν Βαΐαις, ἃ διωνόμασται πολὺ πάντων μάλιστα. Italia. pag. 227.

§. 10.

Τῇ δὲ Τυρρηνίᾳ παραβέβληται κατὰ τὸ πρὸς ἕω μέρος ἡ Ὀμβρικὴ, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν Ἀπεννίνων λαβοῦσα, καὶ ἔτι περαιτέρω μέχρι τοῦ Ἀδρίου. Ἀπὸ γὰρ δὴ Ῥαυέννης ἀρξάμενοι κατέχουσιν ἤτοι τὸ πλησίον, καὶ ἐφεξῆς, Σάρσιναν, Ἀρίμινον, Σήναν, καὶ Καμάρινον. Αὐτῆ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Αἶσις ποταμὸς, καὶ τὸ Γυγγῆνον ὄρος,

d) ἅπερ — εὐανδρεῖ] Sic Vat. A. Stroz. In editis ἅπερ deeſt, et pro οὐχ ἧττον εὐανδρεῖ exhibent οὐχ ἧττον δ' εὐανδρεῖ.

Etruriam aditus exercitibus patet, quo et Annibal uſus eſt. Sunt enim duo aditus, hic, et alter per Vmbriam iuxta Ariminum: commodior tamen illo is eſt per Ariminum, montibus ibi ſatis humilibus. Sed cum is accurata cuſtodia teneretur, difficiliorem coactus eſt petere: atque obtinuit, victo magna pugna Flaminio. Abundat etiam calidarum fontibus aquarum Etruria, cuius thermae ob vicinam Romam non minus quam famoſiſſimae illae omnium maxime Baiae frequentantur.

§. 10.

Etruriae, qua ortum ſolis ſpectat, Vmbria adiacet, incipiens ab Apennino, itemque trans eos montes ad Adriaticum usque mare porrigens. A Ravenna enim Vmbri incipientes tenent eidem urbi propinqua loca, ac deinceps Sarſinam, Arimi-num, Senam, Camarinum. Ibi eſt et Aeſis fluvius, Gingunum

Italia. ὄρος, καὶ Σεντῖνον, καὶ Μέταυρος ποταμὸς, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τύχης. Περὶ γὰρ τούτους τοὺς τόπους εἰσὶ τὰ ὅρια τῆς Ἰταλίας τῆς πρότερον, καὶ τῆς Κελτικῆς κατὰ τὸ πρὸς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ μέρος· καί πως μετατιθέντων πολλάκις τῶν ἡγεμόνων. Πρότερον μέν γε τὸν Αἶσιν ἐποιοῦντο ὅριον· πάλιν δὲ τὸν Ῥυβίκωνα ποταμόν. Ἔστι δ' ὁ μὲν Αἶσις μεταξὺ Ἀγκῶνος καὶ Σηνογαλλίας· ὁ δὲ Ῥυβίκων μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ῥαυέννης· ἄμφω δ' ἐκπίπτουσιν εἰς τὸν Ἀδρίαν. Νυνὶ δὲ συμπάσης τῆς μέχρι τῶν Ἄλπεων ἀποδεχθείσης Ἰταλίας, τούτους μὲν τοὺς ὅρους ἐᾶν δεῖ· τὴν δ' Ὀμβρικὴν καθ' ἑαυτὴν ὁδὸν ἧττον μέχρι καὶ Ῥαυέννης, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες διατείνειν· οἰκεῖται γὰρ ὑπὸ τούτων. Εἰς μὲν δὴ Ἀρίμινον ἐνθένδε, περὶ τ φασίν· ἐκ δὲ Ἀριμίνου τὴν ἐπὶ Ῥώμης ἰόντι, κατὰ τὴν Φλαμμινίαν ὁδὸν, διὰ τῆς Ὀμβρικῆς ἅπασα ἡ ὁδός ἐστι, μέχρι Ὀκρίκλων καὶ τοῦ Τιβέρεως σταδίων ν καὶ τριακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις. τοῦτο μὲν δὴ μῆκος· τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλόν ἐστι. Πόλεις δ' εἰσὶν αἱ ἐντὸς τῶν Ἀπεν-

gunum mons, Sentinum, Metaurus fluvius et Fanum Fortunae. Circa haec loca finis eſt antiquae Italiae, et Galliae ad huius maris partes: quanquam is terminus ſaepe eſt a magiſtratibus mutatus. Primum enim Aeſin fluvium terminum eſſe voluerunt, deinde Rubiconem. Aeſis inter Anconam eſt et Senogalliam, Rubico inter Ariminum et Ravennam, ambo in Adriaticum mare effluunt. Ac noſtra quidem aetate, cum quidquid regionis uſque ad Alpes eſt, Italiae nomine cenſeatur, limites iſtos valere iubemus: nihilominus ipſam per ſe Vmbriam uſque ad Ravennam protendi in confeſſo apud omnes eſt: ab his enim incolitur. Hinc ergo ad Ariminum ſtadia ferunt CCC. Ab Arimino autem Romam via Flaminia per Vmbriam uſque ad Ocriculum et Tiberim, iter eſt ſtadiorum CIↃ CCCL. Haec eſt longitudo. Latitudo autem inaequalis eſt. Vrbes intra Apennino

Ἀπεννίνων ὀρῶν ἄξιαι λόγου κατ' αὐτὴν μὲν τὴν Φλαμ- Italia.
μινίαν ὁδὸν, οἵ τε Ὀκρίκλοι πρὸς τῷ Τίβερι, καὶ Λάρολον, καὶ Νάρνα, δι' ἧς ῥεῖ ὁ Νὰρ ποταμὸς, συμβάλλων τῷ Τίβερι μικρὸν ὑπὲρ Ὀκρίκλων, πλωτὸς δ' ὑ μεγάλοις σκάφεσιν· εἶτα Κάρσυλοι, καὶ Μηβανία, παρ' ἣν ῥεῖ ὁ Τενέας, καὶ ἕτος ἐλάττοσι σκάφεσι κατάγων ἐπὶ τὸν Τίβεριν τὰ ἐκ τῆ πεδίε. Καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ κατοικίαι διὰ τὴν ὁδὸν πληθυνόμεναι μᾶλλον, ἢ διὰ πολιτικὸν σύστημα, Φόρον Φλαμμίνιον, καὶ Νωκέρια, ἡ τὰ ξύλινα ἀγγεῖα ἐργαζομένη, καὶ Φόρον Σεμπρώνιον. Ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς ὁδοῦ βαδίζοντι ἐκ τῶν
Ὀκρίκλων εἰς Ἀρίμινον, Ἰντέραμνα ἐστὶ, καὶ Σπολί- pag. 228.
τιον, καὶ Αἴσιον, καὶ Καμέρτη, ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀρίζουσι τὴν Πικεντίνην ὄρεσι. Κατὰ δὲ θάτερα μέρη, Ἀμερία τε [e] καὶ Τῦδρε εὐκλεὴς πόλις, καὶ Εἰσπέλλον, καὶ [f] Ἰτορον, [g] πλησίον τοῦτ' ἤδη τῶν ὑπερβολῶν τῦ ὄρους. Ἅπασα δ' εὐδαίμων ἡ χώρα, μικρῷ δ' ὀρεινοτέρα· ζειᾷ

e) καὶ Τῦδρε εὐκλεὴς] Hanc lectionem optimam ſolus Cod. Lascaris, quo Scrimgerus uſus eſt, exhibet. Vulg καὶ Τυδρεεὐκλεις. f) Ἰτορον] Ἴτυρον Venet. A. Cluver. corrigit Ἰγύϊον. g) πλησίον τῦτ' ἤδη] Sic Venet. A. Interpr. pr. Vulgo πλησίον τύτυ δή.

num in Flaminia via memorabiles ſunt, Ocriculum ad Tiberim, Larolum, Narnia, per quam fluit Nar fluvius, qui paulum ſupra Ocriculum in Tiberim exit, navigabilis lembis non magnis: tum Carſuli, Mevania, quam alluit Teneas, qui et ipſe parvis navigiis merces a campeſtribus in Tiberim devehit. Sunt et alia oppida magis itineris cauſa frequentata, quam civilem ob conſtitutionem: Forum Flaminii, Nuceria, ubi lignea conficiuntur vaſa, Forum Sempronii. In itinere autem ab Ocriculo Ariminum verſus ad dextram Interamna iacent, Spoletum, Aeſium, Camerta in ipſis montibus, qui Picenum diſtinguunt. Et in altera parte Ameria et Tuder, celebris urbs, et Iſpellum, et Itorum, quorum hoc iam prope cacumina montis eſt. Tota ea felix eſt regio, ali-

Italia. ζειᾶ μᾶλλον ἢ πυρῷ [h] τοὺς ἀνθρώπους τρέφουσα. Ὀρεινὴ δὲ, καὶ ἡ Σαβινὴ ἐφεξῆς ἔσα ταύτῃ παραβεβλημένη τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ αὐτῇ τῇ Τυρρηνικῇ. Καὶ τοῖς Λατίνοις δὲ ὅσα πλησιάζει, τούτοις τε, καὶ τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι, τραχύτερα ἐστίν. Ἄρχεται μὲν ἂν [i] τὰ δύο ἔθνη ταῦτα ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως καὶ τῆς Τυρρηνίας· ἐκτείνεται δὲ ἐπὶ τὰ Ἀπέννινα ὄρη πρὸς τῷ Ἀδρίᾳ λοξὰ παρεμβάλλοντα. Ἡ δὲ Ὀμβρικὴ καὶ παραλλάττουσα, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς θαλάττης. Περὶ μὲν ἂν τῶν Ὀμβρικῶν ἱκανῶς εἴρηται.

ΚΕΦ. Γ.

§. 1.

Σαβῖνοι δὲ στενὴν οἰκοῦσι χώραν, ἐπὶ μῆκος δὲ διήκουσαν καὶ χιλίων σταδίων ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως καὶ Νωμέντου πολίχνης, μέχρις Οὐηστίνων. Πόλεις δ' ἔχουσιν ὀλίγας καὶ

h) τοὺς ἀνθρώπους] τοὺς ὀφθαλμούς. Venet. A. i) τὰ δύο ἔθνη] Sic omnino ſcribendum eſſe pro vulg. δέκα iam Caſaub. obſervavit.

quantum tamen montoſior, tritico homines alit. Montoſa etiam Sabinorum regio, huic contigua, iuxtaque Vmbriam porrecta, ut haec iuxta Etruriam. Quae Latio adiacent, illo et Apenninis montibus aſperiores ſunt. Hae igitur duae gentes incipiunt a Tiberi et Etruria, et extenduntur per obliquum iuxta Apenninum verſus Adriam; Vmbria etiam ad mare uſque porrecta, ut docuimus. Ac de Vmbris quidem dictum ſatis.

CAP. III.

§. 1.

Sabini anguſtam incolunt regionem, in longum ad CIↃ ſtadia porrectam, a Tiberi et Nomento oppido usque ad Veſtinos. Vrbes habent paucas eaſque continen-

ibus

καὶ τεταπεινωμένας, διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους, Italia.
Ἀμίτερνον, καὶ Ῥεάτῳ πλησιάζει [k] κώμη Ἰντερόκρεα,
καὶ τὰ [l] ἐν Κωτιλίαις ψυχρὰ ὕδατα, ἀφ' ὧν καὶ πί-
νουσι καὶ ἐγκαθίζοντες θεραπεύουσι νόσους. Σαβί-
νων δ' εἰσὶ, καὶ οἱ Φόρυλοι πέτραι, πρὸς ἀπόστασιν
μᾶλλον ἢ κατοικίαν εὐφυεῖς. Κύρις δὲ νῦν μὲν κώ-
μιόν ἐστιν· ἦν δὲ πόλις ἐπίσημος, ἐξ ἧς ὥρμηντο οἱ
τῆς Ῥώμης βασιλεύσαντες, Τῖτος Τάτιος καὶ Νομᾶς
Πομπήλιος· ἐντεῦθεν δὲ καὶ Κυρίτας ὀνομάζουσιν οἱ
δημηγορῦντες, τοὺς Ῥωμαίους. [m] Τρηβόρα τε καὶ
Ἤρητον, καὶ ἄλλαι κατοικίαι τοιαῦται, κῶμαι μᾶλ-
λον, ἢ πόλεις ἐξετάζοιντ' ἄν. Ἅπασα δ' αὐτῶν ἡ
γῆ διαφερόντως ἐλαιόφυτός ἐστι καὶ ἀμπελόφυτος,
βάλανόν τε ἐκφέρει πολλήν· σπουδαία δὲ καὶ βοσκή-
μασι τοῖς τε ἄλλοις, καὶ δὴ τὸ τῶν ἡμιόνων γένος
τῶν Ῥεατίνων διωνόμασται θαυμαστῶς. ὡς δ' εἰπεῖν,

k) κώμη Ἰντερόκρεα] Haec reſtitui e Codd. Vat. A. B. Venet. A. Interpr. pr. l) ἐν Κωτιλίαις] Ita repoſui cum Xylandro et Caſaubono. Vulgo Κωτισκολίαις. Cod. Stroz. A. Κωσισκολίαις. m) Τρηβόρα] Caſaubonus reſcripſit Τρηβόλα.

tibus bellis attritas, Amiternum, Reate, cui vicinum eſt oppidum Interocrea, et aquae frigidae ad Cotilias, quas bibunt, et iis inſidentes morbis medentur. Sunt et Foruli Sabinorum, ſaxa ad rebellionem quam habitationem aptiora. Cures nunc viculus eſt, quondam urbs illuſtris; ex qua orti ſunt T. Tatius, et Numa Pompilius Romae regno potiti: unde qui populum Romanum affantur, Quirites eum appellant. Praeterea Trebula, Eretum, et alia id genus domicilia, pagis potius quam urbibus annumeranda ſunt. Tota Sabinorum regio egregie ferax eſt olearum ac vitium, multumque fert glandis, ac pecori producendo opportuna eſt, praeſertim vero Reatini muli laudantur mirum in modum.

Italia. ἅπασα ἡ Ἰταλία θρεμμάτων τε ἀρίστη τροφὸς καὶ καρπῶν ἐστίν· ἄλλα δ' ἤδη κατὰ ἄλλα μέρη τῶν πρωτείων τυγχάνει. Ἔστι δὲ καὶ παλαιότατον γένος οἱ Σαβῖνοι, καὶ αὐτόχθονες· τούτων δ' ἄποικοι Πικεντῖνοί τε καὶ Σαμνῖται· τούτων δὲ Λευκανοὶ, τούτων δὲ Βρέττιοι. Τὴν δ' ἀρχαιότητα τεκμήριον ἄν τις ποιήσαιτο, ἀνδρίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, ἀφ' ἧς ἀντέσχον, μέχρι πρὸς τὸν παρόντα χρόνον. Φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς Φάβιος, Ῥωμαίους αἰσθέσθαι τὸ πλούτου τότε πρῶτον, ὅτε τὰ ἔθνους τούτου κατέσησαν κύριοι. Ἔρρωται δὲ δι' αὐτῶν ἥ τε Σαλαρία ὁδὸς οὐ πολλὴ οὖσα, εἰς ἣν καὶ ἡ Νωμεντάνη συμπίπτει, κατὰ Ἤρητον τῆς Σαβινῆς κώμην ὑπὲρ τὸ Τιβέρεως κειμένην, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς πύλης ἀρχομένη τῆς Κολλινῆς.

§. 2.

Ἑξῆς δ' ἡ Λατίνη κεῖται, ἐν ᾗ καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων πόλις, καὶ πολλὰς συνειληφυῖα τῆς μὴ Λατίνης πρότερον. Αἴκυοι γὰρ, καὶ Οὐόλσκοι, καὶ Ἕρνικοι, Ἀβο-

Vt autem uno dicam verbo, tota Italia et pecore alendo et frugibus gignendis praeſtat: alia tamen aliis in locis primam merentur laudem. Antiquiſſima gens eſt Sabinorum, indigenarum nimirum; ab his ſunt Picentini et Samnitae; ab his Lucani, ab his Brutii. Vetuſtatem eorum licet comprobare fortitudine ac virtute eorum, qua freti ad hoc uſque tempus perdurarunt. Fabius hiſtoriae ſcriptor inquit, tunc demum Romanos ſenſiſſe divitias, cum eam gentem ſibi ſubieciſſent. Strata eſt per Sabinos via Salaria non longa, in quam Nomentana incidit apud Eretum Sabinorum vicum ſupra Tiberin, a porta incipiens Collina.

§. 2.

Sabinos Latium ſubſequitur, in quo Roma ſita eſt. Complectitur autem multa olim Latinis non adſcripta. Aequi enim, Volſci, Herni-

ci,

Ἀβοριγῖνές τε οἱ περὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, καὶ Ῥᾳτοῦλοι οἱ τὴν ἀρχαίαν Ἀρδέαν ἔχοντες, καὶ ἄλλα συστήματα μείζω καὶ ἐλάττω τὰ περιοικοῦντα τοὺς τότε Ῥωμαίους ὑπῆρξεν, ἡνίκα πρῶτον ἔκτιστο ἡ πόλις· ὧν ἔνια κατὰ κώμας αὐτονομεῖσθαι συνέβαινεν, ὑπ' ἀδενὶ κοινῷ φύλῳ τεταγμένα. Φασὶ δὲ Αἰνείαν μετὰ τοῦ πατρὸς Ἀγχίσου, καὶ τοῦ παιδὸς Ἀσκανίου κατάραντα [n] εἰς Λαύρεντον, πλησίον τῶν Ὠστίων, [o] καὶ τοῦ Τιβέρεως ἠιόνος, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὅσον ἐν τέτταρσι καὶ εἴκοσι σταδίοις, κτίσαι πόλιν. ἐπελθόντα δὲ Λατῖνον τὸν τῶν Ἀβοριγίνων βασιλέα, τῶν οἰκούντων τὸν τόπον τοῦτον, ὅπου νῦν ἡ Ῥώμη ἐστὶ, συμμάχοις χρήσασθαι τοῖς περὶ τὸν Αἰνείαν ἐπὶ τοὺς γειτονεύοντας Ῥυτύλους τοὺς Ἀρδέαν κατέχοντας (στάδιοι δ' εἰσὶν ἀπὸ τῆς Ἀρδέας εἰς τὴν Ῥώμην ρξ) νικήσαντα δ' ἀπὸ τῆς θυγατρὸς Λαυινίας ἐπώνυμον κτίσαι πλησίον πόλιν. Πάλιν δὲ Ῥυτύλων συμβαλόντων εἰς μάχην, τὸν μὲν Λατῖνον πεσεῖν, τὸν δὲ Αἰνείαν Italia. vag. 229.

n) εἰς Λαύρεντον] εἰς Λαῦρον Vat. A. Gemiſt. Plethon.

o) καὶ τοῦ Τιβέρεως ἠιόνος κ. τ. λ.] Sic diſtinxi cum Vat. A. B. Gemiſt. Pleth.

ci, et circa ipſam Romam Aborigines, et qui vetuſtam habuerunt Ardeam Rutuli, aliaeque maiores minoresque civitates quondam circa Romam habitaverunt, cum primum urbs conderetur: et quidam libere per pagos habitabant, nulli communi ſubiecti genti. Fama eſt Aeneam cum patre Anchiſa et filio Aſcanio Laurentum appuliſſe, prope Oſtiam et Tiberis ripam ad XXIV ſtadia ſupra mare urbem condidiſſe: ſuperveniſſe deinde Latinum regem Aboriginum, qui tum ea loca tenebant, ubi nunc eſt Roma, Aeneae auxilio uſum contra vicinos Rutulos, qui Ardeam habitabant, (ſtadia ſunt ab Ardea Romam CLX) partaque victoria Lavinium urbem Laviniae filiae ſuae cognominem in propinquo poſuiſſe. Poſt haec, Rutulis acie rurſum congreſſis, Latinum cecidiſſe,

Italia. Αἰνείαν νικήσαντα βασιλεῦσαι, καὶ Λατίνους καλέσαι τοὺς ὑφ' αὐτῷ. Καὶ τότε δὲ τελευτήσαντος καὶ τῦ πατρὸς, τὸν Ἀσκάνιον, Ἄλβαν κτίσαι ἐν τῷ Ἀλβάνῳ ὄρει, διέχοντι τῆς Ῥώμης τοσῦτον, ὅσον καὶ ἡ Ἀρδέα. ρ Ἐνταῦθα Ῥωμαῖοι σὺν τοῖς Λατίνοις Διὶ θύσσιν, ἅπασα ἡ συναρχία ἀθροισθεῖσα· τῇ πόλει δ' ἐφίεσιν ἄρχοντα πρὸς τὸν τῆς θυσίας χρόνον τῶν γνωρίμων τινὰ νέων. Ὕστερον δὲ τετρακοσίοις ἔτεσιν ἱστορεῖται τὰ περὶ Ἀμώλιον, καὶ τὸν ἀδελφὸν Νομήτορα τὰ μὲν μυθώδη, τὰ δ' ἐγγυτέρω πίστεως. Διεδέξαντο μὲν γὰρ τὴν τῆς Ἄλβας ἀρχὴν ἀμφότεροι παρὰ τῶν ἀπογόνων τῦ Ἀσκανίε, διατείνυσαν μέχρι τῦ Τιβέρεως. Παραγκωνισάμενος δ' ὁ νεώτερος τὸν πρεσβύτερον, ἦρχεν ὁ Ἀμώλιος· υἱῦ δ' ὄντος, καὶ θυγατρὸς τῷ Νομήτορι, τὸν μὲν ἐν κυνηγίᾳ δολοφονεῖ· τὴν δὲ, ἵνα ἄτεκνος διαμείνῃ, τῆς Ἑστίας ἱέρειαν κατέστησε, παρθενίας χάριν· καλῦσι δ' αὐτὴν Ῥέαν Σιλ-

ρ) Ἐνταῦθα — τινὰ νέων] Quae de ſacrificio in monte Albano Iovi Latiali celebrato heic referuntur, inducenda eſſe puto.

ſe, Aeneam victorem regno potitum, ſubditis ſuis Latinorum nomen feciſſe. Aenea porro Anchiſaque mortuis, Aſcanium Albam condidiſſe in Albano monte, qui tanto a Roma quanto Ardea abeſt ſpatio, ibi totius regni coetu coacto, Romani cum Latinis Iovi ſacrificant: urbique ad earum tempus feriarum praeficitur celebrium aliquis iuvenum. Quadringentis poſt annis Amulii et Numitoris fratrum res geſta eſt, quae partim fabulis involvitur, partim a vero non eſt aliena. Ad hos ex Aſcanii poſteris ortos, regnum quod ad Tiberim uſque porrigebatur, per ſucceſſionem delatum fuit. Sed iunior fratrum Amulius, altero detruſo, regnum obtinuit, Numitoris filium in venatione per dolum occidit, et filiam (hi enim eius erant liberi) ut perpetuo cuſtodienda virginitate ſpem prolis ei adimeret, ſacerdotem Veſtae con-

Σιλβίαν. Εἶτα Φθορὰν φωράσας, διδύμων αὐτῇ παίδων γενομένων, τὴν μὲν εἶρξεν ἀντὶ τῦ κτείνειν, χαριζόμενος τ' ἀδελφῷ· τοὺς δ' ἐξέθηκε πρὸς τὸν Τίβεριν, κατά τι πάτριον. Μυθεύονται μὲν οὖν ἐξ Ἄρεος γενέσθαι τοὺς παῖδας· ἐκτεθέντας δ' ὑπὸ λυκαίνης ὁραθῆναι σκυλακευομένους. Φαύστυλον δέ τινα τῶν περὶ τὸν τόπον συφορβῶν ἀνελόμενον ἐκθρέψαι· (δεῖ δ' ὑπολαβεῖν τῶν δυνατῶν τινὰ, ὑπηκόων δὲ τῷ Ἀμωλίῳ, λαβόντα ἐκθρέψαι,) καλέσαι δὲ τὸν μὲν Ῥωμύλον, τὸν δὲ Ῥῶμον. Ἀνδρωθέντας δ' ἐπιθέσθαι τῷ Ἀμωλίῳ, καὶ τοῖς παισί. καταλυθέντων δ' ἐκείνων, καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν Νομήτορα περισάσης, ἀπελθόντας οἰκαδε, κτίσαι τὴν Ῥώμην, ἐν τόποις ἀ πρὸς αἵρεσιν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἀνάγκην ἐπιτηδείοις. ἔτε γὰρ ἐρυμνὸν τὸ ἔδαφος, ἔτε χώραν οἰκείαν ἔχον τὴν πέριξ ὅση πόλει πρόσφορος, ἀλλ' ἀὸ' ἀν- pag. 230.
θρώπους τοὺς [q] συνοικήσοντας· οἱ γὰρ ὄντες ὤκησαν καθ' αὑτοὺς, συνάπτοντες πρὸς τοῖς τείχεσι τῆς κτι- Italia.

q) συνοικήσοντας] Casaubonus corrigit συνοικίσαντας.

conſtituit; hanc Ream Sylviam nominant. Deinde cum corruptam deprehendiſſet, vita in gratiam fratris donatam incluſit; gemellos autem quos pepererat, ! morem quendam patrium ſecutus ad Tiberim expoſuit. Hos Marte patre natos fabulantur, animadverſumque eos a lupa catulorum loco ali: et Fauſtulum quendam ſubulcorum in iis locis ſuſtuliſſe eos ac enutriviſſe, (intelligendum autem eſt, potentem quendam Amulio ſubiectum id feciſſe) nomenque alteri Romulo, Remo alteri feciſſe: hos, cum ad virilem aetatem perveniſſent, Amulium et prolem eius ſuſtuliſſe, ac regno Numitori reſtituto, domum eos rediiſſe, urbemque Romam condidiſſe, loco non tam delectu quam neceſſitate capto. nam neque munitus natura erat, neque ſolum habebat proprium, et quod urbi ſufficeret, neque homines qui id incolerent. Nam qui tum circa ea loca erant, cum Roma aedificaretur, ii pro ſe quique ſeorſim habitabant, neque

Italia. ζομένης πόλεως, ἀδὲ τοῖς Ἀλβανοῖς πάνυ προσέχοντες. Κολλατία δ' ἦν, καὶ Ἀντέμναι, καὶ Φιδῆναι, [r] Λαβικὸν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τότε μὲν πολίχνια, νῦν δὲ κῶμαι, [s] κτήσεις ἰδιωτῶν, ἀπὸ [t] λ ἢ μ μικρῷ πλειόνων τῆς Ῥώμης σαδίων. Μεταξὺ γοῦν τοῦ πέμπτου, καὶ τοῦ ἕκτου λίθου τῶν τὰ μίλια διασημαινόντων τῆς Ῥώμης καλεῖται τόπος Φῆστοι· τοῦτον δ' ὅριον ἀποφαίνουσι τῆς τότε Ῥωμαίων γῆς. οἵ θ' ἱερομνήμονες θυσίαν ἐπιτελοῦσιν ἐνταῦθα τε, καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πλείοσιν, ὡς ὁρίοις αὐθημερὸν, ἣν καλοῦσιν [u] Ἀμβαρβίαν. Γενομένης δ' ἔν σάσεως φασὶ κατὰ τὴν κτίσιν ἀναιρεθῆναι τὸν Ῥῶμον. Μετὰ δὲ τὴν κτίσιν ἀνθρώπους σύγκλυδας ὁ Ῥωμύλος ἤθροιζεν, ἀποδείξας ἄσυλόν τι τέμενος μεταξὺ τῆς ἄκρας καὶ τοῦ Καπιτωλίου· τοὺς δ' ἐκεῖ καταφεύγοντας τῶν ἀσυγγειτόνων, πολίτας ἀποφαίνων. Ἐπιγαμίας δὲ τούτοις

r) Λαβικὸν] Sic repoſui ex Epitom. Vulg. Λαβῖνον. Codd. Stroz. Λαυΐνιον. e Gemiſti cod. haec vox abeſt. Cluver reponendum cenſet Καινῖνα vel Καινῖνον in Ital. ant. p. 650. Caſaub. Λαβικοὶ. s) κτήσεις] Sic reſcripſi cum Gemiſt. Pleth. et Caſaub. vulg. κτίσεις. t) λ ἢ μ μικρῷ] λ ἢ μ ἢ μικρῷ Gemiſt. Pl. u) Ἀμβαρβίαν] Ita Stroz. et Gemiſt. Ἀμβαρουίαν Venet. Ἀβαρουίαν vulg.

neque Albanos admodum curabant. Erant Collatia, Antemnae, Fidenae, Lavicum, aliaque id genus tunc oppida, nunc pagi, privatorum domicilia, XXX aut XL a Roma ſtadiis. Sane inter quintum et ſextum a Roma lapidem locus eſt qui Feſti vocatur; hunc tradunt eo tempore finem agri Romani fuiſſe, et hodieque ibi aliisque in locis qui fines ſint, ſacerdotes ſacrificium peragunt, quod Ambarvalia dicitur. Porro inter condendum aiunt contentione orta Remum interfectum fuiſſe. Vrbe condita Romulus homines convenas colligit, aperto aſylo in luco inter arcem et Capitolium, et qui eo de vicinis confugiſſent, cives allegit. Quibus cum uxo-

res

τοις οὐ τυγχάνων, ἐπηγγείλατο ἔνα ἀγῶνα ἱππικὸν τῷ Ποσειδῶνος ἱερὸν, τὸν καὶ νῦν ἐπιτελούμενον. [x] Συνελθόντων δὲ πολλῶν, πλείστων δὲ Σαβίνων, ἐκέλευσε τὰς παρθένους ἁρπάσαι τὰς ἀφιγμένας τοῖς δεομένοις γάμου· μετιὼν δὲ τὴν ὕβριν [y] μετὰ ὅπλων Τίτος Τάτιος ὁ βασιλεὺς τῶν Κυρίτων, ἐπὶ κοινωνίᾳ τῆς ἀρχῆς καὶ πολιτείᾳ συνέβη πρὸς Ῥωμύλον· δολοφονηθέντος δ' ἐν Λαυϊνίῳ τῷ Τατίῳ, μόνος ἦρξεν [z] ἑκόντων τῶν Κυρίτων ὁ Ῥωμύλος. Μετὰ δὲ τοῦτον διεδέξατο τὴν ἀρχὴν Νομᾶς Πομπίλιος πολίτης τῷ Τατίῳ, παρ' ἑκόντων τῶν ὑπηκόων [a] λαβών. Αὕτη μὲν ἂν ἡ μάλιστα πιστευομένη τῆς Ῥώμης κτίσις ἐστίν. Italia.

§. 3.

Ἄλλη δέ τις πρεσβυτέρα, [b] καὶ μυθώδης, Ἀρκαδικὴν λέγουσα γενέσθαι τὴν ἀποικίαν ὑπ' Εὐάνδρου.

x) Συνελθόντων δὲ πολλῶν, πλείστων δὲ Σαβίνων] Reſtitui hunc locum ex Epitom. Gemiſt. Pl. et Max. Planudis excerptis. Vulgo Συνελθόντων δὲ πλείστων πολλῶν. y) μετὰ ὅπλων] διὰ ὅπλων Venet. A. Gemiſt. Pl. z) ἑκόντων τῶν Κυρίτων] Sic Venet. A. Epitomator, et Gemiſt. Vulg. ἑκὼν τῶν Κ. a) λαβών] deeſt apud Gemiſt. b) καὶ μυθώδης] Abſunt haec e cod. Venet. A. et Gemiſt.

res non inveniret, equeſtre Neptuni certamen (quod etiamnum celebratur) indixit; cumque ad id multi mortales praecipue ex Sabinis conveniſſent, iis qui uxoribus indigerent raptum virginum mandavit; quam iniuriam armis perſequens T. Tatius Quiritium rex, pactus cum Romulo regni ſocietatem ab armis diſceſſit: et per inſidias occiſus Lavinii, ſoli Romulo imperium in Quiritis volentes reliquit. Romulo ſucceſſit Numa Pompilius, Tatii civis, oblato a ſubditis regno. Atque haec de Romae origine maxime credita eſt narratio.

§. 3.

Alia antiquior, atque fabuloſior fama Romam Arcadum coloniam ab Evandro dedu-

Italia. Τούτῳ δ' [c] ἐπιξενωθῆναι τὸν Ἡρακλέα, ἐλαύνοντα τὰς Γηρυόνου βοῦς. πυθόμενον δὲ τῆς μητρὸς Νικοστράτης τὸν Εὔανδρον, (εἶναι δ' αὐτὴν μαντικῆς ἔμπειρον) ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ [d] πεπρωμένον ἦν τελευτήσαντι τὸν ἄθλους, θεῷ γενέσθαι, φράσαι τε πρὸς τὸν Ἡρακλέα ταῦτα, καὶ τέμενος ἀναδεῖξαι, καὶ θῦσαι θυσίαν Ἑλληνικήν· ἣν καὶ νῦν ἔτι φυλάττεσθαι τῷ Ἡρακλεῖ. Καὶ ὁ Κικίλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων συγγραφεὺς, τοῦτο τίθεται σημεῖον, τὸ Ἑλληνικὸν εἶναι κτίσμα τὴν Ῥώμην, τὸ παρ' αὐτῇ τὴν πάτριον θυσίαν, Ἑλληνικὴν εἶναι τῷ Ἡρακλεῖ. Καὶ τὴν μητέρα δὲ τοῦ Εὐάνδρου τιμῶσι Ῥωμαῖοι, μίαν τῶν νυμφῶν [e] εἶναι νομίσαντες, Καρμέντιν μετονομασθεῖσαν.

§. 4.

pag. 231. Οἱ δ' ἔν Λατῖνοι καταρχὰς μὲν ἦσαν ὀλίγοι, καὶ οἱ πλείους ἀπροσεῖχον Ῥωμαίοις· ὕστερον δὲ καταπλα-

c) ἐπιξενωθῆναι] Addunt Stroz. et Gemiſt. φασὶ. d) πεπρωμένην ἦν] πεπρ. εἴη Gemiſt. Mox pro τελευτήσαντι exhibent Venet. A. Stroz. Gemiſt. τελέσαντι. e) εἶναι] abeſt e Venet. A. Stroz. Bemb.

deductam, tradit; huius uſum hoſpitio Herculem cum Geryonis boves ageret, et Evandrum, qui e matre ſua Nicoſtrata, quae vaticinandi perita erat, cognoviſſet, Herculem confectis certaminibus fato in deorum numerum relatum iri, id Herculi indicaſſe, lucoque dicato ſacrificium ei more graeco feciſſe, quod eodem ritu hodieque ſervatur. Et Cecilius rerum Romanarum ſcriptor eo argumento colligit, Romam a Graecis eſſe conditam, quod Romani Graeco ritu antiquo inſtituto Herculi rem ſacram faciunt. Matrem quoque Evandri venerantur Romani, quam nympham Carmentam denominatam eſſe credunt.

§. 4.

Latini autem initio erant pauci, ac plerique Romanis non obtemperabant: ſucceſ-

ſu

ταπλαγέντες τὴν ἀρετὴν τῦ τε Ῥωμύλυ, καὶ τῶν μετ' Italis.
ἐκεῖνα βασιλέων, ὑπήκοοι πάντες ὑπῆρξαν. Κατα-
λυθέντων δὲ τῶν τε Αἰκυάων, καὶ τῶν Οὐόλσκων, καὶ
Ἑρνίκων, ἔτι δὲ πρότερον Ῥυτύλων τε καὶ Ἀβοριγί-
νων, πρὸς δὲ τύτοις Ῥαικῶν, καὶ Ἀργυρύσκων δέ
τινων καὶ Πρεφέρνων, ἡ τύτων χώρα Λατίνη προση-
γόρευται πᾶσα. Ἦν δὲ τῶν Οὐόλσκων [f] τῶν Πωμε-
τίων ἔντιμον πεδίον, ὅμορον τοῖς Λατίνοις· καὶ πό-
λις Ἀπίολα, ἣν κατέσκαψε Ταρκύνιος Πρίσκος.
Αἴκυοι δὲ γειτονεύοντες μάλιστα τοῖς Κυρίταις· καὶ τύ-
των δ' ἐκεῖνος τὰς πόλεις ἐξεπόρθησεν· ὁ δ' υἱὸς
αὐτῦ τὴν Σύεσσαν εἶλε τὴν μητρόπολιν τῶν Οὐόλσκων.
Ἕρνικοι δὲ πλησίον ᾤκυν τῷ τε Λαυινίῳ καὶ τῇ Ἄλβᾳ,
καὶ αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ· ὠκ ἄπωθεν δ' ὐδ' Ἀρικία, καὶ
Τελλῆναι, καὶ Ἄντιον. Ἄλβανοὶ δὲ καταρχὰς μὲν
ὠμονόουν τοῖς Ῥωμαίοις, ὁμόγλωσσοί τε ὄντες, καὶ
Λατῖνοι· βασιλευόμενοι δ' ἑκάτεροι χωρὶς ἐτύγχανον·
ὐδὲν δ' ἧττον ἐπιγαμιά τε ἦσαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ
ἱερὰ

f) τῶν Πωμετίων ἔντ.] Malim cum codd. Strez. et Gemiſto refingere τὸ Πωμεντῖνον.

ſu tamen temporis, virtute Romuli, et qui poſt eum regnavere perculſi, univerſi ſe ſubiecerunt. Domitis porro Aequis, Volſcis, Hernicis, ac prius etiam Rutulis, Aboriginibusque, tum praeterea Roecis et Argyruſcis quibusdam ac Privernatibus, omnis eorum ager Latium appellatus fuit. Volſcorum Pometiorum ager praeclarus fuit, finitimus Latinis, ut et Apiolae urbs, quam Tarquinius Priſcus delevit. Aequi maxime vicini erant Curetibus, quorum urbes idem vaſtavit. Filius eius Sueſſam cepit Volſcorum caput. Hernici Lavinio erant ac Albae propinqui, ipſique Romae: nec procul inde Aricia, Tellenae, et Antium. Albani initio cum Romanis conſentiebant, ut qui eadem uterentur lingua, eſſentque Latini: itaque etſi ſuum utraque civitas ſeorſim haberet regem, tamen et mutua iungebant connubia, et Albae com-

Italia. ἱερὰ κοινὰ τὰ ἐν Ἄλβᾳ, καὶ ἄλλα δίκαια πολιτικά· ὕστερον δὲ πολέμου συστάντος, ἡ μὲν Ἄλβα κατεσκάφη, πλὴν τοῦ ἱεροῦ, οἱ δ' Ἀλβανοὶ πολῖται Ῥωμαίων ἐγράφησαν. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν περιοίκων πόλεων, αἱ μὲν ἀνηρέθησαν, αἱ δὲ ἐταπεινώθησαν ἀπειθοῦσαι· τινὲς δὲ καὶ ηὐξήθησαν διὰ τὴν εὔνοιαν. Νυνὶ μὲν οὖν ἡ παραλία μέχρι πόλεως Σινουέσσης ἀπὸ τῶν Ὠστίων Λατίνη καλεῖται· πρότερον δὲ μέχρι τοῦ [h] Κιρκαίου μόνον ἐσχήκει τὴν ἐπίδοσιν· καὶ τὴν μεσογαίαν δὲ πρότερον μὲν οὐ πολλὴν, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι Καμπανίας διέτεινε, καὶ [i] Σαυνιτῶν, καὶ Πελιγνῶν, καὶ ἄλλων τῶν τὸ Ἀπέννινον κατοικούντων.

§. 5.

Ἅπασα δ' ἐστὶν εὐδαίμων καὶ παμφόρος, πλὴν ὀλίγων χωρίων τῶν κατὰ τὴν παραλίαν, ὅσα ἑλώδη καὶ νοσερά, οἷα τὰ τῶν Ἀρδεατῶν καὶ μεταξὺ Ἀντίου, καὶ Λαουϊνίου μέχρι Πωμεντίου, καί τινων τῆς Σητίνης χω-

g) περιοίκων] περικλίδων Venet. B. Stroz. Gemiſt. h) Κιρκαίου μόνον] Sic omnes codd. quos evolvi, et Interpr. pr. Vulgo Κιρκαίου δ' μόνον. i) Σαυνιτῶν] Cod. Venet. A. et Gemiſt. exhibent Σαυνίτων, vulgo Σαννιτῶν.

communibus utebantur ſacris aliaque iura civilia habebant communia. Poſtea temporis bello coorto, Alba, excepto templo, diruta eſt, et Albani civibus Romanis adſcripti. Aliae etiam urbes partim deletae ſunt cum Romanis reſiſterent, partim depreſſae; nonnullae favore erga Romanos auctae. Nunc quidem ora maritima, ab Oſtia ad Sinueſſam uſque, Latium appellatur; quod olim tantum ad montem uſque Circaeum pertinuit. in mediterraneis quoque ab initio Latium pauca occupavit; poſtea vero id nomen ad Campaniam usque et Saunitas, ac Pelignos, aliosque Apennini accolas prolatum eſt.

§. 5.

Totum Latium felix eſt et omnium rerum ferax, demtis paucis quibusdam locis maritimis; quae paluſtria ſunt et parum ſana, ut Ardeatium ager, et regiones inter Antium ac Lavinium, uſque ad Pometiam, et Setini agri quaedam partes ac loca

χωρίων, καὶ τῆς περὶ Ταρρακίναν, καὶ τὸ Κιρκαῖον· Italia.
ἢ εἴ τινα ὀρεινὰ καὶ πετρώδη· καὶ ταῦτα δ' ὑ τελέως
ἀργὰ, ὐδ' ἄχρηστα· ἀλλὰ νομὰς παρέχει δαψιλεῖς,
ἢ ὕλην, ἢ καρπούς τινας ἐλαίους, ἢ πετραίους· τὸ δὲ
Καίκουβον ἐλῶδες ὂν, εὐοινοτάτην ἄμπελον τρέφει,
τὴν δενδρῖτιν. Πόλεις δ' ἐπὶ θαλάττῃ μέν εἰσι τῶν
Λατίνων, τά τε Ὦστια, πόλις ἀλίμενος διὰ τὴν πρόσ-
χωσιν, ἣν ὁ Τίβερις παρασκευάζει, πληρούμενος ἐκ
πολλῶν ποταμῶν· παρακινδύνως μὲν οὖν [k] ὁρμίζον-
ται μετέωρα ἐν τῷ σάλῳ τὰ ναυκλήρια· τὸ μέν τοι
λυσιτελὲς νικᾷ· καὶ γὰρ ἡ τῶν ὑπηρετικῶν σκαφῶν pag. 232.
εὐπορία, τῶν ἐκδεχομένων τὰ φορτία, καὶ ἀντιφορτι-
ζόντων, ταχὺν ποιεῖ τὸν ἀπόπλουν, πρὶν ἢ τὸ ποτα-
μοῦ ἅψασθαι, καὶ μέρους ἀποκυφισθέντος, εἰσπλεῖ
καὶ ἀνάγεται μέχρι τῆς Ῥώμης, σταδίους ρ[ζ]. Κτίσμα
δ' ἐστὶ τὰ Ὦστια Ἄγκυ Μαρκίυ· αὕτη μὲν ἡ πόλις
τοι-

k) ὁρμίζονται] Recepi Gemiſt. et Interpr. pr. lectionem, quae procul dubio vera eſt. Vulgo ὁρίζονται.

loca circa Tarracinam et Circaeum: tum ſi qua ſunt montoſa et ſaxoſa; quanquam ne haec quidem prorſus inculta aut inutilia ſunt, cum vel paſcua copioſa habeant, vel ſylvas, vel fructus paluſtres montanoſve proferant. Sic Caecubum, locus paluſtris, vitem arboream alit, cuius vinum eſt praeſtantiſſimum. Latinorum urbes maritimae ſunt, Oſtia, urbs importuoſa ob aggeſtionem limi, quam Tiberis efficit multis impletus amnibus; quapropter non abſque periculo naves ibi in ancoris conſiſtunt, ſed ſublimes in aqua fluctuant. Vincit tamen utilitas; nam auctuariae naves ad excipiendas e magnis navibus merces et alias deportandas magno paratae numero adſunt: quibus efficitur, ut naves, priuſquam ad Tiberim perveniant, celeriter ſubvehantur, ac parte oneris levatae, per amnem adverſum Romam uſque adſcendant ad CXC ſtadia. Oſtiam Ancus Marcius condidit.

Italia. τοιαύτη. Ἑξῆς δ' ἐστὶν Ἄντιον, ἀλίμενος καὶ αὐτὴ πόλις· ἵδρυται δ' ἐπὶ πέτρας· διέχει δὲ τῶν Ὠστίων περὶ σξ σταδίους. Νυνὶ μὲν οὖν ἀνεῖται τοῖς ἡγεμόσιν, εἰς σχολὴν καὶ ἄνεσιν τῶν πολιτικῶν, ὅτε λαβοιεν καιρόν· καὶ διὰ τοῦτο κατῳκοδόμηνται πολυτελεῖς οἰκήσεις ἐν τῇ πόλει συχναὶ, πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιδημίας. Καὶ πρότερον δὲ ναῦς ἐκέκτηντο, καὶ ἐκοινώνουν τῶν λῃστηρίων τοῖς Τυρρηνοῖς, καί περ ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις ὑπακούοντες. Διόπερ καὶ Ἀλέξανδρος πρότερον ἐγκαλῶν ἐπέστειλε, καὶ Δημήτριος ὕστερον [l] τοὺς ἁλόντας τῶν λῃστῶν ἀναπέμπων τοῖς Ῥωμαίοις, χαρίζεσθαι μὲν αὐτοῖς, ἔφη, τὰ σώματα διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συγγένειαν· οὐκ ἀξιοῦν δὲ τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας, στρατηγεῖν τε ἅμα τῆς Ἰταλίας, καὶ λῃστήρια ἐκπέμπειν· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀγορᾷ Διοσκούρων ἱερὸν [m] ἱδρυσαμένους τιμᾷν, οὓς πάντες σωτῆρας ὀνομάζου-

l) τὺς ἁλόντας τῶν λ.] Ita pro τὺς ἄλλυς τῶν λ. vulg reponendum esse iam celeb. Tyrwhittus ingenio assecutus est; Codd. Venet. A. Stroz. uterque, Gemist. confirmant hanc viri doctissimi coniecturam. m) ἱδρυσαμένους] ἱδρυσαμένων Venet. A.

didit. Eam sequitur Antium, oppidum et ipsum importuosum, saxis insitum, ab Ostia distans CCLX stadia. Hodie id principum otio et vacationibus a publicis negotiis dicatum est; ideoque magnifica ibi exstructa sunt aedificia permulta, excipiendis, cum eo commigrant, oblata occasione, principibus. Olim mari potentes, fuerunt Antiates, et, iam sub Romanorum potestatem redacti, se socios praedonibus Tyrrhenis praebuerunt. Quocirca et Alexander misit, qui ea de re quererentur; et postea Demetrius, captivos praedones Romanis cum mitteret, corpora eorum quidem se ipsis largiri ostendit, ob Romanorum cum Graecis cognationem: indignum tamen sibi videri: eundem populum Italiae principatum agere, et latrones praedatum emittere; ac Castorem et Pollucem, quos populi omnes ut Deos conservatores ado-

μάζυσιν, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα πέμπειν τοὺς τὴν ἐκεί- Italia.
νων πατρίδα λεηλατήσοντας. Ἔπαυσαν δ' αὐτὰς Ῥωμαῖοι τῆς τοιαύτης ἐπιτηδεύσεως. Ἀνὰ μέσον δὲ τούτων τῶν πόλεων, ἐστὶ τὸ Λαυίνιον, ἔχον κοινὸν τῶν Λατίνων ἱερὸν Ἀφροδίτης· [n] ἐπιμελοῦνται δ' αὐτοῦ διὰ προγόνων Ἀρδεάται. Εἶτα Λαύρεντον. Ὑπέρκεινται δὲ τούτων ἡ Ἀρδέα, κατοικία Ῥουτούλων ἄνω ο σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάττης. Ἔστι δὲ καὶ ταύτῃ πλησίον Ἀφροδίσιον, ὅπου πανηγυρίζουσι Λατῖνοι. [o] Σαυνῖται δ' ἐπόρθησαν τοὺς τόπους· καὶ λείπεται μὲν [p] ἴχνη τῶν ποτὲ πόλεων. ἔνδοξα δὲ διὰ τὴν Αἰνείου γέγονεν ἐπιδημίαν, καὶ τὰς ἱεροποιΐας ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων παραδεδόσθαι φασί.

§. 6.

Μετὰ δὲ Ἄντιον τὸ Κιρκαῖον ἐστὶν, [q] ἐν ο καὶ ϟ σταδίοις ὄρος, νησιάζον θαλάττῃ τε, καὶ ἕλεσι· φασὶ

n) ἐπιμελοῦνται δ' αὐτοῦ] Perperam in editis est ἐπιμελ. δ' αὐτῶν. o) Σαυνῖται] Ita repoſui pro Σαννῖται e cod. Venet. A. p) ἴχνη τῶν ποτὲ πόλεων] In editis est ἴχνη πόλεων. Secutus ſum codd. Venet. Stroz. Interpr. pr. q) ἐν ο καὶ ϟ σταδ.] ἐν ε καὶ ϟ σταδ. Venet.

adorant, dedicato iis in foro templo, venerari, in Graeciam autem mittere, qui iſtorum patriam populentur. Sane Romani eos ab iſto praedandi ſtudio deduxerunt. In medio harum urbium eſt Lavinium, quod habet omnibus Latinis commune fanum Veneris, cuius adminiſtratio a maioribus ad Ardeates propagata eſt. Sequitur Laurentum, et ſupra id Ardea Rutulorum colonia, LXX a mari ſtadiis. Prope eſt fanum Veneris, ad quod Latini ſolemnem agitant conventum: ea loca ſunt a Saunitibus vaſtata, et nunc rudera urbium antiquarum reſtant: loca ipſa nobilitata ſunt Aeneae peregrinatione, et ſacrificiorum ritus ab illo uſque tempore traditos ſervari aiunt.

§. 6.

Stadiis ab Antio CCXC Circaeus mons eſt, quem mare et paludes tantum non inſulam faciunt: aiunt eum radici-

Italia. Φασὶ δὲ καὶ πολύριζον εἶναι, τάχα τῷ μύθῳ τῷ περὶ τῆς Κίρκης συνοικειοῦντες. [r] Ἔχει δὲ πολίχνιον καὶ Κίρκης ἱερὸν, καὶ Ἀθηνᾶς βωμόν· δείκνυσθαι δὲ καὶ φιάλην τινὰ Ὀδυσσέως. Μεταξὺ δὲ ὅ, τε Στόρας ποταμὸς, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὕφορμος. Ἔπειτα προσεχὴς αἰγιαλὸς ἀλίμενος, πρὸς αὐτῷ μόνον τῷ Κιρκαίῳ λιμένιον ἔχον. Ὑπέρκειται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Πωμέντιον πεδίον· τὴν δὲ συνεχῆ ταύτῃ πρότερον Αὔσονες ᾤκουν, οἵ περ καὶ τὴν Καμπανίαν εἶχον.

pag. 233 Μετὰ δὲ τούτους Ὄσκοι· καὶ τούτοις δὲ μετῆν τῆς Καμπανίας· νῦν δ' ἅπαντα Λατίνων ἐστὶ μέχρι Σινοέσσης, [s] ὡς εἶπον. Ἴδιον δέ τι τοῖς Ὄσκοις, καὶ τῷ τῶν Αὐσονίων ἔθνει συμβέβηκε· τῶν μὲν γὰρ Ὀσκων ἐκλελοιπότων, ἡ διάλεκτος μένει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις· ὥστε καὶ ποιήματα σκηνοβατεῖσθαι κατά τινα ἀγῶνα πάτριον, καὶ μιμολογεῖσθαι· τῶν δ' Αὐσονίων ὀδ' ἄπαξ

r) Ἔχει δὲ — Ἀθηνᾶς βωμόν.] Sic repoſui e Gemiſt. Plethonis codice. Vulgo Ἔχει δὲ πολίχνιον καὶ ἱερὸν Ἀθηνᾶς βωμόν. Ex codd. Venet. A. et Stroz. haec abſunt. s) ὡς εἶπον] ὡς εἴπομεν.

dicibus abundare, fortaſſis ut locum fabulae de Circe accommodent. Oppidum quod ibi eſt, habet Circes templum, et Minervae aram; aiuntque ibi pateram Vlyſſis monſtrari. Inter haec eſt Stura fluvius, et ad eum navium ſtatio. Hinc plane importuoſum eſt litus, niſi quod ad ipſum Circaeum parvus portus eſt. Supra in mediterraneis eſt Pometius campus. Huic contiguam regionem prius Auſones habitarunt, qui Campaniam quoque tenuerunt. Poſt hos Oſci ſunt, qui et ipſi partem Campaniae tenuerunt: nunc omnia ſunt Latinorum uſque ad Sinueſſam, ut dixi. Peculiare quippiam Oſcis et Auſonibus evenit. Nam cum Oſcorum gens interierit, ſermo eorum apud Romanos reſtat, ita ut carmina quaedam ac mimi certo quodam certamine, quod inſtituto maiorum celebratur, in ſcenam producantur. Auſones autem, quanquam

ne

ἅπαξ οἰκησάντων ἐπὶ τῇ Σικελικῇ θαλάττῃ, τὸ πέλαγος ὅμως Αὐσόνιον καλεῖται. [t] Ἑξῆς δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τῷ Κιρκαίῳ Ταρακίνα ἐστὶ, Τραχινὴ καλουμένη πρότερον ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος. Πρόκειται δὲ αὐτῆς μέγα ἕλος, ὃ ποιοῦσι δύο ποταμοί· καλεῖται δ' ὁ μείζων Αὖφιδος. Ἐνταῦθα δὲ συνάπτει τῇ θαλάττῃ πρῶτον ἡ Ἀππία ὁδὸς, ἐστρωμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ῥώμης μέχρι Βρεντησίου, πλεῖστον δ' ὁδευομένη· τῶν δ' ἐπὶ θαλάττῃ πόλεων τούτων ἁπτομένη μόνον, τῆς τε Ταρακινῆς, καὶ τῶν ἐφεξῆς Φορμίων μὲν, καὶ Μιντούρνης, καὶ Σινουέσσης, καὶ τῶν ἐσχάτων, Τάραντός τε καὶ Βρεντησίου. Πλησίον δὲ τῆς Ταρρακινῆς βαδίζοντι ἐπὶ τῆς Ῥώμης, παραβέβληται τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ διώρυξ ἐπὶ πολλοὺς τόπους πληρουμένη τοῖς ἑλείοις τε καὶ τοῖς ποταμίοις ὕδασι· πλεῖται δὲ μάλιστα νύκτωρ, ὥστ' ἐμβάντας ἑσπέρας ἐκβαίνειν πρωΐας, καὶ βαδίζειν τὸ λοιπὸν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ· ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμέραν ῥυμουλκεῖται δι' ἡμιόνων. Ἑξῆς Italia

t) Ἑξῆς δ' ἐν ἑκατὸν σταδ.] Sic Vat. B. Stroz. in vulgat. vocula ἐν deeſt. Bemb. ἐν πεντήκοντα.

ne ſemel quidem regiones ad mare Siculum habitaverint, tamen mare id Auſonium dicitur. Deinde a Circaeo ſtadiis c eſt Tarracina, prius Trachina, id eſt aſpera, a conditione loci vocata. Ante eam eſt magna palus, quam duo fluvii efficiunt, quorum maior Vfens dicitur. Hic primum mare attingit via Appia, ſtrata a Roma Brunduſium uſque, et frequentiſſima: eam de maritimis urbibus hae duntaxat attingunt, Tarracina, ac deinceps Formiae, Minturna, Sinueſſa, ac extremae Tarentum et Brunduſium. Prope Tarracinam, qua Romam itur, iuxta viam Appiam foſſa longa ducta eſt, quae paluſtribus et fluvialibus impletur aquis, ac noctu maxime navigatur; igitur, qui navim veſperi intrant, mane egreſſi, Appia via pergunt. Sed et interdiu muli naves per eam foſſam loris trahunt. Se-

Italia. Ἑξῆς δὲ Φορμίαι Λακωνικὸν κτίσμα ἐστὶν, Ὁρμίαι λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ εὔορμον. Καὶ τὸν μεταξὺ δὲ κόλπον ἐκεῖνοι Καϊάτταν ὠνόμασαν, τὰ γὰρ κοῖλα πάντα Καϊάττας οἱ Λάκωνες προσαγορεύουσιν· ἔνιοι δ' ἐπώνυμον τῆς Αἰνείου τροφῦ τὸν κόλπον φασίν. ἔχει δὲ μῆκος σταδίων ϱ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Ταρρακίνης, μέχρι τῆς ἄκρας τῆς ὁμωνύμου. Ἀνέωγέ τ' ἐντεῦθεν σπήλαια ὑπερμεγέθη, κατοικίας μεγάλας, καὶ πολυτελεῖς δεδεγμένα· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰς Φορμίας τετταράκοντα. Ταύτης δ' ἀνὰ μέσον εἰσὶ, καὶ Σινυέσσης αἱ Μιντοῦρναι, σταδίους ἑκατέρας διέχουσαι [u] περὶ π. Διαῤῥεῖ δὲ Λεῖρις ποταμὸς, Κλάνις δ' ἐκαλεῖτο πρότερον· φέρεται δ' ἄνωθεν ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν, καὶ τῆς Οὐηστίνης παρὰ Φρεγέλλας κώμην (πρότερον δ' ἦν πόλις ἔνδοξος.) ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλσος ἱερὸν τιμώμενον περιττῶς ὑπὸ τῶν ἐν Μαντούρναις, ὑποκείμενον τῇ πόλει. Τῶν δὲ σπηλαίων ἐν ὄψει μάλιστα [x] πρόκειν-

u) περὶ π] περὶ ϱ Interpr. pr. x) πρόκειται] πρόσκειται Venet. A.

quuntur Formiae a Laconibus conditae, prius ob opportunitatem litoris ad excipiendas naves Hormiae dictae; quin et ſinum interiectum Lacones Caiattam appellarunt, quo nomine omnes cavitates ii afficiunt. Alii volunt ſinum a Caieta Aeneae nutrice dictum eſſe. Longitudine eſt ſtadiorum c a Tarracina ad promontorium Caietam eodem nomine dictum. Hic ingentes aperiuntur ſpeluncae, in quibus magnae ſunt ac ſumtuoſae aedes. Formiae a Caieta diſtant ſtadia XL. Inter has et Sinueſſam ſunt Minturnae, utrinque ſtadiis ad XXC diſſitae. Minturnas perfluit Liris, qui olim Clanius vocabatur. Is ab Apennino monte per Veſtinos delapſus, praeter Fregellas (qui nunc vicus eſt, olim nobilis urbs) in lucum ſacrum exit infra Minturnas ſitum, quem ſanctiſſime oppidani colunt. In conſpectu autem maxime ſpe-

κεινται δύο νῆσοι πελάγιαι, Πανδαταρία τε καὶ Ποντία, μικραὶ μὲν, οἰκούμεναι δὲ καλῶς, ἀ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διέχουσαι· τῆς ἠπείρου δὲ ν ἐπὶ σ. Ἔχεται δὲ τῆ Καϊάτη κόλπου τὸ Καικύβιον, τούτου δὲ Φοῦνδοι, πόλις ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππία κειμένη. Πάντες δ' εἰσὶν οἱ τόποι οὗτοι, σφόδρα εὔοινοι· ὁ δὲ Καίκυβος καὶ ὁ Φουνδανὸς, καὶ ὁ Σητινὸς, τῶν διωνομασμένων εἰσὶ, καθάπερ καὶ ὁ Φάλερνος, καὶ ὁ Ἄλβανος, καὶ ὁ Στατάνος. Ἡ δὲ Σινόεσσα ἐν Σητίνῳ κόλπῳ ἵδρυται, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα· σῖνος γὰρ ὁ κόλπος· πλησίον ἔχει δ' αὐτῆς θερμὰ λουτρὰ κάλλιστα, ποιοῦντα πρὸς νόσους ἐνίας. Αὗται μὲν αἱ ἐπὶ θαλάττῃ τῶν Λατίνων πόλεις. Italia. pag. 234.

§. 7.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πρώτη μὲν ὑπὲρ τῶν Ὠστίων ἐστὶν ἡ Ῥώμη, καὶ μόνη γε ἐπὶ τῷ Τιβέρι κεῖται· περὶ ἧς, ὅτι πρὸς ἀνάγκην, ἀ πρὸς αἵρεσιν ἔκτισται, εἴρηται· προσθετέον δ', ὅτι ὀλίγοι μετὰ ταῦτα προσκτίσαντές τινα μέρη, κύριοι τῆ βελτίονος ἦσαν, ἀλλ' ἐδούλευον τοῖς

ſpeluncarum duae inſulae in pelago iacent, Pandataria et Pontia, parvae quidem, ſed bene habitatae, et ſibi non procul disiunctae, a continente vero ſtadiis CCL. Caietanum ſinum ſubſequitur Caecubum: inde Fundi, urbs in via Appia ſita. Haec loca optimum producunt vinum: inter quae maxime celebrantur Caecubum, Fundanum, Setinum, ſicut et Falernum, Albanum, et Statanum. Sinueſſa in ſinu Setino ſita eſt, et a ſinu nomen gerit, cui vicinae ſunt aquae calidae, ad quosdam morbos pellendos efficaciſſimae. Hae ergo ſunt Latii urbes maritimae.

§. 7.

In mediterraneis prima ſuper Oſtiam eſt Roma, quae ſola ad Tiberim eſt ſita: quam et docuimus non delectu, ſed neceſſitate oblato loco conditam eſſe. Id addendum, in eorum, qui poſtmodo partes aliquas adiecerunt, poteſtate non fuiſſe locos optimos eligere, ſed eos iam conditis partibus inſerviviſſe.

Italia. τοῖς προϋποκειμένοις. Οἱ μέν γε πρῶτοι τὸ Καπιτώλιον καὶ τὸ Παλάτιον, καὶ τὸν Κουϊρῖνον λόφον ἐτείχισαν, ὃς ἦν οὕτως εὐεπίβατος τοῖς ἔξωθεν, ὥστ' ἐξ ἐφόδου Τίτος Τάτιος εἷλεν ἐπελθὼν, ἡνίκα μετίη τὴν τῶν ἁρπαγεισῶν παρθένων ὕβριν. Ἄγκος τε Μάρκιος προσλαβὼν τὸ Κέλλιον ὄρος, καὶ τὸ Ἀβεντῖνον ὄρος, καὶ τὸ μεταξὺ τούτων πεδίον, διηρτημένα καὶ τὰ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῶν προτετειχισμένων, προσέθηκεν ἀναγκαίως· οὔτε γὰρ οὕτως ἐρυμνοὺς λόφους ἔξω τείχους ἐᾶσαι τοῖς βουλομένοις ἐπιτείχισμά τι καλῶς εἶχεν, οὔθ' ὅλον ἐκπληρῶσαι τὸν τοῖχον ἴσχυσε τὸν μέχρι τῆ Κυϊρίνου. Ἤλεγξε δὲ Σερούιος τὴν ἔκλειψιν· ἀνεπλήρωσε γὰρ προσθεὶς τόν τε Ἡσκυλῖνον λόφον, καὶ τὸν [y] Οὐιμινάλιον· καὶ ταῦτα δ' εὐέφοδα τοῖς ἔξωθεν ἐσί· [z] διόπερ τάφρον βαθεῖαν ὀρύξαντες, εἰς τὸ ἐντὸς ἐδέξαντο τὴν γῆν, καὶ ἐξέτειναν ὅσον ἑξασάδιον χῶμα ἐπὶ τῇ ἐντὸς ὀφρύϊ τῆς

y) Οὐιμινάλιον] Sic [Venet. A. Stroz. Gemiſt. Vulg. Οὐιμίναιον. z) Hic nonnulla deeſſe videntur.

viviſſe. Primi Capitolium, Palatium, et Quirinalem collem muniverunt, qui ab exteris ita facile conſcendi potuit, ut T. Tatius, quo tempore raptarum virginum iniuriam ulciſcebatur, primo aggreſſu eum ceperit. Ancus Marcius Caelium montem, et Aventinum, campumque his interiectum, divulſa haec et a ſe invicem et ab antea exſtructis, neceſſitate compulſus adiecit; nam neque colles ita natura munitos extra pomoerium relinquere videbatur commodum, quos hoſtis facile occupare ac pro arce iis uti poſſet: neque perducere murum uſque ad Quirinalem collem poterat. Quem defectum Servius arguit, qui complevit murum adiectis urbi Exquilino et Viminali collibus. Quae omnia cum facile capi extrinſecus poſſent, foſſam altam Romani egerunt, terraque intro recepta, aggerem ſex circiter ſtadiorum in interiore foſſae margine fecerunt, mu-

τῆς τάφρου, καὶ ἐπέβαλον τεῖχος καὶ πύργους ἀπὸ τῆς Κολλίνας πύλης, μέχρι τῆς Ἡσκυλίνας. ὑπὸ μέσῳ δὲ τῷ χώματι τρίτη ἐστὶ πύλη ὁμώνυμος τῷ Οὐϊμεναλίῳ λόφῳ. Τὸ μὲν οὖν ἔρυμα τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως, ἐρυμάτων ἑτέρων δεόμενον. Καί μοι δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τὸν αὐτὸν λαβεῖν διαλογισμὸν περί τε σφῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ὕστερον, διότι Ῥωμαίοις προσῆκεν οὐκ ἀπὸ τῶν ἐρυμάτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὅπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἔχειν τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν· προβλήματα νομίζοντας δὲ τὰ τείχη τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τοὺς ἄνδρας τοῖς τείχεσι. Καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοτρίας τῆς κύκλῳ χώρας ὅσης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τὴν δὲ τῆς πόλεως ἐδάφους εὐεπιχειρήτου, τὸ μακαρισθησόμενον ἂν ἦν τοπικὸν εὐκλήρημα· τῇ δ' ἀρετῇ καὶ τῷ πόνῳ τῆς χώρας οἰκείας γενομένης, ἐφάνη συνδρομή τις ἀγαθῶν, ἅπασαν εὐφυΐαν ὑπερβάλλουσα· ὃ δ' ἦν ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθεῖσα ἡ πόλις ἀντέχει, τοῦτο μὲν τροφῇ, τοῦτο δὲ ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκο- Italia. pag. 235.

 δομίας,

muroſque et turres in eo conſtituerunt, a Collina porta usque ad Exquilinam: tertia porta Viminalis ſub medio eſt aggere. Huiusmodi eſt Romae munitio, aliis munitionibus indigens. Ac mihi videntur urbis eius auctores de ſe et de poſteritate ſua ita ſtatuiſſe: Romanum eſſe, non munitionibus, ſed armis, ſuaque virtute ſecuritatem ſibi et opes parare; neque viros muris, ſed muros viris defendere. Initio quidem, cum regio, qua Roma circumdatur, fertilis ac praeſtans, Romanis nondum ſubiecta urbisque ſitus talis eſſet, qui eam oppugnantium iniuriae exponere videretur, nullam omnino natura loci ſpem futurae felicitatis faciebat. Poſtquam autem virtute ac labore eam regionem ſuae fecerunt poteſtatis, concurſus quidam bonorum Romae apparuit, omnem exſuperans naturae felicitatem. Vnde fit, ut urbs, tantis aucta incrementis, ſufficiat cum alendis tot hominibus, tum ad aedificia lignis ac lapidibus: nam continen-

Italia. δομίας, ἃς ἀδιαλείπτως ποιοῦσιν αἱ συμπτώσεις καὶ ἐμπρήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀδιάλειπτοι καὶ αὗται οὖσαι· καὶ γὰρ αἱ μεταπράσεις, ἑκούσιοί τινες συμπτώσεις εἰσὶ, καταβαλόντων καὶ ἀνοικοδομούντων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἕτερα ἐξ ἑτέρων. Πρὸς ταῦτ' οὖν, τό, τε τῶν μετάλλων πλῆθος, καὶ ἡ ὕλη, καὶ οἱ κατακομίζοντες ποταμοὶ, θαυμαστὴν παρέχουσι τὴν ὑποχορηγίαν· πρῶτος μὲν Ἀνίων, ἐξ Ἄλβας ῥέων τῆς πρὸς Μαρσοῖς Λατίνης πόλεως, καὶ διὰ τῆ ὑπ' αὐτῇ πεδίου μέχρι τῆς πρὸς τὸν Τίβεριν συμβολῆς· ἔπειθ' ὁ Νὰρ, καὶ ὁ Τενέας, οἱ διὰ τῆς Ὀμβρικῆς εἰς τὸν αὐτὸν καταφερόμενοι ποταμὸν τὸν Τίβεριν· διὰ δὲ Τυρρηνίας καὶ τῆς Κλουσίνης, ὁ Κλάνις. Ἐπεμελήθη μὲν ὧν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ τῶν τοιούτων ἐλαττωμάτων τῆς πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπρήσεις, συντάξας στρατιωτικὸν ἐκ τῶν ἀπελευθέρων τὸ βοηθῆσον· πρὸς δὲ τὰς συμπτώσεις τὰ ὕψη τῶν καινῶν οἰκοδομημάτων καθελὼν, καὶ κωλύσας ἐξαίρειν ποδῶν ο τὸ πρὸς ταῖς ὁδοῖς ταῖς δημοσίαις. Ἀλλ' ὅμως ἐπέλιπεν ἂν ἡ ἐπαν-

tinentes Romae ſubſtructiones fiunt ob crebras ruinas, incendia, aſſiduasque venditiones, quae ipſae quaſi ſpontaneae quaedam ſunt ruinae, pro ſua libidine civibus aedes demolientibus et aedificantibus identidem. Quam ad rem metallorum copia, tum ſylvae, et materiam devehentes fluvii mirum in modum ſufficiunt; quorum primus eſt Anio, qui ab Alba Latina urbe Marſis vicina profluens, per ei ſubiectam planitiem in Tiberim defertur; deinde Nar ac Teneas, per Vmbriam in eundem Tiberim decurrentes; tum Clanis per Etruriam et agrum Cluſinum fluens. Huiusmodi detrimenta urbis Auguſtus Caeſar praevidens, contra incendia cohortem libertinorum conſtituit quae opitularetur: utque ruinae caverentur, edixit, ne novum ullum aedificium ad viam publicam factum ultra LXX pedes attolleretur. Sed tamen inſtauratio

ἡ ἐπανόρθωσις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα καὶ ἡ ὕλη, καὶ τὸ Italia.
τῆς πορθμίας εὐμεταχείριστον ἀντεῖχε.

§. 8.

Ταῦτα μὲν ἂν ἡ Φύσις τῆς χώρας παρέσχεται τὰ εὐτυχήματα τῇ πόλει· προσέθεσαν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὰ ἐκ τῆς προνοίας. Τῶν γὰρ Ἑλλήνων περὶ τὰς κτίσεις μάλιστα εὐτυχῆσαι δοξάντων, ὅτι κάλλους ἐσχάζοντο, καὶ εὐρυμνότητος καὶ λιμένων, καὶ χώρας εὐφυοῦς· ἅτοι προυνόησαν μάλιστα ὧν ὠλιγώρησαν ἐκεῖνοι, στρώσεως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰσαγωγῆς, καὶ ὑπονόμων τῶν δυναμένων ἐκκλύζειν τὰ λύμματα τῆς πόλεως εἰς τὸν Τίβεριν. Ἔστρωσαν δὲ καὶ τὰς κατὰ τὴν χώραν ὁδοὺς, προσθέντες ἐκκοπάς τε λόφων, καὶ ἐγχώσεις κοιλάδων, ὥστε τὰς ἁρμαμάξας δέχεσθαι πορθμείων φορτία· οἱ δ' ὑπόνομοι, [a] συννόμῳ λίθῳ καταπαμφθέντες ὁδοὺς ἁμάξαις χόρτῳ πορευτὰς, ἐνίας ἀπολελοίπασι. Τοσοῦτον δ' ἐστὶ τὸ εἰσα-

L 4 γώγι-

a) συννόμῳ λίθῳ] Sic Venet. A. Vulg. σὺν νόμῳ λ.

ratio urbis defeciſſet, niſi metalla, ſylvae, et navigationis commoditas ſuccurriſſent.

§. 8.

Atque has quidem commoditates loci natura ſuggeſſit; quibus Romani alias prudentia adiunxerunt. Cum enim Graeci videantur aedificandis urbibus maxime ſcopum conſecuti, quia pulcritudinis, munitionum, portuum, et ſoli felicitatis rationes accurate duxerunt: Romani maxime eorum curam geſſerunt, quae ab illis neglecta ſunt, nimirum ſternendarum viarum, aquae ductuum faciendorum, et cloacarum ſub terra parandarum, per quas ſordes urbis in Tiberim exhaurirentur. Itaque et per regiones vias ſtraverunt, colles exciderunt, et ingeſta materia cavitates complanaverunt, ut onera navium curribus excipi atque transvehi poſſent. Et cuniculi iſti lapideis fornicibus ſuffulti, nonnulli ſpatium currui feni onuſto transeunti praebent. Tantum autem

Italia. γώγιμον ὕδωρ διὰ τῶν ὑδραγωγείων, ὥστε ποταμοὺς διὰ τῆς πόλεως καὶ τῶν ὑπονόμων ῥεῖν· ἅπασαν δὲ οἰκίαν σχεδὸν δεξαμενὰς καὶ σίφωνας, καὶ ῥεύσεις ἔχειν ἀφθόνους, ὧν πλείστην ἐπιμέλειαν ἐποιήσατο Μάρκος Ἀγρίππας, πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμήσας τὴν πόλιν. Ὡς δ' εἰπεῖν, οἱ παλαιοὶ μὲν τῷ κάλλους τῆς Ῥώμης ὠλιγώρουν, πρὸς ἄλλοις μείζοσι καὶ ἀναγκαιοτέροις ὄντες· οἱ δ' ὕστερον, καὶ μάλιστα οἱ νῦν καθ' ἡμᾶς, οὐδὲ τούτου καθυστέρησαν, ἀλλ' ἀναθημάτων πολλῶν, καὶ καλῶν ἐπλήρωσαν τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ Πομπήιος, καὶ ὁ θεὸς Καῖσαρ, καὶ ὁ Σεβαστὸς, καὶ οἱ τούτου παῖδες, καὶ οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, πᾶσαν ὑπερεβάλλοντο σπουδὴν, καὶ δαπάνην εἰς τὰς κατασκευάς. Τούτων δὲ τὰ πλεῖστα ὁ Μάρτιος ἔχει κάμπος, πρὸς τῇ Φύσει προσλαβὼν καὶ τὸν ἐκ τῆς προνοίας κόσμον. Καὶ γὰρ τὸ μέγεθος τῷ πεδίου θαυμαστὸν ἅμα, καὶ τὰς ἁρματοδρομίας, καὶ τὴν ἄλλην ἱππασίαν, ἀκώλυτον παρέχων τῷ τοσούτῳ πλήθει, τῶν σφαίρα, καὶ

pag. 236

tem aquae per aquaeductus in urbem derivatur, ut flumina per urbem et cloacam labantur, et quaelibet propemodum domus ciſternas, tubulos, ac canales habeat copioſos: ad quam rem plurimum induſtriae contulit M. Agrippa, qui multis etiam aliis donariis Romam exornavit. Vtque in ſumma dicam, priſci aliis maioribus ac magis neceſſariis occupati rebus, pulcritudinis urbi conciliandae nullam ſuſceperunt cogitationem; poſteriores, ac maxime qui noſtra ſunt aetate, ne hanc quidem rem neglexerunt, ſed urbem donariis multis ac ſplendidis impleverunt: Pompeius enim, Divus Caeſar, Auguſtus, huiusque filii, amici, uxor, et ſoror iis adornandis omnem aliorum et diligentiam et liberalitatem ſuperaverunt. Horum pleraque Martius habet campus, cum natura, tum hominum prudentia ornatus. Nam et magnitudo eius mirabilis eſt, et curruum equorumque decurſionibus libere patet, tantaeque multitudini pila, circo, ac palaeſtra

καὶ κίρκῳ, καὶ παλαίστρα γυμναζομένων· καὶ τὰ περι- Italia.
κείμενα ἔργα, καὶ τὸ ἕδαφος ποάζον δι' ἔτους, καὶ τῶν λόφων στέφανα [b] τῶν ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ ῥεύθρου σκηνογραφικὴν ὄψιν ἐπιδεικνυμένων, δυσαπάλλακτον παρέχουσι τὴν θέαν. Πλησίον δ' ἐστὶ τοῦ πεδίου τούτου, καὶ ἄλλο πεδίον, καὶ στοαὶ κύκλῳ παμπληθεῖς, καὶ ἄλση, καὶ θέατρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ ναοὶ πολυτελεῖς, καὶ συνεχεῖς ἀλλήλοις· ὡς πάρεργον ἂν δόξαιεν ἀποφαίνειν τὴν ἄλλην πόλιν. Διόπερ ἱεροπρεπέστατον νομίσαντες τὸν τόπον τοῦτον, καὶ τὰ τῶν ἐπιφανεστάτων μνήματα ἐνταῦθα κατεσκεύασαν ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. Ἀξιολογώτατον δὲ τὸ Μαυσώλειον καλούμενον, ἐπὶ κρηπίδος ὑψηλῆς λευκολίθου πρὸς τῷ ποταμῷ χῶμα, ἄχρι κορυφῆς τοῖς ἀειθαλέσι τῶν δένδρων συνηρεφές· ἐπ' ἄκρῳ μὲν οὖν εἰκὼν ἐστι χαλκῆ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος·

b) τῶν ὑπὲρ τοῦ ποτ. — ἐπιδεικνυμένων] Ita reſtitui locum e Cod. Venet. A. quem editi ita exhibent: τὸ ὑπὲρ τοῦ ποτ. — ἐπιδεικνύμενα.

laeſtra ſeſe exercentium; tum opera circumiecta, ſolumque toto anno herba virens, tumulorumque coronae ſupra amnem usque ad alveum, ſcenae quandam oſtentant ſpeciem, a cuius ſpectaculo difficulter quis avellatur. Prope hunc campum alius eſt campus, porticusque circumcirca permultae; tum luci, tria theatra, amphitheatrum, templa alterum alteri ſubinde contiguum magnifica: quorum reſpectu ipſa urbs quaſi additamentum quoddam videri poſſit. Itaque Romani hunc locum maxime ſacrum ac venerabilem rati, illuſtriſſimorum virorum monimenta ibi collocarunt, ac matronarum: quorum omnium praeclariſſimum eſt Mauſoleum, agger ad amnem ſupra ſublimem albi lapidis fornicem congeſtus, et ad verticem usque ſemper virentibus arboribus coopertus: in faſtigio ſtatua eſt Auguſti Caeſaris:

Italia. ὑπὸ δὲ τῷ χώματι, θῆκαι εἰσὶν αὐτῷ, καὶ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων· ὄπισθεν δὲ μέγα ἄλσος, περιπάτους θαυμασοὺς ἔχον· ἐν μέσῳ δὲ τῷ πεδίῳ ὁ τῆς καύσεως αὐτῷ περίβολος, καὶ οὗτος λίθου λευκοῦ, κύκλῳ μὲν περικείμενον ἔχων σιδηροῦν περίφραγμα, ἐντὸς δ' αἰγείροις κατάφυτον. Πάλιν δ' εἴ τις εἰς τὴν ἀγορὰν παρελθὼν τὴν ἀρχαίαν, ἄλλην ἐξ ἄλλης ἴδοι παραβεβλημένην ταύτην, καὶ βασιλικὰς στοὰς καὶ ναοὺς, ἴδοι δὲ καὶ τὸ Καπιτώλιον, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἔργα καὶ τὰ ἐν τῷ Παλατίῳ, καὶ τῷ τῆς Λιβίης περιπάτῳ, ῥαδίως ἐκλάθοιτ' ἂν τῶν ἔξωθεν. Τοιαύτη μὲν ἡ Ῥώμη.

§. 9.

Τῶν δ' ἄλλων τῆς Λατίνης πόλεων, τὰς μὲν ἑτέροις γνωρίσμασι, τὰς δὲ ταῖς ὁδοῖς ἀφορίσαιτ' ἄν τις ταῖς γνωριμωτάταις, ὅσαι διὰ τῆς Λατίνης ἕρπουσι· ἢ γὰρ ἐπὶ ταύταις, ἢ περὶ ταύταις, ἢ μεταξὺ ἵδρυνται. Γνωριμώτατα δὲ τῶν ὁδῶν, ἥ τε Ἀπ-
pag. 237. πία, καὶ ἡ Λατίνη, καὶ ἡ Οὐαλερία· ἡ μὲν τὰ πρὸς θάλατ-

taris: ſub aggere loculi eius, et cognatorum ac familiarium: a tergo lucus magnus, ambulationes habens admirabiles: in medio autem campo buſti eius ambitus ex albo ſaxo, in orbem cinctus ferrea ſaepe, intus populis conſitus. Rurſum, ſi quis in forum progreſſus antiquum, baſilicas, porticus, templaque contueatur, una alteris identidem coniuncta, tum Capitolium videat, et opera, quae ibi ſunt atque in Palatio, et in Liviae ambulacro: is facile eorum, quae extra urbem ſunt, obliviſcatur. Ac talis quidem Roma eſt.

§. 9.

Reliquae autem Latii urbes aliae aliis notis, pleraeque viis diſcerni poſſunt celeberrimis, quae per Latium ductae ſunt: aut enim in his, aut prope, aut in medio earum ſitae ſunt. Nobiliſſimae viarum ſunt Appia, Latina, et Valeria: de his Appia Latii partes maritimas pertrans

θάλατταν ἀφορίζουσα μέρη τῆς Λατίνης, μέχρι Σι- Italia.
νοέσσης, ἡ δὲ τὰ πρὸς τῇ Σαβίνῃ μέχρι Μαρσῶν· μέση δ' αὐτῶν ἡ Λατίνη ἡ συμπίπτουσα τῇ Ἀππίᾳ κατὰ Κάσινον πόλιν, διέχουσαν Καπύης ἑννεακαίδεκα σταδίους. Ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀππίας ἐν ἀριστερᾷ ἀπ' αὐτῆς ἐκτρεπομένη πλησίον Ῥώμης, εἶτα διὰ Τουσκουλάνου ὄρους ὑπερβᾶσα, μεταξὺ Τούσκλου πόλεως, καὶ τῦ Ἀλβανοῦ ὄρους, κάτεισιν ἐπὶ Ἀλγιδὸν πολίχνιον, καὶ Πικτὰς πανδοκεῖα. Εἶτα συμπίπτει καὶ ἡ Λαβικανὴ, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἐσκυλίνης πύλης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ Πραινεστίνη· ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφεῖσα καὶ ταύτην, καὶ τὸ πεδίον τὸ Ἐσκύλινον, [c] πρόεισιν ἐπὶ πλείους τῶν ρ καὶ κ σταδίων, καὶ πλησιάσασα τῷ παλαιῷ Λαβικῷ, κτίσματι κατεσπασμένῳ, κειμένῳ δ' ἐφ' ὕψους, τῦτο μὲν καὶ τὸ Τύσκυλον ἐν δεξιοῖς ἀπολείπει, τελευτᾷ δὲ πρὸς τὰς Πικτὰς καὶ τὴν Λατίνην· διέχει δὲ τῆς Ῥώμης τὸ χωρίον τῦτο σ καὶ ι σταδίους. Εἶθ' ἑξῆς μὲν

c) πρόεισιν] Sic Venet. A. Vulg. πρόεισιν.

tranſit uſque ad Sinueſſam: Valeria eſt, quae ad Sabinos pertinet usque ad Marſos: media eſt Latina, quae in Appiam incidit ad Caſſinum urbem, diſtantem a Capua XIX ſtadiis. Incipit Latina a via Appia ad ſiniſtram ab ea prope Romam deflectens, ac ſupra montem Tuſculanum tranſit inter Tuſculum urbem ac montem Albanum, deſcenditque ad Algidum oppidum et Pictas diverſorium. Incidit deinde Lavicana, incipiens a porta Eſquilina, unde et Praeneſtina incipit: relinquens autem ad laevam et eam et campum Esquilinum, procedit ad CXX et amplius ſtadia, et appropinquans veteri Lavico, quod oppidum in ſublimi ſitum, nunc dirutum eſt, hoc et Tuſculum ad dextram relinquit, et ad Pictas in Latinam viam deſinit: abeſt is locus Roma - CCX - ſtadiis. Deinceps

Italia. μὲν ἐπ' αὐτῆς τῆς Λατίνης, εἰσὶν ἐπίσημοι κατοικίαι, καὶ πόλεις, Φερέντιον, Φορούσινον, παρ' ἣν ὁ Κόσας ῥεῖ ποταμὸς, Φαβρατερία, παρ' ἣν ὁ Τρῆρος ῥεῖ. Ἀκούϊνον μεγάλη πόλις ἐστὶ, παρ' ἣν ὁ Μέλπις ῥεῖ ποταμὸς μέγας, [d] Ἰντεράμνιον, ὃν ἐν συμβολῇ δυοῖν ποταμῶν κείμενον, Λείριός τε καὶ ἑτέρου Κασίνου, καὶ αὕτη πόλις ἀξιόλογος ὑστάτη τῶν Λατίνων. Τὸ γὰρ Τεάνον τὸ καλούμενον Σιδικηνὸν ἐφεξῆς κείμενον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου δηλοῦται, διότι τῶν Σιδικηνῶν ἐστίν. οὗτοι δὲ Ὄσκοι, Καμπανῶν ἔθνος ἐκλελοιπός· ὥστε λέγοιτ' ἂν τῆς Καμπανίας, καὶ αὕτη μεγίστη οὖσα τῶν ἐπὶ τῇ Λατίνῃ πόλεων. Καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ τῶν Καληνῶν, καὶ αὕτη ἀξιόλογος, συνάπτουσα τῷ Κασιλίνῳ.

§. 10.

Ἐφ' ἑκάτερα δὲ τῆς Λατίνης, ἐν δεξιᾷ μὲν εἰσιν αἱ μεταξὺ [e] αὐτῆς καὶ τῆς Ἀππίας, Σῆτιά τε καὶ Σιγνία, φέρου-

d) Ἰντεράμνιον ὃν ἐν συμβολῇ] Corrigit Caſaubonus Εἶτα Ἰντεράμνιον. Malim ſcribere Ἰντεράμνιον ἐν συμβ. deleto ὃν. e) αὐτῆς] Sic Venet. A. Stroz. Edit. perperam αὕτη.

ceps in Latina via ſunt nobilia oppida ac urbes, Ferentinum, Fruſinum, quod Coſa amni alluitur, Fabrateria, quam Trerus fluvius praeterfluit, Aquinum urbs magna, iuxta quam Melpis fluvius magnus labitur. Interamna ſita urbs ad confluentes fluuios, Lirim et Caſinum, ipſa quoque memorabilis, et Latinarum ultima. Teanum enim Sidicinum quod proxime ſequitur, ipſo cognomento oſtendit, ſe ad Sidicinos pertinere, qui ſunt Oſci, gens Campanorum ſuperſtes, ita ut poſſit Campaniae dici, ipſa quoque urbium in via Latina ſitarum maxima. Eam ſubſequitur Calenum, urbs ipſa quoque egregia, et Caſilino contigua.

§. 10.

Ab utraque Latinae viae parte, ad dextram ſunt inter hanc et Appiam ſitae, Setia

et

Φέρουσαι οἶνον, ἡ μὲν τῶν πολυτελῶν ἕνα, ἡ δὲ τὸν γαλ- Italia.
τικώτατον κοιλίας, τὸν Σίγνιον λεγόμενον. Πρὸ δὲ
ταύτης ἐστὶ Περίβερνον καὶ Κόρα, [f] καὶ Σύεσσα τῶν
Πομεντίνων τε καὶ Οὐελίτραι, καὶ Ἀλέτριον· ἔτι δὲ
Φρεγέλλαι, παρ' ἣν ὁ Λεῖρις ῥεῖ, ὁ εἰς τὰς Μιντούρ-
νας ἐκδιδούς· νῦν μὲν κώμη, πόλις δέ ποτε γεγονυῖα
ἀξιόλογος, καὶ [g] τὰς πολλὰς τῶν ἄρτι λεχθεισῶν
παροικίδας πρότερον ἰσχηκυῖα, αἳ νῦν εἰς αὐτὴν συν-
έρχονται, ἀγορὰς ποιούμεναι καὶ ἱεροποιΐας τινάς·
κατεσκάφη δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποστᾶσα. Πλεῖσται
δ' εἰσὶ, καὶ τέτων τῶν ἐν τῇ Λατίνῃ καὶ τῶν ἐπέκεινα,
ἐν τῇ Ἑρνίκων τε καὶ Αἴκων καὶ Οὐόλσκων ἱδρυμέναι,
Ῥωμαίων δ' εἰσὶ κτίσματα. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῆς Λα-
τίνης αἱ μεταξὺ αὐτῆς, καὶ τῆς Οὐαλερίας, Γάβιοι pag. 238.
μὲν ἐν τῇ Πραινεστίνῃ ὁδῷ κειμένη, λατόμιον ἔχουσα
ὑπουργὸν τῇ Ῥώμῃ μάλιστα τῶν ἄλλων, διέχουσα τὸ
ἴσον

f) καὶ Σύεσσα τῶν Πομεντίνων] Sic cod. Bemb. vulg. καὶ Σύεσσα Τραπόντιον. g) τὰς πολλὰς] Ita reſcripſi ex cod. Bemb. vulgo τὰς πόλεις. Cluver. Ital. ant. pag. 1036. corrigit, καὶ τὰς πλείους τῶν ἄρτι λεχθεισῶν κατηκόους πρότερον ἰσχηκυῖα.

et Signia, feraces vini; illa pretioſi, haec alvum optime ſiſtentis, quod Signium vinum appellant. Ante hanc eſt Privernum et Cora, et Sueſſa Pometia, Velitrae, Alerrium, et Fregellae, quam urbem praeterit Liris fluvius ad Minturnas ſe effundens. Fregellae nunc vicus eſt, olim urbs celebris, multarumque iam dictarum caput, quae nunc eo fori frequentandi, ſacrificiorumque quorundam gratia conveniunt: exciſa eſt a Romanis ob defectionem. Harum, aliarumque in via Latina et ulterius urbium pleraeque, in agro Hernico, Aequo, Volſco ſitae, a Romanis ſunt conditae. A ſiniſtro autem Latinae viae latere, inter eam et Valeriam, iacent Gabii in via Praeneſtina, quae urbs latomias habet, Romanis tanto quanto non aliae uſui: diſtat aequali a Roma

et

Italia. ἴσον τῆς Ῥώμης τε καὶ Πραινέστου περὶ ἑκατὸν σταδίους. Εἶθ' ἡ Πραίνεστος, περὶ ἧς αὐτίκα ἐροῦμεν. Εἶθ' ἡ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ Πραίνεστον, ἥ τε τῶν Ἑρνίκων πολίχνη, Καπίτουλον, καὶ Ἀναγνία πόλις ἀξιόλογος, καὶ [h] Κερεαταὶ, καὶ Σώρα, παρ' ἣν ὁ Δεῖρις παρεξιὼν εἰς Φρεγέλλας ῥεῖ, καὶ Μιντούρνας. Ἔπειτα ἄλλα τινὰ, καὶ Οὐενάφριον, ὅθεν τὸ κάλλιστον ἔλαιον. Ἡ μὲν οὖν ἡ πόλις ἐφ' ὕψους κεῖται· παραῤῥεῖ δὲ τὴν τῆ λόφῳ ῥίζαν ὁ Οὐλτοῦρνος· ὃς καὶ περὶ τὸ Κασιλῖνον ἐνεχθεὶς, ἐκδίδωσι κατὰ τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν. Αἰσερνία δὲ, καὶ Ἀλιφαὶ ἤδη Σαμνιτικαὶ πόλεις εἰσὶν, ἡ μὲν ἀνῃρημένη κατὰ τὸν Μαρσικὸν πόλεμον, ἡ δ' ἔτι συμμένουσα.

§. II.

Ἡ Οὐαλερία δ' ἄρχεται μὲν ἀπὸ Τιβύρεων, ἄγει δ' ἐπὶ Μαρσοὺς, καὶ Κορφίνιον τὴν τῶν Πελιγνῶν μητρόπολιν. Εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ Λατῖναι πόλεις Οὐαλερία τε, καὶ Καρσέολοι, καὶ Ἄλβα· πλησίον δὲ καὶ πόλις Κύκυλον.

h) Κερεαταὶ] Sic habent omnes libri manuſcripti. L. Holſten. legit Βέρουλαι.

et Praeneſte intervallo, circa c ſtadia. Sequitur Praeneſte, de quo deinde verba faciemus. In montibus porro ſupra Praeneſte cum oppidum Hernicorum ſitum eſt, Capitulum, et Anagnia urbs illuſtris, tum Ceratae, et Sora, apud quam Liris erumpens Fregellas Minturnasque petit. Deinde etiam alia ſequuntur, tum Venafrum, unde oleum optimum. Vrbs ea in ſublimi iacet colle, cuius radicem alluit Vulturnus amnis, qui iuxta Caſilinum delapſus ad urbem ſui cognominem in mare exit. Caeterum Aeſernia et Alifae iam Samniticae urbes ſunt; quarum altera bello Marſico eſt deleta, altera etiamnum durat.

§. II.

At Valeria via a Tibure incipit, ducitque in Marſos et Corfinium Pelignorum urbem primariam. Sunt in ea urbes Latinae, Valeria, Carſeoli, et Alba, et prope urbs Cucu-

κλον. Ἐν ὄψει δ' εἰσὶ τοῖς ἐν Ῥώμῃ Τίβερά τε, Italiae
καὶ Πραίνεστος, καὶ Τύσκλον. Τίβερα μὲν, ἢ τὸ Ἡρακλειον, καὶ ὁ καταράκτης, ὃν ποιεῖ πλωτὸς ὁ Ἀνίων, ἀφ' ὕψους μεγάλης καταπίπτων εἰς φάραγγα βαθεῖαν, καὶ [i] κατάλση πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει. Ἐντεῦθεν δὲ διέξεισιν [k] εὐκαρπότατον, περὶ τὰ μέταλλα τῆς λίθου τῆς Τιβερτίνης, καὶ τῆς ἐν Γαβίοις, καὶ τῆς ἐρυθρᾶς λεγομένης· ὥστε τὴν ἐκ τῶν μετάλλων ἐξαγωγὴν καὶ τὴν πορθμείαν εὔμαρῆ τελέως εἶναι, τῶν πλείστων ἔργων τῆς Ῥώμης ἐντεῦθεν κατασκευαζομένων. Ἐν δὲ τῷ πεδίῳ τούτῳ ὁ Ἀνίων διεξεισι, καὶ τὰ Ἀλβούλα καλούμενα ῥεῖ ὕδατα ψυχρὰ ἐκ πολλῶν πηγῶν, πρὸς ποικίλας νόσους, καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθημένοις ὑγιεινά· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ Λάβανα, ἐκ ἄπωθεν τούτων, ἐν τῇ Νομεντάνῃ καὶ τοῖς περὶ Ἤρητον τόποις. Πραίνεστος δ' ἐστὶν ὅπου τὸ τῆς Τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρηστηριάζον. Ἀμφότεραι δ' αἱ πόλεις

i) κατάλση] Sic Venet. A. κατ' ἄλση Gemiſt. Vulgo κατάλσει. k) εὐκαρπότατον] Malim πεδίον εὐκαρπότατον.

Cuculum. In conſpectu Romae ſunt Tibur, Praeneſte, et Tuſculum. Tibure fanum eſt Herculis, et praeceps aquae deiectus, quem facit Anio navigabilis, ab excelſo loco in convallem ſeſe deiiciens profundam luciſque obſitam, ad ipſam urbem. Inde per loca fructuoſiſſima perlabitur, iuxta ſecturas lapidis Tiburtini, et Gabini, et eius, qui dicitur rubeus: ut eductio ex fodinis et devectio navium plane ſit expedita, et pleraque opera Romae ex ea materia fiant. Planitiem eam per quam delabi Anienem diximus, Albulae etiam perfluunt, aquae frigidae multis e fontibus prolapſae, ad varios morbos potae aut pro balneo uſurpatae remedium praebentes: tales ſunt etiam non procul inde Labanae aquae in agro Nomentano et circa Eretum. Apud Praeneſte autem fanum et oraculum Fortunae celebre eſt. Ambae urbes ſunt

Italia. λεις αὗται, τῇ αὐτῇ προσιδρυμέναι τυγχάνουσιν ὀρεινῇ· διέχουσι δ' ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑκατόν· τῆς δὲ Ῥώμης Πραίνεστος μὲν καὶ διπλάσιον, Τίβυρα δ' ἔλαττον. Φασὶ δ' Ἑλληνίδας ἀμφοτέρας· Πραίνεστον γοῦν Πολυστέφανον καλεῖσθαι πρότερον. Ἐρυμνὴ μὲν οὖν ἑκατέρα, πολὺ δ' ἐρυμνοτέρα Πραίνεστος· ἄκρον γὰρ ἔχει τῆς μὲν πόλεως ὑπερθεν ὄρος ὑψηλὸν, ὄπισθεν δ' ἀπὸ τῆς συνεχούσης ὀρεινῆς αὐχένι διεζευγ-
pag. 237. μένον, ὑπεραῖρον καὶ δυσὶ σταδίοις τούτου πρὸς ὀρθίαν ἀνάβασιν. πρὸς δὲ τῇ ἐρυμνότητι καὶ διώρυξι κρυπταῖς διατέτρηται πανταχόθεν, μέχρι τῶν πεδίων, ταῖς μὲν, ὑδρίας χάριν, ταῖς δ', ἐξόδων λαθραίων· ὧν ἐν μιᾷ Μάριος πολιορκούμενος ἀπέθανε. Ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις πόλεσι πλεῖσον [1] τὸ εὐερκὲς πρὸς ἀγαθοῦ τίθεται· Πραινεστίνοις δὲ συμφορὰ γεγένηται διὰ τὰς Ῥωμαίων στάσεις. Καταφεύγουσι γὰρ ἐκεῖσε οἱ νεωτερίσαντες· ἐκπολιορκηθέντων δὲ, πρὸς τῇ κακώσει τῆς πόλεως, καὶ τὴν χώραν ἀπαλλοτριοῦσθαι

l) τὸ εὐερκὲς] Venet. A. Vat. B. Vulg. εὐαρκὲς.

sunt ad eadem conditae montana, distantque inter se stadiis c. a Roma Praeneste abest stadiis cc, Tibur Romae aliquanto est vicinius. Vtramque urbem Graecanicam esse dicunt: et quidem Praenesti olim fuisse nomen Polystephanum. Vtraque loci natura munita est, Praeneste tamen hac re excellit. Nam arcis loco supra urbem eam adiacet mons excelsus, qui a tergo imminentium montanorum continuitati angusto quodam transitu et quasi collo avellitur, recto adscensu duobus altior stadiis. Accedit ad naturalem hanc munitionem, quod undique urbs est cuniculis occultis perforata, quorum alii aquae ducendae, alii clandestinis exitibus inserviunt: in quorum uno obsessus Marius iunior periit. Enimvero ut aliarum urbium felicitas situ bene munito augetur, ita contra Praenestinis munitiones calamitatem adtulerunt, ob Romanorum seditionem. Nam qui novas res moliebantur, eo confugiebant: quibus expugnatis cum alia damna urbi in-

σῦσθαι συμβαίνει, τῆς αἰτίας μεταφερομένης ἐπὶ τὰς ἀναιτίους. Ῥεῖ δὲ διὰ τῆς χώρας Οὐέρεσις ποταμός. Πρὸς ἕω δὲ τῆς Ῥώμης εἰσὶν αἱ λεχθεῖσαι πόλεις. Italia.

§. 12.

Ἐνδοτέρω δὲ τῆς κατ' αὐτὰς ὀρεινῆς, ἄλλη ῥᾶχις ἐστὶ, μεταξὺ αὐλῶνα καταλείπουσα τὸν κατὰ Ἄλγιδον ὑψηλὴ μέχρι τοῦ Ἀλβανοῦ ὄρους. Ἐπὶ ταύτης δὴ τὸ Τύσκλον ἵδρυται, πόλις ἡ Φαύλως κατεσκευασμένη· κεκόσμηται δὲ ταῖς κύκλῳ φυτείαις καὶ οἰκοδομίαις, καὶ μάλιστα ταῖς ὑποπιπτούσαις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην μέρος. Τὸ γὰρ Τύσκλον ἐνταῦθα ἐστὶ λόφος εὔγεως καὶ εὔυδρος, κορυφούμενος ἠρέμα πολλαχοῦ, καὶ δεχόμενος βασιλείων κατασκευὰς ἐκπρεπεστάτας. Συνεχῆ δ' ἐστὶ καὶ τὰ τῷ Ἀλβανῷ ὄρει ὑποπίπτοντα, τὴν αὐτήν τε ἀρετὴν ἔχοντα, καὶ κατασκευήν. Ἑφεξῆς δ' ἐστὶ πεδία, τὰ μὲν πρὸς τὴν Ῥώμην συνάπτοντα, καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλατταν· τὰ μὲν ἓν πρὸς τὴν θάλατταν, ἧττον

iniungebantur, tum ager adimebatur, culpa a fontibus in innoxios translata. Per hanc regionem Vereſis amnis defertur. Dictae urbes a Roma verſus ortum ſolis ſunt ſitae.

§. 12.

Intra montana, ad quae eae ſunt conditae, aliud porrigitur montanum et ſublime dorſum, convallem relinquens inter Algidum et Albanum montem. Eo in dorſo Tuſculum collocatum eſt, urbs minime contemnendo apparatu: nam circumquaque exornata eſt plantis atque aedificiis, maxime qua parte Romam proſpicit. Ibi enim Tuſculum habet collem, terrae bonitate et aquarum copia praeclarum, qui multis partibus ſenſim attollitur, et regiis aedificiis pulcerrime exſtructis ornatus eſt. Huic continenter adiacent partes ad Albanum montem inclinantes, eadem et natura et aedificiis praeditae. Succedunt planities qua Romam et ſuburbia eius, qua mare attingentes: ac maritima quidem

Italia. ἧττον ἐστὶν ὑγιεινά· τὰ δὲ ἄλλα εὐάγωγά τε, καὶ παραπλησίως ἐξησκημένα. Μετὰ δὲ τὸ Ἄλβανον Ἀρίκια ἐστὶ πόλις ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐκ τῆς Ῥώμης ρξ, κοῖλος δ' ἐστὶν ὁ τόπος, ἔχει δ' ὅμως ἐρυμνὴν ἄκραν. Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς τὸ μὲν [m] Λαουΐνιον, πόλις Ῥωμαίων ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ, ἀφ' ἧς ἔποπτος ἥτε θάλασσά ἐστι, καὶ τὸ Ἄντιον. [n] Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον, ὃ καλοῦσι Νέμος, ἐκ τοῦ ἐν ἀριστερᾷ μέρους τῆς ὁδοῦ τοῖς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ τῆς Ἀρικίνης ἱερόν. Λέγουσι δ' εἶναι ἀφίδρυμα τῆς Ταυροπόλου· καὶ γάρ τι βαρβαρικὸν κατεῖ καὶ σκυθικὸν περὶ τὸ ἱερὸν ἔθος. καθίσταται γὰρ ἱερεὺς, ὁ γενηθεὶς αὐτόχειρ τοῦ ἱερωμένου πρότερον, δρα-

m) Λαουΐνιον] Casaub. adstipulante Cluverio legit Λανούβιον.

n) Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον — τῆς Ἀρικίνης ἱερόν] Sic locum quam maxime depravatum quodammodo saniorem exhibere conatus sum. Vulgo, Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον ὃ καλοῦσι νέμος — τῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν δ' Ἀρικίνην τὸ ἱερόν. Salmas. Exercit. Plin. pag. 48. corrigit: Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον ὃ καλοῦσι Νέμος ἐκ τοῦ ἐν ἀριστερᾷ μέρους τῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαινούσης. Τῆς δ' Ἀρικίνης τὸ ἱερόν. Cluvet. Ital. Ant. pag. 922. Strabonem scripsisse putat, Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον, ὃ καλοῦσι Νέμος ἐκ τοῦ ἐν ἀριστερᾷ μέρους τῆς ὁδοῦ τοῖς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ Λανούβιον. Malim tamen hunc locum ita refingere, τὸ δ' Ἀρτεμίσιον, ὃ καλοῦσι Νέμος ἐκ τοῦ ἐν ἀριστερᾷ μέρους τῆς ὁδοῦ τοῖς ἐξ Ἀρικίας ἀναβαίνουσιν ἐστί. Τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν λέγουσιν εἶναι ἀφ.

dem minus sunt salubria; reliqua habitationi commoda, ac perinde culta. Post Albanum montem in via Appia urbs est Aricia, CLX stadiis a Roma, situ concavo, arce tamen natura loci munita. Supra eam sita est Lavinium urbs Romanorum in dextro viae Appiae latere, unde et mare et Antium conspici potest. Dianeum, quod Nemus vocant, in sinistra viae parte est, qua Aricia ad Aricinum templum adscenditur. Hoc templum Dianae Tauricae dicatum esse perhibent; nam et barbaricus ac scythicus mos apud id obtinet. Profugus enim sacerdos ibi constituitur, qui sacerdotem priorem sua trucidaverit

δραπέτης ἀνήρ· ξιφήρης ἂν ἐστὶν ἀεὶ, περισκοπῶν τὰς ἐπιθέσεις, ἕτοιμος ἀμύνεσθαι. Τὸ δ' ἱερὸν ἐν ἄλσει. Πρόκειται δὲ λίμνη πελαγίζουσα. Κύκλῳ δ' ὀρεινὴ συνεχὴς ὀφρῦς περίκειται, καὶ μία ὑψηλὴ, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπολαμβάνουσα ἐν κοίλῳ τόπῳ καὶ βαθεῖ. Τὰς μὲν ἂν πηγὰς ὁρᾶν ἐστὶν, ἐξ ὧν ἡ λίμνη πληροῦται· τούτων δ' ἐστὶν ο ἱερσία καλουμένη, δαίμονος τινὸς ἐπώνυμος· αἱ δ' ἀπορρύσεις, ἐνταῦθα μὲν ἄδηλοι εἰσὶν, ἔξω δὲ δεικνυνται πόρρω πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν p ἀνέχουσαι. Italia. pag. 240.

§. 13.

Πλησίον δ' ἐστὶ τῶν χωρίων τούτων καὶ Ἄλβανον ὄρος πολὺ ὑπερκύπτον τῇ Ἀρτεμισίᾳ, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ ὀφρύων, καί περ ὑψηλῶν ὄσων, καὶ ὀρθίων ἱκανῶς. Ἔχει δὲ καὶ τοῦτο λίμνην πολὺ μείζω τῆς κατὰ q τὸ Ἀρτεμίσιον ὄρος. Προσωτέρω δὲ τούτων αἱ λεχθεῖσαι πρότερον πόλεις τῆς Λατίνης εἰσί. Μάλιστα δὲ ἐν

o) *ἱερσία*] Casaub. Ἰτέρνη legit. Cluver. Ἡγερία. Malim cum Palmero scribere *ἱερά*. p) *ἀνέχουσαι*] Sic Venet. A. Stroz Vulgo ἔχουσαι. q) *τὸ Ἀρτεμίσιον ὄρος*] *τὸ Ἀρτεμ. νέμος* legendum censet Cluver. l. cit.

daverit manu, strictoque semper gladio paratus ad insidias propulsandas circumspicit. Fanum in luco est: ante eum lacus mari aemulus: circumcirca supercilium montanum continens atque arduum, templum ac lacum in cavo includit ac profundo loco. Ac fontes quidem conspicui sunt, unde lacus impletur: e quibus unus sacer habetur, nomenque cum genio quodam habet commune: effluxus intus quidem occulti sunt, foris autem cernuntur e longinquo conspicui.

§. 13.

His locis vicinus est mons Albanus, longe sublimior luco Dianae et eius superciliis, quamquam et celsa ea sunt et satis ardua. Is quoque lacum habet, longe maiorem eo, qui est ad Dianae templum. Ante hos montes, prius dictae Latinae urbes sitae sunt: inter

Italia. μεσογαία, τῶν Λατίνων πόλεων, ἔστιν ἡ Ἄλβη, ὁμορροῦσα Μαρσοῖς· [r] ἵδρυται δὲ ἐφ' ὑψηλῇ πάγῃ. Ἔστι δὲ καὶ λίμνη Φυκίνας πλησίον, πελαγία τὸ μέγεθος· χρῶνται δ' αὐτῇ μάλιστα μὲν Μαρσοὶ, καὶ πάντες οἱ πλησιόχωροι. Φασὶ δ' αὐτὴν καὶ πληροῦσθαί ποτε μέχρι τῆς ὀρεινῆς, καὶ ταπεινοῦσθαι πάλιν, ὥς' ἀναψύχειν τὰς λιμνωθέντας τόπους, καὶ γεωργεῖσθαι παρέχειν, ἤτοι [s] μεταστάσεις τῶν κατὰ βάθους ὑγρῶν σποράδην, καὶ ἀδήλως γίνονται, πάλιν δ' ἐπισυρρέουσιν, ἢ τελέως ἐκλείπουσιν αἱ πηγαὶ, καὶ πάλιν συνθλίβονται· καθάπερ περὶ τὴν Ἀμενάνα συμβαίνειν φασὶ, τῇ διὰ Κατάνης ῥέοντος· [t] ἐκλείπει γὰρ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ πάλιν ῥεῖ. Ἐκ δὲ τῆς Φυκίνας εἶναι τὰς πηγὰς ἰσορρόπους τῇ Μαρκίᾳ ὕδατος, τῇ τὴν Ῥώμην ποτίζοντος καὶ παρὰ τἄλλα εὐδοκιμοῦντος ὕδατα. Τῇ δὲ Ἄλβᾳ, διὰ τὸ ἐν βάθει τῆς χώρας ἰδρύσθαι, καὶ

r) ἵδρυται — λίμνη Φυκίνας] Sic Stroz. Venet. A. Vat. A. B. Bemb. Interpr. pr. Vulgo ἵδρυται ἐφ' ὑψηλῇ πάγῃ λίμνη Φυσίνας. s) μεταστάσεις] Sic reſcripſi cum Caſaubono pro μεταστάσει. t) ἐκλείπει] ἐκλείπειν Venet. A. Stroz. qui et mox ῥεῖν pro ῥεῖ.

inter quas maxime mediterranea eſt Alba, Marſis finitima, ſcopulo inſita ſublimi. Prope eſt lacus Fucinus, magnitudine maris ſimilis: eo utuntur praecipue Marſi et finitimi omnes. Ferunt, hunc lacum aliquando usque ad montana impleri, rurſumque ſubſidere, ita ut palude obducta loca rurſum detegantur, et agriculturae apta fiant; ſive aquarum fontes, qui ſunt in imo fundo, ſparſim aliis locis ſcaturiant, rurſumque in unum confluant, ſive prorſus deficiant, atque iterum repleantur: quod Amenano fluminí, per Catanam fluenti, evenire perhibent, qui per aliquot annos deſtitutus aquis, deinde iterum fluit. E Fucino lacu promanare aiunt aquam Marciam, quae Romam irrigat, gloriaque reliquas aquas vincit. Caeterum Alba, quod in penetralibus regionis ſita, ac

καὶ διὰ τὸ εὐέρκες, ἀντὶ φρουρᾶς ἐχρήσαντο πολλάκις Ῥωμαῖοι, τὰς φυλακὴς δεομένους ἐνταῦθα καθείργοντες. Italia.

ΚΕΦ. Δ.

Ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῶν προσαλπείων ἐθνῶν ἀρξάμενοι καὶ τῶν πρὸς αὐτοῖς ὀρῶν τῶν Ἀπεννίνων, ἔπειθ' ὑπερβάντες ταῦτα, τὴν ἐντὸς ἐπήλθομεν πᾶσαν ὅση μεταξὺ κεῖται τῆ Τυρρηνικῆ πελάγους, καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν τῶν κεκλιμένων πρὸς τὸν Ἀδρίαν μέχρι Σαννιτῶν καὶ Καμπανῶν· νῦν ἐπανιόντες, δηλώσομεν τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι τούτοις οἰκοῦντα καὶ ταῖς ὑπωρείαις τῆς τε ἐκτὸς, μέχρι τῆς παραλίας τῆς Ἀδριατικῆς, καὶ τῆς ἐντός. Ἀρκτέον δὲ πάλιν ἀπὸ τῶν Κελτικῶν u ὄρων.

§. 2.

Ἔξι δ' x ἡ Πικεντίνη μετὰ τὰς τῶν Ὀμβρικῶν πόλεις τὰς μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ἀγκῶνος. Ὥρμηνται

M 3

u) ὄρων] Sic Venet. A. Interpr. pr. Vulgo ὀρῶν. x) ἡ Πικεντίνη] Venet. A. Πικήνη, qui et mox Πικῆνοι pro Πικεντῖνοι.

ac munita circum optime eſſet, ſaepenumero loco cuſtodiae fuit a Romanis data, in quam dederent quos adſervari captivos vellent.

CAP. IV.

Sed quoniam a gentibus Alpium et iis contiguorum Apenninorum viciniam incolentibus initium fecimus; iis deinde ſuperatis, percurrimus quicquid eſt Italiae mediterraneae, inter mare Tyrrhenum et Apennini montana verſus Adriam vergentia, usque ad Samnitas et Campanos: nunc ad initium regreſſi, populos referamus, qui illis in montibus degunt, et ad eorum radices, ſive extra ad Adriatici maris litus, ſive in mediterraneis. Rurſum ergo a Gallicis finibus ſumetur exordium.

§. 2.

Umbricas urbes, quae inter Ariminum ſunt et Anconam ſitae, Picenus ager ſequitur.

Italia. ταῦ δὲ ἐκ τῆς Σαβίνης οἱ Πικεντῖνοι, δυσκολάπτῳ τὴν ὁδὸν ἡγησαμένῳ τοῖς ἀρχηγέταις, ἀφ' ὃ καὶ τοὔνομα· πῖκον γὰρ τὸν ὄρνιν τοῦτον ὀνομάζουσι, καὶ νομίζουσιν Ἄρεος ἱερόν. Οἰκοῦσι δ' ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι, μέχρι τῶν πεδίων καὶ τῆς θαλάττης, ἐπὶ μῆκος ἔχοντες ηὐξημένην μᾶλλον ἢ πλάτος τὴν χώραν, ἀγαθὴν πρὸς ἅπαντα, βελτίω δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς, ἢ
pag. 241. σιτικοῖς. Ἔστι δ' εὔορος μὲν τὸ ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐπὶ θάλατταν, ἀνώμαλον τοῖς διαστήμασι· μῆκος δ' ἀπὸ Αἴσιος ποταμοῦ μέχρι [y] Κάστρου, παράπλουν ἔχον σταδίων ω. Πόλις δ' Ἀγκὼν μὲν Ἑλληνὶς, Συρακουσίων κτίσμα, τῶν Φυγόντων τὴν Διονύσου τυραννίδα· κεῖται δ' ἐπ' ἄκρας μὲν λιμένα ἐμπεριλαμβανούσης, τῇ πρὸς τὰς ἄρκτους ἐπιστροφῇ· σφόδρα δ' εὔοινός ἐστι καὶ εὐπυρόφορος. Πλησίον δ' αὐτῆς, Αὔξιμον πόλις μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. Εἶτα Σεπτέμπεδα καὶ Πνευεντία, καὶ Ποτεντία, καὶ Φίρμον Πικηνόν· ἐπίνειον δὲ ταύτης, Κάστελλον. Ἐφεξῆς δὲ τὸ τῆς Κύπρας

y) Κάστρου] Λιάστρου Venet. A. Ald. Basil.

quitur. Piceni ex agro Sabino in ea loca migrarunt, Pico ave iter ductoribus monstrante, unde nomen genti: avem Marti sacram censent. Incolunt a montibus versus planities, et mare; estque eorum regio in longum quam latum porrectior, ad omnis vitae usus commoda, arborum tamen fructibus quam frumento praestantior. Latitudinis a montibus ad mare inaequalia sunt diversis locis spatia. Longitudo ab Aesi fluvio usque ad Castrum, navigatur legendo litore stadiis ıɔccc. In Piceno urbs Graeca est Ancona, a Syracusanis condita, qui Dionysii fugerant tyrannidem. Sita est in promontorio, quod suo versus septentriones reflexu portum includit: vino et tritico abundat. Proxime eam est Auximum urbs paulum supra mare. Deinde Septempeda, Pneuentia, Potentia, ac Firmum Picenum, eiusque navale Castellum. Dein-

Κύπρας ἱερὸν, Τυρρηνῶν ἵδρυμα καὶ κτίσμα· τὴν δ' Italia.
Ἥραν ἐκεῖνοι Κύπραν καλοῦσιν. Εἶτα Τρεντῖνος ποταμὸς καὶ πόλις ἐπώνυμος. [z] Εἶτα Καστρημόβιμ, καὶ ὁ Ματρῖνος ποταμὸς, ῥέων ἀπὸ τῆς Ἀδριανῶν πόλεως, ἔχων ἐπίνειον τῆς Ἀδρίας ἐπώνυμον ἑαυτῇ. Ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ Ἄσκλον τὸ Πικηνὸν, ἐρυμνότατον χωρίον, καὶ ἐφ' ᾧ κεῖται τὸ τεῖχος, καὶ τὰ περικείμενα ὄρη στρατοπέδοις ἀβάσιμα. Ὑπὲρ δὲ τῆς Πικεντίνης Οὐήστινοί τε καὶ Μαρσοὶ, καὶ Πέλιγνοι, καὶ Μαρρῖνοι, καὶ Φρεντανοὶ Σαννιτικὸν ἔθνος, τὴν ὀρεινὴν κατέχουσιν, ἐφαπτόμενοι μικρὰ τῆς θαλάττης. Ἔστι δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα μικρὰ μὲν, ἀνδρικώτατα δὲ, καὶ πολλάκις τὴν ἀρετὴν ταύτην ἐπιδεδειγμένα Ῥωμαίοις· πρῶτον μὲν, ἡνίκα ἐπολέμουν· δεύτερον δὲ, ὅτε συνεστράτευον· τρίτον δ', ὅτε δεόμενοι τυχεῖν ἐλευθερίας καὶ πολιτείας μὴ τυγχάνοντες, ἀπέστησαν, καὶ τὸν Μαρσικὸν καλούμενον

z) Εἶτα Καστρημόβιμ] Secutus ſum emendationem Cluverii, quae omni dubio vacare mihi videtur. Vulgo εἶτα καὶ Τρυπόεν.

Deinceps Cyprae fanum, conditum dedicatumque ab Etruſcis: qui Iunonem Cypram vocant. Tum Truentinus amnis, eiusdemque nominis urbs. Deinde Caſtrum novum, et Matrinus fluvius, ab Adrianorum urbe profluens, et navale Adriae habens, eodem ſecum nomine. In mediterraneo ſunt Adria et Aſculum Piceni locus, cum natura munitiſſimus, tum muro cinctus, et montibus, qui conſcendi a nullo poſſunt exercitu. Supra Picenum Veſtini, Marſi, Peligni, Marucini, Frentani Samnitica gens. Montana tenent, et exiguam maris partem attingunt. Populi ipſi exigui ſunt, ſed fortiſſimi, et qui ſuam fortitudinem Romanis ſaepe demonſtraverunt; primum quidem, cum bellum adverſus eos geſſerunt: deinde, cum eorum caſtra ſecuti ſunt: tertio, quando libertatem ac ius civitatis poſtulantes, repulſam paſſi deſciverunt, bellumque Marſicum concitaverunt,

Italia. ἐξῆψαν πόλεμον, Κορφίνιον τὴν τῶν Πελιγνῶν μητρόπολιν κοινὴν ἅπασι τοῖς Ἰταλιώταις ἀποδείξαντες πόλιν, ἀντὶ τῆς Ῥώμης, ὁρμητήριον τῷ πολέμῳ, μετονομασθεῖσαν Ἰταλικήν· καὶ ἐνταῦθα δὲ τὰς συνεπομένας ἀθροίσαντες, καὶ χειροτονήσαντες ὑπάτας καὶ στρατηγούς· δύο δ' ἔτη συνέμειναν ἐν τῷ πολέμῳ, μέχρι διεπεράξαντο τὴν κοινωνίαν, περὶ ἧς ἐπολέμουν. Μαρσικὸν δὲ ὠνόμασαν τὸν πόλεμον, ἀπὸ τῶν ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως, καὶ μάλιστα ἀπὸ Πομπεδίου. Τὰ μὲν δὴ ἄλλα κωμηδὸν ζῶσιν· ἔχουσι δὲ καὶ πόλεις ὑπὲρ μὲν τῆς θαλάττης τό, τε Κορφίνιον, καὶ Σῦλμον, καὶ Μαρούϊον, καὶ Τεατέαν τῶν Μαρσικνῶν μητρόπολιν. Ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θαλάττῃ τό, τε Ἄτερνον, ὅμορον τῇ Πικεντίνῃ, ὁμώνυμον δὲ τῷ ποταμῷ τῷ διορίζοντι τήν τε Οὐηστίνην, καὶ τὴν Μαρσικίνην. Ῥεῖ γὰρ ἐκ τῆς Ἀμιτερνίνης, διὰ δὲ Οὐηστίνων, παραλιπὼν ἐν δεξιᾷ
pag. 242. τοὺς Μαρσικνοὺς ὑπὲρ τὰ τῶν Πελιγνῶν κειμένους, ζεύγματι περατός. Τὸ δὲ πόλισμα τὸ ἐπώνυμον αὐτῇ Οὐεστίνων μέν ἐστι, κοινῷ δ' ἐπινείῳ χρῶνται, καὶ

runt, Corfiniumque, Pelignorum caput, communem omnibus Italis loco Romae urbem, deſignaverunt, belliqne arcem, et Italicae nomen indiderunt, contractisque ſociorum auxiliis, et conſulibus ac praetoribus creatis, biennium ei bello produxerunt: donec potiti ſunt eam, ob quam arma ceperant, communionem. Marſicum nomen accepit hoc bellum a defectionis autoribus, maxime Popedio. Vivunt hae gentes fere in vicis: habent tamen etiam urbes ad mare ſitas, ut ſunt Corfinium, Sulmo, Maruvium, et Teate Marucinorum caput. Ad ipſum mare ſunt, Aternum Piceno confine, eiusdemque nominis cum fluvio, qui Veſtinos a Marrucinis dirimit. Fluit enim ex agro Amiternino per Veſtinos, relictis ad dextram Marrucinis, qui ſunt ſupra Pelignos: ponte traiicitur. Oppidum, quod idem cum eo nomen habet, Veſtinorum quidem eſt, eo tamen navali communiter utun-

καὶ οἱ Πελιγνοὶ, καὶ οἱ Μαρρυκῖνοι· διέχει δὲ τὸ Italiae
ζεῦγμα τέσσαρας καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κορφινίου. Μετὰ δὲ Ἄτερνον Ὄρτων ἐπίνειον Φρεντανῶν καὶ Βοῦκα, καὶ αὐτὸ Φρεντανῶν, ὅμορος [a] Τεάνῳ τῷ Ἀπύλῳ Ὀρτιόν ἐστιν ἐν τοῖς Φρεντανοῖς, πέτραι λῃστικῶν ἀνθρώπων, οἷς αἱ οἰκήσεις ἀπὸ τῶν ναυαγίων πήγνυνται, καὶ τἄλλα θηριώδεις εἰσί. Μεταξὺ δὲ Ὀρτωνος καὶ Ἀτέρνου ὁ Σάγρος ποταμὸς ὁρίζων τοὺς Φρεντανοὺς ἀπὸ τῶν Πελιγνῶν. Ὁ δὲ παράπλους ἀπὸ τῆς Πικεντίνης ἐπὶ τοὺς Ἀπύλους, οὓς οἱ Ἕλληνες Δαυνίους καλοῦσι, σταδίων ἐστὶν ὅσον υν.

§. 3.

Ἑξῆς δὲ μετὰ τὴν Λατίνην ἐστὶν, ἥτε Καμπανία παρήκουσα τῇ θαλάττῃ, καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ Σαμνῖτις [b] παρήκουσα ἐν μεσογαίᾳ μέχρι Φρεντανῶν, καὶ τῶν Δαυνίων. εἶτ' αὐτοὶ Δαύνιοι, καὶ τἄλλα ἔθνη τὰ μέχρι τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ. Πρῶτον δὲ περὶ τῆς Καμπανίας ῥητέον. Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Σινουέσσης, ἐπὶ

a) Τεάνῳ] Sic Venet. A. Interpr. Vulgo τὸ ἄνω b) παρήκουσα] abeſt e Strez. A. B. recte ut puto.

utuntur Peligni et Marrucini: pons ſtadiis XXIV a Corfinio diſtat. Poſt Aternum Orton eſt Frentanorum navale, et Buca, ipſa etiam Frentanorum, ac Teano Apulo conterminum eſt Ortium etiam in Frentanorum regione ſitum, ſaxa a praedonibus infeſſa, qui ſua aedificia ex naufragiis concinnant, vitamque agunt belluinam. Inter Ortonem et Aternum Sagrus fluvius labens Frentanos a Pelignis dividit. Navigatio iuxta litus a Piceno usque ad Apulos, quos Daunios Graeci dicunt, ſtadiorum eſt circiter CCCCI.

§. 3.

Deinceps poſt Latium Campania iuxta mare porrecta eſt, et ſupra hanc in mediterraneis Samnium, usque ad Frentanos et Daunios pertingens. Sequuntur deinde Daunii, aliaeque gentes, ad Siculum usque fretum. Sed prius de Campania dicendum eſt. A Sinueſſa verſus reliquam

Italia. μὲν τὴν ἐξῆς παραλίαν, κόλπος εὐμεγέθης, μέχρι Μισηνοῦ· κἀκεῖθεν ἄλλος κόλπος πολὺ μείζων τοῦ πρότερος, καλοῦσι δ' αὐτὸν Κρατῆρα, ἀπὸ τοῦ Μισηνοῦ μέχρι τοῦ Ἀθηναίας δυοῖν ἀκρωτηρίων, κολπούμενον. Ὑπὲρ δὲ τούτων τῶν ἡιόνων Καμπανία πᾶσα ἵδρυται, πεδίον εὐδαιμονέστατον τῶν ἁπάντων· περίκεινται δ' αὐτῷ γεωλοφίαι τε εὔκαρποι, καὶ ὄρη τά τε τῶν Σαννιτῶν καὶ τὰ τῶν Ὀσκων. Ἀντίοχος μὲν οὖν φησὶ τὴν χώραν ταύτην Ὀπικοὺς οἰκῆσαι, τούτους δὲ καὶ Αὔσονας καλεῖσθαι. Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα· Ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ Αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Κρατῆρα. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκούντων Ὀπικῶν πρότερον, [c] καὶ Αὐσόνων μετ' ἐκείνους, κατασχεῖν ὕστερον Ὄσκων τὶ ἔθνος· τούτους δ' ὑπὸ Κυμαίων, ἐκείνους δ' ὑπὸ Τυρρηνῶν ἐκπεσεῖν· διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν περιμάχητον γενέσθαι τὸ πεδίον. δώδεκα δὲ πόλεις ἐγκατοικίσαντες, τὴν οἷον κεφα-

c) καὶ Αὐσόνων μετ' ἐκείνους,] Recepi optimam Tyrwhitti emendationem; olim legebatur καὶ Αὐσόνων, οἱ δ' ἐκείνους κατασχ.

quam oram maris, ſinus eſt usque ad Miſenum promontorium iuſtae magnitudinis: inde alius priore multo maior, Craterem nominant, a Miſeno usque ad Minervae promontorium, duobus in ſinus morem concluſus promontoriis. Super hoc litus univerſa ſita eſt Campania, regio omnium feliciſſima: circum enim iacent cum tumuli terrae fertiles, tum Samnitum Oſcorumque montes. Antiochus ab Opicis habitatam fuiſſe eam regionem narrat, qui iidem et Auſones appellarentur. At Polybius ſignificat, ſe pro duabus diverſis gentibus eos habere: Opicos enim ait, et Auſones, terram, quae eſt circa Craterem, incoluiſſe. Alii tradunt, primum eam regionem Opicos, deinde Auſones, tandem Oſcam gentem tenuiſſe, poſtea hanc a Cumanis pulſam, illos ab Etruſcis eiectos fuiſſe: etenim ob praeſtantiam campos illos multis fuiſſe certaminibus expetitos. Etruſcos, cum XII urbes conderent, quae earum quaſi caput eſſet, ea de cauſa

κεφαλὴν, ὀνομάσαι Καπύην. Διὰ δὲ τὴν τρυφὴν εἰς μαλακίαν τραπομένους, καθάπερ τῆς περὶ τὸν Πάδον χώρας ἐξέστησαν, ἕτω καὶ ταύτης παραχωρῆσαι Σαυνίταις, τούτους δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκπεσεῖν. Τῆς δ' εὐκαρπίας ἐστὶ σημεῖον, τὸ σῖτον ἐνταῦθα γίνεσθαι τὸν κάλλιστον· λέγω δὲ τὸν πύρινον, ἐξ οὗ καὶ ὁ χόνδρος κρείττων ὢν πάσης καὶ ὀρύζης καὶ ἐν ὀλίγῳ σιτικῆς τροφῆς. Ἱστορεῖται δ' ἔνια τῶν πεδίων σπείρεσθαι δὶ ἔτους, δὶς μὲν τῇ ζέᾳ, τὸ δὲ τρίτον ἐλύμῳ· τινὰ δὲ καὶ λαχανεύεσθαι τῷ τετάρτῳ σπόρῳ. Καὶ μὴν pag. 243. τὸν οἶνον τὸν κράτιστον ἐντεῦθεν ἔχουσι Ῥωμαῖοι τὸν Φάλερνον, καὶ τὸν Στάτανον, καὶ Κάληνον· ἤδη δὲ καὶ ὁ Σορεντῖνος ἐναμιλλος καθίσταται τούτοις, νεωστὶ πειραθεὶς, ὅτι παλαίωσιν δέχεται. Ὡς δ' αὕτως εὐέλαιός ἐστι, καὶ πᾶσα ἡ περὶ τὸ Οὐέναφρον ὁμορον τοῖς πεδίοις ὄν. Italia.

§. 4.

Πόλεις δ' ἐπὶ μὲν τῇ θαλάττῃ μετὰ τὴν Σινέσσαν, Λίτερνον, ὅπου τὸ μνῆμα Σκηπίωνος τοῦ πρώτου προσα-

cauſa Capuam nuncupaſſe. Eosdem cum per luxuriam ad mollitiem ſeſe transdidiſſent, quemadmodum et regione ad Padum ſita pulſi fuerunt, ita Samnitibus Campania ceſſiſſe, quos Romani poſtmodo inde profligaverint. Fertilitatis indicium eſt, quod frumentum ibi naſcitur praeſtantiſſimum: triticum inquam, ex quo alica fit omni praeſtantior oryza, omnique fere alio frumentario alimento. Traditum memoriae eſt, quaedam Campaniae arva toto anno conſeri, bis zea, tertium panico; quaedam etiam quarto ſatu olera producere. Quin et vinum optimum hinc habent Romani, Falernum, Statanum, Calenum: quibus hodie Surrentinum quoque non cedit, quod aetatem ferre nuper eſt exploratum. Nec minus olei ferax eſt tota Venafrana regio, campis iſtis contigua.

§. 4.

Urbes Campaniae ad mare ſunt poſt Sinueſſam, Liternum, ubi ſepulcrum eſt Scipionis, eius qui primus Africanus

Italia. προσαγορευθέντος Ἀφρικανῦ· διέτριψε γὰρ ἐνταῦθα τὸ τελευταῖον, ἀφεὶς τὰς πολιτείας κατ' ἀπέχθειαν τὴν πρός τινας. Παραῤῥεῖ δ' ὁμώνυμος τῇ πόλει ποταμός. Ὡς δ' αὕτως καὶ Οὐλτοῦρνος, ὁμώνυμός ἐστι τῇ παρ' αὐτὸν πόλει ἐφεξῆς κειμένῃ· ῥεῖ δ' ἔτος διὰ Οὐενάφρου καὶ τῆς Καμπανίας μέσης. Ταύταις δ' ἐφεξῆς ἐστι Κύμη, Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα· πασῶν γάρ ἐστι πρεσβυτάτη τῶν τε Σικελικῶν, καὶ τῶν Ἰταλιωτίδων. Οἱ δὲ τὸν σόλον ἄγοντες, Ἱπποκλῆς ὁ Κυμαῖος, καὶ Μεγασθένης ὁ Χαλκιδεὺς, διωμολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, τῶν μὲν ἀποικίαν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν· ὅθεν νῦν μὲν προσαγορεύεται Κύμη, κτίσαι δ' αὐτὴν Χαλκιδεῖς δοκοῦσι. Πρότερον μὲν ἦν εὐτύχει καὶ τὸ Φλέγραιον καλούμενον πεδίον, ἐν ᾧ τὰ περὶ τοὺς Γίγαντας μυθεύουσιν, ἐκ ἄλλοθεν, ὡς εἰκὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ περιμάχητον τὴν γῆν εἶναι δι' ἀρετήν· ὕστερον δὲ οἱ Καμπανοὶ κύριοι κατασάντες τῆς πόλεως, ὕβρισαν εἰς τοὺς ἀν-

fricanus appellatus eſt. Ibi enim vitae extrema tempora transegit, omiſſa ob inimicitias cum quibusdam ipſi intercedentibus reipublicae tractatione. Urbem alluit eiusdem nominis fluvius. Sequitur Vulturnus, urbs eiusdem nominis cum amne ipſam praeterlabente, qui per Venafrum et mediam Campaniam fluit. Has ſubſequuntur Cumae, Chalcidenſium et Cumaeorum opus vetuſtiſſimum: eſt enim haec omnium Sicularum et Italicarum urbium antiquiſſima. Ductores claſſis Hippocles Cumaeus, et Megaſthenes Chalcidenſis inter ſe pepigerant, ut alterius colonia eſſet, alterius appellatio coloniae: itaque urbs Cumae nomen gerit, condita autem a Chalcidenſibus videtur. Atque ab initio quidem urbs ea fortunata fuit; et quae de Phlegraeis campis fabulantur, ac re ibi cum gigantibus geſta, non aliunde videntur orta, quam quod eam regionem ob ſoli virtutem multi ſibi certatim vindicarent. Poſtea temporis Campani, urbe ea in ſuam redacta poteſtatem, cum alias multas

ἀνθρώπους πολλά· καὶ δὴ καὶ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συνῴ- Italia.
κησαν αὐτοί. Ὅμως δ' ἔστι σώζεται πολλὰ ἴχνη τῆ Ἑλληνικῆ κόσμε, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν νομίμων. Ὠνομάσθαι δ' ἔνιοι Κύμην ἀπὸ τῶν κυμάτων φασί· ῥαχιώδης γὰρ καὶ [d] προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός. Εἰσὶ δὲ καὶ [e] κητεῖαι παρ' αὐτοῖς ἄρισαι. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ καὶ ὕλη τίς ἐστι θαμνώδης, ἐπὶ πολλὰς ἐκτεινομένη σταδίους, ἄνυδρος καὶ ἀμμώδης, ἣν Γαλλιναρίαν ὕλην καλοῦσιν. Ἐνταῦθα τὰ λῃστήρια συνεστήσαντο οἱ Πομπηΐου Σέξτου ναύαρχοι, καθ' ὃν καιρὸν Σικελίαν ἀπέστησεν ἐκεῖνος.

§. 5.

Πλησίον δὲ τῆς Κύμης, τὸ Μισηνὸν ἀκρωτήριον, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ Ἀχερουσία λίμνη, τῆς θαλάσσης ἀνάχυσίς τις τεναγώδης. Κάμψαντι δὲ τὸ Μισηνὸν, [f] λίμνη εὐθὺς ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ· καὶ μετὰ τοῦτο ἐγκολπίζουσα

d) προσεχὴς] προσηχὴς Vat. A. Scaliger legit προεχὴς. e) κητεῖαι — ἄρισαι.] κητεῖαι reſcripſi cum Caſaub. pro κιττεῖαι; et ἄρισαι repoſui e cod. Vat. A. B. Venet. A. pro ἄρισαι. f) λίμνη] Cluverius legit λιμὴν.

multas contumelioſas iniurias civibus intulerunt, tum cum eorum uxoribus ipſi habitaverunt. Attamen etiamnum multa Graeci ornatus ſuperſunt veſtigia, et ſacrorum atque inſtitutorum. Sunt qui Cumam a fluctibus nominatam putent; contiguum enim litus ſcopuloſi inſtar dorſi mari obiectum eſt. Eſt et optima piſcatio apud eos. In eodem ſinu ſylva quaedam eſt arbuſtis conſita, aliquot ſtadiorum longitudine, aquae inops et arenoſa, quam ſylvam Gallinariam appellant. Ibi praeſides navium Sexti Pompeii praedonum copiam contraxerunt, quo tempore Siciliam is ad defectionem pertraxit.

§. 5.

Cumis vicinum eſt Miſenum promontorium, in medio vero Acherontia palus, coenoſa quaedam maris effuſio. Poſtquam Miſenum circumflexeris, ſtatim ſub ipſo promontorio palus exiſtit, inde-

Italia. πίζουσα ἡ ἠιὼν εἰς βάθος ἀένναον· ἐν ᾗ αἱ Βαΐαι καὶ τὰ θερμὰ ὕδατα, τὰ καὶ πρὸς τρυφὴν καὶ πρὸς θεραπείαν
pag. 244. νόσων ἐπιτήδεια. Ταῖς δὲ Βαΐαις συνεχὴς ὅ, τε Λοκρῖνος κόλπος, καὶ ἐντὸς τούτου ὁ Ἄορνος, χερρόνησον ποιῶν τὴν ἀπολαμβανομένην μέχρι Μισηνοῦ γῆν, ἀπὸ τῆς πελαγίας τῆς μεταξὺ Κύμης καὶ αὐτοῦ. λοιπὸς γάρ ἐστιν ὀλίγων σταδίων διὰ τῆς διώρυγος ἰσθμὸς ἐπ' αὐτὴν Κύμην, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν θάλατταν. Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἄορνῳ, τὰ περὶ τὴν νεκυΐαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστορεῖσθαι ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. Ἔστι δ' ὁ μὲν Ἄορνος κόλπος ἀγχιβαθὴς καὶ ἀρτίστομος, λιμένος καὶ μέγεθος καὶ φύσιν ἔχων, χρείαν δ' ὑ παρεχόμενος λιμένος, διὰ τὸ προκεῖσθαι τὸν Λοκρῖνον κόλπον ᾗ προσβραχῆ καὶ πολύν. Περικλείεται δ' Ἄορνος ὀφρύσιν ὀρθίαις, ὑπερκειμέναις πανταχόθεν πλὴν

g) προσβραχῆ] Sic Vat. A. B. προβραχῆ Venet. A. προβραχὺ vulg.

indeque litus profunditate immenſa in ſinum reducitur; quo in litore Baiae ſunt, et calidae aquae cum ad luxum, tum ad morborum ſanationem idoneae. Baiis autem contiguus eſt Lucrinus ſinus, eoque interior lacus Avernus, qui id terrae, quod in ora maritima Cumas usque inter ipſum ac Miſenum intercipitur, in peninſulae formam redigit: intereſt enim iſthmus paucorum ſtadiorum, iuxta cuniculum ad Cumas et mare eis contiguum, porrectus. Qui nos aetate anteceſſerunt, Necyae Homericae fabulas Averno applicaverunt, atque narrant, ibi fuiſſe oraculum, ubi vita defuncti reſponſa darent, eoque Ulyſſem adveniſſe. Eſt autem ſinus Avernus profundus, ſaucibusque anguſtis inſtructus, neque ei, ut portus haberetur, vel a natura loci, vel a magnitudine quidquam deeſt, attamen portus uſum non praeſtat, quia ante eum ſinus Lucrinus praelongus et altus iacet. Includitur Avernus montibus arduis, et undique, praeterquam in aditu

πλὴν τῶ εἴσπλω, νῦν μὲν ἡμέρως ἐκπεπονημένας, πρότερον δὲ συνηρεφέσιν ἀγρίᾳ ὕλῃ μεγαλοδένδρῳ καὶ ἀβάτῳ, αἳ κατὰ δεισιδαιμονίαν κατάσκιον ἐποίων τὸν κόλπον. Προσεμύθευον δ' οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τὰς ὄρνεις τὰς ὑπερπετεῖς γινομένας, καταπίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ, φθειρομένας ἀπὸ τῶν ἀναφερομένων ἀέρων, καθάπερ ἐν τοῖς πλουτωνίοις. Καὶ τοῦτο χωρίον Πλουτώνιόν τι ὑπελάμβανον, καὶ τὰς Κιμμερίους ἐνταῦθα λέγεσθαι· καὶ εἰσέπλεόν γε οἱ προθυσάμενοι καὶ ἱλασσόμενοι τὰς καταχθονίους δαίμονας, ὄντων τῶν ὑφηγεμένων τὰ τοιάδε ἱερέων, ἐργολαβηκότων τὸν τόπον. Ἔστι δὲ πηγή τις αὐτόθι [h] ποταμίου ὕδατος ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ· τοῦτο δ' ἀπείχοντο πάντες, τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ νομίσαντες· καὶ τὸ μαντεῖον ἐνταῦθά που ἱδρυται· τόν τε Πυριφλεγέθοντα ἐκ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἐπεκμαίροντο τῶν πλησίον τῆς Ἀχερουσίας. Ἔφορος δὲ τοῖς Κιμμερίοις προσοικειῶν τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν καταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἀργίλλας, Italia.

h) ποταμίου ὕδατος] Xylander ποτίμου ὕδατος.

aditu imminentibus; qui nunc quidem coluntur, olim autem ſylva inacceſſa altiſſimarum arborum obſiti erant, quae ſinum ipſum obumbrantes, ſuperſtitioni inſerviebant. Fabulantur etiam accolae, aves, quae ſinum ſupervolarent, in aquam decidere, aëris exhalatione exanimatas, ut fit in locis Plutoni dicatis. Etiam Avernum huic deo ſacrum eſſe, ibique Cimmerios habitaſſe putabant; ideoque qui intro navigarent antea ſacrificiis Deos manes placare ſtudebant, cum eſſent ſacerdotes, qui conducto iſto loco ſacra docebant, adminiſtrabantque. Ibidem et fons eſt aquae potabilis ad ipſum mare, qua omnes abſtinent, Stygis aquam eſſe putantes. Ibidemque alicubi oraculum eſt, et Pyriphlegethontem hic eſſe, ex aquis calidis Acheruſiae vicinis aeſtimant. Ephorus vero Cimmeriis locum illum adſcribens, hos habitare ait in ſubterraneis aedificiis, quas argillas vocant, ac

Italia. λας, καὶ διά τινων ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλας τε Φοιτᾶν, καὶ τὰς ξένας εἰς τὸ μαντεῖον δέχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἱδρυμένον· ζῆν δ' ἀπὸ μεταλλείας καὶ τῶν μαντευομένων, καὶ τῷ βασιλέως ἀποδείξαντος αὐτοῖς συντάξεις. Εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον ἔθος πάτριον, μηδένα τὸν ἥλιον ὁρᾶν, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἔξω πορεύεσθαι τῶν χασμάτων· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς ἄρα

— οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται. —

pag. 245. Ὕστερον δὲ διαφθαρῆναι τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ βασιλέως τινὸς, ἐκ ἀποβάντος αὐτῷ τοῦ χρησμοῦ· τὸ δὲ μαντεῖον ἔτι συμμένειν μεθεστηκὸς εἰς ἕτερον τόπον. Τοιαῦτα μὲν οἱ πρὸ ἡμῶν ἐμυθολόγουν. Νυνὶ δὲ τῆς μὲν ὕλης τῆς περὶ τὸ Ἄορνον κοπείσης ὑπὸ Ἀγρίππα, τῶν δὲ χωρίων κατοικοδομηθέντων, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀόρνου διώρυγος ὑπονόμου τμηθείσης μέχρι Κύμης, ἅπαντ' ἐκεῖνα

ac per foſſas quasdam inter ſe commeare, hospitesque eadem via ad oraculum adducere, alte infra terram conditum: victum eos metallis effodiendis quaerere, et ab iis accipere, qui oraculum conſulunt, ac regem iis conſtituiſſe eo nomine ſtipendium. Porro qui apud oraculum illud degunt, eos, more a maioribus accepto, nunquam videre ſolem, ſed noctu ex hiatibus terrae prodire, ideoque de iis Homerum ita ſcripſiſſe:

— *neque unquam*
Illos illuſtrat radiorum lumine Titan.

Poſtea temporis Cimmerios fuiſſe deletos a rege quodam, cuius eventa oraculum non comprobaſſent: ſedem oraculi alio translatam etiamnum durare. Atque haec quidem fabulati ſunt priſci. Noſtra vero tempeſtate, cum ſylvam, quae circa Avernum fuit, cecidiſſet Agrippa, et loca aedificiis occupata eſſent, actusque infra Avernum Cumas usque cuniculus, omnia iſta fabulas

ἐκεῖνα ἐφάνη μῦθος· [i] τῷ Κοκκηΐῳ τῷ ποιήσαντος Italia.
τὴν διώρυγα ἐκείνην τε, καὶ ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιαρχίας ἐπὶ ταῖς Βαΐαις, ἐπακολουθήσαντός πως τῷ περὶ τῶν Κιμμερίων ἀρτίως λεχθέντι λόγῳ, τυχὸν ἴσως καὶ πάτριον νομίσαντος τῷ τόπῳ τούτῳ διὰ ὀρυγμάτων εἶναι τὰς ὁδούς.

§. 6.

Ὁ δὲ Λοκρῖνος κόλπος πλατύνεται μέχρι Βαΐων, χώματι εἰργόμενος ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης ὀκταδίῳ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἁμαξιτῷ πλατείας, ὅ φασιν Ἡρακλέα διαχῶσαι, τὰς βοῦς ἐλαύνοντα τὰς Γηρυόνου. Δεχόμενον δ' ἐπιπολῆς τὸ κῦμα τοῖς χειμῶσιν, ὥστε μὴ πεζεύεσθαι ῥᾳδίως, [k] Ἀγρίππας ἐπεσκεύασεν. Εἴσπλουν δ' ἔχει πλοίοις ἐλαφροῖς, ἀνορμίσασθαι μὲν ἄχρηστος, τῶν ὀστρέων δὲ θήραν ἔχων

i) τῷ Κοκκηΐῳ — ἐπακολουθήσαντος] Aut reponendum eſt cum Tyrwhitto, τῷ Κοκκηΐῳ τῷ ποιήσαντος τὴν διώρυγα ἐκείνην τε καὶ τὴν ἐπὶ Νέαν πόλιν ἐκ Δικαιαρχίας τῆς ἐπὶ ταῖς Βαΐαις; aut cum Cluver. Ital. ant. pag. 1130. voces ἐκείνην ad ταῖς Βαΐαις inducendae ſunt. k) Ἀγρίππας ἐπεσκεύασεν] Ἀγρίππας δ' ἐπισκ. Vat. A. B. ed. Ald. Baſil.

fabulas eſſe liquido apparuit: Cocceio, qui cuniculum iſtum duxit, (et alium a Puteolis ad Neapolin ſupra Baias tendentem), fere fabulam iſtam de Cimmeriis modo relatam ſequente, ac fortaſſe etiam arbitrante, loco huic ex antiqua conſuetudine convenire, ut per foſſas viae ducantur.

§. 6.

Porro Lucrinus ſinus in latum producitur usque ad Baias, intercluſus ab externo mari aggere longo ſtadia IIX, tantaque latitudine, quantam lati currus orbita occupat. eum aggerem aiunt ab Hercule factum, dum Geryonis boves abigeret. Cum autem tempeſtatibus mare agitantibus undas multis locis admitteret, difficulterque terreſtri itinere poſſet peragrari, ab Agrippa eſt quod deerat ſtructurae additum. Naves admittit leves, ſtationi inutilis, ſed capturam oſtreo-

Italia. ἔχων ἀΦθονωτάτην. Ἔνιοι δὲ τοῦτον αὐτὸν, τὴν λίμνην εἶναι τὴν Ἀχερουσίαν Φασίν. Ἀρτεμίδωρος δὲ αὐτὸν τὸν Ἄορνον. Τὰς δὲ Βαΐας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι, Βαΐδι τῶν Ὀδυσσέως ἑταίρων τινός· [l] καὶ.... τῶν Μισηνῶν. Ἑξῆς δ' εἰσὶν αἱ περὶ Δικαιαρχίαν ἀκταὶ, καὶ αὐτὴ ἡ πόλις. Ἦν δὲ πρότερον μὲν ἐπίνειον Κυμαίων, ἐπ' ὀΦρύος ἱδρυμένον· κατὰ δὲ τὴν Ἀννίβα στρατείαν, [m] συνῴκισαν Ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν Ποτιόλους, ἀπὸ τῶν Φρεάτων· [n] οἱ δ' ἀπὸ τῆς δυσωδίας τῶν ὑδάτων, ἅπαν τὸ χωρίον ἐκεῖ μέχρι Βαΐων, καὶ τῆς Κυμαίας, ὅτι θείᾳ πλῆρες ἐστὶ καὶ πυρὸς, καὶ θερμῶν ὑδάτων. Τινὲς δὲ καὶ Φλέγραν διὰ τοῦτο τὴν Κυμαίαν νομίζουσι κληθῆναι, καὶ τῶν πεπτω-

l) καὶ.... τῶν Μισηνῶν] Vat. A. B. Venet. A. B. Stroz. καὶ τὸν Μισηνόν. Casaub. corrigebat καὶ τὸ Μισηνὸν ἀπὸ Μισηνοῦ. Cluver. Ital. ant. 1126. totum locum ita restituit: τὰς δὲ Βαΐας ἐπωνύμους λέγουσι Βαΐδι, καὶ τὸ Μισηνὸν Μισηνοῦ, τῶν Ὀδυσσέως ἑταίρων τινῶν; cui assentior. m) συνῴκισαν] Sic reposui cum utroque Vaticano cod. pro vulg. συνῴκησαν. n) οἱ δ' — καὶ πυρὸς] Hunc locum depravatum ita restituere conor: οἱ δ' ἀπὸ τῆς δυσωδίας τῶν ὑδάτων. Ἅπαν γὰρ τὸ χωρίον ἐκεῖ μέχρι Βαΐων καὶ τῆς Κυμαίας ψιάνος (vel πεδιάδος) θείᾳ πλῆρες ἐστί.

rum habet copiosissimam. Hunc ipsum Lucrinum lacum esse Acherusiam nonnulli opinantur: Artemidorus ipsum Avernum. Baias nomen habere perhibent a Baio, quem inter Ulyssis socios nominant. Sequuntur ordine litora circa Dicaearchiam, atque ipsa urbs. Fuit ea antiquitus Cumanorum navale, exstructum in supercilio litoris. Sed sub tempus Annibaliacae expeditionis Romani coloniam eo deduxerunt, urbemque Puteolos, mutato nomine, appellarunt, a puteis. Alii autem a foetore aquarum totam regionem ad Baias usque et agrum Cumanum sic dici censent, quod sulfuris plena sit, ac ignis et calidarum aquarum; nec desunt, qui eam ob causam Cumano agro, campi Phlegraei nomen inditum fuisse aestiment, et gigantum

πεπτωκότων γιγάντων τὰ κεραύνια τραύματα, ° ἀνα- Italia.
φέρουσιν ταῖς τοιαύταις προχοαῖς τῦ πυρὸς καὶ τῦ
ὕδατος. Ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γεγένηται μέγιστον,
χειροποιήτους ἔχουσα ὅρμους διὰ τὴν εὐφυΐαν τῆς ἄμμου·
σύμμετρος γάρ ἐστι τῇ τιτάνῳ, καὶ κόλλησιν ἰσχυρὰν
καὶ πῆξιν λαμβάνει, διόπερ τῇ χάλικι καταμίξαν-
τες τὴν ἀμμοκονίαν, προβάλλουσι χώματα εἰς τὴν
θάλατταν, καὶ κολπῦσι τὰς ἀναπεπταμένας ἠϊόνας,
ὥστ' ἀσφαλῶς ἐνορμίζεσθαι τὰς μεγίστας ὁλκάδας.
Ὑπέρκειται δὲ τῆς πόλεως εὐθὺς, ἡ τῦ Ἡφαίστου pag. 246.
ἀγορὰ, πεδίον περικεκλεισμένον διαπύροις ὀφρύσι,
καμινώδεις ἐχούσαις ἀναπνοὰς πολλαχῦ, καὶ βρο-
μώδεις ἱκανῶς· τὸ δὲ πεδίον θείῳ πλῆρες ἐστὶ
συρτῦ.

N 2 §. 7.

o) ἀναφέρουσιν — προχοαῖς] Recepi lectionem codd. Vat. A. B. Venet. A. Interpr. pr. Vulg. ἀναφέρουσιν τὰς τοιαύτας προχοάς.

gantum ibi occiſorum vulnera, fulminibus inflicta, igni aquisque ferventibus attribuant. Urbs ea emporium eſt maximum, et habet ſtationes navium arte exſtructas, natura arenae eam commoditatem praeſtante, quae calci proportione reſpondens, validam conglutinationem atque concretionem ſuscipit: itaque glaream cum caemento ex calce et arena conflato admiſcentes, aggeres in mare producunt, ſinuantque litoris partes maxime apertas, ita, ut ſubduci tuto poſſint maximae onerariae naves. Urbi protinus imminet Vulcani forum, campus circumquaque incluſus collibus ignitis, quae paſſim tanquam e caminis incendium magno cum fremitu exſpirant: campus autem ſulfure tractili eſt plenus.

§. 7.

Italia.

§. 7.

p Μετὰ δὲ Δικαιαρχίαν ἐστὶ Νεάπολις Κυμαίων· ὕστερον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς ἐπῴκησαν, καὶ Πιθηκουσαίων τινὲς, καὶ Ἀθηναίων, ὥστε καὶ Νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο, ὅπου δείκνυται μνῆμα τῶν Σειρήνων μιᾶς Παρθενόπης, καὶ ἀγὼν συντελεῖται γυμνικὸς κατὰ μαντείαν. Ὕστερον δὲ Καμπανῶν τινὰς ἐδέξαντο συνοίκους δυσχερατήσαντες· καὶ ἠναγκάσθησαν τοῖς ἐχθίστοις, ὡς οἰκειοτάτοις χρήσασθαι, ἐπειδὴ τοὺς οἰκείους ἀλλοτρίους ἔσχον. Μηνύει δὲ τὰ τῶν δημάρχων ὀνόματα, τὰ μὲν πρῶτα Ἑλληνικὰ ὄντα, τὰ δ' ὕστερα τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀναμὶξ τὰ Καμπανικά. Πλεῖστα δ' ἴχνη τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα σώζεται, γυμνάσιά τε q καὶ ἐφηβεῖα καὶ φρατρεῖα καὶ ὀνόματα Ἑλληνικὰ r καίπερ ὄντων Ῥωμαίων. Νυνὶ δὲ πεν-

p) Μετὰ — καὶ ἀγὼν] Martorellius in diſſ. de theca calamar. p. 443. ſqq. legit: Μετὰ δὲ Δικαιαρχίαν ἐστὶ Νεάπολις· πρῶτον Κυμαῖοι, ὕστερον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς — ὥστε καὶ Νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο, ὅπου δείκνυται μνῆμα τῶν Σειρήνων μιᾶς, Παρθενόπης, καὶ ἀγὼν κ. τ. λ. q) καὶ ἐφηβεῖα καὶ φρατρεῖα] Sic ſcribendum erat cum Tyrwhitt. pro καὶ ἐφηβικὰ φρατρεῖα. r) καίπερ ὄντων Ῥωμ.] Hanc lectionem dederunt Vat. A. B. Venet. A. et Caſaub. mstti. Vulgo καίπερ ὄντα Ῥ.

§. 7.

Poſt Dicaearchiam eſt Neapolis Cumanorum: poſtea temporis et Chalcidenſium nonnulli, et Pithecuſaeorum, et Athenienſium immigrarunt, unde urbi hoc nomen factum. Oſtenditur ibi monimentum Parthenopes, unius Sirenum: et iuſſu oraculi gymnicum certamen celebratur. Aliquanto poſt, obortis diſſidiis, Campanos quosdam in urbem civium loco receperunt: coactique ſunt inimiciſſimos loco familiariſſimorum habere, cum ſuos a ſe abalienaſſent. Argumento rei ſunt nomina magiſtratuum, principio Graeca, poſterioribus temporibus Campanica Graecis permixta. Plurima tamen ibi Graecorum inſtitutorum ſuperſunt veſtigia, ut gymnaſia, epheborum coetus, curiae et Graeca nomina Romanis impoſita. Noſtro tempore

πεντετηρικὸς ἱερὸς ἀγὼν συντελεῖται παρ' αὐτοῖς, μυσικός τε καὶ γυμνικὸς ἐπὶ πλείους ἡμέρας, ἐναμιλλος τοῖς ἐπιφανεςάτοις τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἔςι δὲ καὶ ἐνθάδε διώρυξ κρυπτὴ τὸ μεταξὺ ὄρους, τῆς τε Δικαιαρχίας καὶ τῆς Νεαπόλεως, [s] ὑπεργασθέντος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τὴν Κύμην, ὁδὸν τε ἀνοιχθείσης ἐναντίοις ζεύγεσι πορευτῆς ἐπὶ πολλὰς ςαδίους· τὰ δὲ φῶτα ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὄρους, πολλαχόθεν ἐκκοπεισῶν θυρίδων, διὰ βάθους πολλοῦ κατάγεται. Ἔχει δὲ καὶ ἡ Νεάπολις θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς, καὶ κατασκευὰς λυτρῶν ὑ χείρους τῶν ἐν Βαΐαις· πολὺ δὲ τῷ πλήθει λειπομένας· ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις [t] γίνεται, συνωκοδομημένων βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ὐκ ἐλάττων τῆς Δικαιαρχίας. [u] Ἐπιτείνουσι δὲ τὴν ἐν Νεαπόλει διαγωγὴν τὴν Ἑλληνικὴν, οἱ ἐκ τῆς Ῥώμης ἀναχωρῆντες δεῦρο, ἡσυχίας χάριν τῶν Italia.

N 3 ἀπὸ

s) ὑπεργασθέντος] ὑπεργασθεῖσα Venet. A. Mstt. Casaub. t) γίνεται] γεγένηται Vat. A. B. Venet A. Stroz. Bemb. Casaub. libr. u) Ἐπιτείνουσι] Martorellio lib. cit. pag. 411. legendum videtur ἐπιχειροῦσι.

pore sacrum quinquennale certamen musicum et gymnicum per aliquot dies agitur, ludis Graecorum nobilissimis aemulum. Est et hic cuniculus occultus, per montem inter Puteolos ac Neapolim situm, actus eodem modo, quo illum Cumas versum diximus fuisse ductum; viaque stadiorum multorum longitudine aperta est, in qua decedere iumenta invicem occurrentia possunt; lumenque, incisis passim in montis superficiem iusta altitudine fenestris, dimittitur. Habet Neapolis etiam calidarum aquarum scaturigines, et balneorum apparatus Baianis non deteriores, sed numero longe pauciores: nam apud Balas nova urbs construitur, non minor Puteolis, aliis subinde supra alias regiis villis ibi aedificatis. Vitam autem ad Graecanicam rationem Neapoli agunt, qui eo Roma secedunt in otium, sive qui ab ineunte aetate laboribus

Italia. ἀπὸ παιδείας ἐργασαμένων, ἢ καὶ ἄλλως, διὰ γῆρας ἢ ἀσθένειαν ποθέντων ἐν ἀνέσει ζῆν· καὶ τῶν Ῥωμαίων δ' ἔνιοι χαίροντες τῷ βίῳ τούτῳ, θεωρῶντες τὸ πλῆθος τῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐπιδημούντων ἀνδρῶν, ἅσμενοι φιλοχωροῦσι καὶ ζῶσιν αὐτόθι.

§. 8.

Ἐχόμενον δὲ Φρούριον ἐστὶν Ἡράκλειον, ἐκκειμένην pag. 247. εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραν ἔχον, καταπνεομένην λιβὶ θαυμαστῶς, ὥσθ' ὑγιεινὴν ποιεῖν τὴν κατοικίαν. Ὅσκοι δὲ εἶχον καὶ ταύτην, καὶ τὴν ἐφεξῆς Πομπαίαν· ἣν παραῤῥεῖ ὁ Σάρνος ποταμός· εἶτα Τυῤῥηνοὶ καὶ Πελασγοί· μεταταῦτα δὲ Σαννίται· καὶ ἔτοι δ' ἐξέπεσον ἐκ τῶν τόπων. Νώλης δὲ καὶ Νουκερίας καὶ Ἀχέρων, ὁμωνύμως κατοικίας τῆς [x] περὶ Κρεμώνα, ἐπίνειόν ἐστιν [y] ἡ Πομπεῖα, παρὰ τῷ Σάρνῳ ποταμῷ καὶ δεχομένῳ τὰ φορτία καὶ ἐκπέμποντι. Ὑπέρκειται

x) περὶ Κρεμώνα] Cum Caſaub. et Cluver. ſic edidi, pro Κρέωνα. y) ἡ Πομπεῖα] ex feliciſſima Tyrwhitti coniectura ἡ Πομπεῖα edidi pro ἢ ποιεῖ vulg.

bus defuncti ſunt, ſive alioquin ob imbecillitatem aut ſenectutem cupiunt vitam faciliorem degere; et Romanorum nonnulli hoc vitae genere gaudentes, ubi vident multitudinem hominum, qui eius inſtituti cauſa ibi verſantur, lubentes locum eum amplectuntur, ibique victitant.

§. 8.

Neapolim inſequitur Herculanium caſtellum, cui adiacet promontorium in mare porrectum, quod Africo mirum in modum ita perflatur, ut ſalutaris inde fiat ibi habitatio. Hoc, et quod proxime ſequitur, et Sarno amne alluitur, Pompeios tenuerunt olim Oſci; deinde Etruſci ac Pelasgi; poſt hos Samnitae, qui et ipſi inde expulſi ſunt. Sunt autem Pompeii commune navale Nolae, Nuceriae et Acerrarum (cuius nominis aliud quoque oppidum circa Cremonam ſupra retulimus), ad Sarnum fluvium, merces et excipientem, et emittentem. Imminet

κειται δὲ τῶν τόπων τούτων ὄρος τὸ Οὐεσούϊον, ἀγροῖς περιοικούμενον παγκάλοις, πλὴν τῆς κορυφῆς· αὕτη δ' ἐπίπεδος μὲν πολὺ μέρος ἐστίν· ἄκαρπος δ' ὅλη· ἐκ δὲ τῆς ὄψεως τεφρώδης, καὶ κοιλάδας φαίνει σπαραγγώδεις πετρῶν αἰθαλωδῶν κατὰ τὴν χρόαν, ὡς ἂν ἐκβεβρωμένων ὑπὸ πυρός· [z] ὡς τεκμαίροιτ' ἄν τις τὸ χωρίον τοῦτο, καίεσθαι πρότερον, καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρὸς, σβεσθῆναι δ' ἐπιλιπούσης τῆς ὕλης. Τάχα δὲ καὶ τῆς εὐκαρπίας τῆς κύκλῳ, τοῦτ' αἴτιον, ὥσπερ τῇ Κατάνῃ φασὶ, τὸ κατατεφρωθὲν μέρος ἐκ τῆς σποδοῦ τῆς ἀνενεχθείσης ὑπὸ τοῦ Αἰτναίου πυρὸς, εὐάμπελον τὴν γῆν ἐποίησεν. ἔχει μὲν γὰρ τὸ λιπαῖνον καὶ τὴν ἐκπυρωμένην βῶλον, καὶ τὴν ἐκφέρουσαν τοὺς καρπούς· πλεονάζουσα μὲν οὖν τῷ λίπει πρὸς ἐκπύρωσιν ἐπιτηδεία, καθάπερ ἡ θειώδης πᾶσα· ἐξικμασθεῖσα δὲ, καὶ λαβοῦσα σβέσιν καὶ ἐκτέφρωσιν, εἰς καρποφορίαν μετέβαλε. Συνεχὴς δέ ἐστι τῇ Πομπαίᾳ τὸ Σύρρεντον τῶν Καμπανῶν, ὅθεν πρόκειται Italia.

N 4 τὸ

z) ὡς] Casaub. ὥστε.

minet hisce locis Vesuvius mons, agris cinctus optimis, demto vertice, qui magna sui parte planus quidem, at totus sterilis est, adspectu cinereus, cavernasque ostendens fistularum plenas et lapidum colore fuliginoso, utpote ab igni exesorum; ut coniecturam facere possis, ista loca quondam arsisse, et crateras ignis habuisse, deinde, materia deficiente, restincta fuisse. Fortassis haec etiam causa est fertilitatis locorum circumiacentium; quemadmodum Catanae perhibent, partes, quae cineribus ab Aetnaeo igne sursum egestis fuerunt intectae, fuisse vini feraces redditas. Habent enim pinguedinem, et glebam, quae igni ardescit, et quae fructus profert: eaque, dum abundat pinguedine, apta est incendio, sicut omne quod sulfureum est: consumta pinguedine et gleba restincta ac in cinerem conversa, ad fruges producendas redacta est commodior. Pompeiis contiguum est Surrentum Campanorum; unde prominet Athenaeum, seu

Italia. τὸ Ἀθήναιον, ὅ τινες [a]Σειρηνυσσῶν ἀκρωτήριον καλοῦσιν· ἔστι δὲ ἐπ' ἄκρῳ μὲν Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἵδρυμα Ὀδυσσέως. Διάπλους δ' ἐνθένδε βραχὺς εἰς Καπρέας νῆσον. Κάμψαντι δὲ τὴν ἄκραν νησίδες εἰσὶν ἔρημοι πετρώδεις, ἃς καλοῦσι Σειρῆνας. Ἐκ δὲ τοῦ πρὸς Σύρρεντον μέρους, ἱερόν τι δείκνυται, καὶ ἀναθήματα παλαιὰ τιμώντων τὸν πλησίον τόπον. Μέχρι μὲν δεῦρο, ἔχει τέλος ὁ κόλπος ὁ Κρατῆρ προσαγορευόμενος, ἀφοριζόμενος δυσὶν ἀκρωτηρίοις, βλέπουσι πρὸς μεσημβρίαν, τῷ τε Μισηνῷ καὶ τῷ Ἀθηναίῳ. Ἅπας δ' ἐστὶ κατεσκευασμένος, τοῦτο μὲν ταῖς πόλεσιν, ἃς ἔφαμεν, τοῦτο δὲ ταῖς οἰκοδομίαις καὶ φυτείαις, αἳ μεταξὺ συνεχεῖς οὖσαι μιᾶς πόλεως ὄψιν παρέχονται.

§. 9.

Τοῦ μὲν ἂν Μισηνῷ πρόκειται νῆσος ἡ Προχύτη, Πιθηκουσσῶν δ' ἔστιν ἀπόσπασμα. Πιθηκούσας δὲ Ἐρετριεῖς ᾤκησαν, καὶ Χαλκιδεῖς, εὐτυχήσαντες δὲ εὐκαρ-

a) Σειρηνυσσῶν] Sic Caſaub. emendavit vulgatum atque vitioſum Περηνυσσὸν. Mox pro Σύραιον reſtitui Συβρέντον, ex ipſo Strabonis Lib. I. pag. 22. ed. Caſaub.

ſeu Minervae promontorium, quod alii Sirenuſarum vocant. Eo in promontorio fanum eſt Minervae ab Ulyſſe conditum, indeque in Capreas inſulam brevis traiectus. Ubi id circumflexeris, inſulae occurrunt deſertae, et ſaxoſae, quas Sirenas dicunt. Ea parte, quae Surrento eſt obiecta, templum quoddam monſtratur, et donaria vetuſta eorum, qui locum vicinum ſunt venerati. Atque hic finitur ſinus, qui Crater appellatur, duobus ad meridiem ſpectantibus promontoriis incluſus, Miſeno et Athenaeo. Totus autem adornatus eſt, cum urbibus, quas nominavi, tum villis et plantariis, ita continenter inter eas iunctis, ut urbis ſpeciem praebeant.

§. 9.

Ante Miſenum iacet Prochyta, inſula a Pithecuſis avulſa. Pithecuſas Eretrienſes habitaverunt et Chalcidenſes, qui ob agri fecunditatem ac metalla

εὐκαρπίαν, καὶ διὰ τὰ χρυσεῖα· ἐξέλιπον τὴν νῆσον Italia.
κατὰ τάσιν· ὕστερον δὲ καὶ ὑπὸ σεισμῶν ἐξελαθέντες
καὶ ἀναφυσημάτων πυρὸς καὶ θαλάσσης καὶ θερμῶν
ὑδάτων. Ἔχει γὰρ τοιαύτας ὑποφορὰς ἡ νῆσος, ὑφ'
ὧν καὶ οἱ περιφθέντες παρὰ Ἱέρωνος τῷ τυράννῳ τῶν
Συρακουσίων ἐξέλιπον τὸ κατασκευασθὲν ὑφ' ἑαυτῶν pag. 248.
τεῖχος καὶ τὴν νῆσον· ἐπελθόντες δὲ Νεαπολῖται
κατέσχον. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ μῦθος, ὅτι φασὶ τὸν
Τυφῶνα ὑποκεῖσθαι τῇ νήσῳ ταύτῃ, πρεφόμενον δὲ
τὰς φλόγας ἀναφυσᾶσθαι καὶ τὰ ὕδατα· ἔστι δ'
ὅτε καὶ νησίδας ἐχούσας ζέον ὕδωρ. Πιθανώτερον δὲ
Πίνδαρος εἴρηκεν ἐκ τῶν φαινομένων ὁρμηθείς· ὅτι
πᾶς ὁ πόρος ἔστος, ἀπὸ τῆς Κυμαίας ἀρξάμενος
μέχρι τῆς Σικελίας, διάπυρός ἐστι, καὶ κατὰ βάθους
ἔχει κοιλίας τινὰς, εἰς ἓν συναπτούσας [b] νήσους, πρός
τε ἀλλήλας καὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. Διόπερ ἥ τε Αἴτνη
τοιαύτην ἔχειν δείκνυται φύσιν, οἵαν ἰσορῶσιν ἅπαντες,
καὶ αἱ τῶν Λιπαραίων νῆσοι, καὶ τὰ περὶ τὴν Δικαι-

 ἀρχίαν

b) νήσους] hanc vocem textui reſtitui ex Cod. Bemb.

metalla auri rebus utebantur ſecundis. Oborta autem ſeditione, de inſula deſerenda cogitaverunt, e qua poſtea, terrae motibus, ignis, et maris atque calidarum aquarum eruptione plane exturbati ſunt. Tales enim viciſſitudines haec inſula patitur; propter quas etiam eo miſſi ab Hierone Syracuſanorum tyranno, inſulam una cum arce dereliquerunt, quam poſtea Neapolitani occupaverunt. Atque hinc fabula enata eſt, Typhonem ſub hac inſula iacere, obverſuque corporis flammas exſpirare et aquam. Inveniuntur tamen et aliae inſulae minutae, aquam fervidam habentes. Probabilior eſt Pindari ſententia a phaenomenis petita: totum maris traiectum, a Cumis ad Siciliam usque, ignitum eſſe, atque in profundo cuniculos habere, quibus inſulae inter ſeſe, et cum continente coniungantur. Quamobrem et eam Aetna, quam omnes memorant, oſtendit ſui naturam, et Liparaeorum inſulae, et

loca

Italia. ἀρχίαν καὶ Νεάπολιν, καὶ Βαΐας χωρία, καὶ αἱ Πιθηκῦσαι. Ταῦτ' ἂν διανοηθεὶς, τῷ παντὶ τόπῳ τούτῳ φησὶν ὑποκεῖσθαι τὸν Τυφῶνα·

[c] — Νῦν γε μὰν
Ταί θ' ὑπὲρ Κύμας ἁλιερκέες ὄχθαι,
Σικελία τ' αὐτῇ πιέζει
Στέρνα λαχνάεντα.

Καὶ Τίμαιος δὲ περὶ τῶν Πιθηκυσσῶν φησὶν, ὑπὸ τῶν παλαιῶν πολλὰ [d] παραδοξολογεῖσθαι· μικρὸν δὲ πρὸ ἑαυτοῦ, [e] τὸν Ἐπωμέα λόφον ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ τιναγέντα ὑπὸ σεισμῶν ἀναβαλεῖν πῦρ, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῆ καὶ τῆς θαλάσσης, ἐξῶσαι πάλιν ἐπὶ τὸ πέλαγος· τὸ δ' ἐκτεφρωθὲν τῆς γῆς, μετεωρισμὸν λαβὸν, κατασκῆψαι πάλιν τυφωνοειδῶς εἰς τὴν νῆσον, καὶ ἐπὶ τρεῖς τῆς θαλάττης ἀναχωρῆσαι σταδίους· ἀναχωρήσασαν δ' ἐ πολὺ, ὑποσρέψαι, καὶ τῇ παλιρροίᾳ κατακλῦσαι τὴν νῆσον· καὶ γενέσθαι σβέσιν τοῦ ἐν

c) Locus Pindari defuit in antiquo codice, quo Henr. Scrimgerus uſus eſt; deeſt quoque in Verſ. pr. d) παραδοξολογεῖσθαι] μυθολογεῖσθαι. Stroz. e) τὸν Ἐπωμέα] Emendavit Caſaub. e Plinii H. N. II. ſect. 89. Ἐπωπέα.

loca Puteolis, Neapoli, Baiisque propinqua, et Pithecuſae. Quibus conſideratis Pindarus, toti iſti regioni ſubiectum ait Typhonem,

Cuius pectora nunc premuntur hirta
Litorum tumulis, mare quae profligant,
Cumarum ſuper urbem:
Ipſiusque ſolo Trinacriae.

Atque Timaeus etiam de Pithecuſis tradit, veteres multa fidem excedentia perhibuiſſe. Paulo autem ante ſuam aetatem media in inſula collem, cui nomen Epomeo, terraemotu concuſſum ignes evomuiſſe; et quod terrae inter ipſum ac mare erat, rurſum ad mare perpuliſſe: ac terram in cineres verſam, rurſum vehementi turbine ad inſulam appuliſſe, tribusque inde in altum mare receſſiſſe ſtadiis, pauloque poſt rurſum ad terram dediſſe impetum, marisque aeſtu inundaſſe inſulam, ignemque in ea hoc pacto

ἐν αὐτῇ πυρός· ἀπὸ δὲ τοῦ ἤχου τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Italia.
φυγεῖν ἐκ τῆς παραλίας εἰς τὴν ἄνω Καμπανίαν.
Δοκεῖ δὲ τὰ θερμὰ ὕδατα ἐνταῦθα θεραπεύειν τοὺς
λιθιῶντας. Αἱ δὲ Κάπρειαι δύο πολίχνας εἶχον τὸ
παλαιὸν, ὕστερον δὲ μίαν. Νεαπολῖται δὲ καὶ ταύ-
την κατέσχον, πολέμῳ δὲ ἀποβαλόντες τὰς Πιθη-
κούσας, ἀπέλαβον πάλιν, δόντος αὐτοῖς Καίσαρος τοῦ
Σεβαστοῦ, τὰς δὲ Καπρέας ἴδιον ποιησαμένου κτίσμα,
καὶ κατοικοδομήσαντος. Αἱ μὲν οὖν παράλιοι πόλεις
τῶν Καμπανῶν καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι τοιαῦται.

§. 10.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Καπύη μέν ἐστιν ἡ μητρόπολις,
κεφαλὴ τῷ ὄντι κατὰ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος·
τὰ γὰρ ἄλλα πολίχνια νομίζοιτ' ἂν κατὰ τὴν σύγκρι- pag. 249.
σιν, πλὴν Τεανοῦ Σιδικηνοῦ· καὶ γὰρ αὕτη ἀξιόλογος.
Κεῖται δ' ἐπὶ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ αὐτή τε καὶ αἱ τῶν
ἄλλων ἐπὶ Βρεντέσιον ἄγουσαι ἀπ' αὐτῆς, [g] Καλλα-
τερία,

ε) κτίσμα] malim cum Cluver ponere κτῆμα. g) Καλλατερία καὶ Καλύδιον] Xylander legit Γαλατία Κλύσιον. Caſaubonus pro Καλύδιον ponit Κλαύδιον.

pacto exſtinctum: fragore autem perculſos eos, qui continentem habitabant, ab ora maritima in interiorem Campaniam profugiſſe. Thermae eius inſulae creduntur calculo laborantibus remedium eſſe. Capreae antiquitus duo habebant oppida, poſt modo vnicum. Nam cum Neapolitani Capreas quoque occupaſſent, belloque amiſiſſent Pithecuſas: has iis Auguſtus Caeſar reddidit, Capreas privatim a ſe condidit aedificiisque inſtruxit. Atque hae ſunt Campaniae urbes maritimae, et inſulae ante eas ſitae.

§. 10.

At vero in mediterraneis eſt Capua, re vera id quod nomine eius ſignificatur: reliquas enim ſi ei compares, oppida ſunt, excepto Teano Sidicino, quae urbs eſt magni nominis. Sita eſt in via Appia cum ipſa Capua, tum aliae quae Brundiſium inde ducunt,

Italia. τερία, καὶ Καλύδιον, καὶ Βενέεντον. Ἐπὶ δὲ Ῥώμης Κασίλινον ἵδρυται ἐπὶ τῷ Οὐολτέρνῳ ποταμῷ, ἐν ᾗ πολιορκήμενοι Πραινεστίνων ἄνδρες μ καὶ Φ πρὸς ἀημάζοντα Ἀννίβαν ἐπὶ τοσοῦτον ἀντέσχον, ὥσθ' ὑπὸ λιμοῦ διακοσίων δραχμῶν πραθέντος μεδίμνου, ὁ μὲν πωλήσας ἀπέθανεν, ἐσώθη δ' ὁ πριάμενος. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς πλησίον τὸ τείχος σπείροντας γογγύλην, ἐθαύμαζεν ὡς ἔοικεν ὁ Ἀννίβας τῆς μακροθυμίας, εἰ ἐλπίζοιεν τέως ἀνθέξειν, ὡς τελεσφορῆσαι τὴν γογγύλην· καὶ δὴ περιγενέσθαι πάντας φασὶ, πλὴν ἀνδρῶν ὀλίγων τῶν ἢ λιμῷ διαλυθέντων, ἢ ἐν ταῖς μάχαις.

§. II.

Πρὸς δὲ ταῖς ῥηθείσαις ἔτι καὶ αὗται Καμπανὰι πόλεις εἰσὶν, ὧν ἐμνήσθην πρότερον, [h] Κάλη τε καὶ Τέανον Σιδικηνὸν, ἃς διορίζουσιν αἱ δύο τύχαι ἐφ' ἑκάτερα ἱδρυμέναι τῆς Λατίνης ὁδοῦ. Καὶ ἔτι Σύεσσυλα,

h) Κάλη] Καλῆς vel Καληεία legit Caſaub.

cunt, Calateria, Calidium, et Beneventum. Romam verſus ſitum eſt Caſilinum iuxta Vulturnum amnem: quo in oppido obſeſſi Praeneſtini viri ɔɔxl, adverſus Annibalem tunc maxime vigentem tam diu obſidionem toleraverunt, dum medimno prae penuria ducentis denariis vendito, venditor mortuus eſt, emtore ſalvo. Cumque eosdem vidiſſet Annibal rapas prope muros ſerere, haud iniuria miratus eſt eorum tolerantiam, qui ſe tantisper putarent obſidionem perferre poſſe, dum rapae perfectae enaſcerentur. Et tamen obſeſſos omnes ferunt incolumes abiiſſe, paucis exceptis, quos vel fames vel pugna abſumſiſſet.

§. II.

Praeter nominatas, hae quoque ſunt Campanae urbes, quarum ſupra eſt a me facta mentio, Cales, et Teanum Sidicinum, quas diſtinguunt duae Fortunae, quarum templa collocata ſunt ab utraque Latinae viae parte. Praeterea Sueſſula, Atella, Nola,

συλα, καὶ i Ἀτέλλα, καὶ Νῶλα, καὶ Νουκερία, καὶ Ἀχέρραι, καὶ Ἀβέλλα, καὶ ἄλλαι ἔτι ἐλάττους τούτων κατοικίαι, ὧν ἐνίας Σαυνίτιδας Φασὶν εἶναι. Σαυνῖται δὲ πρότερον μὲν καὶ μέχρι τῆς Λατίνης τῆς περὶ Ἀρδέαν ἐξοδείας ποιούμενοι, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὴν τὴν Καμπανίαν πορθοῦντες, πολλὴν ἐκέκτηντο δύναμιν· καὶ γὰρ ἄλλως δεσποτικῶς ἄρχεσθαι μεμαθηκότες, ταχὺ ὑπήρχον τοῖς προστάγμασι. Νυνὶ δ' ἐκπεπόνηται τελέως ὑπό τε ἄλλων, καὶ τὸ τελευταῖον ὑπὸ Σύλλα τοῦ μοναρχήσαντος Ῥωμαίων· ὃς ἐπειδὴ πολλαῖς μάχαις καταλύσας τὴν τῶν Ἰταλιωτῶν ἐπανάστασιν, τούτους σχεδόν τι μόνον συμμένοντας ἐώρα καὶ ὁμοίως ὁμορρῶντας, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν, συνέσχε πρὸ τοῦ τείχους αὐτοῖς· καὶ τοὺς μὲν ἐν τῇ μάχῃ κατέκοψε, κελεύσας μὴ ζωγρεῖν· τοὺς δὲ ῥίψαντας τὰ ὅπλα περὶ τρισχιλίους ἄνδρας, ἢ τετρακισχιλίους Φασὶν, εἰς τὴν δημοσίαν ἔπαυλιν τὴν ἐν τῷ Ἰταλία.

i) Ἀτέλλα] Sic omnes Codd. vulgatum Ἄτελα.

Nola, Nuceria, Acerrae, Abella, aliaque his etiam minora oppida, quorum nonnulla Samnitibus attribuunt. Enimvero Samnites, cum quondam in Latium, et ad Ardeam usque excurſiones feciſſent: deinde ipſam vaſtaſſent Campaniam, ad magnam pervenerant potentiam: quippe Campani, alioqui dominis parere adſueti, facile imperata faciebant. Caeterum hac tempeſtate omnino ſunt confecti, cum ab aliis, tum poſtremo a Sylla, qui ſolus rem publicam Romanam in ſua habuit manu. Is enim cum multis proeliis Italicam rebellionem evertiſſet, Samnitas cernens ſolos propemodum adhuc nondum diſſipatos, ita unanimiter bellum gerere, ut etiam ad ipſam Romam exercitum ducerent, ante urbis Romanae moenia proelium cum eis conſeruit, partimque in pugna eos delevit, edicto ne quis Samnis vivus caperetur; reliquos, cum arma proieciſſent (ad quatuor aut quinque millia virorum fuiſſe traditur) in villam publicam

Italia. τῷ Μαρτίῳ κάμπῳ καταγαγὼν εἶρξε· τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπιπέμψας στρατιώτας, ἅπαντας ἀπέσφαξε· προγραφάς τε ποιήμενος, ἃς ἐπαύσατο, πρὶν, ἢ πάντας τοὺς ἐν ὀνόματι Σαννιτῶν διέφθειρεν, ἢ ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐξέβαλε· πρὸς δὲ τοὺς αἰτιωμένους τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ὀργὴν, ἔφη καταμαθεῖν ἐκ τῆς πείρας, ὡς οὐδέ ποτ' ἂν εἰρήνην ἀγάγοι Ῥωμαίων οὐδὲ εἷς, ἕως ἂν συμμένωσι καθ' ἑαυτοὺς Σαννῖται. Καὶ γάρ τοι νῦν κῶμαι γεγόνασιν αἱ πόλεις· ἔνιαι δ' ἐκλε-
pag. 250 λοίπασι τελέως, Βοϊανον, Ἐσερνίνα, Παύνα, Τελεσία, συνεχὴς Οὐενάφρῳ, καὶ ἄλλαι τοιαῦται, ὧν οὐδεμίαν ἄξιον ἡγεῖσθαι πόλιν· ἡμεῖς δ' ἐπέξιμεν μέχρι τοῦ μετρίου διὰ τὴν τῆς Ἰταλίας δόξαν καὶ δύναμιν. Βενεύεντον δ' ὅμως συνέσηκεν εὖ, καὶ Οὐενουσία.

§. 12.

Περὶ δὲ Σαννιτῶν καὶ τοιοῦτός τις λόγος ἐκφέρεται, διότι πολεμοῦντες Σαβῖνοι πολὺν χρόνον πρὸς τοὺς Ὀμβρικοὺς, εὔξαντο, καθάπερ τῶν Ἑλλήνων τινὲς, τὰ γενόμενα τῷ ἔτει τούτῳ καθιερῶσαι· νικήσαντες δὲ, τῶν γενο-

blicam campi Martii deductos incluſit, triduoque poſt, immiſſis militibus univerſos trucidavit, proſcriptionibusque inſtitutis, non ante finem fecit, quam quidquid Samnitici erat nominis aut occidiſſet, aut Italia eieciſſet; incuſantibusque tantam eius ſaevitiam reſpondit, experientia ſe edoctum, neminem quenquam Romanorum quieturum, quamdiu Samnites exiſterent. Itaque nunc aliae urbes in pagos degenerarunt, aliae prorſus ſunt deletae; Boianum, Aeſernia, Pauna, Teleſia Venafro adiacens, aliaeque ſimiles, non merentur inter urbes cenſeri: quarum nos mentionem tamen ob Italiae gloriam et potentiam fecimus. Beneventum quidem et Venuſia bene adhuc habent.

§. 12.

Caeterum de Samnitibus fabula talis fertur. Sabinos, cum diuturno bello cum Umbris conflictarentur, voviſſe (quod et Graecorum faciunt quidam) diis ſe fructus eius anni conſecraturos: potitos-

que

γενομένων, τὰ μὲν κατέθυσαν, τὰ δὲ καθιέρωσαν· Italia.
ἀφορίας δὲ γενηθείσης, εἶπε τὶς, ὡς ἐχρῆν καθιερῶσαι καὶ τὰ τέκνα. Οἱ δ' ἐποίησαν τοῦτο, καὶ τοὺς γενομένους τότε παῖδας Ἄρεως ἐπευφήμισαν· ἀνδρωθέντας δ' ἔξειλαν εἰς ἀποικίαν, ἡγήσατο δὲ ταῦρος· ἐν δὲ τῇ τῶν Ὀπικῶν κατευνασθέντος ἐτύγχανον δὲ κωμηδὸν ζῶντες, ἐκβαλόντες ἐκείνους ἰδρύθησαν αὐτόθι, καὶ τὸν ταῦρον ἐσφαγίασαν τῷ Ἄρει τῷ δόντι αὐτὸν ἡγεμόνα κατὰ τὴν τῶν μάντεων ἀπόφασιν. Εἰκὸς δὲ διὰ τοῦτο καὶ Σαβέλλους αὐτοὺς ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τῶν γονέων προσαγορευθῆναι· Σαννίτας δ' ἀπ' ἄλλης αἰτίας, ὡς οἱ Ἕλληνες [k] Σαυνίτας λέγουσι. Τινὲς δὲ καὶ Λάκωνας συνοίκους αὐτοῖς γενέσθαι φασὶ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ φιλέλληνας ὑπάρξαι, τινὰς δὲ καὶ Πιτανάτας καλεῖσθαι. Δοκεῖ δὲ καὶ Ταραντίνων πλάσμα τοῦτ' εἶναι, κολακευόντων δ' ὁμόρους, καὶ μέγα δυναμένους ἀνθρώπους, καὶ ἅμα ἐξοικειωμένων, οἵ

k) Σαννίτας] Sic Vat. A. B. Venet. A. Σαβίνας Bemb. Vulgo Σαμνίτας.

que victoria, immolaſſe partim, partim conſecraſſe eius anni proventa: inſecuta autem ſterilitate, monuiſſe quendam, prolem quoque fuiſſe diis dicandam: obtemperaſſe Sabinos, eoque anno editos filios Marti nuncupaſſe; cumque ii virilem attigiſſent aetatem, duce tauro ad coloniam alicubi condendam emiſiſſe, taurum in Opicorum regione procubuiſſe, miſſos his expulſis ea loca inſediſſe, taurumque Marti, qui eum ipſis ductorem dediſſet, ex oraculo ſacrificaſſe. Probabile porro eſt, eos diminutive a maioribus ſuis Sabellos; Samnitos autem (Graeci Saunitos vocant) alia de cauſſa nominatos fuiſſe. Quidam Spartanos etiam cum his habitaſſe dicunt, ideoque Graecis ipſos faviſſe, quosdamque ipſorum Pitanatas dictos eſſe. Hoc figmentum apparet eſſe Tarentinorum, qui finitimis ac praepotentibus Samnitibus adularentur, eosque ſibi conciliarent: nam ab his inſtructa ſunt aliquando

Italia. οἵ γε καὶ ὀκτὼ μυριάδας ἔστελλον ποτὲ τῆς πεζῆς στρατείας, ἱππέας δ' ὀκτακισχιλίους. Φασὶ δὲ νόμον εἶναι τοῖς Σαννίταις, καλὸν καὶ προτρεπτικὸν πρὸς ἀρετήν· ἃ γὰρ ἔξεστι διδόναι τὰς θυγατέρας οἷς ἂν ἐθέλωσιν, ἀλλὰ κρίνεσθαι κατὰ ἔτος δέκα μὲν παρθένους, δέκα δὲ τῶν νέων τὰς ἀρίστας, καὶ τὰς ἀρίστας τούτων τῷ πρώτῳ τὴν πρώτην δίδοσθαι, τῷ δευτέρῳ τὴν δευτέραν, καὶ ἑξῆς ἕτως· ἐὰν δ' ὁ λαβὼν τὸ γέρας μεταβαλλόμενος γένηται πονηρὸς, ἀτιμάζεσι καὶ ἀφαιρεῖνται τὴν δοθεῖσαν. Ἑξῆς δ' εἰσὶν Ἱρπηνοὶ, καὐτοὶ Σαννῖται· τἔνομα δ' ἔσχον ἀπὸ τῦ ἡγησαμένυ λύκυ τῆς ἀποικίας· Ἵρπον γὰρ καλῦσιν οἱ Σαννῖται τὸν λύκον. Συνάπτυσι δὲ Λευκανοῖς τοῖς μεσογαίοις. Περὶ μὲν Σαυνιτῶν ταῦτα.

§. 13.

Καμπανοῖς δὲ συνέβη διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν, ἐπ' ἴσον ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι καὶ κακῶν. Ἐπὶ τοσῦτον γὰρ ἐνετρύφησαν, ὥς' ἐπὶ δεῖπνον ἐκάλεσν πρὸς ζεύγη μονομάχων, ὁρίζοντες ἀριθμὸν κατὰ

do LXXX millia peditum, et IIX millia equitum. Legem quoque apud Samnitas esse aiunt, praeclaram et ad virtutem stimulos addentem. Non enim licet filias quibus ipsi velint elocare, sed quotannis virgines decem, totidemque iuvenum praestantissimi deliguntur, quorum primo prima, eodemque dignitatis ordine reliquae coniunguntur: quod si quis honore hoc affectus a virtute desciscat, ignominia notato uxor adimitur. Samnitas Hirpini subsequuntur, ipsi quoque Samnitae: nomen iis a lupo coloniae ductore est, quem hirpum Samnites appellant: attingunt hi Lucanos mediterraneos. Atque de Samnitibus quidem haec.

§. 13.

Campanis autem ob regionis felicitatem evenit, ut aequam secundarum adversarumque rerum partem perciperent. Eo enim luxus progressi sunt, ut convivas ad coenam vocarent, pari gladiatorum in singulas perso-

nas

κατὰ τὴν τῶν δείπνων ἀξίαν. Ἀννίβα δ' ἐξ εὐδό- Italia.
σεως λαβόντος αὐτὸς, δεξάμενοι χειμαδίοις τὴν
στρατείαν, ἕτως ἐξεθήλυναν ταῖς ἡδοναῖς, ὥσθ' ὁ pag. 251.
Ἀννίβας ἔφη, νικῶν κινδυνεύειν ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς
γενέσθαι, γυναῖκας ἀντ' ἀνδρῶν τὺς στρατιώτας ἀπο-
λαβών. Ῥωμαῖοι δὲ κρατήσαντες, πολλοῖς κακοῖς
ἐσωφρόνησαν αὐτύς· ὕστατα δὲ καὶ κατεκληρύχησαν
τὴν γῆν. Νυνὶ μέντοι μετ' εὐπραγίας διάγυσι τοῖς
ἐποίκοις ὁμονοήσαντες, καὶ τὸ ἀξίωμα φυλάττυσι
τὸ ἀρχαῖον, [1] καὶ τῷ μεγέθει τῆς πόλεως, καὶ κατ'
εὐανδρίαν. Μετὰ δὲ τὴν Καμπανίαν καὶ τὴν Σαν-
νίτιν μέχρι τῶν Φρεντανῶν, ἐπὶ μὲν τῇ Τυῤῥηνικῇ θα-
λάττῃ, τὸ τῶν Πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ, μικρὸν ἀπό-
σπασμα τῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ Πικεντίνων, ὑπὸ Ῥωμαίων
μετῳκισμένον εἰς τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον, ὃς νῦν
Παιςάνος καλεῖται· καὶ ἡ πόλις ἡ Ποσειδωνία, Παῖ-
στος, ἐν μέσῳ τῷ κόλπῳ κειμένη. Συβαρῖται μὲν
ἦν

1) καὶ τῷ μεγέθει] Vat. A. B. Vulgo καὶ τὸ μέγεθος. Caſaub. corrigebat κατὰ τὸ μέγεθος.

nas promiſſo. Cumque Annibal, deditione iis in ſuam poteſtatem receptis, exercitum ibi in hybernis haberet, ita eum Campani voluptatibus effeminarunt, ut diceret Annibal, periculum ſibi eſſe, ne victor ab hoſtibus opprimeretur, qui loco virorum mulieres recepiſſet milites. Romani autem victoriam conſecuti Campanos multis malis inflictis caſtigaverunt, et ad extremum agros quoque eorum diviſerunt. Nunc rebus utuntur proſperis, colentes concordiam cum vicinis, civitatisque ſuae vetuſtam dignitatem amplitudine et virtute tuentur. Poſt Campanos et Samnitas usque ad Frentanos, ad mare Tyrrhenum Picentina gens habitat, Picenorum avulſa particula quaedam eorum, qui ad Adriaticum mare incolunt, et a Romanis traducta ad ſinum Poſidoniatem, cui nunc Paeſtano, et urbi Poſidoniae Paeſtum nomen eſt, in medio ſinu ſitae. Arcem Syba-

Italia. ἓν ἐπὶ θαλάττῃ τεῖχος ἔθεντο, οἱ δ' οἰκισθέντες ἀνωτέρω μετέστησαν· ὕστερον δὲ Λευκανοὶ μὲν ἐκείνους, Ῥωμαῖοι δὲ Λευκανοὺς ἀφείλοντο τὴν πόλιν. Ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἐπίνοσον ποταμὸς πλησίον εἰς ἕλη ἀναχεόμενος. Μεταξὺ δὲ τῶν Σειρηνουσσῶν καὶ τῆς Ποσειδωνίας, Μάρκινα Τυρρηνῶν κτίσμα, οἰκούμενον ὑπὸ Σαννιτῶν. Ἐντεῦθεν εἰς Πομπηΐαν διὰ Νουκερίας ἐστὶ πλειόνων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων ἐστὶν ὁ ἰσθμός. Διήκουσι δ' οἱ Πικέντες μέχρι τοῦ Σιλάριδος ποταμοῦ, τοῦ ὁρίζοντος ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας τὴν ἀρχαίαν Καμπανίαν· ἐφ' ᾧ τοῦτ' ἴδιον ἰσορροῦσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὄντος τοῦ ποταμοῦ τούτου, τὸ καθιέμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι, φυλάττον τὴν χρόαν καὶ τὴν μορφήν. Τῶν δὲ Πικεντῶν ὑπῆρχε μητρόπολις Πικεντία· νυνὶ δὲ κωμηδὸν ζῶσιν ἀπωσθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων, διὰ τὴν πρὸς Ἀννίβαν κοινωνίαν· ἀντὶ δὲ στρατείας ἡμεροδρομεῖν καὶ γραμματοφορεῖν ἀπεδείχθησαν ἐν τῷ τότε δημοσίῳ, καθάπερ καὶ Λευκανοὶ καὶ Βρέττιοι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας· ἐπετείχισαν δ' αὐτοῖς

ritae ad mare condiderant: habitatores autem ſurſum commigraverunt: his Lucani poſtea, Lucanisque deinde Romani ademerunt urbem. Morboſam eam facit fluvius prope urbem in paludes diffuſus. Inter Sirenuſarum promontorium et Poſidoniam Marcina eſt a Tyrrhenis condita, a Samnitibus habitata. Hinc per Nuceriam Pompeios usque iſthmus eſt non longior CXX ſtadiis. Pertingunt Picentes usque ad Silarum fluvium, qui ab ea regione veterem Campaniam dividit. De Silari aquis hoc peculiare traditur, planta ſi quae in aquam eius coniiciatur, eam in ſaxum mutari, manente tamen colore et forma. Picentia caput fuit Picentum, qui nunc per pagos habitant, a Romanis urbe expulſi, quod Annibali ſe coniunxiſſent: quo quidem reipublicae ſtatu pro militia iis iniunctum fuit, ut curſores ac tabellarii eſſent, ſicut et eandem ob cauſam Lucanis atque Bruttiis: et praeſidii adverſum

αὐτοῖς Σάλερνον Ῥωμαῖοι φρουρᾶς χάριν, μικρὸν ὑπὲρ Italia.
τῆς θαλάττης· εἰσὶ δ' ἀπὸ Σειρηνουσῶν ἐπὶ Σίλαριν
σάδιοι διακόσιοι ξ.

versum eos loco muniverunt non procul a mari Salernum Romani: a Sirenusarum promontorio ad Silarum stadia sunt CCLX.

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΚΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἕκτῳ τὰ ἐφεξῆς τῆς Ἰταλίας, καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ Ἀδρίου, μέχρι Μακεδονίας· ἐν οἷς Ἀπουλία· Καλαβρία, καὶ ὅσα κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον· ἅμα ταῖς παρακειμέναις νήσοις ἀπὸ Σικελίας, ἕως τῶν Κεραυνίων, καὶ τῷ ἄλλῳ μέρει ἕως Καρχηδόνος καὶ τῶν ταύτῃ παρακειμένων νησιδίων.

STRABONIS GEOGRAPHICORVM LIBRI SEXTI CAPITA.

Abſolvitur libro ſexto Italiae deſcriptio, quam ſequitur tractatio de regionibus intra mare Adriaticum ad Macedoniam usque. Deſcribuntur autem Apulia, Calabria, terraeque ad Ionium ſinum ſitae; deinde inſulae a Sicilia usque ad Ceraunios montes; et quae ex altera parte verſus Carthaginem iacent.

ΣΤΡΑ-

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Italia.

pag. 252.

ΚΕΦ. Α.

Μετὰ δὲ τὸ ϛόμα τῦ Σιλαρίδος, Λευκανία, καὶ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν τῆς [a] Ἀργονίας, Ἰάσονος ἵδρυμα, καὶ πλησίον ἐν πεντήκοντα ϛαδίοις ἡ Ποσειδωνία. Ἐντεῦθεν ἐκπλέοντι τὸν πόντον, νῆσος Λευκωσία, μικρὸν ἔχουσα πρὸς τὴν ἤπειρον διάπλουν, ἐπώνυμος μιᾶς τῶν Σειρήνων, ἐκπεσούσης δεῦρο μετὰ τὴν μυθευομένην ῥίψιν αὐτῶν εἰς τὸν βυθόν. Τῆς δὲ νήσυ

πρό-

a) Ἀργονίας] Legendum cenſet Caſaub. Ἀργείας, vel Ἀργάδας.

STRABONIS GEOGRAPHICARVM RERVM LIBER SEXTVS.

CAP. I.

Poſt Silari oſtia, Lucania ſubſequitur, fanumque Iunonis Argivae ab Iaſone conditum, indeque ſtadiis L diſtat Paeſtum. Hinc in altum naviganti Leucoſia inſula occurrit, brevi a continente traiectu, nomine referens unam Sirenum, quae ibi locorum eiecta fuit, cum ſe eae (ut in fabulis eſt) in profundum mare praecipitaſſent. Eius

Italia. πρόκειται τὸ ἀκρωτήριον [b]ταῖς Σειρηνύσαις, καὶ ποιῶν τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον. Κάμψαντι δ' ἄλλος συνεχὴς κόλπος, ἐν ᾧ πόλις· ἣν οἱ μὲν κτίσαντες Φωκαιεῖς Ὑέλην, οἱ δὲ Ἕλλην ἀπὸ κρήνης τινὸς, οἱ δὲ νῦν Ἐλέαν ὀνομάζουσιν· ἐξ ἧς Παρμενίδης καὶ Ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες Πυθαγόρειοι. Δοκεῖ δέ μοι καὶ δι' ἐκείνους, καὶ ἔτι πρότερον εὐνομηθῆναι· διὸ καὶ πρὸς Λευκανοὺς ἀντέσχον, καὶ πρὸς Ποσειδωνιάτας, καὶ κρείττους ἀπήσαν, καίπερ ἐνδεέστεροι καὶ χώρᾳ, καὶ πλήθει σωμάτων ὄντες. Ἀναγκάζονται γὰρ διὰ τὴν λυπρότητα τῆς γῆς, τὰ πολλὰ θαλαττουργεῖν, καὶ ταριχείας συνίσασθαι, καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐργασίας. Φησὶ δ' Ἀντίοχος Φωκαίας ἁλώσης, ὑφ' Ἅρπάγῳ τῷ Κύρου στρατηγῷ, τοὺς δυναμένους ἐμβάντας εἰς τὰ σκάφη πανοικίους, πλεῦσαι πρῶτον εἰς Κύρνον καὶ [c]Μασσαλίαν μετὰ Κρεοντιάδου· ἀποκρουσθέντας δὲ

b) ταῖς Σειρηνύσαις] malim τῶν Σειρηνυσῶν cum Caſaub.
c) Μασσαλίαν] Caſaub. ex Herodoto edendum cenſet Ἀλαλίαν.

Eius inſulae promontorium Sirenuſarum eſt obiectum, ſinumque efficit Poſidoniatem. Inde ubi curſum flexeris, alius eſt contiguus ſinus, inque eo urbs, quam Phocaeenſes cum conderent, Hyelam, alii Ellam a fonte quodam, noſtro tempore Eleam appellant. Haec eſt patria Parmenidis et Zenonis Pythagoreorum. Videtur mihi cum propter hos viros, tum iam ante etiam ea urbs bonis floruiſſe legibus: itaque et Lucanis reſtiterunt Eleatae, et Paeſtanis, ſuperioresque diſceſſerunt, quanquam et regionis amplitudine et hominum numero eſſent inferiores. Ob agri ſterilitatem coguntur fere mare exercere, ſalſamentisque et aliis huiusmodi negotiationibus ſe alere. Tradit Antiochus, quo tempore Harpagus Cyri copiarum dux Phocaeam cepit, cives, quibuscunque facultatum tantum eſſet, totis cum familiis naves conſcendiſſe, primumque cum Creontiade ad Cyrnum ac Maſſiliam appuliſſe, indeque repulſos

δὲ τὴν Ἐλέαν κτίσαι. Ἔνιοι δὲ τὄνομα ἀπὸ ποταμοῦ Italia.
Ἐλέητος. Διέχει δὲ τῆς Ποσειδωνίας ὅσον σ σταδίους
ἡ πόλις. Μετὰ δὲ ταύτην ἀκρωτήριον Παλίνυρος.
Πρὸ δὲ τῆς Ἐλεάτιδος αἱ Οἰνωτρίδες νῆσοι δύο ὑφόρ-
μους ἔχουσαι. Μετὰ δὲ Παλίνυρον Πυξοῦς, ἄκρα, καὶ
λιμὴν, καὶ ποταμός· ἓν γὰρ τῶν τριῶν ὄνομα· ᾤκισε
δὲ Μίκυθος ὁ Μεσσήνης ἄρχων τῆς ἐν Σικελίᾳ· πάλιν
δ' ἀπῆραν οἱ ἰδρυθέντες πλὴν ὀλίγων. Μετὰ δὲ
Πυξοῦντα, Λᾶος κόλπος, καὶ ποταμὸς Λᾶος, καὶ πό-
λις ἐσχάτη τῶν Λευκανίδων, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάτ-
της, ἄποικος Συβαριτῶν, εἰς ἣν ἀπὸ Ἔλης σταδίοι υ.
Ὁ δὲ πᾶς τῆς Λευκανίας παράπλους, χ ν. Πλησίον
δὲ τὸ τοῦ Δράκοντος ἠρῶον, ἑνὸς τῶν Ὀδυσσέως ἑται-
ρων, ἐφ' ᾧ ὁ χρησμὸς τοῖς Ἰταλιώταις ἐγένετο,

Λάϊον ἀμφὶ Δράκοντα, πολύν ποτε λαὸν ὀλεῖσθαι.

ἐπὶ γὰρ ταύτην λαοὶ στρατεύσαντες οἱ κατὰ τὴν Ἰτα-
λίαν Ἕλληνες ὑπὸ Λευκανῶν ἠτύχησαν, ἐξαπατη-
θέντες τῷ χρησμῷ.

pulsos Eleam condidisse. Alii nomen ab Eleete fluvio deducunt. Distat urbs ea a Paesto stadiis circiter cc. Subsequitur eam promontorium Palinurus. Ante Eleam sitae sunt duae Oenotrides insulae stationibus praeditae. Post Palinurum Pyxus arx, eodemque nomine portus et flumen. Duxit eo coloniam Micythus Messanae in Sicilia princeps; sed qui eo habitatum venerant paucis exceptis inde discesserunt. Post Buxentum est Laus sinus, et fluvius Laus, et urbs Lucanicarum ultima, paululum supra mare, Sybaritarum colonia, a Velia stadiis distans cccc (totius autem Lucaniae litus est stadiorum longitudine ıocl.) Prope adest sacellum Draconis, unius de sociis Ulyssis, de quo Italis fuit oraculum datum:

Qua Draco Laius est, multum populi periturum.

decepti enim oraculo Graeci, qui in Italia erant, eo facta expeditione a Lucanis cladem acceperunt.

Italia.

§. 2.

Κατὰ μὲν δὴ τὴν Τυρρηνικὴν παραλίαν, ταυτα ἐστὶ τὰ τῶν Λευκανῶν χωρία, [d] οἳ τῆς ἑτέρας οὐχ ἥττοντο θαλάττης πρότερον, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτουν, οἱ τὸν Ταραντῖνον ἔχοντες κόλπον. Πρὶν δὲ τὸς Ἕλληνας ἐλθεῖν, ὐδ' ἦσάν πω Λευκανοί· [e] Χῶνες δὲ καὶ Οἰνῶτροι τὸς τόπους ἐνέμοντο. Τῶν δὲ Σαννιτῶν αὐξηθέντων ἐπιπολὺ, καὶ τὸς Χῶνας καὶ τὸς Οἰνώτρους ἐκβαλόντων, Λευκανὸς δ' εἰς τὴν μερίδα ταύτην ἀποικισάντων, ἅμα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἑκατέρωθεν παραλίαν μέχρι πορθμῦ κατεχόντων, πολὺν χρόνον ἐπολέμουν οἵ τε Ἕλλη-

d) οἳ τῆς ἑτέρας] Sic repoſui e cod. Bemb. pro vulgato ἃ τῆς δευτέρας. e) Χῶνες δὲ καὶ Οἰνῶτροι — ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν] Locum hunc, in manuſcriptis ac impreſſis exemplis peſſime affectum, ita reſtituere coner: Χῶνες δὲ καὶ Οἰνῶτροι τὸς τόπους ἐνέμοντο. Τῶν δὲ Σαννιτῶν αὐξηθέντων ἐπιπολὺ, καὶ τὸς Χῶνας, καὶ τὸς Οἰνώτρους ἐκβαλόντων, Λευκανὸς δ' εἰς τὴν μερίδα ταύτην ἀποικισάντων, ἅμα δὲ καὶ Ἑλλήνων τὴν ἑκατέρωθεν παραλίαν μέχρι πορθμῦ κατεχόντων, πολὺν χρόνον ἐπολέμουν οἵ τε Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι πρὸς ἀλλήλους. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὕστερον μὲν γε καὶ τῆς μεσογαίας πολλὴν ἀφῄρηντο, ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων. καὶ δὴ ἐπὶ τοσοῦτον ηὔξαντο, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τῆς Σικελίας τυραννοι καὶ μετὰ τύτυς οἱ Καρχηδόνιοι, τοτὲ μὲν περὶ τῆς Σικελίας πολεμῶντες πρὸς Ῥωμαίυς, τοτὲ δὲ περὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, ἅπαντας τὸς ταύτῃ κακῶς διέθηκαν τὸς Ἕλληνας. Νυνὶ δὲ πλὴν Τάραντος κ. τ. λ. Simili fere modo hunc locum emendare conatus eſt Cluverius in Ital. antiq. pag. 1321.

§. 2.

Atque ad Tyrrheni quidem maris litus haec ſunt Lucanorum oppida, qui olim non pertigerunt ad alterum mare: ſed ibi obtinebant Graeci, qui ſinum habitabant Tarentinum. Ante quam in Italiam Graeci veniſſent, nulli erant Lucani, ſed Chones et Oenotri loca ea poſſidebant. Cum autem Samnites viribus admodum auctі Chonas et Oenotros eiecisſent, et Lucanorum coloniam in eam regionem deduxiſſent: ſimul etiam Graeci utrumque litus usque ad fretum tenerent: diu

Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι πρὸς ἀλλήλους. Οἱ δὲ τῆς Italia.
Σικελίας τύραννοι, καὶ μετὰ ταῦτα Καρχηδόνιοι, τοτὲ
μὲν περὶ τῆς Σικελίας πολεμοῦντες πρὸς Ῥωμαίους,
τοτὲ δὲ περὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, ἅπαντας τοὺς ταύτῃ
κακῶς διέθηκαν. Μετὰ δὲ τοὺς Ἕλληνας, ...
Ὕστερον μέν γε καὶ τῆς μεσογαίας πολλὴν ἀφῄρηντο,
ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων· καὶ δὴ ἐπὶ τοσοῦ-
τον ηὔξηντο, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλε-
γον καὶ τὴν Σικελίαν. Νυνὶ δὲ πλὴν Τάραντος, καὶ
Ῥηγίου, καὶ Νεαπόλεως, ἐκβεβαρβαρῶσθαι συμβέ-
βηκεν ἅπαντα, καὶ τὰ μὲν Λευκανοὶ καὶ Βρεττίους
κατέχειν· τὰ δὲ Καμπανούς· καὶ τούτους λόγῳ, τὸ δ'
ἀληθὲς Ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι γεγόνασιν,
f) Ὅμως δὲ τῷ πραγματευομένῳ τὴν τῆς γῆς περίοδον,
καὶ τὰ νῦν ὄντα λέγειν ἀνάγκη, καὶ τῶν ὑπαρξάντων
ἔνια, καὶ μάλιστα ὅταν ἔνδοξα ᾖ. Τῶν δὲ Λευκανῶν
οἱ μέν, ἁπτόμενοι τῆς Τυρρηνικῆς θαλάττης εἴρηνται·

f) Ὅμως δὲ] Sic poſui e Venet. A. et Interpr. priori pro vulgatis ὅμως δεῖ. Caſaubonus ſcripſit ὅμως δή.

diu inter ſe barbari ac Graeci bello certaverunt. At Siciliae tyranni, et poſtea Carthaginienſes, modo de Sicilia adverſum Romanos bellum gerentes, modo de ipſa Italia, iſtos omnes, qui ibi habitabant, multis laeſerunt maleficiis. Poſt Graecos autem.... Poſterioribus quidem temporibus magnam etiam mediterraneorum partem ademerunt, a Troianis temporibus facto initio; adeoque eorum crevit potentia, ut iſta regio et Sicilia nomine magnae Graeciae cenſerentur. At nunc Tarento, Regio et Neapoli exceptis, omnia in barbariem ſunt redacta, aliaque a Lucanis et Brutiis, alia a Campanis obtinentur: ab his quidem verbo, reapſe a Romanis: ſunt enim et ipſi Romani. Nihilominus ei, qui totius terrae ambitum tractet, opus eſt, et quae nunc ſunt, referre, et quomodo de his quaedam ſuperioribus habuerint temporibus, maxime ſi illuſtria ſint. Dictum eſt de Lucanis Tyrrhenum mare attin-

Italia. οἱ δὲ, τὴν μεσόγαιαν ἔχοντες, ε εἰσὶν ὑπεροικοῦντες τῦ Ταραντίνυ κόλπυ. Οὕτω δ' εἰσὶ κεκακωμένοι τελέως αὐτοί τε, καὶ Βρέττιοι καὶ αὐτοὶ Σαννῖται οἱ τύτων ἀρχηγέται, ὥστε καὶ διορίσαι χαλεπὸν τὰς κατοι-
Pag. 254. κίας αὐτῶν· αἴτιον δ' ὅτι ὀλίγον ἔτι σύστημα κοινὸν τῶν ἐθνῶν ἑκάστυ συμμένει, h τά τε ἔθη διαλέκτων τε καὶ ὁπλισμῦ, καὶ ἐσθῆτος, καὶ τῶν παραπλησίων ἐκλέλοιπεν· ἄλλως τε ἄδοξοι παντάπασιν εἰσὶν, αἱ καθ' ἕκαστα καὶ ἐν μέρει κατοικίαι.

§. 3.

Ἐρῦμεν δὲ κοινῶς ἃ παρειλήφαμεν, i ὀλίγα παρὰ τῦτο ποιύμενοι τὰς τὴν μεσόγαιαν οἰκῦντας, Λευκανύς τε καὶ τὰς προσεχεῖς αὐτοῖς Σαννίτας. Πετηλία μὲν ἦν μητρόπολις νομίζεται τῶν Λευκανῶν, καὶ συνοικεῖται μέχρι νῦν ἱκανῶς. κτίσμα δ' ἐστὶ Φιλοκτήτυ, Φυγόντος τὴν Μελίβοιαν κατὰ φάσιν. ἐρυμνὴ δ' ἐστὶν, ὥστε

g) εἰσὶν ὑπεροικῦντες τῦ T. κ.] Sic Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Bemb. et Caſaub. Mstti. Vulgo male εἰσὶν οἰκῦντες τ. T. κ. legitur. h) τά τε ἔθη] Ita edidi ex Interpr. priore, et Caſaubono pro vulg. τά τε ἔθνη. i) ὀλίγα παρὰ τῦτο] Venet. A. ὀλίγα γὰρ παρὰ τῦτο.

tingentibus. Qui vero mediterranea tenent, ii ſunt qui non procul Tarentino ſinu habitant. Hi, ut et Brutii, et generis autores ipſi Samnites, ita ſunt cladibus attriti, ut eorum habitationes diſtinguere ſit difficile. Cauſa eſt, quod nulla harum gentium pro ſe corpus quodpiam peculiare hodie conſervat, et conſuetudines ſermonis, armaturae, veſtium, aliaeque id genus obſoleverunt: accedit, quod ſingula ſeorſim oppidula obſcura ſunt et ignobilia.

§. 3.

Nos quae tradita accepimus in commune proferemus, nullo facto hic inter Lucanos mediterraneos, et iis vicinos Samnitas diſcrimine. Petilia Lucanorum urbs primaria cenſetur; hodieque ſatis eſt frequens incolis. Condidit eam Philoctetes, cum Meliboea ob coortam ſeditionem profugiſſet. Urbs loci natura eſt muni-

ὥστε καὶ Σαννίται ποτὲ Θουρίοις ἐπετείχισαν αὐτήν. Italia.
Φιλοκτήτου δ' ἐστὶ καὶ ἡ παλαιὰ Κρίμισα περὶ αὐτὸς τοὺς τόπους. Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τοῖς περὶ νεῶν, τοῦ Φιλοκτήτου μνησθεὶς, λέγειν τινὰς, φησὶν, ὡς εἰς τὴν Κροτωνιάτιν ἀφικόμενος, Κρίμισαν ἄκραν [k] οἰκίσαι, καὶ [l] Χώνην πόλιν ὑπὲρ αὐτῆς, ἀφ' ἧς οἱ ταύτη Χῶνες ἐκλήθησαν· παρ' αὐτοῦ δέ τινες καλέντες εἰς Σικελίαν περὶ Ἔρυκα μετὰ Αἰγέστου τοῦ Τρωὸς, Αἴγεσταν τεῖχίσαι. Καὶ Θουρίων δὲ καὶ Οὐερτίται, τῆς μεσογαίας εἰσὶ, καὶ Καλασάρνα, καὶ ἄλλαι μικραὶ κατοικίαι, μέχρι Οὐενουσίας πόλεως ἀξιολόγου· ταύτην δ' οἶμαι, καὶ τὰς ἐφεξῆς ἐπὶ Καμπανίας ἰόντι, Σαννίτιδας εἶναι. Ὑπὲρ δὲ τῶν Θουρίων καὶ ἡ Ταυριανὴ χώρα λεγομένη ἴδρυται. Οἱ δὲ Λευκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ Σαννίται. Ποσειδωνιατῶν δὲ καὶ τῶν συμμάχων κρατήσαντες πολέμῳ, κατέσχον τὰς πόλεις

k) οἰκίσαι] Sic posui pro vulg. οἰκῆσαι. l) Χώνην] Ita refinxi ex Hesychio et Stephano Byzant. v. Χώνην. Vulgo Χῶνα legitur.

munita: ideoque Samnites aliquando castellis exstructis illam communiverunt. Philoctetae opus est etiam Crimisa vetus, eadem in regione. Apollodorus in commentatio de navibus, facta Philoctetis mentione, quosdam ait referre, eum, quum in Crotoniatarum perveniisset agrum, Crimisam arcem condidisse, superque ea urbem Chonem, a qua Chones in ea regione dicti: et missos ab eo quosdam in Siciliam ad Erycem cum Aegesto Troiano, Aegestam urbem aedificasse. Sunt et alia oppidula Lucanorum exigua in mediterraneis, Grumentum, Vertinae, Calasarna, usque ad Venusiam urbem praecipuam, quam ego, ut et reliquas, quae in via ad Campaniam sitae sunt, Samniticas esse iudico. Super Thurios etiam sita est regio, quae vocatur Tauriana. Lucani a Samnitibus genus trahunt. Superatis bello Posidoniatis atque eorum sociis, urbes illorum obtinuerunt: reliquo tem-

Italia. πόλεις αὐτῶν. Τὸν μὲν ἂν ἄλλον χρόνον, ἐδημοκρατεῖτο· ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἡρεῖτο βασιλεὺς, ὑπὸ τῶν νεμομένων ἀρχάς· νῦν δ' εἰσὶ Ῥωμαῖοι.

§. 4.

Τὴν δ' ἐξῆς παραλίαν Βρέττιοι μέχρι τοῦ Σικελικοῦ κατέχουσι πορθμοῦ, σταδίων ν καὶ τ ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Φησὶ δ' Ἀντίοχος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας συγγράμματι, ταύτην Ἰταλίαν κληθῆναι, καὶ περὶ ταύτης συγγράφειν, πρότερον δ' Οἰνωτρίαν προσαγορεύεσθαι. Ὅριον δ' αὐτῆς ἀποφαίνει πρὸς μὲν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ τῆς Βρεττίας ἔφαμεν, τὸν Λᾶον ποταμόν· πρὸς δὲ τῷ Σικελικῷ, τὸ Μεταπόντιον. Τὴν δὲ Ταραντίνην, ἡ συνεχὴς τῶν Μεταποντίῳ ἐστὶν, ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας ὀνομάζει, Ἰάπυγας καλῶν. Ἔτι δ' ἀνώτερον, Οἰνωτρούς τε καὶ Ἰταλοὺς μόνους ἔφη καλεῖσθαι, τοὺς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τὸν Σικελικὸν
pag. 255. κεκλιμένους πορθμόν. Ἔστι δ' αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἑκατὸν καὶ ξ σταδίοι, μεταξὺ δυοῖν κόλπων, τοῦ τε Ἱππωνιάτου,

tempore popularis reipublicae apud eos gerebatur adminiſtratio, ſed in bellis rex ab iis creabatur, quorum erat magiſtratus delignare: nunc Romani ſunt.

§. 4.

Reliquam usque ad fretum Siculum oram maritimam ſtadiorum CIↃ CCCL, Brutii tenent. Antiochus in opere, quod de Italia conſcripſit, hanc regionem, ait, Italiam appellatam fuiſſe, ac de ea ſe ſcribere: prius autem dictam fuiſſe Oenotriam. Terminum autem ei conſtituit, ad mare quidem Tyrrhenum, quem et nos Bruttiis aſſignavimus, Laum flumen: ad Siculum autem fretum, Metapontium. Sed Tarentinam regionem, quae continuo agrum Metapontinum ſubſequitur, extra Italiam ſub Iapygiae nomine cenſet. Apud vetuſtiores autem ait, eos tantum Oenotros ac Italos fuiſſe habitos, qui intra iſthmum ſiti verſus fretum vergerent Siculum. Is iſthmus ſtadiorum CLX inter duos iacet ſinus, Hipponiatem (quem Napi-

τυ, ὃν Ἀντίοχος Ναπιτῖνον εἴρηκε, καὶ τῦ Σκυλλητικῆ. Italiæ.
Περίπλυς δ' ἐστὶ τῆς ἀπολαμβανομένης χώρας πρὸς
τὸν πορθμὸν ἐντὸς, σταδίοι δισχίλιοι. Μετὰ δὲ ταῦτα
ἐπεκτείνεται, φησὶ, τὄνομα καὶ τὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸ
τῶν Οἰνωτρῶν, μέχρι τῆς Μεταποντικῆς καὶ τῆς
[m] Σειρίτιδος· οἰκῆσαι γὰρ τὺς τόπυς τύτυς Χῶνας,
Οἰνωτρικὸν ἔθνος κατακοσμύμενον, καὶ τὴν γῆν ὀνομά-
σαι [n] Χώνην. Οὗτος μὲν ὃν ἁπλυστέρως εἴρηκε καὶ
ἀρχαϊκῶς, ὀδὲν διορίσας περὶ τῶν Λευκανῶν καὶ τῶν
Βρεττίων. Ἔστι δ' ἡ μὲν Λευκανία μεταξὺ τῆς τε
παραλίας τῆς Τυρρηνικῆς καὶ τῆς Σικελικῆς· τῆς μὲν
ἀπὸ τῦ Σιλάριδος μέχρι Λάυ, τῆς δ' ἀπὸ Μεταπον-
τίυ μέχρι Θυρίων· κατὰ δὲ τὴν ἤπειρον ἀπὸ Σαννιτῶν
μέχρι τῦ ἰσθμῦ τῦ ἀπὸ Θυρίων εἰς Κηρίλλυς, πλησίον
Λάυ· σάδιοι δ' εἰσὶ τῦ ἰσθμῦ, τ. Ὑπὲρ δὲ τύτων,
Βρέττιοι χερρόνησον οἰκῦντες· ἐν ταύτῃ δ' ἄλλη περι-
είληπται χερρόνησος ἡ τὸν ἰσθμὸν ἔχυσα τὸν ἀπὸ
Σκυλ-

m) Σειρίτιδος] Veram lectionem restitui ex Vat. A. B. Stroz. A. B. et Interpr. pr. Vulgo legitur Σειρηνίτιδος. n) Χώνην] Posui cum Casaubono pro Χωνίην.

Napitinum nominavit Antiochus) atque Scylletium. Longitudo littoris, quod intra fretum est et isthmum', est paene CIↃ CIↃ stadiorum. Successu autem temporis ait, Italiae et Oenotriae nomen fuisse propagatum usque ad Metaponticam et Siritidem regionem: habitasse enim ea loca Chonas, gentem Oenotricam satis nobilem, territorioque nomen Choniae feciſſe. Atque hic quidem more antiquorum simplicius dixit, nullo posito Lucanorum et Bruttiorum discrimine. Enimvero Lucania est inter oram maris Tyrrheni ac Siculi; illic a Silaro usque ad Laum, hic a Metaponto usque ad Thurios: in continente autem a Samnitibus usque ad isthmum pertingit, qui a Thuriis ad Cerillum pertinet, prope Laum: isthmus stadia occupat CCC. Supra hos Bruttii peninsulam incolunt, quae aliam includit peninsulam, in qua est isthmus

Italia. Σκυλλητίῳ ἐπὶ τὸν Ἱππωνιάτην κόλπον. Ὠνόμασται δὲ τὸ ἔθνος ὑπὸ Λευκανῶν· Βρεττίους γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀποστάτας· ἀπέστησαν δ', ὡς φασὶ, ποιμαίνοντες αὐτοῖς πρότερον, εἶθ' ὑπὸ ἀνέσεως ἐλευθεριάσαντες, ἡνίκα ἐπεστράτευσε Δίων Διονυσίῳ, καὶ ἐτάραξεν ἅπαντας πρὸς ἅπαντας. Τὰ καθόλου μὲν δὴ ταῦτα περὶ Λευκανῶν καὶ Βρεττίων λέγομεν.

§. 5.

Ἀπὸ γὰρ Λάου πρώτη πόλις ἐστὶ τῆς Βρεττίας Τεμέσῃ, Τέμψαν δ' οἱ νῦν καλοῦσιν, Αὐσόνων κτίσμα· ὕστερον δὲ καὶ Αἰτωλῶν τῶν μετὰ Θόαντος, ὃς ἐξέβαλον Βρέττιοι. Βρεττίους δὲ ἐπέτρεψαν Ἀννίβας τε καὶ Ῥωμαῖοι. Ἔστι δὲ πλησίον τῆς Τεμέσης ἡρῶον, ἀγριελαίοις συνηρεφὲς, Πολίτου τῶν Ὀδυσσέως ἑταίρων, ὃν δολοφονηθέντα ὑπὸ τῶν βαρβάρων, γενέσθαι βαρύμηνιν, ὥστε τοὺς περιοίκους δασμολογεῖν αὐτῷ κατὰ τὸ λόγιον· καὶ παροιμίαν εἶναι πρὸς αὐτοὺς, μηδεὶς τὸν

isthmus a sinu Scylletio ad Hipponiatem sinum porrectus. Genti huic Lucani nomen dederunt, qui desertores seu defectores Bruttiorum vocabulo notant: nam Bruttii cum (ut aiunt) pastores prius essent Lucanorum, ab ipsis desciverunt, indulgentia ipsorum libertatem adepti, quo tempore Dio bellum in Dionysium movens, quosvis contra quosvis concitavit. Atque haec in universum de Lucanis sint et Bruttiis dicta.

§. 5.

Caeterum prima a Lao urbs Bruttiorum est Temesa, quam Tempsam nunc dicunt, ab Ausonibus condita primum, deinde ab Aetolis, qui Thoantem sequebantur: hos Bruttii expulerunt: ipsos autem Bruttios Annibal et Romani everterunt. Prope Temesam est sacellum oleastris circumseptum, Politae Ulyssis sociorum uni dedicatum: quem per insidias a barbaris necatum, graves exercuisse iras ferunt, coactosque oraculi monitu vicinos ei tributum pendere: indeque pro-

ver-

τὸν ἥρωα τὸν ἐν Τεμέσῃ ° λεγόντων ..... ἐπικεῖσθαι αὐτοῖς: Λοκρῶν δὲ τῶν Ἐπιζεφυρίων ἑλόντων τὴν πόλιν, Εὔθυμον μυθεύουσι τὸν πύκτην καταβάντα ἐπ' αὐτὸν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ βιάσασθαι, παραλῦσαι τε δασμὲ τοὺς ἐπιχωρίους. Ταύτης τε τῆς Τεμέσης φασὶ μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, ἀ τῆς ἐν Κύπρῳ Ταμασσῦ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) τῷ Italia.

Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκὸν, — pag. 256.

καὶ δείκνυται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλειπται. Ταύτης δὲ συνεχὴς Τερίνα, ἣν Ἀννίβας καθεῖλεν, ἀ δυνάμενος φυλάττειν, ὅτε δὴ εἰς αὐτὴν καταφεύγει τὴν Βρεττίαν. Εἶτα Κωνσεντία μητρόπολις Βρεττίων. Μικρὸν δ' ὑπὲρ ταύτης Πανδοσία, φρούριον ἐρυμνὸν, περὶ ἣν Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς διεφθάρη. Ἐξηπάτησε δὲ καὶ τοῦτον ὁ ἐν Δωδώνῃ χρησμὸς, φυλάττεσθαι κελεύων τὸν Ἀχέροντα καὶ τὴν Πανδοσίαν· δεικνυμένων γὰρ ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ ὁμω-

o) λεγόντων] Hic desunt quaedam.

verbium esse, Nemo Temesaeum heroëm adversus se quod dicitur.... Cum autem Locri Epizephyrii Temesam cepissent, Euthymum ferunt pugilem contra istum genium in duellum descendisse, victoriaque potitum ab eo extorsisse, ut tributum vicinis remitteret. Atque huius Temeses aiunt Homerum mentionem fecisse, non Tamasae (utroque enim modo scribitur), quae Cypri est, his verbis:

Aes nunc allatum, Temesam
proficiscor —

et sane in vicinia ostenduntur officinae aerariae, quarum tamen hodie defecit usus. Temesae propinqua est Terina, quam evertit Annibal, cum tutari non posset, quando in Bruttios confugerat. Sequitur Bruttiorum caput Consentia. Paulum supra hanc sita est Pandosia, castrum validum, ubi Alexander Molossus periit. Nam et huic oraculum Dodonaeum imposuit, quo iussus erat Pandosiam Acherontemque vitare, cum enim in Thesprotia id nominis ei loca ostensa

Italia. ὁμωνύμων τούτοις, ἐνταῦθα κατέςρεψε τὸν βίον. Τρικόρυφον δ' ἐςὶ τὸ φρούριον, καὶ παραῤῥεῖ ποταμὸς Ἀχέρων. Προσηπάτησε δὲ καὶ ἄλλο λόγιον,

Πανδοσία τρικόλωνε πολύν ποτε λαὸν ὀλέσσεις.

ἔδοξε γὰρ πολεμίων φθορὰν, ἐκ οἰκείων δηλοῦσθαι. Φασὶ δὲ καὶ βασίλειον ποτὲ γενέσθαι τῶν Οἰνωτρικῶν βασιλέων τὴν Πανδοσίαν. Μετὰ δὲ τὴν Κωνσεντίαν Ἱππώνιον Λοκρῶν κτίσμα. Βρεττίους δὲ κατέχοντας ἀφείλοντο Ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν Οὐιβῶναν Οὐαλεντίαν. Διὰ δὲ τὸ εὐλείμωνα εἶναι τὰ περικείμενα καὶ ἀνθηρὰ, τὴν Κόρην ἐκ Σικελίας πεπιςεύκασιν ἀφικνεῖσθαι δεῦρο ἀνθολογήσουσαν· ἐκ δὲ τούτου ταῖς γυναιξὶν ἐν ἔθει γεγονέναι, ἀνθολογεῖν τε καὶ ςεφανηπλοκεῖν, ὥςε ταῖς ἑορταῖς αἰσχρὸν εἶναι ςεφάνους ὠνητοὺς φορεῖν. Ἔχει δ' ἐπίνειον ὃ κατεσκεύασε ποτὲ Ἀγαθοκλῆς ὁ τύραννος τῶν Σικελιωτῶν κρατήσας τῆς πόλεως. Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Ἡρακλέους λιμένα πλεύσασιν, ἀρχὴ τῷ ἐπιςρέφειν τὰ

oſtenſa fuiſſent, ipſe in Bruttiis ad idem gerentia nomen oppetiit. Caſtrum tres habet vertices Pandoſia, ac praeterfluit Acheron fluvius. Sed aliud quoque acceſſit, quo deciperetur, oraculum:

Pandoſia ingentem ex populum extinctura trivertex.

exiſtimavit enim non ſuorum, ſed hoſtium praedici cladem. Pandoſiam ferunt aliquando regiam fuiſſe regum Oenotriae. Conſentiam ſequitur Hipponium, a Locris conditum: quod Bruttiis ademtum, Romani Vibonem Valentiam nuncupaverunt. Et quia circumiacentia loca prata habent praeclara, floribusque abundant, creditum fuit, eo ex Sicilia veniſſe Proſerpinam florum legendorum gratia: indeque morem eſſe matronis receptum, ut flores ipſae legant coronasque nectant, turpeque iis habeatur ad feſtos dies ſerta geſtare emticia. Navale habat Vibo, quod olim aedificavit Agathocles Siculorum tyrannus, ea urbe potitus. Inde ad portum Herculis navigantibus, extrema Italiae verſus fretum

τὰ ἄκρα τῆς Ἰταλίας, τὰ πρὸς τῷ πορθμῷ πρὸς τὴν ἑσπέραν. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τούτῳ [p] Μέδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν, ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλούμενον Ἐμπόριον. Ἐγγὺς δὲ καὶ Μέταυρος ποταμὸς, καὶ ὕφορμος ὁμώνυμος. Πρόκεινται δὲ τῆς ἠϊόνος ταύτης αἱ τῶν Λιπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τῆ ποταμῆ σταδίους διακοσίους. οἱ δ' Αἰόλου Φασὶν, ἃ καὶ τὸν ποιητὴν μεμνῆσθαι κατὰ τὴν Ὀδυσσείαν· εἰσὶ δ' ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν ἐν ἀπόψει πᾶσι, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἠπείρου τοῖς κατὰ Μέδαμναν ἀφορῶσι· περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅταν περὶ τῆς Σικελίας λέγωμεν. [q] Ἀπὸ δὲ τῆ Μεταύρου ποταμῆ, Μέ- ταυρος Italia.

p) Μέδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν, ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη] Certam et liquidam Xylandri et Salmaſii (Exercit. Plin. pag. 47.) emendationem recepi. Vulgo legitur, Μίδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη. Tentavit Caſaubonus falſae interpunctioni inſiſtens, voces Λοκρῶν τῶν αὐτῶν, et reponendum cenſuit Λ. νῆ αὐτῶν. Nihil mutandum opinor. Reſpiciunt enim ad Locros, quos pag. 255. Λοκρῶν Ἐπιζεφυρίων nomine appellavit. q) Ἀπὸ δὲ τῆ Μεταύρου ποταμῆ, Μέταυρος ἔτερος ....] Locus vitioſus et mutilus. Cluverius in Ital. Antiq. pag. 1293. emendavit e Plinii H. N. III. ſect. 10., ut arbitror, Ἀπὸ δὲ τῆ Μεταύρου ποταμῆ ἕτερος ποταμὸς Κραταιὶς, νῆ ἡ Ταυρομένιον ἐπὶ πόλει. Suſpicor potius cum Xylandro, Strabonem hic de Metauro Umbriae fluvio nonnulla dixiſſe, de quo vid. l. V. pag. 227.

frerum ſita incipiunt ſeſe adverſus occidentem inflectere. Eo in litore eſt Medama urbs Locrorum eorundem, eiusdem nominis cum fonte magno, habetque vicinum navale, cui Emporium nomen. Prope eſt etiam flumen Metaurus, et eiusdem nominis ſtatio navium. Ante hoc litus ſitae ſunt Liparenſium inſulae, cc ſtadiis a fluvio diſtantes, quas alii Aeoli inſulas appellant, aiuntque, earum poëtam in Ulyſſea mentionem feciſſe: ſeptem numero ſunt, in conſpectu ſitae omnibus vel ex Sicilia, vel ex continente apud Medamam proſpicientibus: dicemus de iis in Siciliae deſcriptione. Caeterum iſte Metaurus fluvius, diverſus eſt

Italia. ταυρος ἕτερος..... Ἐκδέχεται δ' ἐντεῦθεν τὸ Σκύλλαιον, πέτρα χερρονησίζουσα ὑψηλὴ, τὸν ἰσθμὸν
pag. 257. ἀμφίδυμον καὶ ταπεινὸν ἔχουσα, ὃν Ἀναξίλαος ὁ τύραννος τῶν Ῥηγίνων ἐπετείχισε τοῖς Τυρρηνοῖς κατασκευάσας ναύσταθμον, καὶ ἀφείλετο τὰς λῃστὰς τὸν διὰ τοῦ πορθμοῦ διάπλουν. Πλησίον γάρ ἐστι καὶ ἡ Καινὺς, διέχουσα τῆς Μεδάμης σταδίους πεντήκοντα καὶ διακοσίους, ἡ τελευταῖα ποιοῦσα τὰ ἄκρα στενὰ τοῦ πορθμοῦ, πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας ἄκραν τὴν [r]Πελωριάδα· ἔστι δ' αὕτη μία τῶν τριῶν τῶν ποιουσῶν τρίγωνον τὴν νῆσον· νεύει δὲ ἐπὶ θερινὰς ἀνατολὰς, καθάπερ καὶ ἡ Καινὺς πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἀνταποστροφήν τινα ἀπ' ἀλλήλων ποιουμένων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ Καίνυος μέχρι τοῦ Ποσειδωνίου, τῆς Ῥηγίνων [s]στηλίδος τοῦ πορθμοῦ, διήκει στενωπὸς ὅσον ἑξαστάδιος, μικρῷ δὲ πλέον τὸ ἐλάχιστον διαπέραμα· ἀπὸ δὲ στηλίδος ἑκατὸν εἰς Ῥήγιον, ἤδη τοῦ πορθμοῦ πλατυνομένου, πρὸ-

r) Πελωριάδα] Sic Strabo ſemper ſcribere ſolet, non Πελωρίδα, ut vulgo legitur. s) στηλίδος] τυλίδος Venet. A. Ald. et Baſil. edit.

ab eo.... Inde ſubſequitur Scyllaeum, ſublime ſaxum et mari paene ambitum, iſthmo humili, et utrinque appulſui navium apto, continenti iunctum, quem iſthmum Anaxilaus Rheginorum tyrannus adverſum Tyrrhenos muro munivit, naviumque ſtationem redegit, praedonesque freti traiectu prohibuit. Prope enim Caenys etiam eſt, diſtans a Medama ſtadiis CCL, quae ultima fauces freti coarctat ex adverſo Peloridis, promontorii e Sicilia eo porrecti. Pelorus unum eſt de tribus promontoriis, quae Siciliam efficiunt triquetram; obvertitur ortui aeſtivo, ſicut Caenys occaſui: quo fit, ut a ſeſe invicem avertantur Caenys et Pelorum. A Caeni usque ad Poſidonium, ſeu columnam Rhegiam ad fretum, ſex circiter ſtadiorum longitudine anguſtus protenditur meatus, pauloque longior eſt minimus traiectus: a columna Rhegium usque c ſunt ſtadia, freto iam dilatato, qua ad ex-

προϊοῦσι πρὸς τὴν ἕξω, καὶ πρὸς ἕω θάλατταν τὴν τῦ Σικελικῦ πελάγυς καλυμένυ. Italia.

§. 6.

Κτίσμα δ' ἐςὶ τὸ Ῥήγιον Χαλκιδέων· ὃς κατὰ χρησμὸν δεκατευθέντας τῷ Ἀπόλλωνι δι' ἀφορίαν, ὕςερον ἐκ Δελφῶν ἀποικῆσαι δεῦρο φασὶ, παραλαβόντας καὶ ἄλλυς τῶν οἴκοθεν· ὡς δ' Ἀντίοχος φησὶ, Ζαγκλαῖοι μετεπέμψαντο τὺς Χαλκιδέας, καὶ οἰκιςὴν Ἀντίμνηςον συνέςησαν ἐκείνων. Ἦσαν δὲ τῆς ἀποικίας καὶ οἱ Μεσσηνίων φυγάδες τῶν ἐν Πελοπονήσῳ, κατασασιασθέντες ὑπὸ τῶν μὴ βυλομένων δῦναι δίκας, ὑπὲρ τῆς φθορᾶς τῶν παρθένων τῆς ἐν Λίμναις γενομένης τοῖς Λακεδαιμονίοις· ἃς καὶ αὐτοὶ ἐβιάσαντο, πεμφθείσας ἐπὶ τὴν ἱερυργίαν, καὶ τὺς ἐπιβοηθῦντας ἀπέκτειναν. Παραχωρήσαντες δ' ἂν εἰς Μάκιςον οἱ φυγάδες, πέμπυσιν εἰς θεῦ, μεμφόμενοι τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν, τ εἰ τοιύτων τυγχάνοιεν,

t) εἰ τοιύτων] Sic posui cum Tyrwhitto pro vulgat. εἰ τοιῦτοι.

externum mare navigatur, quod orientem spectat, et Siculi maris habetur nomine.

§. 6.

Rhegium a Chalcidensibus conditum est, qui cum, decimatione oraculi iussu instituta, Apollini propter agrorum sterilitatem consecrati essent, eo deinde a Delphis commigrasse feruntur, domo sibi etiam aliis adscitis. Antiochus autem scribit, Chalcidenses a Zanclaeis evocatos, principemque coloniae Antimnestum iis constitutum fuisse. In huius coloniae societatem venerunt etiam exsules Messenii Peloponnesii, qui electi erant factione suorum, recusantium poenas dare Spartanis, ob violatas in Limnis virgines: quas Messenii missas ad rem sacram per vim stupraverant, trucidatis etiam qui eas defendere volebant. Exsules ergo cum Macistum recessissent, miserunt Delphos, expostulatum cum Apolline et Diana, quod ea ipsos fortuna uti sinerent, vindi-

Italia. ἀνθ' ὧν ἐτιμώρουν αὐτοῖς, καὶ πυνθανόμενοι, πῶς ἂν σωθεῖεν ἀπολωλότες. Ὁ δ' Ἀπόλλων ἐκέλευσε ξέλλεσθαι μετὰ Χαλκιδέων εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ τῇ ἀδελφῇ αὐτῶν χάριν ἔχειν· ὐ γὰρ ἀπολωλέναι αὐτὸς, ἀλλὰ σεσῶσθαι, μέλλοντάς γε δὴ μὴ συναφανισθήσεσθαι τῇ πατρίδι, ἀλωσομένῃ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Σπαρτιατῶν· οἱ δ' ὑπήκουσαν. Διόπερ οἱ τῶν Ῥηγίνων ἡγεμόνες μέχρι Ἀναξίλα τῶν Μεσσηνίων γένους ἀεὶ καθίσαντο. Ἀντίοχος δὲ τοπαλαιὸν ἅπαντα τὸν τόπον τοῦτον, [u] οἰκῆσαι Σικελοὺς φησὶ, καὶ Μόργητας· διᾶραι δ' εἰς τὴν Σικελίαν ὕστερον, ἐκβληθέντας ὑπὸ
pag. 258. τῶν Οἰνωτριῶν. Φασὶ δέ τινες καὶ τὸ Μοργάντιον ἐντεῦθεν τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶν Μοργήτων ἔχειν. Ἴσχυσε δὲ μέγιστον ἡ τῶν Ῥηγίνων πόλις, καὶ [x] περιοικίας ἔσχε συχνὰς, ἐπιτείχισμά τε ὑπῆρξεν ἀεὶ τῇ νήσῳ,

u) οἰκῆσαι Σικελοὺς φησὶ, καὶ Μόργητας· διᾶραι δ' εἰς κ. τ. λ.] Recepi Interpretis pr. et Caſauboni lectionem. Vulgo legitur, οἰκῆσαι Σικ. φησὶ καὶ Μόργητας διᾶραι εἰς τ. Σ. x) περιοικίας] περιοικίδας exhibent omnes libri manuſcripti.

vindicare iniuriam diis iſtis factam volentes: ſimulque quaeſitum, ecquam rebus perditis ſalutem invenirent. Iuſſit eos Apollo ſocios ſe adiungere Chalcidenſibus Rhegium migrantibus, ſuaeque ſorori gratias agere: non enim periiſſe ipſos, ſed exitium evitaſſe, alioquin una cum patria perituros, quam paulo poſt Spartani eſſent exciſuri. Paruerunt oraculo Meſſenii. Ideoque Rheginorum duces usque ad Anaxilaum ſemper de genere Meſſenio fuerunt delecti. Antiochus tradit, totam iſtam regionem priſcis temporibus a Siculis et Morgetibus habitatam fuiſſe, eosque ab Oenotriis inſequenti tempore pulſos in Siciliam traieciſſe. Nec deſunt, qui Morgantium Siciliae urbem a Morgetibus nomen habere aſſerant. Maxima ſemper fuit civitatis Rhegii potentia, ac permulta habuit ſub ſe oppida, propugnaculumque fuit ſemper Siciliae oppoſitum, cum antiqui-

νήσῳ, καὶ πάλαι, καὶ νεωστὶ ἐφ' ἡμῶν, ἡνίκα Σέξτος Italia.
Πομπήϊος ἀπέστησε τὴν Σικελίαν. Ὠνομάσθη δὲ
Ῥήγιον, εἰθ', ὡς φησὶν Αἰσχύλος, διὰ τὸ συμβὰν
πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ἀποῤῥαγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς
ἠπείρου τὴν Σικελίαν ὑπὸ σεισμῶν, ἄλλοι τε, κἀκεῖ-
νος εἴρηκεν·

ἀφ' ἧς δὴ Ῥήγιον κικλήσκεται.

Τεκμαίρονται δ' ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Αἴτνην συμπτωμά-
των, καὶ τῶν κατ' ἄλλα μέρη τῆς Σικελίας, καὶ τῶν
κατὰ Λιπάραν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους· ἔτι δὲ τῶν
κατὰ τὰς Πιθηκούσας, καὶ τὴν προσεχῆ περαίαν
ἅπασαν, ὡς ἀπεικὸς ὑπάρχειν καὶ τοῦτο συμβῆναι.
Νῦν μὲν οὖν ἀνεῳγμένων τούτων τῶν στομάτων, δι' ὧν τὸ
πῦρ ἀναφυσᾶται, καὶ μύδροι καὶ ὕδατα ἐκπίπτει,
σπανιόν τι σείεσθαι φασὶ τὴν περὶ τὸν πορθμὸν γῆν·
τότε δὲ πάντων ἐμπεφραγμένων τῶν εἰς τὴν ἐπιφά-
νειαν πόρων, ὑπὸ γῆς συνεχόμενον τὸ πῦρ καὶ τὸ
πνεῦμα, σεισμὸς ἀπειργάζετο σφοδρός· μοχλευό-
μενοι δ' οἱ τόποι πρὸς τὴν βίαν τῶν ἀνέμων ὑπεῖξάν

 ποτε·

tiquitus, tum nuper noſtra aetate, cum Sext. Pompeius Siciliam ad defectionem pertraxit. Nomen Rhegio eſſe ait Aeſchylus ab eo, quod iſti accidit regioni: terrae enim motibus Siciliam a continente abruptam, cum alii, tum ille affirmavit:

Inde et Rhegium vocatur.

cuius rei argumenta ducuntur ex iis, quae Aetnae, aliisque Siciliae regionibus, et Liparae inſulisque vicinis acciderunt. Exhibent etiam Pithecuſae ac oppoſita eis continens, quibus probetur, id eveniſſe. At nunc quidem apertis faucibus, per quas ignis emittatur, maſſaeque ignitae et aquae egerantur, raro regiones freto vicinas concuti aiunt. Olim autem, cum meatus omnes verſus terrae ſuperficiem obturati eſſent, ignis ac ventus in terra incluſi, vehementes ediderunt motus, quibus loca illa concuſſa et vi ventorum

quaſi

Italia. ποτε· καὶ ἀναῤῥαγέντες ἐδέξαντο τὴν ἐκατέρωθεν θάλατταν, καὶ ταύτην, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ταύτῃ. Καὶ γὰρ ἡ Πρόχυτη, καὶ αἱ Πιθηκοῦσαι, ἀποσπάσματα τῆς ἠπείρου, καὶ αἱ Καπρέαι, καὶ ἡ Λευκοσία, καὶ Σειρῆνες, καὶ αἱ Οἰνωτρίδες. Αἱ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πελάγους ἀνέδυσαν, καθάπερ καὶ νῦν πολλαχοῦ συμβαίνει· τὰς μὲν γὰρ πελαγίας ἐκ βυθοῦ μᾶλλον ἀνενεχθῆναι πιθανόν· τὰς δὲ προκειμένας τῶν ἀκρωτηρίων καὶ πορθμῷ διῃρημένας, ἐντεῦθεν ἀπερρωγέναι δοκεῖν [y] εὐλογώτερον. Πλὴν εἴτε διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοῦνομα τῇ πόλει γέγονεν, εἴτε διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πόλεως, ὡς ἂν βασίλειον τῇ Λατίνῃ φωνῇ προσαγορευσάντων Σαυνιτῶν διὰ τὸ τοὺς ἀρχηγέτας αὐτῶν κοινωνῆσαι Ῥωμαίοις τῆς πολιτείας, καὶ ἐπιπολὺ χρήσασθαι τῇ Λατίνῃ διαλέκτῳ, πάρεστι σκοπεῖν, ὁποτέρως ἔχει τἀληθές. Ἐπιφανῆ δ' οὖν πόλιν ὄσαν, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις οἰκίσασαν, πολλοὺς δ' ἄνδρας παρασχομένην ἀξίους λόγου, τοὺς μὲν κατὰ

y) εὐλογώτερον] Sic omnes codd. Vulgo εὐλογώτατον.

quaſi ſubruta, tandem conceſſerunt, perruptaque vtrumque mare admiſerunt, cum hoc, tum quod ibi eſt inter reliquas inſulas. Etenim Prochyta, Pithecuſae, Capreae, Leucoſia, Sirenes et Oenotrides, partes ſunt continentis avulſae. Nonnullae autem inſulae ex ipſo mari emerſerunt, ſicut et nunc multis locis evenit: quae enim in alto iacent mari, eas probabile eſt ex profundo ſurſum egeſtas eſſe: quae autem ante promontoria ſunt ſitae, aut freto a continente dividuntur, maxime rationi conſentaneum eſt ab ea eſſe abruptas. Verum enim vero utrum haec nominis cauſſa ſit, an ſplendor eius, cuius gratia Samnites, quorum principes Romani civitatis iuris participes, latinoque uſi plurimum ſermone, eam urbem Regiam quaſi appellarint, in medio diiudicandum aliis relinquo. Hanc ſane urbem illuſtrem, quae multas urbes coloniis frequentatas reddidiſſet, multosque viros praeſtantes

κατὰ πολιτικὴν ἀρετὴν, τὰς δὲ κατὰ παιδείαν, κα- Italia.
τασκάψαι Διονύσιον, αἰτιασάμενον, ὅτι αἰτησαμέ-
νῳ κόρην πρὸς γάμον, τὴν τῶ δημίω θυγατέρα πρῶ-
τειναν. Ὁ δ' υἱὸς αὐτῶ μέρος τι τῶ κτίσματος
ἀναλαβὼν, [z] Φοιβίαν ἐκάλεσεν. Ἐπὶ δὲ Πύρρου ἡ τῶν
Καμπανῶν φρουρὰ παρασπονδηθέντας διέφθειρε τὰς
πλείστας. Μικρὸν δὲ πρὸ τῶν Μαρσικῶν, καὶ σεισμοὶ
κατείριψαν πολὺ τῆς κατοικίας. Πομπήϊον δ' ἐκβα- pag. 259
λὼν τῆς Σικελίας Σεβαστὸς Καῖσαρ, ὁρῶν λειπανδρῶ-
σαν τὴν πόλιν, συνοίκους ἔδωκεν αὐτῇ τῶν ἐκ τῶ στό-
λου τινάς· καὶ νῦν ἱκανῶς εὐανδρεῖ.

§. 7.

Ἀπὸ δὲ τῶ Ῥηγίου πλέοντι πρὸς ἕω, Λευκοπέτραν
καλοῦσιν ἄκραν ἀπὸ τῆς χρόας, ἐν πεντήκοντα σταδίοις,
εἰς ἣν τελευτᾷν φασὶ τὸ Ἀπέννινον ὄρος. Ἐντεῦθεν

P 4 δὲ

z) Φοιβίαν ἐκάλεσεν. Ἐπὶ δὲ Πύῤῥου ἡ τῶν Καμπανῶν φρουρὰ] Sic emendavi locum, in codd. ſcriptis et impreſſis mendoſe ita exhibitum, Φοιβίαν ἐκάλεσεν ἐπὶ Πύῤῥου· ἡ δὲ τῶν Καμπ. φρ. Innuit Strabo calamitatem, quam a Romanorum praeſidio Rhegini experti ſunt, cum ad Pyrrhi adventum metu perculſi a Romanis auxilium petiiſſent.

ſtantes civili virtute, multos doctrina inſignes protuliſſet, Dionyſius ſolo aequavit, id cauſatus, quod ſibi virginem nuptum dari poſtulanti, filiam lictoris obtuliſſent Rhegini. Dionyſius iunior partem urbis inſtauravit, ac Phoebiam nominavit. Pyrrhi tempore, Campanorum praeſidium incolas, violatis pactis, circumventos interfecit plerosque. Paulo ante Marſicum bellum terrae motus magnam partem urbis proſtraverunt. Auguſtus Caeſar, ejecto Sicilia Pompeio, videns Rhegium civium laborare penuria, coloniam ex claſſe ſua largitus eſt: ut nunc ſatis frequentetur.

§. 7.

A Rhegio verſus ortum ſolis ſi navigatur ad L ſtadia, pervenitur ad Leucopetram, id eſt album ſaxum, promontorium a colore ſic denominatum, in quod deſinere montem Apenninum aiunt. Inde

Italia. δὲ Ἡράκλειον, ὃ δὴ τελευταῖον ἀκρωτήριον νεύει πρὸς μεσημβρίαν· κάμψαντι γὰρ εὐθὺς ὁ πλοῦς λιβὶ μέχρι [a]πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίαν· εἶτ' ἐκκλίνει πρὸς ἄρκτον ἀεὶ καὶ μᾶλλον, καὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Ἰώνιον. Μετὰ δὲ τὸ Ἡράκλειον ἄκρα τῆς Λοκρίδος, ἡ καλεῖται Ζεφύριον, ἔχουσα τοῖς ἑσπερίοις ἀνέμοις λιμένα, ἐξ ὃ καὶ τὄνομα. Εἶθ' ἡ πόλις οἱ Λοκροὶ οἱ Ἐπιζεφύριοι, ἐπεὶ Λοκρῶν ἄποικοι τῶν ἐν τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ, μικρὸν ὕστερον τῆς ἀπὸ Κρότωνος καὶ Συρακουσῶν κτίσεως ἀποικισθέντες ὑπὸ Εὐάνθους. Ἔφορος δ' οὐκ εὖ, τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν ἀποίκους φήσας. . Ἔτη μὲν οὖν τρία, ἢ τέτταρα ᾤκουν ἐπὶ τῷ Ζεφυρίῳ· εἶτα μετήνεγκαν τὴν πόλιν, συμπραξάντων καὶ Συρακουσίων· [b]ἅμα γὰρ ὅτοι, ἐν οἷς· καὶ ἔστιν ἐκεῖ κρήνη Λοκρία, ὅπου οἱ Λοκροὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. Εἰσὶ δ' ἀπὸ Ῥηγίου μέχρι Λοκρῶν ἑξακόσιοι

a) πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίαν] Vox ἄκραν abeſt ex codd. Vat. A. B. Venet. A. Interpr. pr. b) ἅμα γὰρ ὅτοι, ἐν οἷς] Haec mutila eſſe iam Caſaubonus declaravit, qui pro ἐν οἷς legit ἐνῴκουν. Scribo ἅμα γὰρ ὅτοι σὺν τοῖς Λοκροῖς ἐνῴκουν τὴν ταύτην χώραν.

Inde ſequitur Herculis promontorium, ultimum verſus meridiem, quod ubi circumflexeris, ſtatim iam Africo vento navigabis ad promontorium Iapygium, deinde litus reducitur magis magisque verſus ſeptentrionem et occaſum, ad ſinum Ionium. Poſt Herculis ſuccedit Locrenſium promontorium Zephyrium, ſic dictum, quod portum habet ventis ab occaſu flantibus expoſitum. Subſequitur urbs Locri Epizephyrii. Sunt hi Locrenſes colonia eorum Locrenſium, qui in ſinu Criſaeo habitant, ab Evanthe deducta, non multo poſt Crotonem et Syracuſas conditas. Falſum eſt autem, quod Ephorus eos Locrenſium Opuntiorum facit colonos. Quum tres quatuorve annos in Zephyrio habitaſſent, opitulantibus Syracuſanis urbem inde transtulerunt. Simul enim hi..... Ibi eſt fons Locria, ubi Locrenſes caſtra habuerunt. Inter Rhegium et Locros

σιοι ςάδιοι. Ἴδρυται δ' ἡ πόλις ἐπ' ὀφρύος, ἣν Ἔσω- Italia.
πιν καλοῦσι.

§. 8.

Πρῶτοι δὲ νόμοις ἐγγραπτοῖς χρήσασθαι πεπι-
ςευμένοι εἰσί· καὶ πλεῖςον χρόνον εὐνομηθέντας, Διονύσιος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Συρακουσίων, ἀνομώτατα πάντων διεχρήσατο· ὅς γε προεγάμει μὲν παρεισιὼν εἰς τὸ δωμάτιον, τὰς νυμφοςοληθείσας· συναγαγὼν δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, περιςερὰς ὁλοπτέρους ἐν τοῖς συμποσίοις ἠφίει, κἀκείνας ἐκέλευε γυρεύειν γυμνάς. τινὰς δὲ καὶ, σανδάλια ὑποδεδεμένας ἄζυγα, τὸ μὲν ὑψηλὸν, τὸ δὲ ταπεινὸν [c] ἐπιδιώκειν ἔφασαν τοῦ ἀπρεποῦς χάριν. Δίκας μέν τοι ἔτισεν· ἐπειδὴ πάλιν εἰς τὴν Σικελίαν ἐπανῆλθεν, ἀναληψόμενος τὴν ἀρχήν. Καταλύσαντες γὰρ οἱ Λοκροὶ τὴν φρουρὰν, ἠλευθέρωσαν σφᾶς, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδίων κύριοι κατέςησαν· δύο δ' ἦσαν αἱ θυγατέρες,

P 5 καὶ

c) ἐπιδιώκειν] περιδιώκειν. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Caſaub. et Planud. in Excerpt.

cros ſtadia ſunt DC. Sita eſt urbs in clivo, quem Eſopin appellant.

§. 8.

Creditum eſt, Locros omnium primos ſcriptis uſos fuiſſe legibus: quos, cum diu rempublicam optimis geſſiſſent inſtitutis, Dionyſius Syracuſarum exturbatus dominatione, ſceleſtiſſime vexavit. Etenim virginibus in morem nuptarum ornatis, pronubum ſe ipſe gerebat in conclave ingreſſus: et conductis formoſis virginibus, in conviviis columbas integris alis dimittebat, virginibusque imperabat, ut eas nudae captarent: quibusdam etiam ſandalia indutis inaequalia, alterum ſublime, alterum humile dedecoris cauſa iuſſit, ut ſic columbas ſectarentur. Dedit tamen poenas Dionyſius, cum in Siciliam recuperandi regni cauſa rediiſſet. Nam, praeſidio deiecto, Locrenſes in libertatem ſeſe vindicaverunt, uxoremque et liberos Dionyſii (duae erant filiae, et filiorum natu minor

iam

Italia. καὶ τῶν υἱῶν ὁ νεώτερος ἤδη μειράκιον· ἄτερος γὰρ Ἀπολλοκράτης συνεστρατήγει τῷ πατρὶ τὴν κάθοδον· πολλὰ δὲ δεομένῳ τῷ Διονυσίῳ, καὶ αὐτῷ, καὶ Ταραντίνοις ὑπὲρ αὐτῶν, προέσθαι [d]τὰ πράγματα ἐφ' οἷς ἂν ἐθελήσωσιν, οὐκ ἔδοσαν, ἀλλὰ πολιορκίαν
pag. 260. ὑπέμειναν καὶ πόρθησιν τῆς χώρας. τὸν δὲ θυμὸν εἰς τὰς θυγατέρας τὸν πλεῖστον ἐξέχεαν· καταπορευθείσας γὰρ, ἐστραγγάλισαν· εἶτα καύσαντες τὰ σώματα, κατήλεσαν τὰ ὀστᾶ καὶ κατεπόντωσαν. Τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομογραφίας μνησθεὶς Ἔφορος, ἣν Ζάλευκος συνέταξεν, ἔκ τε τῶν Κρητικῶν νομίμων, καὶ Λακωνικῶν, καὶ ἐκ τῶν Ἀρεοπαγιτικῶν, φησὶν ἐν τοῖς πρώτοις καινίσαι τοῦτον τὸν Ζάλευκον, ὅτι, τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικασταῖς ἐπιτρεψάντων, ὁρίζειν ἐφ' ἑκάστοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος ἐν τοῖς νόμοις διώρισεν· ἡγέμενος τὰς μὲν γνώμας τῶν δικασ-

ῶν

d) τὰ πράγματα] τὰ σώματα. Venet. A. Stroz. Caſaub. libri. Interpr. pr.

iam pubeſcens: alter enim Apollocrates patri in expeditione reditus cauſſa ſuſcepta aderat) in ſuam poteſtatem redegerunt: et Dionyſio ſummopere flagitante, intercedentibus etiam pro ipſo Tarentinis, ut quibuscunque latis conditionibus miſſam uxorem liberosque eius facerent, abnuerunt, maluerunt-que obſidionem et agri evaſtationem perferre; iam autem ſuam in filias affatim evomuerunt: quas vulgo conſtupratas ſtrangulaverunt, et crematis corporibus, oſſa mola contrita in mare diſſiparunt. Caeterum Ephorus Locrenſium legum mentionem faciens, quas ex Cretenſium, Laconum, et Areopagitarum legibus Zaleucus compoſuit, ab hoc id in primis nove inſtitutum eſſe tradit, quod, cum priores ſingulis delictis poenae imponendae modum ac definitionem iudicibus permiſiſſent, ipſe in legibus poenas expreſſit, ratus: ſententias

ς῾ων ἀχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν, [e] δεῖν δὲ Italia.
τὰς αὐτὰς..... ἐπαινεῖν· καὶ τὸ ἁπλουστέρως περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων διατάξαι. Θουρίους δ' ὕστερον ἀκριβῶν θέλοντας [f] περὶ τῶν ἄκρων, ἐνδοξοτέρους μὲν γενέσθαι, χείρονας δέ· εὐνομεῖσθαι γὰρ, ὃ τοὺς ἐν τοῖς νόμοις ἅπαντα φυλαττομένους τὰ τῶν συκοφαντῶν, ἀλλὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς ἁπλῶς κειμένοις. Τοῦτο δὲ καὶ Πλάτων εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλεῖστοι νόμοι, καὶ δίκαι παρὰ τούτοις, καὶ βίοι μοχθηροί· καθάπερ καὶ παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοὶ, καὶ νόσους εἰκὸς εἶναι πολλάς.

§. 9.

Τῷ δὲ Ἄλικος ποταμῷ τῷ διορίζοντος τὴν Ῥηγίνην ἀπὸ τῆς Λοκρίδος, βαθεῖαν φάραγγα διεξιόντος, ἴδιόν τι συμβαίνει, τὸ περὶ τοὺς τέττιγας· οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν Λοκρῶν περαίᾳ φθέγγονται, τοῖς δ' ἀφώ-

νοις

e) δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς..... ἐπαινεῖν] Egregie Caſaubonus haec mutila emendavit, δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς εἶναι τὰς ζημίας· ὅπερ ἄξιον ἐπαινεῖν. f) περὶ τῶν ἄκρων] παρὰ τῶν ἄκρων, Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Caſaub. mssti.

tentias iudicum de rebus iisdem non eſſe easdem: oportere autem easdem ..... laudare, et quod ſimplicius de contractibus conſtituit. Thurios autem, cum poſtea temporis ſingula ad ſubtilitatem exigere, et, quod in quaque re ſummum eſſet, perſequi conarentur, maiorem quidem celebritatem nactos eſſe, ſed rempublicam deteriorem habuiſſe. Quippe bonis regi legibus non eos, qui omnem calumniae locum volunt praecludere, ſed qui leges, ſimpliciter ſcriptas omni cura tuentur. Atque ita etiam Plato pronunciavit, apud quos plurimae ſunt leges, apud hos etiam lites eſſe et malos mores; ſicut morbi ſolent eſſe multi, ubi multi ſunt medici.

§. 9.

Peculiare quippiam habet Halex fluvius, qui agrum Rheginum a Locrenſi dividit per profundam labens convallem. Cicadae enim, quae in Locrenſium ſunt parte, vocales ſunt, ab altera fluminis

parte

Italia. νοις εἶναι συμβαίνει· τὸ δ' αἴτιον εἰκάζουσιν, ὅτι τοῖς μὲν παλίσκιόν ἐστι τὸ χωρίον, ὥστ' ἐνδρόσους ὄντας μὴ διαστέλλειν τὰς ὑμένας· τοῖς δ' ἡλιαζομένοις, ξηρὰς καὶ κερατώδεις ἔχειν, ὥστ' ἀπ' αὐτῶν εὐφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸν φθόγγον. Ἐδείκνυτο δ' ἀνδριὰς ἐν τοῖς Λοκροῖς Εὐνόμου τοῦ κιθαρῳδοῦ, τέττιγα ἐπὶ τὴν κιθάραν καθήμενον ἔχων. Φησὶ δὲ Τίμαιος, Πυθίοις ποτὲ ἀγωνιζομένους, τοῦτόν τε καὶ Ἀρίστωνα Ῥηγῖνον ἐρίσαι περὶ τοῦ κλήρου· τὸν μὲν δὴ Ἀρίστωνα δεῖσθαι τῶν Δελφῶν ἑαυτῷ συμπράττειν· ἱεροὺς γὰρ εἶναι τοῦ θεοῦ τοὺς προγόνους αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀποικίαν ἐνθένδε ἐξάλθαι· τοῦ δ' Εὐνόμου φήσαντος, ἀρχὴν μηδὲ μετεῖναι ἐκείνοις αὐτοῖς τῶν περὶ φωνὴν ἀγωνισμάτων, παρ' οἷς καὶ οἱ τέττιγες εἶεν ἄφωνοι, τὰ εὐφθογγότατα τῶν ζώων· ὅμως εὐδοκιμεῖν μηδὲν ἧττον τὸν Ἀρίστωνα, καὶ ἐν ἐλπίδι τὴν νίκην ἔχειν· νικήσαι μέν τοι τὸν Εὔνομον, καὶ [g] ἀναθεῖναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα ἐν

g) ἀναθεῖναι] Recepi Xylandri lectionem. Vulgo ἀναχθῆναι.

parte mutae. Cuius rei hanc putant esse causam, quod hae in loco sunt umbroso: itaque roris plenae non distendunt membranas: alterae quia apricantur, membranas habent aridas atque corneas, ut facile iis sonus edatur. Monstrabatur apud Locrenses statua Eunomi citharoedi, cicadam habens citharae insidentem. Narrat Timaeus, hunc Eunomum et Aristonem Rheginum aliquando Pythiis canendo concertasse de sortitione, ac Aristonem quidem a Delphis contendisse, ut sibi faverent, quod suos maiores Apollini Delphico sacros diceret, indeque deductam esse coloniam: at Eunomum contra dixisse, nihil prorsus certamina de cantu ad Rheginos pertinere, apud quos ipsa etiam cicada, animal alioqui vocalissimum, voce destitueretur: interim tamen nihilominus placuisse Aristonem, ac victoriam speransse: sed vicisse Eunomum, statuamque, quam diximus, in patria, posuisse,

ἐν τῇ πατρίδι, ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, μιᾶς τῶν χορ- Italia.
δῶν ῥαγείσης, ἐπισὰς τέττιξ ἐκπληρώσειε τὸν φθόγ-
γον. Τὴν δ' ὑπὲρ τῶν πόλεων τούτων μεσόγαιαν, pag. 261.
Βρέττιοι κατέχουσι· καὶ [h] πόλις ἐνταῦθα Μαμέρτιον,
[i] καὶ ὁ δρυμὸς Σίλα, ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν
Βρέττιον καλοῦσιν, εὔδενδρος δὲ καὶ εὔυδρος, μῆκος
ἑπτακοσίων σταδίων.

§. 10.

Μετὰ δὲ Λοκροὺς, Σάγρας, ὃν θηλυκῶς ὀνομάζου-
σιν, ἐφ' ᾧ βωμοὶ Διοσκούρων, περὶ οὓς Λοκροὶ μύριοι
μετὰ Ῥηγίνων, πρὸς δεκατρεῖς μυριάδας Κροτωνιατῶν
συμβαλόντες ἐνίκησαν· ἀφ' οὗ τὴν παροιμίαν πρὸς
τοὺς ἀπιστοῦντας ἐκπεσεῖν φασὶν, ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ
Σάγρᾳ. Προσμυθεύκασι δ' ἔνιοι, καὶ διότι αὐθη-
μερὸν τοῦ ἀγῶνος ἐνεστῶτος Ὀλυμπιάσιν, ἀπαγγελ-
θείη

h) πόλις] Ita posui pro πόλεις vulgat. i) καὶ ὁ δρυμὸς Σίλα, ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν Βρέττιον καλοῦσιν] In vulgatis est, καὶ ὁ δρυμὸς, ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν Βρεττάνιον Σίλαν καλοῦσιν. Palmerius, adprobante Casaubono, legit, καὶ ὁ δρυμὸς, ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ὃν (δρυμὸν scil.) Σίλαν καλοῦσιν. Secutus sum lectionem codd. Vat. A. Venet. A. Stroz. et Casaub. in quibus tamen vox Σίλαν deest.

fuisse, quod ei rupta in ipso certamine fide cicada praesto fuerit, sonumque chordae suppleverit. Quae supra urbem hanc sunt mediterranea, ea Bruttii tenent, ibique urbs est Mamertium, et sylva Sila dicta, optimam picem ferens, quam Bruttiam appellant, arboribus praeclare consita, et aquae copia praedita, longitudine DCC stadiorum.

§. 10.

Post Locros sequitur Sagra fluvius, quem feminino genere efferunt: ad eum templum est Castoris et Pollucis, ubi CCIↃↃ Locrenses cum Rheginis, de CXXX millibus Crotoniatarum pugna commissa victoriam reportarunt: atque hinc aiunt tractum proverbium contra fidem rei derogantes, Veriora sunt haec rebus ad Sagram gestis. Adiiciunt nonnulli fabulam, ea ipsa die cum Olympicum ageretur certamen, rem iis, qui ibi

Italia. θείη τοῖς ἐκεῖ τὸ συμβὰν, καὶ εὑρεθείη τὸ τάχος τῆς ἀγγελίας ἀληθές. Ταύτην δὲ τὴν συμφορὰν αἰτίαν γενέσθαι τοῖς Κροτωνιάταις φασὶ, τῷ μὴ πολὺν ἔτι συμμένειν χρόνον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν τότε πεσόντων ἀνδρῶν. Μετὰ δὲ τὴν Σάγραν Ἀχαιῶν κτίσμα Καυλωνία, πρότερον δ' Αὐλωνία λεγομένη, διὰ τὸν προκείμενον αὐλῶνα. ἔστι δ' ἔρημος· οἱ γὰρ ἔχοντες ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐξέπεσον, καὶ τὴν ἐκεῖ Καυλωνίαν ἔκτισαν. Μετὰ δὲ ταύτην Σκυλλήτιον, ἄποικος Ἀθηναίων τῶν μετὰ Μενεσθέως, νῦν δὲ Σκυλάκιον καλεῖται. Κροτωνιατῶν δ' ἐχόντων, Διονύσιος Λοκροῖς μέρος ὥρισεν. Ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως καὶ ὁ κόλπος Σκυλλητικὸς ὠνόμασαι, ποιῶν τὸν εἰρημένον ἰσθμὸν πρὸς τὸν Ἱππωνιάτην κόλπον. Ἐπεχείρησε δ' ὁ Διονύσιος καὶ διατειχίζειν τὸν ἰσθμὸν, στρατεύσας ἐπὶ Λευκανούς, λόγῳ μὲν, ὡς ἀσφάλειαν παρέξων, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς βαρβάρων, τοῖς ἐντὸς ἰσθμοῦ· τὸ δ' ἀληθὲς,

ibi tum interierant, fuiſſe annunciatam, veritateque rei nuntii celeritatem comprobatam; atque hanc cladem aiunt cauſam fuiſſe, cur Crotoniatae paulo poſt diſſiparentur, ob multitudinem eorum, qui ceciderant. Sagram ſubſequitur Caulonia, ab Achivis condita, quondam Aulonia dicta ob convallem (id enim αὐλὼν Graecis eſt) ante ſitam. Eſt autem deſerta; namque incolae eius a barbaris eiecti in Siciliam ſe receperunt, ibique Cauloniam condiderunt. Poſt hanc, Scylletium, colonia Athenienſium, qui Meneſtheum ſecuti ſunt. Hodie Scylacium dicitur. Cum Crotoniatae hoc oppidum poſſiderent, Dionyſius partem Locrenſibus dedit. Ab hoc oppido etiam ſinui Scylletico nomen eſt, qui cum ſinu Hipponiata eum iſthmum efficit, cuius iam mentionem fecimus. Hunc iſthmum Dionyſius, bellum adverſus Lucanos gerens, muro munire aggreſſus eſt, ſpecie quidem, ut intra eum habitantes, tutos ab exteris barbaris redderet, reipſa autem, ut mutuam

ἀληθὲς, λῦσαι τὴν πρὸς ἀλλήλους [k] κοινωνίαν τῶν Italia.
Ἑλλήνων βυλόμενος, ὥς᾽ ἄρχειν τῶν ἐντὸς ἀδεῶς· [l] ἀλλ᾽ ἐκώλυσαν οἱ ἐκτὸς εἰσελθόντες.

§. II.

Μετὰ δὲ τὸ Σκυλλήτιον ἡ Κροτωνιάτις χώρα, καὶ τῶν Ἰαπύγων ἄκραι τρεῖς. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Λακίνιον, Ἥρας ἱερὸν, πλούσιον ποτὲ ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν. Τὰ διάρματα δ᾽ οὐκ εὐκρινῶς [m] λέγεται· πλὴν ὥστε γε ἐπιτοπολὺ σαδίους ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι Λακινίου, Πολύβιος ἀποδίδωσι δισχιλίους καὶ τ. ἐντεῦθεν δὲ καὶ διάρμα εἰς ἄκραν Ἰαπυγίαν ψ. τοῦτο μὲν οὖν, φόμα λέγουσι τὸ Ταραντίνων κόλπου. Αὐτὸς δ᾽ ὁ κόλπος ἔχει περίπλουν ἀξιόλογον, [n] μιλίων διακοσίων μ, ὡς ὁ χωρογράφος φησί

k) κοινωνίαν τῶν Ἑλλήνων] Restitui voces τῶν Ἑλλήνων, quae in editis desunt, ex codd. Vat. A. B. Stroz. A. B. Venet. A. Casaub. Interpr. pr. l) ἀλλ᾽ ἐκώλυσαν οἱ ἐκτὸς εἰσελθόντες] Absunt e Stroz. A. m) λέγεται] Sic reposui cum Casaubono pro vulg. λέγεσθαι. n) μιλίων διακοσίων μ, ὡς ὁ χωρογράφος] Vat. A. Venet. A. et Casaub. libri exhibent μιλίων υμ. ὡς δ᾽ ὁ χωρογράφος. et mox pro εὐζώνῳ iisdem in libris legitur ἀζώνῳ. Caeterum iisdem vitiis inquinati sunt codices, quibus impressa laborant exempla.

tuam graecarum civitatum societatem divelleret, et intra isthmum habitantibus secure imperaret. Sed interventus extra isthmum tenentium opus id irritum fecit.

§. II.

Scylletio regio Crotoniatarum succedit, et tria Iapygum promontoria; inde Lacinium, Iunonis templum dives quondam, multisque refertum donariis. Traiectuum intervalla non est facile certo explicare: nisi quod Polybius fere a freto usque ad Lacinium tradit esse stadia CIↃ CIↃ CCC: hinc ad Iapygium promontorium traiectus est IↃCC. Atque has dicunt fauces Tarentini sinus. Ipsius sinus litus amplum, ut regionum descriptor ait, millia passuum continet CCXL.

Arte

Italia. pag. 262. Φησί ..... τπ ..... εὐζώνῳ, Ἀρτεμίδωρος· τοσούτοις δὲ καὶ ο λείπων .... τῦ πλάτυς τῦ στόματος τῦ κόλπυ. Βλέπει δὲ πρὸς ἀνατολὰς χειμερινάς· ἀρχὴ δ' αὐτῦ τὸ Λακίνιον· κάμψαντι γὰρ εὐθὺς αἱ τῶν Ἀχαιῶν πόλεις ἦσαν, αἳ νῦν οὐκ εἰσὶ πλὴν τῆς Ταραντίνων· ἀλλὰ διὰ τὴν δόξαν τινῶν, ἄξιον καὶ ἐπὶ πλέον αὐτῶν μνησθῆναι.

§. 12.

Πρώτη δ' ἐστὶ Κρότων ἐν ἑκατὸν καὶ ν σταδίοις ἀπὸ τῦ Λακινίυ· καὶ ποταμὸς Λῖσαρος, p καὶ λιμὴν, καὶ ἄλλος ποταμὸς Νέαιθος, ὧν τὴν ἐπωνυμίαν γενέσθαι φασὶν, ἀπὸ τῦ συμβεβηκότος. Καταχθέντας γάρ τινας τῶν ἀπὸ τῦ Ἰλιακῦ στόλυ πλανηθέντων Ἀχαιῶν, ἐκβῆναι λέγυσιν ἐπὶ τὴν κατάσκεψιν τῶν χωρίων. τὰς δὲ συμπλεύσας αὐτοῖς Τρωάδας καταμαθύσας ἔρημα ἀνδρῶν τὰ πλοῖα ἐμπρῆσαι, βαρυνομένας τὸν πλῦν, ὥστ' ἀναγκασθῆναι μένειν ἐκείνυς, ἅμα καὶ τὴν

o) λείπων] λεῖπον coniecit Xylander. p) καὶ λιμὴν] λίμνη legit Cluverius.

Artemidorus ab expedito confici ait millibus paſſuum CCCXXC. Tanta etiam eſt reliqua faucium ſinus latitudo. Sinus ortum ſolis hybernum ſpectat, incipit a Lacinio. Inde enim curſum flectens ſtatim ad Achaicas deferebatur urbes, quarum hodie extra Tarentum nulla extat: ob celebritatem tamen nominis operae pretium eſt, quarundam copioſius facere mentionem.

§. 12.

Prima eſt Croton, CL ſtadiis a Lacinio ſita, ibique fluvius Aeſarus eſt et portus, aliusque fluvius Neaethus, denominati, ut aiunt, a quodam memorando caſu. Achaeorum enim nonnulli, e Troiana expeditione redeuntes, quum diu iactati tandem hic adpuliſſent, regionisque explorandae cauſſa in terram egreſſi eſſent, Troianae quae una vehebantur mulieres, navigia, quae virorum cuſtodia deſtituta deprehendiſſent, navigationis taedio impulſae, incendiſſe dicuntur, eo quidem conſilio, ut Achaei ſedem in regione figere cogerentur,

τὴν γῆν σπουδαίαν ὁρῶντας· εὐθὺς δὲ καὶ ἄλλων Italia.
πλειόνων εἰσαφικνουμένων, καὶ ζηλούντων ἐκείνους κατὰ τὸ ὁμόφυλον, πολλὰς κατοικίας γενέσθαι, ὧν αἱ πλείους [q] ἐπώνυμοι τῶν Τρώων ἐγένοντο· καὶ ποταμὸς δὲ ὁ Νέαιθος ἀπὸ τοῦ πάθους τὴν προσωνυμίαν ἔσχε. Φησὶ δ' Ἀντίοχος τοῦ θεοῦ φήσαντος Ἀχαιοῖς Κρότωνα κτίζειν, ἀπελθεῖν Μύσκελλον κατασκεψόμενον τὸν τόπον. ἰδόντα δ' ἐκτισμένην ἤδη Σύβαριν, ποταμῷ τῷ πλησίον ὁμώνυμον, κρῖναι ταύτην ἀμείνω· ἐπανέρεσθαι δ' ἂν ἀπιόντα τὸν θεὸν, [r] εἰ δοτὸν εἴη, ταύτην ἀντ' ἐκείνης κτίζειν· τὸν δὲ [s] ἀντειπεῖν (ἐτύγχανε δὲ ὑπόκυφος ὢν ὁ Μύσκελλος·)

Μύσκελλε βραχύνωτε [t] πάρεκ σέθεν ἄλλο ματεύων,

Κλά-

q) ἐπώνυμοι] ὁμώνυμοι, Casaub. libri. r) εἰ δοτὸν] εἰ λᾶον, iidem Casaub. libri. s) ἀντειπεῖν] ἀνειπεῖν Vat. A. B. Venet A. Stroz. Casaub. Epitomator. t) πάρεκ σέθεν] Ita Epitomatorem in suo exemplo legisse, declarat eius lectio πάρεξ σέθεν, ex πάρεκ σέθεν proculdubio nata. Vulgo πάρες σέθεν, male. Xylander legit παρεξέλθ', optime, Des. Erasm. in proverb. *Donum quodcunque*, et Casaub. emendant πάρεκ θεόν.

rentur, quam ipsi fertilem iudicassent. Cumque statim alii complures eiusdem gentis hic applicarent, priores-que qui adventaverant populares suos imitarentur, multa condita fuisse oppida ferunt, quorum pleraque a Troianis denominata sunt. Ab hoc casu memorato Neaethus fluvius nomen accepit. Antiochus scriptum reliquit, cum Achaeis Deus mandas-set, ut Crotonem conderent, Myscellum eo locum speculandi causa venisse; cumque iam conditam ibi videret Sybarin vicino amni cognominem, eam potiorem iudicasse, profectumque ad oraculum, quaesivisse, concederetur ne Sybarin loco Crotonis condere, responsumque sic fuisse:

Gibbose incassum Myscelle aliena requiris,

Italia. u Κλάσματα θηρεύεις· x δῶρον δ' ὅ, τι δῶ τὶς ἐπαίνει.

Ἐπανελθόντα δὲ κτίσαι τὴν Κρότωνα, συμπράξαντος καὶ τοῦ Ἀρχίου τοῦ τὰς Συρακούσας οἰκίσαντος, προσπλεύσαντος κατὰ τύχην, ἡνίκα ὥρμητο ἐπὶ τὸν τῶν Συρακουσῶν οἰκισμόν. Ὤκουν δ' Ἰάπυγες τὸν Κρότωνα πρότερον, ὡς Ἔφορος φησί. Δοκεῖ δ' ἡ πόλις τά τε πολέμια ἀσκῆσαι, καὶ τὰ περὶ τὴν ἄθλησιν· ἐν μιᾷ γὰρ Ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες τῷ σταδίῳ ἑπτὰ ἄνδρες ἅπαντες ὑπῆρξαν Κροτωνιᾶται· ὥς εἰκότως εἰρῆσθαι δοκεῖ, διότι Κροτωνιατῶν ὁ ἔσχατος, πρῶτος ἦν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· καὶ τὴν παροιμίαν δὲ ὑγιέστερον Κρότωνος λέγουσιν, ἐντεῦθεν εἰρῆσθαί φασιν, ὡς τοῦ τόπου πρὸς ὑγιείαν καὶ εὐεξίαν ἔχοντός τι φορὸν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀθλητῶν· πλείστους γὰρ Ὀλυμπιονίκας ἔσχε, καίπερ ὀλιγοχρόνιον οἰκηθεῖσα, διὰ τὸν φθόρον τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ

u) κλάσματα] Xylander et Caſaub. malunt ὄθελα. x) δῶρον] Sic Vat. A. Venet. A. Caſaub. libri et Epitom. quam lectionem quoque laudant Def. Erasmus in Adag. l. c. et Xylander. Caſaub. legit ὀρθὸν δ' ὅ, τι δῶ τὶς ἐπαινεῖν.

Vanaque venaris, quae dantur dona, probato.

Erat autem Myſcellus nonnihil gibboſus. Itaque reverſum condidiſſe Crotonem, adiuvante etiam Archia Syracuſarum conditore, qui forte eo appulit, cum ad Syracuſas condendas tenderet curſum. Ephorus ſcribit, Crotonem ante ab Iapygibus fuiſſe habitatam. Videtur urbs ea et bellicis rebus ſtuduiſſe, et athleticae. una enim Olympiade ſeptem, qui ſtadio vicere, omnes Crotoniatae fuerunt, ut non iniuria dictum videatur: Extremum Crotoniatarum, reliquorum Graecorum eſſe primum. Inde quoque ductum aiunt proverbium, Salubrior Crotone: quod ex athletarum multitudine colligeretur, locum iſtum ad ſanitatem ac firmam corporis conſtitutionem conferre. Plurimos enim protulit victores in Olympiis, quanquam non diu urbs ipſa habitata fuerit, propter cladem civium

Σάγρα πεσόντων ἀνδρῶν, τοσούτων τὸ πλῆθος. Προσέ- Italia.
λαβε δὲ τῇ δόξῃ, καὶ τὸ τῶν Πυθαγορείων πλῆθος, pag. 263.
καὶ Μίλων, ἐπιφανέστατος μὲν τῶν ἀθλητῶν γεγονὼς, ὁμιλητὴς δὲ Πυθαγόρᾳ, διατρίψαντος ἐν τῇ πόλει πολὺν χρόνον. Φασὶ δὲ, ἐν τῷ συσσιτίῳ ποτὲ τῶν Φιλοσόφων πονήσαντος σύλαι, τὸν Μίλωνα ὑποδύντα σῶσαι ἅπαντας, ὑποσπάσαι δὲ ἑαυτόν. Τῇ δ' αὐτῇ ῥώμῃ πεποιθότα εἰκὸς καὶ τὴν ἰσχομένην ὑπό τινων εὑρέσθαι καταστροφὴν τοῦ βίου. λέγεται γοῦν ὁδοιπορῶν ποτε δι' ὕλης βαθείας, παραβῆναι τὴν ὁδὸν ἑκάτερον· εἶθ' εὑρὼν ξύλον μέγα ἐσφηνωμένον, ἐμβαλὼν χεῖρας ἅμα καὶ πόδας εἰς τὴν διάστασιν, βιάζεσθαι πρὸς τὸ [y] διαῤῥῆξαι τελέως· τοσοῦτον δ' ἴσχυσε μόνον, ὥστ' ἐκπεσεῖν τὰς σφῆνας, εἶτ' εὐθὺς [z] συμπεσεῖν τὰ μέρη τοῦ ξύλου, ἀπολειφθέντα δ' αὐτὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ πάγῃ θηρόβρωτον γενέσθαι.

Q 2 §. 13.

y) διαῤῥῆξαι] Casaubonus legit διαρχίσαι. z) συμπεσεῖν] διεσπασεῖν Vat. A. Venet. A. Casaub. libri.

civium, qui ingenti numero ad Sagram ceciderunt. Auxit urbis gloriam etiam Pythagoreorum multitudo, et Milo athletarum celeberrimus, idemque discipulus Pythagorae longo tempore ea in urbe versati. Hunc ferunt, aliquando columna in contubernio philosophorum ruinam minante, in eius subiisse locum, itaque et reliquos servasse omnes, et ipsum sese subduxisse. Ac probabile est, confisum huic robori corporis, eum qui a quibusdam narratur invenisse vitae exitum. ferunt enim, cum quodam tempore per densam sylvam iter faceret, atque a via longius discessisset, offendisse magnum lignum, cui inserti cunei essent: ibi hominem, immissis in fissuram manibus atque pedibus, conatum fuisse lignum omnino disrumpere, idque modo consecutum, ut, delapsis cuneis, lignum repente in se coiret, ipsumque hoc modo captum, feris escam factum.

§. 13.

Italia.

§. 13.

Ἑξῆς δ' [a] ἐστὶν ἐν διακοσίοις σταδίοις Ἀχαιῶν κτίσμα ἡ Σύβαρις, δυοῖν ποταμῶν μεταξὺ, Κράθιδος καὶ Συβάριδος. Οἰκιστὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσελικεύς. Τοσοῦτον δ' εὐτυχίᾳ διήνεγκεν ἡ πόλις αὕτη [b] τὸ παλαιὸν, ὡς τεττάρων μὲν ἐθνῶν τῶν πλησίον ὑπῆρξε, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι πόλεις ὑπηκόους ἔσχε, τριάκοντα δὲ μυριάσιν ἀνδρῶν ἐπὶ Κροτωνιάτας ἐστράτευσαν, πεντήκοντα δὲ σταδίων κύκλον συνεπλήρουν οἰκοῦντες ἐπὶ τῷ Κράθιδι. Ὑπὸ μέντοι τρυφῆς καὶ ὕβρεως τὴν εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀφηρέθησαν ὑπὸ Κροτωνιατῶν, ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα· ἑλόντες γὰρ τὴν πόλιν, ἐπήγαγον τὸν ποταμὸν, καὶ κατέκλυσαν. Ὕστερον δ' οἱ περιγενόμενοι, συνελθόντες ἐπῴκησαν ὀλίγοι. χρόνῳ δὲ καὶ ὕστοι διεφθάρησαν ὑπὸ Ἀθηναίων, καὶ ἄλλων Ἑλλήνων· οἳ συνοικήσοντες μὲν ἐκείνοις ἀφίκοντο· καταφρονήσαντες δὲ αὐτῶν, τὰς μὲν διεχειρώσαντο,

a) ἐστὶν ἐν διακοσίοις] Recepi Caſauboni emendationem. Vulgo particula ἐν abeſt. b) τὸ παλαιὸν] Non dubitavi hanc egregiam Tyrwhitti lectionem reponere pro corrupta codicum et impreſſorum τὸ πλέον.

§. 13.

Ducentis a Crotone ſtadiis eſt Sybaris, ab Achaeis condita urbs in medio duorum fluviorum Crathidis et Sybaridis. Conditor eius Iſeliceus fuit. Tanta autem rerum proſperitate urbs ea olim excelluit, ut et quatuor vicinis gentibus imperarit, et XXV urbes dicto audientes habuerit, et CCC hominum millia in bellum contra Crotoniatas eduxerit, domiciliisque ſupra Crathidem ſtadia L complexerit. Sed luxu Sybaritarum ac petulantia factum eſt, ut LXX dierum ſpatio univerſam eis iſtam felicitatem Croniatae eriperent; captam enim urbem, immiſſo flumine, aquis obruerunt. Qui cladi ſuperfuerunt pauci, poſtea temporis habitatum eo redierunt. Sed et hi aliquanto poſt, ab Athenienſibus, et aliis Graecis deleti ſunt: qui cum veniſſent ut ipſis ſe adiungerent, per contemtum illos interfecerunt, urbem-

σαντο, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἕτερον τόπον μετέθηκαν πλη- Italia.
σίον, καὶ Θυρίας προσηγόρευσαν ἀπὸ κρήνης ὁμωνύ-
μου. Ὁ μὲν ὂν Συβαρὶς τοὺς πίνοντας ἵππους ἀπ' αὐτοῦ,
πτυρτικοὺς ποιεῖ. διὸ καὶ τὰς ἀγέλας ἀπείργουσιν
ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κράθις τοὺς ἀνθρώπους ξανθοτρι-
χεῖν ποιεῖ λουμένους, καὶ ἄλλα πολλὰ πάθη ἰᾶται.
Θύριοι δ' εὐτυχήσαντες πολὺν χρόνον, ὑπὸ Λευκανῶν
ἠνδραποδίσθησαν. Ταραντίνων δ' ἀφελομένων ἐκεί-
νους ἐπὶ Ῥωμαίους κατέφυγον· οἱ δὲ πέμψαντες συνοί-
κους ὀλιγανδροῦσι, μετωνόμασαν [c] Κωπιὰς τὴν πόλιν.

§. 14.

Μετὰ δὲ Θυρίους, Λαγαρία φρούριον, Ἐπειῶν καὶ
Φωκέων κτίσμα· ὅθεν καὶ ὁ Λαγαριτανὸς οἶνος, γλυ-
κὺς καὶ ἁπαλὸς, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς σφόδρα
εὐδοκιμῶν. καὶ ὁ Θυρῖνος δὲ, τῶν ἐν ὀνόματι οἴνων ἐστίν. pag. 264.
Εἶθ' Ἡρακλεόπολις, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης· καὶ
ποταμοὶ δύο πλωτοὶ Ἄκιρις καὶ Σίρις, ἐφ' ᾗ πόλις ἦν

Q 3 ὁμώ-

c) Κωπιὰς] Sic Vat. A. B. Venet. A. Vulgo Κοπιὰς.

urbemque in alium vicinum locum translatam, a fonte id nominis gerente, Thurios denominaverunt. Sybaris potus, equi ut facile conſternentur facit, ideoque armenta ab eo arcent. At Crathis hominum qui in eo lavant crines fulvos albosque reddit, et multis aliis malis medicina eſt. Thurii longo tempore fortuna uſi ſecunda, tandem a Lucanis in ſervitutem ſubacti ſunt; Tarentinisque eos opprimentibus, ad Romanos confugerunt, qui Thuriis iam attritis colonos miſerunt, Copiasque urbem nuncupaverunt.

§. 14.

Poſt Thurios eſt Lagaria oppidum, Epei et Phocenſium colonia, unde vinum Lagaritanum dulce ac lene, magnique admodum apud medicos nominis. Sed et Thurium vinum inter nobilia eſt. Sequuntur Heraclea, urbs paullulum ſupra mare ſita, navigabilesque amnes duo Aciris et Siris, cui adiacet urbs fluvio eiusdem nominis

Italia. ὁμώνυμος Τρωϊκῇ. χρόνῳ δὲ τῆς Ἡρακλείας ἐντεῦθεν οἰκισθείσης ὑπὸ Ταραντίνων, ἐπίνειον αὐτῆ τῶν Ἡρακλεωτῶν ὑπῆρξε. Διεῖχε δ' Ἡρακλείας μὲν τέτταρας καὶ εἴκοσι σταδίους, Θουρίων δὲ περὶ λ καὶ τ. Τῆς δὲ τῶν Τρώων κατοικίας τεκμήριον ποιοῦνται τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος ξόανον, ἱδρυμένον αὐτόθι, ὅπερ καταμύσαι μυθεύουσιν ἀποσπωμένων τῶν ἱκετῶν ὑπὸ Ἰώνων τῶν ἑλόντων τὴν πόλιν· τούτους γὰρ ἐπελθεῖν οἰκήτορας φεύγοντας τὴν Λυδῶν ἀρχήν, καὶ βίᾳ λαβεῖν τὴν πόλιν [d] τῶν Χώνων ὄσαν, καλέσαι δὲ αὐτὴν [e] Πολίειον· δείκνυσθαι δὲ καὶ νῦν [f] καταμύον τὸ ξόανον. Ἰταμὸν μὲν οὖν, καὶ τὸ ὅτω μυθεύειν, ὥστε μὴ μόνον καταμύσαι φαινόμενον, καθάπερ καὶ τὸ ἐν Ἰλίῳ [g] ἀποστραφῆναι κατὰ τὸν Κασάνδρας βιασμὸν, ἀλλὰ

d) τῶν χώνων] Reſtitui genuinam lectionem e codd. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. Caſaub. et Interpr. pr. Vulgo τῶν αὐτοχθόνων. e) Πολίειον] Sic repoſui cum Cluverio Ital. Ant. pag. 1274. et Salmaſio, Exercit. Plin. pag. 42. Lectio vulgata Πολίιον ex recentiorum Graecorum pronuntiandi more nata eſt. f) καταμύον] νύκτα μύον Vat. A. Venet. A. Interpr. pr. g) ἀποστραφῆναι] Legit Caſaubonus ἔνω τραφῆναι ex Lycophrone et Homeri Interprete.

minis a Troianis condita, quae poſtmodo, Heraclea ibi a Tarentinis condita, navale Heracleotarum exſtitit. Diſtat ab Heraclea ſtadiis XXIV, a Thuriis circiter CCCXXX. Troianae porro coloniae indicium faciunt Minervae Iliacae ſimulacrum ibi dedicatum. Idque ferunt oculos palpebris clauſis ſolo defixiſſe, cum Iones, urbe capta, ſupplices ab eo ſimulacro avellerent, quos Lydorum imperium fugientes, huc perveniſſe, urbem quae Chonum erat vi cepiſſe, eamque Polieon denominaſſe aiunt. Sed et hodie monſtrari perhibent ſimulacrum illud connivens. Enimvero protervum eſt fingere, ſimulacrum aliquod non modo viſum fuiſſe connivere, ſicut imaginem Minervae Ilii ferunt oculos avertiſſe, cum violaretur Caſandra: ſed fabulae adiicere, ſimula-

ἀλλὰ καὶ καταμύον δείκνυσθαι. Πολὺ δὲ ἰταμώτε- Italia.
ρον, τὸ [h] τοσαῦτα ποιεῖν ἐξ Ἰλίου κεκομισμένα ξόανα, ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς· καὶ γὰρ ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Λαυϊνίῳ καὶ ἐν Λυκερίᾳ, καὶ ἐν Σειρίτιδι Ἰλιὰς Ἀθηνᾶ καλεῖται, ὡς ἐκεῖθεν κομισθεῖσα. [[i] Καὶ τὸ τῶν Τρωάδων δὲ τόλμημα, περιφέρεται πολλαχῇ, καὶ ἄπιστον φαίνεται, καίπερ δυνατὸν ὄν.] Τινὲς δὲ καὶ Ῥοδίων κτίσμα φασὶ, καὶ [k] Σειρῖτιν, καὶ τὴν [l] ἐπὶ Τεύθραντος Σύβαριν. Φησὶ δ' Ἀντίοχος τὰς Ταραντίνας, Θουρίοις καὶ Κλεανδρίᾳ τῷ στρατηγῷ φυγάδι ἐκ Λακεδαίμονος πολεμοῦντας περὶ τῆς Σειρίτιδος συμβῆναι, καὶ συνοικῆσαι μὲν κοινῇ, τὴν δ' ἀποικίαν κριθῆναι Ταραντίνων· ὕστερον δ' Ἡράκλειαν κληθῆναι, μεταβαλοῦσαν καὶ τὄνομα, καὶ τὸν τόπον.

h) τοσαῦτα — ξόανα] Ita Tyrwhitt. recte ſcribit pro τοιαῦτα vulgatorum. i) Uncis incluſa male hic inculcata, ad pag. 262. retrahenda ſunt, monente etiam Heynio, viro ſummo, in Opuſc. Acad. Vol. II. pag. 262. not. h. k) Σειρῖτιν] Monet idem Vir praeſtantiſſimus libr. cit. pag. 261. legendum eſſe Σειρεῖν. l) ἐπὶ Τεύθραντος Σύβαριν] Legit Heynius l. c. ἐπὶ Τευθράντος Σύβαριν.

mulacrum etiamnum connivens conſpici. At multo etiam protervius eſt, fabulari, tot ſimulacra ab Ilio allata fuiſſe, quot ſcriptores tradunt. Nam et Romae, et Lavinii, et Luceriae et Siritide Minerva habetur Iliaca, quaſi ab Ilio allata. [Etiam facinus mulierum Troianarum multis adſcribitur locis, eoque fides ei derogatur, cum fieri tamen potuerit.] Quidam et Siritidem et Sybarim Rhodiorum coloniam, Teuthrante auctore conditam, faciunt. Antiochus autor eſt, Tarentinos contra Thurios et Cleandriam imperatorem, qui Sparta exulabat, ob Siritidem belligerantes, ita pacem coiviſſe, ut aequo utrinque Siritis iure incoleretur, Tarentinorum tamen iudicaretur colonia: eam poſtea temporis Heracleam appellatam, cum nomine locum quoque mutaviſſe.

§. 15.

Italia.

§. 15.

Ἑξῆς δ' ἐστὶ Μεταπόντιον, εἰς ἣν ἀπὸ τῆ ἐπινείῳ τῆς Ἡρακλείας εἰσὶ σάδιοι μ πρὸς τοῖς ἑκατόν. Πυλίων δὲ λέγεται κτίσμα τῶν ἐξ Ἰλίῳ πλευσάντων μετὰ Νέστορος· ὃς ἔτως εὐτυχῆσαι ἀπὸ γεωργίας φασὶν, ὥστε θέρος χρυσῆν ἐν Δελφοῖς ἀναθεῖναι. Σημεῖον δὲ ποιῦνται τῆς κτίσεως, τὸν τῶν Νηληΐδων ἐναγισμόν· ἠφανίσθη δ' ὑπὸ Σαννιτῶν. Ἀντίοχος δὲ φησὶν, ἐκλειφθέντα τὸν τόπον, ἐποικῆσαι τῶν Ἀχαιῶν τινὰς [m] μεταπεμφθέντας ὑπὸ τῶν ἐν Συβάρει Ἀχαιῶν. μεταπεμφθῆναι δὲ κατὰ μῖσος τὸ πρὸς Ταραντίνους τῶν Ἀχαιῶν, [τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς Λακωνικῆς·] ἵνα μὴ Ταραντῖνοι γειτνιῶντες ἐπιπηδήσαιεν τῷ τόπῳ. Δυοῖν δ' ὄσῶν τῶν πόλεων [n] τῶν
pag. 265. Μεταποντίων ἐγγυτέρω τῆ Τάραντος, πεισθῆναι τὰς ἀφι-

m) μεταπεμφθέντας ὑπὸ τῶν ἐν Συβάρει Ἀχαιῶν] Haec quae vitio forte typographorum ex Aldina editione exciderant Straboni reddidi ex codd. Vat. A. B. Venet. A. Bemb. Caſaub. et Interpr. pr. Mox voces τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς Λακωνικῆς, quae ſenſum turbant, vel plane repudiandae, vel cum Ill. Heynio, ad ἐποικῆσαι τῶν Ἀχαιῶν τινὰς referendae ſunt. Vid. eiusd. Opuſc. Acad. Vol. II. pag. 210. not. l. et 264. not. h. n) τῶν Μεταποντίων] τῆ Μεταποντίᾳ Vat. A. B. Stroz. A.

§. 15.

Subſequitur Metapontium, a navali Heracleae diſſitum ſtadiis CXL. Conditum aiunt a Pyliis, qui cum Neſtore ab Ilio navigaverunt, quos tanto ſucceſſu terram coluiſſe aiunt, ut auream meſſem Delphis dedicaverint. A Pyliis urbem eſſe conditam, ab equiis Neleidum ratiocinantur. Urbem eam Samnites deleverunt. Antiochus ſcribit, locum illum incolis deſtitutum, Achaeos quosdam occupaſſe evocatos ab Achaeis Sybarim incolentibus. arceſſitos autem eos fuiſſe ob Achaeorum [qui Laconia pulſi fuerant] odium in Tarentinos, ut ne hi, qui vicini erant, locum illum occuparent. Cum autem duae eſſent urbes, Metapontiis viciniores Tarento, a Sybaritis

ἀφιγμένους ὑπὸ Συβαριτῶν, τὸ Μεταπόντιον κατα- Italia.
σχεῖν· τοῦτο μὲν γὰρ ἔχοντας, ἔξειν καὶ τὴν Σειρῖτιν· εἰ δ' ἐπὶ τὴν Σειρῖτιν τράποιντο, προσθήσειν τοῖς Ταραντίνοις τὸ Μεταπόντιον ἐν πλευραῖς ὄντι. Πολεμοῦντας δ' ὕστερον πρὸς τοὺς Ταραντίνους καὶ τοὺς ὑπερκειμένους Οἰνωτρούς, ἐπὶ μέρει διαλυθῆναι τῆς γῆς, ὅπερ γενέσθαι τῆς τότε Ἰταλίας ὅριον, καὶ τῆς Ἰαπυγίας. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Μετάποντον μυθεύουσι, καὶ τὴν Μελανίππην τὴν δεσμῶτιν, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς Βοιωτόν. Δοκεῖ δ' Ἀντίοχος τὴν πόλιν Μεταπόντιον ἱερῆσθαι πρότερον Μέταβον, ο παρονομασθῆναι δ' ὕστερον· τήν τε Μελανίππην ἀ πρὸς τοῦτον, ἀλλὰ πρὸς Δῖον κομισθῆναι, ἐλέγχειν ἡρῶον τοῦ Μετάβου, καὶ Ἄσιον τὸν ποιητὴν φήσαντα, ὅτι τὸν Βοιωτὸν

Δίου ἐνὶ μεγάροις τέκεν εὐειδὴς Μελανίππη.

ὡς πρὸς ἐκεῖνον ἀχθεῖσαν τὴν Μελανίππην, ἀ πρὸς τὸν Μέταβον. Οἰκιστὴς δὲ τοῦ Μεταποντίου, Δαύλιος

ο) παρονομασθῆναι] παρονομάσθαι. Strez. A. μεταπαρονομάσθαι Venet. A.

ritis perſuaſum fuiſſe iis, quos arceſſiverant, ut Metapontum occuparent: quod eo potiti, Siritidem quoque eſſent habituri: ſin ipſi ſe ad Siritin contuliſſent, fore ut Tarentini a latere imminentes Metapontum ſuam facerent. Succeſſu temporis bello cum Tarentinis et qui ſupra adiacent Oenotris conflato, accepta agri parte, qui tunc fuerit Italiae et Iapygiae terminus, pacem compoſuiſſe. Ibi etiam Metapontum fabulantur, et Melanippam captivam, et huius filium Boeotum. Exiſtimat autem Antiochus urbem olim Metabum dictam, poſteaMetapontium denominatam: Melanippamque non ad Metabum, ſed ad Dium perveniſſe: idque ſacello Metabi argui, et Aſii poetae teſtimonio, qui ait: Boeotum

In Dii formoſa domo peperit Melanippe.

ad hunc nimirum adductam innuens Melanippam, non ad Metabum. Ephorus tradit, Metaponti autorem fuiſſe

Italia. ὁ Κρίσσης τύραννος γεγένηται τῆς περὶ Δελφοὺς, ὥς φησιν Ἔφορος. Ἔστι δέ τις καὶ τοιοῦτος λόγος, ὡς ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τὸν συνοικισμὸν, Λεύκιππος εἴη· χρησάμενος δὲ παρὰ τῶν Ταραντίνων τὸν τόπον εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα, μὴ ἀποδοίη· μεθ' ἡμέραν μὲν λέγων πρὸς τοὺς ἀπαιτοῦντας, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἑφεξῆς νύκτα αἰτήσαιτο καὶ λάβοι, νύκτωρ δ', ὅτι καὶ πρὸς τὴν ἐξῆς ἡμέραν. Ἑφεξῆς δ' ἐστὶν ὁ Τάρας καὶ ἡ Ἰαπυγία· περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅταν πρότερον τὰς προκειμένας νήσους τῆς Ἰταλίας περιοδεύσωμεν κατὰ τὴν ἐξαρχῆς πρόθεσιν· ἀεὶ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ἑκάστοις τὰς γειτνιώσας προσκαταλέγοντες νήσους, καὶ νῦν, ἐπειδὴ μέχρι τέλους ἐπεληλύθαμεν τὴν Οἰνωτρίαν, ἥπερ καὶ Ἰταλίαν μόνην ὠνόμαζον οἱ πρότερον, δίκαιοι ἐσμὲν φυλάξαι τὴν αὐτὴν τάξιν, ἐπελθόντες τὴν Σικελίαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους.

ΚΕΦ. Β.

se Daulium Criſſae, eius quae prope Delphos eſt, tyrannum. Fertur et alia narratio: ab Achivis ad eam coloniam deducendam miſſum fuiſſe Leucippum, qui cum locum iſtum ad diem et noctem precario a Tarentinis obtinuiſſet, noluerit reddere: interdiu repoſcentibus reſpondens, ſe etiam ad inſequentem noctem petiiſſe ac impetraſſe: noctu, ad imminentem diem. Deinceps Tarentum eſt, et Iapygia, de quibus dicemus, ſi prius, quod ratio noſtri inſtituti requirit, praepoſitas Italiae inſulas peragraverimus. Quum enim adhuc ſingulis gentibus iuxta vicinas inſulas expoſuimus: nunc Oenotria, quam ſolam Italiae nomine intellexit antiquitas, ad finem usque enarrata, par eſt eumdem nos ordinem tenendo, Siciliam et quae circa ſunt inſulas perſequi.

CAP. II.

ΚΕΦ. Β.

Sicilia.

Ἔστι δ' ἡ Σικελία, τρίγωνος τῷ σχήματι· καὶ διὰ τοῦτο Τρινακρία μὲν πρότερον, Τρινακὶς δ' ὕστερον προσηγορεύθη, μετονομασθεῖσα εὐφωνότερον. Τὸ δὲ σχῆμα διορίζουσι τρεῖς ἄκραι. Πελωριὰς μὲν ἡ πρὸς τὴν Καινύν, καὶ τὴν σηλίδα, καὶ τὴν Ῥηγίνων ποιοῦσα τὸν πορθμόν. Πάχυνος δὲ ἡ ἐκκειμένη πρὸς ἕω, καὶ τῷ Σικελικῷ κλυζομένη πελάγει, βλέπουσα πρὸς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὸν ἐπὶ Κρήτης πόρον. τρίτη δ' ἐστὶν ἡ προσεχὴς τῇ Λιβύῃ, βλέπουσα πρὸς αὐτὴν ἅμα καὶ τὴν χειμερινὴν δύσιν, Λιλύβαιον. Τῶν δὲ πλευρῶν, ἃς ἀφορίζουσιν αἱ τρεῖς ἄκραι, δύο μὲν pag. 266.
εἰσὶ κοῖλαι μετρίως. ἡ δὲ τρίτη, κυρτή, ἡ ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου καθήκουσα πρὸς τὴν Πελωριάδα, ἥπερ μεγίστη ἐστὶ σταδίων χιλίων καὶ ἑπτακοσίων, ὡς Ποσειδώνιος εἴρηκε, προσθεὶς καὶ εἴκοσι. Τῶν δ' ἄλλων, ἥτ' ἐπὶ Πάχυνον ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου μείζων τῆς ἑτέρας· ἐλαχίστη δὲ ἡ τῷ πορθμῷ καὶ τῇ Ἰταλίᾳ προσεχὴς, ἡ ἀπὸ τῆς Πελωριάδος ἐπὶ τὸν Πάχυνον, σταδίων ὅσον

χιλίων

CAP. II.

Sicilia figuram habet triquetram: itaque et Trinacria a tribus extremitatibus quondam, et poſtea ſono vocis concinniore, Trinacis denominata fuit. Figuram eius tria definiunt promontoria. Pelorus, quo verſus Caenyn, columellam, et Rhegium fretum includitur; Pachynus, qui contra orientem prominet, Siculoque alluitur mari, et Peloponneſum, Cretenſemque traiectum reſpicit; tertium eſt Lilybaeum, Africae obverſum, hibernoque iuxta occaſui. Laterum, quae his tribus extremis includuntur, duo ſunt concava mediocriter, tertium a Lilybaeo ad Pelorum curvum eſt, idemque longiſſimum, ſtadiorum CIↃ IↃ CC, ut Poſidonius dixit, qui et XX adiecit. De reliquis, id quod a Lilybaeo ad Pachynum pertinet, altero maius, minimum omnium id, quod freto et Italiae adiacet, a Peloro ad Pachynum tendens, ſtadiorum circiter

CIↃ

Sicilia χιλίων ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. Τὸν δὲ περίπλων ὁ Ποσειδώνιος σταδίων τεσσαρακοσίων ἐπὶ τοῖς τετρακισχιλίοις ἀποφαίνει. Ἐν δὲ τῇ χωρογραφίᾳ μείζω λέγεται τὰ διαστήματα, κατὰ μέρος διηρημένα μιλιασμῷ. [a]Ἐκ γε Πελωριάδος εἰς Μύλας με· τοσαῦτα δὲ καὶ ἐκ Μυλῶν εἰς τὴν Τυνδαρίδα· εἶτα εἰς [b]Ἀγάθυρνον λ. καὶ τὰ ἴσα εἰς Ἄλαισα, καὶ πάλιν ἴσα εἰς Κεφαλοίδιον· ταῦτα μὲν πολίχνια· εἰς δ' Ἰμέραν ποταμὸν ιη διὰ μέσης ῥέοντα τῆς Σικελίας· εἶτ' εἰς Πάνορμον λε. β δὲ καὶ λ εἰς τὸ τῶν Αἰγεστέων ἐμπορεῖον· λοιπὰ δὲ εἰς Λιλύβαιον λη. ἐντεῦθεν δὲ κάμψαντι ἐπὶ τὸ συνεχὲς πλευρὸν, εἰς μὲν τὸ Ἡράκλειον οε, ἐπὶ δὲ τὸ Ἀκραγαντῖνον ἐμπορεῖον κ, καὶ ἄλλα κ εἰς Καμαρίναν· εἶτ' ἐπὶ Πάχυνον ν. ἔνθεν πάλιν κατὰ τὸ τρίτον πλευρὸν εἰς μὲν Συρακούσας [c]λς. εἰς δὲ Κατάνην ξ. εἶτ' εἰς Ταυρομένιον λγ. εἶτ' εἰς Μεσσήνην λ. Πεζῇ δὲ ἐκ μὲν Παχύνου εἰς Πελωριάδα

a) Ἐκ γε] Sic poſui cum Caſaub. pro Ἐκ δὲ. b) Ἀγάθυρνον] Vulgo male Ἀγάθυρσον. c) λς] κ. Venet. A. Stroz. Caſaub.

CIↃ C XXX. Ambitum inſulae Poſidonius pronunciat, ſtadiorum IV CIↃ CCCC. At in chorographia, intervalla ponuntur maiora, diſtincta per partes in milliaria. A Peloro nempe ad Mylas paſſuum millia XXV: totidem a Mylis Tyndaridem: hinc Agathyrnum XXX: rurſum Alaeſam totidem, aliaque XXX inde Cephaloedium (haec nomina ſunt oppidorum) tum ad Himeram fluvium, qui per mediam fluit Siciliam, M. p. XIIX. Hinc Panormum XXXV. ad emporium Aegeſtenſium XXXII, indeque ad Lilybaeum XXXIIX. Flectenti inde ad continens latus, ad Heracleam LXXV, tum ad Agrigentinum emporium XX, aliaque XX Camarinam, hinc ad Pachynum L. Inde in tertio latere Syracuſas XXXVI. Catanam porro LX, Tauromenium XXXIII, Meſſanam XXX. Terreſtri autem itinere a Pachyno ad Pelorum M. p. CLXIIX.

ριάδα ἔξη. ἐκ δὲ Μεσσήνης [d] εἰς Λιλύβαιον τῇ Οὐα- Sicilia.
λερία ὁδῷ λε. Ἔνιοι δ' ἁπλούστερον εἰρήκασιν, ὥσπερ
Ἔφορος, τόν γε περίπλουν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν ε· Πο-
σειδώνιός τε τοῖς κλίμασιν ἀφορίζων τὴν νῆσον, καὶ
πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Πελωριάδα, πρὸς νότον δὲ Λιλύ-
βαιον, πρὸς ἕω δὲ τὸν Πάχυνον τίθησιν. Ἀνάγκη δὲ,
τῶν κλιμάτων ἐν παραλληλογράμμῳ σχήματι διατε-
λλομένων, τὰ ἐγγραφόμενα τρίγωνα, καὶ μάλιστα
ὅσα σκαληνά, καὶ ὧν ἀδεμία πλευρὰ τῶν τῷ παραλ-
ληλογράμμῳ ἐφαρμόττει, ἀναρμόστως ἔχειν πρὸς τὰ
κλίματα διὰ τὴν λόξωσιν. Ὅμως δ' ἔν [e] [ἐν τοῖς]
τῆς Σικελίας τῇ Ἰταλίᾳ πρὸς νότον [f] κειμένης, ἡ Πε-
λωριὰς ἀρκτικωτάτη λέγοιτ' ἂν καλῶς τῶν τριῶν
γωνιῶν, ὥστε τὴν ἐπιζευγνυμένην ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸν
Πάχυνον, ἐκκεῖσθαι πρὸς ἄρκτον βλέπουσαν· [g] [ποιήσει
δὲ

d) εἰς Λιλύβαιον τῇ Οὐαλ. ὁδῷ λε.] Vitium latere in numeris, iam Caſaub. obſervavit, et λε reponendum pro λε cenſuit. e) ἐν τοῖς] Uncis incluſa vel inducenda ſunt, opinor, vel cum Caſaubono ὅσης legendum eſt. f) κειμένης] Recepi Caſauboni et Cluverii lectionem pro vulgato κειμένη. g) ποιήσει — τὸν παχυνόν.] Etiam haec ſpuria, et marginali obſervatione nata, et tollenda videntur.

CLXIIX. a Meſſana Lilybaeum via Valeria xxxv. Nonnulli ſimplicius rem expoſuerunt, ut Ephorus, qui Siciliam circumnavigari ait quinque diebus et noctibus: et Poſidonius, qui climatibus definiens eam, Pelorum ſeptentrioni, Lilybaeum Auſtro, Pachynum ortui ſolis opponit. At vero, cum climata parallelogrammis includantur, triangula praecipue inaequalia, quorumque nullum latus cum parallelogrammi latere aliquo in eandem lineam concurrit, propter obliquam eorum figuram climatibus nullo modo congruere poſſe certum eſt. Nihilominus tamen, cum Sicilia Italiae comparata ad Auſtrum ſita eſt, Pelorum promontorium, omnium Siciliae angulorum maxime verſus ſeptemtrionem ſpectare haud male ita dici poteſt; ut linea iade ad Pachynum perducta ſeptentrionem reſpiciat [pertinget

Sicilia. δὲ τὴν πλευρὰν καὶ πρὸς τὸν ποσθμόν.] Δεῖ δ' ἐπιστροφὴν μικρὰν λαμβάνειν ἐπὶ χειμερινὰς ἀνατολάς· ἕτω γὰρ ἡ ἡϊὼν παρακλίνει περιοῦσιν ἀπὸ Κατάνης ἐπὶ τὰς Συρακούσας καὶ τὸν Πάχυνον. [h] [Δίαρμα δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ Παχύνου, πρὸς τὸ στόμα τοῦ Ἀλφειοῦ, στά-
pag. 267. διοι δ'. Ἀρτεμίδωρος δ', ἀπὸ τοῦ Παχύνου φήσας ἐπὶ Ταίναρον εἶναι τετρακισχιλίους καὶ ἑξακοσίους, ἀπὸ δ' Ἀλφειοῦ ἐπ' Ἀμισὸν α ρ λ, παρασχεῖν ἂν δοκεῖ μοι λόγον μὴ ὀχ ὁμολογούμενα λέγειν τῷ φήσαντι τετρακισχιλίους εἶναι τοὺς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ Παχύνου.] ἡ δ' ἀπὸ Παχύνου [i] πρὸς Λιλύβαιον ἑσπεριώτερον τῆς Πελωριάδος, ἱκανῶς ἂν καὶ αὐτὴ [k] δόξοιτο ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ σημείου [l] πρὸς τὴν ἑσπέραν. βλέποι δὲ ἂν ἅμα πρός τε τὴν ἕω καὶ πρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ Σικε-

h) Δίαρμα — ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ Παχύνου] Haec cum reliquis non cohaerere, et tollenda videntur. i) πρὸς Λιλύβαιον ἑσπεριώτερον τῆς Πελ.] Sic Vat. A. B. Venet. A. Stroz. uterque. Vulgo male legitur, πρὸς Λιλύβαιον, ἑσπεριωτέρα δὲ τῆς Π. k) δόξοιτο ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ] Sic Vat. A. B. Venet. A. Stroz. optime exhibent, pro vulgato δόξει τὸ ἀπὸ τ. μ. et sic Tyrwhitt. quoque legendum esse censet. l) πρὸς τὴν ἑσπέραν] Hic aliquid deesse videtur. Legendum mihi videtur cum Cluverio πρὸς τὴν ἑσπέραν βλέπειν.

tinget autem latus etiam ad fretum]. Hanc lineam autem oportet nonnihil converti ad ortum hibernum; sic enim litus inclinare deprehendunt Catana Syracusas et Pachynum proficiscentes. [Caeterum traiectus a Pachyno ad Alphei ostia est stadiorum ιvcιɔ. Artemidorus autem a Pachyno ad Taenarum stadia numerans ιvcιɔdc, ab Alpheo autem Amisum cιɔxxx, videtur mihi rationes constituere, quibus a Pachyno ad Alpheum ιvcιɔ stadia numerantibus contradicatur.] At linea ad Lilybaeum, quod magis quam Pelorum promontorium occasum versus situm est, recte a meridiano puncto ad occasum duci videtur: simulque et ad ortum, et ad Austrum respicere videtur, cum ab una parte Siculo

Σικελικῦ πελάγους κλυζομένη, τῇ δ' ὑπὸ τῦ Λιβυκῦ, Sicilia.
[m] τῦ πρὸς τὰς Σύρτεις διήκοντος ἀπὸ τῆς Καρχηδονίας. Ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ Λιλυβαίου τὸ ἐλάχιστον διάρμα ἐπὶ Λιβύην χίλιοι καὶ πεντακόσιοι περὶ Καρχηδόνα· καθ' ὃ δὴ λέγεταί τις τῶν ὀξυδορκούντων ἀπό τινος σκοπῆς ἀπαγγέλλειν τὸν ἀριθμὸν [n] τῶν ἀναγομένων ἐκ Καρχηδόνος σκαφῶν τοῖς ἐν Λιλυβαίῳ. Ἀπὸ δὲ τῦ Λιλυβαίου τὴν ἐπὶ Πελωριάδα πλευρὰν ἀνάγκη λοξῦσθαι πρὸς ἕω, καὶ βλέπειν πρὸς τὸ μεταξὺ τῆς ἑσπέρας καὶ τῆς ἄρκτου· πρὸς ἄρκτον μὲν ἔχουσαν τὴν Ἰταλίαν, πρὸς δύσιν δὲ τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος, καὶ τὰς Αἰόλου νήσους.

§. 2.

Πόλεις δ' εἰσὶ κατὰ μὲν τὸ πλευρὸν τὸ ποιῶν τὸν πορθμὸν, Μεσσήνη πρῶτον, ἔπειτα Ταυρομένιον, καὶ Κατάνη, καὶ Συράκουσαι. Αἱ δὲ μεταξὺ Κατάνης καὶ Συρακουσῶν ἐκλελοίπασι, [o] Νάξος καὶ Μέγαρα, ὅπου

m) τῦ πρὸς — Καρχηδονίας] Abfuns e cod. Bembi. n) τῶν ἀναγομένων] Sic codd. Bembi et Caſaub. Vulgo ἀγομένων. o) Νάξος] Legit Palmerius Θάψος.

culo alluatur mari, ab altera Africo, quod a Carthaginienſium finibus ad Syrtes pertingit. Traiectus in Africam breviſſimus a Lilybaeo promontorio eſt CIↃↃ ſtadiorum; tantoque intervallo quidam dicitur acie oculorum inſigni praeditus, e ſpecula quadam numerum navium Carthagine ſolventium obſervaſſe, ac iis, qui Lilybaei aderant, nunciaſſe. Latus, quod a Lilybaeo ad Pelorum eſt, incurvatur verſus ortum, et ea reſpicit, quae inter ſeptemtrionem et occaſum ſunt; ut ſeptemtrionem verſus habeat Italiam, ad occaſum autem mare Tyrrhenum et Aeoli Inſulas.

§. 2.

Urbes Siciliae eo in latere ſitae, quod fretum conficit, ſunt Meſſana, Tauromenium, Catana, Syracuſae. Quae Catanam inter et Syracuſas fuerunt urbes, perierunt, Naxus, et Megarae, ubi omnium

Sicilia. ὅπου καὶ αἱ τῶν ποταμῶν ἐκβολαὶ [p] συνελθοῦσαι πάντων καταῤῥεόντων ἐκ τῆς Αἴτνης εἰς εὐλίμενα χώματα. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ τῆς Ξιφωνίας ἀκρωτήριον. Φησὶ δὲ ταύτας Ἔφορος πρώτας κτισθῆναι πόλεις Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ [q] πεντεκαιδεκάτῃ γενεᾷ μετὰ τὰ Τρωϊκά· τὰς γὰρ πρότερον δεδιέναι τὰ λῃστήρια τῶν Τυῤῥηνῶν, καὶ τὴν ὠμότητα τῶν ταύτῃ βαρβάρων, ὥστε μηδὲ κατ' ἐμπορίαν πλεῖν. Θεοκλέα δ' Ἀθηναῖον παρενεχθέντα ἀνέμοις εἰς τὴν Σικελίαν, καταγνῶσαι τήν τε εὐδένειαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου· ἐπανελθόντα δὲ, Ἀθηναίους μὲν μὴ πεῖσαι, Χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ συχνοὺς παραλαβόντα, καὶ τῶν Ἰώνων τινὰς, ἔτι δὲ Δωριέων οἱ πλείους ἦσαν Μεγαρεῖς, πλεῦσαι· τοὺς μὲν δὴ Χαλκιδέας κτίσαι Νάξον, τοὺς δὲ Δωριέας Μέγαρα, τὴν Ὕβλαν πρότερον

p) συνελθοῦσαι] συνῆλθον Vat. A. B. Caſaub. libri. q) πεντεκαιδεκάτῃ γενεᾷ] Non dubitavi recipere lectionem Cluverii in Sicil. ant. p. 37. et Heynii in Opuſc. Acad. Vol II. pag. 267. not. p. Vulgo κθ' τῇ γενεᾷ. Caſaub. legit δεκάτῃ γενεᾷ.

nium ab Aetna defluentium fluviorum oſtia conveniunt, portusque commodos efficiunt. Ibi etiam eſt Xiphoniae promontorium. Ephorus ſcribit, has Graecorum antiquiſſimas in Sicilia civitates, quinta et decima poſt Troianum bellum aetate conditas fuiſſe. Antiquiores enim Tyrrhenorum has regiones incolentium latrocinia et crudelitatem ita reformidaſſe, ut ne mercaturae quidem faciundae gratia in Siciliam navigaverint. Theoclem vero Athenienſem ventorum vi eo delatum, cum incolarum vilitatem, tum inſulae virtutem exploraſſe; et domum reverſus, cum Athenienſibus, ut coloniam in eam deducerent, non perſuaderet, magno Chalcidenſium Euboeam habitantium numero adſcito, nec non Ionum, Dorienſiumque, quorum maior pars Megarenſes erant, in Siciliam navigaſſe; ac Chalcidenſes quidem Naxum, Dorienſes Megaras condidiſſe, cui urbi prius nomen fuerat

ρον καλουμένην. Αἱ μὲν ἂν πόλεις ἐκέτ' εἰσί· τὸ δὲ Sicilia.
τῆς Ὕβλης ὄνομα συμμένει διὰ τὴν ἀρετὴν τῦ
Ὑβλαίυ μέλιτος.

§. 3.

Τῶν δὲ συμμενυσῶν κατὰ τὸ λεχθὲν πλευρὸν πόλεων, ἡ μὲν Μεσσήνη τῆς Πελωριάδος ἐν κόλπῳ κεῖται, καμπτομένης ἐπιπολὺ πρὸς ἕω, καὶ μασχά- pag. 268.
λην τινὰ ποιύσης. Ἀπέχει δὲ τῦ μὲν Ῥηγίυ διάρμα ἑξηκονταστάδιον, τῆς δὲ σηλίδος πολὺ ἔλαττον. Κτίσμα δ' ἐστὶ Μεσσηνίων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, παρ' ὧν τὄνομα μετήλλαξε, Ζάγκλη πρότερον καλουμένη διὰ τὴν σκολιότητα τῶν τόπων (Ζάγκλιον γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ σκολιὸν) Ναξίων ὅσα πρότερον κτίσματα τῶν πρὸς Κατάνῃ· ἐπῴκισαν δ' ὕστερον Μαμερτῖνοι Καμπανῶν τι φῦλον. ἐχρήσαντο δ' ὁρμητηρίῳ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸν Σικελικὸν πόλεμον τὸν πρὸς Καρχηδονίυς. καὶ μεταταῦτα Πομπήϊος Σέξτος ἐνταῦθα συνεῖχε τὸ ναυτικὸν, πολεμῶν πρὸς τὸν Σεβαστὸν Καίσαρα. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν φυγὴν ἐποιήσατο, ἐκπεσὼν ἐκ τῆς

erat Hyblae. Urbes quidem illae deſtructae ſunt, Hyblae tamen nomen ob Hyblaei mellis praeſtantiam perdurat.

§. 3.

Ex urbibus, quae in praedicto latere adhuc extant, Meſſana ſita eſt in ſinu Pelori, valde verſus orientem inflexo, et axillae formam exhibente. Diſtat a Rhegio ſtadiorum traiectu LX, vicinior Columellae. Condita eſt haec urbs a Meſſeniis Peloponneſiacis, a quibus et nomen accepit, cum antea ob locorum obliquitatem Zancle diceretur, condita a Naxiis, qui terram circa Catanam incolebant. Poſtea temporis Mamertini, gens e Campania oriunda, eam inhabitavit. Romani ea uſi ſunt in bello Siculo contra Carthaginienſes pro receptaculo; et inſequenti tempore Sext. Pompeius bellum contra Auguſtum gerens, ibi claſſem ſuam continuit, et Sicilia eiectus, inde fugam in-

Sicilia. τῆς νήσου. Δείκνυται δὲ καὶ ἡ Χάρυβδις μικρὸν πρὸ τῆς πόλεως, ἐν τῷ πορθμῷ, βάθος ἐξαίσιον, εἰς ὃ αἱ παλίῤῥοιαι τῷ πορθμῷ κατάγουσιν εὐφυῶς τὰ σκάφη τραχηλιζόμενα μετὰ συῤῥοφῆς καὶ δίνης μεγάλης· καταποθέντων δὲ καὶ διαλυθέντων, τὰ ναυάγια παρασύρεται πρὸς ἠϊόνα τῆς Ταυρομενίας, ἣν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τούτου Κοπρίαν. Τοσοῦτον δ' ἐπεκράτησαν οἱ Μαμερτῖνοι παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, ὥστ' ἐπ' ἐκείνοις ὑπῆρξεν ἡ πόλις· καλοῦσι δὲ Μαμερτίνους μᾶλλον ἅπαντες αὐτούς, ἢ Μεσσηνίους, εὐοίνου τε σφόδρα τῆς χώρας ὄσης, ὃ Μεσσήνιον καλοῦσι τὸν οἶνον, ἀλλὰ Μαμερτῖνον, τοῖς ἀρίστοις ἐναμίλλον ὄντα τῶν Ἰταλικῶν. Οἰκεῖται δ' ἱκανὸς ἡ πόλις, μᾶλλον δ' ἡ Κατάνη· καὶ γὰρ οἰκήτορας δέδεκται Ῥωμαίους· ἧττον δ' ἀμφοῖν τὸ Ταυρομένιον. Καὶ ἡ Κατάνη δ' ἐστὶ Ναξίων τῶν αὐτῶν κτίσμα. Ταυρομένιον δὲ τῶν ἐν Ὕβλῃ Ζαγκλαίων. Ἀπέβαλε δὲ τοὺς οἰκήτορας τοὺς ἐξαρχῆς ἡ Κατάνη, κατοικίσαντος ἑτέρους Ἱέρωνος τοῦ Συρακουσίων τυράννου, καὶ προσαγορεύσαντος αὐτὴν Αἴτνην

instituit. Paullo ante urbem in freto Charybdis oſtenditur, gurges mirae profunditatis, in quem aeſtus freti navigia, magno impetu ac turbine circumacta, facile abripiunt, quorum abſorptorum et diſſipatorum fragmenta ad litus Tauromenitanum eiiciuntur, quod hac de cauſſa Copriam appellant. Mamertini apud Meſſanenſes adeo invaluerunt, ut ſub ſuam poteſtatem redegerint urbem, incolaeque ab omnibus Mamertini potius appellentur, quam Meſſanii, et cum admodum vini ferax ſit iſta regio, vinum non Meſſanium dicitur, ſed Mamertinum, quod cum Italicorum vinorum optimo quovis certet. Urbs quidem frequens eſt, cedit tamen Catanae, quae Romanos colonos accepit. Tauromenium utraque minus frequentatur. Catana etiam Naxiorum eſt colonia; Tauromenium autem Zanclaeorum qui Hyblae erant. Priſtinos incolas Catana eiecit, eo deductis aliis ab Hierone Syracuſanorum tyranno, qui et Catanae nomen in Aetnam

Αἴτνην ἀντὶ Κατάνης. ταύτης δὲ καὶ Πίνδαρος κτίστο- Sicilia.
ρα λέγει αὐτὸν, ὅταν φῇ·

[r] Ξύνες τί λέγω,
Ζαθέων Ἱέρων ὁμώνυμε πάτερ,
Κτίστορ Αἴτνας.

Κατὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ Ἱέρωνος κατελθόντες οἱ Κα-
ταναῖοι, τάς τε ἐνοίκους ἐξέβαλον, καὶ τὸν τάφον
ἀνέσκαψαν τοῦ τυράννου. Οἱ δὲ Αἰτναῖοι παραχωρή-
σαντες, τὴν [s] Ἴννησαν καλουμένην, τῆς Αἴτνης ὀρεινὴν
ὤκησαν, καὶ προσηγόρευσαν τὸ χωρίον Αἴτνην, διέχον
τῆς Κατάνης σταδίους ὀγδοήκοντα· καὶ τὸν Ἱέρωνα
οἰκιστὴν ἀπέφηναν. Ὑπέρκειται δὲ μάλιστα τῆς Κα-
τάνης ἡ Αἴτνη, καὶ τῶν περὶ τὰς κρατῆρας παθῶν
πλεῖστον κοινωνεῖ. καὶ γὰρ οἱ ῥύακες εἰς τὴν Κατα- pag. 269
ναίαν ἐγγυτάτω καταφέρονται· καὶ τὰ περὶ τὰς
συσσβεῖς ἐκεῖ τεθρύλληται τὸν Ἀμφίνομον καὶ τὸν
Ἀναπίαν, οἳ τὰς γονέας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀράμενοι διέσω-

 σαν

r) Ξύνες τί λέγω] Supplevi haec e codd. Vat. A. B. Venet. A. Stroz. utroque. Bemb. et Caſaub. mſstis. Pro τί Tyrwhitto placet ὅ, τι. s) Ἴννησαν] Interpr. pr. Ἰνησάν. Caſaub. coniectura eſt Ἐννησίαν.

nam mutavit, cuius conditorem eum Pindarus hisce verbis facit:

Audi quae dico,
Divorum Hieron cognominis pater,
Conditor Aetnae.

Poſt mortem autem Hieronis Catanaei reverſi novos incolas expulerunt, ſepulcrumque tyranni devaſtarunt. At Aetnaei loco cedentes, Inneſam, ut montana Aetnae vocantur, domicilium ſibi occuparunt, locoque Aetnae nomen impoſuerunt, diſtanti a Catana ſtadiis XXC, eiusque oppidi autorem Hieronem pronunciavere. Mons Aetna Catanae potiſſimum ſupereminet, eamque crateris ſui eruptionibus praecipue affligit. Nam et ignitae maſſae in Catanaeum agrum vicinum devolvuntur; et facinus piorum filiorum Amphinomi et Anapiae, qui ingruente malo, parentes humeris ſuis ſublatos

Sicilia. σαν ἐπιφερομένυ τῦ κακῦ ..... Ὅταν τῷ Ποσειδεῶνι φαίνηται τὰ περὶ τὸ ὄρος, κατατεφρῦται πολλῷ βάθει τὰ Καταναίων χωρία· ἡ μὲν ἂν σποδὸς λυπήσασα πρὸς καιρὸν, εὐεργετεῖ τὴν χώραν χρόνοις ὕστερον· εὐάμπελον γὰρ παρέχεται καὶ χρησόκαρπον, τῆς ἄλλης ἀχ ὁμοίως ἄσης εὐοίνυ, τάς τε ῥίζας ἐκφέρει τὰ κατατεφρωθέντα χωρία· πιαίνειν δ' ἐπὶ τοσῦτον τὰ πρόβατα φασὶν, ὥστε πνίγεσθαι· διόπερ ἐκ τῶν ὤτων ἀφαιρῦσιν αἷμα [t] δι' ἡμερῶν μ, ἢ ν, καθάπερ τῦτο καὶ κατὰ τὴν [u] Ἐρυθείαν συμβαῖνον εἰρήκαμεν. Ὁ δὲ ῥύαξ εἰς πῆξιν μεταβάλλων, ἀπολιθοῖ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐφ' ἱκανὸν βάθος, ὥστε λατομίας εἶναι χρείαν, τοῖς ἀνακαλύψαι βυλομένοις τὴν ἐξαρχῆς ἐπιφάνειαν. τακείσης γὰρ ἐν τοῖς κρατῆρσι τῆς πέτρας, εἶτ' ἀναβληθείσης, τὸ ὑπερχυθὲν τῆς κορυφῆς ὑγρὸν, πηλός ἐστι μέλας, ῥέων κατὰ τῆς ὀρεινῆς· εἶτα

t) δι' ἡμερῶν μ ἢ ν] δι' ἡμερῶν τεσσάρων ἢ πέντε. Vat. A. Venet. A. et Caſaub. libri; quibus accedit Interpr. pr.
u) Ἐρυθείαν] Poſui pro Ἐρυθέαν, ut Lib. III. pag. 169.

latos eripuerunt, iſti loco adſignatur. Quando Neptuno videtur, ut Aetnae incendium eveniat, Catanaeus tum ager profundo obtegitur cinere, qui aliquanto quidem moleſtus, poſtea regioni beneficio eſt. reddit enim eam vineti laetam, ac bonae frugis feracem, cum reliquum agri non ita praeſtet vini productione. radicesque efferunt loca cinere ſic oppleta, quibus oves adeo pingues fieri perhibent, ut rumpantur; ideoque quadrageſimo aut quinquageſimo circiter die ſanguinem illis ex auribus detrahunt: quod etiam apud Erytheam fieri, declaravimus. Ignita ex Aetna fluens materia ita concreſcit, ut ad haud mediocrem altitudinem ſoli ſuperficiem in lapidem convertat; quam qui nudare velint, opus habeant lapides ſcindere. etenim lapide in crateribus colliquato, ac deinde egeſto, humor vertici ſuperfuſus, coenum eſt nigrum per montem deorſum fluens: deinde

εἶτα πῆξιν λαβὼν, γίνεται λίθος μυλίας, τὴν αὐτὴν Sicilia.
φυλάττων χρόαν, ἣν ῥέων εἶχε. Καὶ ἡ σποδὸς δὲ καιομένων τῶν λίθων ὡς ἀπὸ τῶν ξύλων γίνεται· καθάπερ ἂν τὸ πήγανον τῇ ξυλίνῃ σποδῷ τρέφεται, τοιοῦτον ἔχειν οἰκείωμα πρὸς τὴν ἄμπελον εἰκὸς τὴν Αἰτναίαν σποδόν.

§. 4.

Τὰς δὲ Συρακούσας, Ἀρχίας μὲν ἔκτισεν ἐκ Κορίνθου πλεύσας περὶ τὰς αὐτὰς χρόνους, οἷς ᾠκίσθησαν καὶ ἡ Νάξος, καὶ τὰ Μέγαρα. Ἅμα δὲ Μύσκελλόν τε φασὶν εἰς Δελφοὺς ἐλθεῖν, καὶ τὸν Ἀρχίαν χρηστηριαζόμενον, ἐρέσθαι τὸν θεὸν, πότερον αἱρῆνται πλοῦτον, ἢ ὑγίειαν· τὸν μὲν οὖν Ἀρχίαν ἑλέσθαι τὸν πλοῦτον, Μύσκελλον δὲ τὴν ὑγίειαν· τῷ μὲν δὴ Συρακούσας δοῦναι κτίζειν, τῷ δὲ Κρότωνα. καὶ δὴ συμβῆναι Κροτωνιάτας μὲν ὅτως ὑγιεινὴν οἰκῆσαι πόλιν, [x] ὡς εἰρήκαμεν· Συρακούσας δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ἐκπεσεῖν πλούτου, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἐν παροιμίᾳ διαδοθῆναι λε-

R 3 γόντων

x) ὡς εἰρήκαμεν] ὥσπερ εἰρήκαμεν Venet. A. Stroz. A. ὡς προειρήκαμεν, Vat. A.

deinde ubi concrevit, lapis fit molaris, retento eodem, quem fluens habebat, colore. Etiam cinis e lapidibus aduſtis aeque producitur, ac e lignis. ſicut ergo herbae ligni cinere aluntur, ita Aetnaeum cinerem vim vites ſoecundandi habere probabile eſt.

§. 4.

Iam Syracuſas condidit Archias, ſub idem tempus, quo Naxus et Megarae conditae ſunt, Corintho navibus advectus. Feruntque ſimul Delphos adveniſſe Myſcellum et Archiam conſulendi oraculi gratia, interrogatosque a Deo, divitiasne mallent an ſanitatem: Archiam divitias ſibi optaſſe, ſanitatem Myſcellum, deumque illi ut Syracuſas, huic ut Crotonem conderet mandaſſe. et quidem Crotoniatis eveniſſe, ut ſic ſalubrem incolerent urbem, ſicut diximus; Syracuſanos autem eo opulentiae progreſſos, ut etiam vulgatum ſit de ipſis proverbium, quod in admo-

Sicilia. γόντων πρὸς τὰς ἄγαν πολυτελεῖς, ὡς ἂν ἐκγένοιτο αὐτοῖς ἡ Συρακουσίων δεκάτη. Πλέοντα δὲ τὸν Ἀρχίαν εἰς τὴν Σικελίαν, καταλιπεῖν μετὰ μέρους τῆς στρατείας τῶν τῶν Ἡρακλειδῶν γένους Χερσικράτην συνοικοῦντα τὴν νῦν Κέρκυραν καλουμένην, πρότερον δὲ
pag. 270. Σχέριαν. Ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκβαλόντα Λιβυρνὰς κατέχοντας, οἰκῆσαι τὴν νῆσον· τὸν δ' Ἀρχίαν [y] κατασχόντα πρὸς τὸ Ζεφύριον, τῶν Δωριέων εὑρόντα τινὰς δεῦρο ἀφιγμένους ἐκ τῆς Σικελίας παρὰ τῶν τὰ Μέγαρα κτισάντων, ἀναλαβεῖν αὐτοὺς, καὶ κοινῇ κτίσαι τὰς Συρακούσας μετ' αὐτῶν [z] ἀπιόντα. Ηὐξήθη δὲ καὶ διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν ἡ πόλις, καὶ διὰ τὴν τῶν λιμένων εὐφυΐαν οἱ ἄνδρες ἡγεμονικοὶ κατέσχησαν· καὶ συνέβη Συρακουσίοις τυραννουμένοις τε δεσπόζειν τῶν ἄλλων, καὶ ἐλευθερωθεῖσιν ἐλευθερῶν τοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων καταδυναστευομένους. Ἦσαν γὰρ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν ἔνοικοι, τινὲς δ' ἐκ τῆς περαίας

y) κατασχόντα] κατασχόντα τὴν νῆσον. codd. Stroz. et Caſaub. et Interpr. pr. z) ἀπιόντα] Deeſt in Venet. A. Stroz. A. B. Interpr. pr. ἀπιόντας exhibent Vat. A. B.

admodum locupletes diceretur; eos non decimam Syracuſanorum poſſidere. Porro Archiam, cum in Siciliam navigaret, Cherſicratem ex Heraclidibus ortum ducentem cum exercitus parte reliquiſſe, qui Corcyram, quae antea Scheria fuit appellata, occuparet, ibique ſedem figeret. Hunc, expulſis, qui tunc temporis ibi habitabant Liburnis, inſulam obtinuiſſe; Archiam autem ad Zephyrium appuliſſe, ibique in Dorienſium quosdam, qui, relictis Megararum conditoribus, e Sicilia eo ſe contulerant, incidiſſe, quibus ſibi adiunctis in Siciliam profectum, eorumque auxilio Syracuſas condidiſſe. Urbs ea crevit ob regionis ubertatem, et ob portuum opportunitatem factum eſt, ut cives eius principes Siculorum fierent: et evenit, ut ipſi tyrannorum imperio parentes aliorum eſſent domini, et libertatem adepti, alios a barbarorum dominatione liberarent. Barbarorum enim nonnulli indigenae

ραίας ἐπήεσαν· ὀδένα δὲ τῆς παραλίας εἴων οἱ Ἕλλη- Sicilia.
νες ἅπτεσθαι, τῆς δὲ μεσογαίας ἀπείργειν παντάπασιν οὐκ ἴσχυον· ἀλλὰ διετέλεσαν μέχρι δεῦρο Σικελοὶ, καὶ Σικανοὶ, καὶ Μόργητες, καὶ ἄλλοι τινὲς νεμόμενοι τὴν νῆσον, ὧν ἦσαν καὶ Ἴβηρες· ὅς περ πρῶτον φησὶ τῶν βαρβάρων Ἔφορος λέγεσθαι τῆς Σικελίας οἰκιστάς. Καὶ τὴν Μοργάντιον δὲ, εἰκὸς ὑπὸ τῶν Μοργήτων [a] ᾠκίσθαι· πόλις δ' ἦν αὕτη, νῦν δ' οὐκ ἔστι. Ἐπελθόντες δὲ Καρχηδόνιοι, καὶ τούτους οὐκ ἐπαύσαντο κακοῦντες, καὶ τοὺς Ἕλληνας. ἀντεῖχον δ' ὅμως οἱ Συρακούσιοι. Ῥωμαῖοι δ' ὕστερον καὶ τοὺς Καρχηδονίους ἐξέβαλον, καὶ τὰς Συρακούσας ἐκ πολιορκίας εἷλον. Ἐφ' ἡμῶν δὲ Πομπήϊος τάς τε ἄλλας κακώσαντος πόλεις, καὶ δὴ καὶ τὰς Συρακούσας, πέμψας ἀποικίαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, πολὺ μέρος τοῦ παλαιοῦ κτίσματος ἀνέλαβε. Πεντάπολις γὰρ ἦν τοπαλαιὸν, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ

R 4 τεῖχος.

a) ᾠκίσθαι] Sic bene exhibet cod. Venet. A. pro ᾠκῆσθαι.

genae erant, alii ex continente oppoſita inſulam invadebant; quos quidem Graeci a maritimis regionibus arcebant, mediterraneis autem omnino eiicere non valebant: ſed manebant adhuc Siculi, Sicani, Morgetes, et nonnulli alii, qui inſulam incolerent; quibus addendi ſunt etiam Iberes, quos Ephorus primos barbarorum fuiſſe ait, qui hanc inſulam inhabitarent. Probabile eſt etiam, Morgantium conditum fuiſſe a Morgetibus, quae urbs hodie non extat. Carthaginienſes autem adventantes, nullum neque Graecos neque barbaros infeſtandi finem fecerunt: nihilominus tamen Syracuſani reſtiterunt. Romani tandem et Carthaginienſes profligaverunt, et Syracuſas obſidione in poteſtatem redegerunt. Noſtra aetate, quum inter alias urbes Pompeius Syracuſas quoque male affeciſſet, miſſa Auguſtus Caeſar colonia magnam veteris urbis partem reſtituit. Olim enim Syracuſae quinque urbibus, eodem muro, cuius circuitus CXXC ſtadia erat, cinctis, con-

Sicilia. τεῖχος. Ἅπαντα μὲν δὴ τὸν κύκλον ἐκπληρῶν τοῦτον οὐδὲν ἔδει. τὸ δὲ συνοικούμενον τὸ πρὸς τῇ νήσῳ τῇ Ὀρτυγίᾳ μέρος, ὡήθη δεῖν [b] οἰκίσαι βέλτιον, ἀξιολόγῳ πόλεως ἔχον περίμετρον. Ἡ δ' Ὀρτυγία συνάπτει γεφύρᾳ πρὸς τὴν ἤπειρον [c] πρόσγειος οὖσα. Κρήνην δ' ἔχει τὴν Ἀρέθουσαν, ἐξιεῖσαν ποταμὸν εὐθὺς εἰς τὴν θάλατταν. Μυθεύουσι δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἶναι τοῦτον, [d] ἀρχόμενον μὲν [e] ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, διὰ δὲ τοῦ πελάγους ὑπὸ γῆς τὸ ῥεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν Ἀρέθουσαν, [f] εἶτ' ἐκδιδόντα πάλιν εἰς τὴν θάλατταν. τεκμηριοῦνται δὲ τοιούτοις τισί. Καὶ γὰρ φιάλην τινὰ ἐκπεσοῦσαν εἰς τὸν ποταμὸν ἐνόμισαν ἐν Ὀλυμπίᾳ, δεῦρο ἀνενεχθῆναι εἰς τὴν κρήνην· καὶ θολοῦσθαι ἀπὸ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ βοθυσιῶν. Ὅ, τε Πίνδαρος ἐπακολουθῶν τούτοις εἴρηκε·

Ἀμπνευ-

b) οἰκίσαι] Ita repoſui cum Caſaubono pro οἰκῆσαι; et mox cum eodem ἀξιολόγῳ exhibui pro ἀξιόλογον. c) πρόσγειος οὖσα] Vocem πρόσγειος reſtitui e codd. Bemb. et Caſauboni. d) ἀρχόμενον] Fruſtra tentat Caſaubonus hanc vocem, et legit ἐρχόμενον. e) ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου] ἐκ τῆς Π. Venet. A. Stroz. Caſaub. f) εἶτ' ἐκδιδόντα] ἐκδιδόντα ἐντεῦθεν Stroz. A. Caſaub. ἐκδιδόντα ἐνθένδε Vat. A. Venet. A. Stroz. B.

conſtabant. Totum iſtum circulum habitatoribus implere Auguſtus non opus eſſe putavit, ſed eam tantum partem, ad inſulam Ortygiam, quae habitabatur, maiori aedificiorum copia inſtruendam cenſuit, cum haud contemnendae urbis ſpatium haberet. Ortygia cum continenti vicina ponte coniungitur. Ea inſula fontem habet Arethuſam, quae fluvium ſtatim in mare emittit. Hunc fluvium Alpheum eſſe fabulantur, qui ortus in Peloponneſo, per mare ſub terram usque ad Arethuſam fluat, et inde rurſum in mare exeat. Argumenta, quibus fabulam probent, haec ab iis afferuntur. Pateram quandam apud Olympiam in Alpheum prolapſam, ad Arethuſam fontem fuiſſe delatam; tum, fontem eum turbidum fieri, quando Olympiae boves immolantur. Atque haec ſecutus Pindarus, ita cecinit:

Alphei

Ἄμπνευμα σεμνὸν Ἀλφειῦ Sicilia.
Κλεινᾶν Συρακοσᾶν θάλος Ὀρτυγία.

Συναποφαίνεται δὲ τῷ Πινδάρῳ ταῦτα, καὶ Τίμαιος pag. 273.
ὁ συγγραφεύς. Εἰ μὲν ἦν πρὸ τῦ συνάψαι τῇ θαλάττῃ κατέπιπτεν ὁ Ἀλφειὸς εἴς τι βάραθρον, ἦν τὶς ἂν πιθανότης, ἐντεῦθεν διήκειν κατὰ γῆς ῥεῖθρον μέχρι τῆς Σικελίας, ἀμιγὲς τῇ θαλάττῃ διασῶζον τὸ πότιμον ὕδωρ· ἐπειδὴ δὲ τὸ τῦ ποταμῦ σῶμα φανερόν ἐστιν εἰς τὴν θάλατταν ἐκδιδὸν, ἐγγὺς δὲ μηδὲν [g] ἐν τῷ πόρῳ τῆς θαλάττης φαινόμενον σῶμα, τὸ καταπίνον τὸ ῥεῦμα τῦ ποταμῦ, (καίπερ ὐδ' ἅπαξ ἂν συμμεῖναι γλυκὺν, ὅμως τό γε ἐπὶ πλέον, εἰ καταδύνει εἰς τὸ κατὰ γῆς ῥεῖθρον,) παντάπασιν ἀμήχανόν ἐστι. Τό τε γὰρ τῆς Ἀρεθύσης ὕδωρ ἀντιμαρτυρεῖ, πότιμον ὄν· τότε διὰ τοσῦτο πόρῳ συμμένειν τὸ ῥεῦμα τῦ ποταμῦ, μὴ διαχεόμενον τῇ θαλάττῃ, μέχρις ἂν εἰς τὸ πεπλασμένον ῥεῖθρον ἐμπέσῃ, παντελῶς μυθώ-

R 5 δες.

g) ἐν τῷ πόρῳ τῆς θαλάττης] Vulgo ἐν τῷ πέλῳ τῆς θ. Genuinam lectionem, quam Palmerius iam coniectura aſſecutus erat, reſtitui ex Mss. Vat. A. et Venet. A.

Alphei requies veneranda
Clararum Syracuſarum germen Ortygia.

Quin et hiſtoriarum ſcriptor Timaeus Pindaro adſtipulatur. Enimvero, ſi Alpheus priusquam mare attingit, in voraginem aliquam decideret, veri ſpeciem fabula haberet, eum exinde ſub terram ad Siciliam usque pervenire, et aquam potabilem, marique haud permixtam ſervare. Cum autem Alphei oſtium manifeſto in mare exeat, nullaque maris vicina vorago appareat, qua fluvius abſorbeatur, (quamquam ne ſic quidem totus, maiore tamen ſui parte dulcis maneret, ſi in terram deſcenderet) nullo modo id fieri poteſt. Contrarium enim teſtatur Arethuſae aqua, quae potui apta eſt; et per tantum maris traiectum amnem marinae aquae immixtum manere, donec in fictitium illum alveum incidat, omnino fabuloſum eſt.

Vix

Sicilia. δες. Μόλις γὰρ ἐπὶ τῷ Ῥοδανῷ τοῦτο πιστεύομεν, ᾧ συμμένει τὸ ῥεῦμα, διὰ λίμνης ἰὸν, ὁρατὴν σῶζον τὴν ῥύσιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν βραχὺ διάστημα, καὶ ὁ κυμαινόσης τῆς λίμνης· ἐνταῦθα δὲ, ὅπου χειμῶνες ἐξαίσιοι, καὶ κλυδασμοὶ, πιθανότητος ὀδεμιᾶς οἰκείας ὁ λόγος. Ἐπιτείνει δὲ τὸ ψεῦδος ἡ Φιάλη παρατεθεῖσα· h οὐδὲ γὰρ αὕτη ῥεύματι εὐπειθὴς .... οὐχὶ τῷ τότε .... ὅτω καὶ διὰ τοιούτων ὀρῶν φερομένῳ. Φέρονται δ' ὑπὸ γῆν ποταμοὶ πολλοὶ, καὶ πολλαχοῦ τῆς γῆς, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον διάστημα. Εἰ δὲ τοῦτο δυνατὸν, τά γε προειρημένα ἀδύνατα καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἰνάχου μύθῳ παραπλήσια·

Ῥεῖ γὰρ ἀπ' ἄκρας
Πίνδου (φησὶν ὁ Σοφοκλῆς) Λάκμου τ' ἀπὸ Περραιβῶν,
Εἰς Ἀμφιλόχους κ' Ἀκαρνάνας,

Μίσγει

h) οὐδὲ γὰρ αὕτη — ὀρῶν φερομένων] Locus corruptus et mutilus etiam in ſcriptis libris. Codd. Vat. A. et B. exhibent, οὐδὲ γὰρ αὕτη ῥεύματι εὐπειθὴς, οὐχὶ τῷ, ὅτω τε καὶ διὰ τοιούτων ὄρων φερομένῳ. Forte locus ita expediendus eſt, οὐδὲ γὰρ αὕτη ῥεύματι εὐπειθὴς, οὐχ ὅπως τοσούτῳ τε νῦν διὰ τοιούτων ὀρῶν φερομένῳ.

Vix enim hoc de Rhodano credimus, qui per lacum fluens, ſuo continetur alveo, fluxu etiam oculis manifeſto; et tamen ſpatium id breve eſt, neque lacus fluctibus agitatur. Hic autem, cum tempeſtatibus vehementibus, undarumque procellis mare crebro fluctuet, ne veritatis quidem ſpeciem narratio habet. Augetur mendacium etiam addita paterae mentione: non enim facile ea fluminis curſum ſequeretur, nedum tanti ac per tantos montes fluentis. Sane ſub terram labuntur multi amnes, idque evenit in diverſis orbis terrarum partibus. at non tanto ſpatio. Quodſi hoc fieri poteſt, certe impoſſibilia ſunt, quae ante retulimus; et pariter fabulae ſimilia ſunt, quae de Inacho Sophocles refert:

Deſcendit enim a ſummo iugo
Pindi, ac Lacmo et Perrhaebis,
In Amphilochos et Acarnanes,

Miſce-

Μίσγει δ' ὕδασιν τῷ Ἀχελῴῳ, Sicilia.
Καὶ ὑποβὰς ἐνθένδ' εἰς Ἄργος
Διὰ κῦμα τεμὼν, [i] ἥκει δῆμον
Τὸν Λυρκείῳ.

Ἐπιτείνουσι δὲ τὴν τοιαύτην τερατολογίαν, οἱ τὸν Ἰνωπὸν εἰς Δῆλον ἐκ τῆ Νείλῳ περαιῶντες. Ἀλφειὸν δὲ Ζωΐλος ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ Τενεδίων ἐγκωμίῳ φησὶν ἐκ Τενέδῳ ῥεῖν, ὁ τὸν Ὅμηρον ψέγων ὡς μυθογράφον. Ἴβυκος δὲ τὸν ἐν Σικυῶνι Ἀσωπὸν, ἐκ Φρυγίας ῥεῖν φησί. Βελτίων δ' Ἑκαταῖος, ὃς φησὶ τὸν ἐν τοῖς Ἀμφιλόχοις Ἴναχον, ἐκ τῆ Λακμῆ ῥέοντα, ἐξ ἧ καὶ ὁ Αἴας ῥεῖ, ἕτερον εἶναι τῆ Ἀργολικῆ, ὠνομάσθαι δ' ὑπὸ Ἀμφιλόχῳ, τῆ καὶ τὴν πόλιν Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος· τοῦτον μὲν ὅτω φησὶν εἰς τὸν Ἀχελῶον ἐκβάλλειν, τὸν δὲ Αἴαντα εἰς Ἀπολλωνίαν πρὸς τὴν δύσιν ῥεῖν. Ἑκατέρωθεν δὲ τῆς νήσῳ λιμήν ἐστι μέγας, ὧν ὁ μείζων καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἐστί. Ταύτην

i) ἥκει δῆμον] Vulgo ἥκει δημονικὸν δῆμον. Delevi τὸ δημονικὸν cum Casaubono et Tyrwhitto.

Miscetur et undis Acheloi,
Indeque sub terram descendens ad Argos,
penetratis maris undis, pervenit
ad Lyrciam gentem.

Huiusmodi prodigiosa commenta augent, qui Inopum e Nilo in Delum derivant. Iam Zoilus rhetor, is qui Homerum tanquam fabularum scriptorem vituperat, in Tenediorum encomio scribit, Alpheum e Tenedo fluere. Ibycus Asopum, qui Sicyone est, ex Phrygia fluere autumat. Melius Hecataeus, qui Inachum Amphilochorum e Lacmo profluentem, unde et Aeas labitur, diversum ab Argolico esse affirmat: eique hoc nominis ab Amphilocho impositum, qui urbem quoque Argos Amphilochicum nominarit: eumque in Acheloum incidere ait, Aeantem versus occasum ad Apolloniam labi. Ab utraque Ortygiae parte portus est magnus, maior XXC stadia amplus.

Syra-

Sicilia. pag. 272. τὴν δὲ τὴν πόλιν ἀνέλαβεν ὁ Καῖσαρ, καὶ τὴν Κατάνην· ὡς δ' αὕτως Κεντόριπα, συμβαλλομένην πολλὰ πρὸς τὴν Πομπηΐου κατάλυσιν. Κεῖνται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεντόριπα, συνάπτοντα τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι, καὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν Καταναίαν.

§. 5.

Τῶν δὲ λοιπῶν τῆς Σικελίας πλευρῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ Παχύνου πρὸς τὸ Λιλύβαιον διήκουσα, ἐκλέλειπται τελέως, ἴχνη τινὰ σώζουσα τῶν ἀρχαίων κατοικιῶν, ὧν ἦν καὶ Καμαρίνα ἄποικος Συρακουσίων. Ἀκράγας δὲ Ἰώνων ὅσα καὶ τὸ ἐπίνειον καὶ Λιλύβαιον, ἔτι συμμένει. Τῇ γὰρ Καρχηδονίᾳ τούτων μάλιστα ὑποπιπτόντων τῶν μερῶν, μακροὶ καὶ συνεχεῖς οἱ πόλεμοι γενόμενοι, τὰ πολλὰ κατέφθειραν.

§. 6.

Ἡ δὲ λοιπὴ καὶ μεγίστη πλευρὰ καίπερ αὐτὴ πολυάνθρωπος ὅσα, ὅμως ἱκανῶς συνοικεῖται. καὶ γὰρ Ἅλαισα, καὶ Τυνδαρὶς, καὶ τὸ τῶν Αἰγεσταίων ἐμπο-

Syracuſas ergo Auguſtus inſtauravit; et Catanam et Centoripa, quae urbs ad Pompeium debellandum ei multum tulit adiumenti. Sita ſunt Centoripa ſupra Catanam, et montana Aetnae attingunt, et Symaethum flumen, quod in agrum Catanaeum meat.

§. 5.

De reliquis Siciliae lateribus, id quod a Pachyno ad Lilybaeum pertinet, prorſus deſertum eſt; veſtigia duntaxat antiquorum quaedam oppidorum reſtant, e quibus fuit Camarina Syracuſanorum colonia. Agrigentum Ionica colonia, et navale eius ac Lilybaeum adhuc ſuperſunt. Alioqui cum hoc Siciliae latus maxime Carthaginenſium ditioni eſſet obiectum, longis ac continentibus bellis pleraeque urbes eius ſunt deletae.

§. 6.

Reliquum, idque longiſſimum latus, quanquam et ipſum hominum multitudine non abundat, ſatis tamen incolitur. Aleſae enim, et Tyndaris, et Aegeſteorum empo-

ἐμπορεῖον καὶ Κεφαλοίδιον, πολίσματά ἐστι. Πάνορ- Sicilia.
μος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. Τὴν δὲ Αἰγέσταν κτισθῆναί φασιν ὑπὸ τῶν μετὰ Φιλοκτήτου διαβάντων εἰς τὴν Κροτωνιάτιν, καθάπερ ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς εἴρηται, παρ' αὐτῶ ςαλέντων εἰς τὴν Σικελίαν μετὰ Αἰγέςου τοῦ Τρωός. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὴν μὲν Ἔνναν, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος, ἔχουσιν ὀλίγοι, κειμένην ἐπὶ λόφῳ, περιειλημμένην πλάτεσιν ὀρεινεδίοις ἀρεσίμοις πᾶσαν. Ἐκάκωσαν δ' αὐτὴν μάλιςα ἐμπολιορκηθέντες οἱ περὶ Εὔνουν δραπέται, καὶ μόλις ἐξαιρεθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων. Ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ καὶ Καταναῖοι, καὶ Ταυρομενῖται, καὶ ἄλλοι πλείους. Οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ Ἔρυξ λόφος ὑψηλὸς, ἱερὸν ἔχων Ἀφροδίτης, τιμώμενον διαφερόντως, ἱεροδούλων γυναικῶν πλῆρες τοπαλαιόν· ἃς ἀνέθεσαν κατ' εὐχὴν οἵ τ' ἐκ τῆς Σικελίας καὶ ἔξωθεν πολλοί· νυνὶ δ' ὥςπερ αὕτη ἡ κατοικία, λειπανδρεῖ καὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τῶν ἱερῶν σωμάτων ἐκλέλοιπε τὸ πλῆθος. Ἀφίδευμα

emporium, et Cephaloedium, oppida exſtant. Panormus etiam coloniam habet Romanam. Aegeſtam conditam ferunt ab iis, qui cum Philoctete in Crotoniatarum agrum venerunt, ſicut in Italiae deſcriptione dictum fuit, miſſis ab eo in Siciliam cum Aegeſta Troiano. In mediterraneis Ennam, ubi templum eſt Cereris, pauci habitant, ſitam in tumulo, cinctamque latis montanis planitiebus, quae arari poſſunt omnes. Nocuerunt ei plurimum fugitivi cum Euno ibi obſeſſi, ac magno labore a Romanis in poteſtatem redacti; quod idem evenit Catanae, Tauromenio, aliisque pluribus urbibus. Habitatur etiam Eryx, tumulo ſublimi, fanum habens Veneris, quod praecipua colitur religione, antiquitus refertum mulieribus rei ſacrae addictis, quas ex voto dedicabant cum Siculi, tum alii multi exteri: nunc ut oppidum id virorum, ita templum quoque ſacerdotum laborat penuria, multitudine ſacrorum corporum ſublata.

Huius

Sicilia. μα δ' ἐστὶ καὶ ἐν Ῥώμῃ τῆς θεᾶς ταύτης τὸ πρὸ τῆς πύλης τῆς Κολλίνης, ἱερὸν Ἀφροδίτης Ἐρυκίνης λεγόμενον, ἔχον καὶ νεὼν, καὶ στοὰν περικειμένην ἀξιόλογον. Ἡ δ' ἄλλη κατοικία [k] καὶ τῆς μεσογαίας ποιμένων ἡ πλείστη γεγένηται. Οὔτε γὰρ Ἱμέραν ἔτι συνοικισμένην ἴσμεν, οὔτε Γέλαν, οὔτε Καλλίπολιν, οὔτε Σελινοῦντα, οὔτ' Εὔβοιαν, οὔτ' ἄλλας πλείους. ὧν τὴν Ἱμέραν μὲν οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι, Καλλίπολιν δὲ Νάξιοι, Σελινοῦντα δὲ οἱ αὐτόθι Μεγαρεῖς, Εὔβοιαν δὲ οἱ Λεοντῖνοι. Καὶ τῶν βαρβαρικῶν δ' ἐξελείφθησαν πολλαὶ, καθάπερ οἱ Καμικοὶ τὸ
pag.273. Κωκάλω βασίλειον, παρ' ᾧ Μίνως δολοφονηθῆναί λέγεται. Τὴν δὲ ἐρημίαν κατανοήσαντες Ῥωμαῖοι, κατακτησάμενοι τά τε ὄρη, καὶ τῶν πεδίων τὰ πλεῖστα, ἱπποφορβοῖς καὶ βουκόλοις καὶ ποιμέσι παρέδοσαν· ὑφ' ὧν πολλάκις εἰς κινδύνους κατέστη μεγάλους ἡ νῆσος. τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ λῃστείας τρεπομένων σπο-

k) καὶ τῆς μεσογαίας ποιμένων ἡ πλείστη] Casaubonus legit καὶ τῆς μέσον· ἡ πλείστη ποιμ. Nihil mutandum est, ut opinor.

Huius deae aedes Romae etiam est ante portam Collinam, templum habens porticu insigni circumdatum: Veneris Erycinae appellant. Reliqua oppida, quae in mediterraneis olim fuerunt, nunc pastorum pleraque sunt domicilia. Non enim hodie comperimus a civibus incoli Himeram, non Gelam, non Callipolin, non Selinuntem, non Euboeam, non alias plures, de quibus Himeram condiderant Zanclaei Mylas habitantes, Callipolin Naxii, Selinuntem Megarenses Siculi, Euboeam Leontini. Multa etiam barbarorum oppida Siciliae deleta sunt, ut Camicus Cocali regia, apud quem Minos per insidias occisus traditur. Quam solitudinem cum animadvertissent Romani, montibus et campestribus plerisque potiti, equorum boumque armenta, et greges pascentibus ea tradiderunt, a quibus insula saepenumero in magnum adducta est discrimen: pastoribus

σποράδην τῶν νομέων· εἶτα καὶ κατὰ πλήθη συνισταμένων καὶ πορθούντων τὰς κατοικίας· καθάπερ ἡνίκα οἱ περὶ Εὔνουν τὴν Ἔνναν κατέσχον. Νεωστὶ δ' ἐφ' ἡμῶν εἰς τὴν Ῥώμην ἀνεπέμφθη Σέλουρός τις, Αἴτνης υἱὸς λεγόμενος, στρατιᾶς ἀφηγησάμενος, καὶ λεηλασίαις πυκναῖς καταδεδραμηκὼς τὰ κύκλῳ τῆς Αἴτνης πολὺν χρόνον. [1] τοῦτον δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ [μονομάχων ἀγῶνος συνεστῶτος, εἴδομεν διασπασθέντα ὑπὸ θηρίων· ἐπὶ πήγματος γάρ τινος ὑψηλῷ τεθεὶς ὡς ἂν ἐπὶ τῆς Αἴτνης, διαλυθέντος αἰφνιδίως, καὶ συμπεσόντος, κατηνέχθη καὶ αὐτὸς εἰς γαλεάγρας θηρίων εὐδιαλύτους, ἐπίτηδες παρεσκευασμένας ὑπὸ τῷ πήγματι. Sicilia.

§. 7.

Τὴν δὲ τῆς χώρας ἀρετὴν θρυλλουμένην ὑπὸ πάντων, ἐδὲν χείρω τῆς Ἰταλίας ἀποφαινομένων, τί δεῖ λέγειν; σίτῳ δὲ, καὶ μέλιτι, καὶ κρόκῳ, καὶ ἄλλοις τισὶ,

1) τοῦτον δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ] ὃν ἐν τῇ ἀγ. Vat. A. B. et Caſaub. libri ſcripti.

bus initio quidem ſparſim latrocinia exercentibus, deinde etiam agmine facto pagos oppugnantibus, ut cum Eunus cum ſuis Ennam occupavit. Noſtra aetate non ita pridem Romam miſſus eſt Selurus quidam, qui Aetnae filius dicebatur, duxeratque exercitum, et multum temporis crebris praedationibus incurſando quae circa Aetnam in orbem ſita ſunt loca exegerat: eum nos in foro ludis gladiatoriis commiſſis, diſcerpi a beſtiis vidimus. Poſitus enim in tabulato ſublimi tanquam in Aetna, compagibus ſolutis eo ſubito collapſo, delatus eſt in caveas, in quibus beſtiae ita erant ligatae, ut facile ſolverentur, infra tabulatum dedita opera paratas.

§. 7.

Porro Siciliae praeſtantiam ab omnibus praedicatam, qui eam non cedere Italiae laudibus pronunciant, quid attinet commemorare? imo frumento, melle, croco, aliisque rebus quibusdam vel anteire

Sicilia. τισὶ, κἂν ἀμείνω τὶς φαίη. Πρόσεστι δὲ καὶ τὸ ἐγγύθεν· ὡσανεὶ γὰρ μέρος τι τῆς Ἰταλίας ἐστὶν ἡ νῆσος· καὶ ὑποχορηγεῖ τῇ Ῥώμῃ, καθάπερ ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἀγρῶν, ἔκπλους εὐμαρῶς καὶ ἀταλαιπώρως. Καὶ δὴ καὶ καλοῦσιν αὐτὴν ταμεῖον τῆς Ῥώμης. Κομίζεται γὰρ τὰ γιγνόμενα πάντα, πλὴν ὀλίγων τῶν αὐτόθι ἀναλισκομένων, δεῦρο. ταῦτα δ' ἐστὶν οὐχ οἱ καρποὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα, καὶ ἔρια, καὶ τὰ τοιαῦτα. Φησὶ δ' ὁ Ποσειδώνιος οἷον ἀκροπόλεις ἐπὶ θαλάττης δύο τὰς Συρακούσας ἱδρύσθαι καὶ τὸν Ἔρυκα, μέσην δὲ ἀμφοῖν ὑπερκεῖσθαι τῶν κύκλῳ πεδίων τὴν Ἔνναν. [m] Κεκάκωται δὲ καὶ ἡ Λεοντίνη πᾶσα, Ναξίων ὄσα καὶ αὐτὴ τῶν αὐτόθι. τῶν μὲν γὰρ ἀτυχημάτων ἐκοινώνησαν ἀεὶ τοῖς Συρακουσίοις, τῶν δ' εὐτυχημάτων οὐκ ἀεί.

§. 8.

Πλησίον δὲ τῶν Κεντορίπων ἐστὶ πόλισμα, ἡ μικρὸν ἔμπροσθεν λεχθεῖσα Αἴτνη, τὸς ἀναβαίνοντας ἐπὶ

m) Κεκάκωται — τῶν δ' εὐτυχημάτων οὐκ ἀεί.] Haec male hic inculcata ad pag. 273. D. poſt voces Εὔβοιαν δὲ οἱ Λεοντῖνοι retrahenda videntur.

teire eam Italiae dixeris. Accedit propinquitas: cum quaſi pars Italiae ſit haec inſula, Romaeque ſuppeditet omnia facile et absque magno labore, perinde atque Italici agri. Atque adeo cella penaria Romae appellatur Sicilia, quod omnes eius proventus, exceptis quae ibi abſumuntur paucis, Romam comportantur: non fructus duntaxat, ſed et pecora, pelles, lanae, aliaque id genus. Poſidonius ait, Siciliam veluti arces duas ad mare habere Syracuſas et Erycem, ac mediam inter utramque Ennam imminere circumiacentibus campis. Devaſtata eſt etiam Leontinorum regio omnis. Leontini a Naxiis Siculis orti ſunt: ſemper autem participes fuerunt rerum Syracuſanis adverſarum, laetarum non item.

§. 8.

Propinquum Centoripis eſt oppidum Aetna, cuius ſupra meminimus, excipiens et deducens

ἐπὶ τὸ ὄρος δεχομένη, καὶ παραπέμπουσα. ἐντεῦθεν Sicilia
γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀκρωρείας· ἔστι δὲ ψιλὰ τὰ ἄνω χωρία
καὶ τεφρώδη, καὶ χιόνος μετὰ τὸ χειμῶνος· τὰ κάτω
δὲ, δρυμοῖς καὶ φυτείαις διείληπται παντοδαπαῖς.
Ἔοικε δὲ λαμβάνειν μεταβολὰς πολλὰς τὰ ἄκρα τοῦ
ὄρους διὰ τὴν νομὴν τοῦ πυρὸς, τοτὲ μὲν εἰς ἕνα κρατῆρα
συμφερομένου, τοτὲ δὲ σχιζομένου· καὶ τοτὲ μὲν ῥύα- pag. 274.
κας ἀναπέμποντος, τοτὲ δὲ φλόγας καὶ λιγνῦς, ἄλ-
λοτε δὲ καὶ μύδρους ἀναφυσῶντος· ἀνάγκη δὲ τοῖς
πάθεσι τούτοις τούς τε ὑπὸ γῆν πόρους συμμεταβάλ-
λειν, καὶ τὰ στόμια ἐνίοτε πλείω κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν
τὴν περιξ. Οἱ δ' ἄν νεωστὶ ἀναβάντες, διηγοῦντο ἡμῖν,
ὅτι καταλάβοιεν ἄνω πεδίον ὁμαλὸν, ὅσον εἴκοσι
σταδίων τὴν περίμετρον, κλειόμενον ὀφρύϊ τεφρώδει,
τειχίου τὸ ὕψος ἔχοντι, ὥστε δεῖν καθάλλεσθαι τοὺς εἰς
τὸ πεδίον προελθεῖν βουλομένους. ὁρᾶν τε τὸ μέσον
βουνὸν τεφρώδη τὴν χρόαν, οἷαπερ καὶ ἡ ἐπιφάνεια
καθεωρᾶτο τοῦ πεδίου· ὑπὲρ δὲ τοῦ βουνοῦ νέφος ὄρθιον
διά-

ducens eos, qui montem Aetnam conſcendere cupiunt. eo enim radices montis deſinunt. Superiora loca nuda ſunt, et cineribus tecta, ac per hyemem nivis plena: inferiora nemoribus et omnis generis plantis ſunt conſita. Cacumina montis ſaepe mutari videntur ignis eruptione, qui nunc unum in craterem colligitur, nunc diviſus pluribus e foraminibus erumpit, et aliquando rivos liquoris igniti emittit, aliquando flammas et fuliginem, interdum etiam maſſas candentes; quibus calamitatibus meatus ſubterranei etiam mutationem experiantur, et nonnunquam plura in ſuperficie circum craterem aperiantur ora, neceſſe eſt. Sane qui nuper Aetnam conſcenderunt, narravere nobis, in ſummo ſe inveniſſe campum planum, ambitu circiter XX ſtadiorum, incluſum clivo cineroſo, qui muri haberet altitudinem, ita ut deſiliendum eſſet inde progredi in campum volentibus. ac vidiſſe ipſos, collem in huius medio, cinericeo et ipſum colore, quo et ſuperficies campi cernebatur; ſupra collem nubem erectam

Sicilia. διανεσηκὸς εἰς ὕψος, ὅσον διακοσίων ποδῶν, ἠρεμεῖν, (εἶναι γὰρ καὶ νηνεμίαν·) εἰκάζειν δὲ καπνῷ· δύο δὲ τολμήσαντας, [n] προσελθεῖν εἰς τὸ πεδίον· ἐπεὶ δὲ θερμοτέρας [o] ἔβαινον τῆς ἄμμου καὶ βαθυτέρας, ἀναστρέψαι, μηδὲν ἔχοντας περιττότερον φράζειν τῶν φαινομένων τοῖς πόρρωθεν ἀφορῶσι. Νομίζειν δ' ἐκ τῆς τοιαύτης ὄψεως, πολλὰ μυθεύεσθαι, καὶ μάλιστα οἷα φασὶ τινὲς περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅτι καθάλλοιτο εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ καταλίποι τοῦ πάθους ἴχνος, τῶν ἐμβάδων τὴν ἑτέραν, ἃς ἐφόρει χαλκᾶς· εὑρεθῆναι γὰρ ἔξω, μικρὸν ἄπωθεν τοῦ χείλους τοῦ κρατῆρος, ὡς ἀνερριμμένην ὑπὸ τῆς βίας τοῦ πυρός· ὅτε γὰρ προσιτὸν εἶναι τὸν τόπον, οὕθ' ὁρατόν· εἰκάζειν τε μηδὲ καταρριφῆναί τι δύνασθαι ἐκεῖσε, ὑπὸ τῆς ἀντιπνοίας τῶν ἐκ βάθους ἀνέμων, καὶ τῆς θερμότητος, ἣν προαπαντᾶν εὔλογον πόρρωθεν πρὶν, ἢ τῷ σομίῳ τοῦ

n) προσελθεῖν] προελθεῖν Venet. A. Stroz. A. Caſaub.
o) ἔβαινον τῆς ἄμμου] ἐπέβαινον τῆς ψάμμου Vat. A. B. Venet. A. Caſaub.

ſtetiſſe, in altum ad cc pedes ſe efferentem, immotam (tum enim malaciam fuiſſe) et fumo ſimilem. ac duos de ipſis auſos in campum progredi, cum in calidiore ac profundiore arena veſtigia poſuiſſent, revertiſſe, neque quicquam amplius iis quae eminus conſpiciebantur habuiſſe, quod narrarent. Hoc autem ex ſpectaculo ipſos cenſuiſſe, multas fabulas eſſe petitas, maxime qualis a nonnullis de Empedocle narratur: eum deſiliiſſe in craterem, ac veſtigium ſui caſus reliquiſſe alterum calceorum, quos geſtabat aereos; hunc enim foris fuiſſe repertum non procul a labro crateris, ſcilicet ſurſum vi ignis eiectum: etenim locum illum neque adiri poſſe, neque conſpici, et coniecturam ſe facere, ne iniici quidem poſſe in eum quicquam, ob adverſos ventos ex abyſſo ſpirantes, et ob calorem, quem longe ante occurrere veroſimile eſt, quam ad crateris os appropinquetur.

τῦ κρατῆρος προσπελάσαι· εἰ δὲ καταῤῥιφθείη, Sicilia.
φθάνοι ἂν διαφθαρὲν πρὶν ἀναῤῥιφῆναι πάλιν, ὁποῖον
παρελήφθη πρότερον. Τὸ μὲν ἓν ἐκλείπειν ποτὲ τὰ
πνεύματα καὶ τὸ πῦρ, ἐπιλειπούσης ποτὲ τῆς ὕλης
οὐκ ἄλογον. Ὁ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε, ὥστ' ἀντὶ τῆς
τοσαύτης βίας, ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ γενέσθαι τὸν πλη-
σιασμόν. Ὑπέρκειται δ' ἡ Αἴτνη, μᾶλλον μὲν τῆς
κατὰ τὸν πορθμὸν καὶ τὴν Καταναίαν παραλίας,
ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ τὸ Τυῤῥηνικὸν πέλαγος καὶ τὰς
Λιπαραίων νήσους· νύκτωρ μὲν ἓν καὶ φέγγη φαίνεται
λαμπρὰ ἐκ τῆς κορυφῆς, μεθ' ἡμέραν δὲ καπνῷ καὶ
ἀχλύϊ κατέχεται.

§. 9.

Ἀνταίρει δὲ τῇ Αἴτνῃ, τὰ Νεμρώδη ὄρη ταπεινό-
τερα μέν, πλάτει δὲ πολὺ παραλλάττοντα. Ἅπασα
δ' ἡ νῆσος κοίλη κατὰ γῆς ἐστὶ ποταμῶν καὶ πυρὸς
μεστὴ, καθάπερ τὸ Τυῤῥηνικὸν πέλαγος, ὡς εἰρήκαμεν,
μέχρι τῆς Κυμαίας. Θερμῶν γὲν ὑδάτων [p] ἐκβολὰς pag. 275.

S 2 κατὰ

p) ἐκβολὰς] ἀναβολὰς Vat. A. B. Venet. A. Caſaub.

tur. quod ſi autem quid iniiciatur, multo ante eius formam corruptum iri qua erat iniectum, quam ipſum rurſus eiiceretur. Neque vero abſurdum eſſe, deficiente aliquando materia, ſpiritus quoque et ignem aliquamdiu ceſſare: ſed eam intermiſſionem tantam non eſſe, ut contra iſtam vim homo aliquis accedere queat. Mons Aetna praecipue imminet litori, quod ad fretum agrumque Catanaeum pertinet, ita tamen, ut ei quoque immineat, quod ad mare Tyrrhenum, et inſulis Liparaeis oppoſitum eſt. noctu quidem clari a vertice fulgores eduntur, interdiu fumo et caligine obtegitur.

§. 9.

Aetnae ex oppoſito ſe attollunt Nebrodes montes, humiliores quidem illo, ſed latitudine ampliore. Tota inſula eſt cava, et infra terram ignis fluviorumque plena, ſicut eſſe diximus Tyrrhenum mare usque ad Cumas. Itaque multis locis ea

in

Sicilia. κατὰ πολλὰς ἔχει τόπους ἡ νῆσος· ὧν τὰ μὲν Σελινούντια κατὰ Ἱμέραν ἁλμυρά ἐστι, τὰ δὲ Αἰγεσταῖα πότιμα. Περὶ Ἀκράγαντα δὲ λίμναι, τὴν μὲν γεῦσιν ἔχουσι θαλάττης, τὴν δὲ φύσιν διάφορον· οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀκολύμβοις βαπτίζεσθαι συμβαίνει, ξύλων τρόπον ἐπιπολάζουσιν. [q] Οἱ Παλικοὶ δὲ κρατῆρας ἔχουσιν ἀναβάλλοντας ὕδωρ εἰς θολοειδὲς ἀναφύσημα καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν. Τὸ δὲ περὶ Μάταυρον σπήλαιον, ἐντὸς ἔχειν σύριγγα εὐμεγέθη, καὶ ποταμὸν δι' αὐτῆς ῥέοντα ἀφανῆ, μέχρι πολλοῦ διαστήματος· εἶτ' ἀνακύπτοντα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν· καθάπερ Ὀρόντης ἐν τῇ Συρίᾳ, καταδὺς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα Ἀπαμείας καὶ Ἀντιοχείας, ὃ καλοῦσι Χάρυβδιν, ἀνατέλλει πάλιν ἐν μ σταδίοις. Τὰ δὲ παραπλήσια καὶ ὁ Τίγρις ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Λιβύῃ, [r] μικρὸν ἀπὸ τῶν πηγῶν. Τὸ δὲ περὶ Στύμφαλον ὕδωρ ἐπὶ σ σταδίους ὑπὸ γῆν ἐνε-

q) Οἱ Παλικοὶ] Repoſui cum Caſaub. pro οἱ Ἰταλικοὶ. r) μικρὸν ἀπὸ τῶν πηγῶν] Optime Caſaubonus repoſuit pro μικρὸν πρὸ τῶν πηγῶν.

in inſula calidae erumpunt aquae, quarum Selinuntiae apud Himeram ſalſae ſunt, Aegeſtaeae potabiles. Apud Agrigentum lacus ſunt guſtu marino, natura plane diverſa; nam et natandi inſcii in iis lignorum in morem ſupernatant. Palici lacus crateres habent, qui aquas in rotundam emittunt formam, ſuisque recipiunt cavernis. Specus ad Metaurum intus habere dicitur ſpatioſum alveum, fluviumque per eum occulte delabentem per magnum ſpatium, deinde rurſum in ſuperficie prorumpentem; ſicut et Orontes in Syria inter Apameam et Antiochiam abyſſo, quam Charybdim vocant, abſorptus, poſt XL ſtadia rurſum emergit. Idem Tigri in Meſopotamia, et in Africa Nilo non procul a fontibus accidit. Et aqua apud Stymphalum in agro Argivo infra terram ad CC ſtadia

ἐνεχθὲν ἐν τῇ Ἀργείᾳ, τὸν Ἐράσινον ἐκδίδωσι ποταμόν· καὶ πάλιν τὸ πρὸς τὴν Ἀρκαδικὴν [s] Ἀσέαν ὑποβρύχιον ὠσθὲν, ὀψέ ποτε τόν τε Εὐρώταν καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀναδίδωσιν, ὥστε καὶ [t] πιστευθῆναι μυθώδες τι, ὅτι τῶν ἐπιφημισθέντων στεφάνων ἑκατέρῳ καὶ ῥιφέντων εἰς τὸ κοινὸν ῥεῦμα, ἀναφαίνεται κατὰ τὸν ἐπιφημισμὸν ἑκάτερος ἐν τῷ οἰκείῳ ποταμῷ. Εἴρηται δὲ καὶ τὸ λεγόμενον περὶ τῦ Τιμαύυ. Liparae orum Insulae.

§. 10.

Συγγενῆ δὲ καὶ τούτοις, καὶ τοῖς κατὰ τὴν [u] Σικελίαν πάθεσι, [x] τὰ περὶ τὰς τῶν Λιπαραίων νήσυς, καὶ αὐτὴν τὴν Λιπάραν δείκνυται. Εἰσὶ δὲ ἑπτὰ μὲν τὸν ἀριθμὸν, μεγίστη δὲ ἡ Λιπάρα Κνιδίων ἄποικος, ἐγγυτάτω τῆς Σικελίας κειμένη, μετά γε τὴν Θέρμισσαν· ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Μελιγυνίς. ἠγήσατο δὲ καὶ στόλῳ, καὶ πρὸς τὰς τῶν Τυρρηνῶν ἐπιδρομὰς

S 3 πολὺν

s) Ἀσέαν] Sic cum Caſaub. e Strabonis libro VIII. pag. 343. emendavi vulgatum Ἀβίαν. t) πιστευθῆναι] πεπιστεῦσθαι, Vat. A. B. Venet. A. Caſaub. u) Σικελίαν] Ἰταλίαν Stroz. et Caſaub. libri. x) τὰ περὶ τὰς τῶν Λιπ. νήσυς] Sic optime exhibent Vat. A. B. Venet. A. In editis eſt τὰς περὶ τῶν Λιπ.

ſtadia labens, Eraſinum edit amnem: rurſumque aqua ad Aſeam Arcadicam infra terram depulſa, longo poſt intervallo Eurotam atque Alpheum edit: quam ob rem et fabula fidem invenit, coronas, quae alterutri amnium nuncupatae, in communem alveum iniiciuntur, quamque in eo, cui nuncupata fuerit, amne emergere. De Timaeo quae dicantur, iam ſuo loco diximus.

§. 10.

Hiſce, et iis quae in Sicilia accidunt, germana ſunt, quae in Liparaeorum inſulis, ipſaque monſtrantur Lipara. Septem ſunt numero inſulae, quarum maxima eſt Lipara Cnidiorum colonia, Siciliae proxima ſecundum Thermiſſam, antiquitus Meligunis dicta. Haec et claſſem duxit, et longo tempore Tyrrhenorum incurſionibus reſtitit, ſub-

ſe

Liparae-orum In-ſulae.

πολὺν χρόνον ἀντέσχεν, ὑπηκόους ἔχουσα τὰς νῦν λεγομένας Λιπαραίων νήσους, ἃς Αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι. καὶ δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκόσμησε πολλάκις τὸ ἐν Δελφοῖς ἀπὸ τῶν ἀκροθινίων· ἔχει δὲ καὶ τὴν γῆν εὔκαρπον, καὶ σπτηρίας μετάλλων πρόσοδον, καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ πυρὸς ἀναπνοάς. Ταύτης δὲ μεταξύ πως ἐστὶ καὶ τῆς Σικελίας, ἣν νῦν [y] Ἱερὰν Ἡφαίστου καλοῦσι, πετρώδης πᾶσα καὶ ἔρημος, διάπυρος· ἔχει δὲ ἀναπνοὰς τρεῖς, ὡς ἂν ἐκ τριῶν κρατήρων. ἐκ δὲ τοῦ μεγίστου, καὶ μύδρους αἱ Φλόγες ἀναφέρουσιν, οἳ προσκεχώκασιν ἤδη πολὺ μέρος τοῦ πόρου. Ἐκ δὲ τῆς τηρήσεως πεπίστευται, διότι τοῖς ἀνέμοις συμπαροξύνονται, καὶ αἱ Φλόγες, αἵ τε ἐνταῦθα, καὶ αἱ κατὰ τὴν Αἴτνην.
pag. 276. παυομένων δὲ, παύονται καὶ αἱ Φλόγες. Οὐκ ἄλογον δέ. καὶ γὰρ οἱ ἄνεμοι γεννῶνται, καὶ τρέφονται, τὴν ἀρχὴν λαβόντες ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ἀναθυμιάσεων, ὥστ' ἀπὸ συγγενοῦς ὕλης, καὶ πάθους, καὶ

y) Ἱερὰν Ἡφαίστου] Sic repoſui e Venet. A. et Stroz. A. Vulgo inepte ἱερὸν Ἡφαίστου.

ſe habens reliquas Liparaeorum, ut nunc dicuntur, quas Aeoli quidam appellant, inſulas. quin et manubiis Delphicum Apollinis templum ſaepe exornavit. Agrum habet fertilem, et reditum ex metallis aluminis, aquas calidas, et ignis exſpirationes. Inter hanc et Siciliam fere media ſita eſt inſula, quam nunc Vulcani ſacram nominant, ſaxoſa tota, deſerta, atque tribus locis, veluti e tribus crateribus ignem efflat, quorum maximus etiam maſſas eiicit candentes, quibus iam haud levis freti pars obturata eſt. Demonſtrant obſervationes, et hac in inſula, et in Aetna flammarum exſpirationes ventis exaſperari, iisque deſinentibus ceſſare. Neque hoc abſurdum eſt. nam et venti naſcuntur augeſcuntque ſumto ex maris exhalationibus initio; nemo itaque, ex cognata materia, ſimili-

καὶ τὸ πῦρ ἐξαναπτόμενον, ὑπ' ἐᾶ θαυμάζειν τὰς ὁρῶντας ἄλλως γέ πως τὰ τοιάδε. Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν κρατήρων, τὸν μὲν κατερρυηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τὰς δὲ συμμένειν, τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὄν, πέντε σταδίων. κατ' ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, [2] εἰς ν ποδῶν διάμετρον. καθ' ὃ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης σταδιαῖον· ὥστε καθορᾶν ταῖς νηνεμίαις. Εἰ δὲ ταῦτ' ἐστὶ πιστὰ, ὑπ' [a] ἀπιστέον ἴσως, ὐδὲ τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέους μυθολογηθεῖσιν. Ἐὰν μὲν ἂν νότος μέλλῃ πνεῖν, ἀχλὺν ὁμιχλώδη καταχεῖσθαι κύκλῳ φησὶ τῆς νησίδος, ὥστε μηδὲ τὴν Σικελίαν ἄπωθεν φαίνεσθαι· ὅταν δὲ βορέας, φλόγας καθαρὰς ἀπὸ τῦ λεχθέντος κρατῆρος εἰς ὕψος ἐξαίρεσθαι, καὶ βρόμους ἐκπέμπεσθαι μείζους. τὸν δὲ ζέφυρον μέσην τινὰ ἔχειν τάξιν. Τὰς δ' ἄλλας κρατῆρας, ὁμοειδεῖς μὲν εἶναι, τῇ δὲ βίᾳ λείπεσθαι τῶν ἀναφυσημάτων· ἔκ τε δὴ τῆς διαφορᾶς τῶν

Liparaeorum Insulae.

2) εἰς ν ποδ.] εἰς λ ποδῶν, Epitomator. a) ἀπιστέον] ἀπιστητέον, Venet. A. Stroz. A. B. Casaub.

similique de causſa ignem accendi, mirabitur, qui unquam iſta viderit. Polybius, ex tribus crateribus unum partim collapſum eſſe, reliquos reſtare ait, ac maximi crateris orificium rotundum eſſe, ambitu fere v ſtadiorum, paulatimque ſic in arctum coire, ut diameter L tantum pedum longitudine ſit; atque inde ad mare usque eſſe altitudinem unius ſtadii, ut conſpici mare, ventis non ſpirantibus poſſit. Quae ſi credibilia ſunt, fortaſſe ne fabulae quidem de Empedocle vulgatae fides ſit deroganda. Idem refert, auſtro ſpiraturo inſulam caliginoſa nubecula obtegi, ut ne Sicilia quidem eminus cernatur; at ſub Aquilonis flatum, puras flammas e dicto cratere in altum attolli, maioresque edi fremitus. Favonium medium quoddam tenere. Reliquos crateres eiusdem eſſe formae, ſed non tanta vi exſufflationis praeditos. Caeterum ex fremituum diſcrimine, initio-

que

Liparae-orum In-sulae.

βρόμων, καὶ ἐκ τῦ πόθεν ἄρχεται τὰ ἀναφυσήματα καὶ αἱ φλόγες, καὶ αἱ λιγνύες, προσημαίνεσθαι καὶ τὸν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλοντα ἄνεμον πνεῖν. τῆς γῦν ἐν Λιπάραις γενομένης [b] ἀπλοίας, προειπεῖν τινάς φησι [c] τὸ ἐσόμενον, καὶ μὴ διαψεύσασθαι. Ἀφ' ὅ δὴ τὸ μυθωδέστατον δοκῦν εἰρῆσθαι τῷ ποιητῇ, ὡ μάτην φαίνεσθαι λεχθὲν, ἀλλ' αἰνιξαμένῳ τὴν ἀλήθειαν, ὅταν φῇ ταμίαν τῶν ἀνέμων τὸν Αἴολον· περὶ ὧν ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον ..... [d] ἱκανῶς ἐστὶν ἡ ἐπίστασις τῆς ἐναργείας λέγοιτ' ἄν, ... ἐπίσης τε γὰρ ἄμφω πάρεστι, καὶ διαθέσει καὶ τῇ ἐναργείᾳ· ἥ γε ἡδονὴ κοινὸν ἀμφοτέρων. Ἐπάνειμεν δ' ἐπὶ τὰ ἑξῆς [e] ἀφ' ὧνπερ ἐξέβημεν.

§. II.

Τὴν μὲν δὴ Λιπάραν καὶ τὴν Θέρμισσαν εἰρήκαμεν. Ἡ δὲ Στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τῦ σχήματος.

b) ἀπλοίας] Casaub. libri ἀπνοίας. c) τὸ ἐσόμενον] Sic omnino reponendum est, pro τὸν ἐσόμενον. Casaub. legit τὸν ἐσ. ἄνεμον. d) ἱκανῶς — ἥ γε ἡδονὴ κοινὸν ἀμφοτέρων] Absunt e Strez. B. e) ἀφ' ὧνπερ ἐξέβημεν] ἀφ' ὧν παρεξέβημεν. Vat. A.

que efflationum flammarum, atque fuliginum, praenosci etiam, quisnam tertio post die spiraturus sit ventus. et Liparensium quosdam, facultate navigandi negata, certo praedicere futurum. Eaque de causa id quod fabulose videtur a poëta dictum, apparere non frustra pronunciatum fuisse: sed veritatem per ambages eum significasse, cum Aeolum appellaret ventorum promum, quorum et antea facta est mentio..... sufficit animadversio perspicuitatis dici possit..... ex aequo enim utrumque adest, dispositione et perspicuitate: voluptas utrorumque communis. Nostra eo unde digressa est, referat se oratio.

§. II.

Dictum est de Lipara et Thermissa. Strongyle a rotunditate figurae sic dicta, ignita

ματος. ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ διάπυρος, βίᾳ μὲν Φλογὸς λειπομένη, τῷ δὲ φέγγει πλεονεκτοῦσα· ἐνταῦθα δὲ τὸν Αἴολον οἰκῆσαι φασίν. Τετάρτη δ' ἐστὶ Διδύμη, καὶ αὕτη δ' ἀπὸ τοῦ σχήματος ὠνόμασται. Τῶν δὲ λοιπῶν Ἐρικοῦσα μὲν, καὶ Φοινικοῦσα ἀπὸ τῶν φυτῶν κέκληνται· ἀνεῖνται δὲ εἰς νομάς. Ἑβδόμη δ' ἐστὶν Εὐώνυμος, πελαγία μάλιστα καὶ ἔρημος. ὠνόμασται δ', ὅτι μάλιστα τοῖς ἐκ Λιπάρας εἰς Σικελίαν πλέουσιν εὐώνυμός ἐστι. Πολλάκις δὲ καὶ φλόγες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πελάγους τοῦ περὶ τὰς νήσους ὤφθησαν ἐπιθραμοῦσαι, τῶν κατὰ βάθους κοιλιῶν τοῦ πυρὸς ἀναστομωθέντος πόρῳ τινὸς, καὶ βιασαμένου πρὸς τὸ ἐκτός. Ποσειδώνιος δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μνήμην φησὶ, πεφὶ τροπὰς θερινὰς, ἅμα τῇ ἕῳ, μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς καὶ τῆς Εὐωνύμου πρὸς ὕψος ἀρθεῖσαν ἐξαίσιον τὴν θάλασσαν ὁραθῆναι, καὶ συμμεῖναί τινα χρόνον ἀναφυσωμένην συνεχῶς, εἶτα παύσασθαι· τοὺς δὲ τολμήσαντας προσπλεῖν, [f] ἰδόντας νεκροὺς ἰχθύας Liparae-orumInfulae. pag. 277.

S 5 ἐλαυ-

f) ἰδόντας] Interpr. pr. ἰδεῖν legiſſe videtur.

ignita ipſa quoque, violentia flammarum minor, fulgore excellens. ibi habitaſſe Aeolum aiunt. Quarta eſt Didyme, nomine itidem a forma impoſito. De reliquis Ericuſa et Phoenicuſa a ſtirpibus dictae, pabulis ſunt dicatae. Septima eſt Evonymos, in alto maxime ſita ac deſerta, ita appellata, quod a Lipara in Siciliam navigantibus maxime eſt ad laevam. Saepenumero etiam in ſuperficie maris, quod eſt circa inſulas iſtas, diſcurrere flammas animadverſum eſt, cum cavernarum, quibus ignis in profundo continetur, meatu aliquo recluſo foras vi prorupit. Poſidonius ſcriptum reliquit, ſua aetate circa ſolſtitium aeſtivum, prima luce inter Hieram et Evonymum mare conſpectum fuiſſe ad monſtroſam elatum altitudinem, atque continenti flatu exaltatum aliquamdiu ſic conſtitiſſe, tandem ſubſediſſe. eos qui navigiis accedere auſi fuerant, cum viderent aquae fluxu

Liparae-orum in-ſulae.

ἐλαυνομένους g ὑπὸ τῦ ῥῦ, τὰς δὲ καὶ θέρμῃ, καὶ δυσωδίᾳ πληγέντας, φυγεῖν· ἐκ δὲ τῶν πλοιαρίων τὸ μᾶλλον πλησιάσαν τὰς μὲν τῶν ἐνόντων ἀποβαλεῖν, τὰς δ' εἰς Λιπάραν μόλις σῶσαι, τοτὲ μὲν ἔκφρονας γενομένους ὁμοίως τοῖς ἐπιληπτικοῖς, τοτὲ δὲ ἀνατρέχοντας εἰς τὰς οἰκείας λογισμούς· πολλαῖς δ' ἡμέραις ὕστερον ὁρᾶσθαι πηλὸν ἐπανθοῦντα τῇ θαλάττῃ· πολλαχῦ δὲ καὶ φλόγας ἐκπιπτούσας, καὶ καπνούς, καὶ λιγνύας· ὕστερον δὲ παγῆναι, καὶ γενέσθαι τοῖς μυλίταις λίθοις ἐοικότα τὸν πάγον· τὸν δὲ τῆς Σικελίας στρατηγὸν, Τίτον Φλαμίνιον, δηλῶσαι τῇ συγκλήτῳ, τὴν δὲ πέμψασαν ἐκθύσασθαι ἔν τε τῷ νησιδίῳ καὶ ἐν Λιπάραις, τοῖς τε καταχθονίοις θεοῖς, καὶ τοῖς θαλαττίοις. Ἀπὸ μὲν ὖν h Ἐρικύσης εἰς Φοινικῦσαν, δέκα μίλια φησὶν ὁ χωρογράφος· ἔνθεν δ' εἰς Διδύμην λ· ἔνθεν δ' εἰς Λιπάραν πρὸς ἄρκτον θ, καὶ κ· ἔνθεν

g) ὑπὸ τῦ ῥῦ· τὰς δὲ καὶ θέρμῃ] Cluverius hic nonnulla excidiſſe opinatur. Deleas, quaeſo, τὰς δὲ, et legas ὑπὸ τῦ ῥῦ, καὶ θέρμῃ κ. τ. λ. et omnia erunt expedita. h) Ἐρικύσης εἰς Φοινικῦσαν] Reſtitui e Codd. Venet. A. Stroz. A. Caſaub. Interpr. pr. Vulgo Ἐρικώδης εἰς Φοινικώδη.

fluxu impelli piſces mortuos, calore et foetore perculſos fugiſſe. navigium quod propius acceſſerat, vectoribus quibusdam amiſſis, aegre cum reliquis Liparam perveniſſe, qui aliquando in morem comitiali morbo correptorum mente abalienarentur, aliquando ad ſe redirent. multis poſt diebus limum apparuiſſe, qui ſuperficiei aquae innataret, multis quoque locis flammas erupiſſe, et fumos, et fuligines. limum eum tandem concreviſſe, et molaribus lapidibus ſimiles fuiſſe concretas iſtas maſſas. qua de re ſenatum, cum eſſet a T. Flaminio Siciliae praetore certior factus, miſſis legatis rem ſacram diis manibus et marinis procuraſſe, cum in Hiera tum Liparae. Ab Ericuſa ad Phoenicuſam chorographus millia paſſuum x numerat. hinc ad Didymam xxx. inde ad Liparam verſus

ἔνθεν δ' εἰς Σικελίαν θ, καὶ ι· ἐκκαίδεκα δ' ἐκ τῆς Στρογγύλης. Προκειται δὲ τῇ Παχύνῳ Μελίτη, ὅθεν τὰ κυνίδια, ἃ καλοῦσι Μελιταῖα, καὶ [i] Γαῦδος· π καὶ η μίλια ἑκατέρας ἀμφότεραι διέχουσαι. Κόσσυρα δὲ πρὸ τῆ Λιλυβαίῳ, καὶ πρὸ τῆς Ἀσπίδος Καρχηδονιακῆς πόλεως, ἣν Κλυπέαν καλοῦσι, μέση ἀμφοῖν κειμένη, καὶ τὸ λεχθὲν διάστημα ἐφ' ἑκατέρας ἀπέχουσα. Καὶ ἡ Αἰγίμουρος δὲ πρὸ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Λιβύης ἐστὶ, καὶ ἄλλα μικρὰ νησίδια. Ταῦτα μὲν περὶ τῶν νήσων. Italia

ΚΕΦ. Γ.

Ἐπεληλυθόσι δ' ἡμῖν τὰ περὶ τὴν ἀρχαίαν Ἰταλίαν, μέχρι Μεταποντίου, τὰ συνεχῆ λεκτέον. Συνεχὴς δ' ἐστὶν ἡ Ἰαπυγία. Ταύτην δὲ καὶ Μεσσαπίαν καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ δ' ἐπιχώριοι κατὰ μέρη, τὸ μέν τι Σαλεντίνους καλοῦσι, τὸ περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυ-

i) Γαῦδος] Cluverius legit e Plinio et Steph. Byz. Γαῦλος.

ſus ſeptentrionem XXIX. hinc in Siciliam XIX. a Strongyla autem XVI. Ante Pachynum iacet Melite, unde catelli Melitaei, et Gaudus, LXXXVIII ab utraque ambae diſtantes ſtadiis. Coſſura alia inſula eſt ante Lilybaeum ſita, in medio inter id et Aſpidem Carthaginienſium urbem, quam Clypeam dicunt, ſpatio, utrinque LXXXVIII ſtadiis diſtans. Sed et Aegimurus inter Siciliam atque Africam iacet, et aliae exiguae inſulae. Atque haec de inſulis.

CAP. III.

Sed quando veterem Italiam deſcripſimus usque ad Metapontium, nunc quae continenter ſequuntur, perſequi placet. Contingit Metapontium Iapygia, quam et Meſſapiam Graeci dixerunt. Incolae alios Salentinos dicunt, qui circa Iapygium habitant promontorium, alios Cala-

Italia. Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ Καλαβρὸς. Ὑπὲρ τούτους πρόσβοροι Πευκέτιοί τε εἰσὶ [k] καὶ οἱ Δαύνιοι κατὰ τὴν ἑλλάδα διάλεκτον προσαγορευόμενοι. Οἱ δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς Καλαβροὺς, Ἀπυλίαν καλοῦσι· τινὲς δ' αὐτῶν καὶ Ποιδίκλοι λέγονται, καὶ μάλιστα οἱ Πευκέτιοι. Ἔστι δ' ἐπιχερρονησιάζουσα ἡ Μεσσαπία, τῷ ἀπὸ Βρεντεσίου μέχρι Τάραντος ἰσθμῷ κλειομένη, σταδίων ι καὶ τ. Ὅ, τ' ἐπίπλους ἐστὶ περὶ τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν σταδίων [l] ὁμοῦ τι υ. Τοῦ δὲ Μεταποντίου μὲν
pag. 278. διέχει σταδίους [m] περὶ σ· ὁ δὲ πλοῦς ἐπ' αὐτὸν πρὸς τὰς ἀνατολάς. Τοῦ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ Ταραντίνου τὸ πλέον ἀλιμένου ὄντος, [n] ἐνταῦθα .... ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος, γεφύρᾳ κλειόμενος μεγίστῃ, σταδίων δ' ἐστὶν ϱ τὴν περίμετρον. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν μυχὸν μέρους ἰσθμὸν

k) καὶ οἱ Δαύνιοι] Genuinam hanc lectionem ſolus cod. Stroz. A. exhibet; caeteri cum editis καὶ Αὐδάνιοι perperam legunt. l) ὁμοῦ τι υ.] Caſaub. legit ὁμοῦ τ ἢ υ. Epitom. ὁμοῦ τ ι. m) περὶ σ· ὁ δὲ] Vat. A. B. Venet. A. Stroz. A. B. exhibent περὶ σ καὶ ..... ὁ δὲ. n) ἐνταῦθα ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος] Tyrwhitt. vocem λιμὴν excidiſſe hic coniicit. Aliquid deeſſe ex codd. Vat. A. B. patet, in quibus poſt ἐνταῦθα lacuna apparet. Mox pro κλειόμενος μεγίστῃ legitur in Vat. libris et in Venet. A. Stroz. A. B. κλειομένη μεγάλῃ.

Calabros. Supra hos verſus ſeptentrionem ſunt Peucetii, Graeco ſermone Daunii cognominati. Incolae, quidquid poſt Calabros eſt, Apuliam vocant; ſunt etiam ibi qui Pediculi dicantur, maxime Peucetii. Meſſapia peninſulae formam obtinet, iſthmo intercluſa eſt, qui a Brundu-ſio Tarentum usque porrigitur, ſpatio cccx ſtadiorum. Navigatio circa Iapygium promontorium ſtadiorum eſt circiter cccc. Metaponto diſtat ſtadiis cc fere Tarentum, ortum Solis verſus. Sinus Tarentinus cum maiore ſui parte importuoſus ſit, apud ipſam urbem pulcerrimus eſt portus, ac maximus, ponte iunctus ingenti: in ambitu habet c ſtadia. Ab intimo ſinus receſſu iſthmus ad exte-

rum

ἰσθμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλασσαν, ὥςτ' ἐπὶ Italiæ
χερρόνήσῳ κεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑπερνεωλκεῖσθαι ῥᾳδίως ἑκατέρωθεν ταπεινῦ ὄντος τῦ αὐχένος. Ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπῆρται κατὰ τὴν ἀκρόπολιν. Τὸ μὲν ἂν παλαιὸν τεῖχος, κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλέλειπται τὸ πλέον πρὸς τῷ ἰσθμῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ σόματι τῦ λιμένος, καθ' ὃ καὶ ἡ ἀκρόπολις, συμμένει, μέγεθος ἀξιολόγυ πόλεως ἐκπληρῶν. Ἔχει δὲ γυμνάσιόν τε κάλλιστον, καὶ ἀγορὰν εὐμεγέθη, ἐν ᾗ καὶ ὁ τῦ Διὸς ἵδρυται κολοσσὸς χαλκῦς, μέγιστος μετὰ τὸν Ῥοδίων. Μεταξὺ δὲ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῦ σόματος ἡ ἀκρόπολις, μικρὰ λείψανα ἔχουσα τῦ παλαιῦ κόσμυ τῶν ἀναθημάτων· τὰ γὰρ πολλὰ τὰ μὲν κατέφθειραν Καρχηδόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφυραγώγησαν Ῥωμαῖοι, κρατήσαντες βιαίως. ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ χαλκῦς ὁ κολοσσικὸς, Λυσίππυ ἔργον, ἀνάθημα Μαξίμυ Φαβίυ τῦ ἑλόντος τὴν πόλιν.

§. 2.

rum mare protenditur, ſic ut urbs in peninſula iaceat, et utrinque navigia machinis facile pertrahantur, humili iſthmi litore. Et ipſius urbis ſolum depreſſum eſt, apud arcem tamen paullo attollitur. Vetus murus magnum habet circuitum: nunc maiori urbis parte ad iſthmum ſita deſtructa, ea tantum extat, quae ad portus oſtium iacet, ubi etiam arx eſt, et inſignis urbis ſpeciem exhibet. Habet gymnaſium elegantiſſimum, et forum iuſtae amplitudinis, in quo Iovis eſt ſitus coloſſus, poſt Rhodium facile omnium maximus. Inter forum et fauces portus, arx eſt, parva retinens veſtigia veteris ornatus donariorum. pleraque enim aut Carthaginienſes urbe potiti perdiderunt, aut Romani rapuerunt, vi urbe capta, e quibus eſt Herculis coloſſus aereus in Capitolio, Lyſippi opus, a Fabio Maximo, qui Tarentum recepit, dedicatus.

§. 2.

Italia.

§. 2.

Περὶ δὲ τῆς κτίσεως λέγων Ἀντίοχος φησὶν, ὅτι τῷ Μεσσηνιακῷ πολέμῳ γενηθέντος, οἱ μὴ μετασχόντες Λακεδαιμονίων τῆς στρατείας, ° ἐκρίθησαν δῶλοι, καὶ ὠνομάσθησαν Εἵλωτες· ὅσοις δὲ κατὰ τὴν στρατείαν παῖδες ἐγένοντο, Παρθενίας ἐκάλεν, καὶ ἀτίμους ἔκριναν. Οἱ δ' ἐκ ἀνασχόμενοι (πολλοὶ δ' ἦσαν) ἐπεβούλευσαν τοῖς τῷ δήμῳ. Αἰσθόμενοι δ' ὑπέπεμψαν τινὰς, οἳ προσποιήσει φιλίας, ἔμελλον ἐξαγγέλλειν τὸν τρόπον τῆς ἐπιβουλῆς. Τούτων δ' ἦν καὶ Φάλανθος, ὅσπερ ἐδόκει προστάτης ὑπάρχειν αὐτῶν· ᵖ ἐκ ἠρέσκετο δ' ἁπλῶς τοῖς παρὰ τῆς βουλῆς ὀνομασθεῖσι. Συνέκειτο μὲν δὴ τοῖς Ὑακινθίνοις ἐν τῷ Ἀμυκλαίῳ συντελουμένῳ τῷ ἀγῶνος, ἡνίκα τὴν κυνῆν περιθῇ ὁ Φάλανθος, ποιεῖσθαι τὴν ἐπίθεσιν· γνώριμοι δ' ἦσαν ἀπὸ τῆς κόμης οἱ τῷ δήμῳ. Ἐξαγγειλάντων δὲ τινῶν λάθρα τὰ συγκείμενα τῶν περὶ Φάλαν-

o) ἐκρίθησαν] ἐκλήθησαν Venet. A. Interpr. pr. p) ἐκ ἠρέσκετο] Hic quaedam deeſſe videntur.

§. 2.

Originem urbis huius Antiochus referens ait, Meſſeniaco bello conflato, eos, qui Lacedaemoniorum caſtra non ſuiſſent ſecuti, ſervos lata ſententia eſſe iudicatos, Helotesque dictos. qui vero Spartanis nati eſſent durante bello liberi, eos Parthenias appellatos, et ignominia notatos fuiſſe. Hos, iniquiſſime rem ferentes, cum numero valerent, inſidiatos eſſe populo. quod cum populus ſenſiſſet, ſubmiſit quosdam, qui ficta cum illis amicitia, inſidias patefacerent. Inter conſpiratos fuit etiam Phalanthus, princeps reliquorum habitus, et qui omnino a ſenatu delectis inviſus eſſet. Compoſitum fuit, ut ludis Hyacinthinis in Amyclaeo commiſſis, quando galerum Phalanthus imponeret, impetus fieri deberet in populares, quos coma notos faciebat. Sed cum quidam occulte detexiſſent inſtitutum Phalanthae

Φάλανθον, καὶ τὸ ἀγῶνος ἐνεστῶτος, προελθὼν ὁ Italia.
κήρυξ εἶπε, μὴ ἂν περιθεῖναι κυνῆν Φάλανθον. Οἱ δ' αἰσθόμενοι, ὡς μεμηνύκασι τὴν ἐπιβουλὴν, οἱ μὲν διεδίδρασκον, οἱ δὲ ἱκέτευον. Κελεύσαντες δ' αὐτοὺς θαῤῥεῖν, φυλακῇ παρέδοσαν· τὸν δὲ Φάλανθον ἔπεμψαν εἰς Θεὸν περὶ ἀποικίας· ὁ δ' ἔχρησε·

Σατύριόν τοι δῶκα, Τάραντά τε πίονα δῆμον pag. 279.
Οἰκῆσαι, καὶ πῆμα Ἰαπύγεσσι γενέσθαι.

Ηκον ὧν σὺν Φαλάνθῳ οἱ Παρθενίαι, καὶ ἐδέξαντο αὐτοὺς οἵ τε βάρβαροι καὶ οἱ Κρῆτες, οἱ προκαταςχόντες τὸν τόπον. Τύτους δ' εἶναι φασὶ, τοὺς μετὰ Μίνω πλεύσαντας εἰς Σικελίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν τὴν ἐν Καμικοῖς παρὰ Κωκάλῳ συμβᾶσαν ἀπάραντας ἐκ Σικελίας, κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουν δεῦρο παρωσθέντας· ὧν τινας ὕστερον πεζῇ περιελθόντας τὸν Ἀδρίαν μέχρι Μακεδονίας, q Βοττιαίους προσα-

γορευ-

q) Βοττιαίους] Sic legendum esse Strabonis locus lib. VI. pag. 282. declarat. In editis est Βυθίους, quae lectio Xylandro originem debet. Mssti libri et edd. Aldina et Basil. exhibent Βυγαίους.

theae factionis, certamine iam incepto, praeco in medium progressus, edixit, ne Phalanthus galerum capiti imponeret. Ita Partheniae cum delatam indicio conspirationem sentirent, alii diffugerunt, alii supplices veniam flagitarunt. quos cives bono animo iussos esse, in custodiam tradiderunt, Phalanthum autem misere Delphos, ut oraculum de colonia deducenda exquireret; estque ei tale datum:

Satyrium tibi do, pingues pagosque Tarenti
Incolere, infestis et Iapygas opprimere armis.

Eo itaque profecti cum Phalantho Partheniae, a barbaris et Cretensibus, qui loca ista occupaverant, recepti sunt. Hi fuisse feruntur, qui cum Minoë in Siciliam navigaverunt, eoque Camici apud Cocalum vita functo, e Sicilia discessérunt, eoque tempestatibus adacti sunt; quorum aliqui Adria terrestri itinere peragrato, usque ad Macedoniam processerint, ac nomen Bottiaeorum tulisse feruntur.

Italia. γορευθῆναι. Ἰάπυγας δὲ λεχθῆναι πάντας φασὶ μέχρι τῆς Δαυνίας, ἀπὸ Ἰάπυγος, ὃν ἐκ Κρήσσης γυναικὸς Δαιδάλῳ γενέσθαι φασὶ, καὶ ἡγήσασθαι τῶν Κρητῶν. Τάραντα δ' ὠνόμασαν ἀπὸ ἥρωός τινος τὴν πόλιν.

§. 3.

Ἔφορος δ' ὅτω λέγει περὶ τῆς κτίσεως. Ἐπολέμουν Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίοις, ἀποκτείνασι τὸν βασιλέα Τήλεκλον εἰς Μεσσήνην ἀφικόμενον ἐπὶ θυσίαν, ὁμόσαντες μὴ πρότερον ἐπανήξειν οἴκαδε, πρὶν ἢ Μεσσήνην ἀνελεῖν, ἢ πάντας ἀποθανεῖν· φύλακας δὲ κατέλιπον τῆς πόλεως στρατεύοντες τούς τε νεωτάτους καὶ πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν. Δεκάτῳ δ' ὕστερον ἔτει τῷ πολέμῳ, τὰς γυναῖκας τῶν Λακεδαιμονίων συνελθούσας, ἐξ ἑαυτῶν πέμψαι τινὰς παρὰ τοὺς ἄνδρας, τὰς μεμψομένας, ὡς οὐκ ἐπίσης πολεμοῖεν πρὸς τοὺς Μεσσηνίους· οἱ μὲν γὰρ μένοντες, τεκνοποιοῦνται· οἱ δὲ χήρας ἀφέντες τὰς γυναῖκας, ἐν τῇ πολε-

feruntur. Iapyges autem dictos tradunt omnes, qui ibi locorum usque ad Dauniam incolebant, a Iapyge, qui, ut aiunt, Daedalo ex Creſſa muliere natus Cretenſium ductor fuit. Urbi autem Tarento nomen fecerunt a Tarante quodam heroë.

§. 3.

De origine Tarenti apud Ephorum haec eſt hiſtoria. Lacedaemonios bellum intuliſſe Meſſeniis, quod hi illorum regem Teleclum Meſſenam ſacrificandi cauſa profectum occidiſſent: ac iuramento ſe obligaſſe, aut ſe non ante domum reverſuros, quam Meſſenam cepiſſent, aut univerſos in oppugnatione morituros: urbem, cum proficiſcerentur ad bellum, civium minimis maximisque natu cuſtodiendam reliquiſſe. Poſt anno belli decimo uxores Lacedaemoniorum, facta coitione, quasdam ad maritos ſuos miſerunt, quae eos reprehenderent, ut non aequis conditionibus bellum Meſſeniis facientes: quippe Lacedaemone relictos interim liberos procreare, ipſos domi relictis viduis uxoribus in hoſtico

πολεμία ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ κίνδυνος εἴη λειπαν- Italia.
δρῆσαι τὴν πατρίδα. Οἱ δ' ἅμα καὶ τὸν ὅρκον φυ-
λάττοντες, καὶ τὸν τῶν γυναικῶν λόγον ἐν νῷ θέμενοι,
πέμπουσι τῆς στρατείας τοὺς εὐρωστοτάτους ἅμα, καὶ
νεωτάτους, οὓς ἤδεσαν ὑ μετασχόντας τῶν ὅρκων διὰ
τὸ παῖδας ἔτι ὄντας συνεξελθεῖν τοῖς ἐν ἡλικίᾳ·
προστάξαν δὲ συγγενέσθαι ταῖς παρθένοις ἁπάσαις
ἅπαντας, ἡγέμενοι πολυτεκνήσειν μᾶλλον· γενομέ-
νων δὲ τούτων, οἱ μὲν παῖδες ὠνομάσθησαν Παρθε-
νίαι· Μεσσήνη δὲ ἑάλω πολεμηθεῖσα ἐννεακαίδεκα
ἔτη, καθάπερ καὶ Τυρταῖος φησίν·

Ἄμφω τώδ' ἐμάχοντ' ἐννεακαίδεκ' ἔτη.
Νωλεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες
Λίχμηταὶ πατέρων ἡμετέρων πατέρες.
Εἰκοστῷ δ' οἱ μὲν κατὰ πίονα ἔργα λιπόντες,
Φεῦγον Ἰθωμαίων ἐκ μεγάλων ὀρέων.

Τὴν μὲν οὖν Μεσσηνίαν κατενείμαντο. Ἐπανελθόντες pag. 280.
δ' οἴκαδε τὰς Παρθενίας οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις
ἐτίμων,

hoſtico caſtra habere; itaque periculum eſſe, ne patria virorum ad extremum vacua reddatur. Lacedaemonios et iurisiurandi rationem, et conſilii uxorum habuiſſe, ideoque robuſtiſſimos quosque et aetate inter milites minimos Spartam miſiſſe, unde pueri cum adultis quondam profecti, iurisiurandi religione non tenebantur, iisque mandaſſe, ut cum omnibus omnes virginibus rem haberent, eo copioſiorem rati inde ſubolem exſtituram: atque eos, qui hoc modo nati eſſent, Parthenias appellatos. Meſſenam anno demum decimo ac nono bello captam, ſicut et Tyrtaeus dicit:

Annis pugnatum eſt ter tribus, atque decem.
Hoc ab avis noſtris infracto pectore bellum,
Et res conſtanti geſta labore fuit.
Bis deno tandem victi Meſſenia pubes,
Montis Ithomaei deſeruis tumulos.

Caeterum Spartanos, diviſo agro Meſſenio, domum reverſos, Parthenias non eo quo alios honore dignatos,

Italia. ἐτίμων, ὡς ἐκ γάμων γεγονότας· οἱ συνιστάμενοι μετὰ τῶν Εἱλώτων, ἐπεβούλευσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ συνέθεντο ἄρας σύσσημον ἐν τῇ ἀγορᾷ πῖλον λακωνικὸν, ἐπειδὰν ἐγχειρῶσι· τῶν δὲ Εἱλώτων τινὲς ἐξαγγείλαντες, τὸ μὲν ἀντεπιτίθεσθαι, χαλεπὸν ἔγνωσαν· καὶ γὰρ πολλοὺς εἶναι, καὶ πάντας ὁμόφρονας, ὡς ἂν ἀλλήλων ἀδελφοὺς νομιζομένους, τοὺς μέλλοντας δ' αἴρειν τὸ σύσσημον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπιέναι προσέταξαν. Οἱ μὲν δὴ μεμηνυμένην αἰσθόμενοι τὴν πρᾶξιν ἐπέσχον, οἱ δὲ διὰ τῶν πατέρων ἔπεισαν αὐτοὺς εἰς ἀποικίαν ἐξελθεῖν· κ' ἂν μὲν κατάσχωσιν ἀρκοῦντα τὸν τόπον, μένειν· εἰ δὲ μὴ, τῆς Μεσσηνίας τὸ πέμπτον κατανείμασθαι μέρος ἐπανιόντας. Οἱ δὲ ταλέντες κατελάβοντο τοὺς Ἀχαιοὺς, πολεμοῦντας τοῖς βαρβάροις· μετασχόντες δὲ τῶν κινδύνων, κτίζουσι τὴν Τάραντα.

§. 4.

Ἴσχυσαν δὲ ποτὲ οἱ Ταραντῖνοι, καθ' ὑπερβολὴν, πολι-

utpote non ex coniugio natos. Itaque Parthenias, re cum Helotibus communicata, insidias struxisse Spartanis, data tessera faciendi impetus, elevatione pilei Laconici in foro. Sed rei indicio ab Helotibus quibusdam delato, Spartanos contra insidiari Partheniis, rem duxisse difficilem, quod ii et magno essent numero, et inter se mutuo pro fratribus haberent: edixisse tamen, ut forum relinquerent qui pileum fuerant in foro sublaturi. Ita Parthenias, cum patefactum suum institutum intelligerent, sese continuisse, et Spartanos eis opera parentum ipsorum persuasisse, ut aliquo in coloniam abirent, ea conditione, ut ne reverterentur, si regionem ipsis sufficientem essent nacti: sin vero, ut reversi quintam partem agri Messenii obtinerent. Sic profectos Parthenias incidisse in Achivos bellum gerentes contra barbaros: cumque Achivis suppetias tulissent, Tarentum condidisse.

§. 4.

Tarentini cum popularem reipublicae administrationem tene-

r πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς· καὶ γὰρ ναυτικὸν ἐκέκτηντο μέγιστον τῶν ταύτῃ, καὶ πεζὸς ἔστελλον τρισμυρίους, ἱππέας δὲ τρισχιλίους, s ἱππάρχους δὲ χιλίους. Ἀπεδέξαντο δὲ καὶ τὴν Πυθαγόρειον Φιλοσοφίαν· διαφερόντως δ' Ἀρχύτας, ὃς καὶ προέστη τῆς πόλεως πολὺν χρόνον. Ἐξίσχυσε δ' ὕστερον τρυφὴ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἄγεσθαι κατ' ἔτος παρ' αὐτοῖς, t ἢ τὰς ἡμέρας. Ἐκ δὲ τούτου καὶ χεῖρον ἐπολιτεύοντο. Ἓν δὲ τῶν φαύλων πολιτευμάτων τεκμήριόν ἐστι, τὸ ξενικοῖς στρατηγοῖς χρῆσθαι· καὶ γὰρ τὸν Μολοττὸν Ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο ἐπὶ Μεσσαπίους καὶ Λευκανούς· καὶ ἔτι πρότερον, Ἀρχίδαμον τὸν Ἀγησιλάου, καὶ ὕστερον Κλεώνυμον, καὶ Ἀγαθοκλέα· εἶτα Πύρρον, ἡνίκα συνέστησαν πρὸς Ῥωμαίους. Οὐδ' ἐκείνοις δ' εὐπειθεῖν ἠδύναντο ὡς ἐπεκαλοῦντο, ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοὺς κα- Italia.

T 2 θίστα-

r) πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς] Epitom. legit ἀριστοκρατηθέντες ἐν δημοκρατίᾳ. s) ἱππάρχους] Forte ὑπάρχους? Subalterne Officier. t) ἢ τὰς ἡμέρας] ἢ τὰς ἄλλας ἡμέρας ἐργατικάς. Bemb. et Caſaub. libri.

tenerent, ingentem ſunt adepti potentiam: nam et claſſem habuerunt, quantam iis in regionibus nulla civitas, et exercitum peditum XXX millia, ac tria millia equitum, ac hipparchorum CIↃ. Amplexi ſunt etiam Pythagoricam philoſophiam, praecipue Archytas, qui urbi per longum tempus praefuit. Sed inſequenti tempore luxus ob res ſecundas ita invaluit, ut plures publicas feſtivitates per annum celebrarent Tarentini, quam dies annus habet. Quam ob rem etiam conditio reipublicae deterior facta eſt. Inter prava eorum inſtituta etiam referendum eſt, quod peregrinis in bello uſi ſunt ducibus. Nam contra Meſſapios et Lucanos bellum gerentes, Alexandrum Moloſſum evocaverunt; et iam antea Archidamum Ageſilai filium, atque poſtea Pyrrhum, quo tempore bellum cum Romanis commiſerunt. Neque vero imperatoribus, quos ipſi evocaverant, dicto ſeſe audientes praebuerunt, ſed

Italia. θίσασαν. Ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος τὴν κοινὴν Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ πανήγυριν, ἣν ἔθος ἦν ἐν Ἡρακλείᾳ συντελεῖν τῆς Ταραντίνης, μετάγειν ἐπειρᾶτο εἰς τὴν Θουρίαν κατὰ ἔχθος· ἐκέλευσε δὲ κατὰ τὸν Ἀκάλανδρον ποταμὸν τειχίζειν τόπον, ὅπου ἔσοιντο αἱ σύνοδοι. Καὶ δὴ ἡ συμβᾶσα αὐτῷ κακοπραγία, διὰ τὴν ἐκεί-
pag. 281. νων ἀγνωμοσύνην ἀπαντῆσαι λέγεται. Περί τε τὰ Ἀννίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφῃρέθησαν. Ὕστερον δὲ ἀποικίαν Ῥωμαίων δεξάμενοι, καθ' ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον ἢ πρότερον. Πρὸς δὲ Μεσσαπίους ἐπολέμησαν περὶ Ἡρακλείας, ἔχοντες συνεργὸς, τόν τε τῶν Δαυνίων, καὶ τὸν τῶν Πευκετίων βασιλέα.

§. 5.

Ἡ δὲ ἐξῆς τῶν Ἰαπυγίων χώρα παραδόξως ἐστὶν ἀτεία· ἐπιπολῆς γὰρ φαινομένη τραχεῖα, εὑρίσκεται βαθύγειος u σχιζομένη· ἀνυδροτέρα δ' ὅσα εὔβοτος ἀδὲν

u) σχιζομένη] σκιαζομένη, Vat. A. B. Venet. A. Struz. e quo Aldinae et Basil. edd. lectio σκιαζομένη originem duxit.

sed inimicitias cum iis susceperunt. Ideoque Alexander communem isthic degentium conventum solennem, qui ex more Heracleae Tarentinorum celebrabatur, abalienato a Tarentinis animo, in Thuriorum fines transferre voluit: iussitque apud Acalandrum amnem locum iis conciliis aptum communiri. Imo etiam calamitatis, quae ei accidit, causa Tarentinorum erga ipsum iniquitas fuisse dicitur. Bello autem Annibalico libertate sunt spoliati. Deinde colonia Romanorum in urbem suam recepta, quiete nunc, et melius atque olim, vivunt. Caeterum adversus Messapios bellum iis fuit de Heraclea, usique sunt auxiliis regum Daunii et Peucetii.

§. 5.

Quod reliquum est Iapygum regionis, mirum in modum est elegans: cum enim ager in superficie asperitatem prae se ferat, aratro scissus glebosus esse deprehenditur, et quanquam aquarum non

ὀδὸν ἧσσον, καὶ εὔδενδρος ἀρᾶται. Εὐάνδρησε δέ Italia
ποτε καὶ τῦτο σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν, καὶ ἔσχε
πόλεις τρισκαίδεκα· ἀλλὰ νῦν πλὴν Τάραντος καὶ
Βρεντεσίᾳ τ' ἄλλα [x] πολίσματά ἐστιν· ἅτως ἐκπε-
πόνηνται. Τὰς δὲ Σαλεντίνας, Κρητῶν ἀποίκους φασίν.
Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ, καὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν πλούσιόν
ποτε ὑπάρξαν, καὶ ὁ σκόπελος, ὃν καλῦσιν ἄκραν
Ἰαπυγίαν, πολὺς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέλαγος, κατὰ
τὰς χειμερινὰς ἀνατολάς· ἐπιστρέφων δέ πως ἐπὶ τὸ
Λακίνιον, ἀνταῖρον ἀπὸ τῆς ἑσπέρας αὐτῷ, καὶ
κλείων τὸ στόμα τῦ Ταραντίνυ κόλπυ πρὸς αὐτόν. καὶ
τὰ Κεραύνια δ' ὁμοίως ὄρη, κλείει πρὸς αὐτὸν τὸ στόμα
τῦ Ἰονίυ κόλπυ, καὶ ἔστι τὸ διάρμα ὅσον ψ σταδίων
ἀπ' αὐτῦ πρός τε τὰ Κεραύνια, καὶ πρὸς τὸ Λακίνιον.
Περίπλυς δὲ Τάραντός ἐστι [y] πρὸς Βρεντέσιον, μέχρι μὲν
Βάριτος πολίχνης χ σταδίοι· καλῦσι δὲ Βάριν οἱ νῦν
Οὐέρητον· κεῖται δ' ἐπὶ τοῖς ἄκροις τῆς Σαλεντίνης,

T 3 καὶ

x) πολίσματα] Casaubonus legit πολισμάτια. y) πρὸς Βρεντέσιον] εἰς Βρεντέσιον, Venet. A. Strz.

non habet satis, nihilominus tamen et pascuis apta est, et arborum ferax. Atque haec etiam tota regio quondam virorum multitudine floruit, urbesque continuit XIII. nunc praeter Tarentum et Brundusium reliquae cladibus in oppidulorum ordinem sunt redactae. Salentinos aiunt Cretensium colonos esse. Apud hos est fanum Minervae, dives quondam, et scopulus quem promontorium Iapygium vocant, magna sui parte in altum contra ortum hibernum procurrens, tamen Lacinium versus ab occasu ei oppositum sese inflectens, et eius oppositu fauces sinus Tarentini claudens: sicut et Ceraunii montes, oppositu promontorii Iapygii, aditum Ionii sinus coërcent. Ab Iapygio et ad Lacinium, et ad Ceraunios montes, traiectus est stadiorum circiter IↃ CC. A Tarento ad Brundusium navigatio iuxta litus Barin usque est stadiorum DC. Baris (nunc Veretum nominatur) oppidum est in extremis Salenti-

Italia. καὶ τὸ πολὺ πεζῇ μᾶλλον ἢ κατὰ πλῶν εἰς αὐτὴν ἐκ τῦ Τάραντος εὐμαρὴς ἡ ἄφιξις ἐστίν. Ἔνθεν εἰς τὰ Λευκὰ, σάδιοι π. πολίχνιον καὶ τῦτο, ἐν ᾧ δείκνυται πηγὴ δυσώδης ὕδατος· μυθεύουσι δ', ὅτι τὰς [z] περιληφθέντας τῶν Γιγάντων ἐν τῇ κατὰ Καμπανίαν Φλέγρᾳ, Λευτερνίους καλουμένους, Ἡρακλῆς [a] ἐξελάσεις καταφυγόντας δεῦρο, ὑπὸ γῆς [b] περισαλεῖεν· ἐκ δὲ ἰχώρων τοιῦτον ἴσχοι ῥεῦμα ἡ πηγή· διὰ τῦτο δὲ καὶ τὴν παραλίαν ταύτην, Λευτερνίαν προσαγορεύουσιν. Ἐκ δὲ τῶν Λευκῶν εἰς [c] Ὑδρῦντα πολίχνην ρυ· ἐντεῦθεν δ' εἰς Βρεντέσιον υ. οἱ δ' ἴσοι, καὶ εἰς Σάσωνα τὴν νῆσον, ἥ τις μέση πως ἵδρυται τῦ διάρματος, τῦ ἐκ τῆς Ἠπείρυ πρὸς τὸ Βρεντέσιον· διόπερ [d] οἱ μὴ δυνάμενοι κρατεῖν τῆς εὐθυπλοΐας, καταίρυσιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς Σάσωνος πρὸς τὸν Ὑδρῦντα· ἐντεῦθεν δὲ τηρή-

z) περιληφθέντας] περιλειφθέντας Vat. A. Venet. A. Interpr. pr. a) ἐξελάσεις] Caſaub. Mssti ἐξήλασε. Vat. A. ἐξεκλάσεις. b) περισαλεῖεν] Mssti περισαλῆναι. c) Ὑδρῦντα] Male in codd. et editis legitur Ἰδρῦντα. d) οἱ μὴ δυνάμενοι] Sic omnes codd. et Interpr. pr. In vulgatis particula negandi male omiſſa eſt.

lentinorum ſitum, ad quod terra facilior quam mari a Tarento eſt tranſitus. Inde ad Leuca, oppidulum, ſtadia XXC: ibi fons foetentis aquae monſtratur: ac ferunt, Gigantes, qui e Phlegra Campaniae evaſerant, Leuternios dictos, eo usque ab Hercule fuiſſe exagitatos, ibique terra obrutos, et ex eorum ſanie ſcaturiginem talem eſſe: ideoque etiam maris eam oram Leuterniam vocari. A Leucis ad oppidum Hydruntem ſtadia CL: inde Brunduſium usque CCCC. totidemque ad Saſonem inſulam, quae in medio fere inter Epirum et Brunduſium iacet traiectu: unde fit, ut qui rectum tenere curſum non poſſunt, ad Hydruntem, relicta Saſone ad laevam, appellant: inde-

que

τηρήσαντες [e] Φορὸν πνεῦμα, προσέχουσι τοῖς Βρεντε- Italia.
σινῶν λιμέσιν· ἐκβάντες δὲ πεζεύουσι συντομώτερον
ἐπὶ [f] Ῥωδαίων πόλεως Ἑλληνίδος, ἐξ ἧς ἦν ὁ ποιητὴς pag. 282.
Ἔννιος. Ἔοικεν ἂν χερρονήσῳ τὸ περιπλεόμενον χωρίον
ἐκ Τάραντος εἰς Βρεντέσιον. Ἡ δ' ἐκ Βρεντεσίας
πεζευομένη ὁδὸς εἰς τὸν Τάραντα εὐζώνῳ μιᾶς ἔσα
ἡμέρας, τὸν ἰσθμὸν ποιεῖ τῆς εἰρημένης χερρονήσου, ἣν
Μεσσαπίαν τε καὶ Ἰαπυγίαν καὶ Καλαβρίαν καὶ
Σαλεντίνην κοινῶς οἱ πολλοὶ προσαγορεύουσι· τινὲς δὲ
διαιροῦσιν, ὡς ἐλέγομεν πρότερον. Τὰ μὲν ἂν πολίχνια,
τὰ ἐν τῷ παράπλῳ εἴρηται.

§. 6.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, Ῥωδαῖοί τέ εἰσι, καὶ Λυπίαι,
καὶ μικρὸν [g] ὑπὲρ τῆς θαλάσσης Σαλαπία. Ἐπὶ

T 4 δὲ

e) φορὸν πνεῦμα] Optimam hanc lectionem exhibent Vat. A. B. Venet. A. Casaub. et Interpr. pr. Laudat eam etiam Dorvillius ad Chariton. VI. c. 6. pag. 72. Vulgo φορὰν πνεύματος. f) ἐπὶ Ῥωδαίων] Malim Ῥωδίων. g) ὑπὲρ τῆς θαλάσσης Σαλαπία] Vat. A. ὑπὲρ τῇ θαλάσσῃ Σαλαπία. Palmer. et Cluver. pro Σαλαπία reponunt Ἀλήτια.

que secundo vento exspectato, ad Brundusinos perveniant portus: unde Tarentum versus compendioso itinere per Rudias proficiscantur, urbem Graecam, Ennii patriam poëtae. Peninsulae formam refert ea regio, quae circumitur a Tarento Brundusium nauigantibus. At terrestre ex una harum urbe ad alteram iter, ab expedito cursore una die confici potest, per isthmum huius peninsulae, quam plerique communi vocabulo Messapiam, Iapygiam, Calabriam, et Salentinam appellant: alii, quo dictum est, modo dividunt. Recensuimus in litore posita oppida.

§. 6.

At in mediterraneis sunt Rudiae et Lupiae, ac parvo supra mare intervallo Salapia. In medio isthmo Thyraei,

Italia. δὲ τῷ ἰσθμῷ μέσῳ [h] Θυρεᾶσι, ἐν ᾧ βασίλειον ἐπιδείκνυται τῶν δυναστῶν τινός. Ἑρηκότος δ' Ἡροδότου Οὐρίαν εἶναι ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ, κτίσμα Κρητῶν πλανηθέντων ἐκ τοῦ Μίνω στόλου εἰς Σικελίαν, ἤτοι αὐτὴν δεῖ δέχεσθαι, ἢ τὸ Οὐερητόν. Βρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι μὲν λέγονται Κρῆτες, οἱ μετὰ Θησέως [i] ἐπελθόντες, ἐκ Κνωσσοῦ· εἶθ' οἱ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπηρκότες μετὰ τῶν

h) Θυρεᾶσι, ἐν ᾧ βασίλειον ἐπιδείκνυται τῶν δυναστῶν τινός, Ἑρηκότος δ' Ἡροδότου Οὐρίαν εἶναι κ. τ. λ.] Locum hunc depravatum esse, res manifesta est. Pro Θυρεᾶσι exhibent Vat. A. B. et Venet. A. Θυρέοις, Casaub. libri Θυρεᾶσι. Casaubonus et Palmerius vocem Θυρεᾶσι librariorum oscitantia ortam arbitrantes, pro ea reponendo Οὐρεᾶσιν, loco pristinam integritatem restitui posse censent; Cluverius libr. laud. pag. 1246. legit Οὐρία, nomen urbis, cuius paullo infra Strabo mentionem facit. Sed, vereor, ne graviore vitio hic locus laboret. Res mihi, ut paucis sententiam meam declarem, ita expedienda videtur. Primo, vocem Θυρεᾶσι e trium vocum fragmentis ortam esse puto. Suspicor enim, in codice antiquissimo ac mutilo olim ΘΥΡ.... ΑΙΟΥ.... extitisse, reliquias vocum Θυρία καὶ Οὐρία, duarum Salentinarum urbium. Thurias enim sive Thyrias inter Salentinas civitates fuisse declarat Liv. X. 2. et de Uria res expedita est. Hisce e fragmentis, incautum librarium, neglectis lacunae indiciis, vocem Θυρεᾶσι formare potuisse, nemo facile negabit. Deinde pro ἐν ᾧ scribo ἐν ᾗ, et paullo infra pro Οὐρίαν Strabonis repono Τρίαν ex Herodoti libr. VII, 170. Itaque Strabonis locum legerem, Ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ μέσῳ Θυρία καὶ Οὐρία, ἐν ᾗ βασίλειον ἐπιδείκνυται τῶν δυναστῶν (sic reposui, e Vat. A. B. Stroz. A. Casaub. pro vulgat. δυνατῶν) τινός. Ἑρηκότος δ' Ἡροδότου Τρίαν εἶναι κ. τ. λ. i) ἐπελθόντες] ἐκπεσόντες Stroz. A.

raei, ubi regia ostenditur cuiusdam quondam tyranni. Enimvero cum Herodotus dixerit, Uriam esse in Iapygia conditam a Cretensibus, qui a classe Minois in Siciliam profecta eo evagati sint: aut Thyraeos necesse est eam esse urbem, aut Veretum. Brundusium fertur occupatum a Cretensibus, qui cum Theseo e Gnosso eo pervenerint: post accessisse eos, qui cum Iapyge e Sicilia eo venerint

τῦ Ἰάπυγος· (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ὁ συμμεῖ- Italia.
ναι δέ φασιν αὐτός· ἀλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βοττιαίαν. Ὕστερον ἡ πόλις βασιλευομένη πολλὴν [k] ἀπέβαλε τῆς χώρας ὑπὸ τῶν μετὰ Φαλάνθου Λακεδαιμονίων· ὅμως δ' ἐκπεσόντα αὐτὸν ἐκ τῦ Τάραντος, ἐδέξαντο οἱ Βρεντεσινοί· καὶ τελευτήσαντα, ἠξίωσαν λαμπρᾶς ταφῆς. Χώραν δ' ἔχουσι βελτίω τῆς Ταραντίνων· λεπτόγεως γὰρ ἐκείνη, χρησόκαρπος δέ· μέλι δὲ καὶ ἔρια τῶν λίαν ἐπαινουμένων ἐστί. Καὶ εὐλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ Βρεντέσιον· ἐνὶ γὰρ στόματι πολλοὶ κλείονται λιμένες ἄκλυστοι, πολλῶν κόλπων ἀπολαμβανομένων ἐντός· ὥς' ἐοικέναι κέρασιν ἐλάφυ τὸ σχῆμα· ἀφ' ὅ καὶ τὄνομα· σὺν γὰρ τῇ πόλει, κεφαλῇ μάλιστα ἐλάφυ προσέοικεν ὁ τόπος· τῇ δὲ Μεσσαπίᾳ γλώττῃ [l] Βρεντέσιον ἡ κεφαλὴ τὸ ἐλάφυ καλεῖται. Ὁ δὲ Ταραντῖνος ὁ παντελῶς ἐστὶν ἄκλυστος, διὰ τὸ

T 5 ἀνα-

k) ἀπέβαλε] ἀπωλέσαι Stroz. A. ἀπέλαβε Mssti Casaub.
l) Βρεντέσιον] Legunt Casaub. et Cluver. ex Stephano Byzant. Βρέντιον.

nerint (utrumque enim traditur) sed sedem ibi non fixisse, verum in Bottiaeam abivisse. Postea temporis Brundusium cum sub regibus esset, multum agri amisit, ademtum a Spartanis, qui eo cum Phalantho venerant: quem tamen pulsum Tarento Brundusini receperunt, mortuumque splendida sunt dignati sepultura. Ager ipsorum Tarentino agro praestantior est. Tenuis quidem est, at bonos profert fructus: mel quidem et lana eius cum primis laudantur. Ad haec, Brundusium habet portum Tarento commodiorem, nam ad Brundusium uno ostio plures includuntur portus, tuti a fluctibus: intus receptis intra fauces multis sinubus, ita uti eorum forma figuram cornuum cervinorum exprimat: unde et urbi nomen: locus enim, si una cum urbe consideretur, maxime cervini capitis speciem habet, quod Messapiorum lingua Brentesium dicitur. Tarentinus autem portus non omnino immunis a fluctibus est, quia

Italia. ἀναπεπτάσθαι, καί τινα καὶ [m] προσβραχῆ ἔχειν, τὰ περὶ τὸν μυχόν.

§. 7.

Ἔτι δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας διαίρουσιν, εὐθύπλους μᾶλλον ἐστὶν ἐπὶ τὸ Βρεντέσιον, καὶ δὴ καὶ δεῦρο πάντες καταίρουσιν, οἷς εἰς τὴν Ῥώμην πρόκειται ὁδός. Δύο δ' εἰσὶ, μία μὲν ἡμιονικὴ διὰ Πευκετίων, ἃς Ποιδίκλους καλοῦσι, καὶ Δαυνιτῶν, καὶ Σαννιτῶν μέχρι Βενεβέντου· ἐφ' ᾗ ὁδῷ Ἐγνατία πόλις,
pag. 283. εἶτα Κελία, [n] καὶ Νήτιον, καὶ Κανύσιον, καὶ Κερδονία· ἡ δὲ διὰ Τάραντος μικρὸν ἐν ἀριστερᾷ. Ὅσον δὲ μιᾶς ἡμέρας περίοδον κυκλεύσαντι ἡ Ἀππία λεγομένη ἀμαξήλατος μᾶλλον· ἐν ταύτῃ δὲ πόλις Οὐρία τε, καὶ Οὐενουσία, ἡ μὲν μεταξὺ Τάραντος, καὶ Βρεντεσίου· ἡ δ' ἐν μεθορίοις Σαυνιτῶν, καὶ Λευκανῶν. Συμβάλλουσι δὲ ἄμφω κατὰ Βενεβέντον καὶ τὴν Καμπανίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου. Τοῦντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι τῆς Ῥώμης, Ἀππία

m) προσβραχῆ] Sic Vat. A. B. Venet. A. Casaub. libri. Vulgo πρὸς βράχυ. n) καὶ Νήτιον] Casaubonus hanc vocem e proxime sequente Κανύσιον ortam esse contendit. Accedo Luc. Holstenio in adnot. ad Cluver. pag. 276. seqq. et Palmerio, qui Strabonis Νήτιον Tab. Peutingerianae *Ehetium* esse opinantur.

quia patet, ac praeterea in intimo recessu quaedam vadosa habet.

§. 7.

Praeterea e Graecia et Asia omnino rectus est Brundusium traiectus, omnesque huc deferuntur, quibus inde Romam iter est. Sunt autem duae viae, una qua muli ire possunt per Peucetios, qui Pediculi dicuntur, et Daunios, ac Samnites, Beneventum usque; qua in via urbes sunt Ignatia, Celia, Netium, Canusium, Herdonia. Via per Tarentum, paululum ad laevam deflectit. Unius diei ambitu confecto, in Appiam pervenitur, quae plaustris patet: in ea sunt Uria et Venusia, illa inter Tarentum et Brundusium, haec in confinio Samnitum et Lucanorum. Coëunt a Brundusio ambae viae apud Beneventum ad Campaniam. Inde Romam usque

Ἀππία καλεῖται, διὰ Καυδίου, καὶ Καλατίας, καὶ Καπύας, καὶ Κασιλίνου μέχρι Σινουέσσης· τὰ δ' ἐνθένδε εἴρηται. Ἡ δὲ πᾶσα ἐστὶν ἐκ Ῥώμης εἰς Βρεντέσιον μίλια τξ. Τρίτη δ' ἐστὶν ἐκ Ῥηγίου διὰ Βρεττίων, καὶ Λευκανῶν, καὶ τῆς Σαννίτιδος εἰς τὴν Καμπανίαν, συνάπτουσα εἰς τὴν Ἀππίαν, μακροτέρα τῆς ἐκ Βρεντεσίου τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, διὰ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν. Italia.

§. 8.

Ὁ δ' εἰς τὴν περαίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου πλοῦς ἐστιν, ὁ μὲν ἐπὶ τὰ Κεραύνια, καὶ τὴν ἑξῆς παραλίαν, τῆς τε Ἠπείρου, καὶ τῆς Ἑλλάδος· ὁ δ' εἰς Ἐπίδαμνον, μείζων τοῦ προτέρου· χιλίων γάρ ἐστι καὶ ω σταδίων· τέτρηται δὲ καὶ ὗτος, διὰ τὸ τὴν πόλιν εὐφυῶς κεῖσθαι πρός τε τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνη, καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων. Παραπλέοντι δ' ἐκ τοῦ Βρεντεσίου τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν, πόλις ἐστὶν ἡ Ἐγνατία, ὅσα κοινῇ

o) Σινυέσσης] Optimam Tyrwhitti coniecturam, cuius veſtigia in cod. Stroz. A. qui Οὐνέσσης exhibet, inveniſſe mihi videor, recepi, pro editorum inepta lectione Οὐινουσίας. Vat. A. legit Οὐινεσίας, qua ex voce mutilata Guarinus Veronenſis Venuſiam refinxit, ad cuius verſionem Aldus hic et ſexcentis aliis in locis graeca ſua emendavit, aut potius depravavit.

usque iam Appia via ducit per Caudium, Calatiam, Caſilinum, usque Sinueſſam, reliqua ſunt iam dicta. Tota via a Brunduſio Romam eſt ſtadiorum CCCLX. Tertia via eſt a Rhegio per Bruttios, Lucanos, et Samnium in Campaniam ducens, atque in Appiam per Apennini montana: tribus aut quatuor diebus Brunduſino itinere longior.

§. 8.

Traiectus a Brunduſio unus eſt ad montes Ceraunios et ſequentem Epiri ac Graeciae oram: alter Epidamnum, maior, ſcilicet CIↃ ↃↃCC ſtadiorum: uſitatus tamen et hic, propter urbis eius opportunitatem ad Illyricarum gentium et Macedonum commercia. A Brunduſio autem praetervehenti Adriatici maris oram, urbs occurrit Egnatia,

Italiæ. τάξει τε διαίτης, καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι τὰς ἐπιεικείας, ἀπὸ δὲ τῶν κακέργων, καὶ μιαρῶν φυγῇ. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ παρὰ τοῖς Ἐνετοῖς διατεθρυλλημένα περὶ τοῦ ἥρωος τούτου, καὶ αἱ νομισθεῖσαι τιμαί. Δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Σιποῦς Διομήδους εἶναι κτίσμα, διέχων τῆς Σαλαπίας [x] ὅσον μ καὶ ρ σταδίους, καὶ ὠνομάζετό γε Σηπιοῦς Ἑλληνικῶς, ἀπὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπιῶν. Μεταξὺ δὲ τῆς Σαλαπίας, καὶ τοῦ Σιποῦντος, ποταμός τε πλωτὸς, [y] καὶ τομαλίμνη μεγάλη· δι' ἀμφοῖν δὲ τὰ ἐκ Σιποῦντος κατάγεται, καὶ μάλιστα ὁ σῖτος. Δείκνυται δὲ τῆς Δαυνίας, περὶ λόφον ᾧ ὄνομα Δρίον, ἡρῶα· τὸ μὲν Καλχαντος ἐπ' ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ· ἐναγίζουσι δὲ αὐτῷ μέλανα κριὸν οἱ μαντευόμενοι, ἐγκοιμώμενοι ἐν τῷ δέρματι· τὸ δὲ Ποδαλειρίου κάτω πρὸς τῇ ῥίζῃ, διέχον τῆς θαλάττης ὅσον σταδίους ρ. [z] ῥεῖ δ' ἐξ αὐτοῦ ποτάμιον πάνα-

x) ὅσον μ] ὅσον ν. Interpr. pr. y) καὶ τομαλίμνη μεγάλη] Optime in Vat. A. B. Stroz. utroque, Venet. A. legitur. Editi libri perperam habent τόμα λίμνης μεγάλης. z) ῥεῖ δ' ἐξ αὐτοῦ] Venet. A. Stroz. A. Interpr. pr. Vulgo ῥεῖ δ' ἐξ αὐτῶν.

mulam ratione victus, et comitate erga homines probos, fugaque flagitioſorum. De iis, quae apud Venetos hoc de heroë vulgo iactantur, honoribusque ei decretis, dictum eſt ſupra. Videtur etiam Sipuntum Diomedis eſſe opus, a Salapia diſtans ſtadiis circiter CXL. Dicta eſt urbs Graece Sepius, a ſepiis, quae fluctibus ibi eiiciuntur. Inter Salapiam et Sipuntum fluvius eſt navigabilis, et lacus marinus magnus. utroque merces a Sipunto devehuntur, praecipue frumentum. Oſtenduntur etiam in Dauniae colle, cui nomen Drium eſt, ſacella, alterum Calchantis in ſummo vertice, ubi oraculum ſciſcitantes arietem nigrum immolant, eiusque pelli indormiunt, alterum Podalirii in imo ad collis radices, centum fere ſtadia a mari diſtans. Profluit ex hoc rivus

πάνακες πρὸς τὰς τῶν θρεμμάτων νόσους. Πρόκειται δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ, πελάγιον ἀκρωτήριον ἐπὶ τ ἀνατεῖνον σταδίους, πρὸς τὰς ἀνατολὰς τὸ Γάργανον· καμπτοντι δὲ τὴν ἄκραν, πολισμάτιον Οὔρειον· καὶ πρὸ τῆς ἄκρας αἱ Διομήδειοι νῆσοι. Ἔστι δὲ πᾶσα ἡ χώρα αὕτη πάμφορός τε καὶ πολύφορος, ἵπποις τε καὶ προβάτοις ἀρίστη· ἡ δ' ἐρέα μαλακωτέρα μὲν τῆς Ταραντίνης ἐστὶ, λαμπρὰ δὲ ἧττον. Ἡ δὲ χώρα a εὐδιεινὴ διὰ τὴν κοιλότητα τῶν πεδίων. Οἱ δὲ καὶ διώρυγα φασὶ τεμεῖν ἐπιχειρῆσαι τὸν Διομήδην μέχρι τῆς θαλάττης· καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας πράξεις, μετάπεμπτον οἴκαδε γενόμενον, κἀκεῖ κατασρέψαι τὸν βίον. Εἷς μὲν ἔτος ὁ λόγος περὶ αὐτῷ· δεύτερος δὲ, ὡς αὐτόθι μείνειε μέχρι κατασροφῆς τῷ βίῳ· τρίτος δ' ὁ μυθώδης, ὃν προεῖπον, τὸν ἐν τῇ νήσῳ λέγων ἀφανισμόν· τέταρτον δὲ θείη τὶς ἄν, τὸν τῶν Ἐνετῶν· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρὰ σφίσι πως τὴν κατασροφὴν αὐτῷ μυθεύουσιν, ἣν ἀποθέωσιν καλῶ- Italia.

a) εὐδιεινὴ] Posui cum Palmerio pro vulgatorum εὐδεινὴ.

rivus omnis generis morbos pecoris sanans. Ante hunc finum est promontorium Garganum, ad ccc stadia versus ortum solis in mare procurrens; quod si circumflexeris, oppidum invenies Urium, et ante promontorium conspicies Diomedis insulas. Tota ista regio omnium rerum feracissima est, equos alit et oves praestantes; lana ovium Tarentinae antecellit mollitie, cedit splendore. Regio ob convalles tranquilla est. Sunt, qui Diomedem dicant, alveum ad mare usque perducere inchoasse, sed domum ipso revocato ibique mortuo, id opus cum aliis ab eo susceptis imperfectum mansisse. Atque haec est una de Diomedis morte narrationum. Altera eum iis Daunia usque ad ultimum vitae diem habitasse refert. Tertia fabulosa illa est, quae, ut retuli, eum in insula evanuisse prodit. Quibus quarta Venetorum adnumerari fabula potest, qui eum apud se affirmant mortalem esse desiisse, et in Deorum

Italia. καλῶσι. Ταῦτα μὲν ἂν κατ' Ἀρτεμίδωρον κεῖται τὰ
pag. 285. διαστήματα.

§. 10.

Φησὶ δ' ὁ χωρογράφος τὸ ἀπὸ τοῦ Βρεντεσίου μέχρι Γαργάνου μιλίων ρ ξε. πλεονάζει δὲ αὐτὰ Ἀρτεμίδωρος. Ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀγκῶνα σνδ μίλια φησὶν ἐκεῖνος· ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος [b]εἰς αση πλησίον τὰ τῆς Ἀγκῶνος σαδίους εἴρηκεν, πολὺ ἐνδεέστερον ἐκείνου. Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαί φησὶ, καὶ εἶναι μίλια ΦΞΒ εἰς [c]Σίλαν πόλιν· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀκυλήιαν ρο η. ἐχ ὁμολογοῦντες τῷ Φερομένῳ διαστήματι τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν ἐπὶ τὸν τοῦ Ἀδρίου μυχόν· ὑπὲρ ἑξακισχιλίους τοῦτο ἀποφαίνοντες, καὶ μείζω καθιστάντες ἐκείνου πολὺ ἐλάττονα ὄντα. Καὶ πάντες δὲ πρὸς ἅπαν-

b) εἰς αση πλησίον τὰ τῆς Ἀγκῶνος] Locus depravatus in ſcriptis libris aeque ac in editis. Ingenioſa et optima eſt Tyrwhitti emendatio εἰς Ἀστίαν ποταμὸν πλησίον ὄντα τῆς Ἀγκῶνος. c) Σίλαν] Reponit Tyrwhitt. Σπίναν, ut libr. V. pag. 214. A. Cluverio placet Σήνην.

rum numerum relatum. Caeterum intervalla, quae expoſuimus, de ſententia Artemidori ſunt tradita.

§. 10.

Chorographus a Brunduſio ad Garganum millia paſſuum numerat CLXV; quem numerum amplificat Artemidorus. Ille a Gargano Anconam usque CCLIV paſſuum M. facit. At hic ad.... vicina Anconae ponit CIↃCCL, longe quam ille minori numero. Polybius autor eſt, milliaria eſſe dimenſa, et ab Iapygia ad Silam urbem eſſe milliaria IↃLXII: hinc Aquileiam usque CLXXIIX. Cum his non conſentiunt, quae de intervallo Illyrici litoris a Ceraunis montibus usque ad intimum Adriatici maris ſinus receſſum referuntur; quod, ultra ſex ſtadiorum millia ei attribuentes, nimis iuſto extendunt. Saepius iam monui

ἅπαντας, μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὡς πολλάκις λέγομεν. Ἡμεῖς δ' ὅπου μὲν ἐπικρίνειν δυνατὸν, ἐκφέρομεν τὸ δοκοῦν ἡμῖν· ὅπου δὲ μὴ, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον τιθέναι δεῖν. Ἐὰν δὲ μηδὲν παρ' ἐκείνων ἔχωμεν, οὐδὲν θαυμαστὸν, οὐδ' εἰ παραλείψομέν τι καὶ ἡμεῖς, ἐν τοιαύτῃ καὶ ταῦθ' ὑποθέσει· τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίποιμεν· τὰ δὲ μικρὰ, καὶ γνωρισθέντα μικρὸν ὤνησε, καὶ [d] παραπεμφθέντα ἔλαθε καὶ οὐδὲν, ἢ οὐ πολὺ τῆς παντελοῦς ἔργου παρέλυσε. Italia.

§. II.

Μεταξὺ δ' εὐθὺς ἀπὸ τοῦ Γαργάνου κόλπος ὑποδέχεται βαθύς· οἱ δὲ περιοικοῦντες, ἰδίως Ἀπύλοι προσαγορεύονται· εἰσὶ δ' ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς Δαυνίοις, καὶ Πευκετίοις· οὐδέ τ' ἄλλα δὲ διαφέρουσιν ἐκείνων τόγε νῦν· τὸ δὲ πάλαι διαφέρειν, εἰκός· ὅθεν

d) παραπεμφθέντα ἔλαθε καὶ οὐδὲν] Vulgo παραπεμφθέντα ἔλαθε οὐκ ἔβλαψε καὶ οὐδὲν. Voces οὐκ ἔβλαψε, quas iam Casaubonus uncis incluserat, ut spurias plane sustuli auctoritate codd. Vat. A. B. Venet. A. Bemb. Stroz. A. B.

nui praecipue inter omnes dissentiri de intervallis locorum constituendis. Quoties itaque explorari potuit, quid verum sit, pronunciavimus nostram sententiam; si res expediri non potuit, aliorum opiniones proponendas esse existimavimus. Quodsi autem ab aliis nihil traditum est, mirari nemo debet, si nos quoque in eiusdem rei tractatione aliqua praetermisimus. Magnorum enim a nobis nihil omissum est: ex parvis neque multum utilitatis, si cognoscerentur, sperandum erat, eaque omissa totius operis perfectioni aut nihil aut non multum detrahere poterant.

§. II.

Ad Garganum promontorium sinus est, circa quem habitantes proprie Apuli nominantur. utuntur eodem quo Daunii et Peucetii sermone, ac ne aliis quidem rebus hodie differunt. Olim autem discriminis aliquid inter eos fuisse,

Italia. ὅθεν περ καὶ τὰ ὀνόματα ἐναντία ἀπάντων ἐπικρατεῖν, Πρότερον μὲν ἂν ηὐτύχει αὕτη πᾶσα ἡ γῆ. Ἀννίβας δὲ, καὶ οἱ ὕστερον πόλεμοι ἠρέμωσαν αὐτήν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ Κάννας συνέβη, ὅπερ πλεῖστος ὄλεθρος σωμάτων Ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ λίμνη ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τῆς λίμνης ἐν μεσογαίᾳ τὸ Ἄπυλον Τέανον, ὁμώνυμον τῷ Σιδικινῷ. Καθ' ὃ δοκεῖ συνάγεσθαι τὸ τῆς Ἰταλίας πλάτος ἐφ' ἱκανὸν, πρὸς τὰς περὶ Δικαιαρχίαν τόπους, [e] ἐλαττόνων, ἢ ᾳ σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν ἰσθμὸν καταλιπόν. Μετὰ δὲ τὴν λίμνην ἐπὶ τὰς Φρεντάνους καὶ τὴν Βῦκαν παράπλους ἐστί. σ δ' εἰσὶν ἐφ' ἑκάτερα σταδίοι τῆς λίμνης, ἐπί τε τὴν Βῦκαν, καὶ τὸ Γάργανον. Τὰ δ' ἑξῆς, τῆς περὶ Βῦκαν εἰρηται πρότερον.

ΚΕΦ.

e) ἐλαττόνων] Sic repoſui cum Caſaubono pro ἔλαττον ὦν,

fuiſſe, veroſimile eſt, unde et diverſa omnium nomina obtinuerint. Antiquitus totus ille tractus rebus ſecundis floruit; poſtea vero et Annibal et ſubſecuta bella eum evaſtaverunt. Hic clades Cannenſis accidit, Romanorum eorumque ſociorum internecione celebris. In ſinu lacus eſt, et ad eum in mediterraneis Teanum Apulum, eodem quo Sidicinum nomine. Qua in regione Italiae latitudo in arctum contrahi videtur, ſiquidem iſthmus a Teano ad Puteolos minor CIↃ ſtadiis eſt. Poſt lacum navigatur ad Frentanos et Bucam; utrinque a lacu et ad Bucam et ad Garganum ſtadia ſunt CC. Quae Bucam ſubſequuntur iam antea ſunt enarrata.

CAP.

ΚΕΦ. Δ.

Romanorum Imperium.

Τοσαύτη μέν τοι καὶ τοιαύτη τις ἐστὶν ἡ Ἰταλία. Πολλὰ δ' [f] εἰρηκότες, τὰ μέγιστα ἐπισημανόμεθα· ὑφ' ὧν νῦν εἰς τοσοῦτον ὕψος ἐξήρθησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Ἓν μὲν ὅτι νήσῳ δίκην ἀσφαλῶς φρουρεῖται pag. 286 τοῖς πελάγεσι κύκλῳ, πλὴν ὀλίγων μερῶν· καὶ αὐτὰ τετείχισται τοῖς ὄρεσι [g] δυσβάτοις ὄντοι. Δεύτερον δὲ, τὸ ἀλίμενον κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ τοὺς ὄντας λιμένας μεγάλους εἶναι, καὶ θαυμαστούς· ὧν τὸ μὲν, πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐπιχειρήσεις χρήσιμον, τὸ δὲ, πρὸς τὰς ἀντεπιχειρήσεις καὶ τὴν τῶν ἐμπορίων ἀφθονίαν συνεργόν. Τρίτον δὲ, τὸ πολλαῖς ὑποπεπτωκέναι διαφοραῖς ἀέρων τε καὶ κράσεων, παρ' ἃς καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ, καὶ πάντ' ἁπλῶς τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα πλείστην ἐξάλλαξιν ἔχει, πρός τε τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον. Ἐκτέταται δὲ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐπὶ μεσημ-

U 2

f) εἰρηκότες] εἰρηκότων legitur in Vat. A. B. Venet. Ad Caſaub. g) δυσβάτοις ὄσοι] δυσβάτοις ὅτι Vat. A.

CAP. IV.

Ac talis quidem eſt, et tanta Italia: de qua cum multa a nobis antea commemorata ſunt, nunc praecipue in cauſas inquiremus, ex quibus praeſenti tempore res Romana ad tantam maieſtatem pervenerit. Quarum prima eſt, quod Italia inſulae in morem maris tuto praeſidio cingitur; paucis exceptis regionibus, quae tamen ipſae inviis montibus muniuntur. Secunda cauſſa eſt, quod pleriſque locis importuoſa eſt, et quos habet portus, ii magni ſunt ac praeclari: quorum illud contra exterorum molitiones Italiam defendens, hoc ad exteros aggrediendos et mercaturam promovendam conducit. Tertia denique eſt, quod Italia varia aëris temperie ſecundum varias regiones fruitur. Inde venit magna illa varietas cum utilium tum nocivorum animalium, plantarum, et omnium ad vitae uſum facientium. In longum protenditur Italia

Romano rum Imperium.

μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τὸ πλέον· προσθήκη δ' ἐστὶν ἡ Σικελία τῷ μήκει, τοσαύτη ὅσα, καὶ τοσοῦτον, καθάπερ μέρος. Εὐκρασία δ' ἀέρων, καὶ δυσκρασία κρίνεται παρὰ τὰ ψύχη καὶ τὰ θάλπη, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων· ὥστε καὶ τούτων ἀνάγκη, τὴν νῦν Ἰταλίαν ἐν μέσῳ τῶν ὑπερβολῶν ἀμφοτέρων κειμένην, τοσαύτην τῷ μήκει, πλεῖστον τῆς εὐκράτου μετέχειν, καὶ κατὰ πλείστας ἰδέας. Τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ· τῶν γὰρ Ἀπεννίνων ὀρῶν διὰ ὅλου τοῦ μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἑκάτερον δὲ πλευρὰν πεδία, καὶ γεωλοφίας καλλικάρπους ἀπολιπόντων, οὐδὲν μέρος αὐτῆς ἐστὶν, ὃ μὴ καὶ τῶν ὀρείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν πεδίων ἀπολαῦον τυγχάνει. Καὶ προστίθει τὸ μέγεθος, καὶ πλῆθος ποταμῶν τε, καὶ λιμνῶν· πρὸς δὲ τούτοις θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναβολὰς πολλαχοῦ πρὸς ὑγιείαν φύσει παρεσκευασμένων. Καὶ μὴν καὶ μετάλλων εὐπορίας παντοδαπῶν, ὕλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκή-

lia ut plurimum a ſeptemtrione verſus meridiem; et Sicilia, tanta inſula additamentum quaſi longitudinis eſt, magnamque totius Italiae partem efficit. Aëris vero tam bona quam mala temperies frigore aeſtimatur et calore, atque horum medio: ut hinc quoque neceſſe ſit Italiam in abundantiae amborum medio ſitam, eamque tanta praeditam longitudine, plurimum temperatae qualitatis obtinere, idque plurimis modis. Quod ipſum aliunde quoque ei obtingit: nam cum Apennini montes per mediam eius porrecti longitudinem, ab utroque latere campos colleſque frugiferos relinquant, nulla Italiae pars eſt, quae non et montium, et planorum fructibus et commoditatibus fruatur. Adde his magnitudinem et multitudinem fluviorum atque lacuum: tum aquarum et calidarum et frigidarum plurimis locis fontes, ad ſanitatem parandam a natura elaboratos: tum omnis generis metallorum copiam, materiaeque et alimentorum hominibus brutisque convenientium abundantiam,

βοσκήμασιν, ἀδ' ἀξίως εἰπεῖν ἐστὶ τὴν ἀφθονίαν, ὅσην παρέχεται, καὶ τὴν χρησταρπίαν. Ἐν μέσῳ δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν μεγίστων ὅσα, καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Ἀσίας μερῶν, τῷ μὲν κρατιστεύειν ἐν ἀρετῇ τε καὶ μεγέθει τὰ περιεστῶτα αὐτὴν πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχει· τῷ δ' ἐγγὺς εἶναι, τὸ μετὰ ῥᾳστώνης ὑπηρετεῖσθαι πεπόρισται. Romanorum Imperium.

§. 2.

Εἰ δὲ δεῖ τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας λόγῳ προσθεῖναί τινα λόγον κεφαλαιώδη, καὶ περὶ τῶν Ῥωμαίων τῶν κατασχόντων αὐτὴν, καὶ κατεσκευασμένων ὁρμητήριον πρὸς τὴν σύμπασαν τὴν ἡγεμονίαν, προσειλήφθω καὶ ταῦτα· ὅτι Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν κτίσιν τῆς Ῥώμης, βασιλευόμενοι διετέλεσαν σωφρόνως ἐπὶ πολλὰς γενεάς· ἔπειτα τῇ ἰσχάτῃ Ταρκυνίῳ μοχθηρῶς ἄρχοντος, τὸν μὲν ἐξέβαλον, πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρατίας· κοινωνοῖς δ' ἐχρήσαντο Σαβίνοις τε, καὶ Λατίνοις· ἐκ εὐγνωμόνων pag. 287.

tiam, et huc facientem frugum praeſtantiam, nemo poteſt pro dignitate verbis explicare. Praeterea cum media ſit inter gentes maximas, et Graeciam, ac potiſſimas Aſiae partes: ſitu ad imperium virtute ac maieſtate tenendum adiuvatur: vicinia vero exſequendis imperiis et obeundis miniſteriis eſt accommodata.

§. 2.

Quod ſi ſermoni de Italia habito orationem convenit ſubiungi, quae in ſumma etiam de Romanis differat, qui Italiam in poteſtatem redegerunt ſuam eamque arcem totius imperii conſtituerunt: haec etiam addantur. Romani a condita Urbe per aliquot aetates ſub regibus modeſte vixerunt. Deinde ultimo regum Tarquinio peſſime regnum gerente, eo ejecto formam reipublicae inſtituerunt ex optimatum ac regia adminiſtratione temperatam, adhibitis in ſocietatem eius Sabinis ac Latinis. Quos ipſos,

Romanorum Imperium.

μόνων δ' ὅτε ἐκείνων ἀεὶ τυγχάνοντες, ὅτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. Οὕτω δ' αὐτοῖς κατ' ὀλίγον προϊοῦσιν εἰς ἐπίδοσιν, [h] συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως ἀποβαλεῖν, παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν· παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. Ἐγένετο δὲ τοῦτο, ὡς φησι Πολύβιος, ἔτει ἐννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, κατὰ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδᾳ γενομένην εἰρήνην. Διακρουσάμενοι δὲ τούτους Ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν Λατίνους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποιήσαντο, εἶτα Τυρρηνούς, καὶ Κελτοὺς, τοὺς περὶ τὸν Πάδον ἔπαυσαν τῆς πολλῆς, καὶ [i] ἄδην ἐλευθερίας· [k] εἶτα Σαυνίτας, μετὰ δὲ τούτους Ταραντίνους, καὶ Πύρρον κατεπολέμησαν· εἶτα ἤδη καὶ τὴν λοιπὴν τῆς νῦν Ἰταλίας, πλὴν τῆς περὶ τὸν Πάδον. Ταύτης δ' ἔτι καθεζομένης ἐν

h) συνέβη — ἀποβαλεῖν] Gemiſt. Plecho exhibet συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως ὑπὸ Κελτῶν τῶν περὶ τὸ Πάδου ἀποβαλεῖν.
i) ἄδην] ἐναίδην Vat. A. Stroz. A. Caſaub. Msst. Gemiſt. Pl.
k) εἶτα Σαυνίτας] Gemiſt. Pleth. εἶτα Σαυνίτας· οἷς Σαβίνων ἀποίκοις γενομένοις λέγονται τῷ Λακεδαιμονίων ἀναμιχθῆναι· μετὰ δὲ τούτους κ. τ. λ.

ipſos, aliosque circum vicinos cum experirentur non ſatis benevolos, coacti quodam modo ſunt eos opprimendo ſuam rempublicam augere. Hoc pacto cum paulatim incrementa feciſſent, uſu ipſis venit, ut et amitterent repente Urbem, praeter omnium hominum exſpectationem: eandemque praeter opinionem etiam recuperarent. Accidit hoc, ut Polybius tradit, anno poſt pugnam ad Aegos potamos factam undevigeſimo, tempore pacis Antalcida legato initae. Sed profligatis Gallis Romani, primum Latinos ſubegerunt, deinde Etruſcos, et Gallos circa Padum habitantes, nimia iſta licentia exuerunt: poſtea Samnites ab iis, ac poſt hos Pyrrhus rex ſunt debellati: hinc omnem reliquam, quae iſto hodie cenſetur nomine, Italiam ſibi armis ſubiecerunt, ea demta quae eſt circa Padum. Cum enim adhuc bello de ea con-

ten-

ἐν πολέμῳ, διέβησαν εἰς Σικελίαν· ἀφελόμενοι δὲ Καρχηδονίων αὐτὴν, ἐπανῆλθον ἐπὶ τὰς περὶ τὸν Πάδον· συνεχῶτος δ' ἔτι τούτου τοῦ πολέμου, παρῆν Ἀννίβας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ δεύτερος ἦτος πόλεμος πρὸς Καρχηδονίους συνέστησε· καὶ μετ' ὀλίγον τρίτος, ἐν ᾧ κατεσκάφη Καρχηδών. Ἅμα δὲ τήν τε Λιβύην ἔσχον Ῥωμαῖοι, καὶ τῆς Ἰβηρίας, ὅσον ἀφείλοντο τῶν Καρχηδονίων. Συνενεωτέρισαν δὲ τοῖς Καρχηδονίοις οἵ θ' Ἕλληνες, καὶ Μακεδόνες, καὶ τῆς Ἀσίας οἱ ἐντὸς Ἅλυος, καὶ τῶν Ταύρου. Καὶ τούτους ἦν ἅμα συγκαταπαῦσθαι προήχθησαν, ὧν Ἀντίοχός τε ἦν ὁ βασιλεὺς, καὶ Φίλιππος, καὶ Περσεύς. Καὶ Ἰλλυριῶν δὲ, καὶ Θρᾳκῶν οἱ πλησιόχωροι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ Μακεδόσιν ἀρχὰς ἔλαβον τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου, καὶ διετέλεσαν πολεμοῦντες μέχρι καταλύσεως ἁπάντων τῶν ἐντὸς Ἴστρου, [1] καὶ τῶν ἐντὸς Ἅλυος. Τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ Ἴβηρες, καὶ Κελτοὶ, καὶ ἅπαν-

Romanorum Imperium.

1) καὶ τῶν ἐντὸς Ἅλυος] desunt apud Gemist.

tenderent, in Siciliam traiecerunt, eaque Carthaginiensibus ademta, adversus Padi accolas bellum renovarunt. Quo bello nondum confecto, in Italiam venit Annibal, conflatumque est secundum contra Carthaginienses bellum: neque multo post tertium, in quo deleta est Carthago: simulque Romani et Africa potiti sunt, et ea Hispaniae parte, quam Carthaginiensibus eripuere. Sed eodem quo Carthaginienses tempore, novas res adversum Romanos moliti sunt et Graeci, et Macedones, et qui in Asia inter Halyn et Taurum incolebant: quos simul etiam Romani suae ditioni subdere opus habuerunt: illorum reges fuerunt Antiochus, Philippus, Perseus. Quin et Illyrii, et Thraces propinqui cum Graecis tum Macedonibus inde initia belli contra Romanos duxerunt: neque finis fuit belli gerendi ante, quam omnia intra Istrum et Halyn sita Romani suae fecerunt ditionis. Eadem acciderunt Hispanis, et Gallis,

et

Romanorum Imperium.

τες οἱ λοιποὶ, ὅσοι Ῥωμαίων ἐπακούουσι· τὴν τε γὰρ Ἰβηρίαν ἐκ ἐπαύσαντο ὑπαγόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπασαν κατεχρέψαντο. Νομαντίνης τε ἐξελόντες, καὶ Οὐριάθον, καὶ Σερτώριον ὕστερον διαφθείραντες· ὑστάτης δὲ Καντάβρους, [m] ὧς κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς Καίσαρ· καὶ τὴν Κελτικὴν ἅπασαν τήν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς σὺν τῇ Λιγυστικῇ, πρότερον μὲν κατὰ μέρος ἀεὶ προσήγοιτο, ὕστερον δὲ Καίσαρ ὁ θεὸς, μετὰ ταῦτα ὁ Σεβαστὸς κοινῷ πολέμῳ, καὶ ἀθρόως κατεκτήσαντο. Νυνὶ δὲ Γερμανοῖς προσπολεμοῦσιν, ἀπὸ τούτων ὁρμώμενοι τῶν τόπων, ὡς οἰκειοτάτων· καί τισιν ἤδη θριάμβοις κεκοσμήκασιν ἀπ' αὐτῶν τὴν πατρίδα. Τῆς δὲ Λιβύης, ὅση μὴ Καρχηδονίων, βασιλεῦσιν ἐπετέτραπτο ὑπηκόοις ὄσιν· ἀφιστάμενοι δὲ κατελύοντο. Νυνὶ δ' εἰς Ἰόβαν περιέστηκεν ἥ τε Μαυρουσία, καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης Λιβύης, διὰ τὴν

et aliis, quicunque Romanorum imperio parent. Nam et Hiſpaniam armis domandi nullum fecerunt finem, donec univerſam ſibi ſubiecerunt: Numantinis exciſis, tum Viriatho, inde Sertorio, tandem Cantabris, quos Auguſtus Caeſar debellavit: et Galliam totam et ulteriorem et citeriorem, una cum Liguria initio per partes ſuam fecerunt, poſtremo D. Caeſar, et eum ſecutus Auguſtus totam gentem illato bello in Romanorum poteſtatem redegerunt. Et nunc in Germanos bellum moverunt, ab his orſi locis, quae maxime ad ipſos cenſent pertinere: quin etiam nunc nonnullis Germanicis triumphis patriam exornarunt. At Africae partes, quae non fuerunt iuris Carthaginienſium, regibus conceſſae ſunt; Romanorum imperio obedientibus: et qui defecere, ditione omni ſunt exuti. Nunc Mauritaniam, aliasque multas partes Africae Iuba obtinet, ob ſtudium in

m) ὧς κατέλυσεν ὁ Σεβαστὸς] Vocis κατέλυσεν, quam cum Caſaubono ſupplevi, veſtigia in cod. Vat. A. deprehendi, qui legit ὧς κατ .... ὁ Σεβαστός.

τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιάν τε καὶ Φιλίαν. Τὰ δ' ὅμοια καὶ περὶ τὴν Ἀσίαν συνέβη. Καταρχὰς μὲν [n] ὑπὸ τῶν βασιλέων διῳκεῖτο ὑπηκόων ὄντων· ὕστερον δ' [o] ἐκλιπόντων ἐκείνων, καθάπερ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, καὶ Σύρων, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Καππαδόκων, καὶ Αἰγυπτίων ἀφιεμένων, καὶ ἔπειτα καταλυομένων, καθάπερ ἐπὶ Μιθριδάτου συνέβη τῷ Εὐπάτορος, καὶ τῆς Αἰγυπτίας Κλεοπάτρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς Φάσιδος, καὶ Εὐφράτου, πλὴν Ἀράβων τινῶν, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀποδειχθεῖσι δυνάσταις. Ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑπερκείμενοι τῆς Κολχίδος, Ἀλβανοί τε καὶ Ἴβηρες, παρουσίας δέονται μόνον τῶν ἡγησαμένων, καλῶς δὲ κρατοῦνται· νεωτερίζουσι δὲ διὰ τὰς τῶν Ῥωμαίων ἀπασχολίας· καθάπερ καὶ οἱ πέραν τοῦ Ἴστρου τὸν Εὔξεινον περιοικοῦντες πλὴν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν Νομάδων· τὸ μὲν γὰρ ὑπήκοον, τὸ δ' ἄχρηστον εἰς πᾶν τὸ ἀκοινώνητον,

Romanorum Imperium.

U 5 Φυλα-

n) ὑπὸ τῶν βασιλέων] διὰ τῶν βασ. Vat. A. Venet. A. Casaub. libri scripti. o) ἐκλιπόντων] ἐκλειποντων. Strpz. A. et Casaub. Msst.

in Romanos et amicitiam hoc consecutus. Eadem est Asiae quoque conditio. Haec enim initio gubernata fuit a regibus, qui Romanos agnoscerent dominos. Cum autem defecissent, ut reges Attalici, Syri, Paphlagones, Cappadoces, Aegyptii, ac deinde essent devicti, quod Mithridati contigit Eupatori, et CleopatraeAegyptiae: omnia inter Phasin et Euphraten (exceptis quibusdam Arabibus) Romanae sunt ditioni subiecta, Romanisque praefectis obtemperant. Armenii porro, et qui supra Colchos siti sunt Albani et Iberi, praesentiam duntaxat requirunt ducum Romanorum, et facile cohibentur: rebus autem novis student, quia Romanos aliis negotiis occupari sentiunt: id, quod faciunt etiam, qui trans Istrum circa Euxinum accolunt, exceptis Bosporanis et Numidis: quorum illi Romanis parent, cum illis plane nulla possunt contrahi

Romanorum Imperium.

Φυλακῆς δὲ μόνον δεόμενον· καὶ τ' ἄλλα δὲ τὰ πολλὰ Σκηνιτῶν καὶ Νομάδων ἐστὶ, πόρρω σφόδρα ὄντων. Παρθυαῖοι δὲ, ὅμοροί τε ὄντες, P καὶ μέγιστον δυνάμενοι, τοσοῦτον ὅμως ἐνέδοσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑπεροχήν· ὥς γε μόνον τὰ τρόπαια ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην, ἃ κατὰ Ῥωμαίων ἀνέστησαν ποτέ· ἀλλὰ καὶ παῖδας ἐπίστευσε Φραάτης τῷ Σεβαστῷ Καίσαρι, καὶ παίδων παῖδας, ἐξομηρευσάμενος θεραπευτικῶς τὴν φιλίαν· οἱ δὲ νῦν μετιᾶσι πολλάκις ἐνθένδε τὸν q βασιλεύσοντα· καὶ σχεδόν τι πλησίον εἰσὶ τοῦ ἐπὶ Ῥωμαίοις ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἐξουσίαν ..... καὶ αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν διασᾶσαν πολλάκις, ἀφ' ἧς γε ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστί· καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, ἡ τῆς πολιτείας ἀρετὴ καὶ τῶν ἡγεμόνων, ἐκώλυσεν ἐπὶ πλέον προελθεῖν πλημμελείας καὶ διὰ-

p) *νεὶ μέγιστον δυνάμενοι, τοσοῦτον ὅμως*] Sic repoſui e cod. Gemiſt. cum Caſaub. pro *καὶ μέγιστοι δυνάμενοι τοσοῦτον, ὅμως*. q) *βασιλεύσοντα*] Optime ſic, Gemiſt. Pleth. et Caſaubonus — pro vulgat. *βασιλεύσαντα*.

trahi commercia, (ſicut et cum reliquas Aſiae partes habitantibus, quorum plerique ſunt Scenitae et Nomades) et tantum praeſidio adverſus eos eſt opus. Parthi autem, tametſi et ditionem Romanae habent conterminam, et maxima pollent potentia: tamen Romanorum, noſtraeque aetatis principum maieſtati ita conceſſerunt, ut non ſpolia modo, quae de Romanis aliquando retulerant, Romam miſerint: ſed et filios Phrates Auguſto Caeſari, nepotesque crediderit, amicitiamque datis obſidibus emereri officioſe voluerit: et noſtra aetate ſaepenumero hinc regem petunt, ac iam prope eſt, ut omnem poteſtatem Romanis ſubiiciant ..... ipſamque Italiam, ſaepius diſtractam inteſtinis motibus, ex quo tempore ſub Romanis fuit. Ipſam quoque Romam ulterius progredi peccando et corruptelis, virtus reipublicae et principum vetuit.

διαφθορᾶς. Χαλεπὸν δὲ ἄλλως [r] διοικεῖν τὴν τηλ- Romano-
καύτην ἡγεμονίαν, ἢ ἑνὶ ἐπιτρέψαντας ὡς πατρί. rum Im-
Οὐδέποτε γὰρ εὐπορῆσαι τοσαύτης εἰρήνης, καὶ ἀφθο- perium.
νίας ἀγαθῶν ὑπῆρξε Ῥωμαίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις
αὐτῶν, ὅσην Καίσαρ τε ὁ Σεβαστὸς παρέσχεν, ἀφ' ἧς
παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν αὐτοτελῆ· καὶ νῦν ὁ διαδεξά-
μενος υἱὸς ἐκεῖνον, παρέχει Τιβέριος, κανόνα τῆς διοι-
κήσεως, καὶ τῶν προσταγμάτων ποιούμενος ἐκεῖνον· καὶ
αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτῷ, Γερμανικός τε καὶ Δρῦσος,
ὑπηργῦντες τῷ πατρί.

r) διοικεῖν] Posui ex Venet. A. Vat. A. Casaub. libris et Gemist. Pleth. Vulgo male οἰκεῖν.

tuit. Etenim aliter tantam gubernari dominationem, quam uni tanquam patri commissam, arduum est. Proinde nunquam Romanis et eorum sociis tanta pax omniumque bonorum abundantia potuisset obtingere, quantam et Caesar Augustus praebuit, postquam ad eum solum summa rerum est delata: et nunc praestat filius eius ac successor Tiberius, pro norma administrationis et edictorum exemplo patris sui utens: sicut et ipsum imitantur patris administri filii Germanicus et Drusus.

ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ λέγει τῆς Εὐρώπης τὰ λειπόμενα μέρη. Ἔστι δὲ τὰ πρὸς τὴν Ἑω πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Ταναΐδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα, μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἐντοσθῶν τῆς Ποντικῆς θαλάσσης μερῶν, ἀπολαμβάνει πρὸς νότον μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἴστρος· ἐν οἷς καὶ Μακεδονία πᾶσα.

Summam libri 7. his verbis complectitur Codex Ven. Τὰ ἐντὸς Ἴστρου ἀπὸ Γερμανίας μέχρι Ταναΐδος καὶ τὰ ἐντὸς ἀπὸ Ἀδρίου μέχρι Μακεδονίας καὶ Προποντίδος καὶ τῶν ἐσωτερῶν τόπων Πόντου. Paucioribus indicat Gemistus Pletho: Ἐκ τῶν αὐτοῦ Στράβωνος γεωγραφικῶν περὶ τῆς ἐντὸς Ἴστρου τε καὶ Ἀδρίας Εὐρώπης.

STRABONIS GEOGRAPHICORVM LIBRI SEPTIMI CAPITA.

Septimo libro describit reliqua Europae, quae quidem Orientem spectant trans Rhenum et Tanain usque et paludis Maeotidis ostium, omninoque inter Hadriam et sinistras Pontici maris partes versus austrum usque ad Graeciam et Propontidem Ister tenet; quibus et accedit tota Macedonia.

ΣΤΡΑ-

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Germania.

ΚΕΦ. Α.

§. 1.

Εἰρηκόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας, [1] καὶ τῶν Κελτικῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν Ἰταλικῶν, σὺν ταῖς πλησίον νήσοις, ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης μέρη, διελθοῦσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. Λείπεται δὲ τὰ πρὸς ἕω μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Τανάϊδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα p. 289.

1) τὸ νῦν, quod ignorant edd. Aldi, Hopperi et Xylandri, addicentibus MSStis, primus addidit Caſaubonus.

STRABONIS GEOGRAPHICARVM RERVM LIBER SEPTIMVS.

CAP. I.

§. 1.

Hiſpania, Gallicis et Italicis gentibus, vicinisque inſulis deſcriptis, ſequitur, ut reliquas Europae partes perſequamur, diviſione inſtituta, qualem rei fert natura. Reſtant ergo ea, quae verſus ortum Solis a Rheno usque ad Tanain ſunt et oſtia Maeotidis paludis: et quae inter Adriam

Germania. [2] ὅσα μεταξὺ τῆ Ἀδρίᾳ καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἴστρος. Διαιρεῖ γὰρ ὅτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν, μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν· ῥέων πρὸς νότον [3] κατ' ἀρχάς· εἶτ' ἐπιστρέφων εὐθὺς ἀπὸ τῆς δύσεως ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν Πόντον. Ἄρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἑσπερίων, πλησίον δὲ καὶ τῆ μυχῆ τῆ Ἀδριατικῆ, διέχων αὐτῆ περὶ χιλίους σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον, ἀπολὺ [4] ἄπωθεν τῶν τῆ Τύρα, καὶ τῆ Βορυσθένους ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πως πρὸς ἄρκτους. Προσάρκτια μὲν οὖν ἐστι [5] τῷ Ἴστρῳ τὰ πέραν τῆ Ῥήνου, καὶ τῆς Κελτικῆς· ταῦτα δ' ἐστὶ τά τε Γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ Γερμανικὰ

2) Sic recte primus Xylander, cum antea vox inepta ὅσα premeret editiones.

3) Diviſe dedi cum ed. Amſtel. etſi nec haec, nec Caſaubonianae ſibi in his conſtant.

4) Debetur haec lectio Caſaubono, ante quem edebatur ἄνωθεν τῆ Τύρα καὶ τῶν τῆ B. — Articulum τῶν repetit Cod. Moſcov.

5) τῷ Ἴστρῳ et τῷ Ἴρῳ vitia ſunt, illud Aldinae, hoc Hopperianae edit.

Adriam et ſiniſtram Pontici maris meridiem verſus ad Graeciam usque et Propontidem Iſter tenet. Is enim univerſas iſtas regiones quam proxime dirimit, maximus Europae fluviorum. Ab initio verſus meridiem, inde converſus ab occaſu contra ortum ad Pontum labitur. Oritur in Germaniae extremis verſum occaſum partibus, non procul a receſſu intimo Adriatici ſinus, a quo CIↃ fere ſtadia abeſt: exit in Pontum, non procul a Tyrae et Boryſthenis oſtiis, verſus ſeptentriones paullum inflexus. Ab Iſtro ſeptentrionem reſpiciunt, quae ſita ſunt ultra Rhenum et Celticam, ut ſunt Gallicae gentes, et Germanicae,

νικὰ μέχρι Βασαρνῶν, καὶ [6]Τυρηγετῶν, καὶ τῷ ποτα- Germa-
μῷ τῷ Βορυσθένει, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου, καὶ Τα- nia.
ναΐδος, καὶ τῷ στόματος τῆς Μαιώτιδος, εἴς τε τὴν
[7]μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τῇ Πον-
τικῇ κλύζεται θαλάττῃ. Μεσημβρινὰ δὲ τά τε Ἰλ-
λυρικὰ, καὶ τὰ Θρᾴκια, καὶ ὅσα τούτοις ἀναμέμικται
τῶν Κελτικῶν, ἤ τινων ἄλλων, μέχρι τῆς Ἑλλάδος.
[8]Λέγωμεν δὲ πρῶτον περὶ τῶν [9]ἐκτὸς τοῦ Ἴστρου· πολὺ
γὰρ ἁπλούστερα τῶν ἐπὶ θάτερα μερῶν ἐστίν.

§. 2.

6) Dedi Τυρηγετῶν, ut ſibi Strabo conſtaret. cf. p. 118. 128. (Caſaub.) etſi Τυραγέται magis probandum videretur cum Holſtenio ad Steph. p. 332. Vulgo Τυρηγετῶν inde a Xylandro, cum antea legeretur Τυβρηγετῶν. Cod. Moſc. hic et infra p. 295, et 306. (Caſ.) Τυβρηγετῶν. Guarinus *Tyrrhengetas*. Sed et alibi ſcriptura hujus nominis fluctuatur.

7) Cod. Moſcov. μεσογεῖαν. cf. de hac accentus inſtabili ſede Schweighaeuſer. ad Polyb. 2, 19, 6. et infra p. 315. (Caſ.) Praeterea Vatic. A. ὅστε τὴν, quaſi Atticiſmo Strabonem ornaturus.

8) Ita recte dedit Caſaubonus, cum priores dediſſent λέγομεν, quod et habet Cod. Moſc. Sed jam Guarinus expreſſerat: *dicamus*.

9) hoc praefert Cod. Moſcov. Guarini verſio, et edd. inde ab Aldo omnes, probatque ipſa res et progreſſio Strabonis. cf. p. 312. (Caſ.) Codd. Vaticani, Venetus cum MSS. Caſauboni legunt ἐντός, quae voces et alibi commiſcentur. cf. 17. p. 827. (Caſ.)

nicae, usque ad Baſtarnas, Tyrigetas, ac Boryſthenem fluvium, et quaecunque inter hunc ac Tanain atque oſtia Maeotidis cum in mediam terram porriguntur usque ad Oceanum, tum Pontico alluuntur mari: Meridiem verſus ab Iſtro ſunt gentes Illyricae, Thraciae, et quae ex Celticis aliisque admiſtae ſunt ad Graeciam usque. Dicamus autem principio de iis, quae trans Iſtrum ſunt, gentibus: eſt enim earum multo ſimplicior, quam ab altera parte degentium explicatio.

§. 2.

Germania. p. 290.

§. 2.

Εὐθὺς [1] τοίνυν τὰ πέραν τῦ Ῥήνυ μετὰ τὺς [2] Κελτὺς πρὸς τὴν ἕω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τῦ Κελτικῦ φύλυ, τῷ τε πλεονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τῦ μεγέθυς, [3] καὶ τῆς ξανθότητος· τἆλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς, καὶ ἤθεσι, καὶ βίοις ὄντες, οἵυς εἰρήκαμεν τὺς Κελτύς. Διὸ δίκαιά μοι δοκῦσι Ῥωμαῖοι τῦτο αὐτοῖς θέσθαι τὄνομα, ὡς ἂν γνησίυς Γαλάτας φράζειν βυλόμενοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

§. 3.

1) Ita recte posuit et ex nexu narrationis Xylander, cum antea ederetur τὸ οὖν. Sic dudum Guarinus *igitur*.

2) praeeunte Cod. Moscov. Vulgo τὺς Κελτικύς. Nempe hi Hispaniae sunt populi apud nostrum et alios, unde etiam vestiiigs codicum insistens Casaubonus 3. p. 139. pro Κελτοὶ repositum malit Κελτικοί. Tum ex superioribus, quae huc revocasse videntur librarii, desideret aliquis potius τὰ Κελτικά, quo nexu et sensu recte dictum sit. Si Eustathium ad Dionys. v. 288. audias, ubique in Strabone Κέλται reponendum videatur, uti vocat lib. 4. quod secus facit in hoc libro.

3) καὶ omisit Cod. Mosc. sic ut inepte priori substantivo adnexuisse videatur. Paullo post dat τἄλλα, ut in sequentibus.

§. 2.

Statim ergo loca, quae trans Rhenum post Celticos populos in orientem vergunt, Germani incolunt, qui a Gallica gente parum discrepant, si, quae summa sunt, feritatem spectes, corporis proceritatem et colorem flavum. Sed et forma, et moribus, et victu adsimiles sunt Gallis, quales descripsimus. Itaque recte mihi videntur Romani hoc nomen eis indidisse, cum eos fratres esse Gallorum vellent ostendere; id enim ex Romanorum lingua valet hoc verbum.

§. 3.

§. 3. Germania.

[1]Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν [4]ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρξαμένοις· σχεδὸν δέ τοι καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἑσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. Ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἔφθη [5]μεταξάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χώραν, καθάπερ Μαρσοί· λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν [6]Σιγαμβρων μέρος. Μετὰ δὲ τὰς παραποταμίους, τ' ἄλλα ἐστὶν ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἄλβιος ποταμοῦ· [7]ὃς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς τὸν Ὠκεανὸν, ἐπ ἐλάττω χώραν διεξιὼν, ἤπερ ἐκεῖνος. Εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασίᾳ Δρῦσος Βρυκτέρους κατενεμάχησε) ῥέοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου

4) Deeſt apud Aldum et Hopperum; tum dederunt male ἀρξαμένης. Pro δέ τοι Cod. Moſc. δ' ἔτι.

5) Sic Codd. Caſaub. Vaticani, Venetus, Moſcov. Vulgo inde ab Aldo μετανατάντα, quod aeque reddere hic poterant Codices, atque infra.

6) Cod. Moſc. ut infra, Συγέβρων. Xylander Συγάμβρων, qui tamen poſt per ου, quod propter libros aliorumque uſus retinui, etſi variat prima ſyllaba.

7) ὡς vitioſe Xylander.

§. 3.

Prima Germaniae regio eſt ad Rhenum, a fontibus eius usque ad oſtia: atque hic fluminis tractus, latus eſt Germaniae occiduum. Huius partis populos Romani partim in Galliam traduxerunt: reliqui migraverunt in interiores Germaniae partes, ut Marſi: reſtant pauci, eaque pars Sugambrorum. Poſt Rheni accolas, aliae ſunt gentes inter hunc et Albin: qui aequali fere usquequaque ſpatio a Rheno diſtans in Oceanum fertur, neque minorem quam Rhenus regionem peragrat. Inter hos et alia ſunt navigabilia flumina, (e quibus eſt Amaſia, in quo Druſus Bructeros navali praelio vicit) ipſa quoque a meridie

Germania. νότῳ πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν Ὠκεανόν. [8] Ἐξῆρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ συνεχῆ ταῖς Ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινὰ, πρὸς ἕω τεταμένην, ὡς ἂν μέρος [9] ὄσαν τῶν Ἄλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες ὕτως, διά τε τὴν λοχθεῖσαν θέσιν, καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· ἃ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε ὕψος ἀνίσχει τὰ [10] ταύτης μέρη. [11] Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν [12] Σοήβων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, καθάπερ τὰ τῶν [13] Κολδύων· [14] ἐν οἷς ἐστι καὶ τὸ

8) ex conjectura Caſauboni adſentiente Conringio ad calcem Taciti de Germania p. 77.

9) ante Xylandrum ὅσα.

10) Codd. Caſaub. Vatic. A. B. Moſcov. ταύτῃ. Edd. omnes ταύτης. Melius.

11) Ita Codd. Caſaub. Vatic. A. B. Venet. Moſcov. Edd. praeeunte Aldo Ἐν ταύτῃ.

12) Ita ſemper Cod. Moſc. cuius auctoritate Strabonem ad conſtantiam revocare licuit. cf. 4. p. 194. Cluverius tamen malit Σουήβων in Germ. ant. 3, 24. extr. p. 599. uti et vetus liber Caſauboni habuit in loco ſuperiori, et hic et infra praefert Cod. Medic. Rectius forte, ex aliorum etiam adſenſu. Libri editi hic legunt Σουήνων, uti poſt.

13) Sic Vatic. A. B. Ven. Moſcov. Caſaub. exhibent cum Guarino, quibus in obſcuro hoc nomine adquieſcendum putavi. Cluver. in Germ. ant. 3, 31. p. 617. ex Κυάδων corruptum putat. Vulgo Κολδύλων inde ab Aldo. Illud etiam praefert Mannert in Geogr. T. 3. p. 440.

14) Cluver. in Germ. ant. 3, 31. p. 618. ut ad δρυμὸν referatur, legit ἐν ᾧ, cuius emendationes hic et in ſequentibus reddidit Penzelius. Ac ſi rem ſpectes, idem ſubeſt.

ridie Boream verſus et Oceanum fluentia. Etenim Germania verſus meridiem attollitur, ac dorſum quoddam erigit contiguum Alpibus, verſus orientem porrectum, ita ut videri pars Alpium poſſit: quin et hoc affirmavere quidam, et propter ſitum commemoratum, et quod eiusdem eſt ferax materiae: neque tamen huius dorſi partes Alpium altitudinem aequant. In hac Germania eſt etiam ſilva Hercynia, et Suevorum gentes, quarum quaedam in ipſa habitant ſilva, ut Coldui, in quibus eſt et Bovia-

τὸ [15] Βυΐαιμον, τὸ τῦ [16] Μαροβόδυ βασίλειον, εἰς ὃν ἔκεῖνος τόπον, ἄλλυς τε μετανέστησε πλείυς, [17] καὶ δὴ τὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαρκομμάνυς. Ἐπέσχε γὰρ τοῖς πράγμασιν ὕστος ἐξ ἰδιώτυ, μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε, καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ τῦ Σεβαστῦ· ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε, καὶ κατεκτήσατο, πρὸς οἷς εἶπον, [18] Λυΐυς τε, μέγα ἔθνος, καὶ [19] Ζόμυς, καὶ Βύτονας, καὶ Μυγίλωνας, καὶ Σιβινὺς, καὶ, [20] τὸ τῶν Σοήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος, Σέμνωνας. Πλὴν τά γε τῶν Σοήβων, ὡς ἔφην, ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς

Germanis.

15) Sic Vatic. Venet. Moſcov. Medic. Ex Caſaub. adfertur Βυϊαιβον, etſi ipſe in nota ſubiecta ex vett. libris commemorat Βουΐαιμον. Et ſic Guarinus *Bubiemum*. Vulgo duce Aldo Βουΐαεμον, quod Cluver. in Germ. ant. 3, 31. mutabat in Βοΐαιμον, Conringius c. 6. p. 78. in Βυΐαιμον. Prius etiam ſimpliciter quidam ex Strabone adferunt.

16) Moſcov. Μαροβόδυ.

17) Sic Moſcov. cum edd. ante Caſaubonum, qui alterum καὶ eiecit vel neglexit.

18) Caſaubonus in margine coniicit Αυγίυς, cui calculum addit Cluverius c. l. Conringius c. l. emendabat Λυγίυς. Codices vulgatae mordicus inhaerent, quam et reddidit Guarinus. Λυΐυς τε pro τὸ dedi ex Cod. Moſc.

19) Cluverius c. l. haec populorum nomina ſic conſtituit: καὶ Λεμοβίυς, καὶ Γύτονας, καὶ Βυεγινδίωνας, καὶ Σιβίνυς. Codices nihil a vulgata lectione recedunt, tantum quod Medic. Βυτῶνας exhibet.

20) Inſerui τὸ ex Moſcov.

BoviaemumMarobodui regia: in quem locum is cum alios plures transtulit, tum Marcomannos gentiles ſuos. Is enim Roma reverſus (ubi iuvenis fuit, et ab Auguſto beneficiis affectus) e privato ſtatu ad occupandam domi- nationem ſe contulit, ac praeter Marcomannos ſubiecit ſibi etiam Luios magnam gentem, Zumos, Butones, Mugilones, Sibinos, et de ipſis Suevis magnam nationem Semnonas. Enimvero Suevorum, ut dixi, alii in

ſilva

Germania. [21] ᾄκει, τὰ δὲ ἐκτὸς τῆ δρυμοῦ, ὅμορα τοῖς Γέταις. Μέγιστον μὲν τὸ τῶν Σοήβων ἔθνος· διήκει γὰρ ἀπὸ τῆ Ῥήνε μέχρι τῆ Ἄλβιος· μέρος δέ τι αὐτῶν, καὶ πέραν τῆ Ἄλβιος νέμεται, καθάπερ [22] Ἑρμόνδορι καὶ
p. 291. Λαγκόσαργοι· [23] νῦν δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν περαίαν ἤτοί γε ἐκπεπτώκασι φεύγοντες. Κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασι τοῖς ταύτη, τὸ περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμαρεῖς, διὰ τὴν λιτότητα τῆ βίε, καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν, μηδὲ θησαυρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι παρασκευήν· τροφὴ δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἡ πλείστη, καθάπε τοῖς Νομάσιν· ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι, τὰ οἰκεῖα ταῖς ἁρμαμάξαις ἐπάραντες, ὅποι ἂν δόξῃ, τρέπονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. [24] Ἄλλα δ'

21) Quia de ſuo tempore loquatur Strabo, et hinc bis ἐστὶ poſuerit, legendum cenſet Cluverius c. l. οἰκεῖ. Ante Caſaub. vitioſe in edd. ᾄκει. Poſt Moſcov. Μέγιστον μὲν ὄν, ut artius utrimque necteret.

22) Sic dedi ex coniectura Caſauboni, uti et volebat Conringius c. l. Xylander refingebat Ἑρμίνδυρι. Vulgo, uti Codd. et Guarinus, Ἐμόνδορι. Pro Λαγκόσαργοι adferunt interpretes, quibus ſuffragatur Mannert in Geogr. T. 3. p. 223. Λαγγόβαρδοι. Forte leviori mutatione Λαγκόβαρδοι, uti Φρέγγοι et Φρέγγαι dicuntur.

23) Cod. Moſc. νυνὶ δὲ, ut καθάπε τε pro καθάπερ.

24) Ex Caſaub. edit. 2. in Amſtelod. fluxit Ἀλλὰ δ'.

ſilva habitabant, alii extra, Getis finitimi. Maxima quidem eſt Suevorum natio: nam et a Rheno ad Albin usque pertingit, et trans Albin habitant pars eorum, ut Hermondori et Longoſargi, atque nunc quidem hi fuga facta omnino in oppoſitam regionem ſe coniecerunt. Commune omnium eſt, qui iſtis in locis degunt, facilis et expedita ſoli mutatio, ob tenuitatem victus, et quod neque colunt agros, nec quidquam reponunt. Sed in caſis habitant in unum diem apparatis, cibus eis a pecore plurimus, ut et Nomadibus: quorum etiam imitatione rebus ſuis in currus impoſitis facile cum pecore ſuo abeunt quo viſum fuerit. Aliae minores Germanorum ſunt gentes

δ' ἐνδοτέρα ἐστὶν ἔθνη Γερμανικὰ, Χηρῦσκοί τε καὶ Germa-
[25]Χάττοι, καὶ Γαμαβρεῖοι, καὶ [26]Χαττουάριοι· πρὸς nia.
δὲ τῷ Ὠκεανῷ [27]Σύγαμβροί τε, καὶ [28]Χαῦβοι, καὶ
Βρύκτεροι, καὶ Κίμβροι, [29]Καῦκοί τε καὶ [30]Καῦλ-
κοι, καὶ Καμψιανοὶ, καὶ ἄλλοι πλείους. Ἐπὶ ταὐτὰ
δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται, [31]Βίσουργίς τε, καὶ Λοπίας
ποταμὸς, διέχων Ῥήνου περὶ ἑξακοσίους σταδίους, ῥέων
διὰ Βρυκτέρων τῶν ἐλαττόνων. Ἔστι δὲ καὶ Σάλας
ποταμὸς, ὃν μεταξὺ καὶ τοῦ Ῥήνου πολεμῶν, καὶ κα-
τορθῶν Δροῦσος ἐτελεύτησεν ὁ Γερμανικός. Ἐχειρώσα-

25) Moſcov. Χάτοι καὶ Γαμαβρεῖνοι, pro quibus Γαμβρεινόβιοι legendum ſuſpicatur Caſaubonus, adſentiente Cluverio in Germ. ant. 3, 19. p. 582. et probante Guarino, qui habet: *Gamabrivi*; Taciti *Gambrivii* de Germ. c. 2. Vulgo Γαμβρεῖνοι.

26) Non erat, quod corruptum cenſeret Caſaubonus. Ita infra recurrunt.

27) Moſc. Σύγαβροι.

28) Cluver. in Germ. ant. 3, 14. p. 555. reponit Χάμαβοι ex Tacito de Germ. c. 33. Βύκτεροι, quod omnes adhuc editiones obſederat, et vetus interpres exhibet, etſi poſt recta ſequitur, librarii vitio corruptum eſſe, iam ſuſpicatus erat Ortelius in theſauro L. v. *Buſacteri*, poſt ita emendandum propoſuerat Cluver. in Germ. ant. 3, 13. p. 551. recte receptaque forma hic et in ſq. adfert Cod. Moſc. ex quo recepi.

29) τε interpoſuit Caſaubonus, adſtipulante nunc etiam Cod. Moſc. cum antea deeſſet.

30) non ſine veri ſpecie in Κάδυλκοι mutari iubet Cluver. in Germ. ant. 3, 19. p. 581. ex iis, quae p. 292. leguntur. Idem ſubſequens nomen mutat in Καμψανοὶ, qui p. 292. ſunt Ἀμψανοί. Guarinus vulgatam reddit, ad quam et Codd. tacent.

31) Ante Xylandrum Βισουργίτας.

gentes Cheruſci, Chatti, Gamabrivi, Chattuarii: ad Oceanum autem Sugambri, Chaubi, Bructeri, Cimbri, Cauci, Caulci, Campſiani, et aliae plures. In eadem, qua Amaſia, partem ferun-
tur Viſurgis et Lupias, qui per Bructeros minores fluit, a Rheno diſtans circiter 100 ſtadiis. Eſt et Salas fluvius, inter quem et Rhenum bellum felici ſucceſſu gerens obiit Druſus Germanicus.

Hic

Germania. τὸ δ' ἐμόνον τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ παράπλῳ νήσους, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ [32] Βερχανὶς, ἣν εἶπε πολιορκίας εἵλε.

§. 4.

Γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη, πολεμοῦντα πρὸς Ῥωμαίους, εἶτ' [1] ἐνδιδόντα, καὶ πάλιν ἀφιστάμενα, ἢ καὶ καταλείποντα τὰς κατοικίας· κἂν πλείω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ Σεβαστὸς, διαβαίνειν τὸν Ἄλβιν, [2] μετιῶσι τοὺς ἐκεῖσε ἐπανισταμένους. Νυνὶ δ' εὐπορώτερον ὑπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τῷ Ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο, καὶ μὴ [3] παροξύνοις πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆς ἔχθρας. Ἤρξαντο δὲ τῷ πολέμῳ [4] Σύγαμβροι πλησίον οἰκοῦντες τῷ Ῥήνῳ, Μέλωνα ἔχον-

32) Stephani auctoritate, qui Strabonem teſtem producit, dedi, uti iam praeceperat Cluver. in Germ. ant. 4, 23. p. 596. Accedit Plin. 4, 23. (13.) in *u*.

1) Cod. Moſc. *ἐνδέοντα*. Vulgata ſeriem continet magis, eaque de cauſa ex Medic. repoſui etiam *καταλείποντα*.

2) Codd. Caſaub. *μετιόνσι*.

3) ex Cod. Medic. et Moſcov. recepi. Vulgo *παροξύνοιτο* ad formam praecedentem. Ἀπέχοιντο vitium eſt unius ed. Amſtel.

4) *Σύγαμβροι* Cod. Moſc. ut ſupra.

Hic non gentes modo plurimas ſubegit, ſed et inſulas in legendo litore obvias: quarum eſt Burchanis, quam obſidione cepit.

§. 4.

Innotuere iſtae gentes, cum bellum contra Romanos gererent, deinde concederent, poſt vel rurſus deficerent, vel ſuas habitationes deſererent. Ac fuiſſent plures etiam cognitae, ſi Auguſtus militibus permiſiſſet, ut transmiſſo Albi eo rebellantes perſequerentur. Sed promtius cenſuit Auguſtus ſe bellum, quod erat in manibus, confecturum, ſi populos ultra Albim ſitos ac nihil moventes, miſſos faceret, neque irritatos maleficio ad ſocietatem cum hoſtibus ineundam invitaret. Belli initium fecere Melone duce Sugambri, Rheno vicini: id, quo

ἔχοντες ἡγεμόνα· κἀκεῖθεν ἤδη διεῖχον ἄλλοτ' ἄλλοι, δυναστεύοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες καὶ τὰ ὅμηρα καὶ τὰς πίστεις. Πρὸς ἃς ἡ μὲν ἀπιστία, μέγα ὄφελος· οἱ δὲ πιστευθέντες, τὰ μέγιστα κατέβλαψαν, καθάπερ οἱ Χηρῦσκοι, καὶ οἱ [5] τούτων ὑπήκοοι· παρ' οἷς τὰ τρία τάγματα Ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Οὐάρου [6] Κυϊντιλίου παρασπονδηθέντα, ἀπώλετο [7] ἐξ ἐνέδρας. Ἔτισαν δὲ δίκας ἅπαντες, καὶ παρέσχον τῷ νεωτέρῳ Γερμανικῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ ἐθριαμβεύθη τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναικῶν, Σεμιγοῦντός [8] τε Σεγέστου υἱὸς, Χηρύσκων ἡγεμών, καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμενίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν Germania.

X 4 τοῖς

5) τούτοις legit idem, et ante τρία omittit τά.

6) Duplici λ effert idem, ut Aldus, Hopperus et Xylander, quorum hi poſt ſimplex ponunt.

7) Sic Caſaub Vatic. A. Venet. Moſc. quod et expreſſit Guarinus, *per inſidias*. Editiones omnes praeeunte Aldo ἐν ἐνέδραις.

8) Vulgo τε τοῦ, quod poſterius delendum eſſe vidit Caſaubonus ex Tacito Ann. 1, 57. Sed et ante eum ibi Lipſius. Quam emendationem etiam probat Cod. Moſcov. et Guarinus, qui vertit: Segimuntus Segeſti filius. Adſentitur Conring. ad calcem Taciti de Germ. p. 82. ita tamen, ut etiam ὁ Σεγιμοῦντος legi poſſe putet.

que ibi deinceps alii alio diffuderunt, potiti imperio, eoque deturbati poſtea: rurſumque deficientes fide et obſidibus proditis. Adverſus hos plurimum utilitatis eſt in incredulitate: quibus fides habita eſt, ii maxima damna intulerunt: ut Cheruſci et eorum ſubditi, apud quos tres Romanae legiones cum duce Quintilio Varo contra datam fidem inſidiis circumventae perierunt. Poenas tamen univerſi dederunt, ac Germanico iuniori pulcerrimam triumphi materiam, in quo illuſtriſſimos viros ac feminas duxit, Semiguntum, Segeſti filium, Cheruſcorum ducem ſororemque eius: et uxorem Armenii, qui belli dux fuerat

Germania. p. 292.

τοῖς Χηρύσκοις ἐν τῇ πρὸς Οὔαρον Κοϊντίλιον παρασπονδήσει, καὶ [9] νῦν ἔτι σύνεχοντος τὸν πόλεμον, ὄνομα [10] Θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τριετὴς [11] Θουμελικός· ἔτι δὲ Σεσίθακος [12] Σαγιμήρυ υἱὸς τῶν Χηρύσκων ἡγεμόνος; καὶ [13] ἡ γυνὴ τούτου [14] Ῥαμὶς, [15] Οὐκρομύρυ θυγάτηρ, ἡγεμόνος [16] Βαττῶν, καὶ Δευδόριξ [17] Βαιτόριτος τοῦ Μέλωνος

9) Additi νῦν ex editionibus ante Caſaubonum vulgatis. Praepoſuit etiam Cod. Moſc. et reddidit in Latinis Guarinus.

10) Reineſius in margine ed. Caſaub. 1. adſcripſerat: Legam Θευλίνδα.

11) Idem voluerat Θευμερικόν.

12) Corruptum editionum nomen Αἰγιμήρυ conclamant Lipſius ad Tacit. Ann. 1, 71. Caſaubonus ad noſtrum locum, Cluverius in Germ. ant. 1, 19. p. 583. — et reponendum poſtulant aut Σιγιμήρυ, in quo adſentitur etiam Conring. p. 82. aut Σιγιμήρυ, quod habet Caſaubonus. Expreſſit Penzelius. In uno Codice Moſc. eſt Αἰγιμήρυς. Dedi praemiſſa litera σ, quae abſorberi facile potuit, leviſſima facta immutatione Σαγιμήρυ.

13) Articulum ignorat Moſc. et edd. ante Caſaubonum.

14) Vat. A. Ῥαβίς.

15) Moſc. et Med. legunt Οὐκρομίρυ. Guarinus vertit: *Veromiri filia.* Lipſius ad Taciti Ann. 11, 16., ad etymon Germanicum verius cenſet Ἀκρομήρου. Ἀκρομήρυ (ita Penzel.) vel Ὀκρομήρυ vult Cluver. in Germ. ant. 3, 19. p. 583. ex Tacito, ubi etiam verſatur hoc nomen. Reineſius in margine ed. Caſ. 1. Οὐϊτρομάρυ aut Οὐϊτρομάρου Virdomari.

16) Ita edd. omnes. Cod. Moſc. Βάττων transpoſito accentu. Codd. Caſaub. Venet. Βαττῶν. Cluver. c. l. corrigit Χάττων, uti Conring. c. l. p. 83. At Βάττων (Batavorum) tuetur Voſſius ad Melam 3, 5, 92.)

17) Cod. Moſc. Καιτόριτος ſupra tamen ſcripto B. Med. Βαιτόριδος. Reineſius c. l. conjecerat Βαιτόριμος.

rat Cheruſcis, cum violatis pactis Varum Quintilium invaderent, atque etiamnum bellum fovet, nomine Thusnelda, ac filius tres annos natus Thumelicus: nec non Seſithacus Saegimeri F. Cheruſcorum ducis, eiusque uxor Rhamis, Ucromyri filia Battorum ducis, et Deudorix Baetoritis filius, qui frater erat

Μέλωνος ἀδελφῷ υἱὸς Σούγαμβρος. [18] Σαιγέστης δὲ ὁ πενθερὸς τῷ Ἀρμενίῳ καὶ ἐξ ἀρχῆς διέστη πρὸς τὴν γνώμην αὐτῷ, καὶ λαβὼν καιρὸν ηὐτομόλησε, καὶ τῷ θριάμβῳ παρῆν τῶν φιλτάτων, ἐν τιμῇ ἀγόμενος· ἐπόμπευσε δὲ καὶ [19] Λίβης τῶν Χάττων [20] ἱερεὺς, καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπομπεύθη ἐκ τῶν πεποριθημένων ἐθνῶν, Καθύλκων καὶ Ἀμψάνων, Βρυκτέρων, [21] Νουσίπων, Χηρούσκων, Χάττων, Χαττουαρίων, Λανδῶν, Σουβαττίων. Διέχει δὲ τῷ [22] Ἄλβιος ὁ Ῥῆνος περὶ τρισχιλίους σταδίους, εἴ τις [22] εὐθυπορήσας ἔχοι τὰς ὁδούς· νυνὶ δὲ διὰ [23] σκολιᾶς καὶ ἑλώδους, καὶ δρυμῶν, κυκλοπορεῖν ἀνάγκη. Germania.

X 5 §. 5.

18) Eadem ratione, qua antea motus, praefixi σ, Σηγέστης iam voluerant Caſaub. et Conringius p. 83.

19) Ita Vat. A. Med. Moſc. *Libes* etiam Guarinus. Codd. Caſauboni Λίβης. Aldus intulit Λίγυς.

20) Ἱερεὺς legunt Codd. Caſaub. Venet. Moſc. At recte Med. *Ιερεύς*, quod et conſtituit Aldus et antea retulerat Guarinus. Probat etiam nexus.

21) Populorum haec nomina ſic conſtituit Cluver. in Germ. ant. 3, 19. p. 581. ut 3, 12. p. 549. Οὐισιπίων, Χηρ. Χαττ. Χαττουαρ. Μαρσῶν, Τυβαντίων, de Tubantibus non improbante Altingio in notitia Germ. infer. P. I. p. 125. At remota haec ſunt a Codicum veſtigiis. Ex Codicibus Moſcov. omiſſo nomine Χάττων dat Χαττουαρίων, Λάνδων —

22) Forte εὐθυπορήσας, etſi illud omnes habent libri.

23) Moſc. κολιᾶς. Tum ante Xylandrum κυκλοπορεῖν.

erat Melonis, Sugamber. Saegeſtes autem Armenii ſocer, cum initio ſententiae generi reſtitiſſet, capto tempore ad Romanos transfugerat, tumque triumphum, in quo ducerentur ei cariſſima, in honore ipſe habitus a Romanis, ſpectavit: ductus eſt in pompa etiam Libes Chattorum ſacerdos, aliique multi ex devaſtatis populis, Cathylcis, Ampſanis, Bructeris, Nuſipis, Cheruſcis, Chattis, Chattuariis, Landis, Subattiis. Diſtat ab Albi Rhenus, ſi quis recto itinerere proficiſci eo poſſet circiter CIↃ CIↃ CIↃ ſtadiis. Sed obliquo itinere et per circuitum eo via ducit; ob paludes et ſaltus.

§. 5.

Germania.

§. 5.

Ὁ δὲ Ἑρκύνιος δρυμὸς πυκνότερός τε ἐστὶ, καὶ μεγαλόδενδρος ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς, κύκλον περιλαμβάνων μέγαν· ἐν μέσῳ δὲ ἵδρυται χώρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυναμένη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. Ἔστι δὲ πλησίον αὐτῆς ἥ τε τοῦ Ἴστρου πηγὴ, καὶ ἡ τοῦ Ῥήνου, καὶ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἕλη τὰ ἐκ τοῦ Ῥήνου διαχεόμενα. Ἔστι δ' ἡ λίμνη τὴν μὲν περίμετρον σταδίων πλειόνων ἢ [1] τ, δίαρμα δὲ ἐγγὺς σ. Ἔχει δὲ καὶ νῆσον, ᾗ ἐχρήσατο ὁρμητηρίῳ Τιβέριος ναυμαχῶν πρὸς [2] Οὐινδελικοις. [3] Νοτιωτέρα δ' ἐστὶ τῶν τοῦ Ἴστρου πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς, ὥστ' ἀνάγκη τῷ

1) Numerum correctione indigere viderat iam Velſerus in rer. Auguſtan. comment. lib. I. p. 186. et ſubſtituerat D aut DC (Φ aut χ.) Mannert in Geogr. T. 3. p. 663. omiſſum putat ϛ ante τ. etſi ita Strabonem exceſſiſſe modum ſubiicit. Solus Moſc. dat τριακοσίων διακοσίων.

2) Moſcov. Ἰνδελικοὺς cum Aldo. Hopperus Οὐιδελικοὺς. Guarinus *Vindelicos*, ut infra, ubi illi a ſe deſciſcunt. Vulgo per o.

3) Vitiatum hunc locum eſſe ſenſerunt plures, e quibus Munſterus, notante Caſaubono, voluit βορειοτέρα, Cluverius in Germ. ant. 3, 47. p. 705. Νοτιωτέρα δ' ἐστὶν αὕτη, καὶ τῶν τοῦ Ἴστρου πηγῶν καὶ τοῦ Ἑρκυνίου δρυμοῦ. Atque ita reddidit Penzel. At haec, ut alia, indicare hic tantum omnino, excutere diligentius non licet.

§. 5.

Silva Hercynia denſior eſt, magnisque conſita arboribus, locis natura munitis, magnum includens circulum: in medio ſita eſt regio habitationibus bene apta, de qua diximus. Prope hanc regionem origo eſt Iſtri, et Rheni, ac lacus inter horum fontes ſitus, et paludes e Rheno effuſae. Lacus in ambitu habet ſtadia amplius ccc, traiectum prope cc. inque ea eſt inſula, qua pro receptaculo uſus eſt Tiberius, navali pugna cum Vindelicis certans. Cum hic lacus tum ſaltus Hercynius magis Iſtri fontibus verſus meridiem inclinat,

[4] τῷ ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν ἰόντι, πρῶτον μὲν διαπεράσαι τὴν λίμνην, ἔπειτα τὸν Ἴστρον, εἶτ' ἤδη δι' [5] εὐπετεστέρων χωρίων ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὰς προβάσεις ποιεῖσθαι δι' ἠρεμαίων. Ἡμερήσιον δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης προελθὼν ὁδὸν Τιβέριος, [6] εἶδε τὰς τοῦ Ἴστρου πηγάς. Προσάπτονται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοὶ, τὸ δὲ πλέον Ἑλβήττιοι καὶ Οὐϊνδελικοὶ, καὶ ἡ Βοΐων ἐρημία. Μέχρι Παννονίων [7] πάντες, τὸ πλέον [8] δ' Ἑλβήττιοι καὶ Οὐϊνδελικοὶ οἰκοῦσιν ἠρεμαίδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρικοὶ μέχρι τῶν Ἀλπείων ὑπερ-

Germania.

4) Sic MSS. Caſaub. Vatic. A. B. Venet. Moſc. nec aliter legiſſe videtur Guarinus. Vulgatam τὸν — εἰς τὸν Ε. δ. ἰόντα invexit Aldus.

5) In Vat. εὐπετεστέρων ſuperſcripto τ, quaſi εὐτρεπεστέρων alii legant aut legi poſſit.

6) Ἴδεν Moſc. In Οὐϊνδελικοὶ variant edd.

7) Non agnoſcit hanc vocem Moſc. nec expreſſit Guarinus. At ex ipſa narratione in diſtinctione vulgari poſt ἠρεμία, et πάντες exiſtit difficultas, quam varie expediunt. Caſaubonus igitur, quem ſequitur Conringius ad calcem Taciti de Germ. p. 85. eo, quo exhibui modo, diſtinguit, interpoſito tantum illi τὸ δέ. Aliam viam ingreſſus eſt Cluverius in Vindelicia p. 739. Ita enim: Προσάπτονται — τὸ δὲ πλέον Ἑλ. κ. Οὐϊνδ. ἔπειτά εἰσι οἱ Νωρικοὶ, καὶ ἡ Βοΐων ἐρημία, μέχρι Παννονίων. Πάντες τὸ πλέον δὲ Ἑλ. καὶ Οὐϊνδ. οἰκοῦσιν ἠρεμαίδια.

8) Moſc. δὲ Αυϊθιοι, ut Guarinus. Nempe diviſerunt coniungenda, uti p. 293. f.

clinat, ut neceſſe ſit, eum, qui e Gallia Hercynium petit ſaltum, prius tranſire lacum, deinde Iſtrum, ac porro per commodiora iam itineri loca et montanas planities ad ſilvam ipſam progredi. Unius diei iter progreſſus a lacu Tiberius, fontes Iſtri vidit. Lacum Raeti exigua parte, maiore Helvetii et Vindelici attingunt: inde eſt Boiorum ſolitudo. Usque ad Pannonios omnes, magis tamen reliquis Helvetii et Vindelici montanas incolunt planities. Raeti et Norici usque ad Alpium ſumma aſſurgunt,

Germania. Cimbri. ὑπερβολῶν ἀνίσχυσι, καὶ πρὸς τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσύβρεις συνάπτοντες, οἱ δὲ [9] Κάρνοις, καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληΐαν χωρίοις. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη [10] μεγάλη Γαβρῆτα· ἔπειτα δὲ [11] τὰ τῶν Σοήβων· [12] ἐπέκεινα δ' ὁ Ἑρκύνιος δρυμός· ἔχεται δὲ κἀκεῖνος ὑπ' αὐτῶν.

ΚΕΦ. Β.

§. 1.

Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν ἐκ εὖ λέγεται, τὰ δ' ἔχει πιθανότητας ὐ μετρίας. Οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην αἰτίαν τῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ λῃστρικὺς ἀποδέξαιτ' ἄν τις, ὅτι, χερρόνησον οἰκοῦντες, μεγάλῃ πλημμυρίδι ἐξελα-

9) Κρένοις ante Casaubonum.

10) Ita dedi ex Cod. Moscov. Γαβρῆτα etiam habet Cod. Medic probatque Ptolemaeus 2, 11. etsi ibi ex solemni commissione Γαβρῖτα legitur. Alterutrum recte habere censet, sive Γαβρῆτα, sive Γαύρητα ex duplici orthographia d'Orville ad Chariton. p. m. 45., ubi plura de permutatione τῦ υ et β ad lib. 1, 4. Guarinus etiam hic *Gabreta*.

11) Priores Casaubono editores male τὰ omittunt.

12) Sic pro vulgari ἔπειτα, quod Aldo debetur Codd. Casaub. Venet. Vaticani, Moscov. Τὸ δὲ sexies deinceps positum in Strabone non offendat.

surgunt, et versus Italiam vergunt, alii Insubres, alii Carnos, et quae sunt circa Aquileiam loca attingentes. Est et alia magna silva Gabreta, deinde Suevorum sedes, inde Hercynius saltus, quem et ipsum Suevi tenent.

CAP. II.

§. 1.

De Cimbris vero quaedam minus recte dicuntur, quaedam probabilitatem habent non mediocrem. Non enim hac de causa eos, ut incertis vagarentur sedibus et latrociniis victum quaererent, compulsos crediderim, quod

e

[1] ἐξελασθεῖεν ἐκ τῶν τόπων· καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι τὴν χώραν, ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἔπεμψαν τῷ Σεβαστῷ δῶρον, τὸν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέβητα, αἰτούμενοι Φιλίαν, καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπηργμένων· τυχόντες δὲ, ὧν ἠξίουν, ἀπῆραν· γελοῖον δὲ τῷ Φυσικῷ, καὶ αἰωνίῳ πάθει, δὶς ἑκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι, [2] παροργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τῆ τόπου. Ἔοικε δὲ πλάσματι, τὸ συμβῆναί ποτε πλημμυρίδα ὑπερβάλλουσαν· ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται τεταγμένας δὲ καὶ [3] περιοδιζούσας ὁ Ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις πάθεσιν. Οὐκ εὖ δ' ἐδ' ὁ φήσας ὅπλα αἴρεσθαι πρὸς Cimbrâ P. 293.

1) Vulgo ἐξελθεῖεν. Vitioſe enim Xylander et Amſtel. ἐξελθεῖν, etſi ille, neſcio unde, poſt τόπων poſuit ἠναγκάσθησαν. Gravius, quod in Vatic A. legitur διεξελάθειεν, ut in Moſc. In Vatic. tamen etiam legi poſſe διεξελεύθειεν notaverat Siebenkees. Τὸ δι adhaeſit ex praecedente voce adſcito incremento τῦ α. Succurrit optime Cod. Med. qui habet ἐξελασθεῖεν, quo difficultas tollitur et ad concentum variae lectiones revocantur.

2) Vat. et Moſc. προσοργισθέντας. Atque idem voluerunt Aldus et Hopperus, in quibus πρὸς ὀργισθέντας Inde vulgatam intulit Xylander, in qua ceteri Codd. conſenſiſſe videntur.

3) vulgatum περιοριζούσας recte ſuſpectum habuit Caſaubonus, ſed integrum reliquit. Conieceram ex aliis Strabonis locis περιοδιζούσας, in quo poſt egregie confirmatum me vidi eadem Tyrwhitti opinione.

e peninſula, quam inhabitabant, diluvio fuerint eiecti: cum hodieque antiquas incolant ſedes, nuperque Auguſto lebetem, qui apud ipſos ſacerrimus habebatur, dono miſerint, amicitiam expetentes, et veniam illatarum iniuriarum, eamque conſecuti domum redierint, et ridiculum ſit, eos naturali ac ſempiterno aeſtui, quotidie bis contingenti, iratos ſolum vertiſſe. Quin et figmentum videtur, eluviem aliquando immodicam accidiſſe: cum id genus Oceani accidentia intendantur quidem ea et remittantur, ſed ordine tamen ſuo atque modo. Non recte etiam is, qui arma adverſus exunda-

Cimbri. πρὸς τὰς πλημμυρίδας τὰς Κίμβρους, διὰ ὅτι ἀφοβίαν οἱ Κελτοὶ ἀσκοῦντες, κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομένουσιν, εἶτ' ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς συμβαίνει φθόρος ἐξ ὕδατος, ἢ πολέμου, ὅπερ [4] Ἔφορός φησιν. Ἡ γὰρ τάξις ἡ τῶν πλημμυρίδων, καὶ τὸ τὴν ἐπικλυζομένην χώραν εἶναι γνώριμον, ἂν ἔμελλε ταύτας τὰς ἀτοπίας παρέξειν. Δὶς γὰρ ἑκάστης ἡμέρας τούτου συμβαίνοντος, τὸ μηδ' ἅπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὴν οὖσαν τὴν παλίρροιαν καὶ ἀβλαβῆ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσαν, ἀλλὰ τοῖς παροικεανίταις πᾶσι, πῶς ἂν ἀπίθανον; Οὐδὲ Κλείταρχος εὖ· φησὶ γὰρ τοὺς ἱππέας ἰδόντας τὴν ἔφοδον τῷ πελάγει [5] ἀφιππάσασθαι, καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τῆ περικαταλήφθῆναι. Οὔτε δὲ τοσούτῳ τάχει τὴν ἐπίβασιν ὁρωμένην ἰσορρῶμεν, ἀλλὰ λελη-

4) Aldus hic et alibi ſaepe Σάφορος, quod vitium mature ſuſtulit Hopperus. Ita apud Euſtath. ad N. 2, 856. p. 275. (363.) et alibi. cf. Holſten. in miſcell. obſerv. nov. T. 2. p. 118.

5) Ita recte emendavit Xylander, cum antea proferretur ἀφιππάσασθαι. Pro ὁρωμένην malit Tyrwhittus ὁρμωμένην. Elegantter, ut ſolet.

exundationem capere Cimbros ait: nec magis, ut exercitatione intrepidi fiant, Celtas pati, domos ſuas aquis obrui, rurſumque aedificare, pluresque eorum aquis, quam bello perire; quod quidem Ephorus tradidit. Nam haec abſurda non admittit cum ordo aeſtuum, tum notitia regionis illuviem paſſae. Cum enim bis quotidie aeſtus accideret, qui credibile ſit tandem, nunquam eos ſenſiſſe, naturalem eſſe hanc maris reciprocationem et innoxiam, nec non ſibi cum omnibus ad Oceanum accolentibus communem? Male etiam Clitarchus, equites narrans accurſum maris ſpectantes, citatis equis refugiſſe, et paene fuiſſe affluxu obrutos. Neque enim tanta celeritate accedere mare deprehendimus, ſed ſenſim

et

λελῃθότως προσιῶσαν τὴν θάλατταν· ὥστε τὸ καθ' ἡ- Cimbri.
μέραν γιγνόμενον καὶ πᾶσιν ἔναυλον ἤδη ὂν τοῖς πλη-
σιάζειν μέλλυσι, πρὶν ἢ θεάσασθαι, τοσοῦτον ἔμελ-
λε παρέξεσθαι φόβον, ὥστε φεύγειν, ὡς ἄν [6] εἰ ἐξ
ἀδοκήτου [7] προσέπεσε.

§. 2.

Ταῦτα δὲ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι
Ποσειδώνιος, καὶ ὡ καπῶς εἰπάζει, ὅτι λῃστικοὶ ὄντες
καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι, καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν
Μαιῶτιν [8] ποιήσαιντο στρατείαν· ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ
Κιμμέριος [9] κληθείη βόσπορος, οἷον Κιμβρικὸς, Κιμ-
μερίους τὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. Φησὶ
δὲ καὶ Βοίους τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρότερον· τὺς
δὲ Κίμβρους ὁρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀπο-
κρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοίων ἐπὶ τὸν Ἴστρον, καὶ τὺς
[10] Σκορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι· εἶτ' ἐπὶ

6) Omittit εἰ Cod. Moſc.

7) Sic Codd. Caſaub. Vaticani, Venet. Moſc. Vulgo συνέβαινε, quod emanavit ab Aldo.

8) Edd. Caſaub. et Amſtel. ποιήσαντο.

9) Certam Caſauboni coniecturam recepi, quam regit vis orationis et nexus. Vulgo κληθείς.

10) Priores duae edd. vitioſe Κορδίσκους.

et latenter: neque id quod fieret quotidie, etſi qui acceſſiſſent, antequam cerneretur, aures perſonaret, tantum potuit obiicere his terrorem, ut quaſi de improviſo oblata re fugam facerent.

§. 2.

Haec Poſidonius iure in ſcriptoribus reprehendit. Idem non inepta coniectura colligit, Cimbros homines fuiſſe praedones ac vagos armisque ad Maeotim usque lacum progreſſos: et fuiſſe ab iis Cimmerium boſporum denominatum, quaſi Cimbricum, cum Graeci Cimbros Cimmeriorum nomine afficiant. Idem perhibet, Boios quondam Hercyniam incoluiſſe ſilvam: ac Cimbros cum ad ea loca ſe contuliſſent ab iis repulſos, ad Iſtrum et Scordiſcos Gallos deſcendiſſe: inde ad Tauriſtas

Cimbri. [11] Ταυρισκὰς καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας· εἶτ' ἐπὶ [12] Ἑλληττίους, πολυχρύσους μὲν ἄνδρας, εἰρηναίους δέ· ὁρῶντας δὲ τὸν ἐκ τῶν λῃστηρίων πλοῦτον, ὑπερβάλλοντα τῷ παρ' ἑαυτοῖς, τοὺς Ἑλληττίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρήνους τε καὶ Τωυγενοὺς,
p. 294. ὥστε καὶ συνεξορμῆσαι. Πάντες μέν τοι κατελύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, αὐτοί τε οἱ Κίμβροι, καὶ οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν [13] ὑπερβάλλοντες τὰς Ἄλπεις εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ δ' ἔξω τῶν Ἄλπεων.

§. 3.

Ἔθος δέ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, ὅτι ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συστρατευούσαις, παρηκολούθουν προμάντεις ἱέρειαι πολιότριχες, [14] λευκείμονες, καρπασίνας ἰφαπτίδας ἐπιπεποκημέναι, ζῶσμα χαλκοῦν

11) Secutus et hic ſum Caſaubonum, qui ſic ex analogia emendat in nota. Ita ſibi conſtat magis Strabo. cf. p. 296, et quae ibi notantur.

12) Moſc. Λυητττίους, quod et expreſſit Guarinus cum Aldo, qui poſt recte habet, ut hic poſt Aldum omnes.

13) Moſc. ὑπερβαλόντες. Voluit dare ὑπερβαλόντες.

14) Praefert Moſc. Vulgo λευκείμονες, forte pro λευκοείμονες, quod tamen ſerioris uſus fuiſſe videtur.

ſtas ac Tauriſcos: ipſos quoque Gallos, tum ad Helvetios, auri divites, caeterum pacatos. Hos, cum viderent ſuis maiores opes latrociniis Cimbrorum partas, maxime Tigurinos ac Tugenos, animum ad praedas adieciſſe, ac Cimbris Italiam petentibus ſocios ſe adiunxiſſe. Omnes autem a Romanis debellati ſunt et Cimbri et eorum ſocii, partim extra Alpes, partim cum his ſuperatis in Italiam deſcendiſſent.

§. 3.

Morem vero hunc fuiſſe Cimbris uſitatum ferunt. Uxores, quae eos in bellum ſequebantur, vates quaedam comitabantur canae, albo veſtitu, carbaſinis ſupparis deſuper fibulis affixis, cinctu aereo,

κῶν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς δὲν αἰχμαλώτοις διὰ Cimbri.
τῶ στρατοπέδω συνήντων ξιφήρεις· [15] καταστίψασαι δ' αὐτὰς ἦγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκῶν, ὅσον ἀμφορέων εἴκοσι· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβᾶσα ὑπερπετὴς τῶ λέβητος ἑλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ δὲ τῶ προχεομένω αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα, μαντείαν τινὰ ἐποιῶντο· ἄλλαι δὲ διασχίσασαι, ἐσπλάγχνευον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. Ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἔτυπτον τὰς βύρσας τὰς περιτεταμένας τοῖς γέρροις τῶν ἁρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι ψόφον ἐξαίσιον.

§. 4.

Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι παρήκουσι τῷ Ὠκεανῷ. Γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τῶ Ῥήνω λαβόντες τὴν ἀρχὴν, μέχρι τῶ Ἄλβιος. Τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι, Σύγαμβροί τε καὶ Κίμβροι. Τὰ δὲ πέραν τῶ Ἄλβιος, τὰ πρὸς τῷ Ὠκεανῷ, παν-

15) Sic dedi ex Med. Vulgo καταστείψασαι, quod ſeriem turbat.

aereo, pedibus nudis: eae per caſtra captivis occurrebant ſtrictis gladiis, vittatosque ad crateram aeneam adducebant amphoras circiter XX capientem. Super eam pulpitum erat, quo conſcenſo vates ſublimis ſingulis ſupra lebetem elevatis guttur incidebat: e ſanguine in crateram fuſo ſuam captabant quandam divinationem: reliquae cadavera ſic caeſorum ſcindebant, inteſtinisque ſpectatis victoriam ſuis vaticinabantur. In proeliis pelles pulſabant cratibus curruum praetentas, quibus ſonitus terribilis edebatur.

§. 4.

Germanorum, ut diximus, ſeptentrionales qui ſunt, propter litus Oceani porriguntur: ac noti ſunt ab oſtiis Rheni usque ad Albin, notiſſimi Sugambri et Cimbri. Quae autem trans Albim ad Ocea-

Cimbri. παντάπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ἐστιν. Οὔτε γὰρ τῶν πρότερον [1] ἀδένας ἴσμεν τὸν παράπλουν τοῦτον πεποιημένους πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη, τὰ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης, ἔνθ' οἱ Ῥωμαῖοι [2] προῆλθόν πω εἰς τὰ πρωτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὡς δ' αὕτως ἀδὲ πεζοὶ παρωδεύκασιν ἀδένες. Ἀλλ' ὅτι μὲν κατὰ μῆκος ἰοῦσιν ἐπὶ τὴν ἕω, τὰ κατὰ τὸν [3] Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν μέρη τοῦ Πόντου χωρία [4] ἅπαντα, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. Τί δ' ἐστὶ πέραν τῆς Γερμανίας, καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἑξῆς, εἴτε Βασάρνας χρὴ λέγειν, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' ἄλλους μεταξύ, ἢ Ἰάζυγας, ἢ [5] Ῥωξολάνους, ἢ τινὰς ἄλλους

1) Vatic. ἀδένα — πεποιημένον, quod quidem eſt uſitatius. Sed et altera forma in optimis auctoribus paſſim reperitur. Utramque dedit Cod. Bavar. in Demoſth. Or. Olynth. 2. p. 23. (Lipſ.)

2) Moſc. mutato ordine πω προῆλθον et πεζῇ pro πεζοί.

3) Cum ita coeptum ſit inſtitui, uti p. 71. 123. 135. (Caſ.) praetuli et hic Cod. Moſc. lectionem. Antea Βορυσθένην.

4) Ex emendatione Caſauboni pro ἅπαντα, ut verbi deſiderium expleatur, etſi etiam aliquatenus ἐστὶ poſſit ſubpleri. Eadem emendatio adfuit p. 12. (Caſaub.) Tum expellit μέρη ut inutile.

5) Poſuit ita Caſaubonus, cum ante ipſum legeretur Ῥαξολάνους.

Oceanum ſunt, nobis prorſus ſunt ignota. Nam neque priorum quenquam compertum habemus iſtud litus praeternavigaſſe verſus orientem usque ad Caſpii maris fauces: neque ultra Albim ſita Romani adiverunt: ſed ne terreſtri quidem itinere quisquam illa perluſtravit. At ſi qui iter faciant ſecundum longitudinem orientem verſus ad loca Boryſtheni contermina plagasque Boreales, Ponti regiones obiici, e climatum et aequaliter diſtantium linearum rationibus liquet. Quid autem ſit ultra Germanos, et alios iis confines, ſive ii ſunt Baſtarnae, ut plerique putant, ſive alii interiecti, ſive Iazyges, ſive Roxolani, ſive alii in curribus

ἄλλως τῶν Ἀμαξοίκων, ὃ ῥᾴδιον εἰπεῖν· [6] ὃ δ' εἰ μέ- Cimbri.
χρι τῆ Ὠκεανῆ παρήκουσι [7] παράπαν τὸ μῆκος, [8] εἴ
ἐστί τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους, ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ [9] εἰ
καὶ γένος ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται μεταξὺ τῆς
θαλάττης καὶ τῶν ἑῴων Γερμανῶν ἰδρυμένον. Τοῦτο
δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς
[10] προσαρκτίων [11] ἔλεγεν. Οὔτε γὰρ τοὺς Βαστάρνας,
οὔτε τοὺς Σαυρομάτας, καὶ ἁπλῶς τοὺς ὑπὲρ τῆ

Y 2 Πόντυ

λους. Cod. Mosc. Ῥαξυλανούς. Guarinus Rhaxnalos. Ex reliquis Codd. nihil adnotatum inveni. At cum sic alibi in nostro adpareant, uti p. 114. 306. (Cas.) et aliorum fides accedat, retinui.

6) Ante Xylandrum ὃ εἰ μέχρι — Illud ad connexum firmius.

7) Mosc. παρὰ πᾶν.

8) Ne luxa videretur orationis vis, adjeci ex Cod. Mosc. εἰ, etsi hic ἢ habet. Nempe turbarunt particulae ἢ et εἰ. Tria autem sunt disputationis momenta distinguenda, quod et fecit Guarinus.

9) Ex Cod. Mosc. εἰ insertum est, quem confirmat Med.

10) Casauboniana utraque vitiose προσαρκτίων.

11) Quis? Tum sive ad Posidonium, sive ad alios, sive etiam ad Strabonem referas, quod utrimque connexa magis probant, desideratur praesens, quod regit hanc disputationem. Ex Codd. frustra auxilium petitur. Casaub. conjecerat ἠγένετο vel διέτεινεν. Prius ita quidem commutatur, sed magis in participio, de quo Wessel. ad Herod. 4, 46. Posterius nimis a vulgata recedit. Siebenkees adleverat in margine λεκτέον. Forte ἔτυχεν. Τ et Λ miscentur passim, et hinc pronus patuit lapsus.

ribus domicilia habentes, non est facile dictu: neque, an per totum illum tractum ad Oceanum usque porrigantur, an sit aliqua portio, quae vel ob frigus, vel alia de causa habitari nequeat: item, an aliud genus hominum orientalibus Germanis et Oceano sit interiectum. Eadem ignoratio reliquorum deinceps ad Boream vergentium. Neque enim scimus, Bastarnae, et Sauromatae, et in universum qui supra

Pontum

Cimbri. Πόντῳ οἰκοῦντας ἴσμεν, ἕως ὁπόσον ἀπέχουσι τῆς Ἀτ-
Getae. λαντικῆς θαλάττης, ἔτ' εἰ συνάπτουσιν [12] ἐν αὐτῇ.

ΚΕΦ. Γ.

§. 1.

Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας, τὸ πέραν τοῦ Ἄλβιος, τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν [1] Σοήβων κατέχεται· εἶτ' εὐθὺς ἡ τῶν Γετῶν συνάπτει
p. 295. γῆ, κατ' ἀρχὰς μὲν στενή, παρατεταμένη τῷ Ἴστρῳ κατὰ [2] τὸ νότιον μέρος· κατὰ δὲ τοὐναντίον, τῇ [3] παρορείᾳ τῇ Ἑρκυνίᾳ δρυμῷ, μέρος τι καὶ αὐτὴ τῶν ὀρῶν κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι [4] Τυριγετῶν· τὰς δὲ ἀκριβεῖς ὅρους οὐκ ἔχομεν φράζειν. Διὰ δὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν τόπων τούτων, οἱ τὰ Ῥιπαῖα ὄρη καὶ

12) Ἐν amovent Codd. Moſc. et Med. Facere videtur ad inluſtriorem obpoſitionem.

1) Ita Moſc. ut ſupra.

2) Τὸ interponunt Vatic. A. et Moſc.

3) Moſc. παρωρείᾳ, qualis mutatio in Palaephato 1, 5. Tum inverſo verborum ordine τῶν ὀρῶν μὴ αὐτή.

4) Cod. Moſc. Τυρηγετῶν. Sed vid. ſupra p. 289.

Pontum habitant, quantum abſint ab Atlantico mari, aut an eo usque pertingant.

CAP. III.

§. 1.

Latus autem Germaniae meridionale, quod eſt trans Albim. continuo Suevi tenent: poſt hos Getarum regio attingit, arcta initio, qua iuxta auſtrinam partem ſecundum Iſtrum protenditur, et e regione finibus Hercyniae ſilvae, partem montium ipſa quoque complectens: deinde verſus ſeptentrionem dilatatur usque ad Tyrigetas; etſi accuratius fines deſcribere non licet. Atque ignoratione horum locorum factum eſt, ut audirentur, qui Ripaeos montes et

καὶ τὰς Ὑπερβορείους μυθοποιοῦντες, λόγου ἠξίωνται· Getae.
καὶ ἃ Πυθέας, ὁ Μασσαλιώτης, κατεψεύσατο
[5] τοιαῦτα τῆς παρωκεανίτιδος, προσχήματι χρώμενος
τῇ περὶ τὰ οὐράνια καὶ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. Ἐκεῖνοι
μὲν δὴ ἐάσθωσαν. Οὐδὲ γὰρ εἴ τινα Σοφοκλῆς τρα-
γῳδεῖ περὶ τῆς Ὠρειθυίας λέγων, ὡς ἁναρπαγεῖσα
ὑπὸ Βορέου κομισθείη

Ὑπέρ τε πόντου [6] πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονὸς,
Νυκτός τε πηγὰς οὐρανῦ τ' [7] ἀναπτυχὰς,
Φοίβου τε παλαιὸν κῆπον· —

οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐατέον· ὥσπερ καὶ ἐν
τῷ Φαίδρῳ ὁ Σωκράτης. Ἃ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἱσο-
ρίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμεν, ταῦτα λέγωμεν.

5) Mosc. ταῦτα.

6) Cod. Mosc. πάντα, uti Aldus et Hopperus. Vulgatae lectionis auctor Xylander. Recte et ex ratione metri Iambici, apud Graecos maxime tragicos, qui in pari sede anapaestum rarius ponunt. v. Hermann de metris p. 150. Prodit tamen in sequentibus, ubi inverti nequit.

7) Divise Cod. Mosc. qui et habet τε. Praeivit et in illo Xylander.

et Hyperboreos commenti sunt: taliaque de ora Oceani mendacia traderet Pytheas Massilienſis, auctoritate usus, quam adferebat rerum coelestium et mathematicarum scientia. Eos igitur missos faciamus. Neque enim, si qua tragice Sophocles fabulatur, Orithyiam a Borea raptam narrans fuisse perlatam

Superque Pontum ad terrae fines extremos,
Fontesque noctis, et coeli adversam plagam,
Hortum veteremque Phoebi —:

quicquam haec ad institutum nostrum faciunt. Itaque omittamus ista, ut et in Phaedro Socrates. Quae autem ex veteri ac recenti historia accepimus, referamus.

§. 2.

Getae.

§. 2.

Οἱ τοίνυν Ἕλληνες, τὰς Γέτας, Θρᾷκας ὑπελάμβανον· ᾤκουν δ' ἑφ' ἑκάτερα τοῦ Ἴστρου καὶ ἔτοι, καὶ οἱ Μυσοὶ, Θρᾷκες ὄντες καὶ αὐτοὶ, καὶ ἃς νῦν [1] Μοισοὺς καλοῦσιν· ἀφ' ὧν ὡρμήθησαν καὶ οἱ νῦν μεταξὺ Λυδῶν, καὶ Φρυγῶν καὶ Τρώων οἰκοῦντες Μυσοί. Καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες [2] Βρίγες εἰσὶ, Θρᾴκιόν τι ἔθνος, καθάπερ καὶ [3] οἱ Μυγδόνες, καὶ [4] Βέβρυκες, καὶ [5] Μαιδοβιθυνοὶ, καὶ Βιθυνοὶ, καὶ Θῦνοι· δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μαριανδυνούς. Οὗτοι μὲν ἓν τελέως ἐκλελοίπασι πάντες

1) Auſus ſum hoc reponere ex ſagaci Tyrwhitti conjectura pro vulgato Μυσοὺς, quia alias ſenſu iuſto locus deſtituitur. cf. p. 296.

2) Sic Cod. Moſc. nec aliter Euſtath. ad Homer. Odyſſ. 1, 101. p. 26. f. 1396. ubi h. l. repetit; nec aliter ad Dionyſ. p. 323. uti Cod. Etonenſ. ad p. 767. Adiuvant hanc ſcripturam alii auctores et in primis ex litterarum ordine Stephanus et Heſychius. cf. Holſten. ad Steph. p. 74.

3) Abiicit articulum Cod. Moſc. qui videtur et reliqua adficere.

4) Βέβρυγες idem.

5) Dedi per ai, de quo ad p. 316. Tum inſerui τοῖ Βιθυνοῖ, duce Cod. Moſc. et epit. Conſentit Guarinus et ante Caſaubonum, qui tacite expulit, editiones. Abſorpſit vicinia; nam et alibi coniunguntur, ut p. 541. (Caſaub.) apud Herodot. 1, 28. — Gemiſtus Pletho ceteris omiſſis habet Μοῖσοι pro Μίσοι.

§. 2.

Proinde Graeci Getas exiſtimaverunt eſſe Thracicam gentem. Hi Getae ad utramque ripam Iſtri accolebant, itemque Myſi, ipſi quoque Thraces, et quos nunc Moeſos vocant, a quibus profecti ſunt qui nunc inter Lydos, Phryges, ac Troas habitant Myſi. Quin et ipſi Phryges, Briges ſunt, gens Thracia, ſicut et Mygdones, Bebryces, Maedobithyni, Bithyni, Thyni, et (ut arbitror) Mariandyni: atque quidem omnes Europam

πάντες τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. Καὶ Getae.
Ὅμηρον [6] δὲ ὀρθῶς εἰκάζειν μοι [7] δοκεῖ Ποσειδώνιος τὸς
ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μυσὸς κατονομάζειν· λέγω δὲ τὸς ἐν
τῇ [8] Θρᾴκῃ, ὅταν φῇ·

— αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινὼ,
[9] Νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων Θρῃκῶν καθορώμενος αἶαν,
Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων. —

Ἐπεὶ εἴ γε τὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν Μυσὸς δέχοιτό τις,
ἀπηρτημένος ἂν εἴη ὁ λόγος. Τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν Τρώων
τρέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν Θρᾳκῶν γῆν, συγκατα-
λέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυσῶν, τῶν δ' νόσφιν ὄντων,
ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι, καὶ ὄπισθεν αὐτῆς ἱδρυμέ-
νων, καὶ ἑκατέρωθεν, διειργομένων δ' ἀπὸ τῆς Θρᾴκης
πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συγχέοντος ἂν εἴη τὰς ἠπείρους,

Y 4 καὶ

6) Abeſt a Vatic. A. et Moſc. qui quidem cum Veneto reiicit poſt Ποσειδώνιος cum Aldo et Hoppero. Vulgatum ordinem praeivit Xylander, etſi idem vitioſe Ποσειδάνιον.

7) Δοκῶ ante Caſaubonum legebatur.

8) Auctoritatem Cod. Moſc. uſumque in Strabone alibi redditum ſecutus dedi ſic pro Θρᾴκῃ.

9) Ὄσφιν Moſc. ut Aldus. Tertium verſum ex Homero ſubplet Gemiſt. Pletho, ſed pro ἀγαύων dat ἀγῶν.

pam prorſus deſeruerunt: Myſi in ea conſtitere. Et ſane Poſidonii comprobo coniecturam, qui Europaeos, id eſt Thraces, Myſos ab Homero nominari iudicat his verbis:

Partem in diverſam retro ſua lumina torſit,
Thraces equum domitores, comminus atque poſentes
Pugna reſpiciens Myſos —.

Nam ſi quis Aſiae populum Myſos intelligat, incongruus erit ſermo. Qui enim dicens Iovem a Troia viſum avertentem in Thracum terram, cum his comprehendat Myſos non in diverſa parte ſitos, ſed confines Troadi, et poſt eam incolentes atque ab utroque latere, a Thracia autem lato diviſos Helleſponto, is et terrae continentes partes

Getae. καὶ ἅμα τῆς φράσεως ἐκ ἀκόντος. Τὸ γὰρ πάλιν τρέπειν, μάλιστα μέν ἐστιν εἰς τοὐπίσω· ὁ δ' ἀπὸ τῶν Τρώων μεταφέρων τὴν ὄψιν, ἐπὶ τὰς μὴ ὄπισθεν αὐτῶν, [10] ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας, προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τὰ ἐπίσω δ' ὐ πάνυ. Καὶ τὸ ἐπιφερόμενον [11] δ' αὖ τοῦτο μαρτύριον, ὅτι τὰς Ἱππημολγὰς, καὶ Γαλακτοφάγας, καὶ Ἀβίους, συνῆψεν αὐτοῖς· οἵπερ εἰσὶν οἱ ἁμαξοικοὶ Σκύθαι, καὶ Σαρμάται. Καὶ γὰρ νῦν ἀναμέμικται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς Θραξὶ, καὶ τὰ Βαστάρνικα, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς Ἴστρου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. Τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελτικὰ, οἵ τε Βοῖοι, καὶ Σκορ-

10) Xylander ἄλλ' ἢ — primus dederat, cum antea particula deſideraretur. Iam vero aptam ſubminiſtrat Cod. Moſc. cum Vatic. Et ſic Guarinus *aut* — *aut*.

11) Antea legebatur δ' αὐτῷ, τὸ, pro quo Caſaubonus ſubſtituebat: δ' αὖ τοῦτο. Xylander verbum deeſſe exiſtimabat. Quod dedi, factum eſt ex fide Codd. Vatic. A. B. et Moſc.

12) Caſaub. ad Athenaeum 6, 5. p. 256. malit Κερδίτας.

13) Suſpectam vocem cenſet Caſaubonus, quid reponendum ſit, non declarat. Codices nihil opis ferunt, nec, ſi quid infra p. 300. in Heſiodi verſu ſubſit, ex his tenebris lucem aliquis excutiat facile.

partes diverſas confuderit, neque Homeri verba intellexerit. Nam rurſum oculos convertere, id maxime eſt retrorſum avertere: qui autem a Troianis viſum transferret in eos, qui non a tergo eorum, ſed a latere ſiti ſunt, is proferret quidem, non autem retro viſum averteret. Huc facit et ipſum teſtimonium, quod adducitur; quod Myſis adiungit Hippemolgos, mulctores equorum nimirum, Galactophagos, id eſt veſcentes lacte, et Abios: qui ſunt in vehiculis habitantes Scythae et Sarmatae. Nam etiamnum permixtae ſunt iſtae et Baſtarnicae gentes Thracibus, magis quidem iis, qui extra, ſed et iis, qui intra Iſtrum accolunt: iisdemque etiam Celticae, Boii, Scordiſci, Tauriſci. Scordiſcos quidam Scordiscas appellant, Tauriſcis Liguri-

Σκορδίσκοι, καὶ Ταυρίσκοι. Τὰς δὲ Σκορδίσκας ἔνιοι Geme
[11]Σκορδίσκας καλοῦσι· καὶ τὰς Ταυρίσκας δὲ [13]Λιγυρίσκας καὶ [14]Ταυρίσκας φασί.

§. 3.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδώνιος, καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὰ [1] δὲ τοῦτο καὶ θρεμμάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῷ, ζῶντας καθ' ἡσυχίαν· διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε καὶ [2] καπνοβάτας· εἶναι δέ τινας τῶν Θρακῶν, οἳ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν, οὓς [3] Κτίστας καλεῖσθαι,

Y 5

14) Prior interpres Ταυρίσκας reddidit. Aldus vulgatum praetulit, nec Codd. diſſentiunt. cf. ſupra p. 293. (Caſ.) Salmaſius ad Steph. p. 698. (Berkel.) ſic conſtituit: καὶ τοὺς Ταυρίσκους Τερίσκους δὲ καὶ Ταυρίνους φασί.

1) Sic MSS. Caſaub. Vatic. A. Venet. Moſcov. Vulgata καὶ διὰ τοῦτο debetur Aldo.

2) Obſcurioris indaginis vox, multorumque ingeniis agitata, quam tamen libri et ſcripti et editi tenaciter tuentur, et hac forma ex noſtro loco repetit Euſtath. ad Il. 13. in. p. 881. (Baſ.) In coniecturis, quas ſummatim hic attingere licet, haec feruntur: καπνοπάτας, σιμνοβάτας, στιμνοβιώτας, ἀπνοβιώτας, καπροβάτας i. e. καπρόποδας, καπανοβάτας, quod et ego effinxeram.

3) Vox aeque obſcura et reconditi ſenſus, in qua tamen non minus conſpirant libri omnes et Euſtathii teſtimonium. Tentarunt et eam viri docti, et ad aliam formam revocarunt, veluti Πλείτους, Πολίτας, Βίτας, quae Alberti coniectura ad Heſych. T. I. p. 729. propius metam ferire videtur.

guriſcarum et Tauriſtarum nomen tribuunt.

§. 3.

Idem Poſidonius ait, Myſos pietatis ergo cum animatis, tum eapropter etiam pecudibus abſtinere; vitam degere otioſam, melle et lacte et caſeo nutritos: ideoque eos et Deum cultores nominari, et Capnobatas, (vox ſcanſores fumi notat) eſſe etiam quosdam Thraces, qui absque mulieribus vivant; eosque Ctiſtas (id eſt condito-

Germ. λεῖσθαι, ἀνειρῶσθαί τε διὰ τιμὴν, καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν· τέτυς δὴ συλλήβδην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν

— ἀγαυὺς ἱππημολγὺς,

Γλακτοφάγυς, Ἀβίυς τε, δικαιοτάτυς ἀνθρώπυς.

Ἀβίυς δὲ [4] προσαγορεύειν μάλιςα, ὅτι χωρὶς γυναικῶν· [5] ἡγέμενος ἡμιτελῆ τινα βίον τὸν χῆρον, καθάπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου, διότι χῆρος· [6] ἀγχεμάχυς δὲ τὺς Μυσὺς, ὅτι ἀπόρθητοι, καθὰ [7] καὶ οἱ ἀγαθοὶ πολεμιςαί· δεῖν δὲ ἐν τῷ δεκάτῳ ἐγγράφειν ἀντὶ τῦ Μυσῶν τ' [8] ἀγχεμάχων.....

§. 4.

4) Ex emendatione Caſauboni, quam male (προσαγορεύειν) reddunt ed. Pariſ et Amſtel. Nempe Poſidonii ſententiam ea reſpiciunt de Homeri loco. Sic poſt δεῖν. At confirmat etiam Gemiſtii Plethonis fides.

5) Ἡγέμενοι Moſc. et Venet.

6) Vulgo ἐγχεμάχων notaverat Caſaubonus, quod ſpectat ed. Hopperi et Xylandri. Nam Aldus recte dedit.

7) Καὶ omittunt Vatic. A. B. Venet. Moſc. nec reddidit Guarinus. Poſſit etiam commode abeſſe. Tum Gemiſt. Pletho καθὸ καὶ οἱ ἀγαθοὶ, qui et antea pro ὅτι legit διότι.

8) Lacunam ſubeſſe, monuerunt Xylander et Caſaubonus, et ipſa narrationis forma declarat. Deſideratur aliud epitheton, forte

ditores) vocari, et ſacros honoris gratia haberi, ſecurosque vivere. Hos univerſos Homerum ſummatim ſic extuliſſe:

— *mulctiores claros reſpexit equorum,*
Lactivoros, Abiosque: hominum gens iuſtior illis
Nulla alia eſt. —

Abios autem dicere praecipue, quae vox vitae expertes ſignificat, quia uxoribus careant: viduam vitam quaſi dimidia ſui duntaxat parte conſtantem cenſens, ut et Proteſilai domum, eo extincto viduatam, ſemiperfectam vocat; et comminus pugnaces (Anchemachos ſic interpretari liceat) Myſos, quod boni ſint bellatores, neque agi ac ferri ſua patiantur. Vultque in decimo ſcribendum eſſe pro Myſis comminus pugnantibus.....

§. 4.

§. 4. Getae.

Τὸ μὲν ἓν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτῶν εὐδοκιμήσασαν, περιττὸν ἴσως. Πολὺ γὰρ πιθανώτερον ὠνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσοὺς, μετωνομάσθαι δὲ καὶ νῦν. Τοὺς Ἀβίους δὲ τοὺς χήρους [9] ἢ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀνεστίους, καὶ τοὺς ἀμαξοίκους δέξαιτ' ἄν τις· μάλιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια, καὶ τὴν τῶν χρημάτων [10] ἐκτίμησιν συνισαμένων τῶν ἀδικημάτων, τοὺς ἥτως ἀπ' ὀλίγων εὐτελῶς ζῶντας, δικαιοτάτους εὔλογον κληθῆναι· ἐπεὶ καὶ οἱ Φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιοσύνην ἐγγυτάτω τιθέντες, τὸ αὐταρκες καὶ τὸ λιτὸν ἐν τοῖς πρώτοις ἐζήλωσαν· ἀφ' ὧν καὶ [11] πρὸς ἐκπτώ-

forte καπνοβατῶν, etsi nec hoc satisfacit. Nihil huc conferunt scholia Villoisonii. Priores editores artius omnia connectunt, et Guarinus, ut tamen aliquis sensus exsisteret, neglexit particulam ἐντί.

9) Monente Casaubono addidi negandi particulam, quae omissa, ut alibi, sensum turbat. Sensit Xylander, qui interrogatione succurrit, πῶς δέξαιτ' ἄν τις. At egregie Casauboni opinionem confirmat Gemist. Pletho.

10) Casaub. coniiciebat ἔκτισιν. Commodius puto.

11) Leopardus in emendatt. 20, 17. in libris expressum fuisse putabat πρὸς i. e. πατρίδος, ut sensus loci esset: unde et patriae exsilia

§. 4.

Enimvero supervacaneum fortasse fuerit, scripturam a tot iam annis comprobatam velle loco movere. Multo enim credibilius est, ab initio Mysos appellatos, nunc demum immutato nomine efferri. Id quidem admitti non videtur posse, Abios a viduitate potius, quam quod laribus careant et in vehiculis degant, vocatos fuisse. Nam cum praecipue circa contractus et pecuniae aestimationem committantur flagitia: eos, qui ad tenuem victum tam paucis uterentur rebus, consentaneum est iustissimos dici: quando philosophi etiam temperantiae iustitiam proximo loco apponentes, vitam ex se aptam et frugalem in primis affectaverunt: unde etiam quidam eorum,

Getae. ἐκπτώσεις τινὰς αὐτῶν παρέσασαν ἐπὶ τὸν κυνισμόν. Τὸ δὲ χήρους γυναικῶν οἰκεῖν, ἀδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν [12] ὑπογράφει, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θρᾳξὶ, καὶ τούτων τοῖς Γέταις. Ὅρα δ' ἃ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν, ὡ πλάσας, ὡς εἰκὸς, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβών.

p. 297. [13] Πάντες μὲν οἱ Θρᾷκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται
Ἡμεῖς ἁπάντων (καὶ γὰρ αὐτὸς εὔχομαι
Ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος) [14] ὡ σφόδρ' ἐγκρατεῖς
Ἐσμέν. —

Καὶ ὑποβὰς μικρὸν, τῆς περὶ τὰς γυναῖκας ἀκρασίας τίθησι τὰ παραδείγματα·

Γαμεῖ

exſilia nonnullos compulere ad ſectam Cynicam, quod de Diogene intelligit. At πρὸς recte habet, etſi omnino hiulci aliquid ſubeſſe videtur ex verbo παρέσασαν et αὐτῶν. Gemiſtus Pletho legit: ἔκπτωσίν τινες. An ſic παρεσάθησαν;

12) Moſc. ὑπογράφειν. Nempe de ſuperiori narratione cogitavit.

13) Primus hos verſus diſtinxit Hopperus, ita tamen, ut tres efficeret tantum.

14) οὗ Cod. Moſc.

eorum, curſum non tenentes rectum, ad cynicum vitae genus deiecti ſunt. Quod autem absque uxoribus viverent, nullum eiusmodi indicium ſubiicit, maxime apud Thraces, et de his Getas. Conſidera enim quae de iis Menander, non ficta (puto) ſed ex hiſtoria deſumta ſcribit.

Omnes enim Thraces, Getae ſed maxime
Nos omnium (namque inde glorior genus
Meum eſſe) continemus a mulieribus
Nos non ſatis. —

pauloque poſt effuſae in uxores libidinis exempla ponit.

Nam

[15]Γαμεῖ γὰρ ἡμῶν [16]οὐδὲ εἷς, ὦ οὐ δέκ' ἢ Getae.
Ἕνδεκα γυναῖκας· δώδεκα [17]δ' ἢ πλείους τινές.
Ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκὼς τύχοι,
Καταγροφῆς τις, ἀνυμέναιος, [18]ἄθλιος,
Ἄνυμφος, ἄτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.

Ταῦτα

15) Multorum et manibus et ingeniis varie hi verſus verſati ſunt. Codd. Vat. A. B. γαμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς οὐ δέκ' ἔνδεκα, in quo conſpirant cum Ven. et Moſc. Tum Vaticani poſt γυναῖκας ſubiiciunt δώδεκά τις πλ. τ. Venet. et Moſcov. δωδεκάτις. Inde τύχῃ pro τύχοι, ut Venetus. Poſt Vatic. κατατροφή τις et ἐπικαλεῖται, quod poſterius etiam habet Moſcov. Gemiſt. Pletho legit οὐδὲ εἷς ὃ (leg. ᾧ) οὐ δέκα ἢ — δώδεκά τις. Aldus et Hopperus ad proſaicam formam compulerunt, dederuntque οὐδὲ εἷς ἢ, uti Moſc., et in verſu quarto inverſo ordine ἄνυμφος, ἄθλιος, tum ἐπικαλεῖται ἐν — Plura doctorum virorum ſtudiis acceſſerunt, quorum hic ſummam tantummodo paucis continebo. In his οὐδὲ εἷς, εἰ μὴ δέκ' ἢ δώδεκα δ' ἢ πλείους τινές — τύχῃ κατατρέφῃ τις — κἀτατρέφῃ τις — τύχῃ ἀναφρόδιτος, ἀνυμέναιος — τύχοι κατατροφῆς τις, quae quidem leniſſima videtur eſſe Tyrwhitti medicina, etſi ſub eo nomen in τις latere putem. Τις ceſſit in τις, et ſic avulſum eſt, uti contra male adhaeret paſſim. v. Toup. opuſc. crit. T. I. p. 251. In quibus a vulgatis diſceſſi, deinceps monebo. Primum verſum, quem male ſuperioris verbo γαμεῖ in Menandri fragmentis adnectunt, integrum ſuis pedibus feci. Nempe monet ipſe Strabo verbis ὑποβὰς μικρόν.

16) Ita Gemiſto Plethone adiutus poſui, pro οὐδ' εἷς, οὐ δέκ' ἢ.

17) Praeeunte Salmaſio ad Solin. c. 16. (10.) p. m. 112. cum antea ederetur τε πλείους.

18) Huc arceſſivi ex ſequente verſu, cuius faciebat initium, et κατατροφῆς dedi pro κατατροφή. Iacobs V. C. in literis acute coniicit: Χήτει τροφῆς τις.

Nam nemo noſtrum uxoribus poteſt decem
Contentus eſſe: undecimam, quin duodecimam
Plerique ducunt, quattuor qui duxerit
Duntaxat, aut vel quinque, cenſetur miſer
Noſtratibus, mortemque obiturus nuptiarum expers.

Haec

Getae. Ταῦτα γὰρ ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων. Οὐκ εἰκὸς δὲ τὸς αὐτὸς, ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον, τὸν μὴ μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπουδαῖον καὶ δίκαιον τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. Τὸ δὲ [19] δὴ καὶ θεοσεβεῖς νομίζειν, καὶ καπνοβάτας τὸς [20] ἐρήμους γυναικῶν, σφόδρα ἐναντιῶται ταῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν. Ἅπαντες γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγὸς οἴονται τὰς γυναῖκας· αὗται δὲ καὶ τὸς ἄνδρας προκαλοῦνται, πρὸς τὰς ἐπὶ πλέον θεραπείας τῶν θεῶν, καὶ ἑορτὰς, καὶ ποτνιασμούς· σπάνιον δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὑτὸν ζῶν εὑρίσκεται τοιοῦτος. Ὅρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν, ἃ λέγει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν γυναικῶν ἀπάταις, καὶ λέγοντα·

— Ἐπιτρίβουσι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ
Μάλιστα τὸς γήμαντας· [21] αἰεὶ γάρ τινα
Ἄγειν ἑορτὴν ἕς· ἀνάγκη.

Τὸν

19) Δὴ omiſerunt Aldus et Hopperus.
20) Ἐρήμων Moſc.
21) Pro καὶ dedi.

Haec quidem etiam alii confirmant. Neque vero probabile eſt, eosdem ſimul et vitam paucis contentam mulieribus miſeram deputare: et probum iuſtumque ducere eum, qui coniugii ſit exſors. Iam quod religioſos putes, et Capnobatas eos, qui uxoribus carent, id valde repugnat receptae apud plerosque homines opinioni. Superſtitionis enim autores eſſe mulieres nemo non exiſtimat: eaeque viros invitant ad curioſiores cultus deorum, feſtos dies, ac ſupplicationes: raro vir ſeorſum vivens, qui iſta curet, invenitur. Atque hic rurſus eundem mihi audi poëtam, loquentem ſub perſona viri impoſturas mulierum circa ſacrificia adhibitas gravius ferentis:

Nos maxime maritos enecant dii,
Feſtos dies qui ſemper agere coguntur.

Et

[22] Τὸν δὲ μισογύνην, αὐτὰ ταῦτα αἰτιώμενον· Getae.
Ἑθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,
Ἐκυμβάλιζον δ' ἑπτὰ θεράπαιναι κύκλῳ,
Αἱδ' ὠλόλυζον.

Τὸ μὲν ἂν ἰδίως τὰς ἀγύνας τῶν Γετῶν εὐσεβεῖς νομίζεσθαι, παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' ἰσχύειν ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον [23] σπουδὴν, ἔκ τε ὧν εἶπε Ποσειδώνιος, ἐκ [24] ἀπιστητέον, καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι δι' εὐσέβειαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας.

§. 5.

Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν, ὄνομα Ζάμολξιν, δουλεῦσαι Πυθαγόρᾳ· καί τινα τῶν θρανίων παρ' ἐκείνου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων, πλανηθέντα καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν [1] οἰκίαν, [2] σπουδασθῆναι

22) Mosc. τὸ δὲ τόν.

23) Post hoc verbum Gemist. Pletho, praeposita maiori distinctione ita habet: ὡς καὶ ἐμοῦ ἀπίχεσθαι δι' εὐσέβειαν, ἐκ ὧν εἶπε Ποσειδώνιος, οὐκ ἀπιστητέον, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας. Λέγεται — Nempe sic usitatiori ordine verba struxit.

24) Ita reposuit Casaubonus pro ἀπιστέον superiorum.

1) Οἰκείαν Mosc. frequente permutatione literarum.

2) Ita omnes Codd. conlati, nec refragante Guarino. Vulgatum adhuc ἐσπασθῆναι invexit Aldus.

Et inducit oforem mulierum, haec ipsa culpantem:

Rem quinquies die una fecimus sacram,
Septem ordine famulae insonabant cymbalis,
Aliae ululabant. —

Enimvero rationi adversum videtur, apud Getas praecipue religiosos haberi caelibes: superstitiones autem apud eam gentem vigere, eosque animalibus abstinere, cum e Posidonii narratione fidem meretur, tum ex reliqua historia.

§. 5.

Memoriae enim proditum est, Getam quendam Zamolxin nomine, Pythagorae famulum fuisse, et cum ex eo quaedam de rebus coelestibus cognovisse, tum alia ex Aegyptiis, ad quos vagando deveniisset. Hunc Zamolxin in patriam reversum, studio-

se

Getae. σθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τῷ ἔθνει, προλέγοντα τὰς ἐπισημασίας· τελευτῶντα δὲ, πεῖσαι τὸν βασιλέα κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς [3] λαβεῖν αὐτὸν, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα [4] καταστᾶναι τῆ μάλιστα τιμωμένῃ παρ' αὐτοῖς
p. 298. θεῆ· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ καταλαβόντα ἀντρῶδές τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλλοις, ἐνταῦθα διαιτᾶσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκτὸς, πλὴν τῆ βασιλέως, καὶ τῶν θεραπόντων· [5] συμπράττειν δὲ τὸν βασιλέα, ὁρῶντα τὰς ἀνθρώπους προσίχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλέον, ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέροντι τὰ προστάγματα [6] κατὰ συμβουλὴν θεῶν. [7] Τοῦτο δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμας, ἀεὶ τινὸς

3) Inverso ordine αὐτὸν λαβεῖν Mosc. Tum ante κατ' ἀρχὰς ponit καί.

4) Antea καταθεῖναι, pro quo Tyrwhittus p. 28. malebat καταστῆναι. Praetuli formam Gemist. Pleth. et Cod. Mosc. et sic Guarinus: *constitutum esse*.

5) Subnectit Gemist. Pl. αὐτῷ.

6) Sic MSS. Casaub. Vaticani, Venet. Mosc. Gemistus Pletho. Vulgata lectio συμβουλῇ, quam ceteri servarunt, debetur Aldo. Planudes in excerptis sensum loci, non verba, reddidit sic: λέγοντα παρὰ τῶν θεῶν ἐκφέρειν, ἃ συμβουλεύει.

7) τοῦτο Mosc. et Gem. Pl. ex vulgatis edd. sola Aldina.

se expetitum fuisse a proceribus ac gente, quod ostentorum coelestium eventa praemonstraret; tandemque regi ab eo persuasum esse, ut ipsum, tanquam aptum ad ea, quae diis placuissent, enuncianda, collegam regni assumeret: itaque hunc Zamolxin initio sacerdotem creatum eius, qui praecipue colitur apud Getas Dei: deinde nomen Dei eum accepisse, et loco quodam antroso, qui aliis esset inaccessus, se abdidisse, vitamque ibi egisse, raro cum externis, rege et famulis exceptis, congressum: usumque ad hoc auxilio regis, qui sibi quam ante multo audientiores dicto subditos sentiret, edicta scilicet sua consilio deorum promulganti. Is mos ad nostram usque duravit aetatem, semper aliquo reperto,

τινος εὑρισκομένη [8] τοιύτη τὸ ἦθος· ὃς τῷ μὲν βασιλεῖ Getae.
σύμβυλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς [9] Γέταις ὠνομάζετο
Θεός· καὶ τὸ ὄρος [10] ὑπελήφθη ἱερὸν, καὶ προσαγο-
ρεύυσιν ἔτως· ὄνομα δ' αὐτῷ [11] Κωγαίωνον, ὁμώνυμον
τῷ παραῤῥέοντι ποταμῷ. Καὶ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρ-
χε τῶν Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ
Θεὸς στρατεύειν, [12] Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμήν·
καί πως τὸ τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον
[13] τῦ Ζαμόλξιος ἔμεινε παραδοθέν.

§. 6.

8) Ad ſenſum magis Gem. Pl. τοιύτη παρ' αὐτοῖς, ὅς.

9) Gem. Pl. non male ἄλλοις habet, ut βασιλεῖ luculentius obponeretur. Neque tamen minus vulgata recte habet. Pro ὑπῆρχε Aldus, Hopper. et Xylander ὑπῆρξε. Alterum, opinor, ex nexu melius.

10) Ὑπελήφθη Moſc. commiſtione earum literarum uſitata.

11) Idem τῷ γαίωνον. Medic. Κωγαίωνον. Ceterum verba a τῷ τὸ ὄρος ad ποταμῷ ſpuria e margine irrepſiſſe cenſet Penzelius.

12) Δεκαίνεος Moſcov. et Gem. Pletho, Guarinus: Deceneas.

13) Caſaub. coniicit ὑπὸ τῦ Ζαμ. quod diſerte habet Gem. Pletho, Guarinus: *ab Zamolxi traditis.* Vulgata tamen aliorum, ſi cum ſuperioribus, ſublata diſtinctione, copules, opportuna videtur.

reperto, qui ita eſſet animatus, ut regi a conſiliis eſſet, et a Getis Deus nominaretur: montem quoque putaverunt ſacrum, itaque appellabant: nomen ei, ut et flumini praeterlabenti, Cogaeonum. Atque adeo quando Byrebiſtas Getis praefuit, in quem iam divus Caeſar adornabat expeditionem, Decaeneus eo honore fungebatur; quin et inſtitutum Pythagoreum de abſtinentia animalium a Zamolxi traditum fere permanſit.

Getae.

§. 6.

Τοιαῦτα μὲν δὴ [1] καλῶς ἄν τις [2] διαπορήσειε περὶ τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ, περί τε Μυσῶν καὶ ἀγαυῶν [3] Ἱππημολγῶν. Ἃ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἴρηκεν, ἥκιστα λέγοιτ' ἄν. Ἐπαινεῖ γὰρ Ἐρατοσθένους ἀπόφασιν· ὅτι φησὶν ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον, καὶ [4] ἄλλους τοὺς παλαιοὺς, [5] τὰ μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι, τῶν δὲ πόρρω πολλὴν ἔχειν ἀπειρίαν· ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας, ἀπείρους δὲ τῦ [6] ναυτίλλεσθαι. Συνηγορῶν δὲ τούτοις, Ὁμηρόν φησι τὴν μὲν Αὐλίδα καλεῖν πετρήεσσαν, ὥσπερ καὶ ἔστι· πολύκνημον δὲ τὸν Ἐτεωνὸν, πολυτρήρωνα

1) Pro eo Aldus, Hopperus et Xylander cum Guarino contra mentem Strabonis et Codd. καλῶς ἄν τις. Quare Xylander, qui ſentiret repugnantiam in ſuperioribus, τὸ δὴ in ἐ mutavit deditque.

2) Διαπορήσῃ Moſc.

3) Gem. Pl. ὑπομολγῶν.

4) Τοὺς praeponit Moſc.

5) Xylander recte expunxit τῷ ante τὰ, quod nec agnovit Guarinus, et ſenſu et Codd. refragantibus.

6) Per duplex λ ſcripſi cum Cod. Moſc. uti ſolet, et habent edd. ante Caſaubonum. Ita etiam repetiit Heyne ad Apollodor. p. 1104.

§. 6.

Atque haec quidem non male diſputantur de verbis Homeri, quibus Myſos et praeſtantes Equimulgos indicat. Quae autem Apollodorus in exordio libri ſecundi de navibus adfert, nullo pacto quadrant. Laudat enim is ſententiam Eratoſthenis, qui Homerum alioſque veteres ait Graecarum rerum notitia praeditos, remotiorum fuiſſe maiorem in modum ignaros: quippe et longorum itinerum imperitos, et navigationis. Quibus verbis ille patrocinans, Homerum ait Aulidi ſaxoſae titulum recte tribuiſſe, quia talis omnino ſit: idemque de Eteono calloſa, et Thisba columbis

ρωνα δὲ τὴν Θίσβην, ποιήεντα δὲ τὸν Ἁλιάρτον· τὰ Getae.
δ' ἄπωθεν ἔτ' αὐτὸν εἰδέναι, ἔτε τὰς ἄλλας. Ποταμῶν γοῦν περὶ τετταράκοντα ῥεόντων εἰς τὸν [7] Πόντον, μηδὲ τῶν ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνῆσθαι· οἷον Ἴστρου, Ταναΐδος, Βορυσθένους, Ὑπάνιος, Φάσιδος, Θερμωδόντος, Ἅλυος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνῆσθαι, πάντας δ' ἀγαυὰς τινὰς Ἱππημολγὰς, καὶ Γαλακτοφάγας, [8] Ἀβίας τε. Παφλαγόνας [9] τε τὰς ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱστορηκέναι παρὰ τῶν περῇ τοῖς τόποις πλησιασάντων· τὴν παραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γε. Ἄπλουν γὰρ εἶναι τότε τὴν θάλατταν ταύτην, καὶ καλεῖσθαι Ἄξενον, διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν [10] Σκυθῶν ξενοθυτούντων, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ

7) Vitium ſuperiorum editorum, qui τόπον ſcripſerant, recte ſuſtulit Xylander.

8) In fine aut excidit, aut ſubplendum eſt λέγειν, προσαγορεύειν. Guarinus addit: nuncupat.

9) Inſerui auctoritate omnium Codicum, quod et reddidit Guarinus. Caſaubonus aliquid deeſſe ſuſpicatur.

10) MSS. Caſ. et Moſc. Σκυθικῶν, pro quo vitioſe Vatic. A. B.

columbis abundante, herboſaque Haliarto ſentiendum eſſe: remotiora neque illi, neque reliquis nota fuiſſe. Nam cum in Pontum circiter quadraginta influant amnes, ne nobiliſſimorum quidem ullius mentionem eum facere: Iſtri puta, aut Tanaidis, Boryſthenis, Hypanis, Phaſidis, Thermodontis, Halyos. Tum Scytharum eum non meminiſſe: tantum in univerſum quosdam praeclaros Equimulgos, Lactivoros, et Abios referre. Paphlagonas quoque mediterraneos eum cognoviſſe ex narratione eorum, qui terreſtri itinere ad eos acceſſiſſent, maritimam autem Paphlagoniam ignoraſſe: neque id iniuria. Id enim mare tum navigabile non fuiſſe: ſed Axenum, id eſt, inhoſpitale appellatum, ob frigoris nimii difficultatem, et ſaevitiam accolentium ibi populorum, maxime Scytharum hoſpites immolantium, et carnibus eorum veſcentium,

Getae. τοῖς κεραυνίοις ἐκπώμασι χρωμένων· ὕστερον δ' Εὔξεινον
p. 299. κεκλῆσθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ [11]πόλεις [12]κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν, καὶ τὰ περὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις τῶν Νείλων, καὶ προσχώσεις τῶν πελάγων· ὧν οὐδαμοῦ μεμνῆσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ [13]τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τῆς Αἰγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν, καὶ τὸν Ὠκεανόν· εἰ μὴ Ζήνωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γεάφοντι·

Αἰθιόπας θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, Ἀραβάς τε.

Οὐ θαυμαστὸν δ' εἶναι περὶ Ὁμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι νεωτέρους ἐκείνου πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν· Ἡσίοδον

B. et Ven. Σκυτικῶν. Atque ita legi poſſit, ut ſupra Κελτικοί. Aldus cum reliquis dedit Σκυθῶν, quod reddidit Guarinus et legiſſe videtur Gem. Pletho, qui omnino h. l. ſic refert: ὅτι Ἄξενος ὁ τόπος ὠνομάσθη διὰ τοὺς Σκύθας ξενοκτονοῦντας, καὶ τοὺς καταπιόντας ἰσθίοντας καὶ τοῖς κρανίοις αὐτῶν ἐκπώμασι χρωμένους.

11) Codd. omnes volunt πόλεις, quod tacite probavit Heyne ad Apollodor. p. 1105. et reddidit Guarinus. Vulgata πόλιν auctorem habet Aldum.

12) Ante Caſaub. κτισάντων ſolemni errore.

13) Sic locum praefert Moſc. nec aliter exhibent edd. ante Caſaub. et reddidit Heyne ad Apollod. c. l.

ſcentium, ac capitibus poculorum loco utentium: poſtea temporis Euxinum, id eſt hoſpitale, ab Ionibus fuiſſe appellatum, qui in ora eius urbes condidiſſent. Similiter eum fugiſſe res Aegypti et Africae, ut Nili exundationes, et aggerum in mare congeſtiones, quorum nusquam meminerit: ſicut neque iſthmi inter Rubrum et Aegyptium mare, neque eorum, quae in Arabia et Aethiopia ſunt atque Oceano: niſi ſi Zenoni philoſopho ſit adſentiendum, ſic ſcribenti Homericum verſum:

Veni et ad Aethiopes, et Sidonios, Arabesque.

Neque vero id de Homero mirum eſſe: cum etiam multo poſteriores multa et ignoraverint, et prodigioſe finxerint:

Ἡσίοδον μὲν Ἡμίκυνας λέγοντα, καὶ [14] Μεγαλοκε- Getae.
φάλους, καὶ Πυγμαίους· Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας· Αἰσχύλον δὲ Κυνοκεφάλους, καὶ [15] Στερνοφθάλμους, καὶ Μονομμάτους, [ἐν [16] τῷ Προμηθεῖ φησι], καὶ ἄλλα μυρία. Ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τὰς συγγραφέας βαδίζει Ῥιπαῖα ὄρη λέγοντας, καὶ τὸ [17] Ὠγύιον ὄρος, καὶ τὴν τῶν Γοργόνων, καὶ Ἑσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ Θεοπόμπῳ Μεροπίδα γῆν, παρ' Ἑκαταίῳ δὲ Κιμμερίδα πόλιν, παρ' Εὐημέρῳ δὲ τὴν Παγχαίαν γῆν, παρ' Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους [18] ἐξ ἄμμου, ἐκ δὲ τῶν ὄμβρων τήκεσθαι· ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ Διονύσου

14) At ex eodem Heſiodo lib. I. p. 43. (Caſ.) refert μακροκεφάλους.

15) Aldus cum Hoppero dedit τερσοφθάλμους, unde Xylander finxit τερσοφθάλμους, ſolidis oculis praeditos. Veram lectionem reduxit Caſaub. cf. l. p. 43. (Caſ.)

16) Gloſſam graviter redolet, ad quam damnavit iudicium Heynii c. l. Moverat Hopperum et Xylandrum, ut ponerent Αἰσχύλος, etſi accentu inepto. Incluſi igitur uncinis.

17) Sic omnes libri conſtanter. Heyne ad Apollodor. pag. 1106. tacite dedit Ὠγύγιον. Ex Cod. Moſc. haec: Ῥιπέα, Μεροπίδα et Παγχίαν, quod et habent Aldus et Hopperus cum Guarino. Παγχίαν reprehendit Xylander etiam ad Plutarch. de Iſide p. 421. (Vol. 7. Lpſ.)

18) Ante Caſaubonum ἐξάμμους, non, ut refert, diviſe. Poſt iidem omittunt δὲ ante καί.

xerint: ut Heſiodus Semicanes, Capitones, Pygmaeos: Alcman Steganopodes (quaſi pede praeditos, quo ſupini ſe tegerent:) Aeſchylus in Prometheo Canicipites, oculos in pectore gerentes, Unoculos, et alia infinita. Ab his ſe convertit adverſum ſcriptores, qui Rhipaeos montes, et Ogyium montem, et Gorgonum ac Heſperidum domicilium tradiderunt: et ad Meropidem Theopompi terram, Cimmeridem Hecataei urbem, Euhemeri Panchaeam terram, et Ariſtotelis lapides fluviales arenoſos, qui imbribus liqueſcant: urbemque ab eo traditam Bacchi in Africa, quam unus quis-

Getae. πόλιν εἶναι, ταύτην δ' ἐκ ἐνδέχεσθαι δὶς τὸν αὐτὸν ἐξευρεῖν. [19] Ἐπιτείνει δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι καθ' Ὅμηρον τὴν Ὀδυσσέως· [20] εἰ γὰρ, αὖ χρῆναι τὴν μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν· τὸν δὲ ποιητὴν ἐξωκεανικέναι μυθολογίας χάριν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ, μεταποιουμένῳ [21] γε γραμματικῆς· ὃς τὴν μὲν [22] Γαῦδον, Καλυψοῦς νῆσόν φησι· τὴν δὲ [23] Κόρκυραν, Σχερίαν· ἄλλους δ' αἰτιᾶται ψεύσασθαι περὶ [24] Γερήνων, καὶ τῆ Ἀκακησίᾳ, καὶ Δήμῳ ἐν Ἰθάκῃ, Πελο-

19) Mosc. ἐπιτεῖνων, ut Aldus et Hopperus, eundemque modum adtulit etiam Guarinus. Minus recte. Tum nexus desiderat etiam reprehendendi verbum, quare Casaubonus emendat: ἐπιτιμᾷ, quod probat Heyne ad Apollodor. p. 1107. nisi quis velit ἐκθέσει, aut in vulgata subplere λόγον. Si quid immutandum, proxime ad scripturam accedit ἐπιτιμᾷ, quod et alibi sic utitur, noster v. c. 1. p 44. 7. p. 293. (Cas.)

20) Incisum minus post αὖ cum Heynio c. l. revocavi. Idem pro χρῆναι coniicit etiam χρὴν ἄν.

21) Pro γε Cod. Mosc. τε. Idem verbis τὴν Γαῦδον interponit μὲν, quod primus omisit Casaubonus. Retulit etiam Heyne c. l. Concinnius.

22) Sic Codd. cum Guarino et Aldo, pro quo Hopperus Κλαῦδον. Heyne c. l. dedit Γαῦλον. Reliqui illud etiam, ut textus concineret cum lib. I. p. 44. cf. Casaub. ad 6. p. 277.

23) Ex Codd Casaub. Vatic. A. B. et Mosc. quam formam et quidam unice probant. Vulgo Κέρκυραν.

24) Vitiose adhuc Γερήνων, quod et monuerat Heyne ad Apol-

quispiam bis invenire non possit, Quin et eos insectatur, qui de sententia Homeri Ulyssem circa Siciliam vagatum fuisse affirmant: aut certe dicendum fuisse, Ulyssem quidem eo locorum erroribus actum, sed poëtam fabularum inducendarum gratia in Oceanum eos amovisse. Ac caeteros quidem venia dignatur, demto Callimacho: qui grammaticum se professus, Gaudum tamen Calypsus insulam faciat, et de Corcyra Scheriam. Alios item culpat, qui de Gerenis et Acacesio, de Ithacae Demo,

Πελασθρονίᾳ δ' ἐν Πηλίῳ, Γλαυκωπίᾳ δ' ἐν Ἀθήναις. Getae.
Τούτοις δὲ [25] μικρά τινα προσθεὶς τοιαῦτα, παύεται, τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τῷ Ἐρατοσθένους, ὡς καὶ πρότερον [26] ἐμνήσθημεν, ἐκ εὖ εἰρημένα. Τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὕστερον ἐμπειροτέρους γεγονέναι τῶν πάλαι [27] περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ Ἐρατοσθένει καὶ τούτῳ δοτέον· τὸ δ' οὕτω [28] πέρα τοῦ μετρίου προάγειν, καὶ μάλιστα ἐφ' Ὁμήρου, δοκεῖ μοι κἂν ἐπιπλῆξαί τις δικαίως· καὶ τοὐναντίον εἰπεῖν, ὡς περὶ ὧν ἀγνοοῦσιν αὐτοὶ, περὶ τούτων τῷ ποιητῇ προφέρουσι. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς p. 300.
καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης [29] τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου.

§. 7.

Νυνὶ δὲ περὶ Θρᾳκῶν ἐλέγομεν,

Apollodor. p. 155. Recte alibi editur, ut 8. p. 340. (Caſ.). Idem p. 1107. pro duplici δὲ, quam particulam obtrudere fere ſolet Strabo, bis dedit τε.

25) Μικρά τι legunt Vatic. A. B. Venet. et Moſc. uti edd. ante Caſaubonum. Idem omnes poſt προστιθείς.

26) Caſaub. ex ſuis Codd. notat εἰρήκαμεν.

27) Τὰ praemittit Moſc.

28) Ante Caſaub. πέραν, qui et poſt ex ſuis libris adfert διάγειν.

29) Τυγχάνει Moſc.

mo, Pelethronio in Pelio, Glaucopio Athenis falſa ſcripſerint. Atque aliis id genus paucis additis finem facit, cum pleraque de Eratoſthene transtulerit: quae ſupra oſtendimus parum eſſe conſentanea. Quippe et Eratoſtheni, et illi facile dederim, poſteriores antiquis in peritia rerum geographicarum praeſtitiſſe: ſed adeo ultra modum reprehendendo provectos, maxime in Homerum, videtur mihi merito quispiam obiurgare poſſe: adeoque contrarium afferere, eos poëtae rerum ignorationem exprobrare earum, quas ipſi neſciant. Ac reliqua quidem ſuis ſingula locis ſeorſum, quaedam in univerſum commemorantur.

§. 7.

Nunc de Thracibus nobis fuit ſermo,

Acri-

Getae. Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν,
Γλακτοφάγων, Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων,

βουλόμενοι συγκρῖναι τά τε [1] ὑφ' ἡμῶν, καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίου λεχθέντα, καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ἐπιχείρησιν ὑπεναντίαν τοῖς [2] προτεθεῖσι πεποίηνται. Πρῶτον μὲν γὰρ διδάξαι, [3] ὅτι τῶν πρὸς τῇ Ἑλλάδος πλείων ἦν ἄγνοια τοῖς πρεσβυτέροις, ἢ τοῖς νεωτέροις· [4] ἔδειξαν δὲ τἀναντία· καὶ οὐ τὰ πόρρω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι. Ἀλλ', ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν ὑπερκείσθω, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ [5] μὴ μεμνῆσθαι κατ' ἄγνοιαν

1) Ita Vatic. A. Venet. Moſc. Med. cum priori interprete. Diſceſſit Aldus deditque, ut ceteri ὑφ' ἡμῶν. At alterum latius patet, et totam Strabonis diſputationem amplectitur.

2) Ex Cod. Vat. etſi habet προστεθεῖσι crebra commiſtione. Ita vero etiam poſt legitur παρατεθεῖσι.

3) Διότι Codd. Caſaub. Moſc. et Venet. In Vatic. A B. δ' ὅτι, unde illud conflatum videtur, etſi per ſe ferri poteſt. cf. p. 494. (Caſ.)

4) Vatic. ἴδειξε, Moſc. ἴδειξεν, unde error deprehenditur.

5) Negationem, quam ex Codd. male omittit Moſc. ex editis Ald. et Hopper. adiecit ante Caſaub. Xylander; nec abeſſe poteſt.

Acribus et Myſis, nec non claris equimulgis,
Lactivorisque, Abiisque: hominum quis iuſtior ulla
Gens exſtat nusquam,

ut compararemus, quae a nobis et Poſidonio dicta ſunt, et quae illi dixerunt: idque primum, quod ratiocinationem propoſito ſuo contrariam inſtituerunt. Cum enim ſtatuiſſent oſtendere ea, quae a Graecia longius diſtant, vetuſtioribus minus fuiſſe, quam recentioribus nota, contrarium oſtenderunt, neque de remotis tantum, ſed et in ipſa Graecia. Sed, ut dixi, reliqua differamus: nunc propoſitum perſequamur. Scytharum aiunt Homerum nullam ex ignoratione

ἀν [6] φασι, μηδὲ τῆς περὶ τὰς ξένας ὠμότητος αὐτῶν, Getae.
[7] καταθυόντων, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων, δι' ὃς Ἄξενος ὠνομάζετο ὁ πόντος· [8] πλάττειν δ' ἀγαυάς τινας Ἱππημολγούς, Γαλακτοφάγους, Ἀβίους τε δικαιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς ὑδαμοῦ γῆς ὄντας. Πῶς ἂν Ἄξενον ὠνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα, μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιούτους; ἔτοι δ' εἰσὶ δήπου οἱ Σκῦθαι· πρότερον δ' [9] οὐδ' Ἱππημολγοὶ ἦσαν οἱ ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν, καὶ Θρᾳκῶν, καὶ [10] Γετῶν, οὐδὲ Γαλακτοφάγοι καὶ [11] Ἄβιοι; Ἀλλὰ καὶ νῦν [11] εἰσιν [12] Ἀμάξοικοι, καὶ Νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων, καὶ γάλακτος,

6) Φησὶ ex ſuis libris adfert Caſaub.

7) Ita omnes Codd. conſulti. Vulgatum, καὶ θυόντων, inſtituit Aldus. Eadem forma orationis p. 301. et alibi.

8) Πλάττει Moſc. cum Aldo et Hoppero.

9) Οὐδὲ omittunt Ald. et Hopp. A Xylandro editum erat: Πρότ. δ' Ἱππημ. οὐκ ἦσαν. Concinniorem, quae proſtat, lectionem dedit Caſaubonus addicentibus Codd.

10) Articulum cum Moſc. omiſi, ut proximo aequaretur.

11) Adiecit primus Caſaubonus.

12) Huc ex ultima, monente Cod. Moſc. et analogia, accentum retraxi, ut ſupra p. 296.

ratione feciſſe mentionem, nec eorum in hoſpites crudelitatis, quippe quos immolarent, devorarent, quorumque capitibus pro poculis uterentur, ob quae pontus fuerit dictus Axenus, nullum poneret verbum: fingere autem eum egregios quosdam Equimulgos, et Lactivoros atque Abios, hominum iuſtiſſimos, qui nusquam terrarum ſint. Quo igitur pacto Axenum dixerunt, ſi ignorabant ſaevitiam, aut eos, qui maxime eam exercerent, nimirum Scythas. An vero tum temporis ii, qui ultra Myſos, Thraces, Getasque incolebant, Equimulgi non erant et Lactivori et Abii. At etiam hodie ſunt, qui in curribus degant, et a vagando Numidae dicantur, e pecore, lacteque et caſeo, maxime equino victitent,

Getae. καὶ τυρῷ, καὶ μάλιστα ἱππείῳ· θησαυρισμὸν δ' οὐκ εἰδότες, οὐδὲ καπηλείαν, πλὴν ἢ φόρτου αὐτὶ φόρτου. Πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποιητὴς, ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους τινὰς [13] προσαγορεύων; Ὅτι γὰρ οἱ τότε τοῦτους ἱππημολγοὺς ἐκάλουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς [14] ὑπ' Ἐρατοσθένους παρατεθεῖσιν ἔπεσιν·

[15] Αἰθιόπας τε Λιγυστὶ δὲ, Σκύθας ἱππημολγούς.

Τί δὲ θαυμαστὸν, εἰ διὰ τὸ πλεονάζειν παρ' ἡμῖν [16] τὰ συμβόλαια καὶ τὴν περὶ αὐτὰ ἀδικίαν, δικαιοτάτους εἶπεν ἀγαυοὺς, τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμβολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κεκτημένους πάντα

13) Codd. Caſ. προσαγορεύσας.

14) Τοῖς Moſc. Aldus, Hopper. quod primus emendavit Xylander, praeeunte Guarino.

15) Prave hunc verſum ſcriptum eſſe, ſenſit, uti par erat, Xylander, ſed intactum reliquit. Offendit maxime Λιγυστί. Heinſius in fragmentis Heſiodi emendavit Λίγυας, Clericus Λίβυας, at idem ſubiicit: δ' οὐδὲ Σκύθας ἱππημολγούς. Tentavit etiam Seidelius in fragmentis Eratoſth. p. 16. ſic: Αἰθ. Λίγυάς τε (ſ. Λίβυάς τε) Σκύθας δέ τε ἱππημολγούς. Forte: Αἰθ. Λίγυάς τε Σκύθας τούς (quod abſorberi hic potuit) θ' ἱππημολγούς. Forte verbum extuſum intercidit, quod ſic ſubpleri poſſe ſignificavit amice in epiſtola Jacobs V. C. Αἰθίοπας Λίβ. τε Σκ. θ' ἵππ' ἱππημολγούς.

16) Moſc. legit: τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀδικίαν.

ditent, neque reponendi opes, aut cauponandi ullam norint artem, ſed tantum mercibus merces permutent. Qui ergo Homerus Scythas ignoravit, qui equimulgos et lactivoros quosdam nominat? Hos enim ea tempeſtate equimulgos fuiſſe appellatos, vel Heſiodus teſtatur iis, qui ab Eratoſthene adducuntur, verſibus:

Aethiopas, Ligyasque Scythasque et eos equimulgos.

Quid vero mirum, ſi, quia apud nos commercia et fraudes frequentes ſunt, claros iuſtiſſimosque illos Homerus vocavit, qui minimam vitae partem contractibus et pecuniae tractandae impendunt, ſed gladio pocaloque exceptis

πάντα πλὴν ξίφος, καὶ ποτηρίου· [17] ἐν δὲ τούτοις πρῶ- Getae.
τον, καὶ τὰς γυναῖκας Πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς,
καὶ τέκνα. Καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ
ποιητῇ, φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν,

Ἀλλ' [18] ἱππάκης βροτῆρες εὔνομοι Σκύθαι. p. 301.

Αὕτη δὲ ὑπόληψις καὶ νῦν ἔτι συμμένει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Ἁπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς νομίζομεν, καὶ ἧκιστα κακουργεχεῖς, εὐτελεστέρους τε πολὺ ἡμῶν, καὶ αὐταρκεστέρους· [19] καίτοι ὅγε καθ' ἡμᾶς βίος, εἰς πάντας σχεδόν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολὴν, τρυφὴν, καὶ ἡδονὰς, καὶ κακοτεχνίας εἰς πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. Πολὺ δὲ τῆς τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐμπέπτωκε, τάς τε ἄλλας,

17) Mosc. ἐν δὲ τοῖς πρώτοις τὰς γυναῖκας. Ante τέκνα ignorat idem articulum cum Vat. A. quem uncis, ut suspectae fidei, includerat Casaubonus. In utroque Substantivo omisit Eustath. ad Il. 13. in. p. 881, 15. (Bas.)

18) Vulgo ἱππαῖς βοτῆρες, pro quo sic Casaubonus egregie confirmatus et suorum Codd. et aliorum suffragiis, quibus accedunt ea, quae notat Eustath. ad Il. 13. in. p. 880. extr. (Bas.)

19) Ald. et Hopper. καίτι.

ptis reliqua omnia communia inter se habent, inque primis uxores et liberos, Platonis instituto convenienter. Porro Aeschylus quoque haud obscure Homero adstipulatur, sic de Scythis pronuncians:

Gens iusta, et hippacae adpetens Scythae.

Quae sane opinio etiamnum apud Graecos haeret. Existimamus enim eos esse simpliciſſimos, minimeque fraudulentos, tum nobis multo frugaliores atque pauciori-bus longe rebus contentos: tametsi nostrae aetatis vivendi ratio, fere in omnes gentes propagavit mutationem morum in deterius, introductis luxu, voluptatibus, malis artibus, et mille defraudandi studiis. Cuius corruptelae magna pars etiam ad barbaros permeavit, cum alios, tum

Getae. λῃς, καὶ τὰς Νομάδας. Καὶ γὰρ θαλάττης ἀψάμενοι, χείρους γεγόνασι, λῃστεύοντες, καὶ [20] ξενοκτονοῦντες, καὶ ἐπιπλεκόμενοι πολλοῖς, μεταλαμβάνουσι τῆς ἐκείνων πολυτελείας, καὶ κακοηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμερότητα συντείνειν, διαφθείρει δὲ τὰ [21] ἤθη, καὶ ποικιλίαν ἀντὶ τῆς ἁπλότητος τῆς ἄρτι λεχθείσης εἰσάγει.

§. 8.

Οἱ μέν τοι πρὸ ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ ἐγγὺς τοῖς Ὁμήρου χρόνοις, τοιοῦτοί τινες ἦσαν, καὶ ὑπελαμβάνοντο παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὁποίους Ὅμηρός φησιν. Ὅρα δὲ, [1] ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως, ἐφ' ὃν [2] ἐστράτευσε Δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπεξαλμένα παρ' αὐτοῦ. Ὅρα δὲ καὶ, ἃ λέγει Χρύσιπ-

πος

20) Ex iisdem et Xylandro recepi pro ξενοκτοῦντες.

21) MSS. Casaub. ἤθη et ἔθνη, quod et habent Vaticani, deditque Xylander. Ἔθη emisit Aldus et inde Hopperus. Alii libri probasse videntur ἤθη, quod recte hic reposuit Casaubonus. Commistio non rara.

1) Γὰρ male ante ἃ λέγει intrusum erat, damnatque silentio suo Cod. Mosc. cum Vatic. Incluserat uncis Casaubonus.

2) MSS. Casaub. et Venet. legunt ἐστρατεύσατο, quae verba passim commutantur. cf. Wessel. ad Herod. 3, 10. et alibi.

tum Nomades. Hi enim, marina re tentata, facti sunt deteriores, latrocinia iam exercendo, et hospites interficiendo: et quia cum variis hominibus res ipsis esse cepit, ex iis luxuriam et caponum artes didicere: quae, quanquam videntur ad exuendam ferociam ferre, tamen mores corrumpunt, inque locum dictae iam simplicitatis, varietatem sufficiunt.

§. 8.

At vero, qui ante nos, et maxime, qui non ita multum post Homeri tempora vixerunt Scythae, tales et fuerunt, et a Graecis iudicati sunt, quales Homerus appellavit. Nam considera mihi quae Herodotus narrat de Scytharum rege, in quem Darius bellum movit, eiusque

πος περὶ τῶν τῦ Βοσπόρυ βασιλέων, τῶν περὶ [3] Λεύ- Getae.
κωνα. Πλήρεις δὲ καὶ αἱ Περσικαὶ ἐπιστολαὶ τῆς ἁ-
πλότητος, ἧς λέγω, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ
Βαβυλωνίων, καὶ Ἰνδῶν ἀπομνημονευόμενα. Διὰ
τῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις, καὶ Ἄβαρις, καί τινες
ἄλλοι [4] παρὰ τοῖς Ἕλλησι τοιῦτοι εὐδοκίμουν· ὅτι
ἐθνικόν τινα χαρακτῆρα ἐπέφαινον εὐκολίας, καὶ [5] λι-
τότητος, καὶ δικαιοσύνης. Καὶ τί δεῖ τὰς πάλαι λέ-
γειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππυ, κατὰ τὴν ἐπὶ
Θρᾷκας τὰς ὑπὲρ τῦ Αἵμυ [6] στρατείαν ἐμβαλὼν εἰς
Τριβαλλὰς, ὀρῶν μέχρι τῦ Ἴστρυ καθήκοντας, καὶ τῆς
ἐν

3) Agnoſcunt Mſſti. Aldus et Hopper. dederunt Σιλεύκωνα. Vulgatam praetulit Xylander, quam tamen antea poſuerat Guarinus. Aliud tamen ulcus latere ſuſpicatur Caſaubonus, legendumque: Τῶν περὶ Σίλευκον καὶ Λεύκωνα, quod verſione ſua expreſſit Penzel.

4) Mutato ordine Cod. Moſcov. τοιῦτοι παρὰ τοῖς Ἕλλησι.

5) Vulgo τελειότητος. Caſaub. ex ſuis libris excitavit καὶ λειότητος, uti legunt Venet. et Moſcov. expreſſitque Guarinus. Hinc vero, adiuncto verborum connexu Caſaub leg. cenſuerat καὶ λιτότητος, et in marginem coniecerat vel probaverat Matthaei. Recepi probante etiam epitome. Lapſus facilis nec inſolitus.

6) Sic Aldus, etſi incommodo accentu. Ceteri στρατιὰν, nota confuſione, quae in bonis auctoribus agnoſcitur. cf. infra.

que ad hunc mandata. Perpende porro, quae de Boſporanis regibus, in quibus Leuco, Chryſippus tradit. Quin et Perſicae epiſtolae eius, quam dixi, ſimplicitatis ſunt plenae, et quae Aegyptiorum, Babyloniorum, Indorumque monimentis ſunt comprehenſa. Eaque de cauſa Anacharſis, Abaris, aliique nonnulli eorum ſimiles apud Graecos in magna fuerunt exiſtimatione, quod gentiliciam quandam facilitatis, frugalitatis, ac iuſtitiae notam prae ſe ferrent. Sed quid ego priſcos recenſeo? Alexander Magnus Philippi filius, in ea expeditione, quam in Thraces ſupra Aemum habitantes fecit, impetu in Triballos facto, quos ad Iſtrum usque et ſitam in

eo

Getae. ἐν αὐτῷ νήσῳ Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἀφῖχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο· καὶ ἐς μὲν τὴν νῆσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει πλοίων· ἐκεῖσε γὰρ καταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα Σύρμον, ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν· εἰς δὲ τὰς Γέτας διαβάντα, ἑλεῖν [7]τὴν αὐτῶν πόλιν, καὶ ἀνασρέψαι διὰ ταχίων εἰς τὴν οἰκείαν, λαβόντα δῶρα τῶν ἐθνῶν, καὶ παρὰ τῦ Σύρμυ. Φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγυ, κατὰ ταύτην τὴν ςρατείαν συμμίξαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτὰς τὰς περὶ τὸν Ἀδρίαν, φιλίας καὶ ξενίας χά-
p. 302. ριν· δεξάμενον δὲ αὐτὰς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα, ἐρέσθαι παρὰ [8]τὸν πότον, τί μάλις' εἴη, ὃ φοβοῖντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐρεῖν· αὐτὰς δ' ἀποκρίνασθαι, [9]ὅτι ἀδύνατα, πλὴν εἰ ἄρα μὴ ὁ ὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι· φιλίαν

7) Τὴν deeſt in Moſc. Ante Τριβαλλῶν Ald. et Hopper. uti poſt.

8) Sine articulo Moſc.

9) In hac lectione conſentiunt Codd. Caſaub. Vatic. A. B. Venet. Moſc. Planudes in excerptis: ὅτι ἀδύνατα, εἰ μὴ ἄρα. Adſcripſerat Siebenkees: *cum MSc.* et in interiori margine: πλὴν ἄρα μή. Vulgo, duce Aldo, ἀδύνατα, εἰ μὴ ἄρα.

eo inſulam Peucen pertingere videbat, ulteriora fluvii a Getis teneri, eo usque progreſſus dicitur: et in inſulam quidem ne intraret, navigiorum fuiſſe impeditum penuria (eo enim confugiſſe iam ante Syrmum Triballorum regem, aggreſſoque intrare obſtitiſſe vi) ideoque in Getas traieciſſe, captaque eorum urbe celeriter revertiſſe domum, donis a gentibus et Syrmo acceptis. In hac expeditione (ut Ptolemaeus Lagi F. perhibet) Celtae, qui ad Adriam incolebant: amicitiae et hoſpitii iungendi cauſa Alexandrum convenerunt. Quos rex comiter exceptos, inter pocula interrogavit, ecquid eſſet, quod maxime metuerent: putabat enim, ſe ab ipſis maxime metui, eſſe reſponſuros, ii vero reſponderunt. Nihil ſane, niſi ne forte coeli caſu obruerentur, interim

λίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. Getae.
Ταῦτα δὲ ἁπλότητος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα· τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν [10] εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμψαντος, καὶ συνθεμένου φιλίαν, καὶ τῶν φοβεῖσθαι μὲν [11] ἀδένα φαμένων, φιλίαν δὲ περὶ παντὸς τίθεσθαι, μεγάλων ἀνδρῶν. Ὁ, τε Δρομιχαίτης κατὰ τὰς διαδόχους ἦν [12] τοῦ Ἀλεξάνδρου Γετῶν βασιλεύς· ἐκεῖνος τοίνυν λαβὼν [13] ζωγρίᾳ Λυσίμαχον, ἐπισρατεύσαντα αὐτῷ, δείξας τὴν πενίαν τήν τε [14] ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν αὐτάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι· ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας, καὶ συνθέμενος φιλίαν, ἀπέλυσεν αὐτόν. Καὶ Πλάτων [15] δὲ ἐν

10) Τὴν εἰς τὴν νῆσον Moſcov. ut ante Caſaub. editiones.

11) Ita omnes Codd. ut ſupra. Μηδέν dedit Aldus cum ceteris.

12) Τοῦ Moſc. ut Aldus.

13) Recte et ex analogiae legibus ſic Cod. Moſc. cum Aldo. Ζωγρείᾳ vulgo, uti paſſim in Polybio, quod emiſit Hopperus. Infra in ſimplici ι omnes melius conſentiunt.

14) Ex Cod. Moſc. Conſilio ſimilium alterum abſumſit; etſi vulgatum αὐτοῦ etiam hoc ſenſu poni ſolet.

15) Addidit δὲ Caſaubonus, nec libri reſpuunt.

interim ſe tanti viri amicitiam maximi pendere. Haec quidem ſimplicitatis barbarorum ſunt indicia: quorum ille non paſſus Alexandrum in inſulam venire, dona tamen miſit, amicitiamque iunxit: hi nullius ſe metu teneri, magnorum tamen virorum amicitiam plurimi facere reſponderunt. Dromichaetes porro, qui aetate ſucceſſorum Alexandri Magni Getarum rex fuit, Lyſimachum cum in ſuam poteſtatem vivum redegiſſet, a quo bello erat petitus, commonſtrata ei cum ſua, tum gentis paupertate, ſimulque ut ſuis contenti fortunis vitam tolerarent: monuit, ne bello tales perſequeretur, ſed amicis iis uteretur: hoſpitioque exceptum, compoſita amicitia dimiſit. Sed et Plato in republica mare, ut

Getae. ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν, ὡς πονηροδιδάσκαλον, φεύγειν οἴεται δεῖν [16] ὅτι πορρωτάτω τὸν εὖ [17] πολιτευομένους, καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

§. 9.

Ἔφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας, Εὐρώπῃ δ' ἐπιγραφομένῃ βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐρώπην μέχρι Σκυθῶν, ἐπὶ τέλει φησὶν, εἶναι τῶν τε ἄλλων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυρωματῶν τὰς βίους ἀνομοίους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεπούς, ὥστε καὶ ἀνθρωποφαγεῖν· τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, φησὶ, τὰ περὶ τῆς ὠμότητος αὐτῶν λέγουσιν, εἰδότες [1] τὸ δεινὸν, καὶ τὸ θαυμαστὸν, ἐκπληκτικὸν ὄν· [2] δέον τἀναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι·

16) Uncis incluſit haec ad ἐπ' αὐτῇ Caſaubonus, quod a ſuis libris abeſſent. At agnoſcunt alii cum Aldo aliisque ante Caſaubonum.

17) Planudes cum V. C. (ſic notatum inveni) et Moſc. legunt πολιτευσαμένους. Forte πολιτευομένους.

1) Moſc. τῷ δεινὸν ſubiicit δὲ· forte τε.

2) Vulgo δεινὸν, quod ulcere laborare ſenſit ex nexu et nervis argumentationis Caſaubonus, qui ſic ſanavit. Decepit librarios praecedens δεινόν. Guarinus ſine ſenſu commodo.

ut magiſtrum malorum, quam longiſſime fugere debere eos praecipit, quibus reipublicae forma bene conſtitutae ſit cordi, neque ad mare habitare.

§. 9.

Iam Ephorus quarto hiſtoriarum libro, qui inſcribitur Europa, Europae partibus ad Scythiam usque explicando peragratis, ad finem refert, cum aliorum Scytharum, tum Sauromatarum non unum eſſe vitae inſtitutum: quosdam enim eo immanitatis progredi, ut humanis etiam veſcantur carnibus: contra alios ab aliis etiam animantibus abſtinere. Atque alii quidem (ait) de crudelitate eorum verba faciunt, quod ſciant, animos rerum atrocium ac terribilium narratione percelli: cum tamen et in alteram partem referre et exempla commemorare debuiſſent.

σθαι· [3] καὶ αὐτὸς δὲ περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἤθεσι χρω- Getae.
μένων ποιήσεσθαι τὸς λόγους· εἶναι γάρ τινας τῶν Νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων, [4] τῇ δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν, μεμνῆσθαι δ' αὐτῶν τὸς ποιητάς· [5] Ὅμηρον μὲν

Γλακτοφάγων Ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων
Φήσαντα τὴν γῆν [6] καθορᾶν·

τὸν Ἡσίοδον δὲ, ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ, τὸν [6] Φινέα ὑπὸ τῶν [7] ἁρπυιῶν ἄγεσθαι

Γλακτοφάγων εἰς [8] γαῖαν, ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων.

Εἶτα [9] αἰτιολογεῖ, διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες, καὶ

3) Planudes: αὐτὸς δέ.

4) Antea: τῇ δικ. — διαφέρειν. Hoc praefert Gemiſt. Pletho, apte ad mentem Caſauboni, qui coniecerat: ὡς τῇδ', vel τῇ τε δικ. aut διαφέροντας pro διαφέρειν. Apte illud etiam ad nexum.

5) Quem? Nempe τὸν Δία, quod forte excidit, ſubplendum certe eſt, niſi durius Homero narranti tribuere malis.

6) Moſc. Φηνέα, uſitata permutatione. Sic et Guarinus *Phenetum*.

7) Moſc. idem ἁρπυίων.

8) MSS. Caſauboni αἶαν forte rectius. Tum ἀπηνὲς Moſcov. cum Aldo et Hoppero.

9) Ἀντιολογεῖ ex Caſ. ed. a. fluxit in Amſtel.

buiſſent. Itaque ipſe (inquit) de iis loquor, qui moribus utuntur probiſſimis. Sunt enim quidam de vagis ſeu Nomadibus Scythis, qui equorum lacte veſcuntur, iuſtitia omnibus hominibus ſuperiores: quorum et poëtae meminerunt. Homerus enim Iovem ait reſpexiſſe ad

Lactivoros, Abioſque: his non
eſt iuſtior ulla
Gens hominum. —

Et Heſiodus in poëmate, quod circuitum terrae inſcripſit, ait Phineum ab Harpyiis abductum in terram eorum, quibus

Pro domibus currus ſunt, vivere lacte ſuerunt.

Subiicit deinde cauſam, quod cum exili utantur victu, neque ſint quaeſtui dediti, ſed

Getae. καὶ ὁ χρηματισαὶ, πρός τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες τά τε ἄλλα, καὶ [10] γυναῖκας, καὶ
p. 303. τέκνα, καὶ τὴν ὅλην συγγένειαν· πρός τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοί εἰσι, καὶ ἀνίκητοι, ἀδὲν ἔχοντες, ὑπὲρ ὃ [11] δουλεύσουσι. Καλεῖ δὲ καὶ Χοιρίλον, εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας, ἣν ἔζευξε Δαρεῖος·

Μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεᾷ Σκύθαι αὐτάρ ἔναιον
Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν [12] ἄποικοι
Ἀνθρώπων νομίμων.

Καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ [13] ἄνθρωπον σοφὸν παλῶν ὁ Ἔφορος, τοῦτο φησιν εἶναι τῷ γένει· νομισθῆναι δὲ καὶ ἑπτὰ σοφῶν ἕνα, τελείᾳ σωφροσύνῃ καὶ συνέσει· [14] εὑρήματά

10) Articulum praemittit Moſc.

11) Subiicit Gem. Pletho, quae inferius leguntur: οὕτω πού τινι φήμῃ — δικαιοτάτους, unde ad alia pergit.

12) Vatic. A. Ven. Moſc. ἄνθρωποι ἀποίκων (Moſc. ἀπ' οἴκων) νομίμων, et ſic ante Caſaubonum, qui metricam rationem inſtauravit.

13) Ignorat Moſc. Tum τῷ γένους φησιν εἶναι.

14) Moſc. hic et poſt per ε, nec renuentibus aliis. Eodem modo bis Aldus et Hopper. Xylandri et Caſaub. edd. fluctuantur inter ε et η. Amſtel. tenet η. quod et unice probant Grammatici. Atque id ſecutus ſum motus Strabonis loco, qui huc facit, 13. p. 622. (Caſ.)

invicem vitam degant iuſtam, omnia habentes communia, ſed et uxores et liberos ac cognatos: tum adverſus exteros inviĉti ſint atque inexpugnabiles, quod nihil habeant, cuius cauſa ſervitutem ſuſtinere vellent. Citatque Choerilum, qui in transitu ratis, qua Darius mare iunxit, haec poſuerit:

Paſtores ovium Scythica de gente creati
Afida triticeam clarorum habitare colonî
Integritate Sacae.

Ephorus porro Anacharſidem, cui ſapientis nomen tribuit, ea de gente fuiſſe ſcribit, ac propter perfectionem, temperantiam ac ſapientiam unum de ſeptem ſapientibus habitum:

ρήματά τε αὐτῷ [15] λέγει τά τε ζώπυρα, καὶ τὴν ἀμ- Getae.
φίβολον ἄγκυραν, καὶ τὸν [16] κεραμεικὸν τροχόν. Ταῦτα δὲ λέγω, σαφῶς μὲν εἰδὼς, ὅτι καὶ ἕτος αὐτὸς ἔστε ἀληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τῦ Ἀναχάρσιδος. Πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὕρημα αὐτῦ, ὃν οἶδεν Ὅμηρος πρεσβύτερος ὤν;

Ὡς δ' ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἅρμενον ἐν παλάμῃσι,

καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀλλ' ἐκεῖνα διασημῆναι βουλόμενος, ὅτι κοινῇ τινι φήμῃ, καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν [17] ὕστερον, πεπιστεῦσθαι συνέβαινε τὸ τῶν Νομάδων τὰς μάλιστα ἀπῳκισμένους ἀπὸ τῶν [18] ἄλλων ἀνθρώπων, γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ' ἐχ ὑπὸ Ὁμήρου πεπλάσθαι.

15) Vulgo λέγων, quod profectum ab Aldo intelligi quidem poteſt, ſed alterum tuentur omnes Codd. et reddit Guarinus. Ante tamen malim δέ.

16) Moſc. et Venet. per ſimplex ε, forte rectius, uti et in hoc nexu legitur alibi. Sed et altera forma frequentatur.

17) ὑστέρων Vatic.

18) Hunc ordinem praeit Moſc. Vulgo ἀνθρώπων τῶν ἄλλων. At τὸ τῶν omittit idem cum Vat. et Ven. et uncis incluſit Caſaubonus. Invectum eſt ab Aldo.

habitum: et eſſe eius inventa fomites, ancipitem ancoram, ac rotam figuli. Haec ego commemoro, quanquam mihi conſtat, eum non plane vera cum de aliis, tum de Anacharſide dixiſſe. Quomodo enim rota huius ſit inventum, Homero, qui eum aetate anteceſſit, nota?

Ut cum forte rotam manibus ſolertibus aptam
Explorat figulus. —

Verum id volui ſignificare, communi quadam et priſcorum et poſteriorum fama creditum fuiſſe, Nomadum eos, qui maxime ab aliis hominibus eſſent remoti, lacte veſci, opibus carere et eſſe iuſtiſſimos, neque id fuiſſe ab Homero confictum.

§. 10.

Getae.

§. 10.

Περί τε τῶν Μυσῶν, δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότερ' ἠγεῖται, καὶ τούτους εἶναι πλάσματα, ὅταν φῇ ὁ ποιητής·

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν.

[1]Ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος, παρεμπεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προσίεται, πλάσμα λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θρᾴκῃ Μυσῶν. [2]Παρὰ τὰ ὄντα. [3]Ἔτι γὰρ ἐφ' ἡμῶν γοῦν Αἴλιος [4]Κάτος [5]μετῴκισεν [6]ἐκ τῆς περαίας

1) Vatic. A. B. Venet. Med. Mosc. ita hunc locum efferunt: ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δέχεται. Τοὺς μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος (uti et quidam Codd. Casaub. alii δέχεται) παρεμπεύσει, Glossam inrepsisse, apparet. Vulgatam commodiorem reliqui.

2) Distinctionem maximam posui, quod hinc refutatio exorditur.

3) Casaub. voluit Ἔτι γάρ. Ἐφ' ἡμῶν — At vulgata in hoc nexu stare potest. Ita et Codd. Tantum Gemist. Pletho simul ex augmento habet: ἔτι δὲ νῦν — omisso γοῦν.

4) Κάτων ex suis Codd. et priori interprete adfert Casaubónus, qui ipse leg. censet: Λικίνιος Κρᾶσσος, recte et addicentibus libris refutatus iam a Merula ad Annales Ennii p. 507.

5) Μετῴκισεν, quod vulgo ferebatur, manavit ex ed. Aldi, et facile, monente etiam Casaubono, ad linguae leges revocatur. Obvia confusio, quam et in h. l. nuper notavit Segmr. v. acta literaria societ. Rheno-Traj. T. I. p. 93.

6) Ἐκ, quod recte exhibent libri et repetierant edd. ante Casaubo-

§. 10.

De Mysis etiam recte ad reddendam rationem eorum, quae in carminibus dicuntur, revocandus est Apollodorus, hos ne itidem commentum Homeri existimet, dicentis:

Mysorum cominus pugnantium atque Hippomolgum;

an vero de Asianis Mysis accipiens, falsam (ut docuimus) verbis poëtae interpretationem ingerat, quasi nulli fuissent in Thracia Mysi. At praeter verum. Nam nostra certe aetate Aelius Catus ex par-

ρεάς τῦ Ἴστρυ πέντε μυριάδας σωμάτων παρὰ τῶν Γετῶν, [7] ὁμογλώττυ τοῖς Θρᾳξὶν ἔθνυς, εἰς τὴν Θρᾴκην· καὶ νῦν οἰκῦσιν αὐτόθι, [8] Μοισοὶ καλύμενοι· ἤτοι καὶ τῶν πρότερον ὄντω καλυμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων· ἢ, ὅπερ οἰκειότερόν ἐςι τῇ ἱςορίᾳ τῦ ποιητῦ, καὶ τῇ ἀποφάσει· τῶν [9] ἐν τῇ Θρᾴκῃ [10] καλυμένων Μυσῶν πρότερον. Περὶ μὲν δὴ τύτων ἄλις· [11] ἐπάνειμεν δὲ ἐπὶ τὴν ἐξῆς περιήγησιν. Getae.

§. II.

[1] Τῶν δὴ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίςας, ἀνὴρ

ſaubonum, ipſo praeeunte tranſierat in ἐν, de cuius emendatione etiam cogitaverat Bochart in append. ad Geogr. ſacram p. 1054. Atque ita legitur p. 305. (Caſ.)

7) Gem. Pletho ὁμόγλωττον ἔθνος.

8) Ex coniectura Tyrwhitti, qua neglecta ſenſus elici nequit, cf. p. 295. (Caſ.) Vocem corruptam eſſe ſenſerat Caſaubonus. Codices, ad rem quod faciat, nihil adferunt. Gemiſt. Pl. Μυσοὶ καὶ οὗτοι καλούμενοι, unde ad p. 305. (Caſ.) tranſilit. Venetus habet: καλούμενον — μετονομασθέντων. Hoc etiam Moſc.

9) Haec verba ἐν τῇ Θρᾴκῃ ante Caſaubonum deſiderabantur.

10 Inverſo ordine dant, Μυσ. καλ. Moſc. et Venet.

11) Iidem Codd. et vetus Caſaub. ἐπάνειμι, quod et reddidit Guarinus. Altero tamen numero uti ſolet noſter.

1) Gem. Pletho: Περὶ δὲ τῶν Γετῶν — ἀφείσθω.

partibus trans Iſtrum ſitis a Getis, quae gens eodem cum Thracibus ſermone utitur, in Thraciam ɔɔɔɔ hominum traduxit: qui nunc ibi habitant, et Myſi appellantur: ſive antea aliter appellati, Myſorum nomen in Aſia demum acceperunt: ſive, (quod ad hiſtoriam poëtae et ipſam explicationem melius facit) antiquum iis fuit Myſorum nomen. Ac de his quidem ſatis: conferamus nos ad eorum, quae ſubſequuntur, enarrationem.

§. II.

Getarum antiquis hiſtoriis omiſſis, noſtri temporis res exponamus. Boerebiſtes natione

Getae. Γέτης, ἐπισὰς ἐπὶ τὴν τῶ ἔθνυς ἐπισασίαν, ἀνέλαβε κεκακωμένυς τὰς ἀνθρώπυς ὑπὸ συχνῶν πολέμων καὶ τοσῦτον ἐπῆρεν [2] ἀσκήσει καὶ νήψει, καὶ τῷ προσέχειν τοῖς [3] πράγμασιν, ὥςτ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλην ἀρχὴν κατεςήσατο, καὶ τῶν ὁμόρων τὰς πλείυς ὑπέταξε τοῖς Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν, διαβαίνων ἀδεῶς τὸν Ἴςρον, καὶ τὴν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μακεδονίας καὶ [4] τῆς Ἰλλυρίδος. Τύς τε Κελτὰς [5] τὰς ἀναμεμιγμένυς τοῖς τε Θραξὶ καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθησε, [6] Βοΐυς καὶ ἄρδην [7] ἠφάνισε τὰς ὑπὸ Κριτασίρῳ, καὶ Ταυρίσκυς. Πρὸς δὲ τὴν εὐπει-

2) Suſtuli ἐν, quod uncis ſpurium ſignaverat Caſaubonus, fide etiam Codd. Vatic Moſc. Venet. et Gem. Plethonis. Poſt iidem, uti coniecerat Caſaub. habent τῷ pro vulg. τό.

3) Caſaub. ex vet. libro notat πρωτάγμασιν, et proxime poſt ex Codd. ſuis κατεςήσατο.

4) Articulus a Caſaub. adiectus, nec a Codd. abfuiſſe videtur, etſi abeſſe poſſit.

5) Καὶ praemittit Moſc.

6) Locum corruptiſſimum, quem cenſebat Caſaubonus, ſic emendavit: ἐξεπόρθησε, καὶ ἄρδην ἠφάνισε τὰς ὑπὸ Κριτασίρῳ Βοΐυς καὶ Ταυρίσκυς. Πρὸς δὲ τὴν εὐπειθειαν τῶ ἔθνυς ε. ἔσχε Ανκαίνεον ἄνδρα — Nempe quod connexa diſiicerentur. At ita ſolet Strabo, quibusdam interpoſitis, filum relegere. In Ven. et Moſc. tantum: Βοΐυς δὲ καὶ —

7) Ἠφάνισε Ald. et Hopperus, uti ſolet.

tione Getas, cum imperium ſuae gentis ſuſcepiſſet, eam crebris afflictam bellis refecit, tantumque exercitatione, ſobrietate, ac diligentia evexit, ut intra paucos annos magnum conſtituerit regnum, finitimasque plerasque gentes Getarum imperio ſubiecerit: quin et Romanis iam cepit terrorem afferre, Iſtrum audacter transiens, Thraciamque ad Macedoniam usque et Illyricum populans. Idem Celtas Thracibus et Illyriis permixtos evaſtavit, Boios, qui ſub Critaſiro erant, prorſus delevit, itemque Tauriſcos. Quos ut obſequio contineret,

[8] εὐπειθείαν τῆ ἔθνους συναγωνιςὴν ἔσχε [9] Δεκαίνεον Getae.
ἄνδρα [10] γόητα, καὶ πεπλανημένον κατὰ τὴν Αἴγυ-
πτον, καὶ προσημασίας ἐκμεμαθηκότα τινας, δι' ὧν
[11] ὑπεκρίνατο τὰ θεῖα· καὶ δι' ὀλίγου καθίςατο θεὸς,
καθάπερ ἔφαμεν περὶ τῆ Ζαμόλξεως διηγούμενοι. Τῆς
δ' εὐπειθείας σημεῖον· ἐπείσθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν
ἄμπελον, καὶ ζῆν οἴνου χωρίς. Ὁ μὲν δὴ Βοιρεβίςας,
ἔφθη καταλυθεὶς ἐπαναςάντων αὐτῷ τινων, πρὶν ἢ
Ῥωμαίους ςεῖλαι ςρατείαν ἐπ' αὐτόν. Οἱ δὲ [12] δια-
δεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, εἰς πλείω μέρη διέςησαν· καὶ

8) Cum Caſaub. a πρὸς τ. εὐπ. quae verba ante prioribus adnectebantur, novae ſententiae initium feci, quod iam olim fecerat Guarinus, et δὲ interpoſui cum Venet. Moſc. Medic. et Gem. Plethone. Idem vero hic egregie confirmat emendationem Caſauboni εὐπειθείαν pro εὐποιΐαν, quam ille ex ſqu. adſtruxerat.

9) Δὲ Κένεον antea, ut Aldus, inſtituerat, et Guarinus legerat. Cod Moſc. Καινεόν. Venet. περὶ νέον ἄνδρα. At leg. Δεκαίνεον ex loco ſuperiori p. 298. bene vidit Caſaub. et comprobant Medic et Gem. Pletho, tantum hic Δεκαίνεον. Erroris cauſa manifeſta et aliunde nota. cf. 16. p. 762.

10) Pro hoc σοφιςὴν adponit Gem. Pletho.

11) Cod. Moſc. ὑπεκρίνετο.

12) Sic Codd. Caſaub. Vatic. A. B. Venet. Moſc. Gemiſt. Pletho. Simplex δεξάμενοι ab Aldo inde ſervatum eſt.

ret, uſus eſt opera Decaenei, praeſtigiatoris hominis, et qui per Aegyptum vagatus didicerat quaedam oſtenta, ex quibus ſe divina noſſe ſimulabat: ac parum abfuit, quin pro Deo haberetur, ſicuti de Zamolxi narravimus. Quam autem fuerint dicto eius audientes, indicio eſt, quod ſuadenti, ut vites exciderent, viverentque ſine vino, paruerunt. Enimvero Boerebiſtas ſeditione quorundam oppreſſus ante eſt, quam Romani exercitum adverſus eum mitterent. Succeſſores eius in plures partes

Getae. δὴ καὶ νῦν ἡνίκα ἔπεμψεν [13] ἐπ' αὐτὸς [14] στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε [15] μερίδας, [16] ποτὲ δὲ εἰς τέτταρας, διαστῶτες ἐτύγχανον· οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροι, καὶ ἄλλοτ' [17] ἄλλοι.

§. 12.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμένων ἐκ παλαιοῦ· τοὺς μὲν γὰρ [1] Δάκους προσαγορεύουσι, τοὺς δὲ Γέτας. Γέτας μὲν, τοὺς πρὸς τὸν [2] Πόντον κεκλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἕω. Δάκους δὲ τοὺς εἰς τἀναντία πρὸς

13) Αὐτοῖς dat Mosc.

14) Στρατιὰν malit Segaar in actis liter. societ. Rheno-Traiect. T. I. p. 87. et frequens est in libris utriusque verbi commutatio. Dubitavi tamen ponere, certis huius usus exemplis monitus. vid. quae disputat Schweighaeuser. ad Polyb. 1, 9, 3.

15) Ex coniectura Casaub. quam confirmant superiora, et adsensu suo probavit de Iordan in orig. Slavic. P. 3. p. 169. Vulgo μυριάδας, quod forte huc revocatum ex sequ. ab omnibus tamen libris tenetur. Gemist. Pletho sic: οἱ μὲν εἰς, πέντε μυριάδας. οἱ δὲ εἰς τέτταρας. Tantum τέσσαρας Mosc.

16) Rescripsi ex coniectura pro τότε δὲ, quarum particularum commistio saepe turbas dedit.

17) Ἄλλων dat Gem. Pletho.

1) Δακοὺς Mosc. accentu reiecto, cuius sedes inconstans est. Ita vero adsignata p. 213. (Cas.) etsi terminationem, variatam et ab aliis, mutare hic minime sustinui.

2) Cas. ex quibusdam Codd. notat τὸν. Male.

tes discesserunt: atque etiam nuper cum Augustus Caesar exercitum adversus eos mitteret, in V, alias vero in IV partes divisi fuere: nempe istiusmodi divisiones pro tempore alias aliter fiunt.

§. 12.

Est et alia regionis distributio, quae ab antiquo perduravit, ut alii Daci, alii Getae appellentur. Getae, qui versus Pontum et orientem inclinant: Daci, qui in diversum

πρὸς [3] Γερμανίαν, καὶ τὰς τῦ [4] Ἴστρου πηγὰς, ἃς οἶμαι Getae.
[5] Δάας καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' ἧ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπιπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται καὶ Δάοι. Τῦτο γὰρ πιθανώτερον, ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, ἃς καλῦσι Δάας· πόρρω γὰρ ἐκεῖνοι περὶ τὴν Ὑρκανίαν· καὶ ἂν εἰκὸς ἐκεῖθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικήν. Ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις [6] ὁμωνύμως ἐκάλεν τὰς οἰκέτας, ὡς Λυδὸν, καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ἐπιπολάζεσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς Μάνην, ἢ Μίδαν, τὸν Φρύγα, [7] Τίβιον δὲ, τὸν Παφλαγόνα. Ἐπὶ τοσῦτον [8] δ' ὑπὸ τῦ Βοιῳβίςα τὸ

3) Articulum praeponit Mosc. ut Aldus et Hopperus.

4) Reinesius sui exemplaris margini adleverat: Tibisci legere iubet Zamosc. annal. ant. Dac. cap. 2.

5) Ex emend. Salmasii ad Solin. p. m. 559. ut paullo post, adsentiente Oberlino ad Vibium p. m. 388. Atque ita hunc locum simpliciter repetit Holsten. ad Stephan. p. 90. Quam emendationem facile probat et nexus et vis disputationis, quibus accedit praeter epitom. in ed. Basil. auctoritas Cod. Mosc. qui certe post habet Δάοι, uti et apud Graecos effertur. Planudes in excerpt. Δάκας.

6) Ita primus ex re posuit Casaubonus, cum antea legeretur ὁμωνύμως.

7) Planudes in excerpt. Τίμιον. At vulgatum, praeter Codd. tuentur et alii, ut adparet ex Holsten. ad Steph. p. 322.

8) Abest δὲ ab edd. ante Casaubonum.

diversum ad Germaniam et Istri fontes vergunt, quos puto antiquitus esse Davos appellatos: unde etiam apud Atticos in usu fuerint servorum nomina Getae ac Davi. Id enim probabilius est, quam a Dais Scythis, procul apud Hyrcaniam dissitis, dictos fuisse: cum verisimile non videatur, inde in Atticam adducta mancipia. Nam servis Attici nomina imponebant aut gentis, unde fuerant adducti, ut Lydum, Syrum: aut ea, quae apud istas gentes essent usitatissima, ut Manen, vel Midam, qui ex Phrygia, Tibium, qui e Paphlagonia. Caeterum Getarum

Getae. ἔθνος ἐξαρθὲν, ἐταπεινώθη τελέως ὑπό τε τῶν ϛάσεων, καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὅμως εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν ϛέλλειν τέτταρας μυριάδας.

§. 13.

Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν [1]Δανούβιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι, τὰς πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ γὰρ [2]τῷ ποταμῷ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη, μέχρι τῶν [3]καταῤῥακτῶν, Δανούβιον προσηγόρευον, ἃ μάλιϛα διὰ τῶν
p. 305. Δάκων φέρεται· τὰ δὲ κάτω μέχρι τῷ Πόντῳ τὰ [4]περὶ τὰς Γέτας, καλοῦσιν Ἴϛρον. Ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν [5]οἱ Δάκοι τοῖς Γέταις. Παρὰ μὲν ἂν τοῖς Ἕλλησιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον, διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναϛάσεις

1) Δανούιον, ut alibi, Cod. Moſc. cum Gem. Plethone, forte magis ad Graecam rationem, etſi altera forma frequentior.

2) Gemiſt. Pletho facto incremento τούτῳ τῷ σ.

3) Dedi per duplex ῤ. qua forma alibi in Strabone legitur, etſi ſimplex eſt p. 238. (Caſ.)

4) Codd. Caſaub. Venet. Moſc. Vatic. legunt παρὰ, commutatione nota.

5) Hac ſerie Codd. quidam Caſaub. Vatic. Ven Moſc. Auſcultavi plurium ſuffragiis, etſi vulgatur inde ab Aldo ordo οἱ Γέται τοῖς Δάκοις. Ad idem per ſe ſenſuque redit.

Getarum gentem a Boerebiſta in tantum potentiae elatam, cum diſſidia tum Romani penitus deiecerunt, etſi etiamnum XL hominum millia mittere valent.

§. 13.

Per Getas Mariſus fluvius in Danubium labitur, quo Romani res ad bellum neceſſarias ſubvexerunt. Etenim fluminis ſuperiores partes, quae verſus fontes ſunt ad catarractas usque, Danubium dixerunt, quae maxime per Dacos feruntur: inferiores ad Pontum usque, quibus Getae ſunt vicini, Iſtrum appellant. Eadem utuntur cum Dacis lingua Getae. Atque apud Graecos quidem notiores ſunt Getae, ob crebras in utramque

μαχάσεις ἐφ' ἑκάτερα τῆ[5] Ἴστρῳ [6]ποιεῖσθαι, καὶ τοῖς Getae.
Θρᾳξὶ, καὶ τοῖς Μυσοῖς ἀναμεμίχθαι. Καὶ τὸ [7]τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος Θρᾳκικὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. Μεταναστάσεις γὰρ [8]δέδεκται, τῶν πλησιοχώρων [9]εἰς τὰς ἀσθενεστέρας ἐξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περαίας τῶν Σκυθῶν καὶ Βαστάρνων, καὶ [10]Σαυροματῶν ἐπιπρατέντων πολλάκις, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἐξελαθεῖσι, καὶ καταμένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς νήσοις, ἢ ἐν τῇ Θρᾴκῃ· [11]τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κατισχυομένων. Αὐξηθέντες δ' ἂν ἐπὶ πλεῖστον, οἵ τε Γέται, οἵ τε Δάκοι, ὥστε καὶ εἴκοσι [12]μυριάδας ἐκπέμπειν στρατείαν, νῦν ὅσον

6) Sic omnes Codd. etiam Caſaub. cum Gemiſto Plethone et Guarino interprete. Inde ab Aldo πεποιῆσθαι, qui temporibus etiam utrumque connectere vellet.

7) In edd. adhuc τὸν, tum ante Caſaub. Τριβαλλῶν. Pro Θρᾳκικὸν Moſc. Θρᾳκικόν.

8) Ita recte legi iubet Caſaubonus, cui adſentitur Gem. Plethо et Guarinus. Vulgo δέδεκται.

9) Ἐς Moſc. quod et alibi paſſim in noſtro. Idem ἐξαναστάντων et ante Σκυθῶν omiſſo articulo.

10) Sic recte Moſc. cum Aldo. Poſt eum Σαυρομάτων.

11) Ita omnes Codd. cum Gem. Plethone. Adhaeſio τῆ ἑκ adtraxit alterum vitium in vulgata δ' ἑκατέρου.

12) Locus paullum turbatus. Vatic. Venet. Moſc. Gemiſtus Plethо

que Iſtri ripam migrationes, et quod Thracibus ſunt Myſisque permiſti. Quod ipſum Triballis etiam, Thraciae genti, uſu venit. Namque et hi migrationes paſſi ſunt, ubi finitimi in imbecilliores impetum fecerunt, veluti trans Iſtrum Scythae, Baſtarnae, et Sauromatae, qui ſaepe ita praevaluerunt, ut in expulſorum loca immigrarent, quidamque eorum vel in inſulis, vel in Thracia ſubſiſterent: at qui ab altera ſunt parte, ab Illyriis maxime opprimebantur. Sed Getae et Daci, cum eo creviſſent eorum vires, ut etiam

Getae. ὅσον εἰς [13] τέτταρας μυριάδας συνεγαλμένοι τυγχάνουσι· καὶ ἐγγὺς μὲν ἥκουσι τῆ ὑπακοῆ Ῥωμαίων· ὅπως δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελέως, διὰ τὰς ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας, πολεμίων ὄντων τοῖς [14] Ῥωμαίοις.

§. 14.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς [1] ἀπὸ τοῦ Ἴστρου ἐπὶ Τύραν, καὶ ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται πεδιὰς πᾶσα, καὶ ἄνυδρος· ἐν ᾗ Δαρεῖος [2] ἀπολιφθεὶς ὁ Ὑστάσπεω, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἴστρον ἐπὶ τοὺς Σκύθας, ἐκινδύνευσε πανστρατιᾷ δίψει διαλυθῆναι·

Pletho cum Euſtathio ad Dionyſ. p. 304. ubi h. l. repetit, legunt μυριάδας, tum τρατείας, tantum Vatic. τρατείαν, et Euſtathius τρατοῦ. Quorum tot vocibus parui, cum ἐκτίμησιν utrumque nomen poſſit adficere, vel in τρατείαν ſubintelligi εἰς. Caſaubonus, (nam ita ante eum etiam edebatur,) poſuit: μυριάδων — τρατείαν, forte ſic melius τρατιάν.

13) Ante Caſaubonum legebatur εἰς δύας (ut Aldus habet) ſ. εἰς δύω. At Caſauboni lectio probatur praeter Guarinum a Codd. etiam. Pro εἰς invexerat τὰς ed. Caſaub. a.

14) Subiicit Gemiſt. Pletho: Περὶ μὲν δὴ Γετῶν καὶ Μυσῶν ἀρκεῖ τοσαῦτα. Unde progreditur ad p. 318. (Caſaub.)

1) Τοῦ non agnoſcit Moſc. quod addidit Caſaubonus. Tum τῆς etiam omittunt Hopperus et Xylander.

2) Moſc. ἀπολειφθεὶς, quae voces et alibi permiſcentur. cf. p. 307.

etiam ducenta millia hominum in bellum educerent: nunc eorum copiae ad xx millia redactae ſunt: ac tametſi parum abeſt, quin Romanis ſe ſubmittant, nondum tamen prorſus ſe dedunt, quod ſpei aliquid eſt ipſis in Romanorum hoſtibus Germania.

§. 14.

Inter mare Ponticum ab Iſtro Tyran verſus Getarum iacet ſolitudo, campeſtris tota et aqua carens, in qua Darius, Hyſtaſpis filius, interceptus, quo tempore Iſtrum trangreſſus Scythas duxit petiit; in periculum venit, ſiti cum toto exercitu pereundi: ac

θῆναι· συνῆκε δ' ὀψὲ, καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον στρατεύσας ἐπὶ Γέτας, καὶ τὸν [3] βασιλέα Δρομιχαίτην, οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ζωγρίᾳ· πάλιν δ' ἐσώθη, τυχὼν εὐγνώμονος τῆ βαρβάρῳ, καθάπερ εἶπον πρότερον. Getae

§. 15.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νῆσός ἐστιν ἡ Πεύκη· κατασχόντες δ' αὐτὴν [1] Βαστάρναι, [2] Πευκινοὶ προσηγορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους, αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης, αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. Ἑπτάστομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλούμενον, δι' οὗ σαδίων ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην, ἑκατὸν εἴκοσι· ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζεῦγμα Δαρεῖος· δύναιτο δ' ἂν ζευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω. Τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι

3) Omittit hanc vocem Mosc.

1) Mosc. Βαστέρναι, uti passim etiam libri in aliis. Infra tamen τὸ α videtur tenuisse.

2) Idem accentu retracto Πεύκινοι. Casaubonus malit Πευκηνοὶ per η. Contra vulgatam formam probat Holsten. ad Stephan. p. 252.

ac fere intellecta re, reversus retro est. Postea autem temporis Lysimachus Getis, eorumque regi Dromichaetae bellum inferens, non discrimen duntaxat adiit, sed vivus in hostis potestatem pervenit, salutemque barbari humanitate adeptus est, uti supra commemoravimus.

§. 15.

Ad ostia Istri magna est insula Peuce, quam tenentes Bastarnae, Peucini sunt cognominati. Sunt et aliae insulae multo minores, aliae supra hanc, aliae ad mare. Septem enim ostiis effunditur, quorum maximum est id quod Sacrum dicitur, per quod ad Peucen adverso flumine navigatio est stadiorum cxx: infra hanc ponte litora iunxit Darius: cum posset etiam supra idem fieri. Illud vero ostium primum est ad finistram

Getae. καλεῖται, μέγα ἐμπορεῖον, κτίσμα Μιλησίων. Ἡ δ' ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τῆ λεχθέντος μεταξὺ Βορυσθένους καὶ Ἴστρου, πρώτη μέν ἐστι ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία· ἔπειτα οἱ [2] Τυρηγέται· μεθ' οὓς οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται, καὶ οἱ Βασίλειοι λεγόμενοι, καὶ [3] Οὔργοι, τὸ μὲν πλέον νομάδες, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τέτταρας Φασὶ καὶ παρὰ τὸν Ἴστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα πολλάκις. Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυρηγέταις ὅμοροι καὶ [4] Γερμανοῖς, σχεδόν τι καὶ αὐτοὶ τῆ Γερμανικῆ γένους ὄντες, εἰς πλείω φύλα διῃρημένοι. Καὶ γὰρ Ἄτμονοι λέγονταί τινες, καὶ Σιδόνες, οἱ δὲ τὴν [5] Πεύκην κατασχόντες, τὴν ἐν τῷ Ἴστρῳ νῆσον, Πευκινοί· [6] Ῥωξολανοὶ δ' ἀρκτικώτατοι

2) Mosc. Τυβρηγέται, quod sola habet Aldina. Epitome Τυραγέται, ad etymon aptissime. vid. supra.

3) Mannert in Geogr. T. 4. p. 274. emendat Γεωργοί.

4) Mosc. Γερμανοί.

5) Ita pro Πευκὴν Mosc. uti est in aliis et in nostro supra.

6) Mosc. Ῥεξαλανοὶ, rectius forsitan, suffragante Harduini Plinio 4, 25. (12.) Vatican. hic et post Ῥεξανοὶ, quod et infra habet Mosc. per ω, uti in singulis locis Aldus et Hopperus, reddiditque Guarinus. Epitome (Basil.) Ῥεξωνοί. Tuetur vulgatam formam Crusius in probabil. Crit. p. 22. quam et hic cum accentu in ultima retinui, quia sic p. 114. (Cas.)

bia dicitur, magnum emporium, a Mileſiis condita. Regionis autem totius, quae iam dicto inter Iſtrum et Boryſthenem intervallo ſuperiacet, prima portio eſt ſolitudo Getarum: deinde Tyrigetae, poſt hos Iazyges Sarmatae, et qui Baſilii, id eſt Regii, dicuntur, et Urgi, quorum plerique nomades ſunt, quidam etiam agricul-

turae operam navant: hos ferunt etiam ſaepe ad utramque Iſtri partem habitaſſe. In mediterraneis Baſtarnae ſunt Tyrigetis ac Germanis confines, ac fere ipſi quoque Germanici generis, in plures diviſi populos. Nam Atmoni nominantur alii, alii Sidones: Peucini, qui inſulam Iſtri Peucen occuparunt, Roxolani maxime ſeptentrionales,

τοι [7] τὰ μεταξὺ τῆ Ταναΐδος, καὶ τῆ Βορυσθένους νεμόμενοι πεδία. Ἡ γὰρ προσάρκτιος πᾶσα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κασπίας πεδιάς ἐστιν, ἣν ἴσμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἴ τινες οἰκοῦσιν, οὐκ ἴσμεν. Οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ, καὶ πρὸς τὸν Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορος στρατηγὸς ἐπολέμων, ἔχοντες ἡγεμόνα Τάσιον. Ἦκον δὲ Παλάκῳ συμμαχήσοντες τῷ [8] Σκιλούρου· καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μάχιμοι· πρὸς μέν τοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὡπλισμένην καλῶς τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενὲς πᾶν ἐστι καὶ [9] τὸ γυμνητικόν. Ἐκεῖνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας [10] πρὸς ἑξακισχιλίους τοὺς Διοφάντῳ, Getae.

7) Praepoſui ex Vatic. τὰ, quod, etſi inverſo verborum ordine, obtulit etiam Moſc.

8) Vatic. Moſc. Σκιλούρῳ. Aldus et Hopperus Σκηλούρῳ, ut infra ſemel, p. 312. (Caſ.) per ει Moſcov. Σκιλούρου primus poſuit Xylander, monitus iis, quae infra p. 309. (Caſ.) leguntur. In praecedentibus συμμαχήσαντες minus recte Moſc.

9) Articulum ſuſtulerim.

10) Numerus varie depravatus. In Codd. eſt πρὸς ἓξ, quod Aldus mutavit in πρὸς τριακόσια, et omnes receperunt, Guarinus vertit *millia LX.* Ex quibus effici poſſe videtur τὸ ε abſorptum a praecedente voce, quod remanſerit τ in Aldi Codice, manaſſe in editiones, Guarinum verum numerum legiſſe, ſed in verſione aberraſſe. Auſus igitur ſum reponere, in quo confirmavit eadem ſententia Gronovii in Var. Geogr. p. 191. (ἓξ χιλίους.)

nales, qui campos inter Tanain et Boryſthenem incolunt. Nam quantum eſt nobis cognitum regionis ſeptentrionalis a Germania usque ad Caſpium mare, id omne eſt campeſtre: an ſupra Roxolanos habitet aliquis, neſcimus. Roxolani etiam contra Mithridatis Eupatoris legatos pugnaverunt, Taſio ipſos ducente, ut ſuppetias ferrent Palaco Sciluri filio: ac creditum quidem eſt eos eſſe bellicoſos: ſed adverſus compoſitam probeque armatam phalangem, quaevis barbarica natio et levis armaturae exercitus parum habet virium. Itaque eorum L millia, vim VI. millium (tot enim *in* acie habuit Diophantus

Getae. τῳ, τῷ τῦ Μιθριδάτυ στρατηγῷ, συμπαρεταξαμένυς, ὐκ ἀντέσχον, ἀλλ' οἱ πλεῖσοι διεφθάρησαν. Χρῶνται δὲ ὠμοβοΐνοις κράνεσι, καὶ θώραξι, γερροφόροι· ἀμυντήρια δ' [11] ἔχυσι καὶ λόγχας, καὶ ξίφος, καὶ τό-
p. 307. ξον· τοιῦτοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείυς. Τῶν δὲ Νομάδων αἱ σκηναὶ, πιλωταὶ πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἁμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται· περὶ δὲ τὰς σκηνὰς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ, καὶ κρέασιν· ἀκολυθῦσι δὲ ταῖς νομαῖς μεταλαμβάνοντες τόπυς ἀεὶ τὺς ἔχοντας πόαν, χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιῶτιν, θέρυς δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις.

§. 18.

Ἅπασα δ' ἡ χώρα δυσχείμερός ἐςι, μέχρι τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένυς καὶ τῦ στόματος

λίυς.) Alterum Διοφάντῳ depromſi ex Codd. Vatic. Moſc. et Medic. adiuvante Memnone c. 36. in Photii bibl. p. 731. Vulgo τὺς Διοφάντῃ, pro quo Codd. Caſ. τὺς Διοφάντυς, Venet. Διοφάντυ. Tum Codices Caſauboni et Venetus pro ἀντέσχον legunt κατέσχον, quae quidem commutatio uri nec infrequens eſt in compoſitis vocibus, ita nec vulgatam de ſede ſua deturbare hic poteſt. Infra p. 310. fine variatione.

11. Retinui hanc Caſaub. lectionem, etſi in omnibus Codd. et edd. prioribus fertur ἔχοντες.

Mithridatis legatus) minime ſuſtinuerunt, ſed plerique eorum occiſi ſunt. Utuntur galeis de crudis boum tergoribus, ac thoracibus, peltas gerunt cratibus contextas: tela iis haſta, gladius, arcus. Illis ſimiles ſunt et reliqui plerique. Tentoria Nomadum pilis coactis compacta, infixa ſunt vehiculis, in quibus ii degunt: circum ea verſantur pecora, quorum lacte, caſeo, et carnibus aluntur: ſequuntur autem ipſi paſcua, ſemper herboſa occupantes loca: hyeme in paludibus Maeotidi propinquis, aeſtate etiam in campis.

§. 18.

Tota autem regio algida eſt usque ad maritima inter Boryſthenem et oſtia Maeotidis

ματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ Getae.
ἀρκτικώτατα, τό, τε σῶμα τῆς Μαιώτιδος, καὶ ἔτι
μᾶλλον τὸ τῶν [1] τῆ Βορυσθένους, [2] καὶ ὁ μυχὸς τῆ
[3] Ταμυράκη κόλπῳ, καὶ [4] Καρκινίτῃ, καθ' ὃν ὁ ἰσθ-
μὸς τῆς μεγάλης Χερρονήσου. Δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη,
καίπερ ἐν πεδίοις οἰκούντων. Ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι·
δύσριγον γὰρ τὸ ζῶον· οἵ τε βόες οἱ μὲν ἄκερω γεννῶν-
ται, τῶν δ' ἀπορινῶσι τὰ κέρατα· καὶ γὰρ τοῦτο δύσ-
ριγον τὸ μέρος· οἵ τε ἵπποι μικροὶ, τὰ δὲ πρόβατα
μεγάλα· [5] ῥήσσονται δὲ χαλκαῖ ὑδρίαι, τὰ δ' ἐνόντα
συμπήττεται. Τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα
ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ σῶμα τῆς Μαιώτιδος
[6] δῆλός ἐστιν.] Ἁμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους, ὁ εἰς

1) Sic Vatic. A. B. Moſc. Edd. inde ab Aldo τῶν.
2) Addidi τῇ ex mente Caſauboni. Expreſſit et Guarinus.
3) Ταμυράκῃ in Amſtel. ed. irrepſit ex Caſ. 2.
4) Καρκινήτῃ Vatic. Moſc. et ex edd. Aldus et Hopperus, et in verſione Guarinus. Notaverat hoc vitium Merula in Coſmogr. P. I. lib. 3. c. 7. ſuſtulit Xylander.
5) Ῥάττονται Moſc. ut tres ante Caſ. editiones. Poſt ex eodem pro ὑδρείαι poſui ὑδρίαι, uti eſt in aliis et praecepit Suidas.
6) Uncos admovit Caſaubonus. Cauſa adparet.

tidis loca: de maritimis maxime ad ſeptentrionem inclinant os Maeotidis, magisque etiam Boryſthenis, tum receſſus ſinus Tamyraci et Carcinitae, ubi iſthmus eſt magnae peninſulae. Quanquam autem planities habitent, tamen frigoris multa ſunt illuſtria argumenta. Nam neque aſinos alunt, quod id animal frigoris eſt impatiens: et boum alii natura cornibus carent, aliis lima ipſi abſcindunt, quia haec pars facile a frigore laeditur. Praeterea equi apud eos ſunt parvi, oves magnae: quin et aereae hydriae rumpuntur, congelantibus, quae intus continentur. Gelu autem qua ſit vehementia, maxime ex iis intelligi poteſt, quae apud fauces Maeotidis fiunt. Etenim traiectus, qui inter Pha-

Getae. Φαναγορίαν ἐκ τῆ[7] Παντικαπαίυ, ὥςτε καὶ πηλὸν εἶναι καὶ ὁδόν· ὀρυκτοί τέ εἰσιν [8] οἱ ἰχθύες οἱ [9] ἐκπολιφθέντες ἐν τῷ χερσάλλῳ, τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμῃ, καὶ μάλιςα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῖσι πάχισοι τὸ μέγεθος. Νεοπτόλεμον δέ φασι, τὸν τῆ Μιθριδάτυ ςρατηγὸν, ἐν τῷ αὐτῷ πόρῳ, θέρυς μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἱππομαχίᾳ· φασὶ δὲ, καὶ τὴν ἄμπελον ἐν τῷ βοσπόρῳ [10] κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺ τῆς γῆς. Λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωμάτων ἀηδιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων [11] νηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τῆ πάχυς τῆ ἀέρος ἐνθερμαινομένυ πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφεσιν οἱ

7) MSS. Caſaub. hic et ſemper Παντικαπαίυ, quod et hic habet Venet.

8) Articulum omittunt Vatic. et Moſc.

9) Omnes libri per ει, tantum epitome per η, uti vult d' Orville ad Chariton. 8, 2. p. m. 664. et expreſſerat in Latinis Xylander. Poſt κρυτάλῳ Ald. et Hopper.

10) Κατορύττεσθαι Moſc.

11) Sic dedit Caſaub. confirmatque Planudes in excerptis cum Cod. V. (Sic.) Antea ἠρεμούντων, quod et eſt in Vatic. A. B. Ven. Moſc.

Phanagoraeam eſt et Panticapaeum, plauſtra ita fert, ut et via trita, et coenum ibi ſit. Et in glacie deprehenſi ſagena piſces effodiuntur, maxime antacaei, delphinos magnitudine aequantes: ac in eodem traiectu ferunt Neoptolemum Mithridatis ducem aeſtate navali praelio, hyeme equeſtri pugna barbaris ſuperiorem diſceſſiſſe: ſed et vites aiunt in boſporo ſub hyemem deſodi, multa ingeſta terra. Sed et aeſtus ibi accidere traditum eſt ingentes, ſive id ſit, quod corporibus aeſtus eſt infolens, ſive quod tunc campi ventis carent, ſive quod craſſus aër tanto magis incaleſcit: quale eſt, quod in nubibus parelii effici-

οἱ παρήλιοι [12] ποιοῦσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων Getae.
ἄρξαι τῶν ταύτῃ βαρβάρων, ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντα.

§. 19.

Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένους νῆσον, ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ὁ πλοῦς [1] ἐστιν ἐπὶ ἄκραν [2] τὴν τοῦ Ἀχιλλείου Δρόμου, [3] ψιλὸν μὲν χωρίον, ἄλσος [4] καλούμενον, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἶτ' ὁ Ἀχίλλειος δρόμος, ἀλιτενὴς χερρόνησος· ἔστι γὰρ ταινία τις, ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἕω· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον, [5] δυοῖν στα-

12) Subiicit his Planudes: Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, διὰ τὸ μακρὰς ἐναῦ γίγνεσθαι τὰς ἡμέρας, τοῦ ἡλίου πλεῖστον χρόνον ὑπὲρ γῆς φαίνοντος.

1) Omittit Moſc. cum Aldo, Hoppero et Xylandro.

2) Antea τῇ τοῦ, unde Caſaubonus locum corruptum putabat, qui emendari poſſet vel ſic, ut ex Ptolemaeo (3, 5.) ſublatis ceteris ſubpleretur ἐπ' ἄκραν ψιλὸν μὲν χωρίον, ἄλσος δὲ καλούμενον ἱερὸν Ἑκάτης, vel legeretur τὴν ἄκραν, quae quidem medicina eſt parabilior et adfertur a Vatic. et Moſc. Forte et articulus τὴν ante ἄκραν deſideretur.

3) Xylander, quod ἄλσος ſequatur, coniicit ὑψηλόν. At vulgatam ex Strabone 9. p. 412. (Caſ.) tuitus eſt contra eum Caſaubonus.

4) Interpoſuerim δέ.

5) Δυεῖν Moſc. uti infra p. 318. (Caſ.)

efficiunt. Ateas, is qui contra Philippum Amyntae filium bellum geſſit, videtur plurimis iſtorum locorum barbaris imperaſſe.

§. 19.

Poſt inſulam, quae ante Boryſthenem iacet, deinceps verſus ortum ſolis navigatur ad promontorium, quod ad dromon (id eſt curſum) Achillis pertinet: locus eſt arboribus quidem nudatus, ſed qui lucus vocatur, Achilli ſacer. Deinde eſt Achillis curſus, peninſula in mare porrecta: eſt enim quaſi taenia, longitudine ſtadiorum circiter CIↃ verſus ortum ſolis extenta: latitudo eius maxima, duorum ſtadiorum, minima ingerum quatuor: diſtat

Getae. δίων· ἐλάχιστον [6] τεσσάρων πλέθρων· διέχουσα τῆς ἑκατέρωθεν τῆ αὐχένος ἡπείρου σταδίους ἑξήκοντα· ἀμ-
p. 308. μώδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· κατὰ [7] μέσην δ' ὁ τῆ ἰσθμῆ αὐχὴν, ὅσον [8] τεσσαράκοντα σταδίων· τελευτᾶ δὲ πρὸς [9] ἄκραν, ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον, βλέποντα πρὸς τὴν ἤπειρον. Μεθ' ἣν ὁ [10] Καρκινίτης κόλπος, εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ [11] χιλίους σταδίους· οἱ [12] δ' ἐκεῖ τερ-
πλα-

6) Ita, vel τεσσαράκοντα πλέθρων voluerat Caſaubonus. Prius confirmant Vatic. et Moſc. In aliis Codd. eſt τέσσαρα, quod et in editis ferebatur.

7) Codd. Caſaub. Vatic. A. B. Venet. Moſc. ut epit. Vulgo praeeunte Aldo μέσον.

8) Moſc. τετταράκοντα.

9) Sic et Codd. Ante Caſaub. ἄκρᾳ.

10) Vatic. Καρκινίτης, ut hic et ubique Moſc. Καρκινήτης, de quo ſupra, Καρκινητίτης Ald. et Hopper.

11) Cod. Moſc. inverſo ordine τ. χ.

12) Senſu luxo et hiante locus antea ſic legebatur: οἱ δὲ ἐγγὺ — καλοῦνται δὲ Τάφιοι, nec alia Codd. adferunt. Igitur emendatio in coniecturis verſatur. Pro Τάφιοι ab hoc tractu alieni, etſi ad Stephanum ſub h. v. referunt, emendavit Caſaubonus Τάφροι, ceteris tamen relictis. Et ſic etiam Holſten. ad Stephan. p. 316. in hac voce corruptionem agnoſcit. Totum locum complexa eſt cura Mannerti in Geogr. Tom. IV. p. 292. qui ſic legit: οἱ δὲ ἐγγὺ — μέχρι τῆ μυχῆ, ὃν καλοῦσι τάφρας. Equidem primum excidiſſe putabam κατοικοῦντες, qua narrationis forma ſupra p. 106. (Caſ.) uſus eſt noſter. Poſt lenius remedium ſuccurrit, quod adhibui. cf. p. 297. (Caſ.) Taphrios reddidit Penzelius.

diſtat a continente utrinque cervice ſua ſtadiis LX: arenoſa eſt, aquam habet foſſilem: in medio iſthmi collum eſt fere XL ſtadiorum: deſinit autem ad promontorium, quod Tamyracen appellant, ſub quo eſt navium ſtatio continentem reſpiciens. Poſt illud ſinus ſequitur Carcinites iuſtae magnitudinis, verſus ſeptentrionem ad mille porrectus ſtadia: incolae usque ad intimum

πλασίως Φασὶ μέχρι τῆ μυχῆ· καλῆνται δὲ Τάφριοι. Τὸν δὲ κόλπον, καὶ Ταμυραίκην καλῆσιν, ὁμωνύμως τῆ ἄκρα. Cherronesus.

ΚΕΦ. Δ.

§. 1.

Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς, ὁ διείργων τὴν Σαπρὰν λεγομένην λίμνην ἀπὸ τῆς θαλάττης, σταδίων [1]τεσσαράκοντα, καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυθικὴν λεγομένην χερρόνησον· οἱ δὲ [2]τριακοσίων ἑξήκοντα, τὸ πλάτος τῆ ἰσθμῆ Φασιν. Ἡ δὲ Σαπρὰ λίμνη, σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται· μέρος δ' ἐστὶ τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύσιν· συνεχόμωται γὰρ αὐτῆ, σόματι μεγάλῳ. Ἑλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα, καὶ ραπτοῖς πλοίοις μόγις πλώϊμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενά-

1) Ita libri omnes. Caſaubonus ob ſequ. maiorem numerum excidiſſe putabat.

2) Ita conſentientibus Codd. poſuit Caſaubonus, cum ante ipſum legeretur τριακόσια. Cauſa adparet.

mum receſſum ſinus triplum huius numerant: dicuntur autem Taphrii. Sinum etiam Tamyracen eo, quo promontorium, nomine appellant.

CAP. IV.

§. 1.

Ibi iſthmus eſt, qui Putrem (ſic enim vocant Sapran,) lacum a mari dividit, latus ſtadia XL. Atque is eam efficit peninſulam, quae Taurica et Scythica appellatur Cherroneſus: ſunt, qui latitudinem iſthmi CCCLX ſtadia faciant. Ceterum Putris palus ſtadiorum eſſe dicitur etiam IV CIↃ: pars autem eſt Maeotidis occidua, magno illi ore coniuncta. Eſt autem paluſtris admodum, ac vix futilibus poteſt navigari cymbis: venti enim coenoſa iſta vada facile et denudant,

Cherronesus. γη ῥαδίως ἀνακαλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ ἕλη τοῖς μείζοσι σκάφεσιν ὐ περάσιμά ἐστιν. Ἔχει δ' ὁ κόλπος νησίδια τρία, καὶ πρόσβραχῆ τινα καὶ χοιραδώδη ὀλίγα, κατὰ τὸν παράπλουν.

§. 2.

[1] Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ, πολίχνη, [2] καὶ ἄλλος λιμὴν Χερρονησιτῶν. Ἔκκειται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλουν ἐφεξῆς, μέρος ὅσα τῆς ὅλης Χερρονήσου· ἐφ' ᾗ ἵδρυται πόλις Ἡρακλεωτῶν, ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ [3] Τύρα παράπλουν, σταδίων τετρακισχιλίων [4] τεσσαρακοσίων· ἐν ᾗ τὸ τῆς παρθένου ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἡ πρὸ τῆς πόλεως ἐστιν ἐν σταδίοις ἑκατὸν, καλουμένη

1) Hinc usque ad παράπλων verba desunt in Cod. Veneto. Reliqui agnoscunt cum Guarino et edd. et sensus desiderat, quare uncos a Casaubono adpositos removi.

2) Casaub. coniicit ἐφ' ἁλὸς ἀ. Non male. At potest et sic omnino indicasse.

3) Mosc. Τύῤῥα. Tum παράπλου idem cum Vatic. A. B. Venet. et edd. ante Casaubonum.

4) Mosc. τετρακοσίων.

denudant, et rursum aqua implent, ut paludes istae maioribus navigiis non sint peruiae. Habet sinus tres exiguas insulas, et in littore sunt brevia quaedam, ac scopuli infra aquam latentes aliqui.

§. 2.

Enaviganti ad laevam oppidum est, aliusque Cherronesitarum portus. Nam in littore, praeter quod navigatur, meridiem versus exposi-

tum est magnum promontorium continenter porrectum, portio totius peninsulae: inque eo fita est urbs Heracleotarum colonia, eorum, qui sunt in Ponto, nomine Cherronesus, dissita ab ostio Tyrae stadiis IV CIↃ CCCC. In ea urbe templum est cuiusdam daemonis Virginis, a qua nomen habet etiam promontorium, quod ante urbem est ad C stadia, et Parthenium (est enim Graecis Parthenos

μένη Παρθένιον, ἔχον νεὼν τῆς δαίμονος, καὶ ξόανον. Μεταξὺ δὲ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἶθ' ἡ παλαιὰ Χερρόνησος κατεσκαμμένη, καὶ μετ' αὐτὴν, λιμὴν στενόστομος· καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τὰ ληστήρια συνίστασαν, τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν ἐπιχειρεῖντες· καλεῖται δὲ Συμβόλων λιμήν. Οὗτος δὲ ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον, τετταράκοντα σταδίων ἰσθμόν· ἔστος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ κλείων τὴν μικρὰν Χερρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης Χερρονήσου μέρος, ἔχεται ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην [5] πόλιν Χερρόνησον. Cherroneſus.

§. 3.

Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθουμένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην ἑλέσθαι [1] Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, [2] στρατηγιῶντα ἐπὶ τὰς ὑπὲρ p. 309.

5) Revocavi πόλιν, quod cum omnibus libris etiam tuetur Guarinus. Neglexit Aldus cum reliquis.

1) Caſaubonus primus dedit Μιθρ. quod etſi damnari nequit, conſtantiae tamen cauſa alteram formam reſtitui.

2) Moſc. praeponit καί.

Parthenos virgo) dicitur, fanum eius genii habens ac ſimulacrum. Inter urbem et promontorium, portus ſunt tres: ſequitur vetuſta Cherroneſus, diruta, et poſt hanc portus anguſto introitu: iuxta quem potiſſimum ſua latrocinia inſtituerunt Tauri, Scythica gens, confugientes in eum adoriri ſoliti: portus Symbolorum dicitur. Is cum alio portu (Ctenuntem appellant) iſthmum conſtituit ſtadiorum XL: is eſt iſthmus, qui parvam peninſulam claudit, quam magnae peninſulae partem eſſe diximus, et in ſe habere cognominem ſibi urbem Cherroneſum.

§. 3.

Fuit ea initio libera: ſed cum a barbaris incurſaretur, coacta eſt in tutelam ſe dedere Mithridati Eupatori, qui adverſus barbaros, habitantes

Cherro-neſus. κρας ἑκατέρωθεν. Ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ Τραπεζοῦς, ὁμώνυμον τῇ πόλει, τῇ περὶ [13] Τιβαρηνίαν, καὶ τὴν Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν αὐτὴν ὀρεινήν, [14] δυναστευσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς [15] κόλπος καλεῖται τῇ πορθμῷ πᾶν, ὃ ἐπέχει [16] τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος.

§. 4.

Μετὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν, ἡ [1] Θεοδοσία κεῖται

13) Moſc. Med. praeponunt τὴν, rectius forte. Ante Xylandrum legebatur: τὴν περὶ Τιβαρ. ex traiectione. Idem vero Xylander cum ſuperioribus antea ὁμώνυμος.

14) Vulgata lectio δυναστεύειν, in qua haerent Codd. conſtititeque Caſaubonus, etſi non ſine mendi ſuſpicione. Ante eum Xylander voluerat δυναστευσάντων, nec tamen dedit. Equidem dedi confirmatus iudicio Heynii in opuſc. acad. Vol. III. p. 390. quod commodiorem ſenſum adfert et expeditiorem. Suffragatur Mannert in Geogr. T. IV. p. 305.

15) Sic Codd. Caſaub. κόλπος, non κόλπως, uti refertur in Amſtel. Mei Βόσπορος, certe nihil contra monetur, et ſic vulgavit Aldus. Κόλπος tamen etiam vertit Guarinus, quem ſecutus eſt Penzel., et adſerere ſtuduit Holſten. ad Stephan. p. 71. cuius rationibus victus ceſſi. Movit etiam ἐπέχει et quae inferius paullo leguntur. Tum pro καθ' ὃν, quod ad Βοσπόρῳ referebatur, Caſaubonus poſuit καθ' ὃ. Βοσπόρῳ omiſſo articulo dederat Xylander.

16) Verba τὸ στόμα ex Codd. addidit Caſaubonus, adnuente Guarino et aliis Codd.

1) Antiquam lectionem fuiſſe Θευδοσία ex Stephano probat Caſau-

affirmant. In montanis Taurorum, mons etiam eſt Trapezus cognominis urbi, quae iuxta Tibareniam eſt et Colchidem. Eſt et in iisdem montanis alius mons Cimmerius, a Cimmeriis, qui olim in Boſporo imperarunt, dictus, a quo etiam Cimmerius ſinus dicitur ea freti pars, quae eſt ad Maeotidis oſtium.

§. 4.

Poſt montana iſta urbs ſequitur Theodoſia, campo prae-

[2]κεῖται πόλις, πεδίον [3]εὔγαιον ἔχουσα, καὶ λιμένα ναυσὶ καὶ ἑκατὸν ἐπιτήδειον. Οὗτος δὲ ὅρος ἦν πρότερον τῆς τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς. Καὶ ἡ ἑξῆς δ' ἐστὶν εὔγαιος χώρα μέχρι [4]Παντικαπαίου τῆς μητροπόλεως τῶν Βοσποριανῶν, ἱδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. [5]Ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παντικαπαίου σταδίοι περὶ [6]πεντακοσίους καὶ τριάκοντα. Χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα, καὶ πόλιν εὐλίμενον, [7]τὸ Νυμφαῖον καλούμενον. Τὸ δὲ Παντικάπαιον λόφος ἐστὶ πάντη περιοικούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων εἴκοσι· πρὸς ἕω δ' ἔχει λιμένα Cherronesus.

praedita fertili, et portu vel centum navibus recipiendis apto: hic olim limes fuit Bosporianorum et Taurorum. Subsequitur regio agri praestantis usque ad Panticapaeum, principem Bosporianorum urbem, sitam in fauci-bus Maeotidis. Inter Theodosiam et Panticapaeum stadia sunt circiter ɔɔ xxx. Tota regio frumenti ferax est, haberque vicos, et urbem bono portu praeditam, Nymphaeum. Panticapaeum tumulus est omni ex parte accolis refertus, ambitu in orbem stadiorum xx: versus

Casaubonus. At vid. quae recte monuerunt Berkel. p. 391. et Holsten. p. 134. unde infringitur Casauboni opinio. Nec certa fide vulgatam tuetur auctoritate Graecorum omnium et Latinorum. Vid. Wolf. ad Demosth. in Leptin. p. 255.

2) Ante Casaubonum *ἐστί*. At Guarinus *iacet*, comprobantibus Codd. MSS.

3) Xylander *εὔγειον* cf. post. At idem antea vitiose *πεδίον*.

4) Mosc. per *ει*, uti paullo inferius. Idem post *Βοσπορανῶν* cum Medic. quod et probare videtur Gronov. in Varr. Geogr. p. 191. At antea per *ια* omnes libri.

5) MSS. Casaub. *ἔστι* mutatione crebra.

6) Casaubonus in veteribus legi monet *πεντακόσιοι*, certe sic ante ipsum legitur. Nec hoc male. Vatic. et Mosc. *πεντακοσίων*.

7) Ante Casaubonum *τήν*.

Cherro-neſus. p. 310.

λιμένα, καὶ νεώρια, ὅσον τριάκοντα νεῶν· ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν. Κτίσμα δ' [8] ἐστὶ Μιλησίων. Ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυναστῶν τῶν περὶ Λεύκωνα, [9] καὶ Σάγαυρον, καὶ [10] Παιρισάδην, αὐτή τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι, αἱ περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος ἐκατέρωθεν, μέχρι Παιρισάδου, τοῦ Μιθριδάτη παραδόντος τὴν ἀρχήν. Ἐκαλοῦντο δὲ τύραννοι, καίπερ οἱ [11] πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξάμενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ καὶ θεὸς νενόμισται· τούτῳ δ' [12] ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστατος, [13] ἐφ' οἷός τε ὢν ἀντέχειν πρὸς τὰς βαρβάρους, φόρον πραττομένους μείζω τοῦ πρότερον, Μιθριδάτῃ τῷ Εὐπάτορι παρέ-

8) Τὸ ἐπὶ exſulat ante Caſaub.

9) Defuiſſe haec verba in vett. notavit Caſaubonus, qui et malit ex ſuperioribus et ex lib. 10. (non 11.) p. 494. (Caſ.) Σάτυρον, quod nomen et aliunde in iis terris et regibus notum eſt.

10) Vat. A. B. Moſc. ut ſupra Παιρισ. Poſt, certe Moſc. Παιρισάδου, Παιρισάδου, Παιρισάδης. Vulgo et hic Παρισ. pro quo dedi Παιρισ. conſtantis fidei monumenta ſecutus.

11) Omiſſum a Xylandro.

12) Ita, ut pro vulgari ὁμωνύμως legi voluerat Caſaubonus, habent Vatic. Ven. Medic. et Moſc.

13) Ὅς, quod ſubiiciebatur τῷ ὕστατος, tamquam ſpurium ſignaverat Caſaubonus et recte abeſt ab iisdem Codd. Adhaeſit ex praecedente voce.

verſus orientem habet portum et navalia recipiendis ad XXX navibus ſufficientia: habet et arcem. Mileſii condiderunt. Diu cum haec urbs, tum alia omnia utrinque circa os Maeotidis oppida unius dominio paruerunt, veluti Leuconis, Sagauri, Paeriſadae usque ad Paeriſadem illam, qui Mithridati ſummam rerum tradidit. Appellabantur autem tyranni, quamquam plerique iuſte imperabant, inde a Paeriſade et Leucone, quorum ille Deus adeo habitus eſt. Atque huic, qui erat cognominis regumque ultimus, cum barbaris reſiſtere non poſſet maius antiquo tributum exigentibus, Mithridati Eupatori

παρέδωκε τὴν ἀρχήν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγένηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. Τὸ μὲν οὖν πλέον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος [14] δέ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας. Cherronesus.

§. 5.

Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμερικὸς Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους, ἀπὸ ἑβδομήκοντά που σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν περὶ Παντικάπαιον τόπων, εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τῆς Ἀσίας, τὴν Φαναγορίαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολὺ [1] στενώτερον προθυμόν. Διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος [2] τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ [3] Τάναϊς ποταμὸς, καταντικρὺ ῥέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἴς τε τὴν λίμνην, καὶ τὸ

14) Codd. Caſaub. δ' ἔτι, quod etiam eſt in Ven. et δ' ἐπί. Μέρος δέ τι iam dederat Aldus.

1) Contra praeceptionem Grammaticorum, uti paullo poſt et inferius p. 319. (Caſ.) In priori loco inſurgit Cod. Moſc. in aliis quieſcit. Notandum potius, quam mutandum, putavi.

2) Codd. Caſaub. meique omnes mutato verborum ordine Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Et ſic Guarinus. Vulgatam praeivit Aldus.

3) Moſc. Ταναΐος, ſcilicet forte Ταναΐος.

tori imperium conceſſit: quo debellato, regnum in Romanorum venit poteſtatem: cuius regni maior pars in Europa, aliqua tamen etiam in Aſia eſt portio.

§. 5.

Porro oſtium Maeotidis nomen gerit Cimmerici bospori: et maiore amplitudine incipiens, LXX circiter ſtadiorum, unde a locis Panticapaeo vicinis in proximam Aſiae urbem, Phanagoream, eſt traiectûs, in longe arctius fretum deſinit. Dividit autem Europam ab Aſia fretum hoc, et Tanais fluvius, qui e regione eius a ſeptentrione in Maeotidem defertur

et

Cherro-neſus. τὸ στόμα αὐτῆς. Δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχούσας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. Ἔστι δὲ καὶ πόλις [4] ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων ἐμπορεῖον, μετὰ τὸ Παντικάπαιον. Ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰσπλέοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον, πολίχνιόν ἐστι Μυρμήκιον ἐν εἴκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικαπαίου. Τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον· καθ' ἣν στενώτατος [5] ὁ εἴσπλους ἐστὶν, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην, Ἀχίλλειον καλουμένην. Ἐντεῦθεν δ' [6] εὐθυπλοίᾳ μὲν ἐπὶ [7] τὸν Τάναϊν, καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον, σταδίοι διςχίλιοι διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πλέοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλέον δ' ἢ τριπλάσιον, ἐν ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Ταναΐδος, ἐν ᾧ παράπλῳ καὶ ὁ ἰσθμὸς ἵδρυται. Οὗτος

4) Sic Moſc. c. Aldo. Hopperus intulit ὁμωνύμως.

5) Addidi ὁ ex Cod. Moſc. De forma στενώτατος antea dictum.

6) Vatic. Moſc. εὐθύπλοιοι. Nempe ad στάδιοι retulerunt. Xylander dedit εὐθυπλίᾳ. Repoſui εὐθυπλοίᾳ, unde nexus melius cohaeret.

7) Praepoſui articulum, quem primus omiſit Caſaub. ex Cod Moſc.

et in oſtium eius. Duobus autem oſtiis Tanais ſe in lacum evolvit, diſtantibus inter ſe ſingulis ſtadia circiter LX. Eſt et urbs Tanais, fluvio cognominis, maximum barbarorum ſecundum Panticapaeum illa emporium. Naviganti in boſporum Cimmerium ad ſiniſtram eſt Myrmecium oppidum, ad XX a Panticapaeo ſtadia: duplo huius intervalli a Myrmecio abeſt vicus Parthenium, ubi fretum eſt anguſtiſſimum, circiter XX ſtadiorum: eique opponitur in Aſia vicus, Achilleum nomine. Hinc recto curſu, ſi quis verſus Tanain naviget ad inſulam, quae ad eius jacet oſtia, ſtadia ſunt CIↃ CIↃ CC: neque multo plura, ſi quis oram Aſiae legat: ſed triplo amplius eſt, ſi quis in ſiniſtra parte naviget ad Tanain praeter litus: in qua navigatione etiam iſthmus obverſatur.

Οὗτος μὲν ὃν ὁ παράπλους ἔρημος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐ- Taurica.
ρώπην· ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρημος. Ὁ δὲ σύμπας τῆς
λίμνης κύκλος [8] ἐννακισχιλίων ἱστορεῖται σταδίων. Ἡ
δὲ μεγάλη Χερρόνησος τῇ Πελοποννήσῳ προσέοικε καὶ
τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. Ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ τῦ Βοσ-
πόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶσαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν
πολέμων. Πρότερον δ' εἶχον ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ
στόματι τῆς Μαιώτιδος, καὶ τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι
Θεοδοσίας τῶν Βοσπορίων τύραννοι· τὴν δὲ πλείστην p. 311.
μέχρι τῦ ἰσθμῦ καὶ τῦ κόλπου τῦ [9] Καρκινίτου, [10] Σκυ-
θικὸν ἔθνος, Ταῦροι· καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα [11] αὕτη
πᾶσα, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἔξω τῦ ἰσθμῦ μέχρι Βορυ-
σθένους,

8) Ita dedit Caſaubonus, cum antea vulgatum eſſet ὀκτακισχιλίων, quod et expreſſit Guarinus. Sed illud addicentibus Codd. et comprobante ipſo Strabone, 2. p. 125. (Caſ.)

9) Moſc. Καρκινίτου, ut et ante Xylandrum edebatur, et per u Aldus, *Carpenitem* Guarinus. Cod. Ven. Τῦ γὰρ Καρκινίτου.

10) Moſc. et Venet. Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος.

11) Vulgo ἡ χώρα αὐτῆς πᾶσα, quod offendit. Venet. ἡ χώρα πᾶσα αὐτῆς, quod offenſionem non removet. Viam magis expediunt Codd. Caſaub. in quibus αὐτὴ, pro αὕτη, uti volebat Caſaubonus. Atque ita Moſc. tantum ἡ χώρα πᾶσα αὕτη. Guarinus etiam: *Haec autem ora tota.*

tur. Eſt autem ora haec Europae tota deſerta, dextra hominibus eſt frequentata. Totum Maeotidis paludis ambitum continere VIII millia ſtadiorum traditum eſt. Magna autem Cherroneſus ſeu peninſula Peloponneſo et forma et magnitudine reſpondet. Boſporani reguli eam tenent, totam continentibus bellis attritam. Ante Boſporanorum tyranni parvam obtinuerunt regionem, quae eſt ad Maeotidis fauces et Panticapaeum usque ad Theodoſiam: maximam usque ad iſthmum et ſinum Carcinitem Tauri, Scythica gens: ac tota illa regio, et, fere quidquid extra iſthmum ad Boryſthenem usque eſt, nun-

Cherro-neſus

σθένης, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνθένδε περαιωμένων τόν τε Τύραν, καὶ τὸν Ἴστρον, καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν, καὶ ταύτης ἐκ ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία· τῶν Θρακῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων, τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας· ἐλώδης γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

§. 6.

Τῆς δὲ χερρονήσου πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ [1] θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἥ γε ἄλλη πεδιὰς καὶ [2] εὔγαιός ἐστι πᾶσα, σίτῳ δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχής· τριάκοντα γῆν ἀποδίδωσι, διὰ τὴ τυχόντος ὀρυκτὴ σχιζομένη. Φόρον [3] δὲ ἐτέλουν, ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων Μιθριδάτῃ· τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια, σὺν τοῖς Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. Κἂν τοῖς πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἕλλησι,

1) Praeponit τῇ Moſc. Recte puto.

2) Moſc. ut ſupra, Med. et ex edit. Xylander. εὔγεως, uti pro εὔγαιος repoſuit in Max. Tyrio 10, 7. Daviſius.

3) Ald. Hopper. τε. Poſt διακοσίων et πρόσθε Moſcov. Ante Xylandrum ἀργυρίου διακοσίους.

nuncupabatur parva Scythia: ob multitudinem autem eorum, qui verſus nos Tyra ac Iſtro traiectis incolunt, portio terrae non exigua nomen Scythiae parvae accepit: Thracibus partim, quia reſiſtendo non erant, concedentibus, partim ob ſoli incommoditatem, quod maiori ex parte paluſtre eſt.

§. 6.

At Cherroneſi, exceptis montanis, quae iuxta mare ſunt ad Theodoſiam usque, reliqua alia omnia plana ſunt et uberis glebae, ac praecipue frumentum copioſe proferunt: nam ager ibi quocunque foſſore ſciſſus, trigecuplum reddit. Tributi nomine ſolvebant Mithridati CXXC millia medimnorum, et talenta argenti CC cum Aſianis locis, quae ſunt iuxta Sindicen. Atque ex his locis olim in Graeciam frumentum deportabatur, ſicut et

Ἕλλησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ [4] ταριχεῖαι. Λεύκωνα δέ φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας μεδίμνων [5] διακοσίας καὶ δέκα. Οἱ δ' αὐτοὶ ὗτοι καὶ Γεωργοὶ [6] ἐκαλοῦντο ἰδίως, διὰ τὸ τὰς ὑπερκειμένας Νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν, ἄλλοις τε καὶ [7] ἱππείοις· ἱππείῳ δὲ καὶ τυρῷ, καὶ γάλακτι, καὶ ὀξυγάλακτι· (τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστιν αὐτοῖς κατασκευασθέν πως·) διόπερ ὁ ποιητὴς ἅπαντας εἴρηκε τοὺς ταύτῃ γαλακτοφάγους. Οἱ μὲν οὖν Νομάδες [8] πολεμικαὶ μᾶλλόν εἰσιν, ἢ ληστρικοί· πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν [9] φόρων. [10] Ἐπιτρέψαντες γὰρ Taurica

4) Ante Caſaubon. ταριχαῖαι.

5) Vulgo in omnibus edd. διακοσίων, quod languet. Atque ita voluiſſe Taylorum ad Demoſth. in Leptinem p. 467. (Lpſ.) poſtea vidi. Ceterum epitome tantum reddit myriadas XV, quo quidem nimium de ſumma Strabonis detrahitur, etſi hanc in ſuſpicionem vocavit Caſaubonus.

6) Ex Cod. Moſc. Vulgo ἐκαλοῦντ' ἴδιως.

7) Vitium priorum edd. ἱππίοις ſuſtulit Caſaub.

8) MSS. Caſaub. et Venet. πολεμικοί. Vulgatam, quam alii Codd. probant, praetulit Aldus. Guarinus: *bellandi ſtudio — tenentur.*

9) Pro ὄρων, quod et legit Guarinus, repoſuit Xylander addicentibus praeter nexum Codicibus.

10) Confirmant etiam hanc Xylandri emendationem Codd. cum Guarino. Antea ἐπιτρ. Idem Xylander poſt recte ἐπεὶ dedit pro ἐπί.

et ſalſamenta e Maeotide: et ferunt Leuconem Theodoſia miſiſſe Athenienſibus medimnorum myriadas CCX. Iidem Cherroneſii peculiari nomine Agricolae dicebantur, quod, qui ſupra eos habitabant, Nomades eſſent, qui veſcerentur cum aliis carnibus, tum equinis, ac caſeo etiam et lacte equinis, et acido lacte, quo ii utuntur condimento, certa quadam arte parato: quare omnes, qui iſtas inhabitarent partes, poëta uno nomine Lactivoros dixit. Nomades bello magis quam latrociniis ſunt dediti, bella gerunt propter tributa. Agros enim ſuos

Cherro-neſus

ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωργεῖν, ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς συντεταγμένους, μετρίους τινὰς, οὐκ εἰς περιουσίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα, καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ διδόντων δὲ, αὐτοῖς πολεμοῦσιν. Οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα, καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἴρηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἄνδρας· ἐπεὶ, τῶν γε φόρων ἀπειτακτουμένων, οὐδ' ἂν καθίσαντο εἰς πόλεμον. Οὐκ ἀπειτακτοῦσι [11] δ' αὖ δυνάμει πεποιθότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥᾳδίως ἐπιόντας, ἢ κωλύσαι τὴν ἔφοδον· καθάπερ Ἄσανδρον ποιῆσαί φησιν Ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερρονήσου, τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι, τριακοσίων ὄντα καὶ ἑξήκοντα σταδίων, [12] ἐπιτήσαντα πύργους καθ' ἕκαστον στάδιον δέκα. Οἱ δὲ Γεωργοὶ ταύτῃ μὲν ἡμερώτεροί τε ἅμα, καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι· χρηματισαὶ δ' ὄντες καὶ θαλάττης

11) Vatic. A. B. et Moſc. ex edd. Aldus et Hopperus δὲ, οὐ δυνάμει, quam negandi particulam, tamquam ſententiae corruptelam, ſuſtulit Xylander. Nec agnoſcit Guarinus At vel ſic ad lucidioris obpoſitionis vim aliquid deſiderari poſſe videtur; quod levi inverſione facta ſubplevi. Videtur ſic legiſſe Guarinus, qui vertit: *Contra vero* —

12) Male ἐπιτήσαντι Moſc. Poſſit etiam praeponi καί.

ſuos colendos iis, quibus lubet, concedunt, contenti pro locatione certo ſtipendio, eoque non ad abundantiam, ſed ad neceſſarios quotidianae vitae uſus temperato: et non perſolventibus bellum inferunt. Ita ſimul et iuſtos, et minimo viventes (Abios) eos poëta appellavit: nam arma nunquam caperent penſione ſibi perſoluta. Contra autem ipſi ſtipendia non ſoluunt, viribus ſuis confiſi, quia aut propulſare adventantes, aut etiam aditu arcere ſe poſſe ſentiunt: id quod Aſandrum feciſſe ſcribit Hypſicrates, qui iſthmum peninſulae ad Maeotidem, CCCLX ſtadia longum, muro ducto munierit, denis turribus in ſingula ſtadia conſtitutis. Sed Agricolae, qui ibi ſunt, etſi videntur manſuetiores eſſe ac magis culti: lucro tamen dediti, et

θαλάττης ἁπτόμενοι, λῃστηρίων ἐκ [13] ἀπέχονται, ἐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλεονεξιῶν. Taurica p. 312.

§. 7.

Πρὸς δὲ [1] καὶ τὴν καταρίθμησιν [2] τῶν τόπων ἐν τῇ Χερρονήσῳ, καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν, ἃ κατεσκεύασε [3] Σκίλυρος καὶ οἱ παῖδες, οἵσπερ καὶ ὁρμητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τὰς Μιθριδάτε στρατηγάς, Παλάκιόν τε, καὶ [4] Χαῦον, καὶ Νεάπολις· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Διοφάντε, [5] Μιθριδάτῃ στρατηγοῦντος. Ἔστ δ' ἄκρα διέχουσα τὸ τῶν Χερρονησιτῶν τείχους, ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους, κόλπον ποιοῦσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· [6] τούτε δ' ὑπέρκειται λιμνοθά-

Cc 3 λαττα,

13) Codd Caſaub. ἀπέχονται.

1) καὶ abeſt a Moſc. et quidem commode.

2) Ita Codd. Caſaub. (non τὸν τόπον, ut male repetit ed. Amſtel.) quod nexum narrationis bene continet. Ipſe malebat τῶν ἐν τ. Χερρ. Vatic. Venet. Moſc. τόποις. Guarinus ſine ſenſu.

3) Per ει Moſc. per υ Guarinus et Hopperus. Σίλυρος apud Aldum. cf. ſupra p 306. (Caſ.)

4) Moſc. Vatic. Med. Χάβον.

5) Antea Μιθριδάτε στρατηγοῦντος, quae luxa videntur. Caſaub. emendat: Διοφ. τῶν ὑπὲρ Μιθρ. στρατηγ. Leviori immutatione effinxi idem.

6) Pro τούτων repoſui ex Cod. Moſc. et edd. ante Caſaubonum. Ita etiam legit Guarinus et cohaeret cum κόλπον.

et mare tractantes, latrociniis non abſtinent, aliisque id genus iniuriis et aliorum defraudationibus.

§. 7.

Praeter enumerata Cherroneſi loca, alia etiam caſtella fuerunt, quae Scilurus et filii eius exſtruxerant, iisque adverſus Mithridatis legatos belli arcibus uſi ſunt: Pallacium, Chavum, Neapolis: fuit et Eupatorium, a Diophanto conditum, qui Mithridatis ductabat exercitium. Eſt autem promontorium a Cherroneſitarum muro diſtans ſtadiis fere xv, ſinum efficiens ſic ſatis magnum, qui urbem verſus inclinat: ſupra hunc eſt lacus marinus, ſalinas

Cherro-neſus

λαττα, [7] ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ [8] Κτενὲς. [9] Ἵν' ἂν ταῦτ' ἔχοιεν οἱ βασιλικοὶ πολιορκήμενοι, τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατέστησαν, τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τῆ κόλπῳ τὸ μέχρι τῆς πόλεως διέχωσαν, ὥστε πεζεύεσθαι ῥαδίως, καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾷον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ διατειχίσματι τῷ ἰσθμῷ τῷ πρὸς τῷ Κτενῖτι προσέβαλον, καὶ τὴν τάφρον ἐνέχωσαν καλάμῳ, τὸ μεθ' ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος, νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ βασιλικοὶ καὶ ἀντεῖχον [10] τέως, ἕως ἐπεκράτησαν. Καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς [11] ἂν Ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν.

§. 8.

7) Ante Xylandrum male per ΛΛ.

8) Κτενὲς Moſc. vid. ſupra. Tum idem cum Vatic. A. B. et edd. antiquis ſubiicit ἦν, quod commode abeſt.

9) Sollicitavit hanc lectionem Caſaubonus, et in eius locum ſubſtituit: ἵν' ἂν ἐντέχοιεν. Equidem movere dubitavi, cum intelligi recte poſſet.

10) Uncos adpoſuerat Caſaubonus. At praeter Venet. habent omnes libri, certe mei.

11) Praemiſi ἂν ex Cod. Moſc. quod primus eiecit Xylander.

ſalinas habens: ibi erat etiam Ctenus. Quibus locis ut potirentur regii a Scythis obſeſſi, promontorio dicto praeſidium impoſuerunt, loco muris munito, et fauces ſinus usque ad urbem aggere ingeſto complanaverunt, ut facile pedeſtri itineri aptae eſſent, et ex duabus urbibus una quodammodo fieret: atque ita minore negotio Scythas arcuerunt. Cum autem hi et murum, quo intercluſus erat iſthmus ad Ctenuntem, aggrederentur, et ingeſtis calamis foſſam implerent: regii, quantum ab his interdiu quaſi ponte facto ſtratum fuerat, noctu incenderunt, ac tantiſper reſtiterunt, donec tandem victoriam conſequerentur. Nunc ſub regibus Boſporanorum, quos Romani conſtituerunt, omnia ſunt.

§. 8.

§. 8. Taurica.

Ἴδιον δὲ τῷ Σκυθικῷ καὶ τῷ Σαρματικῷ παντὸς ἔθνους, τὸ τὰς ἵππους [1] ἐκτέμνειν εὐπειθείας χάριν, μικροὶ μὲν γάρ εἰσιν, ὀξεῖς δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς. Θῆραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἕλεσιν ἐλάφων καὶ συάγρων· ἐν δὲ τοῖς πεδίοις, ὀνάγρων καὶ δορκάδων. Ἴδιον δέ τι καὶ τὸ, ἀετὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. Ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος [2] κόλος μεταξὺ ἐλάφου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκὸς, ὀξύτερος τούτων τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς [3] ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἶτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους, ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥᾳδίως. Τοιαύτη μὲν ἡ ἐντὸς Ἴστρου πᾶσα, ἡ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ, μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.

1) Ita dedit Caſaubonus, nec refragantibus Codd. ipſaque re, cum antea proſtaret τέμνειν.

2) Caſaubonus malit per ω, etſi ad Athenaeum 5, 7. de utraque in libris ſcriptura monet. Codd. et edd. conſtanter ſervant ο cum epitome.

3) Per ο in antepenultima Cod. Moſcov. uti Aldus et Hopperus.

§. 8.

Peculiare hoc omnibus Scythicis et Sarmaticis eſt gentibus, quod equos caſtrant, ut eo habeant eos ad parendum manſuetiores: ſunt enim parui, verum acres admodum, et contumaces. Venationes habent, in paludibus cervorum et aprorum, in campis onagrorum et caprearum. Eſt et hoc ſingulare, quod aquila iis in regionibus nulla exſiſtit. Habent autem animal quadrupes, quod ab iis Colos dicitur, magnitudine inter cervum et arietem media, album, curſu quam illa velocius, quod naribus aquam in caput haurit, ibique per dies complures reſervat, ita ut facile vivat in locis aquae expertibus. Talis ergo eſt univerſa portio Europae extra Danubium, inter Renum et Tanain fluvios, ad Ponticum usque mare, et paludem Maeotidem.

CAP

Illyris.

ΚΕΦ. Ε.

§. 1.

Λοιπὴ δ' [1] ἐστὶ τῆς Εὐρώπης, ἡ ἐντὸς [2] τοῦ Ἴστρου καὶ τῆς κύκλῳ θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, μέχρι τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἴστρου, ἐν ᾗ ἐστὶν ἥ τε Ἑλλὰς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν ἔθνη, καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν [3] Ἴστρον
p. 313. καθήκοντα, καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα θάλατταν, τήν τε Ἀδριατικὴν, καὶ τὴν Ποντικήν· πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατικὴν, τὰ Ἰλλυρικά· πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν μέχρι Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου, τὰ [4] Θρᾴκια, καὶ εἴ τινα τούτοις ἀναμέμικται, Σκυθικὰ, ἢ Κελτικά. Δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἴστρου τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι, τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιοδευθεῖσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ, τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ ταῖς Ἄλπεσι, καὶ Γερμανοῖς,

1) Ita notatum erat ex Cod. Mosc. Scilicet ἐστὶν sola habet ed. Amstel.

2) Ante Casaubonum aberat.

3) Ex emendatione Tyrwhitti, quam cum res ipsa vindicet, sine librorum suffragiis recipere non dubitavi. Vulgo ἰσθμόν.

4) Xylander Θρᾳκικά. Post recte. Idem cum prioribus περιοδευθεῖσι.

CAP. V.

§. 1.

Superest ea Europae pars, quae intra Istrum sita, et in orbem ambiens mare, ab intimo sinus Adriatici incipiens usque ad Sacrum Istri ostium porrigitur: qua continetur Graecia, et Macedonicae ac Epiroticae gentes: tum quae supra has ad Istrum pertingunt, et ad mare utrinque alluens Adriaticum ac Ponticum: nimirum ad Adriaticum Illyricae gentes: versus alterum usque ad Propontidem et Hellespontum Thraciae, et si quae eis admixtae sunt Scythicae aut Celticae. Est autem initium repetendum ab Istro, ac deinceps ordine recensenda, quae enarratis iam locis sunt proxima: nimirum quae confinia sunt Italiae, Alpibus, Germanis,

νεῖς, καὶ Δάκοις, καὶ Γέταις. Δίχα δ' ἄν τις καὶ ταῦτα διέλθοι. Τρόπον γάρ τινα τῷ Ἴστρῳ παράλληλαί εἰσι τά τε Ἰλλυρικὰ καὶ τὰ Παιονικὰ καὶ τὰ Θρᾴκια ὄρη, μίαν πως γραμμὴν ἀποτελοῦντα, διήκουσαν ἀπὸ τῆς Ἀδρίας μέχρι πρὸς τὸν Πόντον· ἧς προσάρκτια μέν εἰσι μέρη, τὰ μεταξὺ τοῦ Ἴστρου καὶ τῶν ὀρῶν· πρὸς νότον δ' ἥ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ συνεχὴς βάρβαρος μέχρι τὴν ὀρεινῆς. Πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ, τὸ [5] Αἷμόν ἐστιν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσην πως διαιροῦν τὴν Θρᾴκην· ἀφ' ὃ φησὶν [6] ὁ Πολύβιος, ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς Ἀδρίαν, καὶ [7] τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. Πρὸς δὲ τῷ Illyris.

Cc 5 Ἀδρίᾳ,

5) Gemiſtus Pletho ὁ Αἷμος. At et vulgata recte habet auctoritate Grammaticorum et uſu auctorum. cf. Diodor. Sic. 4, 82.

6) Articulus effluxit in Cod. Moſc. uti poſt ante μέγα, acceſſit contra ante Ἀδρίαν.

7) Ita ſine cauſa emendat Vindingius ad Scymnum Chium p. 6. (Hudſ.) Nempe in Caſaub. ed. 2. irrepſerat ἐπισκοτοῦντα, quod fideliter propagavit Amſtel.

manis, Dacis, Getis. Verum haec quoque in duas partes diducere licet. Etenim quodammodo aequabiliter ubique ab Iſtro diſtantem lineam conficiunt Illyrii, Paeonii, ac Thracii montes, ab Adria ad Pontum usque pertinentem: a qua verſus ſeptentrionem eſt, quod inter montes et Iſtrum interiacet regionis: verſus meridiem Graecia et huic contiguae barbarorum ſedes ad montes usque. Atque ad Pontum quidem pertingit Aemus mons, maximus eorum, qui in iſtis ſunt partibus, atque celſiſſimus, mediam fere dividens Thraciam, ex quo Polybius utrumque mare cerni falſo ait: nam et magnum eſt ad Adriam usque intervallum, et, quae viſum impediant, multa. At vero Adriam,

Illyris. Ἀδρία πᾶσα ἡ [8] Ἀρδία σχεδόν τι, μέση δ' ἡ Παιονία, καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. Ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ Θρᾴκια ἡ Ῥοδόπη, ὄμορον ὑψηλὸν ὄρος μετὰ τὸν Αἷμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικά, ἥ τε τῶν [9] Αὐταριατῶν χώρα, καὶ ἡ Δαρδανική. [10] Λέγω μὲν δὴ τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτα, συνάπτοντα τῷ τε [*] Ἴστρῳ, καὶ ταῖς [*] Ἄλπεσιν, ἃ κεῖται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τὸς [11] Οὐϊνδελικοὺς καὶ Ῥαιτοὺς καὶ [12] Τοινίους.

Adriam, tota poene eſt Ardia, ac media Pannonia, ipſa quoque ſublimis tota. In utrumque inde partem, in Thracia mons eſt confinis Pannonibus Rhodope poſt Aemum maxime altus: in altera parte verſus ſeptentrionem Illyricum eſt, et Autariatae, ac Dardanica gens. Primum itaque Illyrica ex ponamus: quae et Iſtrum et Alpes attingunt, ſita in medio Italiae et Germaniae, incipientia a lacu, qui apud Vindelicos eſt et Rhaetos et Toenios.

§. 2.

8) Auctore Stephano ſ. v. Ἄρδεα, ubi Strabonem adlegat, pro ει poſui ι, quo etiam ducit epitome, etſi male Ἀδρία dat. Probant etiam Ἀρδιαῖοι aliquoties poſt commemorati.

9) Αὐγαριατῶν Vatic. Moſc. cum Guarino, Aldo et Hoppero. Per τ dedit Xylander et inde reliqui, in qua forma et alii conſentiunt et libri Strabonis infra.

10) Moſc. λέγω μέν. Sed forma vulgata in aliis et in noſtro alibi.

11) Vulgo Οὐϊνδελικούς. At illa forma alibi effert Strabo lib. IV. p. 206. (Caſ.) cum aliis auctoribus, nec hic discrepat Guarinus. Moſc. Ἰουδελικούς. Gemiſt. Pletho Βινδελικούς. Supra p. 292. varie fluctuantur editt.

12) Nomen obſcurum. In vetere libro invenit Caſaubonus Ἐλιγττίους, quod adripuit Penzelius. Et certe in eodem ſitu coniunguntur ſupra p. 292. Ipſe Caſaubonus ſuſpicatur leg. Βοίους ex eodem Strabonis loco. Et ſic alibi lib. 4. p. 206. contermini adparent iidem et Helvetii Vindelicis et Raetis, et propius abeſt haec emendatio a vulgata omnium librorum, Guarini etiam, ſcriptura.

§. 2.

§. 2. Illyria.

Μέρος μὲν δή τι τῆς χώρας ταύτης ἠρήμωσαν οἱ Δάκοι καταπολεμήσαντες Βοΐους καὶ Ταυρίσκους ἔθνη Κελτικά, τὰ ὑπὸ [1]Κριτασίρῳ, [2]φάσκοντες, εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καίπερ ποταμῷ διείργοντος τῷ [3]Παρίσῳ, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐπὶ τὸν [4]Ἴστρον κατὰ τὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ [5]ἔτοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρᾳκίοις ὤκησαν ἀναμίξ· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δάκοι κατέλυσαν, τύτοις δὲ [5]καὶ συμ-

1) Dedi uti ſupra legitur p. 304. (Caſ.) in libris et ſcriptis et editis. Vatic. et Moſc. hic Ἐυρετασίρῳ. Gemiſt. Pletho omiſit. Ante Caſaub. in editis erat Κρετοσίρῳ, quod praetulit etiam Guarinus. Caſaubonus poſuit Κρετασίρῳ. Amſtel. hic ut ſupra per α.

2) Hanc Caſauboni emendationem egregie confirmat Gemiſtus Pletho cum Cod. Medic. Eius etiam veſtigia ſervarunt Vatic. Moſc. et Venet. in quibus φάσκοντος. Vulgatam φάσκοντι intulit Aldus et reddiderat Guarinus cum Penzelio, qui referrent ad Κριτασίρῳ.

3) Ita omnes libri. Ortelius in theſ. Geogr. h. v. pro Mariſo habet, et, quem adlegat, Xylander. At quod huc propius, ſic emendat Caſaubonus ex Strabone p. 304. Contra movit difficultates Ferrarius in Lex. Geogr. h. v. ab exitu eius in Danubium arceſſitas, etſi idem de Mariſo ſupra p. 304. (Caſ.) Gravior obiicitur difficultas ex utriusque fluvii ſitu et curſu intra et extra Iſtrum, uti ex ſuperiorum p. 304. in. comparatione intelligitur. Potius Martus ſ. Bargus p. 318. (Caſ.) huc referatur, etſi aliquantum repugnante ſcripturae diverſitate.

4) Gemiſt. Pletho inſerit καὶ ante οὗτοι. Poſt Moſc. ἀναμὶξ ὤκησαν.

5) Addidi καὶ ex Moſc.

§. 2.

Huius regionis partem vaſtam deſertamque reddiderunt Daci, debellatis Boiis et Tauriſcis Gallicis gentibus, Critaſiro ſubiectis, qui eam ſibi vindicabant regionem, quanquam amnis diſtingueret Pariſus, qui a montibus in Iſtrum defluit per Scordiſcos Gallos. Hi enim permixti Illyriis ac Tracibus habitabant. Verum illos Daci deleverunt, his ſaepe etiam uſi ſunt

Illyria. συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. Τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Παννόνιοι [6] μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἴστρου πρὸς [7] ἄρκτον καὶ ἕω· πρὸς δὲ τἄλλα μέρη ἐπὶ πλέον διατείνουσιν. Ἡ δὲ Σεγεστικὴ πόλις ἐστὶ Παννονίων ἐν συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἁπάντων πλωτῶν, εὐφυὲς ὁρμητήριον τῷ πρὸς Δάκας πολέμῳ· ὑποπέπτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν· αἱ διατείνουσι μέχρι τῶν [8] Ἰαπόδων, Κελ-
p. 314. τικοῦ τε ἅμα καὶ Ἰλλυρικοῦ ἔθνους· ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσι πολὺν καταφέροντες εἰς αὐτὴν τόν τε ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. Εἰς γὰρ [9] Ναύπορτον ἐξ Ἀκυλητίας ὑπερθεῖσι τὴν [10] Ὄκραν εἰσὶ σταδίοι τριακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἁμάμαξαι κατά-

6) Mosc. μέχρις Αἰγεστικῆς, Vatic. μέχρις Αἰγεστικῆς. Simili errore antea Aldus et Hopperus τὰς Κορδίσκους.

7) Gemist. Pletho ἄρκτους, et Mosc. τἄλλα.

8) Tuetur τὸ ο contra Cluver. in Ital ant. 1, 19. Holsten. ad Stephan. p. 122. Et sic alibi noster effert cum epitome.

9) Ita pro Ναύστονον vult Casaubonus. Recte, quod aliunde constat. Adsentitur Mannert in Geogr. T. 3. p. 729. Eadem commutatio in Plinio 3, 22. (18.)

10) Vatic. et Gemist. Pletho ubique primam dant per ε, ut Aldus et Hopperus, Mosc. hic recte etsi sibi parum in aliis locis constat. Guarinus hic tamquam obscurum praeteriit, post ἄκρα legisse adparet. Contra ο epitome. cf. de commutatione supra p. 202. et p. 207. (Cas.)

sunt sociis. Reliqua versus septentrionem et orientem tenent Pannonii, usque ad Segesticam et Istrum: versum reliquas plagas magis extenduntur. Urbs Pannoniae est Segestica ad confluentes sita multorum amnium, navigabilium omnium, arx belli in Dacos opportuna: sita est enim subAlpibus, quae ad Iapodes usque porriguntur, gentem partim Gallicam, partim Illyricam: atque inde multi labuntur fluvii, deferentes ad urbem cum alias, tum Italicas merces. Nam ab Aquileia trans Ocram Nauportum usque Tauriscorum oppidum, quo vehicula devehuntur, transitus est stadiorum CCCL, aut, ut aliis vide-

[11] κατάγονται, τῶν [12] Ταυρίσκων ὅσαν κατοικίαν· ἔνιοι δέ φασι [13] πεντακοσίους. Ἡ δ' Ὄκρα [14] ταπεινότατον μέρος τῶν Ἄλπεών ἐστι τῶν διατεινουσῶν [15] ἀπὸ τῆς Ῥαιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξαίρεται τὰ ὄρη πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι, καὶ καλεῖται Ἄλβια. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ Τεργέστης, κώμης Καρνικῆς, ὑπέρθεσίς ἐστι διὰ τῆς Ὄκρας εἰς ἕλος Λύγεον καλούμενον. Πλησίον δὲ τοῦ [16] Ναυπόρτου ποταμός ἐστι [17] Καρκόρας, ὃ Illyris.

11) Ita omnes Codd. quibus conclamantibus obniti nolui. Guarinus etiam *perducuntur*. Vulgo κατεγίνονται inde ab Aldo auctore.

12) Xylander distinguit: Ταυρίσκων. οὖσαν — At Strabo solet interpositis coniuncta divellere.

13) Sic dedit Casaub pro πεντακόσιοι, quod habent eius Codd. cum Vatic. A. B. et V. Moscov. et Aldus praescripsit. Nempe superiori formae accommodarunt, vel subintellexerunt ὄτι. At et numerum ipsum sollicitat Casaubonus ex lib. 4. pag. 207. ut reponatur τετρακοσίους. Tuetur tamen alterum Guarinus etiam cum MSS.

14) Vulgo ante Casaubonum ταπεινότερον, ut recte monet ed. Amstel. non item Casaub. 1. et 2. (ταπεινότατον). Probant Codd. cum Guarino, et comprobat Strabo ipse lib. 4. p. 207. (Cas.)

15) Adiicit Gemist. Pletho ἀφ' Βινδελικίας. Mox Mosc. Ἐντεῦθεν δ' ἐξαίρεται ex Strabonis more inserto δὲ, quod vulgo abest.

16) Sic, ut ante dedi pro Ναυπόντου ex emendatione Casauboni. Idem antea τῷ Τεργέστης praeposuit ἐκ, quod superiores neglexerant. Mosc. Τεργέται.

17) MSS. Casaub. Venet. Mosc. Gemist. Pletho Καρκόρας. Guarinus, Aldus et hinc reliqui Κορκόρας. Secutus igitur sum Codd. Cluvet. in Ital. ant. 1, 32. p. 349. volebat: χαραδρώδης.

videtur, 10. Est autem Ocra pars Alpium a Rhaetis ad Iapodes porrectarum humillima: apud Iapodes rursum se attollunt montes et vocantur Albii. Similiter traiectus montis est a Tergesta, vico Carnico, ad lacum Lugeum. Vicinus autem Nauporto fluvius est Corcoras, qui merces

Illyris. ὁ δεχόμενος τὰ Φορτία· ἕτος μὲν ἂν εἰς τὸν [18] Σάον ἐμβάλλει, ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Δρᾶβον· ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον, κατὰ τὴν Σεγεστικήν. Ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Νόαρος [19] πλῆθος προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τῆ Ἀλβίᾳ ὄρους [20] Κόλαπιν, συμβάλλει τῷ [21] Δανυβίῳ κατὰ τὰς Σκορδίσκους. Ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ τὰς ἄρκτους [22] ἐστίν· ὁδὸς ἀπὸ [23] Τεργεστῶν ἐπὶ τὸν Δανύβιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. Ἐγγὺς δὲ τῆς Σεγεστικῆς ἐστι καὶ ἡ [24] Σισκία Φρούριον, καὶ Σίρμιον ἐν ὁδῷ κείμενα τῇ εἰς Ἰταλίαν.

§. 3.

18) Σαύον libri omnes. Ut tamen conſtantiam accurati ſcriptoris tuerer, in eadem praeſertim narratione, dedi Σάον. cf. lib. 4. p. 207. Tantum Moſc. alio accentu Σαῦον.

19) Moſc. Medic. πλήθει, eleganter et apte, dummodo νῦν ante συμβάλλει addatur, quod et cenſuit Gronov. in Varr. Geogr. p. 192. Gemiſtus Pletho vocem tamquam ſuperfluam forte, praeteriit. Palmerio in exercitt. in auctor. Gr. p. 299. omnino πλῆθος diſplicebat, et in eius locum ſubſtituebat πλωτός.

20) Compoſui ad lib. 7. p. 207. (Caſ.) Codd. enim cum Guarino et edd. Κάλαπιν, tantum poſt Caſaub. 1. Καλάπιν. Eadem variatio in Plinio 3, 28. (25.)

21) Δανυβίῳ ut alibi Moſc.

22) Sublatam poſt ὁδὸς diſtinctionem revocavi monente Gemiſto Plethone ſenſuque ipſo. Atque ita iam fecerant Xylander et Penzel.

23) Moſc. Τεργέστε.

24) Sic repoſui ex Cod. Moſc. pro Σύσκια comprobante etiam Guarino, quibus accedunt ſat multorum auctorum teſtimonia,

ces excipit: atque hic in Savum influit, Savus in Dravum, hic in Noarum apud Segeſticam. Inde Noarus augetur recepto Calapi amne (qui ex Albio monte per Iapodas delabitur) inque Danubium apud Scordiſcos exit. Navigatio fere eſt verſus ſeptentrionem. Iter a Tergeſta ad Danubium ſtadiorum circiter CIↃ CC. Prope Segeſticam ſunt etiam Siſcia oppidum, et Sirmium, in Italico itinere.

§. 3.

§. 3. Illyria.

Ἔθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννονίων Βρεῦκοι, καὶ [1]Ἀνδιζήτιοι καὶ [1]Διτίωνες, καὶ [2]Πειρῶσται, καὶ Μαζαῖοι, καὶ [3]Δαισιτιᾶται, ὧν Βάτων ἡγεμὼν [4]ἦν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα συστήματα μικρὰ, [5] ἃ διατείνει μέχρι καὶ Δαλμα-

mōnia, certe libri optimi, uti in Dione 55, 30. et numorum gravior fides. Antea ex Vatic. et Moſc. addidi δὲ, quo in progreſſionibus ſolet uti noſter. Primus omiſit Xylander. Poſt καίμεναι adfert Vatic.

1) Sic Gemiſt. Pletho, Venet. et Guarinus, Διατίωνες Vatic. et Moſc. In Medic. a prima manu Διτίωνες, a ſecunda Διασυῶνες. Codd. Caſaub. Διασίωνες et Διτίωνες, non, ut refert ed. Amſtel. Δισίωνες Aldus, Hopperus, Xylander Δάσωνες Caſaubonus Δάσωνες. Primam formam recepi aliorum auctorum ope et ſuffragio Holſtenii in Ortel. p. 66. adiutus.

2) Pro υ in prima ex Moſc. et Gemiſt. Plethone cum edd. ante Caſaubonum. Per ι reddit etiam Guarinus, per ι Ptolem. 2, 17.

3) Moſc. — ἅται.

4) Deeſt in edd. ante Caſaub. etiam in Codd. Vat. et Moſc. et nemo deſideret.

5) Variis partibus hic locus laborabat. Vulgo enim: μικρὰ διατείνει — καὶ Σαρδιαίων λόγοι — quae confuſa pronuntiat Xylander. Ut nexum artius contineret Caſaubonus emendavit, ἃ διατείνει, vel διατείνει δέ. Illud praetuli tamquam praeſentius remedium, certe lenius. Facile enim hic elidi potuit ἄ. Ita etiam intellexit Gemiſt. Pletho, apud quem διατείνοντα, quod et reddidit Guarinus. Poſt καὶ omittitur in Vatic. et Moſc. non male. Inde pro, δέ τι Moſc. dat δ' ἔτι. Sequitur Σαρδιαίων, quod vulgo hic ferebatur. Caſaubonus quidem initio *Sardiotas* Ptolemaei (2, 17.) *Sardiates* Plinio 3, 26. (22.) intellig. poſſe putabat, poſt ad *Adriaeos* ferebatur, in quo acceſſit Holſten. ad Stephanum p. 44. et 284. aliique. Nempe ad hos tota narrationis ſumma ſpectat, probat etiam ipſa forma, cum

§. 3.

Gentes Pannonum ſunt Breuci: Andizetii, Ditiones, Peiruſtae, Mazaei, Daeſitiatae, quorum dux Bato, aliique minores et obſcuriores conventus, qui usque ad Dalma-

Illyris. Δαλματίας, σχεδὸν δέ τι καὶ Ἀρδιαίων, ἰόντι πρὸς νότον· ἅπασα ἡ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου παρήκουσα ὀρεινὴ μέχρι τοῦ Ῥιζονικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς, μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. Σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν [6] ποιητέον τὴν ἀρχὴν τῆς συνεχοῦς περιοδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων πρότερον. Ἔφαμεν δὲ ἐν τῇ περιοδείᾳ τῆς Ἰταλίας, Ἴστρους εἶναι πρώτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ τοῖς Κάρνοις· καὶ [7] διότι μέχρι Πόλας, Ἰστρικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὅρους. Οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. Τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας τῶν [8] πρὸ τῆς Πόλας ἐπὶ Ἀγκῶ-

cum a Sardus, Illyrici urbe, deſcendat Sardenus. Crebram autem eſſe in libris hanc confuſionem docuerunt praeter Holſtenium multi, quos etiam commemoravit Schweighaeuſer. ad Polyb. 2, 11, 10. Sic infra. Denique Gemiſt. Pletho poſt Σαρδιαίων ponit diſtinctionem maximam, unde ſic pergit: Ἰόντι δὲ πρὸς Νότον σχεδόν τοι ἅπασα. — At vulgata diſtinctio progreſſionem magis ſuſtinet. Poſt Ῥιζον. per ω malit Schweighaeuſer. ad Polyb. 2, 11, 16.

6) Moſc. τὴν ἀρχὴν ποιητέον.

7) Ante Caſaubonum ἐφ' ὅτι.

8) MSSti πρὸ τῶν πόλεων cum Guarino, uti Aldus et Hopperus.

Dalmatiam, et fere Ardiaeos, verſus meridiem ſi quis proficiſcatur, pertingunt. Quidquid autem regionis ab intimo Adriae ſinu usque ad Sardiaeos et Rizonicum ſinum protenditur, montoſum eſt, interpoſitum mari et Pannoniis. Atque hinc ſane videtur non incommode initium nos facturos, continenti oratione ambitum iſtum totum deſcripturos: paucis modo repetitis eorum, quae ſupra dicta fuerunt. Docuimus enim in Italiae deſcriptione, primos in Illyrici ora maritima eſſe Iſtros, conterminos Italiae et Carnis: principeſque noſtros hodie Italiae fines ad Polam usque Iſtriae urbem protuliſſe. Hi igitur fines circiter ιο cccc ſtadia ab intimo ſinus abſunt: totidemque ſtadia ſunt a promontorio, quod

eſt

Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν Ἐνετικήν. Ὁ δὲ πᾶς Ἰσρι- Illyris.
κὸς παράπλους [9] χιλίων τριακοσίων.

§. 4.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων σα-
δίων· ἴδρυνται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἄλβίῳ ὄρει
τελευταίῳ τῶν Ἄλπεων ὄντι, ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν
ἐπὶ τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἴστρον καθήκοντες, τῇ δ' ἐπὶ
τὸν Ἀδρίαν, [1] ἀρειμάνιοι μὲν, ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ
τοῦ Σεβαστοῦ [[2] Καίσαρος] τελέως· πόλεις δ' αὐτῶν
Μέτυλον, [3] Ἀρύπεινον, Μονήττιον, Οὔενδον· λυπρὰ δὲ p. 315.
τὰ

perus. Sine ſenſu. Xylander repoſuit πρὸ τῆς Πόλης, cui quidem ita Caſaubonus adſentitur, ut ponat in nota Πόλας. Hoc nempe fert uſus Strabonis. Equidem, quod tamen ipſe removerat a textu, recipere auſus ſum, recepitque antea Penzelius.

9) Ita dedit Aldus. Codd. Caſaub. Vatic. Moſc. Gemiſt. Pletho (qui et τάδια addit.) χίλια τριακόσια.

1) Moſc. ἀρεμ. Aldus et Hopper. ἐρημ. Tum Moſc. ἐκπεπονημένοι.

2) Deeſt in Vatic. Moſc. et Gemiſt. Plethone. Agnoſcit Guarinus cum edd. Uncis tamen incluſit Caſaubonus. Strabo modo omittit, modo addit: etſi hoc ſaepius. Poſt πόλις Moſc.

3) Accommodavi haec, ne a ſe deſciſcere cogeretur Strabo ad lib. 4. p. 207. (Caſ.) Vulgo: Ἀρύπινος, Μονήτον, Οὔενδος. Ex libris haec: Moſc. Ἀρυπῖνος. Vatic. A. B. Μονήτιον. Gemiſt. Pletho et Moſc. Μονήτιον, uti Aldus, Hopper. Xylander cum Guarino, quod et praefert ad Appian. p. 672. Schweighaeuſer. Tum Vatic. A. B. Moſc. Medic. Οὐένδον, Gemiſt. Pletho Οὔενδον.

eſt ante Polam ſitum, ad Anconem, Venetico agro ad dextram relicto. Tota ora Iſtriae, ſtadiorum CIↃ CCC.

§. 4.

Siti ſunt Iapodes ſub Albio monte, qui finis eſt Alpium, admodum alto: ac partim ad Pannonios et Iſtrum pertingunt, partim ad Adriam: bellicoſa gens, ſed ab Auguſto Caeſare prorſus defatigata. Urbes eorum, Metulum, Arupenum, Monettium, Vendum: regio eſt inops:

Illyris. τὰ χωρία, καὶ ζειᾷ, καὶ κέγχρῳ τὰ πολλὰ [4] τρεφο-
μένων· ὁ δ' ὁπλισμὸς Κελτικός· κατάστικτοι δ' ὁμοίως
καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θραξί. Μετὰ δὲ τὸν
τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρνικὸς παράπλους ἐστὶ, μείζων τῷ
προτέρῳ σταδίοις πεντακοσίοις .... [5] ἐν δὲ τῷ παρά-
πλῳ, ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλουν ἔχων μέχρι [6] Δαλ-
ματέων καὶ Σκάρδων [7] Λιβυρνὴ πόλις.

§. 5.

Παρ' ὅλην δ' ἣν εἶπον παραλίαν, νῆσοι μὲν αἱ Ἀψυρ-

δον. MSS. Caſaub. Οὐίνδω, quod ex Αὐινδὼ ſ. Αὐινδὼ corruptum eſſe cenſet Schweighaeuſer c. l. Terminationem certe alia etiam probant, et ſic Guarinus: *Vendonis urbs.* Edd. habent ante Caſaub. Οὔινδον, qui invexit Οὔινδος.

4) Praetuli hanc Codd. Vatic. Moſc. Caſaub. Gem. Plethonis lectionem. Ab Aldo inde propagatum τρεφόμενοι, etſi et hoc intelligi poteſt.

5) Ante haec verba locum vacuum in ſuis libris fuiſſe notat Caſaubonus, quem manus recentior in Cod. Moſc. addiro διακοσίοις expleverat. In edd. ante Caſaubonum omnia arte cohaerent, et, quod videtur, in Codd etiam, certe de Veneto, legi. Totum autem locum ſic exhibet Gemiſtus Plethо: μείζων τῷ προτέρῳ μέχρι Δαλματῶν κ. Σκάρδων. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ — ἔχων μέχρι Λιβ. πόλιν.

6) Moſc. Δελμ. nota variatione.

7) Vatic. A. B. Moſc. Λιβυρνὴ, quod mutabat Caſaub. in Λιβυρνικὴ. Ante eum κεὶ Λιβύρνη, quaſi urbs hoc nomine intelligenda ſit, qualem agnoſcit in verſione Penzelius, et innuit, etſi dubia fide, Zoſimus 5, 20. qui idem habet πλοῖα Λίβυρνα pro Λίβυρνα, ut et ſic vulgata ferri poſſit, ſi vel ad aliam rationem confugere nolis, in Zoſimo Italiae urbs eſt.

inops: Zea fere et milio victitant: armatura iis Gallica: notis compuncti ſunt corpora, in morem reliquorum Illyriorum et Thracum. Poſt Iapodum oram Liburnica ſuccedit, longior priore ſtadiis 10. Eſt in ea ora fluvius, quo adverſo ſubvehuntur merces usque ad Dalmatas: et urbes, Scardon, et Liburna.

§. 5.

Iuxta totam, quam explicaui, oram, inſulae ſunt Abſyrti-

[1]Ἀψυρτίδες, περὶ ἃς ἡ Μήδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν ἀδελφὸν Ἄψυρτον διώκοντα αὐτήν. Illyria.
Ἔπειτα ἡ [2]Κηρυκτικὴ κατὰ τὰς Ἰάποδας· εἶθ' αἱ Λιβυρνίδες περὶ τετταράκοντα τὸν ἀριθμόν· εἶτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώταται δ' [3]Ἴσσα, Τραγύριον, [4]Ἰσσέων κτίσμα· Φάρος, ἡ πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα· ἐξ ἧς Δημήτριος ὁ Φάριος.

§. 6.

[1]Ἔπειτα ἡ τῶν [2]Δαλματέων παραλία, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῶν Σάλων. Ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολεμησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας δ' ἔσχεν ἀξιολόγους εἰς πεντήκοντα, ὧν τινας καὶ πό-

1) Ita accentum constituit Mosc. cum aliis.

2) Accommodavi ad lib. 2. p. 124. pro Κυραικτικὴ, etsi praetulerim Κυρικτικὴ ex Vatic. et Mosc. addicentibus etiam aliis auctoribus. In epitome etiam (ed. Bas.) Κυρηκτικὴ, nempe η pro ι, ut solet.

3) Mosc. Ἴσα.

4) Ante Xylandrum Ἰσέων, Mosc. Ἰσσαίων, forte rectius, certe usitatius.

1) Antea Καὶ ἡ — Casaubonus, quod interruptam narrationem contexeret Strabo, legi iubet Ἐξῆς δὲ ἡ τῶν — id quod ipso sensu stabilit Gemist. Pletho, cuius lectionem malui sistere. Etiam Guarinus: *Dehinc* —

2) Δαματέων Vatic. Venet. Mosc.

syrtides, ubi Medea dicitur fratrem suum Absyrtum interfeciſſe, qui ipſam perſequebatur. Deinceps eſt Cerystica pone Iapodas, ſequuntur Liburnicae, numero ad LX: tum aliae, quarum nobiliſſima Iſſa: Tragurium ab Iſſenſibus condita: Pharus, quae olim Parus, Parionum colonia, patria Demetrii Pharii.

§. 6.

Tum ora maritima Dalmatarum, et navale eorum Salona. Eſt haec gens ex earum numero, quae diuturnum cum Romanis bellum geſſerunt: habuit oppida memoratu digna ad L, de quibus

Illyris. λεις Σάλωνά τε καὶ [3]Πριάμωνα, καὶ Νινίαν, καὶ Σινώτιον, τό, τε νέον καὶ τὸ παλαιὸν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ Σεβαστός. Ἔστι δὲ καὶ [4]Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον. [5]Δάλμιον δὲ, μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικρὰν δ' [6]ἐποίησε Νασικᾶς, καὶ τὸ πεδίον μηλόβοτον διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἴδιον δὲ τῶν Δαλματέων, τὸ διὰ ὀκταετηρίδος [7]χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι [8]νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ [9]παραλίᾳ ταύτῃ, ἴδιον· πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβά-

3) Forte Πρίαμωνα ex Appiano, ad quem vid. Schweighaeuſer p. 669.

4) Sic dedi aliorum auctoritate lapidumque exemplo confirmatus, pro vulgato Ἀνδρήτριον. Gemiſt. Pletho tantum Ἀδρήτιον.

5) Poſuit Xylander retinuitque Caſaubonus, probante Stephano et ad eum Holſtenio p. 90. Poſt invectum eſt Δαλμί ον, et olim legebatur Δαίμμιον etiam in Guarino et Cod. Vatic. et Moſc.

6) MSS. Caſauboni, Moſc. Gemiſt. Pletho ἐποίησεν Ἀσικᾶς vel Ἀσίκας. Nempe τὸ ν ereptum uni adpenderunt alteri. Male etiam ante Xylandrum Νασικᾶς.

7) Articulum praemittunt Stephanus ſ. v. Δάλμιον et Euſtath. ad Dionyſ. p. 97. ubi tacite hunc locum repetunt.

8) Sic pro νομίσματι ante Caſaubonum, uti et eſt in Vatic. Moſc. et apud Euſtath. c. l.

9) Ante Caſaubonum Ἰταλίᾳ, cuius emendationem probant praeter ſenſum Codd. cum Guarino. Poſt idem pro ſuperiorum ἀλλήλους, quod et habet epitome in edit. Baſil. iisdem ductus cauſis repoſuit ἄλλους. Idem fecit in πολλοὺς pro πολλοῖς.

bus et urbes nonnullae Salona, Priamo, Ninia, Sinotium novum ac vetus, ab Auguſto iſta ſunt combuſto. Eſt et Andretium caſtellum probe munitum: et Dalmium magna urbs, unde nomen genti, eam urbem Naſica exiguam redegit agrumque pecori paſcuum, ob incolarum avaritiam. Proprium hoc habent Dalmatae, quod octavo quoque anno agros denuo dividunt: nam quod nulla moneta utuntur, id reſpectu vicinorum Italorum eis eſt peculiare: alioqui id cum multis aliis barbaris habent commune, quod numismate inter

βαρβάρων πολλὰς κοινόν. [10] Ἀρδιον δὲ ὄρος ἐστὶ, μέ- Illyria.
σον τέμνον τὴν Δαλματικὴν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον, τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. Εἶθ' ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Δαόριζοι, καὶ [11] Ἀρδιαῖοι, καὶ [12] Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἡ Μέλαινα [13] Κόρκυρα καλουμένη, καὶ πόλις, Κνιδίων κτίσμα· τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἡ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρότερον. Παρίων γάρ ἐστι κτίσμα.

§. 7.

[1] Οὐαραλίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν τοὺς

10) Sic poſuit Xylander, quem adiuvat praeter ſubſequentia de Ardiaeis Gemiſt. Pletho, etſi hic ſuo more Σάρδιον adfert. Alii Codd. cum epitome, Guarino et edd. ante et poſt Xylandrum Ἄδριον.

11) Gemiſt. Pletho Σαρδιαῖοι, de quo ſupra.

12) F. Παλαραῖοι ex Stephano et Appiano in Illyr. c. 10. etſi hic Παλάριοι ex augmento.

13) Ex Codd. Caſaub. Moſc. Gemiſto Plethone et Guarino. Atque ita ſecum concinit Strabo p. 124. (Caſaub.) et alibi. Omnes editi Κέρκυρα. Scriptura antiquitus inſtabilis, uti adparet vel ex Euſtath. ad Dionyſ. c. 494. Numi praeferunt ∞. Alii aliter.

1) Sic omnes libri ſcripti et editi cum Guarino. Tantum Moſc. οὐ ἀραλίους. Xylander coniecerat παραλίους, minus ex re, quam Cod. veſtigiis. Contra I. Fr. Gronov. ad Liv. 27, 30, 13. emendat Οὐαρδαίους (minus bene poſt Ἀρδυαίους Caſaub. ed. Polybii deluſus) cui adſentitur Schweighaeuſer. ad Appian. in Illyr. c. 10. p. 667. et ad Polyb. 2. 11. p. 366. hiſtoria adnuente. Neque tamen recipere auſus ſum.

inter ſe non utuntur. Porro mons, cui nomen Ardium, Dalmatiam mediam ſecat, ut altera eius pars ad mare ſpectet, altera in diverſum. Sequitur Naro amnis, et qui apud eum ſunt Daorizi, Ardiaei, Pleraei: quorum his propinqua eſt inſula Corcyra, Melaena cognominata, et urbs, a Cnidiis condita. Ardiaeis vicina eſt Pharos, ante Paros dicta: eſt enim a Pariis condita.

§. 7.

Varalios autem poſteri dixerunt

Illyris. [2]Ἀρδιαίους· ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν [3]μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λῃστηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. Τραχεῖα δὲ χώρα καὶ λυπρὰ, καὶ ἀγεωργῶν ἀνθρώπων· [4]ὥστ' ἐξέφθαρται τελέως, μικρῷ δὲ καὶ ἐκλέλοιπε. Τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελέως ἐταπεινώθησαν καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ [5]Σκορδίσκοι· Ἰλλυριῶν δὲ Αὐταριᾶται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι· Θρᾳκῶν δὲ Τριβαλλοί, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς,
p. 316. ὕστερον δὲ ὑπὸ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων [6]ἐκπολεμούμενοι.

§. 8.

Μετὰ δ' ὃν τὴν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραίων παραλίαν,

2) Praepoſito Σ. Aldus et Hopperus, de quo antea.

3) Moſc. μισογαῖαν. vid. ſupra p. 289. (Caſ.) Idem poſt λειμεων.

4) Gem. Pletho ſic effert: ὥστ' ἐξέφθαρται μικρῷ τελέως τὸ ἔθνος καὶ ἐκλέλοιπε. Expeditiori curſu.

5) Moſc. Σκορδίσαι, ut Aldus et Hopperus et epitome in ed. Baſil. Guarinus: *Scordicae*. De Iordan in origin. Slavic. P. 4. p. 26. coniiciebat Ταυρίσκοι. At vid ſupra p. 313.

6) Codd. Caſaub. in quibus etiam hic erat lacuna, et Venet. πολεμούμενοι.

xerunt Ardiaeos. Sed hos a mari, quod latrociniis infeſtarent, in mediterranea abegerunt Romani, coëgeruntque agriculturae vacare. Eſt autem regio ea ſterilis atque aſpera, neque agricolis conveniens: itaque ea gens tantum non funditus periit. Quod quidem aliis quoque eo in tractu gentibus uſu venit: quorum enim ſumma olim fuit potentia, nunc vel omnino nulli ſunt, vel ad imam redacti conditionem: ut de Gallis Boii et Scordiſci, de Illyricis Autariatae, Ardiaei, Dardanii: de Thracibus Triballi: primum a ſe invicem attriti, deinde a Macedonibus et Romanis prorſus oppreſſi.

§. 8.

Poſt Ardiaeorum et Pleraeorum oram Rhizaeorum ſinus

ραλίαν, ὁ Ῥιζαίων κόλπος ἐστὶ καὶ [1]Ῥίζων πόλις, καὶ ἄλλα πολίχνια, καὶ Δρίλων ποταμὸς ἀνάπλων ἔχων πρὸς ἕω μέχρι τῆς Δαρδανικῆς. [2]Συνάπτει δὲ τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Παιονικοῖς πρὸς μεσημβρίαν· καθάπερ καὶ οἱ [3]Αὐταριᾶται καὶ [4]Δασαρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄντες, καὶ τοῖς Αὐταριάταις. Τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσι καὶ οἱ [5]Γαλάβριοι, παρ' οἷς πόλις ἀρχαία· καὶ οἱ Θυνάται, [6]Μαιδοῖς, ἔθνει Θρᾳκίῳ πρὸς ἕω [7]συνάπτοντες. Illyris.

1) Ita vett. libri cum epitome. Ante Caſaub. Ῥιζαίων πόλις. Tum ἐστὶ elapſum eſt in ed. Xyl.

2) Gemiſt. Pletho ἡ συνάπτει τ. Male. In Moſc. defuit δέ.

3) Teſte Caſaubono vett. libri fere ſemper Ἀταυριᾶται. Mei non diſcrepant, nec Guarinus. Paullo tamen poſt Moſc. Αὐταριάταις.

4) Geminato σ ſcribi vult Caſaubonus, et ex aliorum uſu praefert Holſten. ad Steph. p. 93. Recte quidem omnino, neque tamen hic, renuentibus omnibus libris, indubie. Quae ſubiiciuntur obſcura ſunt, nec Codicum luce inclareſcunt. Intacta dimiſit Penzelius, ut epitome.

5) Ignotus populus, quem omnes libri tamen hic produxerunt, incertaeque variorum coniecturae, quos hic nolo commemorare. In excerptis eclogarum Strabonis ex Cod. Vatic. 175. haec legerat Siebenkees: Ἥτε τῶν Γαριατῶν χώρα — Καὶ αὐτὴ ἡ Δαρδανία, quae, etſi languide ſatis, h. l. reſpiciunt.

6) Poſui Μαιδοῖς per αι, quod probat literarum ordo in Stephano et alia. Tum accentu reiecto in ultimam, uti editur etiam p. 318. (Caſ) pro Μίδαις. Ita nempe ab auctore gentis Μαῖδος accentu diſcrepare talia, monent Grammatici.

7) Ex Gemiſto Plethone oratione concinniori. Vulgo συνάπτουσιν.

ſinus et urbs, aliaque oppida, et Drilo fluvius, quo adverſo navigatur orientem verſus usque ad Dardanicam. Attingit autem Macedonicas et Paeonicas gentes verſus meridiem: ſicut et Autariatae et Daſaretii, aliique populi aliis partibus ſe et Autariatas attingunt. Dardanicarum ſunt etiam Galabrii, apud quos urbs eſt antiqua: et Thunatae, Maedis, Thraciae genti, orientem

Illyris. Ἀγριοι δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελέως, ὥσθ' ὑπὸ ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια, ἐνταῦθα διαίτας ποιεῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν, μουσικοῖς ἀεὶ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὀργάνοις. Οὗτοι μὲν δὴ ἐν τῇ μεσογαίᾳ· [8] μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ ὕστερον.

§. 9.

Μετὰ δὲ τὸν [1] Ῥιζονικὸν κόλπον, Λισσός ἐστι πόλις καὶ Ἀκρόλισσος, καὶ Ἐπίδαμνος [2] Κορκυραίων κτίσμα, ἡ νῦν Δυρράχιον, ὁμωνύμως τῇ χερρονήσῳ λεγομένη, ἐφ' ἧς ἵδρυται. Εἶθ' ὁ Ἄψος ποταμὸς, καὶ ὁ [3] Ἄωος, ἐφ' ᾧ Ἀπολλωνία πόλις εὐνομωτάτη, κτίσμα Κορινθίων καὶ Κορκυραίων, τῷ ποταμῷ μὲν ἀπέ-

8) Per ω Mosc.

1) Sic emendabat pro Ῥιζικὸν Casaubonus, uti Holsten. ad Stephanum p. 273. ex aliorum usu et etymologiae ratione. Confirmant id suffragiis suis Gemistus Pletho et Constantin. Porphyrog. de them. 2, 9. ubi Strabonis totum h. l. manifeste repetiit. Mox pro Λισσὸς Mosc. Λίσσος. Accentus fluctuatur.

2) Dedi constantiae causa, uti post. Momenta supra.

3) Λᾶος epitome in ed. Basil. uti vulgo apud Ptolem. 3, 13. (cf. ad Flor. 2, 7, 10.) ex crebra confusione τῦ Α et Λ. cf. et ad Polyb. 5, 110. in.

entem versus contermini. Enimvero Dardanii quanquam essent oppido agrestes, adeo ut etiam subter sterquiliniis effossas spelunceas inhabitarent: musicae tamen operam dederunt, semperque usi sunt musicis fistulis, et instrumentis, quae fidibus intenduntur. Atqui hi quidem sunt in mediterraneis, quorum postea quoque faciemus memoriam.

§. 9.

Post sinum Rhizonicum Lissus est, et Acrolissus, et Epidamnus a Corcyraeis condita, quae nunc a peninsula, cui imposita est, nomen Dyrrachii tenet. Inde Apsus, et Aous fluvii, atque prope hunc Apollonia urbs legibus optimis temperata, condita a Corinthiis et Corcyraeis, dissita

ἀπέχουσα σταδίους δέκα, τῆς θαλάττης δὲ ἑξήκοντα. Illyria.
Τὸν δ' Ἄωον Αἴαντα καλεῖ Ἑκαταῖος, καί φησιν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου, τοῦ περὶ Λάκμον, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τόν τε Ἴναχον ῥεῖν εἰς Ἄργος πρὸς νότον, καὶ τὸν Αἴαντα πρὸς ἑσπέραν [4] εἰς τὸν Ἀδρίαν. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνιατῶν καλεῖταί τι Νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ ἀναδιδοῦσα· ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι ῥέουσι χλιαροὶ καὶ [5] ἀσφάλτου, καιομένης, ὡς εἰκὸς, τῆς βώλου τῆς [6] ἀσφαλτίτιδος· μέταλλον δ' [7] ἐστὶν αὐτῆς πλησίον ἐπὶ λόφου· τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς [8] ἐγχωννυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης [9] εἰς ἄσφαλτον, ὥς φησι Ποσειδώνιος.

4) Ita ex re Caſaubonus pro πρὸς poſuit εἰς, quem videtur probare Guarinus, certe Gemiſtus Pletho, qui ſic habet: εἰς Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν τε καὶ τὸν Ἀδρίαν. MSS. Caſaub. Vatic. A. B. Moſc. uti editi ante Caſaubonum καὶ πρὸς τὸν (τὴν Vatic.) Ἀδρίαν.

5) Interpoſui καὶ ex libris Caſaub. Vatic. et Moſc. Accedit interpretatio Guarini: *aquas tepidas bitumenque.*

6) Sic emendavit Caſaubonus, cum antea ἀφάλτιδος apud Aldum et Hopperum, ἀσφάλτιδος apud Xylandrum legeretur.

7) Inverſo ordine αὐτῆς ἐστιν Moſc.

8) Per duplex ν dedi cum Moſc.

9) Praeponunt εἰς Cod. Moſc. et edd. Aldi et Hopperi, quod recte expulit Xylander, et cum reliquis libris ignorat Guarinus.

diſſita a flumine ſtadiis x, a mari LX. Hecataeus Aoum Aeantis nomine afficit, autumatque ex eodem apud Lacmum loco, atque adeo ex iisdem penetralibus Inachum ad Argos deferri verſus meridiem, et Aeantem ad occaſum et Adriam. In Apolloniatarum finibus Nymphaeum appellatur ſaxum quoddam ignem egerens, ſub quo fontes ſunt aqua tepida fluentes et bitumine, gleba (ut apparet) bituminoſae terrae ardente ibi: prope in tumulo metalli eſt ſectura, et quidquid exſcinditur, id reſtituitur ſucceſſu temporis, terra, quae in foſſas ingeritur, in bitumen vertente: auctor Poſidonius. Idem refert

Illyris. Λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὴν [10] ἀμπελῖτιν γῆν ἀσφαλτώδη, τὴν ἐν [11] Σελευκείᾳ τῇ Πιερίᾳ μεταλλευομένην, ἄκος τῆς φθειριώσης ἀμπέλου· χρισθεῖσαν [12] γὰρ μετ' ἐλαίου, φθείρειν τὸ θηρίον, πρὶν ἐπὶ τὰς βλαστὰς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὑρεθῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ, πετρανεύοντος αὐτῇ, πλείονος δ' ἐλαίου δεῖσθαι. Μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν [13] Βυλλιακὴ καὶ Ὠρικὸν, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ὁ Πάνορμος, καὶ τὰ Κεραύνια ὄρη, ἡ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ [14] Ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ Ἀδρίου.

§. 10.

Τὸ μὲν [1] ἄν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστι, διαφέρει δὲ ὁ

10) Mosc. pro ἀμπελῖτιν, uti quidem et alibi in his variat accentus.

11) Idem recte per ει pro vulgato ι. Illud tamen alibi, uti p. 676. (Cas.)

12) Pro δὲ reposuit Casaubonus.

13) Omnes libri Βαλλιακὴ κὴ Ὠρεὸν, tantum ὠρεῶν Mosc. At nomina corrupta esse adparet. Victorius in Varr. lectt. 13, 2. p. 312. sive emendatio est, sive mendum ipsum adfert: Βυλλιακὴν et Ἄρεον. Viri docti volunt Βυλ; s. Βυλικὴ et Ὤρικον, quod quidem hic omitti non potuit. Vicinia τῇ κὴ peperit corruptionem, nec tamen vera forma expedita est: In reliquis minor dubitatio.

14) Post Casaub. edit. 1. irrepsit ω, cum alibi ο reperiatur. Ceterum epitome adpendit: κὴ νῆσος Σασώ.

1) Revocavi ex Codd. Aldus praetulit vulgatam δή.

fert ampelitin terram bituminosam, quae in Pieriae effoditur Seleucia, remedium esse adversus vitis pediculos: illatam enim cum oleo, exstinguere vermem, priusquam a radice ad germen perveniat: sed et in Rhodo talem esse repertam, se magistratu ibi Prytanis gerente, quae tamen plus olei requireret. Post Apolloniam Bylliace est, et Oricum, eiusque navale Panormus, et montes Ceraunii, initium faucium sinus Ionii et Adriatici.

§. 10.

Fauces quidem utrique sunt communes: eoque tantum

ὁ Ἰόνιος, διότι τῆ πρώτη μέρεϊ τῆς θαλάττης ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστὶν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι τῆ μυχῆ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. Φησὶ δὲ ὁ Θεόπομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦκειν ἀπὸ [2] τοῦ ἀνδρὸς, ἡγησαμένου τῶν τόπων [3] ἐξ Ἴσσης τὸ γένος· τὸν Ἀδρίαν δὲ ποταμῆ ἐπώνυμον γεγονέναι. Στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν Λιβυρνῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῷ πλείους, ἢ δισχίλιοι. Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τῆ μυχῆ πλῶν ἡμερῶν ἓξ εἴρηκε· πεζῆ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλα [4] ᾗ πιστὰ λέγει· Illyrium. p. 317.

2) Abeſt articulus a Moſc. non male.

3) Probabilis videatur emendatio Tyrwhitti: ἐξ Ἰσσῆς τὸ γένος. At obſtat Schol. Pindari ad Pyth. 3, 120. qui Theopompi opinionem diverſam fuiſſe diſerte adfirmat. cf. etiam Schol. Apollonii ad 4, 308. et qui, ſubpreſſa quidem Theopompi mentione, eadem narrat Euſtath. ad Dionyſ. p. 92. cum quo ſic conſentit Tzetzes ad Lycophron. p. 631. Hi omnes Illyrium τὸ γένος faciunt. Iam cum Codd. Caſauboni et Moſc. adferant ἐξ Ἴσσης, inde effinxi, quod non plane alienum puto, ἐξ Ἴσσης, dum meliora adpareant.

4) Moſc. δ' ὑ. Idem habet λέγει cum Guarino. Nec aliter ſtatuo de Cod. Vat. etſi tantum in vulgata λέγειν notatum inveni π. λ. Atque ita gravius pondus ſuſpicioni additur. Totum denique locum ſic reddit Gem. Pletho: δοκεῖ, καὶ ἄλλα δ' ᾗ πιστὰ λέγει λαοδογματικῶς, καθάπερ καὶ περὶ Ἐρατοσθένους Πολυβιός φησι, καὶ ἄλλων συγγραφέων.

tum differunt, quod primae maris, ſeu exteriori parti nomen Ionii tribuitur, Adriae autem interiori usque ad intimum ſinus receſſum: quanquam hodie totum mare hoc nomen gerit. Theopompus ait, prius nomen eſſe ortum a viro, qui iſtis locis imperaverit, gente Iſſaeus: Adriae cognomentum a flumine eſſe deductum. Stadia ſunt a Liburnis ad Ceraunios montes paulo plura duobus millibus. Theopompus totam ab intimo ſinus navigationem ſex dierum eſſe perhibuit: terreſtri autem itinere Illyricum ad xxx dies peragrari. Videtur autem et minimum

Illyris. λέγει· τό, τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη, ἀπὸ τῦ εὑρίσκεσθαι κέραμόν τε [5] Θάσιον καὶ Χῖον ἐν τῷ Νάρωνι· καὶ τὸ ἄμφω κατοπτεύεσθαι τὰ πελάγη ἀπό τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων [6] τιθεὶς, ὥστε κύκλον ἔχειν καὶ πεντακοσίων σαδίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν [7] ἐμβάλλειν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τῦ Ἐρατοσθένυς ἔνια [8] παρακεύσματά ἐστι λαοδογματικῶς, καθάπερ Πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτῦ καὶ [9] περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

§. II.

Τὸν μὲν ὖν παράπλυν, ἅπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν, σφόδρα

5) Mosc. Σῖον καὶ Θάσιον.

6) Locus mancus substantivi defectu, quod Codd. non supplent. Forte ὄρος.

7) Codd. Casaub. ἐκβάλλειν, uti et editur p. 57. (Cas.) Vulgatam habuerunt mei, nec discrepat Eustath. ad Dionys. p. 298.

8) Vulgo παρακύσματα in omnibus libris, ineptum in hoc nexu verbum, quod sic effingere tacite cogitaveram, nunc aperte protuli, confirmatus post auctoritate Schweighaeuseri ad Polyb. 34, 5, 14. p. 110. Eodem teste Tyrwhitt. relicta tamen priori voce in sequ. voluerat λαοδογματικὰ, ipse, si servetur, participium λεγόμενα subintelligendum monet.

9) Περὶ abest in Cod. Mosc.

mium dicere mihi. Sed et alia parum credibilia profert, veluti cum maria ait cavernis seu foraminibus quibusdam in imo latentibus coire, eo argumento, quod later Thasius et Chius in Narone inventus sit: et quod utrumque mare e monte quodam cerni affirmat, et insulis Liburnicis ambitum statuit 10 stadiorum: et quod Istrum uno ostiorum suorum in Adriam effluere tradit. Huiusmodi quosdam errores habet et Eratosthenes, ex rumoribus et opinione vulgi conceptos: quod de eo et aliis scriptoribus Polybius pronunciat.

§. II.

Ceterum tota Illyrici ora oppido est commodis instructa

σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει, καὶ ἐξ αὐτῆς [1]τῆς Illyria.
συνεχοῦς ἠιόνος, καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ, ἀλιμένῳ ὄντι· ἀλεεινοὶ δὲ καὶ [2]χρηστόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ εὐάμπελοι, πλὴν εἴ πῄ τι σπάνιον [3]ἐκτεραχύνεται τελέως. Τοιαύτη δ' ὖσα [4]ὠλιγωρεῖτο πρότερον [5]ἡ Ἰλλυρικὴ παραλία· τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἀρετῆς, [6]τὸ μέντοι πλέον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν [7]ἔθνος. Ἡ δ' ὑπερκειμένη ταύτης πᾶσα

1) Uncos a Caſaubono articulo adpoſitos removi. Agnoſcunt omnes libri et fert uſus.

2) Moſc. χρεστόκ. ex pronuntiatione dubia: Totum autem locum ſic exhibet Gem. Pletho: ἀλεεινὴ δὲ καὶ ἡ παραλία αὕτη καὶ χρηστόκαρπος, ὁμ. ἐλαιόφυτος γὰρ κ. εὐάμπελος πλὴν εἴ σπάνιον — Ad eandem formam accommodavit etiam epitome, molliorem illam quidem, etſi a vulgata, cui ſimile aliquid ſupra adfuit, diſcedere nolui, etiam propter ſubiecta.

3) Sic Aldo duce, cum in Codd. reperiatur ἐκτετράχυνται.

4) Suſtuli vitium, quod irrepſerat in ed. Caſaub. propagatum poſtea, ὠλιγωρεῖτο. Illud etiam notatum ex Cod. Moſc. per ω.

5) Non habet verba ἡ Ἰλλ. παρ. Gem. Pletho, nempe quia praepoſuerat.

6) Gem. Pletho τὸ δέ.

7) Tyrwhittus coniecerat ἔθος, quae voces commiſceri ſolent. Pro eo antea Freinshem. ad Curt. 3, 10, 9. emendaverat καὶ τὸ ληστρικὸν τοῦ ἔθνους, quam lectionem non inconcinnam cenſet Harleſ. in praefat. ad Tyrwhitti coniecturas p. 9. At et vulgata, quam omnes libri praeferunt, intelligi poteſt.

ſtructa portubus, cum ipſa, tum inſulae etiam vicinae: cum quidem contra Italica ora huic oppoſita ſit importuoſa. Aprica quoque itidem ut Italica, et bonarum frugum ferax eſt ora Illyrici, oleis et vitibus egregia: niſi quod quaedam loca prorſus aſpera ſunt. Et fuit tamen ab initio neglecta: fortaſſis, quod ſoli praeſtantia ignoraretur: potior tamen cauſa fuit, quod eam homines ſaevi et latrociniis dediti tenebant. Quae ſupra hanc

ſita

Illyris. πᾶσα ὀρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νιφοβόλος ἐστίν· ἡ δὲ πρὸς ἄρκτιος καὶ μᾶλλον· ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων [8] σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι, καὶ ἐν τοῖς [9] ἐπιπεδωτέροις. Ὀροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα, ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ [10] Ἀρδιαίων διατείνοντα, πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα· τῇ δὲ, παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρᾳκῶν.

§. 12.

Αὐταριᾶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπῆρξεν· ὃ πρότερον μὲν πρὸς [1] Ἀρδιαίους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἁλῶν, ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος, ῥέοντος ὑπὸ [2] ἄγκει τινί, τῷ [3] ἔαρος· ἁρυσαμένοις γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπήγνυντο οἱ ἅλες. Συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι

8) Pro σπάνιον dedi ex Mosc. Mutaverat Xylander.
9) Sic et Cod. Mosc. pro ο vulgato.
10) Σαρδιαίων et hic Gem. Pletho.
1) Ἀδριαίους vitiose inde a Casaubono.
2) Mosc. cum Aldo et Hoppero ἄγγει, uti et legisse adparet Guarinum. De commissione utriusque vocis Politus ad Eustath. T. 3. p. 1078.
3) Mosc. ἐέρος transpositis literis.

sita est regio, montosa est tota, frigida ac nivalis, maxime quae ad septentrionem vergit: ita ut vites rarae sint et in editis et in planis locis. Hae sunt Pannonum montanae planities, versus meridiem ad Dalmatas usque et Ardiaeos pertinentes, versus septentrionem ad Istrum desinentes, versus ortum Scordiscos attingentes, ad montes Macedonum et Thracum.

§. 12.

Autariatae autem maxima fuit et optima Illyriorum gens, cui quondam contra Ardiaeos bellum fuit perpetuum de sale, qui in confinio cogebatur ex aqua verno tempore ex quadam convalle defluente, hausta et per quinque dies reposita: pactum erat, ut salina ea alternis

σθαι τῷ ἀλοπηγίῳ· παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέμουν· καταστρεψάμενοι δέ ποτε οἱ Αὐταριᾶται [4]Τριβαλλοὺς ἀπὸ [5]Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἴστρου καθήκοντας ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδὸν, [6]ἐπῆρξαν καὶ τῶν ἄλλων Θρᾳκῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορδίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, [7]οἳ καὶ τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρόνον ἰσχύσαντας. Illyrii p. 318.

§. 13.

Ὠικησαν δ' ἔτοι παρὰ τὸν Ἴστρον, διηρημένοι δίχα, [8]οἱ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι, οἱ δὲ μικροί· οἱ μὲν μεταξὺ [9]δυοῖν ποταμῶν [10]οἰκοῦντες, ἐμβαλλόντων εἰς τὸν Ἴστρον, τοῦ [11]τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγε-

4) Ante Xylandrum per ſimplex λ.

5) Moſc. — *ανῶν*, uti *Αἰνιανῶν* vulgo p. 531.

6) Sic recte cum Codd. Aldus, quod in *ἐπῆραν* mutarunt Hopperus et Xylander.

7) Elapſum eſt in Moſc.

8) Haec verba *οἱ μὲν μεγάλοι — μικροὶ* addidi ex Codd. 4. Caſaub Vatic. A. B. Venet. Moſc. Gemiſto Plethone et Guarino. Probant ſequentia. Hiatus patuit in edit. inde ab Aldo, cuius quidem cauſa adparet. Sincera putavit etiam Caſaubonus et reddidit Penzelius.

9) *Δυοῖν* Moſc. ut p. 307. Caſ.

10) *Οἰκοῦν* c. Moſc. legit Vatic.

11) Aldus *τουάρου*, quod iam emendavit Hopperus.

ternis fruerentur vicibus: pactis poſthabitis, bellis decernebant. Sed Autariatae cum Triballos domuiſſent, qui ab Agrianibus usque ad Iſtrum XV dierum itineris ſpatium occupabant, alios etiam Thracas et Illyrios imperio ſubiecerunt: ſunt autem potentia ſua exuti prius a Scordiſcis, deinde ab ipſis Romanis, qui Scordiſcos etiam debellaverunt, diuturno uſos potentia.

§. 13.

Ad Iſtrum habitavere Scordiſci, in duas diviſi partes: quorum alii maiores Scordiſci adpellantur, alii minores. Illi quidem inter duos amnes habitarunt in Iſtrum influentes, Noarum, qui

Illyris. Σεγεστικὴν ῥέοντος, καὶ τῦ [12] Μάργυ, τινὲς δὲ Βάργον φασίν· οἱ δὲ [13] μικροὶ τύτυ πέραν συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ Μυσοῖς. Εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἱ Σκορδίσκοι· ἐπὶ τοσῦτον δ' ηὐξήθησαν, ὥστε καὶ μέχρι τῶν [14] Ἰλλυρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν, καὶ τῶν Θρᾳκίων προῆλθον [15] ὄρων· κατέσχον ἔν καὶ τὰς νήσυς τὰς [16] ἐν τῷ Ἴστρῳ τὰς πλείυς· ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἑόρτα καὶ Καπέδυνον. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χώραν παρὰ μὲν τὸν Ἴστρον, ἡ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἐστιν, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἕλη τὰ τῆς μικρᾶς καλυμένης Σκυθίας, τῆς ἐντὸς Ἴστρυ· καὶ τύτων ἐμνήσθημεν. Ὑπερικῦσι δ' ἤτοί τε καὶ [17] Κρόβυζοι, καὶ οἱ [18] Τρωγλοδύται λεγόμενοι,

12) Sic voluerat Caſaubonus, cuius iudicium ſuſtinet Gem. Pletho. Μάρχυ vitioſe refertur in ed. 2. Caſ. Contra pro Βάργον Mannertus in Geogr. T. 3. p. 606. emendabat Μάργον.

13) Sic pro μικρὸν, quod invexit Xylander, Gemiſt. Pletho et Moſc. cum Guarino, Aldo et Hoppero. Recte ex nexu.

14) Moſc. Ἰλλυριῶν. Poſt ante Θρᾳκίων omittit τῶν.

15) Caſaubonus, etſi vulgatam non damnat, legi tamen poſſe monet ἱερῶν, ut in locis ſimilibus, et, qui huc facit p. 313. Commutatio obvia. cf. ad 4. p. 207. —

16) Ἐν deeſt apud Hopperum.

17) Gemiſt. Pletho Κρύσυζοι.

18) Per ι effert Moſc.

qui praeter Segeſticam fertur, et Margum, ſive, ut alii vocant, Bargum: hi paulo ultra eum, confines Triballis ac Myſis. Tenuerunt et inſulas quasdam Scordiſci, et eo virium increverunt, ut etiam usque ad Illyriorum, Pannonum, Thracumque fines progrederentur, quin et plerasque in Iſtro inſulas obtinuerunt; urbes eorum fuerunt Heorta et Capedunum. Poſt Scordiſcos iuxta Iſtrum Triballi ſunt et Myſi, quorum ſupra fecimus mentionem: tum paludes parvae Scythiae intra Iſtrum, quas ipſas quoque commemoravimus. Hi, et Crobyzi et qui Troglodytae dicuntur, ſupra Calla-

μενοι, τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ [19]Τομέα καὶ Ἴστρον τό- Illyria.
πων. Εἶθ' οἱ περὶ [20]τὸν Αἷμον, καὶ οἱ ὑπ' [21]αὐτῷ οἰ-
κοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου [22]Κόραλλοι καὶ [23]Βέσσοι, καὶ
Μαιδῶν τινες, καὶ [24]Δανθηλητῶν. Πάντα μὲν ὄν
ταῦτα ληϛρικώτατα ἔθνη. Βέσσοι δὲ ὑπὲρ τὸ πλέον
τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἵμου, καὶ ὑπὸ τῶν [25]ληϛειῶν λη-
ϛαὶ προσαγορεύονται, καλυβῖταί τινες καὶ λυπρόβιοι
συνάπτοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παίοσι, καὶ τῶν
Ἰλλυρί-

19) Hac forma refert Gemiſt. Pletho, nec aliter voluit Cod. Moſc. dum dedit Τομαία. Accedit Stephani teſtimonium, qui ex Strabone unice refert Τομεύς ex hoc libro. Sic paullo inferius Τόμις eadem depravatione editum eſt. De ſcriptura Κάλλατις poſt.

20) Moſc. ex correctione Αἷμον, uti poſt, et hic Vatic. Idem τὸ cum Codd. Caſauboni.

21) Ita Codd Caſaub. Moſc. Gemiſtus Pletho uti alibi noſter. Idem voluit Cod. Med qui ſcripſit ὑπ' αὐτό. Vulgo ὑ. αὐτῶν.

22) Moſc. hac ſede reponit accentum, uti reperitur ap. Appian. in Mithrid. c. 61. Vulgo adparet in penultima.

23) Moſc. Vatic. A. B. cum Codd. Caſaub. hic et poſt Μέσσοι. Tum Moſc. Μέσσων. De ſcriptura ſupra p. 316.

24) Secutus ſum Cod. Moſc. in qua forma (per η) conſentiunt alii. Hic etiam Cod Medic. et Guarinus: *Dantheletae.*

25) Ex coniectura Caſauboni, in qua niſus eſt Guarini interpretatione. Idem adſcripſerat Scaliger in margine ſui exemplaris, quod in bibliotheca Vindobonenſi adſervatur. Inde quidem ſenſus exſiſtit aptior, quem ut aliquatenus effingeret Gem. Pletho, dedit: ὑπὸ τῶν ἄλλων λῃστῶν. Penzelius ſecutus eſt Caſauboni emendationem. Vulgo λῃστῶν.

Callatim, Tomea, et Iſtrum accolunt. Sequuntur, qui ad Aemum ſedes habent, et infra eum ad Pontum usque Coralli, Beſſi, Maedi quidam, ac Dantheletae. Hae gentes omnes maiorem in modum ſunt latrociniis deditae. Beſſi maiorem Aemi partem tenent, et ob latrocinia praedones appellantur, tuguria incolentes, vitamque degentes duram: attingentes Rhodopen, et Pannones, et de Illyricis

Illyris. Ἰλλυρίδων τοῖς τε Αὐταριάταις, καὶ τοῖς Δαρδανίοις. Μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν [26]Ἀρδιαίων, οἱ Δασαρήτιοί εἰσι καὶ [27]Ὑβριᾶνες, καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθησαν οἱ Σκορδίσκοι, μέχρι ἠρήμωσαν τὴν χώραν, καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν.

ΚΕΦ. ΣΤ.

§. 1.

Λοιπὴ δ' [1]ἐστὶ τῆς μεταξὺ Ἴστρου καὶ τῶν ὀρῶν τῶν ἐφ' ἑκάτερα τῆς Παιονίας, ἡ Ποντικὴ παραλία, ἡ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἴστρου μέχρι τῆς περὶ τὸν Αἷμον ὀρεινῆς, καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. Καθάπερ δὲ τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόντες μέχρι τῶν Κεραυνίων ὀρῶν πεζεύβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὀρεινῆς, ἐχόντων δέ τι οἰκεῖον πέρας· τὰ μεσό-

26) Ut ſupra praefixo Σ Gemiſt. Pletho.
27) Caſaub. malit Ἀγριᾶνες.
1) Moſc. δὲ non habet.

Autariatas ac Dardanios. Inter hos et Ardiaeos, Daſaretii ſunt, et Hybrianes, aliaeque obſcurae gentes: quas Scordiſci infeſtaverunt, donec tandem regionem eam cultoribus vacuam redegerunt, feceruntque, ut inviae eſſent ſylvae per aliquot dierum itineris ſpatium.

CAP. VI.

§. 1.

Supereſt inter Iſtrum et montes ab utraque Pannoniae parte, ora Ponti maritima, a Sacro Iſtri oſtio usque ad Aemi montana, et oſtium, quod eſt iuxta Byzantium. Quemadmodum autem Illyrici oram deſcribentes usque ad Ceraunios montes progreſſi ſumus, qui extra Illyrici montes ſiti, ſuum tamen proprium habent terminum: hisque finibus gentes

μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες, σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας παραγραφάς, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον· ἕτω καὶ ταῦθα ἡ παραλία, κἂν ὑπερπίπτῃ τὴν ὀρεινὴν γραμμήν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι πέρας τελευτήσει τὸ τῦ Πόντυ στόμα, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. Ἔστιν δὲ ἀπὸ τῦ ἱερῦ στόματος τῦ Ἴστρυ ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν συνεχῆ [2] παραλίαν, Ἴστρος πολίχνιον ἐν πεντακοσίοις σταδίοις, Μιλησίων κτίσμα· εἶτα [3] Τομεὺς, ἕτερον πολίχνιον ἐν διακοσίοις πεντήκοντα σταδίοις· εἶτα πόλις [4] Κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεωτῶν ἄποικος· εἶτ' Ἀπολλωνία, ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἄποικος Μιλησίων, τὸ πλέον τῦ κτίσματος ἰδρυμένον

Byzantium. p. 319.

2) Male cum ed. Caſaub. 2. diſtinctionis maioris ſignum ſubiicit ed. Amſtel. At bene eadem Ἴστρος, uti priores, cum in edd. Caſaub. legatur Ἴσσος, etſi recte in notis habent.

3) Sic Stephani auctoritate poſui, ut ſupra, quippe qui Codicum noſtrorum fidem certe aequat, immo ſuperat, pro Τόμις.

4) Moſc. hic et poſt Κάλλατις, uti epitome in ed. Baſil. quam ſcripturam etiam ordo literarum in Stephano exigit, ubi adeo Strabonis h. l. ſpectat. Ita etiam ſcribunt Guarinus, Aldus et Hopperus, quibus accedunt numi. Quibus perpenſis ΛΛ revocavi.

tes meridianas deſcripſimus, arbitrati, huiusmodi notationes magis fore et ad praeſens negotium et ad ſequentia luculentas: ſic et nunc ora Ponti, etſi ſupra lineam per montes ductam excidit, tamen ſuo proprio includetur limite, videlicet Ponti oſtio, et in iis, quae nunc tractantur, et quae ſequentur. Ergo a Sacro oſtio in continenti ora dextram verſus ad ID ſtadia, Iſter oppidum eſt, a Mileſiis conditum. Deinde Tomi aliud oppidum a priore diſtans ſtadiis CCL. poſt ſtadia CCXXC, Callatis urbs, Heracleotarum colonia: inde ſtadiis CIↃ CCC abeſt Apollonia Mileſiorum colonia: urbs maiore ſui parte condita eſt in parva quadam inſula, ubi fanum

Byzantium. ἔχουσα ἐν νησίῳ τινὶ, [5] ὅπου ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· ἐξ οὗ Μάρκος [6] Λεύκολλος, τὸν κολοσσὸν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ [7] Καπετωλίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλατιδος εἰς Ἀπολλωνίαν, Βιζώνη τέ ἐστιν, ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ σεισμῶν, καὶ [8] Κρουνοὶ, καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἄποικος, καὶ Ναύλοχος Μεσημβριανῶν πολίχνιον. Εἶτα τὸ Αἷμον ὄρος μέχρι τῆς δεῦρο θαλάττης διῆκον· εἶτα Μεσημβρία Μεγαρέων ἄποικος, πρό-

5) Caſaubonus dedit ὅπερ, cum ante eum legeretur ὅπου, quod et exhibet Cod Med et reddit Guarinus. Secutus eſt Penzel. nec aliter legendum eſſe tacite innuit Cellar. in Geogr. ant. 2, 15, 65. In Codd. Vat. et Moſc. haec vox plane abeſt. Gemiſt. Pletho omnino ἱερῷ τῷ — ut referretur, quo voluit Caſaubonus, ad inſulam.

6) Variant edd. Ante Xylandrum Λεύκολος, inde Λεύμαλλος, in Caſaub. 2. et Amſtel. Λεύκυλλος. Ex Codd. Moſc. legit Λεύκολλος, alii ad ed. Caſ. 2. conlati videntur habuiſſe Λεύκελλος. Auctores fere ſolent efferre Λεύκυλλος. Quod tamen reliqui, reperitur etiam in Polybio leg. 141. f. 35, 3, 7.

7) Vulgo Καπιτωλίῳ, pro quo olim Aldus Καπιτωλίῃ. Quod dedi, ſuaſit Cod. Moſc. et Graecorum uſus, qui vel per ι vel per η ſcribunt, nunquam, quod equidem ſciam, per υ. vid. quae de hac re diſſeruntur ad Heſychium et Polyb. 1, 6, 2. Ab ι ad η tranſitus ex pronuntiatione diſcitur.

8) Debetur haec forma Xylandro, pro Κρούνοι, uti ante eum etiam in Guarino. Tantum Moſc et Vatic. 175. in Strabonis eclogis Κρούνοι. Accentum cum aliis in ultimam promovi.

num eſt Apollinis: unde M. Lucullus coloſſum Apollinis, opus Calamidis, ſublatum in Capitolio dedicavit. Inter Callatin et Apolloniam, Bizona eſt, cuius magna pars terraemotibus hauſta eſt: et Cruni, et Odeſſus, Mileſiorum colonia, et Naulochus Meſembrianorum oppidum: inde Aemus mons, ad iſtud usque mare pertingens. Sequitur Meſembria Megarenſium colonia, ante Menebria: id

πρότερον δὲ Μενεβρία, οἷον [9]Μενάπολις· τῦ κτίσαν- Byzan-
τος Μένα καλυμένυ, τὴν δὲ πόλεως βρίας καλυμένης tium.
[10]Θρᾳκισί· ὡς καὶ ἡ τῦ Σήλυος πόλις Σηλυβρία προσ-
ηγόρευται, ἥ τε Αἶνος [11]Πολτυοβρία ποτὲ ὠνομάζετο.
Εἶτ' Ἀγχιάλη, πολίχνιον Ἀπολλωνιατῶν, καὶ [12]αὐ-
τὴ ἡ Ἀπολλωνία. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶ [13]καὶ
ἡ Τίριζις ἄκρα, χωρίον ἐρυμνὸν, ᾧ ποτε καὶ Λυσίμα-
χος ἐχρήσατο [14]γαζοφυλακίῳ. Πάλιν δ' ἀπὸ τῆς
Ἀπολλωνίας ἐπὶ Κυανέας σάδιοί εἰσι περὶ [15]χιλίους

 καὶ

9) Mosc. Μένα πόλις, uti mox idem Μένα, quod et fuit in Vat. sed ex correctione transierat in Μένα. Gemist. Plethо et Codd. Casaub. Μένα. Guarinus refert Μένας Codd. Μένα. Μένα rectius videtur, et probari ab Holsten. ad Stephan. p. 289. ubi sic repetit.

10) Deest haec vox in Gemist. Plethone.

11) Ex Med. uti habet epitome, et hic volebat Palmerius in exercitt. p. 300. et Berkelius ad Stephan. p. 67 etsi ad Πολτυμβρία recurrit p. 552. *Poltyobria* etiam reddidit Guarinus. Atque ita origini propius admovetur, etsi congruentiae lege Πολτυβρία, aut ante Σηλυβρία magis probandum videatur. De disputationibus virorum doctorum alibi.

12) Mosc. Vulgo αὖτη mutatione crebra.

13) Facile auscultavi Casaubono, qui sic emendat pro vulgato Κητὶς ξις, aut Τίρτρις, uti etiam voluerat ad Melam 2, 2, 56. Ciacconius. Causa depravationis in aperto est posita.

14) Praeeunte Cod. Mosc. et usu aliorum, etiam in Strabone 11. p. 529. Hopperus intulit εἰ.

15) Vulgo, inquit Casaubonus, τριςχιλίους, quod pertinet ad Aldum et Hopperum. Nam hoc iam receperat Xylander ex Guarino, opinor. Nec dissentiunt Codd. etiam Vatic. 175. in eclogis Strabonis cum epitome.

id est, Mene urbs dicta: quod conditori eius Mena esset nomen: Bria autem vox Thracum lingua urbem significat: sicut et Selyos urbs Selybria appellatur, et Aenus aliquando Poltyobria dicta fuit. Deinceps est Anchiale Apolloniatarum oppidum, atque ipsa Apollonia. In hac ora est etiam Tirizis promontorium, castellum habens munitum, ubi aliquando suos thesauros adservavit Lysimachus. Rursum ab Apollonia ad Cyaneas, stadia

Byzantium. καὶ πεντακοσίους· [16] ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἥ τε Θυνιὰς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα, [17] καὶ Ἀγχιάλη, καὶ αὐτὴ Ἀπολλωνιατῶν, καὶ [18] Φινόπολις καὶ [19] Ἀνδριάκη, [20] συνάπτουσα τῷ Σαλμυδησσῷ. Ἔστι δ' ὅτος ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τὰς βορέας, σταδίων ὅσον ἑπτακοσίων, μέχρι Κυανέων τὸ μῆκος· πρὸς ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀσῶν διαρπάζονται τῶν ὑπερκειμένων, Θρᾳκίᾳ ἔθνος. Αἱ δὲ Κυανέαι πρὸς τῷ στόματι τῷ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ Εὐρώπῃ προσεχὲς, τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ,

16) Hic locus ad μῆκος ſic ex Cod. Vat. 175. notatus erat: ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Ἀπολλωνίας καὶ Κυανέων ἥτε Θυνιὰς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρας Ἀγχιάλη. Καὶ Φινόπολις καὶ Ἀνδρέακη συνάπτουσι τῷ Σαλμυδησσῷ. Ἔστι δὲ ὅτος ἔρημος αἰγιαλὸς — μῆκος.

17) Καὶ addidit Caſaubonus, nec reſpuunt Codd. At idem ſuſpectam vocem cenſet Ἀγχιάλη. Scilicet idem praeceſſit, et Anchiale ſupra Apolloniam ſita eſt. vid. Ptoſem. 3, 11. Quid reponi poſſit, nec ipſe indicavit, nec aliunde emicat. Ex ſitu conveniat apud Ptolem. Φιλία. Vulgatae tamen, cui omnes libri inhaerent, adverſatur.

18) Sic recte poſuit Xylander, cum antea vulgaretur Φθινόπολις, uti et habent cum Guarino Vatic. Moſc. Vatic. 175. in eclogis. Illud etiam proferebat ad Melam 2, 2, 67. Ciacconius. Olim in Sexto Ruſo c. 9. etiam Phthinopolis adparebat.

19) Moſc. Ἀνδριακὴ, Vatic. 175. Ἀνδρέακη.

20) Sic Codd. Caſaub. Vatic. Moſc. Gemiſt. Pletho cum Guarino. Συνάπτουσα vulgo Aldo duce, quo ſaltu facto reiicitur Strabo.

dia ſunt circiter CIↃ IↃ. Medio ſpatio continentur Thynias Apolloniatarum, et Anchiale: deinde Phinopolis, et Andriaca Salmydeſſo contiguae. Litus hoc deſertum eſt ac ſaxoſum, importuoſum, verſus Aquilones late porrectum, longitudine usque ad Cyaneas ſtadiorum circiter IↃ CC. ad quod litus qui eiiciuntur, ab Aſtis, Thracia gente, ſuperne accolente, ſpoliantur. Cyaneae ſunt duae exiguae inſulae ad fauces Ponti, altera Europae, altera

Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα ὅσον εἴκοσι σταδίων. Τὸ σῦτον δὲ διέχει καὶ τῦ ἱερῦ τῦ Βυζαντίων, καὶ τῦ ἱερῦ τῦ Χαλκηδονίων, [21] ὅπερ ἐστὶ τῦ στόματος τῦ Εὐξείνυ τὸ στενώτατον· προϊόντι γὰρ δέκα σταδίυς, ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ποιῦσα τὸν πορθμὸν, εἶτα διίσταται ἐπὶ πλέον, καὶ ποιεῖν ἄρχεται τὴν Προποντίδα. Byzantium.

§. 2.

Ἀπὸ μὲν ὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πενταστάδιον ποιύσης, ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλύμενον λιμένα, στάδιοι πέντε καὶ τριάκοντα· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ Βυζαντίων πέντε. Ἔστι δὲ τὸ Κέρας, προσεχὲς τῷ [1] Βυ- p. 330. ζαντίῳ τείχει, κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς δύσιν ἐπὶ σταδίυς ἑξήκοντα, ἐοικὼς ἐλάφυ κέρατι· εἰς γὰρ [2] πλεί-

21) Gemiſt. Pletho ὅθεν, forte rectius. Illud tamen omnes libri cum epitome. Sic ſupra haec vox variabat.

1) Sic omnes edd. cum Guarino. Codd. Caſaub. Moſc. Vatic. 175. in eclogis, Gem. Pletho Βυζαντίων, quod perinde valet. Ceterum Salmaſ. ad Solin. p. m. 116. emendabat προσισχὲς et continua ſerie ad ἑξήκοντα verba legebat. Favet in προσισχὲς Cod. Vatic. 175. in eclogis. At et vulgata, uti diſtinxi, commode intelligitur. cf. Polyb. 5, 43, 7.

2) Gem. Pletho πλείυς, uti *plures* Guarinus. Pro γὰρ Vatic. 175. δὲ.

altera Aſiae adiuncta, ſtadiorum circiter XX freto diſiunctae. Tantum etiam eſt intervallum inter templum Byzantii et templum Chalcedonis: eaeque ſunt ſummae Euxini Ponti anguſtiae: decem enim ſtadia progreſſus, ad promontorium pervenies, quod fretum quinque ſtadia latum efficit, deinde diducitur amplius, incipitque Propontidem conficere.

§. 2.

A promontorio itaque, quod quinque ſtadiorum fretum facit, ad portum, qui ſub Ficum dicitur, ſtadia ſunt XXV: inde ad Cornu Byzantiorum, V. Eſt autem id cornu, Byzantio muro coniunctum, ſinus verſus occidentem ad LX ſtadia penetrans, ſimilis cornui cervino, quod in

Byzantium. σας σχίζεται κόλπους, ὡς ἂν πλάδους τινὰς, εἰς οὓς ἐμπίπτουσα ἡ πηλαμὺς, ἁλίσκεται ῥᾳδίως, [3] διά τε τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ, καὶ τὴν στενότητα τῶν κόλπων, [4] ὥστε καὶ χερσὶν ἁλίσκεσθαι διὰ τὴν στενοχωρίαν. Γεννᾶται [5] μὲν ἐν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἕλεσι τῆς Μαιώτιδος· ἰσχύσαν δὲ μικρὸν, ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος ἀγεληδὸν, καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἠιόνα μέχρι Τραπεζοῦντος καὶ Φαρναπίας· ἐνταῦθα δὲ πρότερον συνίσασθαι συμβαίνει τὴν θήραν· ἡ πολλὴ δ' ἐστίν· ἡ γάρ πω τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην [6] προιοῦσα, ὠφελιμωτέρα πρός τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταριχείαν ἐστίν· ἐπειδὰν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανέαις, καὶ παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς [7] λευκή τις πέτρα προσ-

3) Mosc. et Gem. Plethо διὰ δέ.

4) Deest ὥστε in Gem Plethone.

5) Μὲν interposuit Casaub. nec renuentibus Codd.

6) Codd. Casaub. Vatic. A. B. Mosc. cum Guarino προσιοῦσα. Vulgatam proposuit Aldus, quae quidem melior videtur.

7) Scherpezelius volebat λευκίτης, de qua forma Schol. Theocr. 5, 147. Melius Toup. in opusculis crit. T. I. p. 251. (Lpsi.) emendabat λευκή τις. At id habent edd. ad Casaubon. a. etsi connexum male λευκήτις.

in multos sinus, quasi in ramos finditur, in quos incidens Pelamys, facile capitur, cum ob copiam, tum ob vim fluctus intro compellentis, et angustiam sinuum, ob quam etiam manibus potest comprehendi. Nascitur hoc animal in paludibus Maeotidis: cumque aliquid virium cepit, grege facto erumpunt per ostium, ac ad litus Asianum deferuntur usque ad Trapezuntem et Pharnaciam: atque ibi primum capiuntur: sed ea piscatio copiosa non est, quia iustam magnitudinem Pelamydes nondum sunt adhuc assecutae. Ad Sinopen usque provectae, iam et captu meliores sunt, et ad salsamentum commodiores. Postquam Cyaneas attigere, easque praeterivere, a litore Chalcedonis alba quaedam petra

[8] προσκίτησα φοβεῖ τὸ ζῶον, ὥςτ' εὐθὺς εἰς τὴν πε- Byzan-
ραίαν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα ῥῆς, ἅμα tium.
καὶ τῶν τόπων εὐφυῶν ὄντων πρὸς [9] τὸ τὸν ἐκεῖ ῥῆν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ Κέρας τετράφθαι φυσικῶς, συνελαύνεται δεῦρο, καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων πρόσοδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαίας ἱδρυμένοι πλησίον, ἃ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης, διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν πηλαμύδα. [10] Ἡ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασι τὸ Βυζάντιον ὕςερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνος κτίσιν χρηςηριαζομένοις προσάξαι, ποιήσασθαι τὴν ἵδρυσιν [11] ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν· τυφλὺς καλέσαντα τὺς Χαλκηδονίυς, ὅτι πρότερον πλεύσαντες

8) Ita edd. ab Aldo inde. Codd. Caſaub. Moſc. et Gemiſt. Pletho. Utrum praeferendum ſit, dubium videtur.

9) Moſc. τῷ. Poſt αὐτῷ cum Medic.

10) Caſaub. ex ſuis libris adfert ἤδη κφ' (ſic et in Moſc.) et ἤδη δὲ κφ'.

11) Revocati ex ed. Caſaub. 1. uti et notarum erat ex Cod. Vatic. Reliqui conſenſiſſe videntur in forma ἀπεναντίων.

petra obiecta ita perterret, ut illico in adverſam partem ſe conferant: quas corripiens fluctus, maxime locis natura ita factis, ut maris fluctus ad Byzantium et Cornu eius ultro convertatur, eo compelluntur, Byzantiisque et Romano populo reditum memorabilem praebent. At Chalcedonii, qui in vicinia ab altera faucium parte habitant, huius copiae non fiunt participes: quod ad eorum portus pelamys non accedit. Itaque Apollinem ferunt iis, qui, condita iam Chalcedone a Megarenſibus, Byzantium condiderunt, oraculum ſciſcitantibus mandaviſſe, ut e regione caecorum urbi locum caperent: caecorum nomine notantem Megarenſes, quod, cum priores ad iſta loca navigaſſent, omiſſa in ulte-

rius

Byzantium. [12] εἰς τὰς τόπους, ἀφέντες τὴν [13] πέραν κατασχεῖν, τοσοῦτον [14] πλοῦτον ἔχουσαν, εἵλοντο τὴν λυπροτέραν. Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν· ἐπεὶ δ' ἡ πόλις ἐπιφανὴς πλησιάζουσα μᾶλλον τῷ στόματι, εἰς γνωριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἴστρου τὸν παράπλουν τελευτῶντα ἀπέφαινεν. Ὑπέρκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τὸ τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πονηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος.

ΚΕΦ. Ζ.

§. 1.

Τὰ μὲν δὴ ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἴστρῳ καὶ [1] τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρᾳκίοις, ταῦτ' ἐστὶν, ᾧ ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν

12) Ele elapſum in Cod. Moſc. Ceterum in participiorum horum terminatione varie fluctuantur edd. ante Caſaub.

13) Planudes in excerptis περαίαν.

14) Idem πολὺν πλοῦτον τὴν ἀπὸ τ. Ἰχθύων ἄγρας ἔχουσαν. In voce πλοῦτον conſentiunt etiam Codd. Caſaub. et Guarinus, etſi mei Codd. tacent. Dedi igitur poſtulante ſenſu, graviter etiam monente Caſaubono. Similis commutatio p. 2. (Caſ.)

1) Moſc. τοῖς ὄρεσι Ἰλλυρικοῖς.

rius litus navigatione, in quo tantae eſſent opes, deteriora loca occupaverint. Atque nos quidem deſcribenda Ponti ora ad Byzantium usque pervenimus, quae illuſtris urbs, faucibus Ponti proxima, efficit, ut finis deſcriptae ab Iſtri oſtio orae ſit notior. Supra Byzantium eſt Aſtorum gens, in qua eſt urbs Calybe, in qua Philippus Amyntae filius peſſimos homines collocavit.

CAP. VII.

§. 1.

Enumeravimus ergo eas gentes, quae quidem mentione dignae iudicatae, Iſtro et Illyricis ac Thracicis montibus circumſcriptae, Adriae univerſam oram accolunt,

λίαν πᾶσαν, ἀπὸ τῆ μυχῆ [2] ἀρξάμενα, καὶ τὴν κα- Epirus.
τὰ [3] ἀριστερὰ τῆ Πόντυ λεγομένην ἀπὸ Ἴστρυ ποταμῆ
μέχρι Βυζαντίυ. Λοιπὰ δέ ἐστι τὰ νότια μέρη τῆς
λεχθείσης ὀρεινῆς, καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία· p. 321.
ἐν οἷς ἐστιν [4] ἥτε Ἑλλὰς καὶ ἡ προσεχὴς Βάρβαρος, μέ-
χρι τῶν ὀρῶν. Ἑκαταῖος μὲν ἂν ὁ Μιλήσιος περὶ τῆς
Πελοποννήσυ φησὶν, [5] ὅτι πρὸ τῶν Ἑλλήνων ᾤκησαν
αὐτὴν Βάρβαροι. Σχεδὸν [6] δέ τι καὶ ἡ σύμπασα Ἑλ-
λὰς κατοικία Βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιὸν, [7] ἀπ'
αὐτῶν [8] λογιζομένοις τῶν μνημονευομένων. Πέλοπος
μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγομένυ λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆ
κληθεῖσαν Πελοπόννησον, Δαναῆ δὲ ἐξ Αἰγύπτυ·
Δρυόπων τε καὶ Καυκώνων καὶ Πελασγῶν, καὶ Λελέ-
γων, καὶ ἄλλων τοιούτων, [9] κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς
ἰσθμῆ,

2) Idem ἀρξαμένων.
3) Τὰ addidi ex Mosc. et Medic.
4) Ex Mosc.
5) Mosc. διότι.
6) Idem δ' ἔτι, ut supra.
7) Mosc. ὑπ' αὐτῶν.
8) Guarinus videtur legisse λογιζόμενος, ut ad Hecataeum referretur, quod ipse fecit. At contra seriem disputationis, quae ultra Hecataei sententiam progreditur.
9) Sic Casaubonus, cum antea omnes haberent κατανειμένων.

sunt, a sinus intimo recessu, tum laevam Ponti Euxini oram ab Istro usque ad Byzantium. Supersunt partes ad meridiem vergentes a dictis montibus, et quae infra sunt regiones, in quibus est Graecia, et barbarorum supra eam ad montes usque domicilia. De Peloponneso Hecataeus Milesius tradit, eam ante Graecos fuisse habitatam a barbaris. At et fere tota Graecia antiquitus barbarorum fuit sedes, quod ex his ratiocinari licet, quae memoriae prodita sunt. Nam et Pelops e Phrygia secum adduxit populum in denominatam ab ipso Peloponnesum, et Danaus ex Aegypto: et Dryopes, Caucones, Pelasgi, Leleges, aliique eorum similes intra Isthmum sita

Epirus. ἰσθμῶ, καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλπου Θρᾷκες ἔσχον· τῆς δὲ Φωκίδος τὴν [10]Δαυλίδα, Τηρεύς· τὴν δὲ Καδμείαν, οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες· αὐτὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν, Ἄονες καὶ [11]Τέμμικες, καὶ Ὕαντες· ὡς δὲ Πίνδαρός φησιν

[12]Ἦν ὅτε νῦας Βοιώτιον ἔθνος ἔνεπον.

Καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Κέκροψ, καὶ Κόδρος, [13]καὶ Αἴκλος, καὶ Κόθος, καὶ [14]Δρύμας, καὶ Κρινανός. Οἱ δὲ Θρᾷκες καὶ Ἰλλυριοὶ, καὶ Ἠπειρῶται, καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν. Ἔτι

10) Ante Xylandrum vitiose Αὐλίδα, etiam in epitome, quod recte in Δαυλίδα mutatum volebat Brodaeus in Miscell. 1, 23. Probat ipse Strabo 9. p. 416. et 423. (Cas.) cum Codicibus.

11) Sic dedi invitis licet Codd. quorum minus hic valet auctoritas, quam ipsius Strabonis et aliorum auctorum. v. interim 9. p. 401. et Stephanum h. v. cum adnotatt. virorum doctorum.

12) Mosc. ἦν, post σῦας, voluit σύας, quod dedit Schol. Pindari ad Olymp. 6, 152. et Galenus in suasoria ad artes c. 7. uti iam notavit Schneider ad Pindari fragm. p. 49.

13) Sustuli uncos a Casaubono adiectos. Agnoscunt enim omnes libri et scripti et editi cum epitome et Guarino, nec in se habent, quod adversetur. v. Strabo 10. p. 445. et 447. Tantum Mosc. ἴκλος, ut epitome in ed. Basil. Guarinus *Erlus*. Accentus in editis etiam a Casaubono fluctuatur.

14) Mosc. Δρυμᾶς, et deinceps idem Κρίνονες, quam vocem in Κρηνάιους mutandam censet Wesseling. ad Diodor. 5, 81.

sita obtinuerunt: quinimo et ea, quae sunt extra isthmum. Atticam enim Thraces, qui cum Eumolpo venerant, possederunt: Daulidem Phocidis Tereus: Cadmeam Phoenices Cadmi comites: ipsamque Boeotiam Aones, Temmices, atque Hyantes, atque, ut ait Pindarus,

Gens ab atavis Boeota vocatur et hyes.

Quin et nomina quaedam barbariem prae se ferunt, ut Cecrops, ut Codrus, Aeclus, Cothus, Drymas, Crinanus. Tum Thraces, et Illyrii et Epirotae etiamnum Graeciae cin-

Ἔτι μέν τοι μᾶλλον πρότερον, ἢ νῦν· ὅπῃ γε καὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι Ἑλλάδος [15] ἀναντιλέκτως ὅσης τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι [16] ἔχουσι. Μακεδονίαν μὲν Θρᾷκες καί τινα μέρη τῆς Θετταλίας. Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας ἄνω, Θεσπρωτοὶ, καὶ [17] Κασσωπαῖοι, καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ Μολοττοὶ, καὶ Ἀθαμᾶνες, Ἠπειρωτικὰ ἔθνη. Epirus.

§. 2.

Περὶ μὲν ὧν Πελασγῶν εἴρηται. Τοὺς δὲ Λέλεγας τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσὶν εἰκάζουσιν· οἱ δὲ συνοίκους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ Λελέγων κατοικίας λέγεσθαί τινας, πολλαχῇ δὲ τῆς Καρίας τάφους Λελέγων [1] καὶ ἑρύματα ἔρημα, Λελέγια καλούμενα. Ἥτε [2] νῦν Ἰωνία λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν

15) Pro ἀναντιλέκτως Aldi dedi, quod praeferunt MSS. Caſaub. Moſc. Vatic. A. B.

16) Non habet ἔχουσι Moſc.

17) Ἀσσωπαῖοι Vatic. Moſc. cum Guarino, Aldo et Hoppero.

1) Sic omnes libri. Xylandrum, qui mallet σήματα vel μνήματα, refutavit recte Caſaubonus.

2) Moſc. Ἰωνία νῦν.

cingunt latera. Quod ipſum quondam magis fuiſſe, quam nunc, liquet: quando hodie eius provinciae, quae citra controverſiam eſt Graecia, multas partes barbari obtinent. Macedoniam nimirum Thraces, et quasdam Theſſaliae partes: ſupra Acarnaniam et Aetoliam ſita Theſproti, Caſſopaei, Amphilochi, Moloſſi, et Athamanes, nationes Epiroticae.

§. 2.

Ac de Pelasgis quidem alibi. Lelegas vero alii cum Caribus faciunt eosdem, alii tantum eorum inquilinos et commilitones. Itaque et in Mileſiorum territorio quaedam Lelegum domicilia memorantur et multis in Cariae locis ſepulcra Lelegum, ac caſtella deſerta. At et quae nunc Ionia dicitur, univerſa fuit

Epirus. Καρῶν ὠκεῖτο καὶ Λελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τούτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον· ἔτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἑλόντες, ἐξήλασαν τοὺς Λέλεγας ἐκ τῶν περὶ τὴν [3]Ἰδην τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν Σατνιόεντα ποταμόν. Ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Καρσὶ, νομίζοιτ' ἂν σημεῖον. Ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς, καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. Ἐν μὲν γὰρ τῇ [4]Ἀκαρνάνων φησὶ, τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κυρῆτας, τὸ δὲ [5]προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλε-
p. 322. βόας· ἐν δὲ τῇ [6]τῶν Αἰτωλῶν, τοὺς νῦν Λοκροὺς, Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ [7]καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς φησιν·

3) Ex probabili Caſauboni coniectura, quam duxit ex re ipſa et Strabone 13. p. 605. Legi tamen etiam poſſe Σιδηνὴν, quam ad Granicum ponit Strabo 13. p. 587. monet Ortelius in theſ. l. v. *Side*. Nempe vulgo omnes hic Σίδην. At praeplacet prius, quod et praetulit Penzelius.

4) Ἀκαρνανῶν Moſc. Poſt Κυρῆτας, cum inde a Xylandro Κύρητας exprimeretur, ante quem edd. ferebant Κυρίτας.

5) Diviſe πρὸς ἑσπ. Moſc.

6) Idem omittit τῶν cum edd. ante Caſaubonum; uti nec poſt additur.

7) Καὶ addidit Caſaubonus.

fuit olim a Lelegibus ac Caribus habitata, quam iſtis pulſis Iones occupaverunt: ſed et ante ii, qui Troiam ceperunt, Leleges eiecerant e locis Idae vicinis, iuxta Pedaſum et Satnioëntem fluvium. Fuiſſe autem Lelegas barbaros, vel eo ſigno poteſt coniici, quod Carum fuerunt ſocii. Sed eos vel cum Caribus, vel ſeorſum hinc inde fuiſſe vagatos, idque antiquitus, etiam Ariſtotelis Reſpublicae demonſtrant: nam in Acarnanum republica ait, eius regionis partem teneri a Curetibus, partem occiduam a Lelegibus, caetera a Telebois: in Aetolorum republica, eos, qui nunc Locri dicuntur, Lelegas vocat eosdemque et Boeotiam occupaſſe teſtatur:

φησίν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπωντίων καὶ Μεγαρέων· Epirus.
ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τέτε δὲ θυγατρὶδῆν Τηλεβόαν· τῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας· ὧν τινας οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. Μάλιςα δ' ἄν τις Ἡσιόδῳ πιςεύσειεν ἔτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι·

Ἦτοι γὰρ Λοκρὸς Δελέγων ἡγήσατο λαῶν,
Τὰς ῥά ποτε [8] Κρονίδης Ζεὺς, ἄφθιτα μήδεα εἰδὼς,
Λεκτὰς ἐκ γαίης [9] λαὰς πόρε Δευκαλίωνι.

Τῇ γὰρ ἐτυμολογία τὸ [10] συλλέκτας γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιῦ καὶ μιγάδας, αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ· [11] καὶ διὰ

8) Gemiſtus Pletho κρείων Ζεύς.

9) Recte ſuſpectum habuit Caſaubonus λλάς, pro quo et vulgo in fragm. Heſiodi legitur λέας, etſi nihil remedii admovit. Admoverunt poſt alii. Salmaſ. ad Solin. c. 7. (13.) p. m. 103. emendat λαὰς vel λαῶν. Heyne ad Apollodor. p. 95. λᾶας. Praetuli λαὰς, quia ſic plenior ſuis partibus exſiſtit narratio. Forte A et A commiſtum et temere repetitum fuit — Δευκαλίωνι, quod uterque voluerat pro Δευκαλίωνος, adſenſu comprobat Gemiſt. Pletho.

10) Inde ab Aldo λεκτάς. At Codd. Caſaub. Vatic. A. B. Moſc. Gemiſt. Pletho cum Euſtathio ad Homer. Odyſſ. 3, 366. p. 134. (1472.) συλλέκτας, quod recepi. Eſt enim explicatio.

11) Vulgo καὶ διὰ τὸ — Caſaubonus inſerta negatione ad diſputationis vim firmandam, legebat, καὶ μὴ διὰ τὸ — Alia ratione

teſtatur: idemque ait in Opuntiorum et Megarenſium republica: in Leucadiorum autem republica quendam indigenam Lelegem ponit, cuius ex filia nepos fuerit Teleboas, atque huius XXII filii Teleboae. Atque horum quosdam Leucadem inhabitaſſe. Maxime Heſiodo quiſpiam crediderit, ſic

de illis ſcribenti:

Namque fuit Locrus Lelegum ductor populorum,
Quos ſapiens aeterna pater Saturnius olim
Lectos e terra dedit ortos Deucalioni.

Ipſa enim vocabuli ratio videtur mihi ſub involucro hoc proponere, fuiſſe eos antiquitus collecticios quosdam

Epirus. διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι τὸ γένος· ἅπερ ἄν τις καὶ περὶ Καυκώνων λέγοι, νῦν ὀδαμοῦ ὄντων, πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατῳκισμένων.

§. 3.

Πρότερον μὲν ἦν καί περ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ ἀδόξων ὄντων τῶν ἐθνῶν, ὅμως διὰ τὴν [1] εὐανδρίαν καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς, ὑ πάνυ ἦν χαλεπὸν διαλαβεῖν τὰς ὅρους αὐτῶν. [2] Νῦν δ' ἐρήμης τῆς πλείστης χώρας γεγενημένης, καὶ τῶν [3] κατοίκων, καὶ μάλιστα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, ὀδ' εἰ δύναιτό τις ἀκριβῶν ταῦτα, ὀδὲν ἂν ποιοίη χρήσιμον, διὰ τὴν ἀδοξίαν καὶ τὸν ἀφανισμὸν αὐτῶν· ὃς ἐκ πολλῆ χρόνῳ λαβὼν τὴν ἀρχὴν, ὀδὲ νῦν πω πέπαυται κατὰ πολλὰ μέρη διὰ τὰς ἀποστάσεις· ἀλλ' ἐνστρατοπεδεύσασιν αὐτοῖς

ratione adiuvat Gemiſt. Pletho, qui ſic: διὰ δὲ τοῦτο — quem ſecutus ſum. Ita quidem probabilius, cum a λείπω vix aliquis Leleges derivarit, et ſequentia idem ſic inferant.

1) Codd. Caſaub. εὐνδρίαν.

2) Cod. Moſc. νυνὶ, ut alibi paſſim.

3) Reliqui hanc Caſauboni lectionem, quam et alii Codd. habuiſſe videntur. Ante eum κατοικιῶν, quod probant Gemiſt. Pletho et Guarinus. Utrumque commodum ſenſum ſuſtinet.

dam et mixtos e variis gentibus: quo accedit, quod natio Lelegum abolita eſt. Quod ipſum de Cauconibus etiam dicere licet, qui nunc nulli ſunt, cum ante diverſis in terris habitaverint.

§. 3.

Enimvero priſcis temporibus populi Graeciae, quanquam et multi eſſent, et exigui, et ignobiles: tamen quia et virtutem colebant, et ſuum quisque populus regem habebat, non adeo difficile erat terminos ſingulorum deſcribere. Nunc cum magna pars regionis eius ſit deſerta, ac cum incolis domicilia, urbes maxime, deletae, etiam ſi quis iſta poſſet accurate deſcribere, nullum is tamen facturus eſſet operae pretium, obſcuratis et abolitis ipſis. Quae ſane deletio cum coeperit iam pridem, ne hodie quidem finem reperit multis in locis

ob

[4] αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, καταςαθέντες ὑπ' αὐτῶν δυνάςαι. Τῶν δ' ἂν Ἠπειρωτῶν ἑβδομήκοντα πόλεις Πολύβιός φησιν ἀνατρέψαι Παῦλον τὸν Αἰμίλιον μετὰ τὴν Μακεδόνων καὶ [5] Περσέως κατάλυσιν, (Μολοττῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείστας·) [6] πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. [7] Ὅμως δ' ἂν ἐγχειρήσομεν, ἐφ' ὅσον [7] τῇ γραφῇ τε προσήκει, καὶ ἡμῖν ἐφικτὸν, ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, [8] ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν [9] Ἰόνιον κόλπου παραλίας· αὕτη δ' ἐστὶν, εἰς ἣν ὁ ἔκπλους ὁ ἐκ τῆ Ἀδρίᾳ τελευτᾷ. Epirus.

§. 4.

Ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν ἐστίν. Ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακε-

4) Gemiſt. Pletho αὐτῶν.

5) Moſc. Περσῶν, uti Aldus et Hopperus. Xylander Περσέων, etſi vitium ſubeſſe in notis recte monuit. Praeter Codd. alios ipſa res Caſauboni emendationem confirmat.

6) Non agnoſcunt duo haec verba πέντε καὶ Codd. Caſ. Gemiſtus Pletho: ὅτε πέντε καὶ δέκα. Venetus: β καὶ δέκα. Vulgatam aliorum Codd. tuentur Liv. 45, 34, 4. et Plutarchi in Aemilio Paullo c. 29.

7) MSS. Caſaub. Moſc. Vatic. (prima manu) τὴν γραφήν. Poſt Moſc. προσῆκε.

8) Codd. Caſaub. ἀρξαμένοις. At cum reliquis melius refertur ad primarium verbum ἐγχειρήσομεν.

9) Moſcov. Ἰώνιον. Vid. ad p. 316. Caſ.

ob defectiones: ſed Romani ab incolis domini conſtituti, caſtra ſua ipſis habent in domibus. Certe Polybius ſcriptum reliquit, Paulum Aemilium LXX urbes Epirotarum evertiſſe, Macedonibus et Perſeo domitis, quarum pleraeque fuerint Moloſſorum: eundemque in ſervitutem abduxiſſe CL. hominum millia. Nos tamen conabimur, quantum et ſcriptioni huic convenit, et a nobis praeſtari poteſt, ſingula perſequi, ſumto ab ora Ionii ſinus initio, quae ibi incipit, ubi ex Adria navigatio finitur.

§. 4.

Prima huius orae pars eſt circa Epidamnum et Apolloniam. Verum ab Apollonia

Epirus. Μακεδονίαν ἡ [1] Ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἕω, βεβηματισμένη κατὰ μίλιον, καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυψέλης καὶ Ἕβρου ποταμοῦ· μιλίων [2] δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε· λογιζομένῳ δὲ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ, τὸ μίλιον ὀκτασάδιον, τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι [3] ὀγδοήκοντα· ὡς δὲ Πολύβιος, προσιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὅ ἐστι τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδο-
p. 323. μήκοντα ὀκτὼ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. Συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν, τάς τ' ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ὁρμηθέντας καὶ τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. Ἡ μὲν οὖν πᾶσα [4] Ἐγνατία καλεῖται

1) Sic Codd. Caſaub. hic et alibi, Vatic. A. B. Moſc. Gemiſt. Pletho cum epitome hic et infra nec minus Guarino. Atque ſic repetiit in Polybio 34, 12, 3. Schweighaeuſerus, et alii auctores Graeci praeferunt. Ἰγνατία invexit Aldus, quod et haeſit.

2) Moſc. delet δ'. Gemiſt. Pletho μὲν οὖσα, ut artius necterentur. At ita ſolet Strabo adpendere. Uncis tamquam ſpuria δ' ὅτι incluſerat Caſaubonus.

3) Pro ὀγδοήκοντα Moſc. dat εἴκοσιν· voluit εἴκοσι. Aldus poſuit διακοσίοις ἑκατὸν, et eum ex more plerumque reddens Hopperus. Vulgata debetur Xylandro, quam quidem et ipſa ſubputationis ratio probat, et agnoſcunt praeter Guarinum Codices cum epitome. In Gem. Plethone aberant verba λογιζομένῳ — ἀριθμοῦ.

4) Vulgo, ut antea, Ἰγνατία.

in Macedoniam, Egnatia via eſt orientem verſus diverſa ac per miliaria diſtincta, ad ſingula poſito lapide, usque ad Cypſelum et Hebrum fluvium: et continet M. P. ıϐ xxxv. Quod ſi pro mille paſſibus octo (ut receptum eſt) ſtadia ſupputes, ſtadia habebis ıv cıϐ ccxxc. Sin Polybium ſequare, qui octo ſtadiis duo iugera addit, id eſt trientem ſtadii: addenda ſunt adhuc clxxiix ſtadia, triens numeri milliarium. Eodem autem ſpatio eandem in viam incidunt et qui ab Apollonia, et qui a Dyrrachio proficiſcuntur. Tota haec via Egnatia vocatur, prima

λεῖται· ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Καυδανίας λέγεται, ὄρος Ἰλ- Epirus.
λυρικῆ, διὰ [5] Λυχνιδοῦ πόλεως καὶ Πυλῶνος, τόπου ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τήν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας, καὶ [6] Λυγκηστῶν καὶ [7] Ἐορδῶν, εἰς [8] Ἐδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἑξήκοντα ἑπτά. Ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐπίδαμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἴασιν, ἐν δεξιᾷ μέν ἐστι τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη, κλυζόμενα τῷ Σικελικῷ πελάγει, μέχρι τοῦ [9] Ἀμβρακικοῦ

5) Sic dedi ex Stephano, uti et infra p. 327. vult Caſaubonus, et hic Vindingius ad Scymnum Chium v. 429. Λυχνιδίου, quod vulgo fertur ex Codd. et epitome, et retinuit Schweighaeuſerus c. l. eſt adiectivum.

6) Antea Δυγκηστῶν, de quo infra p. 326.

7) Moſc. Ἐόρδων, ut in Thucyd. 2, 99. At de altero accentu monuit Stephanus ex Herodiano. Tum edd. dant cum ſpiritu aſpero.

8) Ita epitome adiuta numorum auctoritate et aliorum uſu, cum libri et ſcripti et editi legant Ἔδεσσα, quod et olim fuit in Polyaeno 2, 29, 2. Polybio 5, 97, 4. — Accedit narratio Stephani. Moſc. Αἴδεσσαν, uti in Ptolemaeo 3, 13. et in aliis paſſim ex libris notatur.

9) Ex Cod. Moſc. qui ita ſolet cum epitome et Guarino, et ex uſu aliorum, in quibus raro diſſentit Codex, ut in Thucyd. 1, 55. Eadem forma editum etiam eſt 2. p. 123. Caſaubonus incerta forma fluctuatur.

ma pars ad Candaviam Illyrici montem, per urbem Lychnidum et Pylonem, qui locus in via diſtinguit a Macedonia Illyricum: inde iuxta Barnuntem per Heracleam, Lynceſtas, Eordos, ad Edeſſam et Pellam pergitur Theſſalonicēam usque. Sunt autem haec milliaria, ut ait Polybius, CCLXVII. Atque hac iter facientibus ab Epidamno et Apolloniae vicinis locis, ad dextram ſunt gentes Epiroticae, quae Siculo alluuntur mari, usque ad ſinum Ambracium: ad ſiniſtram autem

Epirus. κικῇ κόλπῳ· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῆς [10]Ἰλλυριῶν, ἃ προδιήλθομεν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιόνων. Εἶτα ἀπὸ μὲν [11]Ἀμβρακικῷ κόλπῳ τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἕω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ, τῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἶτ' ἐκπίπτει [12] εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὅλην. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Παιονικῶν μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ, Μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ Παίονες, καί τινες τῶν ὀρεινῶν Θρᾳκῶν· τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἤδη, μέχρι τοῦ Ποντικοῦ στόματος καὶ τοῦ [13]Αἵμου, πάντα Θρᾳκῶν ἐστι, πλὴν τῆς παραλίας· αὕτη δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ τῇ Προποντίδι ἱδρυμένων, [14]τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ τῷ Μέλανι κόλπῳ, τῶν

10) Moſcov. Ἰλλυρίδων, ut Aldus et Hopperus. Receptam lectionem protulit Xylander.

11) Ante Ἀμβρακικοῦ, de quo dictum.

12) Ex Gem. Plethone. Antea τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Terminum in progreſſione ultimum indicat Strabo.

13) Moſc. cum adſpiratione effert, ut edd. ante Caſaub. Vide ſupra.

14) Exciderant in Aldi editione et ſqq. haec verba: τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ — κόλπῳ. Subplevit lacunam Caſaubonus ex libris ſuis, quibuscum et alii conſentiunt et Guarinus.

autem Illyrici montes, quos ante enarravimus, et gentes, quae inde usque ad Macedoniam et Paeonas habitant. Porro, quae deinceps ab Ambracio ſinu orientem verſus inclinant, ac iuxta Peloponneſum porriguntur, Graeciae ſunt, atque relicta ad dextram tota Peloponneſo, in Aegaeum mare deſinunt. At ab initio Macedoniae et Paeoniae gentium usque ad Strymonem fluvium, Macedones habitant, ac Paeones et quidam montanorum Thracum: quae ulteriora iam Strymone ſunt, usque ad Aemum et Ponti fauces, omnia Thracum ſunt, exceptа ora maritima: hanc enim Graeci accolunt, ad Propontidem alii, alii ad Hellepontum et ſinum Melanem, alii

τῶν δὲ ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. [15] Τὸ δ' Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευρὰς τῆς Ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ [16] τοῦ Σουνίου πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας, Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ νῦν μάλιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖ· τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν Μακεδονικὴν ἀπὸ Θεσσαλονικείας μέχρι Στρυμόνος· τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι [17] Νέστου τῇ Μακεδονίᾳ προσνέμουσιν· ἐπειδὴ Φίλιππος ἰσπούδασε διαφερόντως περὶ ταῦτα τὰ χωρία, ὥστ' ἐξιδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης εὐφυΐας τῶν τόπων. [18] Ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοποννήσου τὸ Μυρτῷόν ἐστι καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Λιβυκὸν σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ καὶ τὸν Epirus

15) Desunt haec verba ad μέχρι Στρυμόνος in Gem. Plethone.

16) Omisit articulum Cod. Mosc.

17) Sic libri 4. Casaub. Vatic. Mosc. et Gemistus Pletho cum Guarino, quod et placebat Casaubono. Aldus intulit Νέσου, quae forma non omnino rejicienda videtur.

18) Haec verba usque ad κόλπον desunt in Gem. Plethone.

alii ad Aegaeum mare. Aegaeum autem mare duo alluit Graeciae latera, unum ad ortum solis spectans, quod a Sunio versus septentrionem tenditur ad Thermaicum usque sinum et Thessalonicean, Macedonicam urbem, quae hodie prae aliis hominum copia floret: alterum meridiei oppositum Macedonicum, a Thessalonica usque ad Strymonem: quidam ea etiam, quae a Strymone ad Nestum usque sunt, Macedoniae attribuunt. Nam Philippus plurimum in ea loca contulit operae, ut suae ea ditionis faceret: reditusque constituit amplissimos e metallis aliisque eorum locorum commodis. A Sunio ad Peloponnesum usque, Myrtoum est, et Creticum mare, et Africum, cum sinubus usque ad Siculum pelagus: quod quidem et Am-

Epirus. Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ [19] Κρισσαῖον ἐκπλη-
ροῖ κόλπον.

§. 5.

Τῶν μὲν δὴ Ἠπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεόπομ-
πος τετταρεσκαίδεκα· τούτων δ' ἐνδοξότατα, Χάονες,
καὶ Μολοττοὶ, διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἠπει-
p. 324. ρώτιδος, πρότερον μὲν [1] Χάονας, ὕστερον δὲ Μολοττούς,
οἳ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλέων ἐπὶ πλέον
ηὐξήθησαν, (τῶν γὰρ [2] Αἰακιδῶν ἦσαν) καὶ διὰ τὸ
παρὰ τούτοις εἶναι τὸ ἐν Δωδώνῃ μαντεῖον, παλαιόν
τε [3] καὶ ὀνομαστὸν ὄν. Χάονες μὲν δὴ καὶ Θεσπρωτοὶ,
καὶ μετὰ τούτους ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι, καὶ οὗτοι δ' εἰ-
σὶ Θεσπρωτοὶ, τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν μέχρι
τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται χώραν εὐ-
δαίμονα ἔχοντες· ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξα-
μένῳ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακι-
κὸν κόλπον καὶ τὸν Κορινθιακὸν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ
Αὐσό-

19) Mosc. Κρηταῖον.
1) Codd. Casaub. Χαονίας.
2) Mosc. Αἰακίδων.
3) Exciderat ὄν in edd. ante Casaub.

Ambracicum, et Corinthiacum, et Crissaeum implet sinus,

§. 5.

Epiroticas gentes Theopompus ait esse XIV: earum nobilissimae sunt Chaones et Molossi, propterea quod olim toti Epiro imperaverunt prius Chaones, post hos Molotti, qui et ob cognationem regum magna fecerunt incrementa, (erant enim ex Aeacidarum familia) et ob Dodonaeum apud ipsos oraculum vetustum ac celebre. Chaones ergo, et Thesproti, et Cassopaei post hos, qui ipsi quoque Thesproti sunt, oram maritimam tenent, quae a Ceraunii montibus est ad sinum usque Ambracium, regionem sane felicem. Navigatio a Chaonibus facto initio versus orientem solem ad sinum Ambracium et Corinthiacum, ad dextram

Αὐσόνιον πέλαγος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν [1]Ἠπειρον, εἰσὶ Epirus.
χίλιοι καὶ τριακόσιοι στάδιοι, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τῦ Ἀμβρακικῦ κόλπυ. Ἐν τύτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστήματι Πάνορμός τε [2]λιμὴν μέγας, ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις ὄρεσι· καὶ μετὰ ταῦτα [3][4]Ογχησμος λιμὴν ἄλλος, καθ' ὃν τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς [5]Κορκυραίας ἀντίκειται· καὶ πάλιν ἄλλος, [6]Κασσώπη, ἀφ' ἧ ἐπὶ Βρεντέσιον χίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἴσοι καὶ ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ ἄλλυ ἀκρωτηρίυ [7]νοτιωτέρυ τῆς Κασσώπης, ὃ καλῦσι Φαλακρόν. [8]Μετὰ δὲ [4]Ογχησμον,

4) Aldus et Hopperus λιμὴν καὶ μέγας. Xylander: λιμὴν ὅτι μέγας.

5) Ita emendat Victor. in varr. lectt. 36, 11. cui favent Mosc. Gemist. Plętho et Guarinus, etsi hic habet *Onchemus*; post *Onchesmus*. Vatic. [4]Ογχημος. Sic per η Ptolem. 3, 14. quod et tuetur Cic. ad Attic. 7, 2. etsi in voce alias turbata. Ante Casaub. edebatur [3]Ογχιμος, qui ex suis libris reposuit [4]Ογχισμος.

6) Dedi per ο cum Codd. Mosc. et Ven. uti et post habuerunt Codd. Casauboni, qui sic alibi scripsit, p. 44. 299.

7) Ita aut hic legi debet pro Κασσιόπη, aut supra Κασσιοπαῖοι. Ad prius tamen deducit in sequ. Cod. Moscov. comprobatque usus auctorum Graecorum, quibus accedunt numi. cf. et post.

8) Sic pro ο ex Cod. Mosc. uti ante etiam exhibuerat Xylander.

9) Hactenus librum 7. perduxit Cod. Mosc. trium paginarum spatio relicto vacuo.

dextram Ausonio mari, ad sinistram Epiro relicta, stadiis constat CIↃ CCC, a Ceraunii montibus usque ad os Ambracii sinus. In hoc intervallo Panormus est, portus magnus, in mediis Ceraunii montibus, et mox alius Onchesmus, cui occiduae extremitates Corcyrae opponuntur: rursumque alius Cassope, a quo ad Brunduſium stadia sunt CIↃ IↃCC: totidemque ad Tarentum ab alio promontorio, quod magis quam Cassope ad austrum vergens, Phalacrum dicitur. Post Onchesmum sequitur Posidium,

Epirus. [10] Ποσειδίον, καὶ Βυθρωτὸν, ἐπὶ τῷ στόματι τῆ καλουμένη Πηλώδες λιμένος, ἱδρυμένον ἐν τόπῳ [11] χερρονησίζοντι, [12] ἀποίκους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ Σύβοτα. Εἰσὶ δὲ νησίδες τὰ Σύβοτα, τῆς μὲν Ἠπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ δὲ τὸ ἑῶον ἄκρον τῆς [13] Κορκυραίας τὴν [14] Λευκίμμην κείμεναι. Καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησίδες εἰσὶν, οὐκ ἄξιαι μνήμης. Ἔπειτα ἄκρα Χειμέριον, καὶ Γλυκὺς λιμὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμὸς, ῥέων ἐκ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, καὶ δεχόμενος πλείους ποταμοὺς, ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον.

10) Sic ex etymologiae legibus dedi pro vulgato Ποσείδιον. Vox saepe depravata, ut praeter alios docet Holsten. ad Stephan. p. 260. Recte apud Ptolem. 3, 14. legitur.

11) Codd. Casaub. χερρονησίζοντι, qua forma ipse dedit 11. p. 491. Alteram tamen reliqui Codd. tenuisse videntur, probatam etiam ab aliis auctoribus, etsi sic in Polybio 10, 10, 3. variatur.

12) Cod. Cas. prima ἐνοίκους, quod vitium altera sustulit. Idem mox fecit, ubi in priori loco illa habet Σύβοτα, novo tamen inlato, ut primum daret Σύβοτα, deinde Σύβοτα.

13) Ita hic pro ε Codd. Casaub.

14) Reiecta hac forma Casaubonus substituit in nota Λευκίμνην ex Thucydide. At agnoscunt constanter omnes Codd. cum Guarino, qui nec in Thucydide consentiunt, et Ptolemaeus 3, 14. refert. Plinii locus 4, 19. dubiae est fidei. Quare intactam reliqui.

um, et Buthrotum, in ingressu portus Pelodis, hoc est coenosi, situm peninsulae forma, quod habet coloniam Romanorum. Iuxta sunt Sybota, quae sunt parvae insulae paululum ab Epiro distantes, sitae pone orientale Corcyrae promontorium Leucimmam. Sunt et aliae minutae insulae iuxta oram istam, memoratu indignae. Sequitur Chimerium, quasi si hybernum dicas, promontorium, et Glycys, id est, dulcis portus, in quem influit Acheron fluvius ex Acherusia palude, aliique complures, ita ut dulcis aquae sinus fiat:

κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ [15]Θύαμις πλησίον. Ὑπέρκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυρος, ἡ πρότερον [16]Ἔφυρα πόλις Θεσπρωτῶν· [17] τοῦ δὲ κατὰ Βυθρωτὸν ἡ Φοινίκη. Ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου πολίχνιον Βυχαίτιον Κασσωπαίων, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὄν· καὶ [18]Ἐλατρία, καὶ Πανδοσία, καὶ Βατίαι ἐν μεσογαίᾳ· καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου. Μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα, ἐφεξῆς εἰσι δύο ἄλλοι λιμένες, ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττων Κόμαρος, ἰσθμὸν ποιῶν ἑξήκοντα σταδίων πρὸς τὸν [19]Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ τὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος κτίσμα, τὴν Νικόπολιν· ὁ δὲ ἀ- Epirus.

 πωτέρω

15) Sic dedit Caſaubonus, ante quem legebatur Θυμιαθις, adiutus et aliorum auctoritate et libris veteribus, quibus accedit Gem. Pletho, in quo ſic habet locus: καὶ ὁ Θύαμις. Πλησίον οὗτος τοῦ Πηλαίθους λιμένος ἐκβάλλων ὑπέρκειται — Guarinus poſuit Thymavus.

16) Tantum retraxi accentum cum aliis, et quia ſic infra ponitur, etſi fluctuari eum novi. Sic Κορκυρα.

17) Quod Caſaubonus dicit, vulgo τὸ δὲ, unice ſpectat Xylandrum. Nam illud, τοῦ δὲ, iam dederant Aldus et Hopperus.

18) Gemiſt. Pletho Ἐλάτεια, uti eſt apud Demoſt. in orat. de Haloneſo p. 84. (ed. Lpſ.) Forte etiam voluit dare Ἐλάτρεια, quod probant Stephanus et Harpocration in Lex. h. v. Τὸ ει utique praeferendum videatur. Attamen in hac nominis ambiguitate, quod inveni, relinquere malui. Idem in Buchaetio obtinet.

19) Conſtantiae cauſa pro Ἀμβρακιακὸν, uti poſt.

ſiat: prope etiam Thyamis labitur. Super hunc ſinum ſita eſt Cichyrus, quae olim Ephyra dicta fuit, Theſprotorum urbs; ſuper illum, qui prope Buthrotum eſt, Phoenice. Vicinum eſt Cichyro oppidum Caſſopaeorum Buchaetium, paululum ſupra mare, tum in mediterraneis Elatria, Pandoſia, Batiae. Caſſopaeorum regio ad ſinum usque dulcem pertinet. Poſt ſinum dulcem alii ſequuntur duo, unus propior, idemque minor, qui ad ſinum Ambracium et ab Auguſto Caeſare conditam Nicopolin, conficit iſthmum LX ſtadiorum, nomine Comarus: alter et maior

et

Epirus. πωτέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων, πλησίον τῦ ςόματος τῦ κόλπυ, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον δώδεκα ςαδίυς.

§. 6.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ ςόμα τῦ Ἀμβρακικῦ κόλπυ· p. 325. τύτυ δὲ τῦ κόλπυ τὸ μὲν ςόμα μικρῷ τῦ τετρακαδίυ μεῖζον· ὁ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων ςαδίων, εὐλίμενος δὲ πᾶς. [1] Οἰκῦσι δὲ τοῖς μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέυσι τῶν Ἑλλήνων [2] Ἀκαρνᾶνες· καὶ ἱερὸν τῦ Ἀκτίυ Ἀπόλλωνος ἐνταῦθά [3] ἐςι, πλησίον τῦ ςόματος, λόφος τις, ἐφ' ᾧ ὁ νεὼς, καὶ ὑπ' αὐτῷ πεδίον ἄλσος ἔχον, καὶ νεώρια· ἐν οἷς ἀνέθηκε Καῖσαρ τὴν [4] δεκανέαν ἀκροθίνιον, ἀπὸ [5] μονοκρότυ μέχρι δεκήρυς· ὑπὸ πυρὸς δ' ἠφανίσθαι

1) Gem. Pletho ſic: Οἰκῦσι δὲ τὰ μὲν — εἰσπλέυσι τῶν Ἑλλήνων —.

2) Retinui accentum ed. Caſ. 1. quem in acutum poſteriores mutant, ut fit alibi. vid. ad Polyb. 4, 5, 10. Schweighaeuſerus.

3) Ita diſtinxi. Aldus et Hopperus inciſum maximum poſuerant poſt ἐςὶ, minimum, illo ſublato, poſt τόματος Caſaubonus.

4) Leg. forte uſitatiori forma δεκαναίαν, quam abunde probavit Weſſeling. ad Diodor. 14, 103. Mutationis cauſa patet. Servant tamen vulgatam libri. Tantum Gem. Pletho δεκάνεων. Tum forte: Καῖσαρ δέκα νεῶν ἄκρ.

5) Ante Xylandrum μονοκρότυ, uti poſt νεόκροι.

et melior, ſed remotior, ac ori ſinus propinquus, XII circiter a Nicopoli diſtans ſtadiis.

§. 6.

Subſequitur oſtium ſinus Ambracii, non multo maius IV ſtadiis: cum ipſius ſinus circulus vel CCC ſtadia contineat, bonis undique apti portabus. Sinum ingreſſo, ad dextram Acarnanes habitant Graeci: atque ibi eſt Actii (quaſi litoralem dicere) Apollinis templum tumulo faucibus ſinus propinquo impoſitum, infraque campus cum luco et navalibus, in quibus Caeſar de praeda ex hoſtibus capta dedicavit decem naves, ab uno remorum ordine actas ad deciremem usque: igni autem et navalia

Φανίσθαι καὶ οἱ νεώσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα. Epirus.
Ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ Νικόπολις, καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν οἱ Κασσωπαῖοι μέχρι [6] τῆ μυχῆ τῆ κατὰ Ἀμβρακίαν· ὑπέρκειται δὲ αὐτῆ τῆ μυχῆ μικρὸν, [7] Τόλγα τῆ Κυψέλα κτίσμα· παραῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὁ [8] Ἀραχθος ποταμὸς, ἀνάπλουν ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν, ὀλίγων σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ [9] Στύμφης ὄρους καὶ τῆς Παρωρείας.

6) Sic explent locum Codd. Caſaub. et Gemiſt. Pletho.

7) Conſentiunt in hac ſcriptura libri omnes et ſcripti et editi cum Guarino, etſi alibi alii in controverſiam deducunt, quam tamen et hic movet epitome, in qua Τόργα, uti Scymnus Chius 454. adfert, et corrupta forma indicat ipſe Strabo lib. 10. p. 452. (Caſ.) Quidam hic reponere malint Τόργα, quod habet Antonin. Liber. c. 4. ad quem vid. Verheyk. In qua ambiguitate, quod traditum accepi a libris, hic ſervavi.

8) Hoc repoſuit Xylander, ante quem legebatur Ἄραθος adſentiente Gem. Plethone et Guarino. Et ſic apud Dicaearch. p. 42. in ed. Stephani, et Ἄρατος in MSStis Polybii 22, 9, 4. Cogitaveram priorem formam revocare, arbitratus Livii 38, 3. extr. Arethonem eſſe. At ſententiam mutavi perpenſis iis, quae ad Livium et Polybium diſputantur.

9) Haeſi haerensque emiſi, cum docti viri tantum non omnes librorum omnium lectionem depravatam eſſe conclament, et in Τύμφης mutari iubeant ex Stephano maxime, ad quem vid. Salmaſ. et Holſten. p. 315. et 332. Fluctuatur Palmerius in Gr. ant. 2, 9. quia σ non praecedat, unde adhaerere potuerit, quod factum in Arriano de exped. Alex. 7. ubi Gronovius ei obſecutus dedit Τυμφαίας, etſi idem alterum retinuit in Indic. c. 18. Nec in Callimacho in Dian. p. 178. ubi tamen dederunt viri docti, ea ratio locum habet; vid. ibi multa. Sic vero etiam infra bis Tymphaei, qui hinc nomen traxiſſe videntur. Lubricam

lia abſumta ferunt, et navea. Ad ſiniſtram Nicopolis eſt, et Caſſopaei Epirotae usque ad Ambracii intimum receſſum. Ipſa Ambracia ſita eſt modico ſupra receſſum ſpatio, condita a Tolgo Cypſeli filio. Eam praeterlabitur Arachthus fluvius, (quo adverſo ad eam urbem paucorum ſtadiorum eſt ſubvectio) profluens e Stympha monte et

Epirus. ρωρείας. Ηὐτύχει μὲν ἔν καὶ πρότερον ἡ πόλις αὕτη διαφερόντως· τὴν γῆν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἔσχηκεν ὁ κόλπος· μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος, βασιλείῳ χρησάμενος τῷ τόπῳ. Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνησαν τοῖς συνεχέσι πολέμοις, διὰ τὴν ἀπείθειαν· ὥστε τὸ τελευταῖον ὁ Σεβαστὸς ὁρῶν, ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πόλεις, εἰς μίαν συνῴκισε τὴν ὑπ' αὐτῷ κληθεῖσαν Νικόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ· ἐκάλεσε δ' ἐπώνυμον τῆς νίκης, ἐν ᾗ κατεναυμάχησεν Ἀντώνιον πρὸ τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, καὶ τὴν Αἰγυπτίων βασίλισσαν Κλεοπάτραν, παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτήν. Ἡ μὲν ἔν Νικόπολις ἀνδρεῖ, καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν ἐπίδοσιν· χώραν τε ἔχουσα πολλὴν, καὶ τὸν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον· [10] τό, τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν

cam tamen emendationem faciunt libri, immo ad duplicem formam ducere videntur, quam et in uſu fuiſſe exiſtimant viri docti. vid. interim ad Diodor. Sic. 20, 28. Liv. 32, 13, 2. Callimach. c. l. — Per me non ſtat, quo minus τύμφης ob ſeq. praeferatur.

10) Locum ſanum eſſe negat Palmerius in exercitt. — p. 301. quia, cum de uno ſacro loco dicat, de duobus adſumat. Quare leg.

et Parorea. Haec urbs antiquitus fortuna eſt uſa proſperrima, adeoque ſinui nomen dedit: maxime autem eam exornavit Pyrrhus, regia hac uſus. Poſterioribus autem temporibus Macedones, atque inde Romani, et hanc et vicinas urbes continentibus bellis propter rebelliones confecerunt: adeo ut tandem Auguſtus ſentiens, plane deſeri has urbes, in unam omnes a ſe in ſinu iſto vocatam Nicopolin contraxerit: nomen Nicopoli indidit a victoria (id eſt Nice, Graecis) qua devicit ad fauces ſinus navali pugna Antonium, et Cleopatram Aegypti reginam, quae et ipſa certamini interfuit. Viget autem multitudine hominum Nicopolis, et augetur indies, agrum habens amplum, et ornamenta e manubiis, tum et apparatam illam aream ſacram

ἐν τῷ προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντετηρικὸν Epirus.
ἐν ἄλσει, ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, [11] τὸ δ' ἐν
τῷ ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος.
Ἀποδείκνυται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς
τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος· τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐ-
τοῦ Λακεδαιμόνιοι. Αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι
τῆς Νικοπόλεώς εἰσιν. Ἦγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄ-
κτια τῷ [12] θεῷ, στεφανίτης ἀγών, ὑπὸ τῶν περιοίκων·
νῦν δ' ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ.

§. 7.

Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμ-
φιλο-

leg. cenſet: Τὸ δὲ κατασκευασθέντε τεμένε, (voluit ponere τεμένη,) dualiter. Speciem id quidem habet veri non vanam, cum et τε a τέμενος abſorberi facile potuerit. Auſcultandus tamen videtur Ignarra de palaeſtra Neapolit. c. 4. p. 65. qui vulgatam lectionem ſic vindicat, ut verbis τὸ μὲν — τὸ δὲ dualem contineri exiſtimet, τέμενος duplicem locum, de quo Strabo loquatur, gymnaſium et Apollinis aedem, γενικῶς indicet. Sed et leniori voce ad uſitatam rationem haec forma revocari poteſt, ſi τέμενος, latius ſumtum, de toto intelligatur, cuius partes conficiant τὸ μὲν — τὸ δὲ cum adiunctis. Diſtinctionem promovi poſt ἄλσει.

11) Gem. Pletho καὶ ἕτερον δ' ἐν τῷ ὑπερκ. qui ſic expoſite duplex τέμενος indicat, aut intellexit.

12) Huc cum Aldo et Hoppero ab Ἄκτια arceſſivi inciſum minus.

ſacram in ſuburbio, cuius pars ad celebrandum certamen quinquennale eſt in luco, ubi gymnaſium et ſtadium, pars in colle Apollini ſacro, qui illi luco imminet. Conſtitutum autem eſt certamen illud Olympicum, Actia vocant, in Actii Apollinis honorem: procurant Lacedaemonii. Reliqua oppida et vici ſub Nicopoli ſunt. Quondam quoque Actia, coronarium certamen, Deo a vicinis celebrabantur: ſed et eius dignitatem auxit Caeſar.

§. 7.

Poſt Ambraciam Argos ſequitur Amphilochicum, urbs

ab

Epirus. Φιλοχικὸν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἔφορος μὲν ἔν φησὶ, τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπιγόνων ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείαν, παρακληθέντα ὑπὸ Διομήδους, συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ, καὶ συγκατακτήσασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλοῦντος δ' αὐτὸν ἐπὶ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον Ἀγαμέμνονος,
p. 326. τὸν μὲν Διομήδη στρευθῆναι· τὸν δ' Ἀλκμαίωνα, μείναντα ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ, τὸ Ἄργος κτίσαι· καλέσαι δ' Ἀμφιλοχικὸν ἐπώνυμον τῷ ἀδελφῷ. Ἴναχον δὲ τὸν διὰ τῆς χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον, ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν Ἀργείαν προσαγορεῦσαι. Θουκυδίδης δέ φησιν, αὐτὸν Ἀμφίλοχον, μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον, δυσαρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἄργει, παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· διαδεξάμενον δὲ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείαν, κτίσαι τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ.

§. 8.

Ἠπειῶται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ οἱ ὑπερκείμενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχεῖαν

ab Alcmaeone eiusque liberis condita. Ephorus ſcribit, poſt Epigonorum ad Thebas expeditionem, Alcmaeonem a Diomede invitatum, ad eum in Aetoliam conceſſiſſe, inque ea et Acarnania occupandis ſocium ſe ei praebuiſſe: cumque ad Troianum bellum ab Agamemnone vocarentur, Diomede profecto Alcmaeonem in Acarnania manſiſſe, Argoſque condidiſſe, et de fratris ſui nomine Amphilochium nuncupaſſe: et Inachum amnem, qui per eam fluit regionem, ab Argiuo amne Inacho denominaſſe. Thucydides autem affirmat, ipſum Amphilochum, cum a Troia domum rediiſſet, Argisque res parum arriderent, in Acarnaniam abiiſſe, et fraternae ditionis hereditate potitum, urbem hanc ſibi cognominem condidiſſe.

§. 8.

Ceterum et Amphilochi inter Epirotas cenſentur, et qui ſupra eos ſiti Illyrios attingunt montes, aſpera incolentes

χεῖαν οἰκοῦντες χώραν, Μολοττοί τε καὶ Ἀθαμᾶνες Epirus.
καὶ [1] Αἴθικες, καὶ Τυμφαῖοι, καὶ Ὀρέσται, Παρω-
ραῖοί τε καὶ Ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς
Μακεδόσι μᾶλλον, οἱ δὲ τῷ Ἰονικῷ κόλπῳ. Λέγεται
δὲ τὴν Ὀρεστιάδα κατασχεῖν ποτε Ὀρέστης, φεύγων
τὸν τῆς μητρὸς φόνον, καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυ-
τοῦ τὴν χώραν· κτίσαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ'
αὐτὴν Ἄργος Ὀρεστικόν. Ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ
Ἰλλυρικὰ ἔθνη, τὰ πρὸς τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὀρεινῆς
καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου [2] κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμνου
καὶ τῆς Ἀπολλωνίας, μέχρι Κεραυνίων [3] ὑπεροικοῦσι,
Βυλλίονές τε καὶ [4] Ταυλάντιοι, καὶ [5] Παρθινοὶ, καὶ
Βρύγοι

1) Ante Xylandrum legitur Αἴθηκες, et ſic Guarinus: *Ethinces.*

2) Gem. Pletho poſt κόλπου ſubiicit: πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰ Μακεδονικά. Τῆς γὰρ Ἐπ.

3) Sic Codd. Caſaub. cum Gem. Plethone, quod et expreſſit Guarinus. Nempe recenſet gentes in progreſſu ab Illyrico ad Epirum Vulgata περιοικοῦσι debetur Aldo.

4) Ita recte poſuit Xylander pro Ταλάντιοι.

5) Pintianus ad Melam 2, 3, 158. ex aliis omnibus volebat Παρθηνοί. At quam parum ſibi in his libri conſtent, docent obſervationes doctorum virorum. Modo enim η, modo ι reperitur, paſſim etiam ει. vid. interim Fabricius ad Dion. 41, 49. Praeferenda eſt ex monumentis antiquis vulgata hic ſcriptura, quam et unice probant viri docti. Tantum accentum ex penultima in ultimam egi.

lentes loca, Moloſſi, Athamanes, Aethices, Tymphaei, Oreſtae, Paroraei, atque Atintanes, alii Macedonibus, alii Ionico mari propinquiores. Fertur Oreſtiadi regioni nomen feciſſe Oreſtes, cum ob matris caedem profugus eam tenuiſſet: ac condidiſſe ibi etiam urbem Argos Oreſticum. His porro Epirotis mixtae ſunt Illyriae gentes, quae ſunt ad montium partes meridiei obverſas, et ſupra Ionicum ſinum accolunt. Supra enim Dyrrachium et Apolloniam usque ad Ceraunios montes habitant Bullliones, Taulantii, Parthini, Brygi:

Epirus. [6] Βρύγοι· πλησίον δὲ πᾶ καὶ τὰ ἀργύρια τὰ ἐν Δαμαστίῳ, [7] Περισάδυες τε συνεστήσαντο τὴν δυναστείαν, καὶ Ἐγχελίους καὶ [8] Σεσαρασίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις [9] Λυγκησταί τε καὶ ἡ [10] Δευρίοπος, καὶ ἡ [11] τετραπολῖτις Πελαγονία, καὶ [12] Ἐορδοὶ, καὶ [13] Ἐλίμεια, καὶ Ἐρᾴτυρα.

6) Ita pro Φρύγες voluit Caſaubonus, quia ſic infra p. 327. ſcribantur et Βρύγιον Macedoniae urbs, unde dicti ſint, a Stephano commemoretur. Si tamen iidem, qui Βρίγες, quod et exiſtimat ad Steph. p. 75. Holſtenius, eodem iudice poſſint rectius forte eodem modo et hic ſcribi, quod infra facit Guarinus. Gemiſt. Pletho habet Ἐγχελύας.

7) Guarinus legiſſe videtur περὶ ἃ Περ. (ubi vertit) et mox οὓς νῦν Ἐγχελ. *Caſaubonus.* Gem. Pletho plane haec verba: πλησίον δὲ — Σεσ. καλοῦσι ignorat. Codex autem Medic. ita ſcribit: Ἐγχελείους νῦν Σεσαρησίους.

8) Caſaubonus, quem probat Holſten. ad Steph. p. 289. malit Σεσαρηθίους, quo et ducunt Cod. Med. et Guarinus. (*Seſareſios.*) Ad Δασσαρητίους inclinat Pintianus ad Melam 2, 3, 158.

9) Pro ι in penultima poſui η, ut ſupra, quam ſcripturam maxime probant auctores Latini praefert ex aliis, in primis Thucydide (cf. Duker. ad 2, 99.) Holſten. ad Stephan p. 192. et ſuſtinet praeter epitomen et Guarinum Cod. Medic. Nota eſt praeterea illa literarum commiſtio. Tum ante Caſaubonum legebatur Λιγκησταί.

10) Ex Stephano reponendum videatur Δευρίοπος, quippe qui diſerte librum hunc Strabonis teſtem adlegat, uti de Ἀκυτεία pro Ἀκοντία ſentiebat Caſaub. ad lib. 3. p. 152. Manum tamen cohibuit in repetita hac forma Codd. conſenſus et quae ad Liv. 39, 53, 14. adferuntur.

11) Minuſculum τ poſui ob ea, quae infra a Strabone commemorantur, uti et placuerat Caſaubono.

12) Aldus et Hopperus cum Guarino Λεόρδοι.

13) Quae hic antea ferebatur vox Ἀμία, corruptam recte cenſuit Caſaubonus. Eadem paullo poſt tranſiit alia corruptione in

Brygi: et prope ſunt argenti metalla Damaſtii. Ibique et Periſadyes ſuam conſtituerunt ditionem, et quos Enchelios vocant, ac Seſaraſios: tum Lynceſtae, Deuriopus, tripolitis Pelagonia, Eordi, Elimia, Eratyra. Haec omnia

Ἐράτυρα. Ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυναστεύετο ἔναρσα, ὧν ἐν τοῖς Ἐγχελίοις, οἱ Κάδμου καὶ Ἁρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. [14]Οὗτοι μὲν [15]ἂν ὑπὸ ἰθαγενῶν ἦρχοντο· οἱ δὲ [16]Λυγκησταὶ ὑπ' [17]Ἀρραβαίῳ ἐγένοντο, τῶν Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ ἡ Φιλίππου μήτης, [18]Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Ἴρρα δὲ θυγάτης. Καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν δὲ, Μολοττοὶ ὑπὸ Πύρρῳ τῷ Νεοπτολέμῳ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ Epirus.

in Alμία. Nempe A et Λ ſaepe commutantur, et praecedens αι abſorpſit το Ε. Veram ſine dubio lectionem ex Stephano, qui hunc locum aperte reſpicit, excitat Caſaubonus, eamque dedi. Probavit etiam Ortelius ſ. v. *Limia.* vid. ad Thucyd. 2, 99.

14) Verba ab οὗτοι ad ἦρχοντο deſunt in Gem. Plethone.

15) Ante Xylandrum legebatur ὐχ ὑπὸ, quod et expreſſit Guarinus. Tum Xylander τοῦ Βακχ.

16) Per η dedi in penultima pro ι, uti antea.

17) Ex Thucydide 4, 83. leg. videatur: Ἀρραβαίῳ.

18) Vulgata Ἀμύντου, τοῦ Εὐρυδίκης ſenſum diſiicit, nec ad veram rationem revocant, quae ex Codd. adferri poſſunt. Gem. Pletho: Ἀμύντου. Ἴρρα τε καὶ Εὐρυδίκης θυγάτηρ. Guarinus: *Huic nata eſt filia neptis Philippi Amynthae filii Mater Eurydices filii: Irrha vero filia.* Quare remedio ex hiſtoria petito Xylandri interpretatio adiuvit, quem ſecutus Caſaubonus ſic in Graecis legi vult: Ἀμύντου γυνὴ, Εὐρυδίκη. Turbas dedit repetita ſyllaba του ex Ἀμύντου, unde nova corruptio fluxit. Equidem lenius ſuccurrendum putavi eiecto τοῦ et diſtinctione poſt Ἀμύντου deleta, ſic ut γυνὴ, quod ſaepe omittitur in ſimilibus, ſubpleatur.

omnia ſuis quondam ſingula paruerunt principibus: de quibus Enchelii regebantur a Cadmi et Harmoniae poſteris: ibique ea commonſtrantur, quae fabulae de iis prodiderunt: hi ergo regebantur a genuinis. Lyncestae ſub Arrabaeo fuerunt, qui a Bacchiadis genus duxit. Huius ex filia neptis fuit Eurydice, mater Philippi, Amyntae uxor: et Irrha filia. De Epirotis etiam Moloſſi Pyrrho Neoptolemo Achillis filio, eiusque poſteris Theſſalis

Epirus. αὐτῷ Θετταλοῖς ὅσι [19] γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ Ἰθαγενῶν ἤρχοντο· εἶτ' ἐπικρατούντων αἰεί τινων κατέκρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ [20] Λυγκηστὸν, καὶ Πελαγονίαν, καὶ Ὀρεστιάδα, καὶ [21] Ἐλίμειαν, τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν· οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν· ἔνιοι δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι
p. 327. [22] Κορκύρας, Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογοῦντες ἅμα, ὅτι καὶ κουρᾷ, καὶ διαλέκτῳ, καὶ χλαμύδι, καὶ ἄλλοις τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως· ἔνιοι δὲ καὶ δίγλωττοί εἰσι. Καταλυθείσης δὲ τῆς Μακε-

19) Subiicit Gem. Pletho: οὗτοις (l. οὗτοι) μὲν οὖν οὐχ ὑπὸ Ἰθάμων ἤρχοντο, οἱ λοιποὶ —

20) Caſaubonus vult aut Λυγκιστὶν aut Λύγκον. Hoc quidem ex noſtro libro profert Stephanus. At praeterquam quod nimis a Codd. ſcriptura recedit, deſideratur nomen regionis, quod, cum Lynceſtide ſubminiſtretur, (Ptolem. 3, 13.) ſpeciem habeat maiorem, niſi alia morentur. Praetulerim Λυγκεστίαν, ſi exemplo ſuffulciretur, etſi omnino non repugnet analogia, ut *Penesta* (Liv. 43, 19. in.) Ipſa autem urbs, Lyncus, in deperdita libri parte locum habuiſſe videtur.

21) Antea Αἰμίαν, de quo ſupra. Omiſit Gem. Pletho, uti mox verba: οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν.

22) Dedi per o pro ε, ut ſupra. Gem. Pletho: τὴν μέχρι τῆς ἀπαντικρὺ Κερκ.

ſalis natione ſubditi fuerunt. Reliqui a genuinis ſunt gubernati, ac ſubinde aliis aliisque invaleſcentibus, ad extremum omnia ſub Macedonum regnum ſunt redacta, paucis earum regionum demtis, quae ſupra Ionium ſinum ſunt ſitae. Quin etiam Lynceſtidem, Pelagoniam, Oreſtidem, ac Elimiam, Macedoniae ſuperioris, poſteriores etiam liberae nomine intellexerunt: neque deſunt, qui omne id, quod ad Corcyram usque eſt regionis, Macedoniam appellent, eam afferentes cauſam, quod et tonſura, et lingua, et chlamyde, aliisque id genus Macedonicis utuntur: nonnulli etiam duplici ſermone. Sed everſo Macedonum regno, omnia iſta

in

Μακεδόνων ἀρχῆς, ὑπὸ Ῥωμαίοις [23] ἔπεσε. Διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἐθνῶν ἡ [24] Ἐγνατία ὁδὸς, ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ [25] δὲ τὴν ἐπὶ Κανδαουίας ὁδὸν, αἵ τε λίμναι εἰσὶν αἱ [26] περὶ Λυχνιδὸν, ταριχείας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι· καὶ ποταμοὶ, οἵ τε εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες, καὶ οἱ ἐπὶ τὰ νότια μέρη, ὅ, τ' Ἴναχος καὶ ὁ [27] Ῥατῶος, καὶ ὁ Ἀχελῶος, καὶ ὁ Εὔληνος, ὁ Λυκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν [28] Ἀμβρακικὸν ἐμβάλλων· ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῶον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Εὔηνος· ὁ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν διεξιὼν, ὁ δὲ τὴν Epirus.

23) Gem. Pletho ſubnectit καὶ ταῦτα.

24) Ita et hic Codd. Caſaub. Gem. Pletho et Guarinus. Vulgatam Ἰγναρία praeivit Aldus. vid. ſupra ad p. 322. (Caſ.)

25) Inſerui δὲ ex Codd. Caſaub. et Guariuo, et adpoſita diſtinctione, a prioribus ſeiunxi, praeunte etiam Guarino.

26) Ita Caſaubonus voluit, uti ex notâ ſubpoſita adparet, non Λύφνιδον, uti vitioſe in margine fertur, cuius rationem ſe non videre ſic ſcribit Vindingius ad Scymnum Chium p. 429. Nempe τὰ male repetitum adhaeſit in vulg. Λυχνιδῶντα. V ſupra.

27) Dubium nomen et, quod videtur, corruptum, cui forte ſubeſt Ἀρατθος, ſi idem credatur, uti ſupra p. 325. (Caſ.) in libris. Et ſic facilior ad depravationem tranſitus. Vult tamen et hic Caſaubonus ὁ Ἀρατθος, ſecutus, quod dicit, Xylandrum. Hic tamen in verſione tantum, Graecis intactis, ſic poſuerat. *Horatous* articulo adiuncto Guarinus.

28) Ut conſtaret forma, expuli α.

in Romanorum venerunt poteſtatem. Per has gentes via ducit Egnatia, ex Epidamno et Apollonia: et in ea, quae eſt ad Candaviam, lacus ſunt circa Lychnidum, qui ad ſalſamenta piſcium abunde ſuppeditant. Sunt et flumina, quorum alia in Ionium ſinum exeunt, verſus meridiem alia, ut Inachus, Ratous, Achelous, Evenus, qui olim Lycormas fuit uſurpatus, quorum Ratous in Ambracium ſinum ſe exonerat, Inachus in Acheloum, Achelous et Evenus in mare, ille Acarnaniam, hic Aeto-

Epirus. [29]τὴν Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἐρίγων πολλὰ δεξάμενος ῥεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὀρῶν, καὶ Λυγκηστῶν, καὶ Βρυγῶν, καὶ [30]Δευριοπίων, καὶ πλειόνων, εἰς τὸν [31]Ἄξιὸν ἐκδίδωσι.

§. 9.

Πρότερον μὲν ἦν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις. Τριπολῖτις γὰρ ἡ Πελαγονία [1]ἐγένετο, ἧς καὶ Ἄζωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἐρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν Δευριοπίων πόλεις ᾠκηντο, ὧν τὸ Βρυάνιον καὶ [2]Ἀλαλκομεναὶ καὶ [3]Στύμβαρα. Κύδραι δὲ [4]Βρυγῶν, Αἰγίνιον

29) Gem. Pletho διὰ τῆς Αἰτωλίας. Tum Ἐρίγων poſui pro Ἐριγῶν, et Λυγκηστῶν, ut ſupra, pro Λυγκιστῶν. Illud et hic reddit Guarinus.

30) Immiſi ι pro Δευριόπων, uti paullo poſt. De forma prioris ſyllabae ſupra.

31) Ante Caſaubonum per ει.

1) Sic Codd. Caſauboni et Gemiſtus Pletho, quod et legit Guarinus, et confirmat Stephanus. Aldus invexit ἰλίγετο, utilitata commutatione. cf. infra p. 328. (Caſ.) et Schweighaeuſer. ad Polyb. 1, 6, 2. —

2) Vox ſine dubio, male repetita prima ſyllaba, vitium traxit pro Ἀλκομεναί. Ita recte, opinor, iudicat Caſaubonus, cui et adſentitur Ortelius in theſ. h. v. cf qui pluribus adſtruere idem nititur Berkelius, ad Stephan. p. 101. et Gronov. p. 5.

3) Τὸ μ male intruſum videtur, ſi Livium audias 31, 39, 4. et alibi cum Polybio 28, 8, 8. Quod Στόβηρα ex hoc loco Strabonis adfert ad Livium c. 1. pertinet ad unum Suidam.

4) Coniecturam hanc Caſauboni, ex ipſo recenſu populorum enatam,

Aetoliam permeans: at Erigon, multis, qui de Illyricis montibus, Lynceſtide, Brygis, Deuriopiis, atque aliunde influunt, receptis amnibus, in Axium ſeſe effundit.

§. 9.

Olim urbes erant iis in regionibus. Nam Pelagonia cognomentum tulit Tripolitidis, hoc eſt tribus conſtantis urbibus, quarum una fuit Azorus, et ad Erigonem fluvium omnes urbes Deuriopiorum fuerunt frequentatae, de quibus erant Bryanium, Alalcomenae, Stymbara. Cydrae Brygorum, Aeginium

Tym-

νιον δὲ Τυμφαίων, [5] ὅμορον Αἰθικία καὶ Τρίκκη· πλη- Epirus.
σίον δ' ἤδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ [6] τὸ Ποῖον ὄρος καὶ τὸν Πίνδον, Αἴθικές τε καὶ αἱ τῇ Πηνειῷ πηγαί· ὧν ἀμφισβητοῦσι [7] Τυμφαῖοί τε καὶ ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοί· καὶ πόλις Ὀξύνεια παρὰ τὸν [8] Ἴονα ποταμὸν, ἀπέχουσα Ἀζώρου τῆς Τριπολίτιδος σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγίνιον, καὶ Εὔρωπος, καὶ αἱ τοῦ Ἴονος εἰς τὸν Πηνειὸν συμβολαί. Τότε μὲν ἦν, ὡς εἶπον, καίπερ ὄσα τραχεῖα καὶ ὀρῶν πλήρης, [9] Ταμάρου καὶ Πολυάνου, καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως

enatam, egregie confirmat Gem. Pletho. Vulgo Βορεῶν. Reſpicit hunc locum Stephanus, etſi ibi truncatus, ſ. v. Κυδρίαι. Atque hac forma dedi pro Κυδρίαι.

5) Sic Gemiſt. Pletho cum Guarino. Aldus poſt Τυμφαίων diſtinctionis maximae ſignum poſuit, ceteri minimam poſt ὅμορον. Caſaubonus aliquid deeſſe putat. Tum Τρίκκη dedit Gem. Pletho, uti edd. per duplex κ Cod. Med uti Guarinus et Strabonis edd. infra 9. p. 437. — (Caſ.) quae forma in aliis obtinet.

6) Τὸ Ποῖον ὄρος non habet Gem. Pletho, uti mox αἱ Xylander omiſit.

7) Aldus cum Hoppero Στυμφαῖοι, nota commiſtione, de qua ſupra.

8) Gem. Pletho hic et poſt cum Medic. per ω, forte melius.

9) Verba Ταμάρου — πλειόνων abſunt a Cod. Gem. Plethonis.

Tymphaeorum, confine Aethiciae, et Triccae, et Aethices ac Penei fontes iam Macedoniae ac Theſſaliae vicini ad montes Poeum et Pindum. De Penei fontibus controverſia eſt Tymphaeis et qui ſub Pindo ſunt Theſſalis: et urbs eſt Oxynia ad Ionem fluvium, quae ab Azoro Tripolitidis diſtat ſtadiis cxx. In proximo ſunt Alalcomenae, et Aeginium, et Europus, et Ionis in Peneum effluxus. Ac priſcis quidem temporibus, ſicuti monui, quanquam et aſpera eſſet et montium plena, ut Tamaro, Polyano, et aliis compluribus, tamen homi-

num

Epirus. [10] εὐάνδρει ἥ τε Ἤπειρος πᾶσα, καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει· τὰ δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται. Ἐκλέλοιπε δέ πως καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ, καθάπερ [11] τἄλλα.

§. 10.

Ἔστι δὲ, ὡς φησιν Ἔφορος, Πελασγῶν [1] ἵδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα δυναστευσάντων, ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιητής φησιν ἅτω·

Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικέ. —

Ὁ δ' Ἡσίοδος·

Δωδώνην φηγόν τε Πελασγῶν ἕδος ἔμμεν [2].

p. 328. Περὶ μὲν δὴ τῶν Πελασγῶν, ἐν τοῖς Τυρρηνικοῖς εἴρηται. Περὶ δὲ Δωδώνης, τὰς μὲν περιοικοῦντας τὸ ἱερὸν, διότι

10) Ante Xylandrum εὐανδρεῖ.

11) Gem. Pletho νῦν ἄλλα.

1) Codd. Caſaub. ἴδρυμα. Vulgata forma etiam in aliis et in Strab. lib. 6. in.

2) Caſaubonus emendat ἦεν. Gemiſt. Pletho adfert φηγός. Forte etiam Δωδώνη vel — νης. At difficile eſt iudicium, cum connexa ignorentur. Guarinus vertit: *Dodona inter quercus ſedes Pelasgorum extitit.* Heſiodi editores vulgatam lectionem ſervarunt intactam.

num copia florebat et Epirus univerſa, et Illyricum: nunc pleraque cultoribus carent, et quae habitantur, in vicis et ruderibus ſuperſunt. Sed et oraculum Dodonaeum defecit, quemadmodum et reliqua.

§. 10.

Illud autem Ephorus ait a Pelasgis fuiſſe fundatum: quos fama fert eorum, qui in Graecia dominati ſint, fuiſſe antiquiſſimos. Homeri eſt hoc:

Dodonaee, Pelasgice Iuppiter. —

Heſiodus autem ſic:

Dodonam, fagumque, Pelasgorum utpote ſedes.

Ac de Pelasgis quidem diximus, cum de Tyrrhenis verba faceremus. Quod autem ad Dodonam pertinet, eos, qui

[3] διότι βάρβαροι, διασαφεῖ καὶ ὁ [2]Ὅμηρος ἐκ τῆς Epirus.
διαίτης, ἀνιπτόποδας, [4]χαμαιεύνας λέγων· πότερον
[5] δὲ χρὴ λέγειν Ἕλλας, ὡς Πίνδαρος, ἢ Σέλλας, ὡς
ὑπονοοῦσι παρ' Ὁμήρῳ κεῖσθαι, ἡ γραφὴ ἀμφίβολος
ἔστα ἐκ ἐᾷ [6] διϊσχυρίζεσθαι. Φιλόχορος δέ φησι,
καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὥσπερ τὴν Εὔβοιαν,
Ἑλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδον ἕτω λέγειν·

3) Verba διότι — λέγων omiſit Gem. Pletho.

4) Ante Caſaubonum χαμαιεύνας, uti recte exhibet ed. Amſtelod. Nam in iis, quae eius nomen gerunt, vitioſe legitur χαμαιεύνους. Illud etiam repetit Stephanus, qualem exhibet editio Berkelii, ſ. v. Δωδώνη. At probant Caſauboni emendationem libri Homerici, Euſtath. ad Odyſſ. 16, 403. p. 611. (Baſil.) Schol. Villoiſonii ad Il. 16. 235. Stephanus integer in hoc loco apud Gronovium et Origenes apud Berkel. ad Stephan. p. 320. cf. et Max. Tyr. diſſert. 19, 6. ut taceam alios. In eadem forma etiam poſt conſentiunt libri. Verum in epitome Stephani χαμαιεύνας prorſus deeſt, uti etiam Pinedi edit. commonſtrat.

5) Ante Caſaubonum δή.

6) Ita Caſaubonus poſuit pro διαχειρίζεσθαι ſuperiorum edd. Neque aliter ex Strabone adfert Euſtath. ad Il. 16, 235. tantum διϊσχιρίσασθαι. At male excidit in eius edd. et hinc in Amſtel. ἐκ, quod cum Euſtathio (ἐκ ἔστι) et Guarino habent edd. antiquiores, et ſenſus poſtulat.

qui circa fanum illud habitarunt, barbaros fuiſſe, Homerus quoque deſcribenda eorum victus ratione demonſtrat, qui illotis eos pedibus incedere, et humi cubare dicit. Qui an ſint Helli appellandi, ut Pindarus facit, an vero Selli, ſicut ab Homero fuiſſe ſcriptum iudicant, ambiguitas ſcripturae non ſinit, ut contendamus. Philochori ſententia locus circa Dodonam, itidem ut Euboea, Hellopia dicitur: ait enim ſic canere Heſiodum:

Hellopia

Epirus. Ἔστι τις Ἑλλοπίη, [7] πολυλήϊος ἠδ' εὐλείμων·
Ἐνθάδε Δωδώνη τις ἐπ' ἰσχατιῇ πεπόλισται.

Οἴονται δὲ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν [8] ἑλῶν τῶν περὶ τὸ ἱερὸν, οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μέν τοι ποιητὴν [9] λέγειν Ἕλλους, ἀλλὰ Σελλοὺς ὑπολαμβάνει τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν, προσθεὶς, ὅτι καὶ Σελλήεντά τινα ὀνομάζει ποταμόν. Ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῇ·

Τηλόθεν

7) Sic recte dedit Caſaubonus. Antea πολυηΐος. Poterat etiam ſyllabam ſequ. vocis ευ punctis diaereſeos ſignare, etſi nec illud male.

8) Sic Aldi ἑλλῶν iam emendaverat Hopperus.

9) Vulgata lectio ſic habet: οὕτω λέγειν ἕλλους, ἕλλας, ἕλλους ὑπολαμβάνει κ. τ. λ. quam recte monſtroſam vocat Caſaubonus. Ipſe ſic emendat: τὸν μέντοι ποιητὴν οὕτω λέγειν Σελλοὺς τοὺς Ἕλλους ὑπολαμβάνει. Tractavit hunc locum Heynius ad Apollodorum p. 1109. ubi ſic conſtituit: περὶ τὸ ἱερὸν καλεῖσθαι τοὺς Ἕλλους καὶ Σελλοὺς, τὸν μέντοι ποιητὴν οὕτω λέγειν ὑπολαμβάνει τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν, προσθεὶς — Vulgatam lectionem etiam in ſuo Codice invenit Guarinus. Vertit enim, utcunque licebat: *poetam quidem ipſos Hellos nominare exiſtimat: Hellas accipit Hellos eos, qui circa templum ſunt.* Succurrit obportune Gem. Pletho, qui h. l. ſic repetit: τὸν μέντοι ποιητὴν οὐχ Ἕλλους, ἀλλὰ Σελλοὺς ὑπολαμβάνειν λέγειν τοὺς περὶ τὸ ἱερόν. Hinc vero corruptionis cauſa adparet. Nempe ου tranſiit in ουτω, et αλλα in Ἕλλας, ubi το σ adhaeſit ex ſequente Σελλους. Atque ita propoſitam lectionem non temere effingi potuiſſe iudicavi, quam quidem, ſcriptis iis, in mentem etiam Gronovio veniſſe, eo lubentius cognovi. vid. eius theſ. antiquu. Grr. Vol. 7. p. 284.

Hellopia eſt quaedam, pratisque agrisque referta,
Cuius in extremo Dodona eſt aedificata.

Cenſent autem (inquit Apollodorus) a paludibus, (hele Graecis hoc eſt) quae ſunt circa templum, ſic dictos; ipſe quidem poëtam non Hellos, ſed Sellos vocare templi accolas exiſtimat, additque, nominari ab Homero etiam fluvium quendam Selleentem. Quem quidem hoc verſu poëta nominat:

Ex

Τηλόθεν ἐξ Ἐφύρης ποταμῷ ἄπο Σελλήεντος. Epirus.

[10] * Ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς Ἔφυρας, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐντὸς Ἠλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντα· ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοττοῖς. Τὰ δὲ μυθευόμενα περὶ τῆς δρυὸς καὶ τῶν πελειῶν, καὶ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ περὶ Δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικωτέρας ἐστὶ διατριβῆς, [11] τὰ δ' οἰκεῖα τῆς νῦν περιοδείας.

§. II.

Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρωτοῖς ἦν, καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος, ἢ Τμάρος, ἀμφοτέ-

10) Vitiatum locum esse, adparet, cui quidem praemissa particula negandi mederi studuerunt Xylander et Casaubonus. Et vere praemisit Gem. Pletho. At maius vitium ex lacuna subesse tota disputationis series et vis declarat, acuteque vidit Heyne peritequc docuit ad Apollodor. c. l. comprobante ipso Strabone lib. 8. p. 338 sq (Cas.) unde sic lacuna expleri possit: Ὁ δὲ Σκήψιος Δημήτριος οὔ φησιν εἶναι τῆς ἐν Θεσπρωτοῖς — ἀλλὰ τῆς ἐν τοῖς —

11) Negationem ante οἰκεῖα male obtrudunt Codd. Casauboni, quam nec alii agnoscunt, et nexus respuit.

Ex Ephyra procul hinc, ad flumen Sellecntem. Non vult autem intelligi Ephyram Thesprotiae, sed apud Eleos, qui intra Peloponnesum sunt: ibi enim esse id nominis fluvium nullum, neque apud Thesprotos, neque apud Molossos. Quae autem de quercu et columbis, aliaeque harum affines feruntur fabulae, sicut etiam de Delphis, partim ad poëtarum potius, partim ad praesentem pertinent tractationem.

§. II.

Etenim Dodona antiquitus sub Thesprotis fuit, itemque mons seu Tomarus, seu Tmarus (utrumque enim effertur)

Epirus. ρως γὰρ λέγεται, [1]ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοί τε, καὶ Πίνδαρος, Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην· ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοττοῖς [2]ἐλέγετο. Ἀπὸ δὲ τῆ Τομάρῳ τὰς ὑπὸ τῆ ποιητῆ λεγομένας [3]ὑποφήτας τῆ Διὸς, ἃς καὶ ἀνιπτόποδας, χαμαιεύνας καλεῖ, Τομούρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσείᾳ, ἔτω γράφουσί τινες, ἃ φησιν [4]Ἀμφίνομος, συμβουλεύων τοῖς μνηστῆρσι, μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι τῷ Τηλεμάχῳ, πρὶν ἂν τὸν Δία ἔρωνται.

Ἦν μέν κ' αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο [5]τομῦραι,

Αὐτός

1) Euſtath. ad Odyſſ. 16, 403. p. 611. (ed. Baſil) refert ex Strabone ἐφ' ᾧ. At illud frequentat noſter.

2) Recte Caſaubonus ἤνετο reponi vult, uti contra factum erat ſupra. Cum tamen ſenſu non plane deſtituatur, recipere dubitavi.

3) Gem. Pletho locum ſic exhibet: ὑποφήτας γὰρ καλεῖν ἐνιστ. χαμ. ἐν οἷς —

4) Ita Xylander poſuit, ante quem ferebatur Ἀμφίλοχος, quod et habet Guarinus. At alterum etiam refert epitome.

5) Codd. Caſaub. τομῦραι, quod pro τομῦροι hic et poſt, etſi ſic in epitome, recepi, comprobante illam lectionem maxime Euſtathio ad Odyſſ. 14, 328. p. 545. (1760.) et ubi utriusque vocis diſcrimen exponit ad Odyſſ. 16, 403. (Baſ.) Τομῦροι nempe ſunt (etſi retracto ille accentu Τομυροι) ὑποφῆται Διὸς, ſed τομῦραι, quae alias μαντεῖαι, etſi poſt ipſe turbat, forte corruptus, quod ex

fertur) ſub quo fanum iacebat: quin et tragici, et Pindarus, Theſprotis Dodonam adiudicant: poſtea temporis Molooſſorum coepta eſt haberi. Sed a Tomaro eos, qui dicti ſunt Iovis interpretes ab Homero, quos idem illotis pedibus vivere et humi decumbere ait, fuiſſe appellatos Tomoros, ſunt qui affirment. Atque in Ulyſſea nonnulli eos verſus, quibus Amphinomus procis ſuadet, ne, niſi conſulto prius Iove, Telemachum adoriantur, ita legunt:

Si Iovis hoc magni liqueat iuſſiſſe tomuras,

Auctor

Αὐτός τε κτανέω, τύς τ' ἄλλυς [6] πάντας ἀνώξω· Epirus.
Εἰ δέ κ' ἀποτροπίῃσι θεὸς, παύεσθαι ἄνωγα.

Βέλτιον γὰρ εἶναι τομύρας, ἢ Θέμιστας γράφειν· ὑδαμῶ γὰρ τὰ μαντῖα Θέμιστας λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βυλὰς καὶ τὰ πολιτεύματα, [7] καὶ νομοθετήματα· Τομύρυς δ' εἰρῆσθαι, ἐπιτετμημένως [8] Τμάρυς, οἷον τομαροφύλακας· οἱ μὲν ἓν νεώτεροι λέγυσι τομόρυς. [9] Παρ' Ὁμήρῳ δ' ἁπλούστερον δεῖ δέ- p. 329.
χεσθαι Θέμιστας, καταχρηστικῶς καὶ βυλὰς, τὰ προστά-

ex aliis efficitur. Argumentatio Strabonis procedit ex nominum cognatione, et ſic pro Θέμιστας etiam ſubponi potuit. Ceterum in quibus hi verſus repetiti a noſtris Homeri libris diſcrepent, non difficilis eſt cognitio. Corrupto quidem exemplari Strabonem uſum eſſe, putat Hartung. Loc. Memor. Decur. 3. c. 1. p. 704. (T. 2. in Gruteri face crit.)

6) Ante Xylandrum πάλιν ἀνώξω.

7) Haec verba καὶ νομοθ. uncis incluſerat Caſaubonus, et ignorat Cod. Venetus, ex quo praeterea ad hunc librum nihil notatum inveni. Agnoſcit tamen Euſtathius c. l.

8) Caſaubonus, ut ſubiecta explicatio valeat, vult τὰς Τομαρούρυς, ut οἰωύρυς. At non opus eſt emendatione, ſi τὸ ἐπιτετμημένως non ſequentia, ſed praecedentia adficit, qui etiam ex eliſione Tmari (ſ. Tmarii) dicantur eſſe Τομάρου οὖροι, i. e. φύλακες.

9) Perſuadente Caſaubono praepoſui παρά.

Auctor ego caedis reliquis, prior ipſe necabo.
Diſſuadente deo, cunctos id omittere mando.

Rectius enim Tomuras, quam Themiſtas ſcribi: quod nusquam apud Homerum hoc vocabulo oracula deſignentur, ſed conſilia, rationes reipublicae gerendae, et legum lationes: verum Tomuros, conciſo vocabulo Tmaros, appellatos quaſi Tomarocuſtodes. Recentiores quidem Tomoros vocant. Enimvero apud Homerum ſimplicius intelligi debent Themiſtes, improprie etiam conſilia,

Epirus. προστάγματα, καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικὰ, καθάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τὸ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν [10] ὑπακοῦσαι.

§. 12.

Κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύοντες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφήτας γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάττοιντο καὶ οἱ προφῆται· ὕστερον δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ σύνναος τῷ Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. [1] Σοῖδας δὲ [2] τοῖς Θετταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαριζόμενος, ἐκεῖθέν τέ φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνεγμένον ἐκ τῆς περὶ Σκοτοῦσσαν [3] Πελασγίας· ἔστι δ' ἡ Σκο-

10) In Homero Odyſſ. 14, 328. ὑπακούσῃ. At nihil tamen mutandum videtur, quia extra nexum et oblique refert. Contra lib. 16 p. 762. (Caſaub) etſi ibi ὑπακούσῃ etiam praeterea legitur.

1) Verba Σοῖδας — μετενηνεγμένον deſunt in Gem. Plethone, qui hunc locum omnino ſic ſiſtit: Ἔνιοι δέ φασιν ἐκ τῆς περὶ Σκοτ. Πελασγίας τὸ ἱερὸν εἶναι μετενηνεγμένον. Ἔστι δὲ Σκότουσσα τῆς Πελασγ. Θετταλίας.

2) Ante Xylandrum ἐν τοῖς, quod et expreſſit Guarinus: *in rebus Theſſalicis*, quaſi ad eius librum pertineret.

3) MSS. Caſaub. τῆς Πελασγιώτιδος. At vulgatam tuetur Gem. Pletho i. Stephano ſ. v. Σκότουσσα.

lia, de decretis, et mandatis oraculi aeque, ac legum. Tale enim et illud eſt:

Conſilium Iovis altricoma e quercu quaeſitum.

§. 12.

Initio quidem viri fuerunt, qui futura praedicerent: quod ipſum poëta videtur ſignificaſſe, qui interpretes dei nominat, quibus et fatidici comprehenduntur. Subſecutis aliquanto poſt temporibus tres anus ſunt ad hoc miniſterium deſignatae, poſtquam Dione etiam in ſocietatem templi eſt Iovis recepta. At Suidas, ut Theſſalis fabularum additamento gratificaretur, ex ea, quae apud Scotuſſam Theſſaliae eſt, Pelasgia, in Epirum translatum id fanum ait, (eſt autem Sco-

[4]Σκοτῦσσα τῆς Πελασγιώτιδος Θετταλίας· συναχο- Epirus.
λυθῆσαι δὲ γυναῖκας τὰς πλείστας, ὧν [5]ἀπογόνους
εἶναι τὰς νῦν προφήτιδας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πε-
λασγικὸν Δία κεκλῆσθαι. Κινέας δ' ἔτι μυθωδέ-
στερον . . . . . .
[6]Λείπει τὸ τέλος.

4) Sic infra lib. 9. p. 441. (Caſ.) ubi h. l. reſpicit. Vulgo Σκότουσα, quod et probavit nuper Schweighaeuſerus ad Polyb. 10, 42, 3 Alii tamen non ſolum cum Stephano et epitome h. l. duplex σ praeferunt, ſed et numi. Tum vero etiam accentum mutandum putavi. Alium enim videtur inferre ουσα, alium ουσσα, etſi ſaepe in diverſas partes eunt librorum exempla.

5) Sic poſuit Caſaubonus pro ἀπὸ γένους.

6) Neque in noſtris Codd. lacuna expletur. Cineae narratio eſt apud Stephanum de Dodone, etſi parum inde liquet, quid tantum a Suida diſcrepuerit, ut magis fabuloſa eum tradidiſſe adfirmet, cum de columbis ſupra iam dixerit a pluribus decantata. Forte de quercu fatidica.

Scotuſſa Pelasgiotidis Theſſaliae) comitatasque ſuiſſe mulierum pleraſque: ex quarum ſtirpe ortas fatidicas noſtrae aetatis mulieres: atque hinc etiam Iovi Pelasgico eſſe nomen. Magis etiam fabuloſa ſunt, quae refert Cineas. . . . . *Deſunt reliqua.*

Excerpta

Excerpta ex libri ſeptimi fine.

1. ΟΤΙ ἡ παροιμία τὸ ἐν Δωδώνῃ χαλκεῖον, ἐντεῦθεν ὠνομάσθη· χαλκεῖον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ, ἔχον ὑπερκείμενον ἀνδριάντα, κρατοῦντα μάστιγα χαλκῆν, ἀνάθημα Κορκυραίων· ἡ δὲ μάστιξ, ἣν τριπλῇ ἁλυσιδωτῇ, ἀπηρτημένης ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστραγάλους· οἱ πλήττοντες τὸ χαλκεῖον συνεχῶς, ὁπότε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων, μακρὸς ἦχος ἀπειργάζοντο· ἕως ὁ μετρῶν τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἤχου μέχρι τέλους, καὶ ἐπὶ ὃ προελθεῖν· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη, ἡ Κορκυραίων μάστιξ.

2. ΟΤΙ ἡ Κόρκυρα, τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν, καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τινῶν καὶ τυράννων, ἐφθάρη· καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα, οὐκ ἐπηνέθη· ἀλλ' ἐπὶ λοιδορίᾳ, παροιμίαν ἔλαβεν· ἐλευθέρα Κόρκυρα· χέζ' ὅπου θέλεις.

3. ΟΤΙ ἡ Μακεδονία περιορίζεται, ἐκ μὲν δυσμῶν, τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου· ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ, τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἕβρου ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως· ἐκ βορρᾶ δὲ, τῇ νοημένῃ εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους, καὶ Σκάρδου, καὶ Ὀρβήλου, καὶ Ῥοδόπης, καὶ Αἵμου· τὰ γὰρ ὄρη ταῦτα, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου, διήκει κατὰ εὐθεῖαν γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦντα χερρόννησον μεγάλην πρὸς νότον, τήν τε Θρᾴκην ὁμοῦ καὶ Μακε-

Excerpta ex libri ſeptimi fine.

1. Hinc proverbium, aes Dodonaeum, originem ſumſit. Fuit lebes aeneus in templo, ſubiectus ſtatuae, quae flagellum aeneum tenebat, Corcyraeorum donarium; ipſum flagellum erat triplex, catenulis intextum, atque inde tali dependebant, qui agitati a ventis, cum continenter lebetem pulſarent, longum ſonum ciebant, adeo ut qui ſoni illius tempus ab initio ad finem metiretur, ad 400 numerando progredi poſſet. Inde et proverbium frequentatum: Corcyraeorum flagellum.

2. Corcyra felix olim fuit, et copiis navalibus plurimum valuit, at a bellis quibusdam et tyrannis deiecta eſt; poſt a Romanis in libertatem reſtituta, minus tamen bene audiit, ſed per contumeliam proverbium tulit: Libera eſt Corcyra; caca, ubi velis.

3. Macedonia ab occaſu terminatur maris Hadriatici ora; ab ortu linea meridiana illi orae parallela, per Hebri fluvii oſtia et Cypſela urbem ducta; a ſeptentrione recta, quae cogitetur, linea per Bertiſcum montem, Scardum, Orbelum, Rhodopen et Haemum; (qui montes initium ſumunt a mari Hadriatico et recta linea ad Euxinum usque Pontum porriguntur, faciuntque ad Notum magnam Cherſoneſum, Thraciam ſcilicet ſimul-

que

Μακεδονίαν καὶ Ἤπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ, τῇ Ἐγνατίᾳ ὁδῷ, ἀπὸ [1] Δυῤῥαχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούσῃ, ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μακεδονίας, παραλληλόγραμμον ἔγγιστα.

4. ΟΤΙ ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ῥέων διὰ τῶν Τεμπῶν καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ [2] τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ [3] Περῤῥαιβῶν, δεχόμενός τε τὸν [4] Εὐρώταν ποταμὸν, ὃν [5] Ὅμηρος Τιταρήσιον ὠνόμασεν, διορίζει Μακεδονίαν μὲν, πρὸς βορρᾶν· Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον· αἱ δὲ τοῦ [5] Εὐρώτου ποταμοῦ πηγαὶ ἐκ τοῦ [6] Τιταρίου ὄρους ἄρχονται, ὃ ἐστι συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ· καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὄλυμπος, τῆς Μακεδονίας· ἡ δὲ Ὄσσα, τῆς Θεσσαλίας, καὶ τὸ Πήλιον.

5. ΟΤΙ ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις τοῦ Ὀλύμπου, παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν, Γυρτών ἐστι πόλις Περῤῥαιβική, καὶ Μαγνῆτις· ἐν ᾗ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίων

1) Τὸ κ edd. Caſaub. mutavi ex Strabone et aliis in χ, quod iam fecerat Hudſon. et hinc ed. Amſtel.

2) Palmerius in Gr. ant. 2, 9. p. 338. ut Strabo ſecum componeretur, (v. infra lib. 11. p. 434. 437. et ſupra p. 327.) emendabat τῆς. At videtur reſpici poſſe ὄρους, uti fecit Euſtath. ad Homer. Il. 2, 755. p. 255. l. 337. quod in illis locis non adiicitur.

3) Scripſi per duplex ῤ, uti Hudſon. uti infra ſaepius in Strabone legitur, etſi ſimplex manſit lib. 1. p. 61. (Caſ.) Quae recentiorum ſcriptura, teſte Euſtathio ad Il. 2, 749. p. 254. l. 335. etſi hic ferri poſſit, ad Strabonis tamen rationem revocanda talia videantur.

4) Caſaubonus reſtituebat Εὔρωτον pro vulgato Εὔρωτον ex Plinio, cuius quidem edd. hodie illam formam ignorant. Equidem uſitatiorem hanc repoſui ex ipſo Strabone lib. 9. p. 440. (Caſ.) eamque confirmat Euſtath. ad Homer. Il. 2, 739. p. 252.

et

que Macedoniam, Epirum et Achaiam;) ab auſtro finitur Egnatia via, quae a Dyrrhachio urbe ortum verſus ad Theſſalonicen tendit, unde Macedoniae figura parallelogrammo maxime eſt ſimilis.

4. Peneus fluvius initio ſumto a Pindo monte per Tempe perque mediam Theſſaliam per Lapithas et Perrhaebos fertur, atque adſumto Eurota fluvio, quem Homerus Titareſium vocat, Macedoniam terminat ad Boream, Theſſaliam ad Notum. Ceterum Eurotae fontes e Titario monte, qui Olympo contiguus eſt, incipiunt. Eſt autem Olympus mons Macedoniae, Oſſa et Pelion Theſſaliae.

5. Sub radicibus Olympi iuxta Peneum fluvium Gyrton eſt, urbs Perrhaebica et Magnetis, in qua regnarunt

et 2, 751. p. 254. ubi plenioremhic Strabonem reddidit. Et ſic poſt eadem de cauſa dedi Εὐρώτᾳ pro Εὐρώτα. Vid. Holſten. ad Stephan. p. 324.

5) Sic dedi ex certa emendatione Caſauboni, rectius forſitan, iudice Oberlino ad Vib. Sequ. p. 209. τῷ Εὐρώτᾳ, uti Strabo ipſe praeit lib. 11. p. 440. (Caſ.) Sic ſupra τῷ Τύρᾳ et ſimilia. Sed nolui nimis deflectere, cum et alteram formam paſſim in his reperiri doceat Fiſcheri diſputatio in animadverſ. ad Weller. p. 357. ed. 2.

6) Ita vel Τιτάρῳ pro vulgato Κιθαρίῳ reponit Caſaubonus, adſentientibus Holſtenio ad Stephanum p. 324. et de Pinedo p. 658. et ipſo Strabone comprobante lib. 9. p. 441. (Caſ.) etſi ibi Τιτάρῳ, quod et ex noſtro loco repetit Euſtath. ad Homer. Il. 2, 751. p. 254. Denique ipſum nomen fluvii teſtatur. cf. etiam Oberlin. ad Vib. Sequ. c. l. Τιτάρῳ dictum eſſe poteſt, uti ſimilia.

p. 330. Ἰξίων ἦρξαν· [7] ἀπέχει δ' ἡ Γυρτὼν τῆς Τύρρηνος πόλεως Κραννὼν· καί φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής· τὼ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης, — Ἐφύρης μὲν λέγεσθαι τὰς Κραννωνίας· Φλεγύας δὲ τὰς Γυρτωνίας.

6. ΟΤΙ τὸ Δίον ἡ πόλις ἐκ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῆ Θερμαίᾳ κόλπᾳ ἐστὶν, ἐν ταῖς ὑπωρείαις τῆ Ὀλύμπᾳ, ἀλλ' ὅσον ζ ἀπέχει σταδίας· ἔχει δ' ἡ πόλις τὸ Δίον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν.

7. ΟΤΙ τὸ παλαιὸν οἱ μάντεις καὶ μουσικὴν εἰργάζοντο.

8. ΟΤΙ μετὰ τὸ Δίον πόλιν, ὁ Ἀλιάκμων ποταμός ἐστιν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου, ἡ πρὸς βορρᾶν τῆ κόλπᾳ παραλία, Πιερία καλεῖται, ἕως τῆ Ἀξιῆ ποταμῆ· ἐν ᾗ καὶ πόλις Πύδνα, ἣ νῦν [8] Κίτρον καλεῖται· εἶτα Μεθώνη καὶ [9] Ἄλωρος πόλις· εἶτα Ἐρίγων καὶ Λυδίας ποταμοί. Ἀπὸ δὲ Λυδίου, εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους, σταδία ρκ. Ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης, σταδία μ, τῆς Ἀλώρου δὲ, ο σταδία. Ἡ μὲν οὖν Πύδνα, Πιερική ἐστιν πόλις· ἡ δὲ [9] Ἄλωρος, Βοττιαϊκή. Ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ, Ῥωμαῖοι Περσέα κατὰ πολεμήσαντες, καθεῖλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν· ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ, γενέσθαι συνέβη τῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντα τὴν ἐκκοπὴν τῆ δεξιᾷ

7) Manifeſta corruptio, cuius praecipuum vitium latet in obſcuro nomine Τύρρηνος. Aperte deſideratur intervalli indicium. Tentarunt vario ſtudio et opera ſanare viri docti. Caſaubonus ex Euſtathio (v. ad Homer. Il. 2. 752. p. 255. l. 337. reſtituit: Ἀπέχει δ' αὐτῶν ἡ πολὺ πόλις Κραννών. Pleniora dat Stephanus ex Strabone ſ. v. Κραννών· ἀπέχει δὲ σταδίους ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος ἡ Κραννὼν πόλις, unde et ſic reponi volunt in hoc loco Cellarius Geogr. ant. T. 1. p. 2, 13, 111. Politus ad Euſtath.

c. l.

runt Pirithous et Ixion. Diſtat autem a Gyrtone — Crannon, aiuntque, cum poëta dixiſſet: *Ex Thracē hi* — Ephyros vocatos eſſe Crannonios; Phlegyas Gyrtonios.

6. Dion urbs non eſt in litore Thermaei ſinus in Olympi radicibus, ſed circiter ſeptem ſtadia diſtat. Habet autem Dion urbs pagum vicinum, Pimpleam, ubi Orpheus egit.

7. Vates olim etiam Muſicam exercuerunt.

8. Poſt Dion urbem Haliacmon eſt fluvius in ſinum Thermaeum emiſſus, unde quae Boream verſus ſinus eius ripa eſt, Pieria vocatur, usque ad Axium fluvium; ubi et Pydna urbs eſt, quae nunc Citrum vocatur; tum Methone et Alorus oppidum; inde Erigon et Lydias fluvii. A Lydia ad Pellam adverſo amne navigatur per 120 ſtadia. Methone a Pydna diſtat ſtadia 40, ab Aloro 70. At Pydna oppidum eſt Pericum, Alorus, Bottaicum. In campo ante Pydnam Romani devicto Perſe regnum Macedonum everterunt, et in eo, qui eſt ante Methonam, accidit Philippo Amyntae filio,

c. l. et viri docti ad Stephanum, tantum inverſa forma de Pinedo ἡ Γυρτὼν τῆς Κρ. Priorem rationem praetulerim, quia ſic cauſa corruptionis in voce Τύρρηνος emicat.

8) Haeret Palmerius in exercitt. — p. 302. utrum ex Livio 42, 51. in. Κίτριον hic reponi debeat, an contra in Livio ex Strabone *Citrum*. At vid. quae monuit Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 328. adſentiente Drakenb. ad Liv. c. l.

δεξιῷ ὀφθαλμῷ καταπελτικῷ βέλει, κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως.

9. ΟΤΙ τὴν Πέλλαν ὅσαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μῆκος ηὔξησε τραφεὶς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λυδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροῖ τῷ Ἀξιῷ τὶ ποταμῷ ἀπόσπασμα· εἶτα ὁ Ἀξιὸς, διαιρῶν τήν τε Βοττιαίαν καὶ τὴν Ἀμφαξῖτιν γῆν· καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν, ἐξίησι μεταξὺ Χαλέστρας καὶ Θέρμης. Ἐπίκειται δὲ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χωρίον, ὅπερ Ὅμηρος [9] Ἀμυδῶνα καλεῖ· καί φησιν, τὰς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἐλθεῖν·

Τηλόθεν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρὺ ῥέοντος.

Ἀλλ' ἐπεὶ μὲν Ἀξιὸς θολερός ἐστιν, κρήνη δέ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνίσχουσα καὶ ἐπιμιγνυμένη αὐτῷ καλλίστου ὕδατος, διὰ τοῦτο τὸν ἑξῆς ἔτιχον·

Ἀξιοῦ, ὃ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν.
μεταγράφουσιν ἕτως·

Ἀξιοῦ, ᾧ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἴης·
ὃ γὰρ τοῦ Ἀξιοῦ ὕδωρ κάλλιστον τῆς γῆς τῇ ὄψει κίδναται, ἀλλὰ τῆς [10] γῆς τῷ Ἀξιῷ.

10. ΟΤΙ μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν, ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶν πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ' ἐστὶν Κασσάνδρου· ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ

9) Ambigit et hic Palmerius, utrum ex Stephano et Suida h. v. Ἀμυδῶνα legendum ſit, quia ſic ex Strabone adferunt, an vulgata forma retinenda, quod quidem evincere conatur Pearſon. ad Suidam T. 1. p. 15. Nempe in opere ipſo utrumque adpoſuit Strabo, uti adparet ex Euſtathio ad Homer. Il. 2, 849. p. 272. (Baſ.) cf. ad Stephan. p. 4. et 32. Holſtenius et, qui diſputationem eximit, ipſius Homeri locus.

10) Male ſic edi exiſtimat Schellenberg. ad Antimachi reliquias p. 77. et emendat: ἀλλὰ τὸ τῆς Αἴης τῷ Ἀξιῷ. Nempe Αἴη fons fuit prope Amydonem, quem quidam in Homerico loco

ut dextrum oculum amitteret, catapultica ſagitta per urbis obſidionem percuſſus.

9. Pellam, urbem antea exiguam, Philippus latius auxit, in ea ſcilicet educatus. Prope habet lacum, ex quo Lydias fluvius manat; ipſum lacum auget divulſa ab Axio aquarum pars. Tum Axius, qui diviſa terra Bottiaea atque Amphaxitide, adſumtoque Erigone fluvio inter Chaleſtram et Thermen egreditur. Adiacet huic fluvio locus, quem Amydonem vocat Homerus, unde Paeonum auxilia ad Troiam veniſſe ait: *Hinc Amydone procul, qua latis Axius undis.* Ceterum quia Axius turbidus fluit, fons autem ex Amydone limpidiſſima aqua illi miſcetur, ſequentem verſum: Ἀξιῆ, ἣ κάλλιϛον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν, ita mutandum eſſe cenſent: Ἀξιῆ, ᾧ κάλλιϛον ὕδωρ ἐπικίδναται αἴης. Non enim pulcherrima adſpectu omnium per terram aqua Axii diffunditur, ſed adfunditur.

10. Poſt Axium fluvium Theſſalonice urbs eſt, prius Therme dicta, a Caſſandro condita. Hic de no-

loco quaerebant. v. Stephan. de eo h v. et Etymol. M. At nondum in integrum reſtitutus eſt locus. Hiat enim male obpoſitio, quam hic aperte paravit Strabo, teſte etiam Euſtathio ad Homer. c. l pag. 272. (360.) ubi ipſa Strabonis verba ex deperdita hac libri parte exhibet. Ex eo, opinor, optime locum ſanavit Politus Tom. 2. p. 779. ſic legens: κάλλιστον τῇ πηγῇ ἐπικίδναται, ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἀξιῷ. Ita enim conſtat obpoſitio et importunum ὄψει amovetur. Haec tamen in nota ponere, quam in ipſa oratione malui. Ceterum de varietate lectionis in v. αἶα adeundae edd. Homeri.

ἑαυτῇ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντᾳ, ὠνόμασεν· μετώνισεν δὲ τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτήν· οἷον Χαλάστραν, [11] Αἰνείαν, Κισσὸν καί τινα καὶ ἄλλα· ἐκ δὲ τῆ Κισσῆ τάτῃ, ὑπονοήσειεν ἄν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ' Ὁμήρῳ [12] Ἀμφιδάμαντα, ὃ ὁ πάππος Κισσεὺς ἔθρεψεν αὐτὸν, φησὶν, ἐν Θρήκῃ, ἣ νῦν Μακεδονία καλεῖται.

11. ΟΤΙ ἡ Βέροια πόλις, ἐν ταῖς ὑπωρείαις κεῖται τῆ Βερμίῃ ὄρει.

12. ΟΤΙ ἡ Παλλήνη χερρόνησος ([13] ἧς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεῖται, ἡ πρὶν μὲν Ποτιδαία, νῦν δὲ Κασσάνδρεια·) Φλέγρα τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ᾤκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι γίγαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄνομον· ὃς Ἡρακλῆς διέφθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις δ'· Ἄφυτιν, Μένδην, Σκιώνην, Σάνην.

13. ΟΤΙ τῆς Ὀλύνθου ἐπίνειόν ἐστιν [14] Μηκύβερνα ἐν τῷ Τορωναίῳ κόλπῳ.

14. ΟΤΙ πλησίον Ὀλύνθου, χωρίον ἐστὶ κοῖλον καλούμενον Κανθαρώλεθρον, ἐκ τῆ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ ζῶον ὁ κάνθαρος πέριξ τῆς χώρας γινόμενος, ἡνίκα ψαύσῃ τῆ χωρίῳ ἐκείνῳ, διαφθείρεται.

15. ΟΤΙ ἀντικρὺ Κανάστρου ἄκρου τῆς Παλλήνης, ἡ Δέρρις ἐστὶν ἄκρα, πλησίον Κωφῆ λιμένος· καὶ ὁ Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζεται. Καὶ πρὸς ἀνατο-

11) Excciderat ι poſt ε, quod revocavi. Aliter in hoc nomine peccatum eſt lib. 10. p. 450. (Caſ.)

12) Ex Homeri ſtabili lectione Il. 11, 221. reponendum videatur Ἰφιδάμαντα, quem etiam commemorat Euſtath. ad Il. 2, 844. p. 271. Baſ. Unde fluxerit vulgata lectio, utrum ex ipſo Strabone, an ex huius auctoris corruptione, incertum cum ſit, reliqui.

mine uxoris, quae filia erat Philippi, Amyntae filii, urbem eam ita adpellavit, et circumiacentia oppidula eo deduxit, veluti Chalaſtram, Aeneam, Ciſſum et quaedam alia. Ex hoc Ciſſo exiſtimet aliquis Amphidamantem Homeri fuiſſe, quem, inquit, avus Ciſſeus in Thracia educavit, quae nunc Macedonia vocatur.

11. Beroea urbs eſt in radicibus Bermii montis ſita.

12. Pallene, cherſoneſus (in cuius iſthmo iacet, quae prius Potidaea, nunc Caſſandrea dicitur,) olim Phlegra vocabatur. Eam incolebant fabuloſi gigantes, gens impia et iniqua, quos Hercules ſuſtulit. Habet urbes quatuor, Aphytin, Menden, Scionen, Sanen.

13. Olynthi navale eſt Mecyberna in Toronaeo ſinu.

14. Iuxta Olynthum locus eſt cavus, ab eventu Cantharolethron adpellatus. Cantharus enim, qui circa hunc locum naſcitur, ſi quis illum adtigerit, exanimatur.

15. Contra Canaſtrum Pallenes promontorium Derris eſt promontorium, iuxta portum Surdum; atque his definitur Toronaeus ſinus. Rurſus ad ortum iacet Atho-

13) Per parentheſin haec dici et eius ſignis includenda eſſe, recte monuit Cauſaubonus. Pallenen enim olim Phlegram dictam eſſe, ex auctoribus conſtat.

14) Ita, monente antea Caſaubono, ex conſenſu auctorum dedit Hudſonus, cum ed. Baſ. *adtuliſſet.

ἀνατολὰς αὖθις κεῖται τὸ ἄκρον τῆ Ἄθωνος, ὃ ἀφορίζει τὸν Σιγγιτικὸν κόλπον· ὡς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τῆ Αἰγαίᾳ πελάγους πρὸς βορρᾶν, ἀλλήλων ἀπέχοντας ἔτως· Μαλιακὸν, [15] Παγασητικόν, Θερμαῖον, Τορωναῖον, Σιγγιτικὸν, Στρυμονικον· τὰ δὲ ἄκρα, [16] Ποσείδιον μὲν, τὸ μεταξὺ Μαλιακῆ καὶ Παγασητικῆ· τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς βορρᾶν, Σηπιάς· εἶτα, τὸ ἐν Παλλήνῃ Κάναστρον· εἶτα, Δέρρις· εἶτα, Νύμφαιον ἐν τῷ Ἄθωνι, πρὸς τῷ Σιγγιτικῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ, Ἀκράθως ἄκρον· ὧν μεταξὺ, ὁ Ἄθων· ἔ πρὸς ἀνατολὰς, ἡ Λῆμνος· πρὸς δὲ βορρᾶν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ἡ Νεάπολις.

p. 331. 16. ΟΤΙ Ἀκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ ἐστὶν παράλιος, πλησίον τῆς τῆ Ξέρξη διώρυχος· ἔχει δ' ὁ Ἄθων, ε πόλεις, Δίον, Κλεωνὰς, [17] Θύσσον, Ὀλόφυξον, [18] Ἀκροθώους· αὕτη δὲ, πρὸς τῇ κορυφῇ τῆ Ἄθωνος κεῖται. Ἔστι δ' ὁ Ἄθων, ὄρος μαστοειδὲς, ὀξύτατον, ὑψηλότατον· ἔ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες, ὁρῶσι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα, πρὸ ὡρῶν γ' τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνατολῆς· καὶ ἔστιν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθη ὁ περίπλους τῆς Χερρονήσε, ἕως Σταγείρη πόλεως τῆ Ἀριστοτέλους, στάδια υ'. ἐν ᾗ λιμὴν ὄνομα Κάπρος, καὶ νησίον ὁμώνυ-

15) Sic pro ι etiam infra lib. 9. p. 436. (Caſ.) et apud Scylacem p. m. 58. ſq. ſcribitur recte.

16) Ex ed. Caſ. 2. in Amſtel. tranſierat Ποσειδων.

17) Sive Herodotum 7, 22. hic reddidit Strabo, ſive Thucyd. 4, 109. alterutrum enim videtur, placuit reponere pro Θύσσων. Adiuvat et Plin. 4, 17. (10.) Eadem cauſa motus mutavi Ὀλόφυξον, quod mutandum eſſe innuit Caſaubonus, pronuntiat Politus ad Euſtathium Il. 5, 690. T. 3. p. 1262. ut in Suida.

nis promontorium, quod ſinum Singiticum terminat ſic, ut deinceps ſint in mari Aegaeo boream verſus hi ſinus a ſe invicem ſic diſſiti: Maliacus, Pagaſeticus, Thermaeus, Toronaeus, Singiticus, Strymonicus. Promontoria haec: Poſidium inter ſinum Maliacum et Pagaſeticum; deinceps ad boream Sepias; dein in Pallene Canaſtrum; po[illegible] Derris; tum Nymphaeum in Athone iuxta ſinum Sing[illegible] inde ad ſinum Strymonicum Acrathos promonto[illegible], inter quae eſt Athos, cui ad ortum iacet Lemnus [illegible]d boream finit Strymonicum ſinum Neapolis.

16. Acanthus urbs in Singitico ſinu maritima eſt, iacens ad foſſam Xerxis. Athos autem habet urbes quinque, Dium, Cleonas, Thyſſum, Olophyxum, Acrothoos, in vertice haec montis. Ipſe Athos mons eſt, in mammae formam exſurgens acutiſſimus altiſſimusque; cuius in vertice qui habitant, ſolem tribus horis ante, quam in litore adpareat, orientem conſpiciunt. Eſt autem Cherſoneſi in circuitu navigatio ab Acantho urbe usque ad Stagirum, Ariſtotelis patriam, ſtadiorum 400. In ea portus eſt nomine Caprus et

Suida. Alias tamen is. praeter Suidam habent etiam Scylax p. m. 302. et Phavorinus.

18) Vulgo Ἀκρεσθώους, quod corruptum eſſe primus intuitus docet. Proxime accedit ex Thucydide Ἀκροθώους, quod et volebat Caſaubonus, etſi Palmerius in exercitt. — p 302. praeferat Ἀκραθώους, ab ἄκρα et Ἄθως. Salmaſius ad Solin. c. 11. p. m. 129. Ἀκρεαθώους. Placuit tamen ſuperior forma auctoribus. vid. praeter alios Holſten. ad Stephan. p. 21. ubi et ſic Cod. Peruſin.

ὁμώνυμον τῷ λιμένι· εἶτα αἱ τῆ Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάγρης, Γαληψὸς, Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ [19] Νέσσ σόμα, τῆ διορίζοντος Μακεδονίαν καὶ Θρᾴκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος, ὁ τέτ παῖς, διώριζον, ἐν τοῖς κατ' αὐτὸς χρόνοις· εἰσὶν δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἕτεραι, οἷον [20] Μύρκινος, Ἀργίλος, [21] Δραβῆσκος, Δάτον· ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὔκαρπον, καὶ ναυπήγια, καὶ χρυσῆ μέταλλα· ἀφ' ἧ καὶ παροιμία· Δάτου [22] ἀγαθῶν, ὡς καὶ ἀγαθῶν ἀγαθίδες.

17. ΟΤΙ πλεῖσα μέταλλά ἐσιν χρυσῆ ἐν ταῖς Κρηνίσιν, ὅπ νῦν οἱ Φίλιπποι πόλις ἵδρυται, πλησίον τῆ Παγγαίυ ὄρυς· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος, χρύσεια καὶ ἀργύρεια ἔχει μέταλλα, καὶ ἡ πέραν, καὶ ἡ ἐντὸς τῆ Στρυμόνος ποταμῆ, μέχρι Παιονίας· Φασὶν δὲ, καὶ τὲς τὴν Παιονίαν γῆν ἀρῆντας, εὑρίσκειν χρυσῆ τινα μόρια.

18. ΟΤΙ ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀγριάνων.

19. ΟΤΙ ὁ παρ' Ὁμήρῳ Ἀσεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνος, ἐκ Παιονίας ὢν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱσορεῖται· διὸ καὶ Πηλεγόνος υἱός· οἱ γὰρ Παίονες Πελαγόνες ἐκαλῆντο.

20.

19) Sic praeeuntibus Strabonis libris et monente Caſaubono pro Νέσσυ, uti poſt. vid. ad p. 323.

20) Caſaubonus ſcribebat Μύρκινος ex Stephano, refragante quidem in hoc Holſtenio p. 215. ex aliorum auctorum fide. v. Valckenar. ad Herodot. 5, 11.

21) Magis ita probabiliter vult Caſaubonus ex Stephano, in quem

eodem nomine exigua inſula; deinde ſunt Strymonis oſtia; poſt Phagres, Galepſus, Apollonia, urbes: tum oſtium Neſti, qui Macedoniam et Thraciam dirimit, qualem ſuis temporibus Philippus et Alexander, eius filius, definierunt. Sunt et circa Strymonicum ſinum aliae urbes, veluti Myrcinus, Argilus, Drabeſcus, Datum; quod quidem regionem habet optimam et feracem, navium item officinas aurique fodinas; unde proverbium natum eſt: Datum bonorum, uti et alias bonorum glomi.

17. Multa auri metalla ſunt in Crenidibus, ubi nunc conditi Philippi, urbs prope Pangaeum montem. Atque ipſe mons Pangaeus aurea et argentea metalla habet, et, quae ultra et citra Strymonem eſt regio. Aiunt praeterea, eos, qui Paeoniae agrum colunt, auri quaedam fruſta invenire.

18. Strymon fluvius ab Agrianibus circa Rhodopen habitantibus initium ſumit.

19. Aſteropaeus, Pelegonis filius, apud Homerum ex Paeonia Macedoniae fuiſſe fertur, unde et Pelegonis filius dictus fuerit; Paeones enim Pelagones adpellabantur.

20.

quem hic corruptio non cadit. Suffragatus eſt Waſſe ad Thucyd. 1, 100. Vulgo Δρέβησος.

22) Ita Hudſon pro ἀγαθὸν, quod eſt in ed. Baſil. unde repetiit Caſaubonus. Amſtelod. edit. utraque forma, illa (ἀγαθὸν) ad calcem huius libri, hac in ſerie epitomes. At ἀγαθὸν, quod et hic reponit Valeſ. ad Harpocrat. p. 17. habent auctores plurimi, tantum Δόντος quidam. At vid. Harpocrat. h. v.

20. ΟΤΙ ἡ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο τὸ παλαιόν.

21. ΟΤΙ [23] Σιντοὶ ἔθνος Θρᾳκικὸν κατῴκει τὴν Λῆμνον νῆσον· ὅθεν Ὅμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ, λέγων· ἔνθα μὲ Σίντιες ἄνδρες —

22. ΟΤΙ μετὰ τὸν [24] Νέσσον ποταμὸν πρὸς ἀνατολὰς, Ἄβδηρα πόλις ἐπώνυμος Ἀβδήρου· ὃν οἱ τῶ Διομήδους ἵπποι ἔφαγον· εἶτα Δίκαια πόλις πλησίον· ἡ ὑπέρκειται λίμνη μεγάλη ἡ Βιστονίς· εἶτα πόλις Μαρώνεια.

23. ΟΤΙ ὁ νῦν ποταμὸς [25] Ῥηγινία ἐν Θρᾴκῃ καλούμενος, Ἐρίγων ἦν καλούμενος.

24. ΟΤΙ τὴν Σαμοθρᾴκην Ἰασίων καὶ Δάρδανος ἀδελφοὶ ᾤκουν· κεραυνωθέντος δὲ Ἰασίονος διὰ τὴν εἰς Δήμητρα ἁμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπάρας ἐκ Σαμοθρᾴκης, ἐλθὼν [26] ᾤκισεν ἐν τῇ ὑπωρείᾳ τῆς Ἴδης, τὴν πόλιν, Δαρδανίαν καλέσας· καὶ ἐδίδαξεν τοὺς Τρῶας τὰ ἐν Σαμοθρᾴκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθρᾴκη Σάμος πρίν.

25. ΟΤΙ ἡ ἐν Θρᾴκῃ χερρόνησος, τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· Προποντίδα ἐκ βορρᾶ· Ἑλλήσποντον ἐξ ἀνατολῶν· καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἐκ νότου· ὅπου καὶ ὁ Μέλας ποταμὸς βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ.

26.

23) Ita, diſerte praecipiente Stephano, poſui accentum. Vulgo Σίντοι. Infra lib. 12. p. 549. Σίντιες, ut in Thucydide 2, 98. Euſtathio ad Homer. Il. 1, 594. p. 119. (Baſ.) At illud in Ariſtotel. mirab. auſc. c. 125. Ita, ut talia hic complectar, ſupra poſui Ἐρίγωνα (cf. Euſtath. ad Il. 21, 141. p. 1312. Baſ.) et poſt Δίκαια cum Stephano pro Δικαία. (cf. idem ad Il. 2, 648. p. 237.)

20. Urbs, quae nunc Philippi, Crenides olim vocabatur.

21. Sinti, gens Thracia, Lemnum inſulam incoluit, unde Homerus Sintias eos vocat his verbis: Sinties hic —

22. Poſt Neſtum fluvium ad ortum Abdera, urbs Abdero cognominis, quem Diomedis equi devorarunt; haud procul inde Dicaea urbs, cui ſuperiacet lacus ingens, Biſtonis; tum urbs Maronea.

23. Thraciae fluvius, nunc Riginia dictus, olim Erigon fuit adpellatus.

24. Samothracen Iaſion et Dardanus fratres incoluerunt. Cum Iaſion fulmine ictus fuiſſet, ob peccatum in Cererem admiſſum, Dardanus e Samothrace profectus ad radicis Idae montis Dardaniam, quam vocavit, condidit, et Troianos myſteria, quae in Samothrace habebantur, docuit. Ipſa Samothrace ante dicta eſt Samos.

25. Cherſoneſus Thraciae tria maria efficit; Propontidem a ſeptentrione, Helleſpontum ab ortu, Melana ſinum a meridie, in quem fluvius ſinui cognominis eiicitur.

26.

24) Pro Νίσσον, ut ſupra.

25) Corrupta haec emendat Weſſeling. ad Hieroclem p. 632. Ῥηγῖνα et Ἐρῑγῖνος. Nempe hic Thraciae, ad quam haec narratio pertinet, Erigon Macedoniae fluvius.

26) Pro φίκιον, quae ſolemnis fere eſt commutatio, dedi.

26. ΟΤΙ ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς χερσονήσου τρεῖς πόλεις κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ Μέλανι κόλπῳ, Καρδία· πρὸς δὲ τῇ Προποντίδι, Πακτύη· πρὸς δὲ τῇ μεσογείᾳ, [27] Λυσιμαχία· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια μ.

27. ΟΤΙ ἡ πόλις ὁ Ἐλεοῦς, ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς.

27) Rectius, puto, per ω. Ita tamen editum lib. 1. pag. 134. et infra, certe idem nomen, lib. 10. pag. 460.

26. In Iſthmo Cherſoneſi tres ſitae ſunt urbes; ad Melana ſinum Cardia, ad Propontidem Pactye, in mediterraneis Lyſimachia. Iſthmi longitudo ſtadiorum eſt 40.

27. Eleus urbs maſculino genere effertur; forte etiam eodem Trapezus.

cf. Schweighaeuſer. ad Polyb. 5, 34, 7. et 18, 33, 2. qui es retinuit.

1100
15
30 · 450 -
450 650 a.e

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

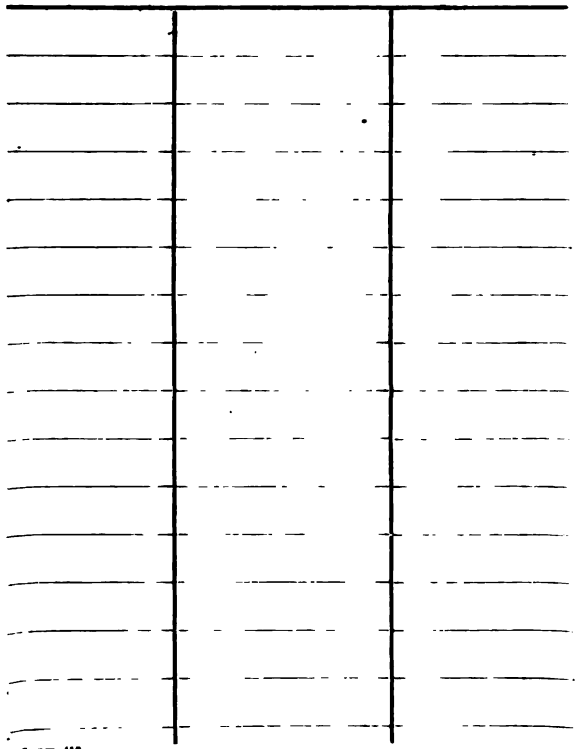

form 410
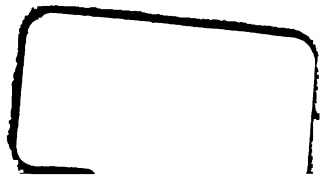
B'D JUN 3 1918